Anotogi Ngago Wik Yisu Kilisiyegi Langaira

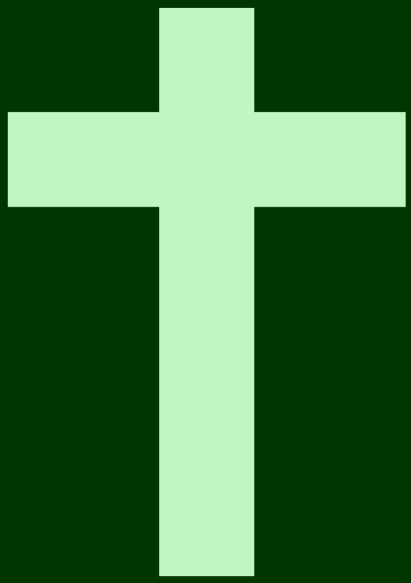

The New Testament in the Biangai language of Papua New Guinea

Anotogi Ngago Wik Yisu Kilisiyegi Langaira
The New Testament in the Biangai language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Biangi long Niugini

copyright © 1985 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Biangai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
c476c7e1-4f33-5554-be00-9447a1944f07

Contents

FRT 1
Matiyu 3
Mak 91
Luka 142
Yowan 229
Yawe Aposolowiligu Mizayeng 287
Rom 365
1 Korinti 400
2 Korinti 431
Kalesiya 450
Epese 463
Pilipai 474
Kolosi 482
1 Tesalonika 490
2 Tesalonika 497
1 Timoti 501
2 Timoti 512
Taitus 520
Pilimo 524
Iburu 526
Jems 551
1 Pita 559
2 Pita 568
1 Yowan 573
2 Yowan 581
3 Yowan 582
Jut 584
Ngago Kawela Wiyara 587
Read the New Testament 619

ANOTOGI NGAGO WIKTA

The New Testament in the Biangai language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Biangi long Niugini

Anotogi Ngago Wikta
The New Testament in the Biangai language of Papua New Guinea
[big]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1985, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication 1985, by Bible League International
ISBN 0 8693 158 6

Web version
© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait
Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org.* Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.
Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**
Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode.*
Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Ngagoragi Kebiwilekyeng

Matiyu
Ngago Wazono Matiyugu Yisuyegi Langai Lende Mizara

1 Yisu Kilisigi yeligagangmekki yeikyeng kapiya yeikyengkirikke lende miza. Yisu King Ngai Tawitigi marekngangwiliyaga nak, keya Abalamgi marekngangwiliyaga nak.
2 Abalamgi marekpek Isak, keya Isakki marekpek Yakop. Yakopgi marekwili Yura keya pigi si keya sakwili.
3 Yuragi marekyau Perese keya Sara, piyaugi panumele Tema. Peresegi marekpek Eserong, keya Eserongki marekpek Lam.
4 Lamgi marekpek Aminarap, keya Aminarapgi marekpek Nasong, keya Nasongki marekpek Salemong.
5 Keya Salemongki marekpek Powasi, pigi panumele Leyap. Powasigi marekpek Obek, pigi panumele Lutu. Obekki marekpek Yesi,
6 keya Yesigi marekpek Tawiti Yudawiligi King Ngai wiziyabek.
King Ngai Tawitigi marekpek Solomon, pigi panumele were yombu Uraya meibek weiya wiziyamele.
7 Keya Solomongi marekpek Liyabowa, keya Liyabowagi marekpek Abaisa, keya Abaisagi marekpek Esa.
8 Keya Esagi marekpek Siyosapak, keya Siyosapakki marekpek Yora, keya Yoragi marekpek Usaya.
9 Keya Usayagi marekpek Yotam, keya Yotamgi marekpek Eyasa, keya Eyasagi marekpek Esekaya.
10 Keya Esekayagi marekpek Manase, keya Manasegi marekpek Amoso, keya Amosogi marekpek Yosaya.
11 Keya Yosayagi marekwili Sekonaya keya pigi si keya sakwili. Sekonaya wik wizigeya yombanu ngabelak Pabilong meibekka ngai mizi yongomo miziwiligu kayima logo Isileiliwili kiling ngai kela logo Isileili yongkambanu mabuwili pongo ngabelak Pabilong meibekke iza orowei kambela logo pulogo puwili yombanu ngaiwiliyegi yawe kunengkeyeng yeik mizageya koya.
12 Isileili yongkambanuwili pongo ngabelak Pabilong meibekke kanda pulogo puwili koya logo Sekonayagi marekpekki yeikta Siyatiyek meibek wazamiya. Keya Siyatiyekki marekpek Serabebek.
13 Keya Serabebekki marekpek Abayak, keya Abayakki marekpek Elayakim, keya Elayakimgi marekpek Eso.
14 Keya Esogi marekpek Serok, keya Serokki marekpek Ekim, keya Ekimgi marekpek Elayata.
15 Keya Elayatagi marekpek Eliyasa, keya Eliyasagi marekpek Matang, keya Matangki marekpek Yakop.
16 Keya Yakopgi marekpek Yosep, Yosep pok Maliyagi kerekpubek, Maliyamolo Yisugi panumele. Keya Yisu Kilisibek meibek, Mesiya Anotogo yawe pigi teni yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek.
17 Togo yombu pongo Abalamyaga paka Tawitiyegi puwiligu mango keya koyang wazaya puwili meleyau keya pongo ingenazikka mangobektau ono. Keya yombu Tawiti wazamiyaraga Isileili yongkambanuwili ngabelak Pabilong meibekke ngaiwiliyegi yawe kunengkeyeng yeik miziweki iza orowei kambela puwekke mango keya koyang wazaya puwili mabilik meleyau keya

pongo ingenazikka mangobektau ono. Keya puraga Yisu wazamiyaragi pulogo mango keya koyang wazaya puwili meleyau keya pongo ingenazikka mangobektau ono mabilik.

18 Yisu Kilisigi wazamiyara pelik lewagela, Pigi panumele Maliya Yosep weiweki yawi sawiyamele kapura piyau weiyagine were Anotogi Kung Walekpokko pi mandik kogo sibene kelemiya.
19 Pilik kelemiya logo ngago Maliya mandik kogo kisi puragi Yosep pigi yawi sawiyabokko kerewiya logo piyaugi sawiya pura pi ngeliweki miza kapura Yosep pangkabek keya yongkambanuwiligi wirege Maliyayegi kendek ngago meiyagirikki pi kiyebuk kopong piyaugi yawi sawiya purik liwik ngeliweki nobiyeng miza.
20 Pi pilik mizagirikki kumulageya wiziya logo iwek kola logo wangakka Yemizibekki angelawiliyaga nak piyegi tabunda logo angelabokko piyegi pelik meiya, Yosep, Tawitigi yeligagangmekkabek, kerewiye. Maliya yongok nugumele weiyagirikki kiyebuk mizi nagani, purik Anotogi Kung Walekpokko yenge pigi yaga mandikpek wazamiya kani.
21 Pi mandik nak wazamiyagi kani logo nugu yeik pugura Yisu meimo. Yeik Yisu mei puragi solorik, Yaliya wazayibek, kai, logo pi yongkambanu puguwili kaile puwiligiyengki kozandaga yaliya wazayagi logo puwili ngereke Anotoyegi iza orowei wiriyagibek legi nugu yeik pugura Yisu meimo, meiya.
22 Pilik lewagela piyeng mabiyeng ngago koka walaka Anoto Yemizibokko Isaya mana logo Isayago yongkambanuwiliyegi kozak yeiya piyeng logo weik ngizi wameik lewagelaweki mizi.
23 Kerewiyi, yongok nawekke yombu nak kilindau iwek kola ono namele mandik nak kogo sagi, logo mandik nak wazamiyagi, logo yongkambanuwiligu yeik pugura Emanuwele meiyagi. *Isaya 7:14*
Yeik Emanuwele puragi solorik pelik, Anoto teni kiling yolu.
24 Togo Yosep yangalektawekke Yemizibekki angelabokko piyegi mizimo meiya pilik pi miza logo Maliya weiya.
25 Kapura pi Maliya kiling piyau yongkambu miza ono, piyau yeik koya weik pi mandikpek wazamiya, logo Yosepgu yeik pugura Yisu meiya.

2

1 Yisu ngabelak Yudaya meibekke yereng Petelem meirage wazamiya. Yisu wazamiyawekkerik King Ngai Elodogo ngabelak Yudaya meibekkewiliyegi ngai wiziya. Keya Elodogo ngai wizigeya yombu yemane kangka yemaneyeng kiling nawili logo pelewewiliyegi iwaka panuwili, panga koweige yokmek lewagela laga panga yereng Yirusalem meiragi kayima logo pelik nguk yeiya, Mandik yaka wazamiya logo Yudawiliyegi King Ngaigibok talege?
2 Purik tonuwa yawe pelewewiliyegi pakelira mizageya tagogei tonuwago pelewe yemane namele paka yokmek lewagela laga yabekelege pakela logo ngai nak wazamiya purik tonuwago iwaka logo teni pigi ingewerege ingeyeng laliya logo yeik pugura yongolok meiweki, keya piyegi ya kumuliweki kayimawili, legi tonuwa pi talege yolu miza purikki iwakaweki, yeiya.
3 Pulaga King Ngai Elodo ngago puragi langai kerewiya logo pi wilek ngelek kumula, purik nakko yawe pugura weiyagi purikki pi kulili legi pi wilek ngelek kumula. Keya yongkambanu Yirusalem pulogowili mabuwili mabilik miza.

4 Tegi Elodogo Yudawiligi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya
yombu Mosegi lo piyengki waligeleyiwili menalege ngago yeiya logo puwili
wawere ula logo pulaga pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Kilisibek talege
wazamiyagi?
5 Pilik kai legi puwiligu pelik meiya to mela, Pi ngabelak Yudaya meibekke
yereng Petelem meirage wazamiyagi, purik yombu Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kisawiliyaga nak yeikta Maika meiyabokko Kapiya Walek-
tikke lende mizarik pelik,
6 Ngabelak Yudaya meibekke yereng Petelem meiraga ngai yemane ngaigi
nak lewagi kani. Pok Isileili yongkambanu nogowiliyegi ngaigibek.
Piliktikki wiyeke ni yereng Petelem meira, yerengyeng mabiyengka
yemane panu wiziyagi. *Maika 5:2*
Maikago pelik lende miza, meiya.
7 Pulaga Elodogo yaka yombu yemane kangka yemaneyeng kiling puwili
menalege ngago yeiya logo puwili pi kiling liwik wawere ula logo pugu
puwiliyegi talikwekke pelewemele lewagela wizigeya puwiligu pakela miza
purikki nguk yeiya.
8 Tegi puwiligu piyegi kanga nara meiya to mela logo pugu puwiliyegi pelik
yeiya, Mena, inuwa pongo Petelem yerengke kambelizo logo mandikpekyegi
waberek panu welizo logo inuwago pi yolok ngela puwekke purik mabura
ngereke yorik neyegi kozak neizo, logo nogorau kanda pigi ingewerege
ingeyau laliya logo yeik pugura yongolok meiweki kani, yeiya. Pilik yeiya
logo pugu puwili weik wezayela.
9 Togo puwili weik kambela logo puwili tagoneige puwiligu pelewe ye-
mane puwiligu ulogo paka yokmek lewagela laga yabekelege pakelamele
ngereke pakela logo pelewemolo puwiligi ngalengale kanda i mandikpek
yolumakke ngalege wila wiya yolu.
10 Puwiligu pelewemele wila wiyarikki pakelawekke puwili wilikwilik
yemane panu miza.
11 Pilik miza logo puwili imakke yeke ige kiliya la logo mandikpek yali panu
Maliya koyilege pakela logo yeik pugura yongolok meiweki puwili ingegere
puwiligiyeng laliya logo piyegi ya kumula koya. Pilik miza logo puwili kik
puwiligiyengka watabi managi nayeng weiya logo mana, logo koli nayeng
keya kamba kukngizi keli nayeng keya weli kukngizi keli nayendau mana.
12 Puwili pilik miza logo pulogo wokpok iwek kola. Puwili iwek kola
koyigeya Anotogo puwili wangak nara yana logo wangak puraga Anotogo
puwiliyegi Elodoyegi kando nagani, yeiya legi puwili kazing namek neing
yereng ngezewiligirage kandobela.

13 Puwili kuna wizigeya Yosep iwek kola tawizeige wangakka Anotogi an-
gelawiliyaga nak piyegi tabunda logo piyegi pelik meiya, Kerewiye, Elodogo
ami puguwili wezayelagi logo mandikpek uliweki welagi legi nguk namizi
yangalek meiya logo mandikpek yali panu iza orowei pongo ngabelak Isip
meibekke kazi kambele. Pulogo wiziya nogo pulumeng wizamiweki kai
puwekke ngabelak Isip meibek wiya logo yo, kayimi nangine, meiya.
14 Tegi Yosep nguk namizi yangalek meiya logo kusarikke mandikpek yali
panu iza orowei ngabelak koweige Isip meibekke kangweki kambela.
15 Kanda pulogo morok koya Elodo ibeng.

Togo pilik miza pura ngago koka walaka Anoto Yemizibokko yombu
ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kisawiliyaga nak Osiya meiyabek
mana logo Osiyago kozak kaiya pura logo weik ngizi wameik lewagela,

Nogo negi Marekpek ngabelak Isip meibekka ngago meiya logo pi kayima.
Osiya 11:1

16 Togo yombu yemane kangka yemaneyeng kiling puwili kazing kalogomok naleweng neing kandobelarikku piyegi ikuyogorik kelemiya logo Elodogo purikki keriyawekke pi sisik panu miza logo Yisu uliweki kumula wizimowei pugu amiwiliyegi ngago nara yana logo mandik yereng Petelem meiragewili keya yereng mereke piyengke kirisimasi neyau keya songono kulengke ngai miza yolu puwili mabuwili yeliweki yeiya, purik pugu yombu yaka kangka yemaneyeng kiling puwiliyegi pelewemele talikwekke pakela yeiyawekke puwiligu kanga meiya to mela puragi, iwaka wizimowei kopong Elodogo mandik kirisimasi neyau keya songono kulengke ngai miza yolu puwili yelizo, yeiya.
17 Togo kazing mabilikmekke ngago yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak Seremaya meiyabokko koka walaka ngago kaiya pura weik ngizi lewagela.
18 Yereng Lama meirage ngago si meiya meli pilik ngago si meiya meli purik ingkeya ngabik miziwiligu.
Yongok Iresel meimelegi yango keya marekngangwiligu puwiligi marekngangwiliyegi ingkeya ngabik mizi.
Nawiligu puwiliyegi yalek ngago yei kapura pangka ono, purik mandik puwiligiwili mabuwili weik ibeng. *Seremaya 31:15*
Koka walaka Seremayago pilik lende mizara kele kapura weik mandikwili yela puwekke ngago pura ngizi lewagela.

19 Togo Yosep keya Maliya keya Yisu ngabelak Isip meibekke koyima logo koya King Ngai Elodo ibeng. Pi ibeng wizigeya wok nakka Yosep iwek kola tawizeige Yemizibekki angelawiliyaga nak ngabelak Isip meibekke piyegi wangakka tabunda wizigeya pelik meiya,
20 Kerewiye, yombu ulogo mandikpek uliweki mizibok ulogo ibeng mena yangalek meiya logo mandikpek yali panu iza orowei paka ngabelak Isileili meibekke kang yongobele, meiya.
21 Tegi Yosep yangalek meiya logo watabi orowei kangkiyeng kangkere miza logo mandikpek yali panu kiling ngereke Isileili ngabelakpekke kang yongobela.
22 Kapura pi ngago King Ngai Elodogi marekpek yeikta Akeleya meibokko pigi mangobekki yawe ngabelak Yudaya meibekki ngai wiziya pura weiya puragi kerewiyawekke pi pulogo yolugirikki kulili miza. Angelabokko Yosepyegi wangakka ngereke Petelem yerengke yo nagani meiya legi pi ngabelak koweige yeikta Kalili meibekke
23 yereng Nasarete meirage kambela logo kanda pulogo wiziya. Pugu pilik miza logo ngago yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisawiligu koka walaka kisa pura weik ngizi lewagela.
Puwiligu piyegi langai pelik kisagi, Pi yereng Nasarete meiragabek, kisagi.

3

1 Togo puwekke Yowan kaimelibek ngabelak Yudaya meibekke paka kurung yeikwekke lewagela logo weik yongkambanuwiliyegi ngagora yana.
2 Pugu puwiliyegi pelik kozak yeiya, Anotogo ngai pugumekki ngai wiziyagi pura weik mereke, legi ini kaile inugu miziyengki kuneng mizizo keya kazing kaile inuguyengka kowiti mizizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo, yeiya.

3 Koka walaka Isaya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili logo Poropekwili meiwiliyaga nakko ngago yombu nakyegi langai pera pelik kaiya,
Yombu nak lewagelagi logo paka kurung yeikwekke wizimowei ngalizi pelik
yeiyagi, Yemizibek lewa legi kazing inugu miziyeng waberek mizizo
keya wilek kang inuguyeng pangka pangka mizizo. Kazing pilikmekke
inugu kazing Yemizibekkimek kangkere mizi, yeiyagi, kaiya. *Isaya 40:3*
Togo yombu Isayago kaiyabok Yowanyegi kaiya.
4 Keya Yowan poropek kokawiligu nalik koya mabilik wiziya. Kagorik pugu wakiyayeng pelik, pi liyeng Kamelmek meimekki lekpekka narik walamiya logo wakiya, keya pugu wata korik narikka pikang nak keremiza logo wangka waliya. Ngeragi puguyeng komuwili keya ngirung yengelei ngezege piyeng logo pi pilik wizagoma.
5 Yongkambanu yereng yemane Yirusalem meiragawili keya ngabelak Yudaya meibekke yereng piyengkawili keya kai Yolodang meilingke mereke yereng piyengkawili Yowanyegi kambela.
6 Piyegi kanda pugu kairagi puwili kerewiya logo puwiligu kaile mizayengki Anotoyegi kimeike kozak meiya logo Yowangu puwili pongo kai Yolodang meilingke kaimela.
7 Togo yongkambanu kolokngagonowili piyegi kaimeliweki kayima kapura pugu yombu Palisiwili meiwili keya yombu Sadusi mei kolokngagonowilirau piyegi kaile kumulayeng kiling kayimarikki pakelawekke pi sisik miza. Yombu Palisiwili meiwili yombu Yuda kangka yemane Mosegi lo mabiyengki waberek panu kiriwei keya puwiligi yelibungang kokawiligi ngago yogongyengkirau kozang panu kiriwei mizi miziwili. Keya yombu Sadusiwili meiwili yombu Yuda Mosegi loragi kiriwei mizi kapura puwili pelik kisiwili, Yombanu nak ibeng purik kung pugubektau ibeng logo pi ngereke yangalektagi ono, kisiwili.
Togo Yowangu Palisi keya Sadusi puwiliyegi pelik yeiya, Igali. Ini mabuwili kemale yenge kuzingikyengke yungke tagogei yeziyengko ngora mela nelegi kazi kangwili kelik. Takko iniyegi Anotogo kalike yombanu mamokki kazing miziyengki ngagozak keleyagi yeiya logo kaile mizayengki sisik pugura yemane kopong ngangang yanagirikki kozak yeiya logo inugu kumularik Anotogo ini ngangang yana nelegi ini neyegi kaimeliweki kayima ma talik?
8 Ini pilik mizagi keli purik were ini kaile inugu mizi piyengki kuneng miza logo kazing kaile inuguyengka kowiti miza logo Anotoyegi sawela koyimowei Anotoyegi kazing wazono mizi piyeng mizi logo teni mabuwili kimeike pakela logo nogo ini kaimelagi.
9 Keya ini makngezego nakko nakyegi meiya yongomo mizi, Teni Abalamyaga kayimawili legi teni ulogo Anotoyegi sawela, kisi nagani. Anotogo king peyeng ngizi Abalamgi yango keya marekngangwili miziweki kowitagi keli kesak pi pangka. Abalamyaga kayima purikki ngago ono kapura were kaile inuguyengki kezanga mana logo wilek kangyeng Anotoyegi saweli.
10 Ini yengeleiyeng kelik, yombanu nak ngezebokko pakeliraige yengelei nalei yengelei wilek wazonoyeng wira meli ono puwekke purik mabura pi yenge sologe winilekko kira logo panga yezizikke waliya wezamiyagi. Anotogo iniyegi pilik mizagirik mereke.
11 Nogo yongkambanu wilek kang puwiligiyeng kaile miziyengka Anotoyegi kowitawili kai yeikpokko kaimeli kapura kalike yombanu nak lewagi. Kozang pugura keya yawe pugurago nogo mizi peyeng ulagi. Ne

pokyaga kulengke logo nogo kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke panu, keya yeik pugura nogoraga ngalege panu. Pokko ini Anotoyegi kowita puwili Anotogi Kung Walekpokko yenge yungke kola wizeibene keleyagi keya ini nawili Anotoyegirau kowita ono puwili, pugu yezizikke yenge yungke wezayelagi.
12 Pugu yombanuwiliyegi mizagirik iwing yaweleigi mangobokko iwing yawe puguleige mizagi mabilik. Yaweleigi mangobek iwiyeng menalege kili tiya logo limiza logo iwing ngiziyeng kebangkelagi kapura lekyeng wezamelagi. Mabilik kalike lewagibok yombanu ngizi puguwili kebangkelagi kapura yombanu pigi onowili panga yezi kusagi onozikke wezayelagi, yeiya.

13 Pilik mizageya keya Yisu ngabelak Kalili meibek wiya logo kai Yolodang meilingke Yowangu pi kaimeliweki kambela.
14 Kapura Yowangu Yisu piyegi lewarikki pakelawekke Yowangu Yisuyegi pelik meiya, Nogo ni kaimeli purik pangka ono, nugu kele, ne kaimeli purik pangka.
15 Pugu pilik kai legi Yisugu kanga pelik meiya to mela, Mabilik, weik nogo kai puragi kiriwei mize. Pilik mizi purago towa Anotogo miziweki kai piyengki kiriwei panu mizagi, meiya. Tegi Yowangu, Ei, meiya logo Yisu kaimela.
16 Yisu kailingka tabunda yo yabekeya ngizige pugu tapakeleige pura paka ngalege lemengki kandik tiya logo Anotogi Kung Walekpek winak Kuwemimimek kelikmek piyegi yerageya logo kanda piyegi wiziya.
17 Pulaga Anotogi kilirago paka ngalega pelik kai, Pok negi Marek nogo keli panubek. Ne piyegi wilik, kaiya.

4

1 Pulaga Anotogi Kung Walekpokko Yisu miza orowei paka kurung yeik nawekke Sadang kerewawiliyegi ngaibokko Yisu kaile mizibene yang kelemiweki miza orowei kambela.
2 Pakalege kanda pi pulogo wok yombu neyau tikinda piyeng keya kusage piyendau pi ngeragi na ono wizagoma logo Yisu weik yagasi miza.
3 Pi yagasi legi Sadangko piyegi kanda pelik yang kelemiya, Ni Anotogi Marekpek mabura nugu king peyengki yeiya logo ngeragi wezayeng niweki kowite, purik mabura ni Anotogi Marek ngizi panubek purik ne iwakagi, meiya.
4 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikke yungke lende mizarik pelik kai,
Yombanubek ngeragi nirikku keke wik yolugi ono, pilik segeya yombanubek ngago Anotogo kai piyeng mabiyengki kiriwei purik pi wik yolugi, *Utoronomi 8:3*
kai kani logo ne kingyengki yeiyagi ono, meiya.
5 Pulaga Sadangko Yisu paka Yirusalem yereng yemane Yudawiligu yereng walekta mizirage miza orowei kambela logo paka ngalege panu Anotogi i walek yemanemakke pi luweza wazamiya
6 logo pelik meiya, Ni Anotogi Marekpek mabura pelega pongo ngabelakke perakta kawiye wale, purik Anotogi Kapiya Walektikke yungke lende mizarik pelik kai,
Anotogo angela puguwili niyegi waberek ngaiweki wezayelagi.
Keya mabeliktau kai,
Inge panuyaurau ngangang miza nelegi puwiligu ni kebangkelagi. *Ingi Sam 91:11,12*

Pilik kai legi pelega perakta kawiye wale logo angelawiligu ni kebangkeli purikki nogo pakela logo ni Anotogi Marek panubek miziweki, meiya.
7 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikkerau mabilik lende mizarik pelik kai,

Nugu Anoto nigi Yemizibekyegi yang kelemi nagani, *Utoronomi 6:16*
kai kani logo ne perakta kawiye walagi ono, meiya.

8 Pulaga Sadangko Yisu miza orowei lewak ngalege panu nakke kambela logo kanda pulogo ngabelakpekke piyeng mabiyeng keya yongkambanu piyengke yoluwili keya yombu ngai puwiliyegi ngaiwili kiling watabi wazonoyengki waligelemiya logo Yisugu pakela.
9 Pilik miza logo Sadangko Yisuyegi pelik meiya, Tamizeige yeik nogora yongolok meiweki ni neyegi ingegereyau laliyi keya neyegi ya kumuli puwekke purik mabura nogo ni watabi nugu pakeli piyeng mabiyeng nanagi, meiya.
10 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikke yungke pelik kai,

Ni Anoto Yemizi nugubekki yeikta yongolok meiweki ingeyau laliyi keya piyegi ya kumulimo keya yawe pi wamenakpekki pura keke mizimo, *Utoronomi 6:13*
kai kani logo Sadang, ne ngago nugu kai pura mizagi ono legi kazi kune, meiya.

11 Pulaga Sadang Yisu wezamiya logo weik wizigeya Anotogi angelawili kanda Yisuyegi waberek ngai koya.

12 Togo Yowan kaimelibokko King Ngai Elodoyegi kaile pugu mizayengki kozang kozak meiyarikki wiyeke Elodogo Yowan wigirimakke wazamiya. Yisu purikki kerewiyawekke pi ngabelak Yudaya meibek wiya logo pongo ngabelak Kalili meibekke kambela.
13 Pi yereng Nasareterage yoluweki kambela ono, pi yereng Kapaneyam meirage yoluweki kambela. Yereng pura kai kolamiya Kalili meibekke mereke yolura keya pulogo koka walaka yombu Sebulongki yeligagangmek keya yombu Natalaigi yeligagangmek koya kopong kabelak puragi yeikta Sebulong keya Natalai mei.

14 Togo Yisugu pulogo pilik kang pura ngago koka walaka yombu ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kisawiliyaga nak Isaya meibokko pelik kaiya pura weik ngizi lewagela,

15 Ngabelak Sebulong keya Natalai mei, kai kolamiyabekki mereke wizigeya, ngabelak kai Yolodang meilingka pangazuwage pulumengke, Kalili meibekke yombanu Yuda onowili yolu.
16 Yongkambanu pulumengke yolu puwili kusa panurikke yoluwiligu wilangka ngaiwak yemane narik pakela logo wilangka purik yongkambanu kazing kumbekki Anotoyegi leweng ibeng puwiliyegi ngaiwak wiya yolu. *Isaya 9:1,2*

Togo Yisu pulumengke yoluweki kambelawekke, ngago Isayago kaiya pura weik ngizi lewagela.
17 Pulagarik Yisu weik pulogo yongkambanuwiliyegi ngagora yani. Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Anotogo ngai pugumekki ngai wiziyagi pura weik mereke mena ini kaile inugu mizayengki kuneng mizizo keya kazing kaile inuguyengka kowiti mizizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo, yeiya.

18 Wok nakke Yisu kai kolamiya Kalili meibekke kerelemekke wei mizi
tagoneige, pugu yombu ingini neyau pakela, piyau Simong yeik nara Pita,
keya pigi sakpek Enduru logo piyau kaibekke kik kawekkik wezamelageya
koyilege, purik piyau yawe kik kawek yemaneyengke watabisi uli keya
kingyengki ngane yanirage miziyau.
19 Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Ne kiling saweliweki kiriwei koli, nogo
yaliyegi yawe yongkambanuwili neyegi ngizi panu kumulibene iza oroweigi
puragi waligeleyiweki.
20 Pilik yeiya logo piyau nguk namizi kik kawekyeng wila mela logo Yisu
kiling saweliwei kiriwei kuna.
21 Puwili pulaga songono nangezi kanda pura pugu Sebetigi marekyau
Jems keya Yowan pakela. Piyaugi mangobek Sebeti piyau kiling wangleige
ngalege kik kawek puwiligiyeng keremizageya koyilege. Yisugu pakela logo
piyauyegi, Ne kiling yawe miziweki koli, yeiya
22 logo piyaugi mangobek nguk namizi wangleige ngalege mabulogo weza-
miya logo piyau Yisu kiling saweliwei kiriwei kuna.

23 Togo Yisu puwili kiling ngabelak Kalili mabokko yongomo mizageya
wizimowei Yudawiligi i walek songonoyengki la logo Yisugu yongkambanu
wawere uliwiliyegi ngago wazono Anotogo ngai pugumekki ngai puragi
kiliyagi puragi kozak yeiya, Keya pugu yongkambanu kemegeme nalangai
nalangai mizi puwili keya ngangang mizi puwili yombiyangai wazaya.
24 Togo Yisugu miziyengki wiyeke yenge ngabelak Siriya meibekke yeik
pugura yemane lewagela logo ululu miza mela. Piliktikki kandik yongkam-
banuwiligu piyegi yombanu kemegeme nalangaiyengko mizi puwili keya
yombanu ngangang mizi puwili keya yombanu kerewa yenge puwiligi
yungke ngaiweki kiliya yolu puwili keya kemegeme piyeng keya walimekka
mizi puwili keya yombanu inge keya meleyeng ibeng puwili mabuwili iza
orowei lewa logo Yisugu puwili mabuwili yombiyangai wazaya.
25 Togo yongkambanu kolokngagono panu pelege ngabelak Kalili
meibekke yerengyengka keya panga ngabelak Tekapoli meibekke
yerengyengka keya paka ngabelak Yudaya meibekke yerengyengka keya
yereng yemane Yirusalem puragarau keya kabelak kai Yolodang meilingka
pangazuwage lemengke yerengyengkawili Yisuyegi kiriwei kelemi kambela.

5

1 Pulaga Yisugu yongkambanu kolokngagonowiliyegi pakela logo paka
lewakpekke yabela. Kanda paka pulogo pi mogosa logo yombanu Yisu
ngezebokko waligeleyiwili piyegi mereke kanda mogosa
2 logo pugu puwiliyegi weik pelik kozak yeiya,

3 Ini yombanu kazing kung inuguwiligi leweng watabiyengki yeik purikki
keriyi puwili wilikwilik miziweki, purik Anoto weik ngai inugubek
logo ini ngai pugu ngai yolu puragawili legi.
4 Ini yombanu ya kuneng logo ingkisageya yolu puwili wilikwilik mizi-
weki, purik Anotogo iniyegi yalekta yanagi legi.
5 Ini yombanu yeik ngezewiligiyeng yongolok mei ono puwili wilikwilik
miziweki, purik ini inigi Mangobekki yeikta kilingwili logo kalike ini
inigi Mangobekki ngabelakpek weiyagi legi.
6 Ini yombanu kazing pangka panu pumok miziweki kozang keli puwili
wilikwilik miziweki, purik ini Anotogi pangka piyengko kola yolugi
legi.

7 Ini yombanu, yombanu nazuwagawiliyegi yalek keli mizi puwili wilik-
wilik miziweki, purik Anotogo iniyegi mabilik yalek mizagi legi.
8 Ini yombanu Anotoyegi wilek neyau ono puwili wilikwilik miziweki,
purik kalike inugu Anotoyegi pakelagi legi.
9 Ini yombanu nakko nakyegi ya kuzige sara koyibene keleyi puwili wil-
ikwilik miziweki, purik ini Anotogo pigi yango keya marekngangwili
yeiyagi legi.
10 Ini yombanu Anotogi kazing pangkamekki kiriwei mizirikki wiyeke
nawiligu ngangang keleyi ma kuneng yani puwili wilikwilik miziweki,
purik Anoto weik ngai inugubek logo ini ngai pugu ngai yolu puragaw-
ili pigi legi.

11 Kalike neyegi weraga yongkambanuwiligu iniyegi yang yei ma ngan-
gang keleyi ma kuneng yani ma ngago kaile iniyegi kuneng yaniweki ngaigu
kisi piyeng kisi puwekke ini wilikwilik miziweki.
12 Koka puwiligi yelibungangwiligu mabilik panura yombanu Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kisawiliyegi keleya. Keya puwiligu iniyegi pilik
mizagi kani. Logo puwekke ini wilik miziweki keya wilikwilikmokko ko-
lawili mizi, purik paka ngalege inugu watabi miza piyengki wiyeke kanga
wazono weiyagiyeng yemane legi, yeiya.

13 Togo Yisugu puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Ini neyegi kiriwei
miziwili wizandik kelik. Wizandikki yawera ngeragiyeng kolok ke-
libene wiyagira keya kazing mabilikmekke yawe inugura ngabelakpekke
yongkambanuwili kiling kuzige sara koyimowei puwiliyegi Anotogi kazing
pangkamekki waligeleyagira. Kapura tamizeige wizandikki kolok keli pura
yeik puwekkerik kazing ngereke kolok kelibene keremizagi namektau ono,
yawe pugura weik yeik. Logo wizang piliktik weik kailerikku logo wezame-
lagirikku logo yombanuwili purikki ngalege wei yongomo mizi. Keya kazing
mabilikmekke ini neyegi kiriweiwekke kiyebuk sende logo wiyi purik yawe
inugu neyegi mizagira weik yeik.
14 Keya ini neyegi kiriwei miziwili ngaiwaktik kelik logo ngaiwak
wiyageya koyimowei yongkambanuwiligu kazing nogomekki pakeliweki.
Yombanuwiligu yereng yemane lewakpekke ngiza pura watabi nayengko-
rau liwik momane meiyara wiziyagi ono.
15 Keya yombanu nakko lang nak langiya logo kaimirage yenge yungke
liwik wiyagi ono, pilik segeya paka lalektage ngalege kimeike wiya wiziyagi
logo ngaiwaktikke yombanu ige yolu puwili watabiyengki pangka pakeli-
weki.
16 Yongkambanuwiligu lambekki ngaiwaktikki pakeli pilik, kazing mabi-
likmekke neyegi weraga ini kazing pangkamekki mizi kang purik yongkam-
banuwiligu kazing wazono inugu miziyengki pakelagi logo Anoto tenigi
Mango paka ngalege yolubekki yeikta yongolok meiyagi.

17 Togo inuwago neyegi langai kumulirik ne lewa purik Anotogi lo Mosego
lende miza piyeng keya ngago yombanu Anotoyaga weiya logo kozak ki-
sawiligu waligeleya piyeng wezameliweki lewabek sawiyi nagani, a'a'. Pilik
segeya ne lo piyengki kemenak kiriwei miziweki lewabek keya watabi
yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu kisa piyeng weik
ngizi lewageliweki kelemiweki lewabek.
18 Kerewiyi, ngilumbek keya ngabelakpek mabilik koyigeya Mosegi lo
piyengka ngago lang lende miza piyengka lang songono narikpang kakwe-

lagi ono kani. Were mabiyeng ngizi lewagela logo pulaga ngilumbek keya
ngabelakpek yeik sagi.
19 Mosegi lo mabiyeng yemane legi tamizeige namele keya nakko lo
piyengka nara songonora miza logo ngela logo yombanu nawiliyegi pugu
mabilik miziweki kozak yeiya purik mabura kalike pilik mologabok paka
ngalege Anotogo ngai pugumekki ngai yolu puragi kang puwekkerik yeik
pugura songono sawiyagi. Kapura namele keya nak Mosegi loyengki kiriwei
mizi logo yombanu nawiliyegi pugu mabilik miziweki kozak yeiya purik
mabura kalike pilik mologabok paka ngalege Anotogo ngai pugumekki ngai
yolu puragi kang puwekkerik yeik pugura yemane sawiyagi.
20 Kapura nogo pera kozak kaiweki, yombanu Mosegi loyengki walige-
leyiwili keya yombanu Palisiwili meiwiligu pelik kisi, Teni Mosegi loyengki
waberek kiriwei mizi kopong teni pangkawili kisi kapura puwili pangkaraga
yolu ono. Logo tamizeige kazing inugu miziyeng kazing puwiligu mizi
piyengka lewege panu ono purik mabura inirau paka ngalege Anotogo ngai
pugumekki ngai yolu puragi kiliya logo wik wizagomagira weiyagi ono.

21 Koka tenigi yelibungangwili Mosegi loyengki kerewiya, keya mabek
ngoluk yombanu Mosegi loyengki waligeleyiwiligu piyengki kozak kisi
keya inirau kerewiyi logo piyengka nara pelik, Yombanu uli nagani, purik
tamizeige nakko yombanu nak ula logo ibeng mabura yombanu pilikpok
ngagozak miza logo ngangang weiyagi.
22 Kapura lo nogoragarik pelik, Yombanu namele keya nakyegi sisik
panu mizi nagani, purik tamizeige nakko yombanu nakyegi sisik panu
mizi mabura pilik mologabok ngagozak miza logo ngangang weiyagi. Keya
tamizeige nakko nakyegi ngago kaile meiya mabura pilikpok yombanu
ngagozak piyengki kerewiyiwiligi wirege luwezagi. Keya tamizeige nakko
nak kiling ngalik keliwekke, Ni ibeng se, meiya purik mabura pilikpok
yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga wezamelagi.
23 Pilik tegi tamizeige nugu king nayeng Anotoyegi opa maniweki orowei
paka alatarage wiyiweki mizi kapura namele keya nak ni kiling ngalik
kelarikki kumuli
24 mabura oparik wiyi nagani, were ni kiling ngalik kela mologabokki
ngalik yaka pura pangka pangka miza logo waberek miziweki kunimo. Were
pilik miza logo yeke i walekmakke kiliya logo nugu king piyeng Anotoyegi
opa maniweki orowei paka alatarage wiyimo.
25 Keya iniyaga nak yombanu nakko ngagozak kelemiweki miza orowei
kang purik mabura ngagora nguk namizi pi kiling pangka pangka mizimo.
Kazingke mabulogo pi kiling kunimowei yali ngagora waberek kozak kela
logo yeik sa wiyizo, purik pugu ni yombanu ngagozakta kerewiyagibekyegi
niza orowei kuna nelegi, keya pugu wagelawiliyegi niza yana logo puwiligu
i wigirimakke wigira wazaniya nelegi.
26 Kerewiyi, pilik miza puwekke purik ni i wigiri pumakka welagela
yeragiyagi ono wiziya wiziya nugu ni ngagozak keleniyagibekyegi watabi
kaile nugu mizi kayima piyengki kangayeng mabiyeng mana purik mabura
kele.

27 Keya yombanu Mosegi loyengki waligeleyiwiligu piyengka nararau
iniyegi kozak yeiya logo ini pelik kerewiya, Yongkambu weiya puwili nigi
kerekpu onobek ma nigi yongokpu onomele kiling iwek koli nagani.
28 Kapura lo nogoragarik pelik, Tamizeige nakko yongok nameleyegi
pakela logo pi kiling iwek koliweki kira orowei mizi purik mabura yaka

wilek kang pugubekke pugu kumula purago pi weik yongok pumolo kiling iwek kolabek kelemi yagenda logo pi yombanu yongok ngezebekkemele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda.
29 Tegi tamizeige wire nuguyauga nakko ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok ngela melibene wirebok tiya mela logo wezamelagibokko, purik wire wamenak kiling purik kaile kele kapura korik nuguwek mabuwek kiling ni kaile mizageyara yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga kangki purik kaile panu.
30 Keya mele nuguzikku ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok ngela melibene mele puzik ngela mela logo wezamelagizikku, purik mele wamenazik kiling purik kaile kele kapura korik nuguwek mabuwek kiling ni kaile mizageyara yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga kangki purik kaile panu.

31 Keya yombanu Mosegi loyengki waligeleyiwiligu nararau iniyegi pelik yeiya, Tamizeige yombu nak yongok pugumele wezameli mabura pugu pigi yongokpumeleyegi kapiya narik lende miza maniweki logo kapiyarikku yongokmeleyegi ni weik yongok nogomele ono kai purik pugu pi wezameli.
32 Kapura lo nogoragarik pelik, Yombanu nakki yongokpumele yombu nak kiling iwek kolarikki wiyeke pugu wezameli purik pangka, kapura yombanu nakki yongokpumele yombu nak kiling iwek kola onomele wezameli purik pangka ono. Yombu pilik mizibokko yongok pugumele kaile miziweki kelemi yagenda, purik tamizeige yaka yongokmele ngereke yombu nak wei purik pi yongok yombu ngezemelegibek weiya wizimowei ngereke nak kiling iwek kolimolo kelik mizi yagenda. Keya yombu nak yongok nakko wezamelamele wei purik pirau mabilik yombanu yongok ngezebekkimele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda.

33 Keya lo nararau koka tenigi yelibungangwiligu kozak kisi kayima pura logo ulogo inugurau kerewiya logo pura pelik, Ngago sawiya nugu kozang kelemiweki paka ngalegebekyegi kai pura ngeli nagani, keya nugu ngago pilik kaiya puragi Yemizibekki wirege kiriwei mabilik panu mizimo.
34 Kapura lo nogoragarik pelik, Ni ngago nara kaiya logo puwiligu ngago nugu kairagi ngizi panu kumulagirikki nugu keli purik mabura Anotogi wirege ma nakki wiregerau wameik panu kai nagani, ngago nugura yeik kai. Ma Anotogi yeikta ma nakki yeikta ma watabi nayengki yeiktagirau ngago ngago kai nagani logo nogo wameik panu kai, kai nagani, ngago nugura yeik kai. Ma ngago nara kozang kelemiweki paka ngalegebekyegi kai nagani, purik paka ngalege lemeng tung Anotogi mogosirik legi.
35 Ma ngago nara kozang kelemiweki pongo ngabelakpekki langai, ngago ngago kai nagani, purik Anotogo ngabelakpek keremiza logo ngabelak mabok piyegi kulengkebek legi. Ma ngago nara kozang kelemiweki yereng yemane Yirusalem meiragi ngago ngago kai nagani, purik yereng pura King Ngaibekkira legi.
36 Ma nugu ne kebi nogorage wameik panu kai, kai nagani, purik nugu kebi nuguraga kebi nganelek wilangke nak kusabanu lewageliweki kelemiyagirik pangka ono legi, ma kebi nganelek kusabanu nak wilangke lewageliweki kelemiyagirik pangka ono legi.
37 Anotogo kebi nugura keremiza legi kebiragi ngago ngago kai nagani, yeik pelik kai, Ei, mabura kaimo ma yeik kai. Ngago purago lewagela piyeng Sadangko kaibene keleniyeng kani.

38 Keya puwiligu iniyegi lo nararau pelik kozak yeiya, Tamizeige yombanu
nakko wire nugubek kaile kelemiya purik mabura nugurau wire pugubek
mabilik kanga kelemimo, ma tamizeige yombanu nakko kili nugubek tukula
purik mabura nugurau mabilik kanga kelemimo.
39 Kapura lo nogoragarik pelik, Nakko niyegi kaile nayeng miza mabura
nugu piyegi kanga kelemi nagani. Tamizeige yombanu nakko wiregawere
nuguraga nazuwaga melegozok neli mabura nugu wiregawere pugura
melegozok uli nagani, segeya ni tolikta sa logo pugu ngereke wiregawere
nuguraga nazuwaga melegozok nelibene kelemimo.
40 Keya tamizeige yombanu ni ngagozak keleniyagibokko melewangke
nugurik orowei purik mabura melewang purik orowei kuni pani kelemimo
keya kagorik nigi yeke ngalege waliyariktau manimo.
41 Keya tamizeige yombanu nakko yali pongo kazingke wang songono
narik kangweki kai purik mabura pi kiling kunimo. Ei, nugu pongo kazingke
wang yokolong yaka yali wiriya pilik nariktau mawinda kunimo.
42 Keya tamizeige yombanu nakko niyegi watabi nayeng maniweki kai
purik mabura nugu pi manimo, keya tamizeige yombanu nakko watabi nigi
nayeng wangki kanga nanagine nguk kai purik mabura wilik kagowinda
kiling nugu pi manimo.

43 Puwiligu iniyegi ngago pera ulogo pelik yeiya, Ni nigi ingembungang-
wiliyegi kelimo, kapura nazuwagawiliyegi kumbak mizimo.
44 Kapura lo nogoragarik pelik, Nugu nazuwagawiliyegirau kelimo. Keya
niyegi watagak ngeli puwiliyegi wazono keleyimo. Keya yombanu niyegi
kaile keleni puwiliyegirau wazono keleyimo. Keya Anotogo yombanu niyegi
kaile keleni ma niyegi kuneng nani puwiliyegi sawelibene waberek mizimo.
45 Kazing pangka pilik pumokkomekke ini inigi Mango paka ngalege
yolubokki yango keya marekngangwili purikki walimizagi, purik Anotogo
yok pugumek yombanu kaile miziwili keya wazono mizi puwili mabuwiligi
yaweyengke pangka pangka ngela manibene kelemi mizi. Keya An-
otogo koboyau yombanu kaile miziwili keya pangka miziwili mabuwiligi
yaweyengke pangka pangka kobo kulibene kelemi mizi, yeiya.
46 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya, Yongkambanu mabuwiligu mizirik
yombanu puwiligu keli puwiliyegi puwili keli. Yombanu king takis wei
piyengka nayeng ngowei mizi puwilirau pilik miziwili. Tamizeige ini
yombanu iniyegi keli puwiliyegi inugu keke keli purik kalike pilik puragi
weraga kanga wazono weiyagiyeng yeik.
47 Keya yongkambanu mabuwiligu mizirik yombanu ngezewiligi ingem-
buwiliyegi keke ngagozakke mizi. Yombanu Anotoyegi iwaka onowilirau
pilik miziwili. Tamizeige inugu ini makngezegi ingembuwiliyegi keke
ngagozakke mizi purik inugu kazing miziyengko yongkambanu Anotoyegi
iwaka onowiligu kazing mizi piyengka lewege mizagi ono.
48 Pilik tegi iniyegirik inigi Mango paka ngalege yolubokko kazing
pangkamekke yolu pilik inirau mabilik kazing pangkamekke yoluweki,
yeiya.

6

1 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya, Ini watabi wazono inugu miza-
giyeng mizi logo yongkambanuwiligu keriya logo yeik inuguyeng yongolok
meibene mizi nagani ini ngai waberek panu, purik yombanu pilik miziwili
kalike puwiligi Mango paka ngalege yolubokko puwili watabi puwiligu
mizayengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng yanagi onowili.

2 Pilik legi nugu yombanu watabiyengki yeik nakyegi watabi nayeng
mani puwekkerik yombanu mabuwiliyegi kozak yei nagani, ngagoluk
mani. Yombanu kiligang neyau lewawiligu i walek songonoyengke opa
mani puwekkerik puwiligu nawiliyegi kozak yei logo yongkambanuwiligu
mele korokkorok ulibene, keya yeik puwiligiyeng yongolok meibene, logo
puwiligi kanga wazono weiyagiyeng mabiyeng, kalike mawinda Anotoyaga
kanga wazonoyeng weiyagi ono. Keya yombanu kiligang neyau lewawiligu
yerengyengke yombanu watabiyengki yeikwili nakyegi watabi nayeng mani
puwekkerik puwiligu nawiliyegi kozak yei logo yongkambanuwiligu yeik
puwiligiyeng yongolok meibene. Nogo wameik kai, logo watabi puwiligu
mizayengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng mabiyeng, kalike mawinda
Anotoyaga kanga wazonoyeng weiyagi ono.
3 Kapura nugu yombanu watabiyengki yeikwiliyaga nakyegi watabi
nayeng managi keli puwekke mabura kazing ngagoluk panu nigi ingembu
ma mereke niyegi yolu pilikpokko keriyagi langai ono pilik pumokko mizimo
logo
4 kazing yalek nigi pumok liwik wizeibene logo nigi Mangobokko watabi
wazono nugu nazuwagawiliyegi liwik miza piyengki keriya puwekke watabi
nugu mizayengki wiyeke kanga wazonoyeng nanagi.

5 Keya yombanu kiligang neyau lewawili Anotoyegi waberek
miziwekkerik puwili i walek songonoyeng keya yerengyengke
yongkambanuwiligi wirege yongkambanuwiligu pakeli keya yeik
puwiligiyeng yongolok meibene waberek miziweki keliwili. Kerewiyi,
puwiligu yaka watabi puwiligu mizayengki wiyeke kanga wazono
weiyagiyeng mabiyeng, mawinda paka ngalege weiyagi ono. Puwili kelik
nagani, ngai waberek panu.
6 Keya ni Anotoyegi waberek mizi puwekke purik mabura ni makngeze
liwik miziweki kunimo logo Anoto nigi Mango nugurau keriyi onobekyegi
waberek mizimo logo Anoto nigi Mangobokko watabi nugu liwik miziyengki
keriya logo watabi nugu mizayengki wiyeke kanga wazonoyeng nanagi.
7 Keya yombanu Anotoyegi iwaka onowiligu anoto puwiligiwiliyegi
waberek miziwekkerik puwili ngago yeikyeng mei keya ngago lang pi-
likyeng meiyageya mizi. Puwiligu kumulirik teni waberek yokolong mizi
purik mabura puwiligu teniyegi kerewiyagi langai, mizi. Kapura ini pilik
mizi nagani, a'a'.
8 Purik Anoto inigi Mangobek inugu piyegi nguk meiweki mizi piyengki pi
yaka iwaka legi kazing puwiligu ngago pilikyeng meiyageya mizi pumokki
ini kiriwei mizi nagani.
9 Kazing waberek mizagimek pemek,
O Peba, tenigi Mango paka ngalege yolubek, niyegi kazing korowali nayen-
dau ono, legi teni wizageya koyi kambelimok mamok yeik nugura
yongolok meiweki.
10 Yongkambanu mamok panga nigi ngaimekki yungke kiliya logo nugu
ngaiweki wiriyibene keleye. Keya keli nuguraga puwili paka ngalege kiriwei
mizi mabilik tenirau pelege ngabelakpekke kiriwei miziweki keleye.
11 Wok pekki pangka ngeragi nagi piyeng teni yane.
12 Nugu kaile tonugu miza piyeng tumule logo keremareke wezamele, purik
tenirau mabilik kaile nawiligu teniyegi keleya piyendau tumula logo weik
keremareke wezamela legi.
13 Watabi teni yang keleyagi piyengko mizagewiyege teni kaile miziweki
keleya nagani. Kapura Sadang kaile mabiyengki mangobekki melezikka teni

yaliya wazaye. Keya niyegirik, ni yombanu kozang yemane wizagomagira kilimbek keya yeik yemane wizagomagira kilimbek keya nugu teni nigi ngaimekkiwiliyegi ngai yemane panu wizagomagi. Wameik panu.

14 Keya Yisugu puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Kerewiyi, tamizeige inugu kaile yongkambanuwiligu iniyegi keleya piyeng tumula logo keremareke wezameli purik mabura Anoto inigi Mango paka ngalege yolubokkorau kaile inugu mizayeng tumula logo keremareke wezamelagi.
15 Kapura tamizeige inugu kaile yongkambanuwiligu miza piyeng tumula logo keremareke wezameli ono purik mabura Anoto inigi Mangobokkorau kaile inugu mizayeng tumula logo keremareke wezamelagi ono.

16 Keya kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizi pumok mizi puwekkerik, yombanu kiligang neyau lewawili kazing pumok mizi puwekke puwili wiregawereyeng yalek keya yagasi sowei yongomo mizi logo yongkambanuwiligu puwiligu Anotoyegi waberek miziweki ngeragi ni ono purikki pakela logo yeik puwiligiyeng yongolok meibene. Kerewiyi, yongkambanuwiligu mabelege yeik puwiligiyeng yongolok mei purikku watabi puwiligu miza piyengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng mabiyeng logo Anotogo kalike mawinda paka ngalege yanagi ono.
17 Kapura kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizimekke mizi puwekkerik ngeragi ni ono wizimowei Anotoyegi ni makngeze kuyangka wizimowei waberek mizi.
18 Togo nawili ni pilik mizi purikki iwaka ono, Anoto nigi Mango nugu pakeli onobokko keke iwaka, logo nigi Mangobek nugu liwik mizi piyengki pakelibokko kanga wazono nanagiyeng nanagi.

19 Teni ngabelakpekke pelege koyigeya king keya watabi tonuguyeng yeikki, purik wata koru watabiyeng ni namokko korowali kelemiyagi ma yombanu ngoweiwiligu watabiyeng ngoweiyagi ma koboyaugu korowali kelemiyagi, legi inigi kingyeng keya watabi wazonoyeng ngezeyeng kilisagelega wiyi kambeli nagani.
20 Pilik segeya king inuguyeng keya watabi inuguyeng yongkambanu watabiyengki yeik puwiliyegi sawelizo. Pilik mizi purago kanga inigi wazonoyeng paka ngalege yowiyagi, keya paka ngalege kanga inigi wazonoyeng yeikki ono, purik yombanu ngoweiwili ngoweiweki yabelagi ono ma wata koru watabiyeng ni namokko korowali kelemiyagi ono.
21 Tegi inugu paka ngalege Anotoyaga kanga wazono weiyagi piyengki kumulizo, purik inugu kumuli piyeng wilek kang inuguyeng mabiyeng tiya mani piyeng.

22 Wire nuguyau korik nuguwekki lambek. Wire piyaugu kazing nigi yoklongko wei mizi yo keya to mizagimek waligeleni. Kazing mabilikmekke wilek kang nugubokko kazing ni wiziyagimek waligeleniweki Yisugi wilangkarik nigi yungke wiriyi pani kelemi. Tamizeige wilek kang nugubek pangka purik kazing nugu yolu pumok pangka.
23 Kapura tamizeige wilek kang nugubek kaile purik korik nuguwek mabuwek kusabanurikku kola logo kazing nugu yolumek kaile. Tegi tamizeige nugu kumularik nigi yungkerik wilangka yolu nobiyeng miza kapura nigi yungkerik kusabanu yolu purik nugu kumuliyeng kaile logo kusabanu purik yemane panu wizinda.

24 Yombanu nakko yombanu ngai neyauyegi kemenak yawe mizagi langai
ono. Kazing mabilikmekke ini Anotoyegi keli keya watabi king keya pulangai
ngabelakpekkeyengkirau kemenak kelagi langai ono, purik ini nakyegi keli
keya nakyegi kiyebuk mizagi legi. Keya ini nakki keliragi kiriwei keya nakki
keliragi kezanga mani mizagi legi.

25 Piliktikki wiyeke nogo iniyegi pelik yei, ngeragi keya kai wik ini wik
yoluweki nagi piyengki wilek ngelek kumuli nagani, ma kagorik korikwekke
wakiyagi piyengki wilek ngelek kumuli nagani. Purik wilek kang inuguyeng
pangka yolu pura ngeragi keremungke nagi puraga ngalege panu kani, keya
korikwekke kagorik wik wakiyi piyengka ngalege panu kani. Tegi ngeragi
inugu nagi piyengki weli keya kagorik inugu wakiyagi piyengki wilek ngelek
kumuli nagani.
26 Winakwiligu yolu puragi pakeli. Winakwili yawe ngeriyi onowili, ma
ngeragi wawiya logo i namakke ngeragiyeng kalike niweki wiyi onowili
kani, kapura Anoto inigi Mango paka ngalege yolubokko ngoluk puwili
ngeragi yani kani. Winak songonowiliyegi wiyeke Anotogo ngairik yemane
kapura pugu iniyegi ngairik yemane panu.
27 Watabi pilik piyengki wilek ngelek kumuli pumokko ini puwiliyaga
nakki ngabelak pobokko wik yolugi pura yokolong panu kelemiyagi ma
yeik? A'a', yeik. Mena wilek ngelek kumuli pumokko wik yolugi pura
yokolong panu kelemiweki sawelagi langai ono legi ini watabi nayengkirau
wilek ngelek kumula meli nagani, yeik Anotoyegi wilekyeng ngalege wiyi.
28 Keya ini korikwekke kagorik wakiyagiyengki wilek ngelek kumulira
nangki? Purukpuruk Kailiyawamerekke kumuli. Pumorok yawe mizi
onomerek ma ngezemerekki wakiyagiyeng keremizi onomerek.
29 Kapura kerewiyi, Anotogo Kailiyawa purukpurukmerek palumu panu
wakiyagiyeng mani. Koka walaka King Ngaibek Solomon meiyabek watabi
keremungkeyeng kilimbek watabi palumu panu puguyeng wakiya kapura
purukpuruk peyengko Solomongu watabi wakiya piyengki ngaira ula.
30 Anoto Kailiyawa songono mabek wokpekke yolu keya wangkowapekke
ngoliyagi piyengki pi ngai yolu mizi legi pugu iniyegi mabilik waberek ngai
wiziyagi kani logo pugu pilik mizagi kapura inugu purikki ngizi panu kumuli
inugura songono panu.
31 Togo ngeragi nogoyeng talaga lewagi ma kairi nogobek talaga lewagi
mizi ma kagorik nogoyeng talaga lewagi miza purikki wilek ngelek kumuli
nagani.
32 Yongkambanu Anotoyegi iwaka ono puwili kang mabiyeng watabi pilik
piyengki wilek kang tiya maniwili. Anoto inigi Mango paka ngalege yolubek
ini ngeragi keya kai wik yolugiyeng wei keya kagorik wakiyagiyeng weiyagi
purik pugu iwaka mena wilek ngelek kumuli nagani.
33 Kapura tamizeige were ini Anotoyegi wilek kang tiya mani keya inugu pi
iniyegi ngai wizeibene kelemi keya pigi kazing pangka mizi pumokki wilek
kang tiya mani mizi puwekke purik mabura pugu ini watabi ngoluk wik
yolugi piyeng mabiyeng yanagi kani.
34 Tegi watabi wangkowapekke mizagi piyengki wilek ngelek kumuli
nagani. Wok wangkowapek watabi wangkowapekkeyengki keke ku-
mulagibek. Watabi kuneng yokopekki piyeng kuneng yokopekkiyeng,
wangkowapekkiyeng ono, Yisugu pilik yeiya.

7

1 Keya Yisugu puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Namele keya nakyegi

melebek yowi nagani, purik Anotogo niyegi melebek yowa nelegi.
2 Purik kazing nugu nazuwagawiliyegi meleyeng yowi mabilikmekke
Anotogo niyegi melebek yowagi. Keya kazing nugu nazuwagawiliyegi pilik
keleyi pumokki pangka Anotogo mabilik keleniyagi kani.
3 Ni yombanu nakki wirebekke kulugulurik pakela mowiyi kapura ni
makngezegi wirebekke wak yolu puleigi pakeli onora nangki?
4 Ma ni wire ni makngezegibekke wakleigu talik pakelagi mizageya wiz-
imowei ni nangki nakyegi pelik mei, Koli, nogo kulugulu wire nugubekke
yolu purik wameliweki mena, mei?
5 Ni yombanu kiligang neyau lewabek kani. Wak wire ni makngezegibekke
yolu pulei were wamela logo ni wireyau pangka ngai panu wizimowei nakki
kulugulu wirebekki purik wameli mangine.
6 Nugu keri wizing ngai mizimekyegi ngeragi mani ma yeik? A'a', purik
nugu ngeragi mana logo pulaga keri pilikmok yoweza sa logo ni limitagi.
Kazing mabilikmekke nugu yombanu ngago ngizi panuragi kumbakwiliyegi
Anotogi ngago walekta yani nagani, purik puwiligu niyegi yeik ngago ngalik
sanga kisi piyengko kanga nanagi. Nugu liyengwiligi ingewerege kingyeng
wiyi ma yeik? A'a', purik puwiligu kingyengki iwaka ono logo yeik momane
mei kunagi. Kazing mabilikmekke nugu yombanu kangka kaile kumuli
wilibek miziyeng kilingwiliyegi Anotogi ngago yemanera kozak yei nagani,
purik puwiligu yeik ngago kaile sanga kisi piyengko kezanga nanagi.

7 Tamizeige ni Anotoyegi waberek mizi puwekke purik mabura mawi-
yarekka mei purik Anotogo nanagi, keya ni piyegi welageya purik mabura
ni piyegi yolok ngelagi, keya kang pugurikke ngago mei mizageya purik
mabura pugu kerewiya logo koli neiyagi.
8 Purik Anotoyegi nguk mei mologabok watabi pugu nguk mei piyeng weik
wei penanging keya piyegi weli mologabok purik piyegi weik yolok ngeli
penanging, keya kang pugurikke ngago mei mizi mologabok purik Anotogo
kerewiya logo weik koli mei penanging.
9 Tamizeige ini mandikki mangowiliyaga nakki marekpokko niyegi kam-
bek nazik niweki nguk nei puwekke purik nugu nigi marekpek kimbek
niweki managi ma yeik?
10 Ma pugu niyegi kobulemek niweki nguk nei puwekke purik nugu nigi
marekpek kemale Kuluwekmek niweki managi ma yeik? A'a', yeik.
11 Ini yombanuwili kaile miziwili kele kapura inugu inigi marekngangwili
ngeragi keya watabi wazono piyengka yani miziwili. Mena, Anoto inigi
Mango paka ngalege kaile nayendau mizi onobok ini piyegi nguk mei puwili
watabi kolokngagono wazono piyeng yanagi ma yeik?
12 Togo kazing yongkambanuwiligu iniyegi keleyibene inugu keli
pumokko inugu mabilik puwiliyegi keleyizo. Pilik pura Anotogi lo Mosego
lende miza piyeng keya ngago yombanu Anotoyaga weiya logo kozak
kisiwiligu waligeleyayengki solorik.

13 Keya kazing neyaugirik kazing panga ibeng wizagomagiragimekki kang
kiliyarikki kandik unatuba panu, keya yereng puragi kazingmek kimeike
yolurikki wiyeke yongkambanu kolokngagonowili puluweng yolok ngeli
logo yeke ige kang.
14 Kapura kazing panga wik wizagomagiragimekki kang kiliyarikki kandik
koru panu keya yereng puragi kazingmekke kangkirik yawe unatubarikki
wiyeke yongkambanu ngelek onowili puluweng yolok ngeli logo yeke ige
kang.

Togo nogo ngago pera iniyegi kozang yei, Ini wik wizagomagiraga kang koru panurik neing kiliya lizo.

15 Keya yombanuwili kanda ngaigu pelik kisagi, Anotogo teni wezayela logo tonugu ngago pugura iniyegi kozak yeiweki kisagi. Puwiligi korikyengki yeke ngalegerik liyeng sipsip ini ngangang yanagi langai ono puwili kelik kapura nogo puwiliyegi yeirik keri wizing ngai miziwili yei, purik yenge wilek kang puwiligiyeng kazing king wei keya kozanda weiyagi pumokki kerezi mizi keya kaile mizi piyengko wilak panu kani waberek panu. Puwiligu kisi piyengki ngizi kumuli nagani. Ngai panu koyizo.
16 Keya inugu pewiliyegi iwaka sagirik kazing puwiligu miziyeng keya watabi puwiligu kisi piyengka inugu iwaka sagi. Yengeleiyengki kumuli. Yengeleileigi wilekyengko yengeleilei ngenangailei mizi, purik teni yongkambanuwili were yengelei wilekyengki pakeli, wazonolei ma kailelei miza legi. Teni ngoyei wilekyeng mabung ingakmerekka tiyi ono kani ma kopi wilekyeng ingakmerekka tiyi ono kani.
17 Mabilik yengelei wazonoleigu wilek wazonoyeng keke wiragi, kapura yengelei kaileleigu wilek korowaliyeng keke wiragi.
18 Mabilik yengelei wazonoleigu wilek korowaliyeng wiragi ono, ma yengelei kaileleigu wilek wazonoyeng wiragi ono.
19 Yombanu nakko pakeliraige yengelei nalei yengelei wilek wazonoyeng wira meli ono puwekke purik pi yenge sologe winilekko kira logo panga yezizikke waliya wazamiyagi.
20 Yongkambanuwili yengeleiyeng kelik. Keya watabi puwiligu mizi keya kisi piyeng yengelei wilekyeng kelik. Pilik legi yombanuwiligu ngaigu kisi keya ngizi kisi piyengko puwili Anotoyaga lewawili purik ngaigu ma ngizi purikki inugu iwaka sagi.

21 Yongkambanu neyegi, Yemizibek, Yemizibek, kisi kambeli puwili mabuwili Anotogi ngaimekki pugu ngai yolu puragi kiliyagiwili ono. Pilik kisi puwiliyaga negi Mango paka ngalege yolubekki kelira mizi puwili keke ngai pugumekke kiliyagiwili.
22 Keya wok kalike Anotogo yongkambanuwili ngagozak keleyagibokko kolokngagonowiligu neyegi pelik kisagi, Yemizibek. Yemizibek, yeik nugurage tonugu ulogo Anotogi ngagora kozak kisa, keya yeik nugurage tonugu ulogo yongkambanuwiligi yenge yungkeyengka kerewa kolokngagonowili welagela wezayela, keya yeik nuguraga Anotogo keke miziyeng tonugu kolokngagono miza mela kani legi teni kiliya liweki, kisagi.
23 Kapura puwekkerik nogo puwiliyegi pelik yeiya to melagi, Ulogorik keya mabek periktau ini nogowiliyaga nak ono purik ne iwaka. Ini kaile kaile miziwili mena neyaga kazi kuni, yeiyagi.

24 Ne kazing saweliwei pemek yombanu ngago nogoyengki kerewiyi keya ngago piyengko miziweki kai piyeng mizi pumologabok talik melegabek miza purikki kozak yeiweki. Yombanu pumologabok yombu i namak ngiziweki mizibok kelik. Pi i pugumak paka ngabelak kingyeng kilimbekke ngalege ngiza.
25 Pilik ngiza logo kobo unatuba panuyau kula wiziga kailing kai ngai unatuba kaiyageyarik kebarek kozambokko imak ula yo keya to kelemiya logo i pumak topela melagi nobiyeng kelemiya kapura imaktau urukang mizi ono, purik imak kingyengki ngalege ngiza kopong kozang wiziya. Yombu yakabok kangkabek kilimbek.

26 Kapura yombanu ngago nogoragi kerewiya kapura purago miziweki kai
piyengki kiriwei miza ono pumologabokyegirik pelik, pi i pugumak paka
ngabelak kingyeng kilimbekke ngiza ono, pi kaingimbekke yeik ngiza.
27 Pulaga kobo unatuba panuyau kula wiziga kailing kai ngai unatuba
kaiyageyarik kebarek kozambokko imak ula yo keya to kelemiya logo i
pumak urukang kelemiya logo nguk namizi kawiye wala logo kemenak
neneng ngela mela. Yombu pok kangkabek kiling onobek. Kapura ini yombu
kangkabek kilimbokko miza pilik mizizo logo ngago nogoyeng mabiyengki
kiriwei mizi mizi purik ini kawiye wala logo neneng ngela melagi ono, yeiya.
28 Yisugu ngagora weik yeik sawiya wiziga yongkambanu piyegi
kerewiyawiligu pugu waligeleyiyengki lelengkira.
29 Purik pi Yudawiligi lo piyengki waligeleyiwiligu waligeleyilik keleyi
ono, segeya ngago pugura kozang yemanera kiling kozak kai logo pi ngai
yemane yeikta kiling nakko kozak kailik kai.

8

1 Pulaga Yisu paka lewakpekka yerageya logo yongkambanu kolokn-
gagonowili piyegi kalika kiriwei kuna.
2 Keya yombu kemegeme Leposimek meimek kiling nak Yisuyegi weik
lewa. Kemegeme Leposimek mei pumok korikwek sok mizimek keya korik-
wekke wizing lewa meli mizimek logo yongkambanuwiligu wizing piyeng
kuming kelemiya purik puwilirau kemegeme leposi pumokka yela managi,
legi yongkambanuwiligu kulili panu mizimek logo puwili nak leposimek
kiling purik pilikpok kezanga mani mizimek. Logo yombanu pilikmek
kilimbek Yisuyegi kayima logo Yisugi yeikta yongolok meiweki pi Yisugi
ingewerege panga ngabelakke ingeyau laliya logo pelik nguk meiya, Yem-
izibek, tamizeige nugu keli mabura nugu ne yombiyangai wazaniye logo
yongkambanuwiligu neyegi kezanga nanagi ono, meiya.
3 Logo Yisu melezik tungkula logo pi kebangkela logo Yisugu pelik meiya to
mela, Nogo mizagi keli. Ni yombiyangai se, meiya. Nguk namizi mabuwekke
yombanubek weik yombiyangai sa.
4 Pulaga Yisugu piyegi pelik meiya, Nugu niyegi keleniya peragi namele
keya nakyegi kozak mei nagani, kapura tenigi lo Mosego kaiya puragi
kiriwei mizimo. Ni Anotogi i walek yemanemakki yombu Anotoyegi kolak
mizibokko ni yombiyangai sa wazaniyarikki pakelibene kune keya pulaga
nugu pi wata namek Anotoyegi kolak mizagirikki wiyeke mana logo pugu ula
logo waliya logo ni weik yombiyangai wazaniya puragi yongkambanuwiligu
iwakagi, meiya.

5 Yisu panga yereng Kapaneyam meirage kambela. Pi yerengke kiliya
lawekke Rom Amiwiligi ngai nak Yisuyegi wiriya logo piyegi saweliweki
pelik kelegele meiya,
6 Yemizibek, yombu neyegi yawe mizibek panga ige kemegeme yemane
mizageya. Inge keya mele puguyeng mabiyeng ibeng logo pi yongomo
mizagi langai ono keya pi ngangang yemane panu mizi, meiya.
7 Pilik kai legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nogo pi yombiyangai
wazamiweki kangweki, meiya.
8 Pulaga Rom Amiwiligi ngaibokko Yisuyegi pelik meiya, Ne pangkabek
ono logo ni i nogomakke wiriyagi purik pangka ono. Kapura mabelaga
wizimowei yeik ngagorago kai logo kemegeme neyegi yawe mizibekyegi
pumok yeik sibene.

9 Purik nerau ngai yemizibekyegi kulengke yolu logo ne watabi pugu kai
piyeng mizi mizibek keya ami nawili neyegi kulengke yoluwili. Logo nogo
nakyegi, Kune, mei purik pi kang. Keya nogo pangabokyegi, Ni koli, mei
purik pi lewa. Keya nogo neyegi yawe mizibekyegi, Pera mize, mei purik
pi mizi. Kazing mabilikmekke ngago nugura kozanda kiling logo nugu
yeik ngago yeiktago kai purik yombanu neyegi yawe mizibek yombiyangai
kelemiyagi, legi yeik ngago yeiktago kai, meiya.

10 Yisu ngago puragi kerewiya logo lelengkira logo yongkambanu piyegi
kalika kiriwei wiriya puwiliyegi pelik yeiya, Kerewiyi. Yombu Yuda ono
pobokko neyegi kozang ngizi panu kumuli kapura yongkambanu nala-
gawiliyaga nak ma Isileili mabuwiliyaga nakkorau neyegi pilik ngizi panu
kumuli ono, yeik.
11 Ini kerewiya koyizo. Kalike yongkambanu Yuda ono kolokngagonow-
ili pobokko neyegi ngizi panu kumuli pilik kumuliwili ngabelak panga
yokmek lewagelayeng mabiyeng keya ngabelak panga yokmek kiliyayeng
mabiyengkarau lewagi logo yereng Anotogo pigi ngaimekki ngai purage
kiliya lagi logo inigi yelibungang kokawili Abalam keya Isak keya Yakop
kiling mogosa logo ngeragi yemane miza ni nangai.
12 Kapura Anotogo ini Yudawili yereng puragi kangkirikki kangkere miza
yowiya kele kapura ini kolokngagono puwiligu neyegi ngizi panu kumuli
onorikki wiyeke ini yenge yerengke kusabanurikke wezayelagi logo pulogo
kusabanurikke ini ingkeya kelele yemane panu kisi keya kili inuguyeng
ngiliti mizagiyagi, yeiya.

13 Yisugu puwiliyegi pilik yeiya logo pugu Rom Amiwiligi ngaibekyegi pelik
meiya, Panga ige kambele. Nugu ngizi panu kumuli purikku nogo nugu
kai pura miza nowiyagi mena, meiya. Logo mabuwekke Rom Amiwiligi
ngaibekyegi yawe mizibek ngereke yombiyangai sa.

14 Togo Yisu Pitagi imakke yeke ige lawekke pulogo Pitagi yongokpumelegi
panumele kemegeme korikwek yezingei panu mizimekka mizi logo lalek-
tage iwek wizilege Yisugu pakela.
15 Tegi Yisu piyegi kanda mele puguzik kebangkela logo kemegeme korik-
wek yezingeimek piyaga yeik. Pi yangalek meiya logo Yisugi ngeragiyeng
miza mowiya.

16 Pilik miza logo ibengke yokmek kiliyawekke yongkambanu kolokn-
gagonowili puwiligi ingembungang kemegeme kerewawili yenge yongkam-
banuwiligi yungke ngaiweki kiliya yolu puwili Yisuyegi iza orowei wiriya
logo Yisugu ngago landikku kerewawili welagela wezayela. Keya nawilirau
kemegeme nalangaimokko mizi mizi puwili mabuwili yombiyangai wazaya.

17 Togo pilik miza pura koka walaka yombu Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kaibek Isaya meibokko kaiya pura weik ngizi lewagela,

Pi ngezebokko kemegeme tonuguyeng weiya yowiya. Keya ngangang
tonuguyeng ngezebokko wagela yowiya. *Isaya 53:4*

Koka walaka Isayago pilik lende miza kapura Yisugu kemegeme yongkam-
banuwili yombiyangai wazaya puwekke ngago pura weik ngizi lewagela.

18 Keya Yisugu yongkambanu kolokngagono pi yawereng kelemirikki
pakelawekke pugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Kai
kolamiyabek wala uwei lalu pangazuwagawekke kangweki, yeiya.

19 Mabuwekke yombu Mosegi loyengki waligeleyi nak Yisuyegi kanda
pelik meiya, Kiriwagabek, nugu kang wale kang piyeng mabiyengke nerau
niyegi sawela logo kiriwei kangkibek kani, meiya.
20 Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Watawili yengelei mele inguriya
piyengki yungke iwekwili keya winak porora wei mizi puwili iyeng ngiza
logo iwekwili, kapura ne yombanu paka ngalega kayimabek yolumek
yareksa logo kumanagi nariktau onobek logo tamizeige ni ne kiling kangki
purik towa mabiyaugi yolugi nariktau ono. Tegi ni were waberek kumula
logo neyegi saweliweki kaiyagirikki kai, meiya.
21 Pulaga yombanu Yisugi ngago piyengki kerewiyawiliyaga nakko
Yisuyegi pelik meiya, Ne niyegi sawelagi keli kapura ne were negi mangob-
ekyegi ngai yolu wizigeya pi ibeng logo waliyi keya miza logo purik ne niyegi
sawelagi, meiya.
22 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, A'a', yombanu ngago nogoragi
kerewiyi ono puwili ibeng wezawiligu, puwiligu yombanu ibengkiwili
waliyi nangai. Kapura ni kele neyegi saweli koli, meiya.

23 Pulaga Yisu wangleige tameneng meiya. Keya pugu waligeleyiwilirau pi
kiling kuna.
24 Puwili tagoneige nguk namizi kebarek unatubabek kaibekke uli yon-
gomo mizi logo wanglei kaibokko kolamiweki mizi kapura Yisu iwek kola
wiziya.
25 Yisugu waligeleyiwiligu pi waliya kelemiya logo piyegi pelik meiya,
Yemizibek, teni kaiyaga niweki mizi mena teni yaliya wazaye, meiya.
26 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ini wilek ngelek kumulira
nangki? Nogo iniyegi ngaigi langai purikki ngizi panu kumuli inugura
songono panu, yeiya.
Pulaga Yisu yangalek meiya logo kebarekpek keya kaibektau ngalik yeiya
logo kebarekpek weik yeik sawiya keya kaibektau weik yelakkelek wiziya.
27 Pilik mizawekke puwili lelengkirara koya keya nakko nakyegi pelik
meiya, Yombanubek talikpek logo kebarekpek keya kaibektau pugu kairagi
kerewiya logo kiriwei mizi, meiya.

28 Pilik miza logo wangleige ngalengale kuna logo waleleige puwili Kai
Kalili lalu pangazuwagawekke ngabelak Kegesa meibekke kanda wila wiya.
Yisu wangleiga yangalekta panga kaingimbekke luwezara tawizeige pura pi
yombanu kerewawiligu kebangkela yolu logo mosindaga yolu neyau yoro-
maure miza. Piyau kozang panu keya wizing panu logo yongkambanuwili
kazing piyaugu yolu puluweng neing kunagi langai ono.
29 Nguk namizi kerewa puwiligu kemenak ngalizi pelik kek kisa, Yisu An-
otogi Marekpek, nugu teniyegi nangaiyeng keleyiweki mizi? Wok ngangang
pilik yanagibek ngoluk kapura nugu pelege lewa purik teni were ngangang
yaniweki ma talik, kisa.
30 Panga koweige liyeng kabe kolokngagono namek ngeragi ni yo keya to
mizageya koyilege.
31 Kerewawiligu Yisuyegi pelik kelegele meiya, Tamizeige nugu
yombuyauyaga teni welagela wezayeli purik mabura teni liyeng kabe
panga pumokyegi kiliya wezayele, meiya.
32 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini welagela kuni, yeiya.
Pulaga kerewawili yombuyauyaga welagela panga liyengwiliyegi kiliya
yabela. Nguk namizi liyeng kabe pumok mamok lewakpekka nginda kanda
wilekwekka yenge kaibekke kiliya logo kaiyaga na.

33 Yombu liyengwiliyegi yaka ngai koyimawili yaka miza puragi pakela
logo kazi yereng yemanerage kambela. Pulogo puwiligu yaka liyengwiligu
miza puragi kozak yeiya, keya yombu kerewawiligu kebangkela wiziya
piyauyegi keleya puragi kozak yei miza.
34 Nguk namizi yongkambanu yereng puragemek mamok Yisu yoromaure
miziweki kambela. Kanda puwiligu pakela logo puwili kulilimokko ko-
larikki wiyeke puwiligu Yisu nalege kangweki kelegele meiya.

9

1 Pulaga Yisu ngereke wangleige tameneng meiya logo kai kolamiyabekke
pezuwage wala uwei yo. Pi yereng ngezebekkirage kang yongobela.
2 Kanda pulogo nguk namizi yombanu nawili Yisuyegi yombu inge keya
mele ibeng nak yolumek puguyeng kiling lalektikke ngalege wageliwei
wiriya. Puwili Yisugu pi yombiyangai wazamiyagi langai purikki piyegi
ngizi kumulirikki pugu pakela logo yombu inge keya meleyau ibembekyegi
pelik meiya, Aik, kazi mizi wak, kozang wizimo purik nogo kaile nuguyeng
weik tumula logo keremareke wezameli kani, meiya.
3 Yisu pilik kai legi yombanu Mosegi loyengki waligeleyi pulogo mogosa
koya puwili ngezewili pelik kumula, Yombanu pobok pilik kaiyagi onobek,
purik pugu kai purik pi Anoto kiling pangka pangka kai yagenda legi, miza.
4 Keya Yisu puwiligu liwik kumula piyengki iwaka wiziga pelik yeiya,
Inuwa ya inuguyengke kaile pera kumulira nangki?
5 Yawe nangaira yemane onora, kaileyeng tumula logo wezamelagira
ma yombu inge keya meleyau ibeng nak yombiyangai wazamiyagi pura?
Tamizeige ne yaka inge keya meleyau ibembekyegi pelik mei, Nogo kaile
nuguyeng tumula logo wezamela, mei purik ini pi wameik kai ma ngaigu
kai kisagi, kapura tamizeige ne yombu inge keya meleyau ibembekyegi pelik
mei, Yangalek meiya logo kune, mei purik ini ne wameikpek ma ngaigubek
miza legi iwakaweki.
6 Ne yombanu paka ngalega kayimabek logo yongkambanu
ngabelakpekkewiligi kaileyeng tumuliweki pangkara kilimbek logo ini
purikki iwakaweki nogo yaka yombu inge keya meleyau ibembekyegi
pelik mei yagenda, Ni yangalek meiya logo yolumek nuguyeng weiya logo i
nugumakke kambele, mei yagenda.
7 Mabuwekke yombanubek luweza logo panga i ngezebekkimakke kuna.
8 Keya yongkambanu kolokngagonowiligu pilik miza puragi pakela logo
kazi mizageya koyimowei Anotogi yeikta yongolok meiya, purik pugu weik
yombanuwiliyegi kozang pilikyeng miziwekira yana kopong.

9 Yisu pulumeng wiya logo pi ngabelak libu kang kunimowei tapakeleige
yombu king takis weibek, yeikta Matiyu meibek, opis pugumakke mogosa
wizilege Yisugu piyegi pelik meiya, Ni ne kiling saweliweki kiriwei koli,
meiya. Logo Matiyu yangalek meiya logo Yisu kiling saweliweki kiriwei
kuna.
10 Kalike wok nakke Yisu kiling pugu waligeleyiwili panga Matiyugi
imakke ngeragi nageya tagogei yombanu kolokngagono king takis wei
piyengka nayeng ngowei miziwili keya yombanu kaile mizi nawilirau kanda
logo puwili kiling mogosa logo ngeragi na.
11 Yombanu Palisiwili meiwiliyaga nawili Yisu kiling puwili ngeragi nirikki
pakela logo puwili sisik sara koyimowei kalike Yisugi yombu ngezebokko
waligeleyi puwiliyegi pelik nguk yeiya, Inuwagi yemanebek yombu yaka

king takis wei piyengka nayeng ngowei miziwili keya yombanu kaile mizi
nawili kiling ngeragi ni mizira nangki? Pi pilik mizi purik pangka ono, yeiya.
12 Yisugu puragi kerewiya logo pelik yeiya to mela, Yongkambanu wa-
zonowili totayegi kang ono, kemegemewili keke totayegi pakeli kangwili.
13 Anotogi Kapiya Walek Osiyago lende mizarikki sangkela logo ngago
peragi solorikki iwakaweki kambelizo,
Inugu neyegi watawili kolak kelibene waliya nani puwekke purik ne wilik
kapura inugu yongkambanuwiliyegi yalek miza logo wazono mizi
puwekke purik ne wilik panu. *Osiya 6:6*
Togo inugu purikka iwaka siweki ne kayimarik ne yongkambanu
ngezewiligu ngezewiliyegi pangkawili mizi puwiliyegi kayima ono,
ne yombanu kaile mizi puwiliyegi kayima logo puwiligi kazing kaile
miziyengka kowitibene yeiweki kayimabek, yeiya.

14 Kang narage Yowan kaimelibekyegi kiriweiwili Yisuyegi kayima logo
pelik nguk meiya, Teni kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek
mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizimek mizi keya yombanu
Palisiwili meiwiliyegi kiriwei puwilirau mabilik mizi kapura yombu ni
makngezego waligeleyiwili kazing pumok mizi onora nangki?
15 Pilik meiya logo Yisugu pelik yeiya to mela, Yek tek nangezi yombanu
yongok weiweki mizi nakyegi langai kumuli. Yongkambu weiwekkerik
yombu yongok weiyagibokko ingenazewili ngeragi miza yaniweki miza
logo yani. Puwili wilik kagowindikku mizagewiyege pi kiling mogosa logo
ni. Kazing mabilikmekke neyegi kiriweiwili ne kiling koyimowei menalege
ngeragi ni kapura kalike yombanu neyegi kumbak mizi puwiligu neyegi kiri-
weiwiliyaga niza orowei puwekke puwili ya kunengmokko mizagewiyege
kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki
ngeragi ni ono mizimek mizagi kani, yeiya.
16 Keya kazing yombanu Palisiwili meiwiligi weremek keya Yisugi kazing
wikmek sawela nelegi puwili waligeleyiweki Yisugu ngago saweliwei pera
puwiliyegi kozak yeiya, Nakko melewangka wik narikka walerik ngela logo
paka melewangka were koliyarikke lolo ulagi ono. Tamizeige pi pilik mizi
purik melewangka wiktik kaile mizagi keya melewangka wererik ngoluk
sobok wiziyagi.
17 Keya yombanuwiligu kai waing wikpek keremiziwekkerik were puwili
kik wata korik wikyeng keremizi logo kai waing wikpek kubuli. Puwili
kai waing wikpek panga kik wata korik wereyengke kubulagi ono. Puwili
pilik miza purik kai waing wikpek sibesibe wari lewawekke wata korik
wereyeng potora logo waimbek panga ngabelakke kubula welagi keya kik
wata korikyeng yeikki. Piliktikki wiyeke kai waing wikpek panga kik wata
korik wikyengke kubuliweki. Kazing mabilikmekke negi kazing wikmok
kazing weremekke sawelagi ono, yeiya.

18 Yisu ngoluk puwiliyegi yaka pura kozak yeiyageya tawizeige pura
Yudawiligi i walek songonomakki ngai nak Yisuyegi kanda pigi ingewerege
pulogo yeik pugura yongolok meiweki ingeyau laliya logo pelik meiya,
Kolomandik negi yangomele mabek ngolukku ibeng. Kapura nugu mele
nuguzik pigi ngalege walamiweki koli, purik pi ngereke wik yolugi, meiya.
19 Tegi Yisu yangalekta piyegi kiriwei kuna keya pugu waligeleyiwilirau
piyau kiling kuna.
20 Yisu yagoneigeya yongok namele wok iwi walayeng weik yeik ono,
kirisimasi meleyau keya pongo ingenazikka neyau piyeng iwi walageya

wizagomimele wiriya logo Yisuyegi kalika kiriwei kuna logo kagorik pugu
yeke ngalege wakiyarikki pongo walemekka kuming kelemiya.
21 Ngezemologo kumularaga pelik kaiya, Ne korik puguwek ma kagorik
yeke ngalege wakiya puriktau mele nogozikku kuming kelemiya mabura ne
yombiyangai wiziyagi, miza. Tegi yongokmolo kagorik yeke ngalegerikki
pongo walemek kuming kelemiya.
22 Yisu kowita to mela logo piyegi pakela logo pugu piyegi pelik meiya,
Yongokpanumele, kazi mizi wak, kozang wizimo, nugu neyegi ngizi panu
kumulirikku ni weik yombiyangai wazaniya mena, meiya. Nguk namizi
mabuwekke yongokmele yombiyangai sa.
23 Pulaga Yisu yeke Yudawiligi i walek songonomakki ngaibekki imakke
lewagela logo pugu yongkambanu pulogo yeke ige kolomandikmeleyegi
wiyeke kolanduwewek uli keya ingkeya ngabik yemane miziwiliyegi
pakelawekke
24 pugu pelik yeiya, Ini mabuwili yenge yerengke welagela kuli. Kolo-
mandikmele ibeng ono, pi yeik ngoluk iwek kola wizinda, yeiya. Kapura
puwiligu piyegi ngizi panu kumula ono kopong puwili Yisuyegi songomeiya
mena.
25 Togo yongkambanuwili yenge yerengke welagela wezayela logo pulaga
Yisu yeke ige kolomandikmele wazamiyamakke la logo pugu kolomandik-
melegi melezikka weiya logo kolomandikmele yangalek kelemiya.
26 Pilik miza logo ngago yawe kozang mabek miza puragira ngabelakpokko
ululu miza mela.

27 Pulaga Yisu yereng pura wiya logo pi yagoneiga yombu wireyau kusa
neyau piyegi kalika kiriwei kuna. Piyaugu pelik ngalizi kek meiya, Yisu, ni
tenigi yelibu koka ngai yemane Tawiti meiyabokki marekngangwiliyagabek
logo Anotogo teni Yudawiliyegi wiyeke wezanelabok purik togo iwaka legi
teyegi yalek mize, mei keya mizi kai kang kuna.
28 Togo Yisu i namakke yeke ige kiliya lawekke yombu wireyau kusa
piyaurau yeke ige kiliya la. Piyegi kanda logo Yisugu piyauyegi pelik nguk
yeiya, Yaligu nogo yali yombiyangai wazayagi langai purikki neyegi ngizi
kumuli ma yeik, yeiya. Piyaugu Yisuyegi pelik meiya to mela, Ei, Yemizibek,
nugu pilik mizagi langai purikki togo ngizi kumuli, meiya.
29 Togo Yisugu wire piyaugiyau kuming kelemiya logo pelik yeiya, Yaligu
neyegi ngizi panu kumuli legi yaliyegi pilik lewageliweki, yeiya.
30 Mabuwekke wire piyaugiyau weik ngaiwila.

Pulaga Yisugu piyauyegi kozang pelik yeiya, Yaligu peragi namele keya
nakyegi kozak mei nagani, yeiya.
31 Kapura yombanu yaka piyau pulumeng wiyawekke piyau ngagoluk
kambela ono, yongkambanuwiliyegi ngago Yisugu yombiyangai wazaya
pura kozak yei yongomo miza logo Yisugi yeikta ngabelakpokko ululu miza
mela.

32 Keya yombanu yaka piyau Yisu wezamiya logo yombanu nawiligu
yombu nak kerewabokko yenge yungke kiliya logo kilira waliya mowiya
kopong ngago kaiyagi langai ono, ngagoluk yolu nak Yisuyegi miza orowei
kayima.
33 Yisugu kerewabek yombanubekyaga welagela wezamela mabuwekke
yombanubektau weik ngago kai. Yongkambanu wawere ulamek mamok
pakela logo lelengkira logo nawiligu pelik kisa, Tonugu yawe kozang pilik
nararau ngabelak tenigibek mabokko ulogorau pakela ono, kisa.

34 Kapura puwiliyaga yombanu Palisiwili mei puwiligu pelik kisa, Talik miza logo Yisu kerewawili welagela wezayeli? Takko pi kozanda mana? Kerewawiligi yemanebek, Sadang, pugu Yisu kerewawili welagela wezayeliweki kozanda mani kani, kisa.

35 Togo Yisu yereng songono keya yemaneyengke pakeliwei yongomo mizi kai kambela. Keya pi puwiligi i walek songonoyengke yeke ige la logo pugu yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleyi keya ngago wazono Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi kiliyagira yani miza. Keya pugu yongkambanu kolokngagono kemegeme nak nalangaimek keya ngangangyeng kilingwili miza puwili mabuwili yombiyangai wazayi mizi kai kambela.
36 Yisugu yongkambanu kolokngagono panuwiliyegi pakelawekkerik pi yalek panu miza. Puwili kuneng kolokngagonoyengko kola kapura sawelagi naktau ono purikki pugu pakela logo pelik kumula, puwili liyeng memeng puwiliyegi ngaigi naktau onowili kelik, purik liyeng memeng pilik puwili yeik wazewaze wei mizi logo koweige kelemi kanda suwei mizi. Logo yongkambanu kolokngagono pewilirau mabilik.
37 Pilik kumula logo pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Watabi kolokngagono weik yaweyengke kuk wizinda kapura watabi piyeng menalege wawiyagiwili keremungke ono.
38 Tegi ini yaweleigi mangobekyegi waberek mizizo logo pugu yawe puguleige ngeragi kuk piyeng menalege wawiyagi nawilirau wezayelibene nguk meizo, yeiya.

10

1 Pulaga wok nakke Yisugu ngezebokko waligeleyi meleyau keya pongo inge nazikka neyau puwili piyegi wiriyiweki yeiya. Logo puwili weik kanda logo pugu puwili kerewawili yongkambanuwiliyaga wezayeli, keya yongkambanu kemegeme nak nalangaimek keya ngangangyeng kilingwili yombiyangai wazayiweki pangkara keya kozang pugura yana logo yawe pugura mizi kambelibene.
2 Yombanu meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili Aposolowili meiwili, puwiligi yeikyeng peyeng, werebek Simong yeik nara Pita meibok, keya pigi sakpek Enduru, keya neyau Jems keya pigi sakpek Yowan Sebetigi marekyau.
3 Keya Pilip keya Patolomiyu, keya Tomasi keya Matiyu ulogo king takis weiyabek, keya Alapiyagi marekpek Jems, keya Tariyasi.
4 Keya Saimon yombu Selete Yudawili Romwiliyaga yaliya wazayiweki liwik yawe miziwiliyaga nak logo puwiligu pi Saimon Seletebek meibek, keya nak Yuras Isaliyoto, yombu kalike Yisu ulagiwiliyegi miza yanagibek.

5 Yisugu meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili ngago kiriwei mizagi peyeng kiling kang wezayela, Yawe nogora mizageya koyimowei ini Yuda onowiligi ngabelakpekke kang nagani, keya yongkambanu ngabelak Sameriya meibekke yoluwiliyegirau kang nagani.
6 Purik segeya yongkambanu Yudawiliyegi kunizo, purik puwili liyeng memeng ngai puwiligibek wezamiya logo piyaga koweige koyimi puwili kelikwili, legi puwiliyegi kambelizo.
7 Puwiliyegi kanda pelik kozak yeizo, Mabek wokpekke Anotogo weik pigi ngaimekki ngai yolu legi kiliyiweki koli logo Anotogo iniyegi ngaiweki kelemi, yeizo.

8 Keya inugu pura kozak yeiyageya koyimowei kemegemewili yombiyan-
gai wazayizo, keya yombanu kemegeme Leposimek meimek kiling puwili-
rau yombiyangai wazayizo, keya ibengwili yangalekta wik wazayizo, keya
kerewa yongkambanuwiliyegi ngai yolu puwili welagela wezayeli mizizo.
Ini kozang piyeng mizagira yeik weiya legi mabilik peyeng yeik mizizo.
9 Watabi orowei kelemi kangki nayeng wari nagani, keya king ma koli ma
siliba nayeng
10 kik kalokyengke wari nagani. Ma kagorik yeke ngalege wakiyagi
nariktau kikkikke wawela logo wari nagani, ma ingegangyau ma lukunglei
wari nagani, yeik inugu wakiyagi mabiyeng kiling kambelizo. Purik yombu
yawe mizibek yawe pugu miziragi wiyeke ngeragi keya pulangaiyeng mani
purik pangka.
11 Ini yereng yemane narage ma songono narage kiliya la logowekke
yombanu pangkawiligu koli keleya logo ini iza orowei i puwiligiyengke yolu
puwekke purik mabura i mabumakke koyi kanda kangki puwekke yereng
pura wiya logo kang mizizo.
12 Keya ini i namakke yeke ige kang puwekke purik mabura were
yongkambanu i pumakke yoluwiliyegi pelik yeizo, Wilek kang inuwagiyeng
ngezege sara koyimiweki, yeiya logo Anotogi ngago wazonora yanizo.
13 Tamizeige yombu wilek kang ngezege saragi kelibek i pumakke wizilege
purik wilek kang pugubek ngezege sara weiyagi. Kapura tamizeige pilik nak-
tau ono purik mabura ngago ngezege saragi pura ngereke ni makngezeyegi
yogi.
14 Tamizeige ini yereng narage lewa logo pulogowili iniyegi koli keleyi ono
keya ngago wazono puragi kerewiya logo wilek kang puwiligiyengko wei
ono puwekke purik mabura yereng pura wiya wazamizo logo puwiliyaga
mele inuguyeng kaigesizo logo puwili Anotogo puwiliyegi wilik ono keya
inugu ngereke yereng purage puwiliyegi ngago wazonora kozak yeiweki
yogi ono purikki puwili iwaka si nangai kani.
15 Kerewiyi, nogo iniyegi ngizi panu kozak yei, Wok kalike Anotogo
ngagozak mizagibekke purik yongkambanu yereng Sorong meiraga keya
Komola meiraga koka walaka kaile unatuba miza puwili ngangang weiyagi
kapura yongkambanu yereng puraga iniyegi koli keleya ono puwili keya
ngago inuguragi kerewiya logo wei ono puwili wokpokko ngangang yemane
panu weiyagi.

16 Togo ini nogo wezayeliwili mena kambelizo. Keya kerewiyi. Nogo
ini koloyakamandik songonowili kelik yombanu kaile iniyegi ngangang
keleyi keya kuneng yanagiwiliyegi wezayeli purik nogo iwaka wizinda, legi
ini kazing kemalewiligu mizi pilikmekke mizizo, purik pilik watabi inugu
mizagiyengki waberek panu kumulizo. Keya kazing winak Kuwemimiwiligi
pilikmekke mizizo, purik pilik yongomo mizi kunimowei nak kilindau ngai
keli nagani, mabuwili kiling kuzige sara koyizo.
17 Ini ngai waberek panu, purik ini yawe nogora mizirikki wiyeke
yombanuwili iniyegi kumbak mizagi logo ini kebangkela logo puwili ini
ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi iza orowei kunagi, keya nawiligu ini i
walek songono puwiligiyengke yeke ige wizale yelagi kani.
18 Keya ini kapmanwiligi ngai yemanewili keya Yuda ono King Ngaiwiligi
wiregerau neyegi kiriwei mizirikki weraga luwe wazayagi. Puwekke ini
puwiliyegi neyegi langai kozak yei keya ngago nogo iniyegi waligeleyaragi
langai kozak yeiyagi.

19 Kapura puwiligu ini kebangkela logo iza orowei ngagozak miziweki
kangwekke were pobilik wilek ngelek kumuli nagani, Teni ngago talikyeng
kisagi, pilik kumuli nagani.
20 Purik puwekke Anotogi Kung Walekpokko iniyegi ngago inugu kisagi
pura wazono kisiweki kangka wazonobek yanagi legi.
21 Keya yombanuwiligi si keya sakwiligu ngezewiligi si keya sakwili
yombanu puwili yelagiwiliyegi iza yanagi. Keya yombanuwiligu puwiligi
yango keya mareknganwiliyegi mabilik keleyagi, keya koloyakongwiligu
puwiligi panu keya mangowiliyegi mabilik keleyagi.
22 Keya ini yeik nogoraga yawe mizirikki wiyeke yongkambanu
mabuwiligu iniyegi kumbak mizagi kani, kapura yombanu kunengyeng
keya ngangang wagelageya wizimowei neyegi ngizi kumuli pura kozang
kebangkeli kanda wila wiyi ngizige mologabok Anotogo wik wizagomagiragi
yaliya wazayagimelegabek.
23 Keya tamizeige puwiligu ini yereng narage ngangang keleyi ma kuneng
yani mabura yereng narage kazi kambelizo. Nogo inuwayegi ngago wameik
pera kozak yeiweki mizi, ini Isileiliwiligi ngabelakpekke yereng piyengke
yawe nogo yana pura ngoluk mizi yagoneiga ne yombanu paka ngalega
kayimabek ngereke yogi kani.
24 Keya puwiligu ini ngangang yanagirikki nogo ngago saweliwei nara
pelik kozak yei, Mandik kapiya mizi nak waligeleyi pugubekyaga ngalege
ono, ma yombanu yawe mizi nak ngai pugubekyaga ngalege ono.
25 Kapura mandik kapiya mizi nak waligeleyi pugubek kelik pilikweki mizi
purik pangka. Keya yombanu yawe mizi nak ngai pugubek kelik pilikweki
mizi purik pangka. Tamizeige yombanu neyegi kumbak miziwiligu ne,
imakki mangobekyegi pelik kisi, Ni kerewawiligi ngaibek, kisi purik mabura
puwiligu mabilik ini, yombanu i nogomakka yolu puwili mabuwiliyegi
ngago kaile panu yeiyagi.

26 Pilikta miziweki mizagi legi ini yongkambanuwiligu iniyegi mizagirikki
kulili mizi nagani, purik puwiligu kazing kaile mizi piyeng Anotoyaga liwik
wiyagi langai ono. Purik kazing kaile puwiligu ngokmorokta wiya piyeng
kalike kimeike walimizagiyeng keya kazing kaile puwiligu mizi wizigeya
liwik yolu piyeng wangki kalike kimeike kawela wiyagiyeng kani.
27 Ngago nogo iniyegi tonuwa ngezera kekewekke kozak yei pura inugu
yongkambanuwiliyegi kimeike kozak yeizo, keya ngago nogo iniyegi yeke
ige ngezege kozak yei pura kalike inugu yongkambanu mamokki kelengke
ngalizi kozak kisizo.
28 Keya nogo miziweki yeiya piyeng mizagirikkirik yombanu korik yeik-
wek ula logo ibengki kapura wilek kambek keya kumbekki nayendau kaile
kelemiyagi langai ono puwiliyegi ini kulili mizi nagani, purik segeya An-
otoyegi purik pi korikwek weiya logo wilek kambek keya kumbek pongo
yereng yezi kusagi onozik ngoriraga yomizora wezamelagibokyegi kele ini
kulili mizizo.
29 Yongkambanuwili winak songono winak Kemengiwili kelikwili neyau
king korok nalikki ngane wei logo Anotoyegi wata kolak kelibene miziweki
purik ini iwaka. Winakwili yeik songonowili kapura tamizeige Anoto inigi
Mangobekki kelira ono purik mabura winak songono pilikmek pongo nga-
belakke kawiye walagi ono.
30 Kapura ini yombanuwiliyegirik, kebi inuguyengka kebi nganelek
piyeng mabiyeng pugu sangkela.

31 Purikku walimizi purik yombanu wamenak winak kolokngagono puwiliyaga ngalege mizi yagenda. Tegi Anotogo iniyegi ngai wizinda legi kazi mizi nagani.

32 Yongkambanu mamokki wirege yeik nogora kawela wiyimologabok kalike ne Anoto negi Mangobek paka ngalege yolubekki wirege pilik kawela wiyabokki yeikta nogo kawela wiyagi.
33 Kapura tamizeige yombanu nak yongkambanuwiligi wirege neyegi kezanga nani purik mabura kalike ne Anoto negi Mangobek paka ngalege yolubekki wirege piyegirau kezanga managi.

34 Inuwago kumularik ne ngabelakpekke kazing yombiyangai yongomo mizagimek keremiziweki kayima nobiyeng? A'a'. Ne pelege yawe yongkambanuwili ngai neyauge sanga mizagi pura miziweki kayima, purik nawili ngago nogoragi ngizi panu kumulagi keya nawili ngago nogoragi ngizi panu kumulagi ono legi.
35 Yombanu nak ibuwili pelik sanga mizagi, koyambek mangoyegi ngai mizagi, keya kolomele panuyegi ngai mizagi, keya koyambekki yongokpumele pigi palikmeleyegi ngai mizagi kani.
36 Logo yombanu nakko neyegi kelirikki wiyeke pigi ingembuwiligu piyegi ngai mizagi.
37 Tamizeige nak neyegi keli logo neyegi kiriwei mizagi kai purik mabura pigi keli pura neyegi yemane panu keya panu keya mangoyegi keli pura songonoweki kapura tamizeige pi pilik mizi ono purik mabura pok yombanu neyegi pangka kiriwei mizagi onobek. Keya tamizeige nak neyegi keli logo neyegi kiriwei mizagi kai purik mabura neyegi keli pura pigi yango keya marekwiliyegi keli puraga yemaneweki, kapura tamizeige pi pilik mizi ono purik mabura pok yombanu neyegi pangka kiriwei mizagi onobek.
38 Keya tamizeige nak neyegi keli logo neyegi kiriwei mizagi kai mabura ngago nogora kerewiyi keya negi wiyeke ibengkirikki kulili ono keya ne kiling kazing nogo kangmokko kuniweki, kapura tamizeige pi pilik mizi ono purik mabura pok yombanu neyegi pangka kiriwei mizagi onobek.
39 Kapura yombanu neyegi wiyeke ibengkirikki kazi mizi logo ngezebekki kelira keya ngezebekki wik yolugira kozang kebangkeli mizibok pi Anotogi wiregerik ibeng logo wik wizagomagira weiyagi ono, kapura yombanu neyegi ngizi panu kumula logo pulaga wilek kang pugubek keya wik yolugi pugura neyegi tiya mani mizibok ibeng wizagomagi ono, pi paka ngalege wik wizagomagira weiyagi.

40 Weik nogo ini wezayeli logo yombanu ini nogo wezayeliwiliyegi koli keleyi puwili iniyegi koli keleyi purik neyegirau keleni yagenda, keya yombanu neyegi koli keleni puwili ne wezanelabokyegirau koli kelemi yagenda.
41 Nogo yombanu nak wezamela kopong pi ngagora kozak kai logo pok ngagora kozak kairikki wiyeke koli kelemiya puwili, pokko kanga weiyagi mabilikta puwilirau weiyagi. Keya yombanu pangkabek yarolege pakela logo pi ne pangkabekyegi sawela kopong piyegi wazono kelemiyabok purik pok pangkabokko kanga weiyagi mabilikta weiyagi.
42 Keya nakko yombanu neyegi kiriweiwiliyaga nak yarolege pakela logo pi neyegi yawe mizirikki wiyeke pi yeik kai wik songono nangezi nibene mani puriktau pugu wazono miza puragi wiyeke Anotogo pi kanga managiyeng wei penanging, yeiya.

11

1 Togo Yisugu yombanu meleyau keya pongo ingenazikka neyau ngezebokko waligeleyiwiliyegi ngago kiriwei mizagi piyeng kozak yeiya logo pi pulumeng wizamiya logo yereng pulogo merekeyengki kambela. Kanda pulogo pugu yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleyi keya yana.

2 Wok nakke Yowan kaimelibek wigirimakka wigira wizigeya pugu waligeleyiwiligu piyegi Yisu Kilisibokko Anotogo keke miziyeng mizirikki kozak meiya. Tegi Yowan kaimelibokko yombanu pi ngezebokko waligeleyiwiliyaga nawili Yisuyegi nguk meibene ngago pelikta kiling wezayela, Ma ni yombanu yemizi ulogo kalike lewagi kaiya mabok ma teni ngoluk nakyegi yuke yolugi, meibene wezayela.

3 Puwili Yisuyegi kandawekke Yisugu Anotogo keke miziyeng mizageya wizilege puwiligu pakela.

Puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Yowan kaimelibokko niyegi pilik nguk neiweki teni wezayela logo pugu pelik kai, Ni yombanu yemizi ulogo kalike lewagi kaiya mabok ma teni ngoluk nakyegi yuke yolugi ma talik, kai, meiya.

4 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yowanyegi inuwago mabek pakeli keya kerewiyi miza piyengki kozak meizo.

5 Piyeng pelikyeng, wireyeng kusawili ngereke pakeli, keya inge keya melegawere ibengwili keya inge koruwili ngereke yongomo mizi, keya kemegeme Leposimek meimek kilingwili ngereke korikyeng yombiyangai wazayi, keya kerangangyeng waliyawili ngereke kerewiyi, keya ibengwili ngereke yangalekta wik yolu keya yongkambanu watabiyengki yeik puwili Anotogi ngago wazono puragi kerewiyi. Inuwago Yowanyegi piyengki kozak meiweki kandobeli.

6 Keya perarau inuwago piyegi kozak meizo, Ne yombanu kalike lewagi kaiya mabok logo ngizi panu kumuli keya purikki kangka neyau onobekyegi wilikwilikta yolu, meizo, yeiya.

7 Yombanu ngago Yowangira weiyawili weik kuna wizigeya Yisugu Yowanyegi langai yongkambanu wawere ulawiliyegi pelik yeiya, Ini kurung yeik Yowan kaimelibokko wizagomawekke kambela puwekkerik ini nangaiyengki pakeliweki kambela? Ini Yowan yengelik kebarekpokko orowei mizi piyeng kelik kozang ono nobiyeng pakeliweki kambela? A'a'.

8 Mabura ini nangaiyengki panga pulogo pakeliweki kambela? Ma yombu nak watabi wik wazono nayeng wakiyabekyegi pakeliweki kambela? A'a'. Yombu wik pilik piyeng wakiyi keya watabi kolokngagono piyeng kiling puwili yombanu ngai yemanewiligi i wazono yemane piyengki keke yoluwili.

9 Logo ini yombu pilikpok pakeliweki kambela ono mena, takyegi ini pakeliweki kambela? Ma ini yombu Poropek mei, yombu Anotoyaga ngagora weiya logo yongkambanuwiliyegi kozak kai nakyegi pakeliweki kambela? Ei, wameik. Kerewiyi. Yowan yombu Anotogi poropek pilikpek kele kapura pi poropekwiliyaga ngalegebek.

10 Purik pi mabokyegi langai Anotogi Kapiya Walektikku Ne pigi Marekpekyegi pelik kaiya,

Kerewiye, ni kalika kangkine kapura nogo were ngago nogora oroweibek wezamelagi. Pi nigi kazing kunagimek kangkere mizagi kaiya, yeiya. *Malakai 3:1*

11 Yisugu mawinda pelik yeiya, Ngago nogora wameik panu kani kerewiya koyizo. Yongkambanu ngabelakpekke wizageya koyi kayimi pewiliyaga Yowan kaimelibek ngalege panubek kapura pewekka yombanu yeiktarau

ono nak ngago nogoragi kerewiya logo nogo piyegi ngaiweki keleni mologabok Yowanyaga ngalege panumelegabek mizagi.
12 Weik Yowan kaimelibokko weik solo ngago yana puraga kang kang
mabek pewekkerik Anotogo pigi ngaimekki ngairik kozang lewagela keya
yongkambanu solo wamenarikki wiyekemek mamok nak nak panga An-
otogi ngaimekki kiliya kuniweki kozang yawe mizi.
13 Koka walaka Anotogi lo Mosego lende miza mabiyeng keya yombanu
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili mabuwiligu yombu Anotoy-
aga ngagora weiya logo kozak kai Ilaya kelik nak Anotogo pigi ngaimekki
weik solo ngai puwekke lewagi kisa.
14 Logo tamizeige ini ngago puwiligi piyengki ngizi panu kumulagi purik
mabura yombanu Ilaya kelik pek weik lewagela logo pi Yowan pok legi
purikki ngizi panu kumuli.
15 Yombanu kerangang kerewiyagiyeng kilingwili mabura waberek
kerewiyizo.
16 Mena, nogo ini yongkambanu mabek perage ngabelakpekke yolu pewili
watabi nangaiyeng kelik kaiyagi? Nogo iwaka logo nogo kozak yeiweki. Ini
koloyakamandik songono yerengke karagare miziwili kelik.
17 Nawiligu nawiliyegi pelik yei, Teni yongolo uliwekke ingimei kapura
ini teni kiling yongolo uli ono. Keya teni ingi yalekkiyeng mei kapura ini
purikkirau kiyebuk kopong teni kiling ingi yalekkiyeng mei ono, yei. Logo
pilik mizi purikku kai pura ini Yowan kaimelibokko ngago kaiyeng ma nogo
ngago kai piyeng ma mizi piyengki kiyebuk.
18 Purik Yowan kayimawekke pi pereksik keya kai waimbek inugu ni pilik
na ono purikki ini kiyebuk keya inugu pi Anotogo wezamelabek kisagirikki
kiyebuk kopong inugu kerewa nak pigi yungke yolu, kisa.
19 Keya mabek ne yombanu paka ngalegabek kayima logo ne ngeragi ni
keya kai waimbek ni puriktau ini kiyebuk keya inugu pelik kisi, Keriyi,
pi ngeragi momanengka nibek keya kai waing kolokngagono nibek, kisi.
Keya peliktau kisi, Pi yombanu king takis wei piyengka nayeng ngoweiwili
keya kaile mizi nawili kilindau kewengke mizibek, kisi. Ini te Yowangu kisi
piyengki kezanga mani kele kapura, Anoto iwakaragi mangobek legi pigi
yango keya mareknganga pugu kaiyeng mizi mabuwiligu piyegi pelik kisi,
Anoto wameik pangka mizibokko, kisi, yeiya.

20 Yisugu puwiliyegi piyeng kozak yeiya logo pulaga pugu yereng ul-
ogo ngezebokko Anotogo keke miziyeng kolokngagono kozang mizayengke
ngalik kai, purik yongkambanu yereng piyengke yoluwiligu Anotogo keke
miziyeng pugu mizarikki pakela kele kapura kaile puwiligu miziyengka
kowita ono logo purikki wiyeke pugu pelik ngalik kai,
21 Yomono, wok Anotogo ngagozak kalike mizagibekke ini Yuda yongkam-
banu yereng Korasin meirage yolu puwiliyegi ngangang yemane panura
lewagi, keya ini Yuda yongkambanu yereng Pesaita meirage yolu puwiliye-
girau ngangang yemane panura lewagi. Purik nogo Anotogo keke miziyeng
yereng inuguyauge miza kapura ini neyegi saweli ono. Kapura tamizeige
nogo Anotogo keke miziyeng yereng inuguyauge miza piyeng panga Taya
keya Sairong Yuda onowiligu yereng yoluyauge pilik piyeng miza kesak
yongkambanu yereng piyaugiwiligu yaka kaile puwiligiyengke nguk namizi
kuneng miza logo kaile puwiligiyengka kowita logo wilek kang puwiligiyeng
neyegi saweli kak.
22 Wameik panu, wok Anotogo ngagozak kalike mizagibekke purik
yongkambanu yereng Taya keya Sairongyauge koka walaka kaile unatuba

miza puwili ngangang weiyagi kapura ini kele ngangang yemane panu weiyagi kani.

23 Yomono. Ini yongkambanu yereng Kapaneyam meiragawili, ini paka ngalegi kangki purikki kumuli ma talik? A'a', yeik. Inugu ngago nogoragi kerewiyarik kolokngagono kapura neyegi saweli ono, legi ini pongo yereng yezi kusagi onozik ngori puraga yomizora wezayelagiwili kani. Tamizeige nogo Anotogo keke miziyeng yereng inugurage miza piyeng panga Sorong yerengke pilik piyeng miza kesak puwiligu kaile puwiligiyengka kowita logo Anotogo yereng Soronda neneng ngeli kak ono, yereng pura ngoluk wizagomi kak.

24 Wameik panu, wok Anotogo ngagozak kalike mizagibekke purik yongkambanu yereng Sorong meiraga koka walaka kaile unatuba miza puwili ngangang weiyagi kapura yongkambanu yereng Kapaneyam puragawili ngangang yemane panu weiyagi, kai.

25 Mabuwekke Yisu Anotoyegi waberek pemek pelik meiya, O Peba, ni ngilumbek keya ngabelakpekki Yemizibek, nogo niyegi wazono nei, purik nugu yongkambanu iwaka kumuli keya kangka yemaneyeng kiling kumuli puwiliyegi wameik ngiziyeng waligeleyi ono kapura nugu yongkambanu neyegi yeik ngizi kumuli koloyakamandik songonowili kelik puwiliyegi piyeng waligeleyi.

26 Ei, Peba, pera kumuli nugura keya keli ni makngezegirago legi nogo yeik nugura yongolok mei, meiya.

27 Yisugu Anotoyegi pilik meiya logo pugu yongkambanu koyilegewiliyegi pelik yeiya, Negi Mangobokko ulogo watabi mabiyeng neyegi nana. Nakko neyegi ngizi panu iwaka ono, kapura ne negi Mangobekki Marekpek legi negi Mangobek ngezebek kele neyegi iwaka, keya nakkorau negi Mangobekyegi ngizi panu iwaka ono kapura ne Koyambokko kele piyegi iwaka, keya yongkambanu Koyambokko Mangoyegi langai waligeleyiweki mizi puwili kele negi Mangobekyegi iwaka.

28 Ini yongkambanu mabuwili wilek kuneng mizi keya kunengyeng wagela logo kiyebuk sende mizi puwili neyegi koli logo nogo kele iniyegi kazing kumanagimek yaniweki mena.

29 Ne kazing kuzigemek mizibek keya ne makngezego ne makngeze kulengkebek mizibek legi neyegi sawela logo nogo miziyengka iwaka siweki logo teni menalege kazing nogomekke kunagi. Pilik mizageya koyimowei ini wilek kang inuguyengki kazing kumanagimek yolok ngelagi.

30 Purik kazing nogomek yombiyangai panu keya yawe nogo iniyegi miziweki yani piyeng inugu miziwekkerik iniyegi yemanegi ono, yeiya.

12

1 Pilik yeiya logo waleleige wok Yudawili yawe mizi ono puwiligu Anotoyegi ya kumulibek logo wok Sabatpek meibekke Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili yawe pandi wit nalei neing wei kambela. Yombu puguwili weik yagasi legi puwili kunimowei wit wire pandiyeng kelikyengki wireyeng tiya logo ni mizi kuna.

2 Puwiligu pilik miza purikki yombu Palisi mei nawiligu pakela logo Yisuyegi pelik ngalik meiya, Keriye, nugu waligeleyiwiligu lo tenigi wok Sabatpekke yawe mizi nagani kaiya pura ngelira nangki, meiya.

3 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwago Anotogi Kapiya Walektikke tenigi yelibungangwiligi ngaibek Tawitigu koka walaka miza

purikki sangkela puragi kumuli. Wok nakke Tawiti keya pi kiling puwili
ngeragiyengki yeik wizigeya yagasi miza, legi
4 Tawiti Anotogi imakki yeke ige la logo ngaibekyegi nguk meiya logo iwing
perek Anotogi mowiya piyengka weiya logo na keya yombu pi kilingwilirau
yani miza. Puragi ini sangkela kapura ini ngizi iwaka ono. Lorago pelik
kai, Iwing perek piyeng yombu yeikwili ni nagani, yombu Anotoyegi kolak
miziwili keke nagiyeng, kai. Kapura Anoto Tawitigu yagasi miza logo
miza puragi ngalik meiya ono, legi inuwarau negi yombu ne makngezego
waligeleyiwiliyegi ngalik yei nagani.
5 Keya inuwago Anotogi Kapiya Walektikke Anotogi lo Mosego lende
miza piyengke yombanu Anotoyegi kolak miziwiligu wok Sabatpekke yawe
puwiligira mizi puwekke purik puwili Mosegi lo pura ngela meli purik teni
iwaka, kapura purik kaile mizi yagenda ono.
6 Mena, nogo kozak yeiweki mizi puragi kerewiya koyi, Yawe Anotogo
ne miziweki wezanela pura yawe yombanu Anotogi i walek yemanemakke
piyegi wata kolak kelibene miziraga yemane kani.
7 Logo Kapiya Walektikke yungke pelik kaiyarikki kumuli,

Inugu neyegi watawili kolak kelibene waliya nani puwekke purik ne wilik kapura inugu yongkambanuwiliyegi yalek miza logo wazono mizi puwekke purik ne wilik panu, kaiya. *Osiya 6:6*

Togo tamizeige inuwa puragi solorikke iwaka panu kesak inuwago
yombanu neyegi yawe miziwili kaile nara mizi yagenda mizi kak ono,
inuwago puwiliyegi yalek miza logo wazono keleyi kak.
8 Keya ne yombanu paka ngalega kayimabek, ne wok yawe mizi onobekki
ngaibek keya ne watabi yongkambanuwiligu wok yawe mizi onobekke
mizagi piyengki kaiyagibek, yeiya.

9 Pulaga Yisu Yudawiligi i walek songono namakke yeke ige la logo
10 pulogo yombu melelora koru miza nak wizilege. Yombanu Yisuyegi
kiyebuk mizi nawili Yisugu kazing korowali mizi nayeng mizi purik ke-
bangkelagiwili pulogo piyegi pakelara ngai koyilege. Tegi puwiligu Yisuyegi
pelik nguk meiya, Wok yawe mizi onobekke yombanu kemegeme nak
yombiyangai wazamiyagi purik pangka ma talik, meiya.
11 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Tamizeige iniyaga nak
liyeng memeng namek logo pumok wok yawe mizi onobekke pongo kawik
yemanerikke kiliya purik nugu kumulagirik wokpok wok teni yawe mizi
onobek legi liyeng memengmek mabilik wizi pani mizagi ono, a'a', nugu
liyeng memeng pumokyegi sawelagi logo yomizora wazamiyagi logo purik
pangka.
12 Keya wok yawe mizi onobekke tonugu yombanuwiliyegi saweli purik-
tau pangka, purik yombanu nak liyeng memeng namekka lewege panubek
kani, yeiya.
13 Pulaga Yisugu yombu melelora koru mizabekyegi melelora tungkule
meiya. Logo pi mele puguzik tungkula logo weik ngereke mele nazik kelik
mabilik yombiyangai sa.
14 Pilik miza logo waleleige yombanu Palisiwili mei puwili i walek
songonomakka welagela yerageya logo puwili kiling nawilirau wawere ula
logo kazing Yisu ula logo ibengki namekki kozak kela.

15 Togo Yisu puwiligu pilik kozak kela puragi kerewiyawekke pi yereng
pura wiya logo kambela. Kapura yongkambanu kolokngagono piyegi kalika

kiriwei kambela. Pugu yombanu kemegeme puwili mabuwili yombiyangai wazaya.
16 Kapura puwiligu pi Anotogi Marekpek purikki yongkambanuwiliyegi kozak yeiya nelegi Yisugu kozang ngago yeiya.
17 Logo kazing mabilikmekke ngago yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek Isaya meibokko koka walaka kaiya pura weik ngizi lewagela.
18 Anotogo pelik kai, Keriyi, pok neyegi yawe mizibek, nogo sawiyabek. Pi nogo yagolok panu kelibek keya wilek kang nogobek piyegi wilik panu. Nogo negi Kung Walekpek piyegi mani logo pugu ngago kazing pangka nogomekkira keya ngago nogo ngagozak keleyagiragi yongkambanu ngabelak mabiyengke Anotoyaga koweige yolu mabuwiliyegi kozak yeiweki wezamelagi.
19 Kapura pi ngalik keli yongomo mizagi ono, ma ngago ngalizi kaiyagi ono, ma pi kazingyengke wangka kek kairikki nakko kerewiyagi ono.
20 Yombanu merek liyembo mizabok kelikwiliyegi pugu yalek miza logo puwili liya melagi ono, pugu puwili yombiyangai wazayagi. Keya yombanu yezi wilek kusaweki mizi puzik kelikwiliyegi pugu yalek miza logo purik kusa melagi ono, pugu puwili yaliya wazayagi. Pi yawe mizi kai kanda kazing pangka pumokko lewegegi.
21 Pi yawe mizi kai kanda yongkambanu Anotoyegi iwaka onowili piyegi wilekyeng ngalege wiyagi, kai, kaiya. *Isaya 42:1-4*
Koka walaka Isayago pilik kaiya kapura Yisu yawe pugura miza puwekke ngago pura weik ngizi lewagela.

22 Wok nakke yombanu nawiligu yombanu kerewa nak yenge yungke kiliya kopong wireyau kusa keya kiligawere waliya logo ngago kaiyagi langai ono nak miza orowei Yisuyegi wiriya. Yisugu kerewabek yombanubekyaga welagela wezamela logo yombanubek yombiyangai wazamiya logo yakabok weik ngago kai keya wireyau ngaiwili miza.
23 Yongkambanu wawere ulamek mamok pakela logo lelengkira logo nakko nakyegi pelik mei yongomo miza, Yombu pilik mizi pobok Tawitigi mareknganwiliyaga Anotogo teni Yudawiliyegi ngaiweki wezamelagi kaiyabok ma talik? Keya nawiligu pelik yeiya to mela, Mabok ma talikne.
24 Kapura puwiliyaga Palisiwili meiwiligu pelik kisi, Talik miza logo pek kerewawili welagela wezayeli? Takko pi kozang mani? Kerewawiligi ngaibek Sadang, yeik pigi nara Piyesebu, pugu pok kerewawili welagela wezayeliweki kozang mani kani, kisi.
25 Kapura Yisu kangka puwiligiyengki iwaka legi pugu pelik yeiya, Nogo kazing saweliwei pemekke purikki langai kozak yeiweki mena kerewiya koyi. Tamizeige kapmanwili ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik kozang koyagi ono logo kawiyegi. Ma tamizeige yerengkewili ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik sanga miza logo nawili narikke miza melagi. Ma tamizeige yombu nak ibuwili ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik sanga miza logo nawili narikke mizagi.
26 Kazing mabilikmekke tamizeige Sadang pi ngezebek yongkambanuwiliyaga welagela wezameli purik ngai pugumek sanga miza logo kozang wizei penangai ono, yeikki.
27 Keya ne kerewawili kozang Sadangkirago welagela wezayeli kesak iniyegi kiriweiwilirau kozang Sadangkirago kerewawili welagela wezayeli. Togo inuwayegi kiriweiwili kerewa welagela wezayeli puwiligu ngago inuwagira ngaigu kisi mizi.

28 Sadangko ne kozang nana ono, pilik segeya Anotogi Kung Walekpokko
ne kozang pugura nana. Logo nogo kerewawili welagela wezayeli logo
purikku walimizi purik Anotogo pigi ngaimekki ngai pura iniyegi weik
kanda ngai wizinda.
29 Nogo kazing saweliwei pemekke ne makngezegi kozang panu puragi
langai kozak yeiweki mizi. Nakkorau yombanu kozambekki imakki yeke
ige yabela logo watabiyeng ngoweiyagi langai ono, kapura tamizeige pi
were yombanu kozambek wigira wazamiya mabura kele pi pangka watabi
pugu kelagi mabiyeng ngoweiyagi langai. Togo purikku kai purik Sadang
kozang kapura ne kozang panu kani, logo nogo pangka Sadangki kerewawili
yongkambanuwiliyaga welagela wezayelagi.
30 Togo yongkambanu namele keya nak ne kiling sawela ono purik pi
neyegi ngai mizi yagenda, keya namele keya nakko yongkambanuwili
menalege wawere keleya nowiyi ono purik pugu puwili kazi kambeli keleyi
yagenda.
31 Puragi weraga legi nogo pera yei, yongkambanuwiligu kaile miza
piyeng mabiyeng keya ngago kaile puwiligu kisa piyeng mabiyeng puwiligu
Anotoyegi kozak mei purik Anotogo tumulagi kapura nakko Anotogi Kung
Walekpekyegi langai ngago kaile kaiya purik Anotogo tumulagi ono.
32 Yombanu nakko ne yombanu paka ngalega kayimabekyegi langai
ngago kaile nara kaiya purik Anotogo pura tumulagi kapura nakko Anotogi
Kung Walekpekyegi langai ngago kaile kaiya purik Anotogo mabek nga-
belakpekke pewekkerau pura tumulagi ono ma wangki kalike paka ngalege
wizageya kayimagi puriktau pura tumulagi ono.

33 Yengeleiyengki kumuli. Tamizeige yengeleilei wazono purik mabura
wilekyendau mabilik wazono. Tamizeige yengeleilei wazono ono purik
mabura wilekyendau mabilik wazono ono. Yengeleileigi iwakagirik wilek
pugu wiri piyengki pakela logo. Kazing mabilikmekke ini Palisiwiligu yawe
nogo mizi piyengki pakeli logo tamizeige inugu yawe pugura wazono kisi
mabura pura Anotogi kozandago miza, kisagi.
34 Kapura ini inigi mangobek kemalemek Sadangyaga lewawili kani ini
yombanu kailewili, legi talik miza logo ini ngago wazonoyeng kisagi, purik
kilirago kai piyeng yenge yaga kolokngagono yolulikyengka kaiyengko.
35 Yombanu wazonobek kumuli wazonoyeng yenge ya puguraga wara
yolu. Pilik kopong pi kazing wazonoyeng mizi mizi. Kapura yombanu
korowalibek kumuli korowaliyeng yenge ya puguraga wara yolu kopong pi
kazing korowaliyeng mizi mizi.
36 Kerewiya koyizo. Wameik panu, wok Anotogo ngagozak mizagibokko
purik yongkambanu mamok nak nak ngago wazewaze yeik wezamela
piyengki Anotogo nguk yeiyagi kani.
37 Purik ni makngezego kaiyayengko Anotogo ni wazonobek ma ni kaile-
bek neiyagi legi, yeiya.

38 Pulaga yombanu Mosegi loyengki waligeleyi nawili keya yombanu Palisi
mei nawili Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, teniyegi Anotogo keke mizi
nara waligeleye logo ni Anotoyaga kayimabek purik teni iwakaweki, meiya.
39 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ini yongkam-
banu mabek peragewili kaile panu logo Anoto wezamela, yombu pigi yon-
gokpumele wezamela logo yongok namele ngereke weibok kelikwili kopong
inugu nogo Anotogo keke mizi nara miziweki nguk nei. A'a', nogorau

Anotogo wik keke mizi naragi ini pakelibene waligeleyagi ono, purik ulogo
Anotogo keke mizi kozang nara yombu Yona meibekyegi kimeike miza legi.
40 Logo pugu keke miza pura pelik, koka walaka Yona Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kaiyabek watabisi yemanemokko nguk tiya logo wok
neyau watabisi yemanemekke yungke wiziya logo pulaga wok kalikebekke
watabisi yemanemokko kungiza mela logo Yona ngereke wik wizagoma.
Pilik miza purikku yongkambanu yereng Ninibe meiragawiliyegi Anotogo
Yona puwiliyegi wezamela purikki waligeleya. Kazing mabilikmekke ne
yombanu paka ngalega kayimabek wok neyau yenge ngabelakpekke yungke
wiziyagi logo pulaga wok kalikebekke yangalek meiyagi logo purikku iniyegi
Anotogo ne iniyegi wezanela purikki waligeleyagi.
41 Wok kalike panu Anotogo yongkambanuwili ngagozak keleyagibokko
yongkambanu mabuwili yangalek meiya logo Ninibe yongkambanu Yuda
onowiligu ini yongkambanu Yuda mabek perage pewiliyegi pelik yeiyagi,
Ini kaile miza wiziga ini ngangang mizagi, purik teni Yonagi ngago Anotoy-
agaragi kerewiya logo kaile tonuguyengka kowita kapura ini yombu Yon-
ayaga ngalegebokki ngago Anotoyagaragi kerewiya ono kopong ini ngan-
gang mizagi, yeiyagi.
42 Keya wok kalike panu Anotogo ngagozak keleyagibokko purik yongok
Kuwin Ngai yongkambanu Yuda ono ngabelak lewe Saut Siba meibekkaw-
iliyegi koka walaka ngai wiziyamologo ini yongkambanu Yuda mabek per-
age pewiliyegi pelik yeiyagi, Ini kaile miza wiziga ini ngangang mizagi, purik
ne King Ngai Solomongu ngago iwaka wazono puguyeng kozak kairikki
kerewiyiweki koweige kambela kapura ini yombu Solomonyaga ngalege
inuwa kiling wizagomabokko ngago iwaka wazono puguyeng kozak kairikki
kerewiya ono kopong ini ngangang mizagi, yeiyagi, yeiya.

43 Yisugu yeke langak pelik yeiya, Ne kazing saweliwei pemek iniyegi
kalike mizagi purikki kozak yeiweki, Kerewabek yombanu nakki yenge
yungka nakko welagela wezameliwekkerik pi paka yengelei ngezege pi
yolugilege pakeliwei kang.
44 Pi yolugi narik yolok ngela ono purik pi ngezebokko ngezebekyegi pelik
mei, Ne ya ne makngezego ulogo wizamiya logo kayima puragi ngereke
toweki, mei. Togo pi kandobela logo tapakeleige pura yombanu yakabokki
yenge yungkera watabi nayendau ono wizilege.
45 Pi morik kerewa korowali panu melenazik keya nazikka neyauwili iza
wara logo puwili mabuwili kanda yombanubekki yenge yungke kiliya logo
pulogo koyima. Togo yombanubok koka kaile wiziya kapura mabek weik
pi kaile panu yolu. Ini Yuda yongkambanu kaile mizi mabek pewekke
pewiliyegi kazing mabilikmek lewagelagi kani, yeiya.

46 Yisu ngoluk yongkambanuwiliyegi ngago yanageya tawizeige pura pigi
panumele keya sakwili piyegi keriyiweki kanda logo imakka yenge yerengke
luweza koyimowei ngago nara yeke ige piyegi pi yeragibene wezamela.
47 Yongkambanu kolokngagono Yisuyegi yawereng kelemiyara mogosa
logo koyawili nakko piyegi pelik meiya, Nigi panumele keya sakwili yenge
yerengke yuke koyimowei niyegi ngago kisi, meiya.
48 Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Negi panumele tamele keya negi sakwili
tawili?
49 Pilik meiya logo pugu yombu ngezebokko waligeleyi puwiliyegi langai
melezik walimizageya wizimowei pelik yeiya, Kerewiyi, pelege negi ke-
lengke pewili negi panu keya sakwili kani.

50 Purik negi Mango paka ngalege yolubokko mizagi keliyeng mizi mologabok negi sakpek keya negi sakmele keya negi panumele, yeiya.

13

1 Wok mabokko Yisu imakka welagela kuna logo kai kolamiyabekke kerelege kambela. Kanda pulogo pi mogosa logo yongkambanuwili waligeleyiweki.
2 Kapura yongkambanu wawere ulawili kolokngagono panu logo puwiligu pi tektek kangane kelemiyageya koyimowei yawereng kelemi, legi Yisu wang naleige tameneng meiya logo mogosa, logo wanglei panga kaibekke songono nangezi kuna logo pugu wangleiga wizimowei yongkambanu pulogo kaingimbekke wawere ula koya puwiliyegi ngagoyeng waligeleya.
3 Keya pi puwiliyegi ngago saweliweiyengko ngago ngizi kolokngagonoyengki waligeleya.
Pugu ngago saweliwei nara pelik yeiya, Wok nakke yombu nak pandi wilekyeng yawege wezameli kambela.
4 Pi wezameli kunarik wilek nayeng ngabelak kozang yongkambanuwiligu wei mizibekke wala logo winakwiligu kanda na.
5 Keya wilek nayeng ngabelak kingyeng kilimbekke ngalege wala kapura ngabelak songonobek kopong pengyeng nguk namizi lewagela.
6 Kapura yokmek ngaiwekke yokmokko pak meiya logo ngoliya keya puliliyendau songono kopong pengyendau ibeng sa.
7 Keya wilek nayeng ibek ingakyeng kilingyengki tepekke wala kapura ingak piyengko momanenda wiya logo pengyeng ibeng sa logo wilek wiri ono.
8 Keya wilek nayeng ngabelak yombiyangaibekke ngalege wala kopong marekyeng lewa wizigeya yemane sa logo wilek wazonoyeng wira. Kang nayeng wilek songono wiri, keya kang nayeng wilek yemane wiri, keya kang nayeng wilek yemane panu wiri, yeiya.
9 Yisugu ngago saweliwei pura kozak yeiya logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini kerangangyeng kilingwili mabura waberek kerewiyi, yeiya.

10 Togo waleleige yombanu Yisu ngezebokko waligeleyi puwiligu piyegi kanda pelik nguk meiya, Nugu yongkambanuwiliyegi ngagoyeng kozak yeiwekke ni ngago saweliweiyengke kozak yeira nangki?
11 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik kanga yeiya to mela, Anotogo ini ne kiling sawela puwiliyegi watabi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi koka iwaka ono piyeng kimeike kelemiweki keli logo nogo iniyegi saweliwei purago kai puragi kozak yeiweki mizi, kapura yongkambanu ne kiling saweli ono puwili peyengki iwaka koyimagi ono.
12 Tegi nogo ngago kai puragi waberek kerewiya panu keya ngagoragi kumula panu, purik tamizeige yombanu nak Anotogi ngagora kebangkela logo kiriwei yolubok Anotogo pi ngizira mawiyarek managi keya pugu pokyegi ngizira ngoluk mak mawiyarekka managi logo pugu ngizira unatuba weiyagi kani kapura tamizeige namele keya nak ngago puragi kiriwei ono purik Anotogo ngago pilik mologabokko songono kebangkela yolu nobiyeng miza pura piyaga weiya mowiyagi kani.
13 Nogo yongkambanu ne kiling saweli ono puwiliyegi ngago saweliweiyengki kozak yei purikki solorik pelik, puwiligu wire puwiligiyengko yawe nogo miziyengki kabelak kangka pakeli mizi kapura puwili ngizi pakeli ono, keya puwili ngago nogo kai puragi kerewiyi kapura puwili kerangang mani ono keya ngizi panu kumuli ono.

14 Togo yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai yeikta Isaya
meibokko koka walaka pilik kaiyara puwiliyegi weik ngizi lewagela,
Yongkambanuwiligu Anotogi ngago ngizira mazeng keya kerewiyi kele ka-
pura ngizi kumulagi ono. Keya puwiligu wireyengko Anotogi yawe
miziyengki mazeng keya pakelagi kele kapura ngizi pakelagi ono.
15 Purik yombanu pewiligi kangkayeng kingyeng kelik kopong puwili
ngezewiligi kerangangyeng weik waliya keya ngezewiligi wireyeng
weik kusa koya. Puwili peyeng miza, purik wire puwiligiyengko An-
otogi yawe miziyengki pakela nelegi, keya kerangang puwiliyengko
Anotogi ngago wameikta kerewiya nelegi. Purik tamizeige puwili
pilik miza kesak puwiligi wilek kangyeng neyegi kowita logo nogo
yombiyangai wazayi kak, kaiya. *Isaya 6:9,10*
Koka walaka Isayago Anotogi Kapiya Walektikke yungke pura pilik lende
miza kapura weik ngizi lewagela.
16 Kapura ini puwili kelik onowili, inugu wireyengko yawe nogo miziyengki
pakela logo iwaka, keya ini ngago nogo kai puragi kerangangyeng mana logo
ngizi panu kumuliwili legi ini wilik miziweki.
17 Kerewiyi, wameik panu, yombanu kolokngagono Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kisawili keya Anotogi kazing pangkamek mizawili koka
walakarik watabi Anotogo keke mizi nogo mabek mizi wizigeya inugu pakeli
piyeng pakelagiweki miza kapura puwiligu pakela ono, keya mabek nogo
weik kai logo inugu kerewiyi piyeng puwili kerewiyiweki miza kapura
puwili kerewiya ono.

18 Ini ngago saweliwei yombu nak pandi wilekyeng yawege wezameli
kambelaragi nogo yaka kaiya puragi solorikki kerewiya koyizo.
19 Yombu pandi wilekyeng yaka wezamelabok yombanu ngago Anotogo
pigi ngaimekki ngai yolu puragi yongkambanuwiliyegi kozak yei nak ke-
likpek. Keya ngabelakpek yongkambanu ngago pura kerewiyi puwili kelik.
Keya ngabelak kozang wilek nayeng wala logo winakwiligu kanda nabok
yongkambanu ngago puragi kerewiyi kapura ngizi kumuli ono puwili kelik.
Sadang korowalibokko nguk namizi kanda ngago pura puwiliyaga yogok
meiya yowiya logo wezameli.
20 Keya ngabelak kingyeng kilimbok yongkambanu kerewiyi nawili ke-
lik logo pura nguk namizi weiyagirikki wilik keya wilek marekyengki
puliliyeng yenge ngabelakke kiliya kula logo mabilik puwili ngago puragi
kumula
21 kapura wilek kang puwiligiyengke yenge yungke kiliya panu ono, logo
puwili ngagoragi ngizi kumuli purikki wiyeke kunengyeng yani ma ngan-
gang keleyi puwekkerik puwili nguk namizi Anotoyegi kezanga mani logo
puwiligi ngizi kumulara yeikki.
22 Keya ngabelak ibek ingakyeng kilimbok yongkambanu kerewiyi naw-
ili kelik logo puwili Anotogi ngagora kerewiya kele kapura kazing nga-
belakpekki kunengyengki kumuli pumok, keya kingyengki ngora keli
pumokko Anotogi ngagora waliya logo kazing puwiligu Anotoyegi mizi
piyeng ngizi onowili.
23 Kapura yongkambanu nawili ngabelak wazono wilekyeng walabok
kelikwili. Puwili Anotogi ngago wazonora kerewiyi logo ngizi kumuli logo
pura wilek kang puwiligiyengke kozang kebangkela yoluwili. Logo puwiligu
miziyengki ngiziyeng weik kimeike lewagela. Nawiligu purikki ngizirik
walimizirik songono, keya nawiligu purikki ngizirik walimizirik yemane,
keya nawiligu purikki ngizirik walimizirik yemane panu, yeiya.

24 Pulaga Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei nararau pelik kozak yeiya,
Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura yombu yawe puguleige wilek pandi
wit wazonoyeng wezamelabok kelik.
25 Logo wok nakke kusage yongkambanu mamok iwek kola koyigeya yawe
puleigi mangobekyegi kumbak mizibek yawe puleige kayima logo pandi wit
wilek wazono ulogo wezamelayengki tepekke ibek wilekyendau wezamela
logo pi kambela.
26 Yombanu yaweleigi mangobekyegi yawe miziwili yaweleigi ngai koy-
ima logo kalike pandi wityengki pengyeng pundawekke puwiligu ibekyen-
dau pandi wityengke tepekke lewagela wizilege pakela.

27 Togo yaweleigi mangobekyegi yawe miziwili piyegi kanda pelik nguk
meiya, Peba, pandi wit wilek wazonoyeng nugu yawe nuguleige wezamela
kapura ibek peyeng talaga lewayeng, meiya.
28 Pugu pelik kanga yeiya, Yombu neyegi kumbak mizibokko pelik miza,
yeiya. Puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Nugu kelirik tonugu yawege kanda
ibek piyeng puliya logo wezameliweki keli ma talik, meiya.
29 Kapura pugu puwiliyegi pelik kanga yeiya, A'a'. Inugu ibek piyeng
menalege puliya wiyiraige pandi wit nayendau puliya nera, mabilik.
30 Pandi wit piyeng keya ibek piyeng mabiyeng menalege lewagela yali
pani. Kalike pandi wit piyeng ngelagirage puwekke nogo neyegi yawe
miziwiliyegi pelik kozak yeiyagine, Were ibek piyeng puliya logo nayeng
koli miza logo panga yezizikke wezameli kapura pandi wit piyeng menalege
wawiya logo i nogomakke orowei wiriyizo, yeiyagine, yeiya.

31-32 Pulaga Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei nararau pelik kozak yeiya,
Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura yengelei wilek Mastet mei nak kelik.
Yengelei wilek Mastet meiyeng wilek nayeng kelik yemane ono, yengelei
Mastet puleigi wilekyeng songono panu kapura yombanu nakko Mastet nak
ngeriya puwekkerik kalike purik yengelei nayengka yemane panu lewagi.
Keya puleigi meleyeng yemane panu logo winakwiligu kanda yengelei
meleyengke igazi mizagi, yeiya.

33 Pulaga Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei nararau pelik kozak yeiya,
Anotogi ngaimek ngeragi Yis meirik kelik. Yongok namologo yis songono
narik weiya logo kaimi yemane nakke iwing palewa narik kiling ngelaming
kelemiya purik kalike iwing palewa purik maburik weik yisrikku miza-
gewiyege wilak wara wizei penangai, yeiya.

34 Ngago ngizi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragiyeng mabiyeng
Yisugu yongkambanuwiliyegi ngago saweliweiyengko kozak yeiya. Pugu
puwiliyegi kazing namekkerau kozak yeiya ono, pugu puwiliyegi ngago
saweliweiyengko keke kozak yeiya.
35 Togo yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibokko koka
walaka pelik kaiyara weik ngizi lewagela,

Nogo puwiliyegi ngagora yani purik nogo puwiliyegi ngago saweli-
weiyengko kozak yeiyagi, Kazing pilikmekke nogo puwiliyegi ngago
koka solo ngabelakpek keremiza pulaga kang kayimeige yokopekke
iwaka ono piyeng kozak yeiyagi. *Ingi Sam 78:2*

Ngago pura koka walaka lende mizara kapura Yisugu yongkambanuwiliyegi
ngago saweliweiyeng kozak yeiya puwekke pura weik ngizi panu lewagela.

36 Pulaga Yisu yongkambanu pulogo wawere ulawili wezaya logo panga
ige la. Yombanu Yisugu waligeleyiwiligu piyegi kanda pelik meiya, Ngago
saweliwei ibek keya pandi wit piyeng yaweleige menalege lewagela puragi
yaka nugu kai puragi solorik teniyegi kozak yei, meiya.
37 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yombu yawe puguleige
pandi wit wilek wazonoyeng wezamela kaibok ne makngeze, yombanu paka
ngalega kayimabekyegi kai yagenda.
38 Keya yawelei kai purik ngabelakpek mabok, keya peng pundayeng
kai purik yongkambanu Anotogi ngaimekki kiliya puwiliyegi kai yagenda.
Ibekyengki kai purik yongkambanu korowalibekki ngaimekkiwiliyegi kai
yagenda.
39 Keya yombu yaweleigi mangobekyegi kumbak mizibokko ibek
wilekyeng wezamela kai purik korowalibek Sadang ngezebekyegi kai
yagenda. Pandi wit piyeng ngelagira kai pura ngabelakpek mabokki wok
kalike panubekki kai yagenda keya pandi wit piyeng ngelagiwili kai puwili
Anotogi angelawiliyegi kai yagenda.
40 Togo kazing ibek piyeng menalege wawiya logo panga yezizikke waliya
wazamiyagi pumok kazing mabilik wangki wok kalike panubekke lewage-
lagimek.
41 Wokpokko ne yombanu paka ngalega kayimabokko negi angelawili
wezayelagi logo puwili ngabelak mabiyengki kangki logo ngabelakpekke
yombanu nawili kaile mizibene keleyi puwili mabuwili izagi keya yombanu
kaile miziwili mabuwili izagi.
42 Pilik miza logo angelawiligu puwili mabuwili pongo yungu yezizik yolu
purikke wezayelagi. Pulogo puwili ingkeya kelele yemane panu kisi keya kili
puwiligiyeng ngiliti mizagiyagi.
43 Kapura yombanu Anotogo pangka wazaya puwili paka puwiligi man-
gobekki yereng pugu ngai yolu purage yokmek kelik ngela manageyara koy-
agi. Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura ngago peragi waberek
kerewiyizo, yeiya.

44 Pulaga Yisugu ngago nararau puwiliyegi pelik yeiya, Anotogo pigi
ngaimekki ngai yolu pura king lopong king keremungke wakiya nalei kelik.
King lopong pulei koka were nakko ngabelakpekke kawik yokora wiya logo
kingyengki mangobek ibeng wiziga nakkorau lopong puleigi iwaka ono.
Wok nakke yombu nakko ngabelak king loponglei yokora wiyabekke yawe
miziweki yokoriraige king lopong pulei yolok ngela. Nguk namizi pugu
ngereke liwik momane meiya wiya. Pi wilikwilikmokko kola logo pelik
kumula, Nogo watabi nogoyeng mabiyeng nawiligu weibene yanagi logo
ngabelakpekki mangobekyegi kanda ngabelakpek weiweki meiyagi. Pi pilik
miza logo king lopong king keremungke wakiya pulei weik pi ngezebekkilei.

45 Mabilik, Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura saliyek yemane
yombiyangai panu narik kelik.
46 Logo yombanu nak saliyek purikki pakelawekke pi yagolok miza, legi
pi watabi puguyeng mabiyeng saliyektikki mangobekyegi mana logo saliyek
purik weiweki. Pi pilik mizarikku saliyek yemane yombiyangai panurik
weik pi ngezebekki.

47 Mabilik, Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura kik kawek panga kai
tangelabekke wezamela logo watabisi nalangai nalangaiwili koli pugik kelik.

48 Logo kik kawekkik wilak purik yombanu yawe miziwiligu kikkik ulumi
wageliwei panga laluge kanda mogosa logo watawili sanga mizi, yombiyan-
gaiwili panga kaimirage wawiyi kapura nagi langai ono puwili yo wezameli.
49 Logo wangki wok kalike panubekke purik mabilik panu mizagi.
Wokpokko negi angelawili kanda yongkambanuwili sanga mizagi,
yongkambanu kazing kaile mizimekke yoluwili yongkambanu kazing
pangka mizimekke yoluwiliyaga izagi logo
50 puwili pongo yungu yezizik yolu purikke wezayelagi. Pulogo puwili
ingkeya kelele yemane panu kisi keya kili puwiligiyeng ngiliti mizagiyagi,
yeiya.

51 Pulaga Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini ngago saweliwei peyeng
mabiyeng iwaka ma yeik, yeiya logo puwiligu piyegi pelik kanga meiya to
mela, Ei, meiya.
52 Tegi pugu pelik yeiya, Ei, ini iwaka keya yombanu ulogo ngago Mosegi
loyengkiragi iwakawili logo weik ngago kazing Anotogi ngaimekki kiliy-
imekkiragirau iwaka puwili yombanu i namakki mangobek kelik. Pi yeke ige
kanda watabi were yombiyangaiyengka wei keya wik yombiyangaiyengka
wei miza logo yongkambanuwiliyegi waligeleyiweki welagela lewa. Kazing
mabilikmekke inugu yongkambanuwiliyegi Anotogi wazono werera keya
negi wazono wiktagi kozak yei kambelizo, yeiya.

53 Pulaga Yisugu ngago saweliwei piyeng kozak yeiya logo weik yeikwekke
pi yereng pura wiya logo panga yereng ngezebekkira Nasarete meirage
kandobela.
54-56 Kanda pulogo pi Yudawiligi i walek songonomakke yeke ige la logo
yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleya. Logo yongkambanu
ngago pugu waligeleyiragi kerewiyawili Yisugi kangkabek yemane panu
purikki lelengkira logo nakko nakyegi pelik meiya yongomo miza, Teni
pobokyegi iwaka. Pi yawe iyeng ngizira mizibek. Pigi panumelegi yeikta
Maliya. Keya pigi mandik sakwili Jems keya Yosisi keya Saimon keya Yuras
puwili teni iwaka. Keya pigi kolomandik sakwili pelege yoluwili. Pi yombu
yeikpek kapura ngago pugu kai piyeng pi talaga weiya? Keya pigi kangkabok
takko mana? Keya takyaga kozanda weiya logo Anotogo keke mizi piyeng
mizibene mana, kela.
57 Puwili pilik kumula logo puwiligu piyegi kezanga mana.
Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu Anotogi ngagora kozak
kaibok yongkambanu ngabelak kalogomokpekkewiliyegirik yeikta kiling
keya puwiligu ngago pugu kai piyengki kerewiya kapura ngabelak ngeze-
bekkibekkewiliyegirik yeiktarau ono keya ngezebekyaga puwili pugu ngago
kai piyengkirau kerewiyagi ono logo purik wameik panu, yeiya.
58 Togo yongkambanu Nasarete yerengke koya puwiligu Yisuyegi ngizi
panu kumuli ono kopong pulogo pugu Anotogo keke miziyeng keremungke
miza ono.

14

1 Togo watabi Yisugu mizi piyengki wiyeke Yisugi yeikta weik yemane
sawiya. Keya King Ngai Elodo panga Kalili ngabelakpekki ngaibek, Yisugu
watabi pilik mizi piyengki kerewiyawekkerik pi kazi miza logo
2 pugu yombanu piyegi yawe miziwiliyegi pelik yeiya, Pok ngizi Yowan
kaimelibek yombu nogo koka kalokpek ngela logo ibembok ngereke
ibendaga yangalekta wik yolu, legi kozang purago mizagewiyege mele
puguzikku watabi kozang piyeng mizi, yeiya.

3-4 Elodogo Yowan kai melibekki kalokpek ngelaragi ngagora pelik, Ulogo
Yowan kaimelibek ngoluk wik yoluwekke pi Elodoyegi kambela logo ngalik
kozangka pelik meiya, Kazing kaile nugu nigi sak ngoluk wik yolubekki
yongokpumele Elodiya meimele weiya yolu pumok pangka ono, meiya, legi
Elodiya Yowanyegi sisik panu logo purikki wiyeke Elodogo yombu nawili
wezayela logo Yowan kebangkela logo wigira wazamiya.
5 Elodogo pi ulagi keli kapura pi Yudawiliyegi kazi miza, purik puwiligu
kumularik Yowan Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai, poropek meibek
purikki kumularikki wiyeke, legi Elodo Yowan ulagirikki kazi miza.
6 Pulaga wok Elodo wazamiyabekke pugu ngeragi yemane miza ni-
weki nara miza logo puwili ngeragi nageya tagogei pura Elodiyagi yango
kailemekkimele yombanu wawere ulamekki wirege ngezemele yongolo
yombuwiligu kelagi langaimekke uli yarolege. Elodo piyegi pakela logo wilik
yemane panu miza.
7 Pilik miza logo Elodogo kolomandikmeleyegi pelik meiya, Watabi nugu
keli piyeng nogo nanagi. Nogo niyegi Anotogi wirege wameik panu nei, nugu
neyegi nguk nei piyeng nogo ni nanagi, meiya.
8 Togo kolomandikmele pigi panumele kiling ngagozakke miza logo pulaga
mangoyegi kanda pelik meiya, Peba, Yowan kaimelibekki kalokpek ngela
logo nugu kebira pelengwekke ngalege wiya logo mabelege weik nane,
meiya.
9 Pilik kai legi King Ngaibek kuneng panu miza. Kapura ngago pugu yaka
yemane ngeragi niweki kayimawili keya Anotogi wiregerau kaiya puragi
weraga pi ngago pugu sawiya pura ngelagi ono.
10 Tegi pigi ngai kulengkewiliyaga nak wezamela logo Yowangi kalokpek
ngela logo kebira orowei yo wiriyibene.
11 Logo yombu ngaibek kambela logo i wigirawiligimakke Yowangi
kalokpek ngela logo kebira pelengwekke ngalege wiya logo orowei yorik
kolomandikmeleyegi mana logo kolomandikmologo kebira pigi panumele
Elodiyayegi mana.
12 Pulaga Yowanyegi kiriweiwili ngago puragi kerewiyawekke puwili kam-
bela logo Yowangi yasurik weiya logo mosindage waliya. Logo pulaga puwili
kanda Yisuyegi kozak meiya.

13 Yisugu ngago puragi kerewiyawekke pi ngezebek keke leng miziweki
kelirikki wiyeke pi wang naleige tameneng meiya logo kai kolamiyabekki
lalu pangazuwagawekke kabelak kuyangka ngagoluk yombanu naktau
ono, yeiktikke wangleige ngalengale kuna. Kapura yongkambanu kolokn-
gagonowiligu puragi kerewiya logo puwili yereng puwiligiyeng wiya logo
piyegi kalike kiriwei ngabelak libu nginda kuna.
Togo Yisu kanda pangazuwage pura yombanu ngabelak libuwiligu yaka
were lewagela wizilege.
14 Logo Yisu wangleiga welagela logo yongkambanu wawere ulawiliyegi
pakelawekke wilek kang pugubek puwiliyegi yalekmokko kola logo pugu
yongkambanuwiligi tepekke kemegeme mizi puwili yombiyangai wazaya.
15 Pilik mizageya tawizeige yokmek kiliyawekke yombu Yisu ngezebokko
waligeleyiwili piyegi kanda logo pelik meiya, Pelemeng kabelak ngeragi
keya iyeng yeik lemeng keya weik kusa mena nugu puwili ngeragi ngezewil-
igiyeng yereng mereke piyengka weibene kang wezayele, meiya.
16 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Puwili pelemeng wiya logo kangki
ono. Inuwa ngezego puwili ngeragi yanagi, yeiya.

17 Puwiligu piyegi pelik kanga meiya to mela, Kapura tonuwago wara yolu
peyeng perek marek songono melenazik keya watabisi waliya neyau, meiya.
18 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Piyeng pelege neyegi orowei koli, yeiya.

19 Togo Yisugu yongkambanuwili pulogo yengelik wazono mogosagibekke
mogosa wazaya. Logo pulaga pugu perek melenazik yaka piyeng wei
keya watabisi yaka piyaurau wei miza logo paka ngalege langai pakela
wizimowei Anotoyegi ngeragi piyengki wazono meiya. Pilik miza logo pugu
perekyeng sikila logo ngezebokko waligeleyiwiliyegi yana logo puwiligu
yongkambanuwili mabuwili yani miza.
20 Puwili mabuwili na logo weik ngekyengko.

Pilik miza logo pulaga yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili kik me-
leyau keya pongo ingenazikka neyau piyengke ngeragi perekyeng keya
watabisiyauga wale wazono wiyayeng mereng miza.
21 Yombu pulogo ngeragi nawili sangkelarik tausen melenazik tikinda,
yongok keya mandikwilirau sangkela ono.

22 Togo pulaga Yisugu yombu pi ngezebokko waligeleyiwili wangleige
tameneng meibene keleya logo kai kolamiyabekke pangazuwage puwili
were yo wezayela. Pi yolu keya yongkambanuwiliyegi kambeli yeiya logo
wezayela.
23 Puwili kuna logo pulaga pi panga lewakpekke waberek miziweki ngeze-
bek kambela. Keya yokmek kiliya logo weik kusawekkerik Yisu ngezebek
keke pulogo waberek mizageya wiziya.
24 Puwekkerik yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili wangleige panga
kaibekke libuge ngalengale kunarik yawe yemane miza, purik kebarekpek
puwiligu kunagimekke lewa logo yemane uli keya kailauriktau yemane lewa
kopong wanglei yo keya to mizi logo puwili yawe yemane miza.

25 Togo wangkotazi kang ngizige tek purikke Yisu puwiliyegi kaibekke
ngalengale lewagela wiriya.
26 Keya yombu ngezebokko waligeleyiwili pi panga kaibekke ngalengale
yawerelege keriyawekke puwili leli ula logo pelik kisa, Pi kerewabek kani,
kisa logo kulili miza kopong ngalizi kek kisa mela.
27 Tegi Yisugu puwiliyegi nguk namizi pelik yeiya, Kulili mizi wak. Nogo
mena kozang sara koyi, yeiya.

28 Pulaga Pitago piyegi pelik ngago meiya, Yemizibek tamizeige wameik
panu ni mabura ne niyegi kaibekke ngalengale wiriyibene koli nei, meiya.
29 Tegi Yisugu koli meiya logo Pita wangleiga welagela weik panga
kaibekke ngalengale Yisuyegi kuna.
30 Kapura Pita kebarek yemanebek ulirikki pakelawekke kulili mizagela
weik yenge kaibekke kiliya moweki mizi wiziga pugu Yisuyegi ngalizi pelik
kek meiya, Yemizibek, ne kaiyaga na nera yaliya wazaniye, meiya.
31 Tegi nguk namizi Yisugu melezik wezamela logo Pita kebangkeliweirik
ngalege ulumiya logo piyegi pelik meiya, Ni kangka neyau kumulira nangki?
Nogo ni kozanda nanagi langai purikki ngizi panu kumuli nugura songono
panu, meiya.

32 Pulaga piyau mabiyau panga wangleige tameneng meiya logo ke-
barekpek weik yeik sawiya.
33 Logo pulogo yombanu ngezebokko waligeleyi wangleige mogosa puwili
kebiyeng morogulunda koyimowei Yisuyegi ya kumula koya logo pelik
meiya, Wameik panu, ni Anotogi Marekpek, meiya.

34 Puwili weik kai kolamiyabekke pangazuwage ngabelak Kenesare
meibekke lewagela.
35 Pulogo yongkambanuwiligu pi Yisu mamiza. Logo ngagora yereng
mereke pulogo piyengke wezamela logo yombanuwiligu kemegeme mizi-
wili piyegi iza orowei wiriya.
36 Piyegi kanda puwiligu Yisuyegi pelik kelegele mei miza, Yombanu ke-
megemewiligu melewangka nugurikki walemek yeik kuming kelemi purik
pangka ma yeik, mei miza. Logo pugu, Ei, yei purik yombanu kemege-
mewiligu melewangka pugurikki walemek kuming kelemi mizi logo puwili
mabuwili weik yombiyangai wazayi miza.

15

1 Pulaga yombu Yuda kangka yemane Mosegi loyeng mabiyengki waberek
panu kiriwei keya kazing puwiligi yelibungang kokawiligu miziyengki-
rau kozang kiriwei mizi Palisiwili meiwiliyaga nawili kiling Mosegi lo
piyengki waligeleyiwiliyaga nawili paka Yirusalem puraga Yisuyegi kayima.
Puwiligu kazing kiriwei miziyengka naleweng pelik, meleyeng kaigesa ono
purik puwili ngeragi nagi ono. Puwiligu kumularik ngeragi ni puwekke
purik kaile miza nelegi purik were meleyeng Yudawiligi kazing mizimekke
kaigesi.
2 Yombanu Yisugu waligeleyiwili kazing piyengki kiriwei mizi ono legi Pal-
isi keya loyengki waligeleyi puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Yombanu
nugu waligeleyiwili tenigi yelibungang kokawiligi ngago yogongyeng ngeli
mizira nangki? Purik puwili were ngeragi nagine meleyeng waberek kaigesi
ono, meiya.
3 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Keya ini Anotogi ngagorago
miziweki kai piyeng ngeli logo ini makngezegi ngago yogongyengki kiriwei
miziweki mizi pura nangki?
4 Purik Anotogi ngagorago miziweki kai piyengka nara pelik,
Inigi panu keya mangowiliyegi panga yungke mizizo. Nak pigi panu keya
mangoyauyegi kaile kai purik mabura nawiligu pok ula logo ibeng
wazamizo, kai. *Ekosora 20:12; 21:17*
5 Kapura inugu ngago pura wezamela logo puragi tundikke pelik kisi, Nak
pigi panu keya mangoyauyegi watabi nayeng yanagi purik pugu piyauyegi,
Watabi nogo yaliyegi sawelagi nobiyeng yali yaniweki miza peyeng nogo An-
oto maniweki mizi yei purik pangka, kisi, logo pi panu keya mangoyauyegi
panga yungke mizi ono.
6 Logo kazing pilikmokko ini yawe panu keya mangowiliyegi ngaigira
wezameli logo inigi ngago yogong pilik yongkambanuwiliyegi waligeleyi
piyengko ini Anotogi ngagorago miziweki kai piyeng ngela meli.
7 Ini yombu kiligang neyau lewawili, koka walaka yombu Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kaiyabek Isaya meibokko iniyegi langai Anotogi
Kapiya Walektikke pelik lende miza,
8 Anotogo pelik kai, Yombanu pewiligi kiliyengko yeik nogora yongolok mei
kapura wilek kangyeng neyegirau kumula ono.
9 Ngago yogong ngezewiligu keremiza piyeng Anotogi wameiktagi ngizi ku-
muliweki piyeng kisageya koyimowei waligeleyi kopong puwili yeik nogora
yeik ulak yongolok mei, kai. *Isaya 29:13*
Inirau mabilik kani, yeiya.

10 Togo waleleige Yisugu yongkambanuwili piyegi ngago yeiya logo
puwiliyegi pelik yeiya, Kerewiya logo ngago pera weizo.

11 Ini meleyeng waberek kaigesi ono puwekkerik ngeragi nagirikki
kazi kapura watabi yombanubekyegi yenge yungke kang piyengko miza-
gewiyege yombanubek kailegi ono, segeya watabi yombanubekyaga we-
lagela kang piyengko mizagewiyege yombanubek kailegi, yeiya.

12 Pulaga kalike yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu Yisuyegi kanda
pelik meiya, Yombanu Palisiwili meiwili ngago nugu kai piyengki kerewiya
logo kiyebuk mizi purikki ni iwaka ma talik, meiya.
13 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Puwiliyegirik puwili
watabi negi Mango paka ngalege yolubokko ngeriya ono, ngezeyeng yeik
lewagela piyeng kelik logo kalike pugu puliliyeng kiling puliyagi mena koyi
pani.
14 Puwili yombanu yemane wire kusa wizigeya yombanu wire kusa ma-
bilikwili iza orowei keleyi puwili kelikwili keya tamizeige yombu wire kusa
neyau nakko nak miza orowei kang purik mabiyau kawiye walagi, yeiya.

15 Pulaga Pitago Yisuyegi pelik meiya, Ngago saweliwei nugu yaka were
kaiya puragi solorik teniyegi kozak yei, meiya.
16 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Igali, inuwarau Palisiwili kelik
kangkayeng waliya?
17 Ma inuwa ngoluk iwaka ono? Yombanu nakko watabi na logo korage
yungke kiliya kang piyeng ya imakke yangela meli.
18 Kapura ngago yenge yombanubekki wilek kambekka yorik kiliraga
lewagela piyengko mizagewiyege yombanubek kaile mizi.
19 Purik watabi yenge yombanubekki wilek kangyengka lewagela wali
piyeng peyeng, kaile kumuliyeng, ma kazing yombanu ula logo ibeng
miziyeng, ma kazing yongkambu weiya puwili namelegi kerekpu onobek
ma nakki yongokpu onomele kiling iwek koliyeng, ma kazing yongkambu
weiya ono puwili namele ma nak kiling iwek koliyeng, ma kazing yombanu
nakki watabiyeng purik ngowei miziyeng, ma kazing ngaigu kisiyeng, ma
kazing Anotoyegi ma nazuwagawiliyegi langai kaile kisimek.
20 Kazing pilikyeng mizi piyengko yombanubek ngezebek kaile kelemi,
kapura kazing meleyeng waberek kaigesi ono wizigeya ngeragiyeng ni,
Palisiwiligu iniyegi pilik miziweki kisi piyengko yombanubek kaile kelemi
ono, yeiya.

21 Pulaga Yisu kiling yombanu ngezebokko waligeleyiwili yereng pura
wiya logo panga yereng Taya keya Sairong mei Yuda onowili yolu piyaugi
ngabelakpokko kambela.
22 Puwili pangalege kanda pura yongok namele Yisuyegi wiriya. Pi Kanang
yongok pelege Taya keya Sairong lemengke yolumele, pi Yuda onomele. Pi
wiriya logo pugu piyegi pelik ingkelemiya, Yemizibek, ni King Ngai Tawitigi
yeligagangmekkabek, Anotogo Yudawiliyegi wezamelabek, ni neyegi yalek
mize. Negi yangomele kerewa nak yenge pigi yaga kiliya kopong pi wazono
yolu ono, meiya.
23 Kapura Yisugu piyegi ngago nara meiya ono. Yeik. Yombanu Yisu
ngezebokko waligeleyiwiligu Yisuyegi pelik meiya, Yongok pemele teniyegi
kiriwei kai lewa keya ngago piyeng kaiya meli mena kazi kune meimo,
meiya.
24 Puwiligu pilik meiya logo Yisugu puwiliyegi pelik kanga yeiya to mela,
Anotogo ne yongkambanu Isileili liyeng memengwili kelik ngai puwiligibek
wezamiya logo piyaga koweige koyimi puwiliyegi keke wezanela, yeiya.

25 Pulaga yongok yakamolo kanda Yisugi ingewerege ingeyau laliya logo
pelik meiya, Yemizibek, nogo yeik nugura yongolok meiweki. Ni neyegi
sawele keya negi yangomele yombiyangai kelemiye, meiya.
26 Kapura yongokmolo Yuda onomele keya Yudawiligu Yuda onowili
keriwili mei purik Yisugu iwaka legi pugu yongokmeleyegi ngago pera
pelik meiya, Ne koloyakamandik songonowiligi ngeragiyeng weiya logo
keriwiliyegi yani purik pangka ono kani, meiya.
27 Logo yongokmologo pelik kanga meiya, Yemizibek, ngago nugura ngizi
panu, kapura keriwili ngeragi wale puwiligi mangowiliyaga ngabelakke
wali piyeng weiya logo niwiligu, meiya.
28 Pi pilik mei legi Yisugu kanga pelik meiya, Ni yongok neyegi ngizi panu
kumulirikku kolamele. Watabi nugu keli piyeng niyegi ngizi panu mizagi.
Logo nguk namizi mabuwekke pigi yangomele yombiyangai sa logo weik
wazono yolu.

29 Yisu ngabelak Taya keya Sairong meiyau wiya logo kai kolamiya Kalili
meibekke saweliwei kambela. Pi lewak songono nakke ngalege songono
nangezi tabereta yabela logo kanda mogosa wiziya.
30 Yongkambanu kolokngagonowiligu yongkambanu kemegemewili iza
orowei Yisuyegi wiriya. Puwiligu yombanu inge korowali mizawili keya
yombanu wireyeng kusawili keya yombanu inge koru mizawili keya
yombanu kiligawere waliyawili keya yombanu kemegeme nalangai nalan-
gaiyengko mizi pilik puwili Yisuyegi iza orowei kanda Yisugi ingezikke
mereke pulogo wezaya logo pugu yombiyangai wazaya.
31 Weik yombanu inge korowali mizawili yombiyangai yongomo mizi,
keya yombanu kiligawere waliyawili weik ngago kisi keya yombanu inge
koru mizawili weik ngereke koru ono, yombiyangai yongomo mizi, keya
yombanu wireyeng kusawili weik ngereke wireyeng ngaiwila logo pakeli
mizirikki yongkambanuwiligu pakelawekke puwili lelengkira.
Togo puwiligu pakela logo Anoto yombanu Yuda Isileiliwili meiwiligibekki
yeikta yongolok meiya.

32 Pulaga Yisugu pugu waligeleyiwili piyegi mereke wiriyiweki ngago
yeiya logo puwili piyegi kanda logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne
yongkambanu pewiliyegi yalek keli. Puwili weik ne kiling wok neyauganak
koya kopong puwiligi ngeragi nagiyeng weik yeik. Keya puwili yereng
puwiligiyengke kangweki tagoneige purik puwili yagasimokko ulu walagi
logo puwili ngeragi nayeng yani ono, yeik kang wezayeli purikki ne kiyebuk
keli, yeiya.
33 Pilik kai legi yombu ngezebokko waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk
meiya, Kabelak kurung yeik panu pewekke takko ngeragi nayeng talaga
weiya logo yongkambanu pewili pangka yanagi, meiya.
34 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Inuwago perek talik talik wara,
yeiya logo puwiligu pelik meiya to mela, Perek melenazik keya nazikka
neyau, keya watabisi songono keremungke ono waliya nawilirau, meiya.
35 Pulaga Yisugu yongkambanuwili ngabelakke mogosibene yeiya.
36 Yongkambanuwili weik mogosa logo pulaga pugu perek melenazik keya
nazikka neyau piyeng keya watabisi waliyawili weiya logo piyeng Anotoyegi
wazono meiya logo sikila logo pugu ngezebokko waligeleyiwili yana logo
puwiligu yongkambanuwili yana.
37 Puwiligu pilik miza logo yongkambanuwili mabuwili na logo weik
ngekyengko.

Pulaga yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili kik melenazik keya nazikka neyauyengke ngeragi wale wazono wiya piyengka mereng miza.
38 Yombu pulogo ngeragi nawili sangkelarik tausen mangobektau ono tikinda, yongok keya mandikwilirau sangkela ono.
39 Togo piyeng miza logo Yisugu yongkambanuwili kang wezayela logo pi panga wangleige tameneng meiya logo panga Magarang mei lemengke kambela.

16

1 Kanda pangalege pura yombanu Palisi mei nawili kiling yombu Mosegi loyengki waligeleyi nawilirau miza logo Yisuyegi kanda logo pi yang kelemiweki puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Teniyegi Anotogo keke mizi nara waligeleye logo ni Anotoyaga kayimabek purik teni iwakaweki, meiya.
2 Kapura Yisugu pelik kanga yeiya, Kusarikke ini kilili mizi keya pelewewili ngaiwak yemane panu wiya yolu purik inugu pelik kisi, Wangko wangane yokmek yemanegi kisi.
3 Ma inugu kozainung kusabanurik yokmek ngokmorokta wiyi purikki pakeli purik inugu pelik kisi, Koboyau lewa mena, kisi. Ini kiligang neyau lewawili kani, purik ini ngabelakpekki pakeli piyengki iwaka keya paka ngilumbekki pakeli piyengki iwaka kapura inugu kisirik watabi mabek pewekke neyegi langai mizi logo pakeli piyengki iwaka ono kisi.
4 Ini yongkambanu mabek peragewili kaile panu logo Anoto wezamela, yombu nakko pigi yongokpumele wezamela logo yongok namele wei nak kelikwili, purik inugu nogo Anotogo keke mizi nara miziweki nguk nei. A'a', nogorau Anotogo keke mizi wik naragi ini pakelibene waligeleyagi ono. Kapura koka Anotogo keke mizi nara yombu poropek Yona meibekyegi miza logo mabilikta Anotogo neyegi mizagirikki keke inugu pakelagi, yeiya.

Togo Yisu puwili wezaya logo ngezebokko waligeleyiwili kiling ngereke wangleige tameneng meiya logo kai kolamiyabek wala uwei lalu pangazuwagawekke kuna.
5 Yombanu Yisu ngezebokko waligeleyiwili wangleige tameneng meiyawekke puwili perek wik nayeng oroweigirikki keremareke miza.
6 Puwili wangleigi ngalengale kunimowei Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yombu Palisiwili meiwiligi ngeragi Yis meirik keya yombu Sadusiwili meiwiligi ngeragi Yis meirikki yaweragi inuwa ngezeyegi kani yomono, yeiya.
7 Puwili ngago pugu kai puragi iwaka ono kopong puwili ngezewili ngagozakke pelik keli yongomo kela, Teni perekyengki yeik kopong pi yisyengki kai yagenda ma talik, kela.
8 Kapura Yisu puwiligu kozak keli piyengki iwaka logo pi puwiliyegi pelik yeiya, Inuwago kozang nogoragi ngizi panu kumulirik ngoluk songono panu. Perekyengki yeiktikki wiyeke inuwa kozak kelira nangki?
9 Nogo ngeragi inuwago nagi piyeng Anotogo keke mizi purago yanagi purik inuwa iwaka ono ma talik? Keya Anotogo keke mizi nogo miza piyengki inuwa keremareke miza ma talik? Nogo perek melenazik piyengka yombu sangkelarik tausen melenazik tikindawiligi sikila puwekke inuwago wale wiyayeng kik meleyau keya pongo ingenazikka neyauyengke mereng miza purikki keremareke miza ma talik?
10 Ma nogo perek melenazik keya nazikka neyau piyengka yombu sangkelarik tausen mangobektau ono tikindawiligi sikila puwekke inuwago wale wiyayeng kik mele nazik keya nazikka neyauyengke mereng miza purikkirau keremareke miza ma talik?

11 Inuwa yawe Anotogo keke miza piyau pakela kapura nogo inuwayegi-
rau mabilik miza yowiyagi purik pangka purik inuwa ngoluk iwaka ono.
Nogo inuwayegi pereksikki kozak yeiya ono, Palisiwili keya Sadusiwiligi
ngeragi Yis meirikki yaweragi inuwa ngezauyegi ngai waberek panugirikki
yei yagenda, yeiya.

12 Yisugu pilik yeiya logo yombu ngezebokko waligeleyi puwili weik iwaka,
purik Yisugu kaiyarik ngeragi yisrik pereksikki meli purikki kaiya ono, Pal-
isiwili keya Sadusiwiligi kazing kokowa puwiligu waligeleyi piyeng ngeragi
yisrik kelik, purik perek keremiziwekkerik yis songono narik palewarik
kiling ngelaming wiya puwekke purik perek yemane nazik lewagelagi logo
mabilik kazing puwiligu kaile mizi pumok inigi tepekke songono wiriya logo
kazing pumok inigi tepekke yemane lewagela sa nelegi waberek panu.

13 Wok nakke Yisu yombu pi ngezebokko waligeleyiwili kiling ngabelak
Sisariya Pilipai meibek neing kunimowei Yisu ngezebokko waligeleyi-
wiliyegi pelik nguk yeiya, Yongkambanuwiligu ne yombanu paka ngalega
kayimabekyegi langai kozak kisirik puwiligu ne tak kisi, yeiya.
14 Logo yombu ngezebokko waligeleyiwiligu pelik meiya to mela,
Yongkambanu nawiligu kisirik ni Yowan kaimelabek ibendaga yangalekta
yo kisi, kapura nawiligu kisirik ni Ilaya Anotogo paka ngalege korikwek
kiling wik miza orowei kambelabok ngereke yo kisi, keya nawiligu kisirik
ni koka walaka yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga
nak Seremaya meibek ngereke wik yo kayima ma Anotoyaga ngagora weiya
logo kozak kaiya nak kisi, meiya.

15 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nawiligu pilik kumuli kapura in-
uwago sawiyarik ne tak, yeiya.
16 Tegi Simong Pitago pelik meiya to mela, Ni Kilisibek, Anoto wik yol-
ubekki Marekpek, pugu yawe pigi teni Yudawili yaliya wazayagi pura
miziweki sawiyabek, meiya.

17 Togo Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Simong, Yonagi marekpek,
Anotogo niyegi wazono miza. Purik ngago ne Anotogi Marekpek purikki
nugu ngolukku kai pura yombanu ngabelakke pelaga nakko niyegi kawela
wiya ono, segeya negi Mango paka ngalege yolubokko ngago ngizi pura
niyegi kawela wiya kani.
18 Nugu kairik ne Kilisibek keya nogo neirik ni Pita, logo purikku kai
purik kimbek kai yagenda. Keya ngago ngizi nugu ngolukku kaiya pura
king imak kebangkela yolu piyeng kelik. I kingyengki ngalege ngiza pumak
pilik kozang wizagomagi, kazing mabilikmekke yombanu ngago ngizi ni
Kilisibek, Mesiya Anotogo puwili yaliya wazayiweki sawiyabek kai puragi
ngizi panu kumuli puwili ngai nogomekke kiliya logo yeikta I Walekmak
mei logo puwili kozang koyimagi. Watabi kozang nayeng ma Sadang ma
ibenda ngezeragi kozandagorau yongkambanu neyegi ngizi panu kumuli
logo I Walek nogomak mei puwili neneng ngelagi ono.
19 Keya Pita, nogo ni kazing negi ngaimekki kiliya kunagimekki ngai
wazani yagenda. Kazing pumok ki nak kelik. Logo nugu kandik ki-
bokko waliyi keya tiyi mizi mabilik nugu yongkambanuwiliyegi kazing negi
ngaimekki kiliya kunagimekki waligeleya purago nugu yombanu neyegi
ngizi panu kumuliwiliyegi negi ngaimekki kandik tiyi keya yombanu neyegi
ngizi panu kumuli onowiliyegi negi ngaimekki kandik waliyi mizagi. Keya
yombanu ngabelakkewiligu kazing mizi nugu pangka kai piyeng Anoto

paka ngalege yolubokkorau mabilik pangka kaiyagi keya yombanu ngabelakkewiligu kazing mizi nugu pangka ono kai piyeng Anoto paka ngalege yolubokkorau mabilik pangka ono kaiyagi, meiya.

20 Togo Yisugu yombanu ngezebokko waligeleyi puwiliyegi pi Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pugura miziweki sawiyabek purikki yongkambanu nawiliyegirau kozak yeiya nelegi kozang yeiya.

21 Pilik yeiya logo pulagawekkerik Yisugu yombanu ngezebokko waligeleyiwiliyegi kuneng kalike piyegi lewagelagi piyengki weik pelik kozak yeiya, Kalike purik ne paka Yirusalem yerengke kangki kani. Logo kanda pakalege purik Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya yombu Mosegi loyengki waligeleyiwiligu ne ngangang yemane panu keleniyagi logo puwiligu ne nelagi logo ne ibeng wizigeya kawiktikke waliyagi, kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ngereke wik yangalektagi, yeiya.

22 Kapura Pita kiyebuk legi pugu Yisu songono nangezi miza orowei kuna logo piyegi pelik ngalik meiya, Yemizibek, ni pilik kai wak, pilik pura niyegi lewagelagi ono, meiya.

23 Kapura Yisu kowita to mela logo Pitayegi pelik ngalik meiya, Nugu Sadangki kumulira kaiyarikki wiyeke mena neyaga kazi koweige kune, purik nugu kumulara kazing Anotogo kumulimek kelik ono, nugu kumulara kazing yongkambanuwiligu kumulimek kelik kumula mena kune, meiya.

24 Pulaga Yisugu yombu pi ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige ni yombanu nak neyegi sawelagi keli mabura ni keli korik ni makngezegiwekkiragi kezanga mane keya ngago nogoragi kerewiye keya negi wiyeke ibengkirikki kazi ono wizimowei ne kiling kazing nogo kangmokko kune.

25 Purik yombanu ngezebekki kelira keya ngezebekki wik yolugira kozang kebangkelibok pi Anotogi wiregerik ibeng logo paka ngalege wik wizagomagi ono, kapura yombanu neyegi ngizi panu kumula logo wilek kang pugubek neyegi tiya manibok pi kemenak ibengki ono, paka ngalege wik wizagomagi.

26 Keya tamizeige yombanu nak yawe king keya watabiyeng weiyagi naragi wilek kang tiya mana logo pi watabi ngabelakpekkiyeng mabiyengko kola logo pi ibeng purik pi pongo Anoto yolu onolege kaile wizagomagi logo puwekke watabi pigi piyengko piyegi sawelagi ma yeik? Yeikki kani. Piyengko piyegi sawelagi ono. Ma pi watabi nayengki ngane kazing Anotogimek weiyagi ono.

27 Purik ne yombanu paka ngalega kayimabek negi angelawili kiling ngaiwak Pebagirikke ngereke yogi. Puwekke purik nogo yongkambanu mamok nak nak watabi pugu miza piyengki wiyeke kangayeng mana to melagi.

28 Kerewiyi. Nogo inuwayegi wameik panu yei, yombanu pelege yolu pewiliyaga nawili ngoluk mabilik wik koyigeya ne yombanu paka ngalega kayimabokko negi ngaimekki wilek kangyengki ngai keya puwiligi King Ngaibektikki puwili pakelagi, yeiya.

17

1 Wok melenazik keya nazikka nak miza logo Yisugu Pita keya Jems keya pigi sakpek Yowan iza logo pi kiling paka lewak ngalege panu nakka kambela.

2 Kanda pakalege puwili Yisuyegi pakela tagogei pura Yisugi korikwek
nalik si lewa, purik wiregawere pugura yokmek kelik ngela mani keya
melewangka keya pugu wakiya piyendau wilangka ngaiwaktikku kola legi.
3 Pilik miza logo nguk namizi puwiligu yombu yemane koka walaka
koyimayau Ilaya keya Mose paka ngalega lewagela logo kanda Yisu kiling
ngagozakke mizirikki pakela.
4 Pumorok pakela logo Pita lebukka ngane mizagela nguk namizi Yisuyegi
pelik meiya, Yemizibek, teni pelege yolu purik pangka panu kani. Tamizeige
nugu keli mabura tonugu i menang yolugi neyauganamak ngiziweki nigi
namak keya Mosegi namak keya Ilayagi namak, meiya.
5 Pi ngoluk pilik meiyageya tawizeige pura kozainung simbele langiya
narik kanda yokmek waliya logo kili narago paka kozainumbekka pelik kai,
Pok negi Marek nogo keli panubek. Ne piyegi wilik kani pugu kai piyengki
kerewiya logo kiriwei mizizo, kai.
6 Yombu Yisugu waligeleyiwiligu kiliragi kerewiyawekke puwili kulili
miza kopong puwili ngabelakpekke wala logo wiregawereyeng liwik moma-
nenda koya.
7 Yisugu pakelawekke puwiliyegi kanda kuming keleya logo pelik yeiya,
Kulili mizi wak. Yangalek mei, yeiya.
8 Tegi Pita kiling pigi kewengkeyau yangalek meiya logo puwiligu pakela
to melawekkerik naktau Yisu kiling ono, yeik, pi ngezebek keke wizilege.
9 Pulaga Yisu keya pugu waligeleyi neyauganak puwili lewakpekka yer-
ageyamowei pugu puwiliyegi kozang pelik yeiya, Inuwago yaka pakela
piyengki inuwago nakyegi kozak mei nagani, wiziya kalike ne yombanu
paka ngalega kayimabek ibeng sa logo yangalekta puwekke inuwago
yongkambanuwiliyegi kozak yei nangane, yeiya.
10 Logo Yisugu waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk meiya, Mosegi loyengki
waligeleyiwiligu yombanu Anotogo teni yaliya wazayiweki sawiyabek
lewagine yombu Ilaya kelik nak were lewagi kani, kisara nangki, meiya.
11 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ei, Kapiya Walektikke
yungke pelik kai, Yombanu Ilaya kelik nak lewagi kani logo kazing Anotogo
sawiyabokki lewagimek pangka pangka miziweki, kai.
12 Kapura nogo inuwayegi pera kozak yei, pok ulogo kayima kapura
yongkambanuwiligu piyegi mabok mane miza ono, legi puwiligu keli kaile
ngezewiligiragi kiriwei miza logo puwiligu pi ula logo ibeng. Kazing piyegi
kelemiya mabilikmekke ne yombanu paka ngalega kayimabektau ngan-
gandik yemane panu wagelagi, yeiya.
13 Togo Yisugu Yowan kaimelibekyegi langai kozak yei yagenda mamiza
purik pugu waligeleyiwiligu weik iwaka.

14 Pulaga puwili lewakpekka yerageya logo puwili yongkambanu kolokn-
gagono wawere ulawiliyegi wiriyawekkerik yombu nak Yisuyegi kanda
Yisugi ingewerege ingegere puguyau laliya logo pelik meiya,
15 Yemizibek, negi marekpek lelewe mizibek logo kerewabek yenge pigi
yungke kiliya kopong pi wazono yolu ono, pi ngangang wageli wilibek, purik
kang kolokngagono pi yezizikke kawiye wali keya panga kailingke kawiye
walimizi. Tegi piyegi yalek miza logo yombiyangai wazamiye.
16 Ulogo ne mandikpek yombu nugu waligeleyi puwiliyegi miza orowei
kuna logo puwiligu yombiyangai wazamiyagi nobiyeng miza kapura puwili
pangka ono, meiya.
17 Pilik kai legi Yisugu pulogo koyawiliyegi pelik yeiya to mela, Oyo, ini
yongkambanu mabek pewekkewili inugu kumuliyeng kokowa mizi keya

ne mabiyeng pangka mizagi langaibek purikki ini ngizi kumuli onowili kani, legi ne iniyegi kiyebuk sende. Tek taliktikke ne ini kiling yoluweki keya kuneng inuguyeng wageliweki? Pilik yeiya logo mandikpekki mangobekyegi pelik meiya, Nigi marekpek neyegi pelege miza orowei koli, meiya.
18 Pilik mei legi mangogo mandikpek Yisuyegi miza orowei wiriya. Kanda Yisugu kerewabekyegi ngalik meiya logo welagela kuna logo mandikpek mabuwekka mabulogo weik yombiyangai sa.
19 Togo waleleige Yisu pugu waligeleyiwili kiling kekewekke puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Tonuwago kerewabek mandikpekyaga welagela wezamelagi langai ono purik nangki, meiya.
20 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Nogo inuwa kozanda yana puragi ngizi panu kumuli ono kopong inuwa pangka ono. Kapura kerewiyi, yengelei Mastetlei mei puleigi kumuli. Yengelei Mastet puleigi wireyeng songono panu kapura ngeriyi puwekkerik nguk namizi lewa logo yengelei yemane keremizagi. Tegi inuwago kozang nogoragi ngizi kumuli purago yengelei Mastet puleigi wireyengka nak kelik lewibene kelemi. Purik tamizeige inuwago neyegi ngizi kumuli pura Mastet wilekpek kelik songono pilik kesak watabi nalangai piyeng mabiyeng inuwago mizagi langai, keya yawe kozang inuwago lewak pobokki pobilik meiyagi pelik piyendau mizagi, Somiyora koli logo panga pulogo kune, meiyagi logo lewakpok nugu kaiyaragi kiriwei mizi penanging kani.
21 Kapura inuwago kerewa nak yombanu nakyaga welagela wezamelagirik kazing inuwago wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizimokko keke watabi kaile pilik piyeng welagela wezamelagi, yeiya.

22 Wok nakke puwili ngoluk ngabelak Kalili meibekke koyigeyawekke Yisugu pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Ne yombanu paka ngalega kayimabek yombu ne nelagiwiligi meleyengke niza yaniweki mereke kani.
23 Pilik miza logo puwiligu ne nela logo ne ibengki kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ngereke wik yangalektagi, yeiya. Pilik yeiya logo yombu Yisu ngezebokko waligeleyi puwili wilek kuneng yemane miza.

24 Wok nakke Yisu kiling pugu waligeleyiwili kambela logo puwili weik yereng Kapaneyam meiraga lewagela. Kanda pulogo yombu Anotogi i walek yemanemakki king takis weiwili Pitayegi kanda logo pelik nguk meiya, Kiriwaga nugubektau i walek yemanemakki king takis wiyi mizibek ma talik, meiya.
25 Tegi Pitago pelik meiya to mela, Ei, pi wiyi mizibek, meiya kapura pugu Yisuyegi kalike piliktikki nguk meiyagine miza.
Togo Pita panga i puwili yolumakke kiliya kuna logo Yisu Pitago kumulira iwaka legi pugu were piyegi pelik nguk meiya, Simong, nugu kumularik talik? Yombu King Ngai ngabelakkewiligu takyaga king takis yawe puwiligiyeng miziwekiyeng wei mizi? Puwiligi marekngangwiliyaga wei ma nazuwagawiliyaga wei mizi, meiya.
26 Tegi Pitago pelik kanga meiya to mela, Puwiligu nazuwagawiliyaga wei, meiya.
Togo Yisugu pelik meiya, Ei, wameik. Tegi King Ngaiwiligi marekngangwili king takis wiyi ono miziwili wiziga ne Anotogi Marekpek legi ne Anotogi i walek yemanemakki king takis wiyagi onobek.
27 Kapura towago puwili ngalik kisibene keleyagirik pangka ono. Tegi nugu panga kai kolamiyabekke yongono wigak manimo. Logo wata yongono

were nugu kola pumok ulumiya logo kili pugura tiyimo logo king towa mabiyaugi Anotogi i walek yemanemakki king takis wiyagirikki pangka nalik wizilege pakelagi kani logo oroweirik towagi king takis paka i walek yemanemakke wiyimo, meiya.

18

1 Mabuwekke yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu Yisuyegi kanda pelik nguk meiya, Anotogi ngaimekke takki yeikta lewege, meiya.
2 Tegi Yisugu mandik songono yeikta yemane ono nakyegi pelege koli meiya logo pi puwiligi wirege luwe wazamiya.
3 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo kai puragi kerewiyizo. Inuwago kumulara kokowa miza wiziga tamizeige inuwa wilek kang inuwagiyeng kowita logo mandik songono kulengke yoluwili kelik ono purik mabura inuwa Anotogi ngai pugu ngai yolumekki kiliya kangki ono.
4 Keya yombanu ngezebekyegi keremareke miza logo yengezege tung ngabelakka panurik weiyagi purikki mandik songono pobok kelik wilik mizibok Anotogo ngai pugumekki tung mabiyengka yemanerik pi managi.
5 Keya yombanu nakko neyegi kelirikki weraga yombanu neyegi ngizi panu kumuli pura songono pilik pekyegi sawelibok mabura pi neyegirau saweli yagenda.
6 Kapura yombanu neyegi ngizi panu kumuli logo ngoluk kazing kumbekki lewengke songono puwiliyaga nak kaile miziweki ulumiyabokyegi Anotogo ngangang yemane panura managi. Logo pilikpoktau ono kesak pangka, purik kazing yombanu nakko nak kaile miziweki ulumowei kangmok korowali panumokko. Logo inugu nak kaile mizibene ulumowei kuna nagani waberek panu.
7 Ini yombanu ngabelakpekke yongkambanu nawili kaile miziweki ulumi kambeli puwili ini waberek ngaiweki, purik Anotogo iniyegi ngangang panu keleyagi. Watabi nalangai nalangaiyengko yongkambanuwili kaile miziweki ulumi kapura yombanu puwili kaile miziweki ulumiyabok pi waberek ngaiweki, purik Anotogo piyegi ngangang panu kelemiyagi legi.
8 Pilik legi tamizeige mele nuguzikku ma inge nuguzikku ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok ngela melibene mele puzik ma inge puzik ngela melagizikku, purik ni melenazik ma ingenazik kiling paka ngalege wik wizagomagirage kang purik kaile kapura tamizeige ni mele mabiyau ma inge mabiyau kiling kaile mizageya logo yezi yemane kusagi onozik ngoriraga kangki purik kaile panu.
9 Keya tamizeige wire nuguyauga nakko ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok ngela melibene wirebok tiya melagibokko, purik ni wire nak kiling paka ngalege wik wizagomagirage kang purik kaile kapura tamizeige Anotogo ni wire mabiyau kiling kaile mizageyarikki wiyeke yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga wezanelagi purik kaile panu.
10 Inuwago kazing kumbekki lewengke songono nogowiliyaga nakyegi kiyebuk miza nagani waberek ngai panu. Kerewiyi, angela puwiliyegi waberek ngaiwili paka ngalege kang mabiyeng negi Mango paka ngalege yolubekki wirege kiliya kanda pi kiling puwiliyegi langai kozak keli mizi.
11 Keya ne yombanu paka ngalega kayimabek yongkambanu Anotogi kazingmekka koweige kuna puwili yaliya wazayiweki kayimabek.

12 Ngago saweliwei nogoragi mabilik kerewiya koyi. Tamizeige yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwiliyaga nak liyeng memeng kolokngagono 100

nawili kiling logo puwili yengelik ngela nageya keya pi ngai tawizeige liyeng memengwiliyaga namek nawiliyaga koweige kuna purik mabura pi liyeng memeng mabuwili yengelik ngela nageyara wezayi logo pi memeng yaka koweige kuna pumokyegi paka lewakyengke weli kangki.
13 Pi weli kanda tamizeige pugu koweige kunamok yolok ngela mabura pi wilikwilikta kiling miza orowei yogi. Nogo inuwayegi wameik kozak yei, liyeng memeng koweige kuna ono puwili mabuwiliyegi pi wilik mizi kapura liyeng memeng koweige kuna logo pugu yolok ngela wizigeya miza orowei yo pumokyegi pi wilikwilikmokko yemane panu.
14 Kazing mabilikmekke inigi Mango paka ngalege yolubok kazing kumbekki lewengke songono nogowiliyaga naktau piyaga koweige kunagi purikki keli ono kani, legi inuwago puwiliyegi waberek ngai panu.

15 Ini neyegi sawela puwili, tamizeige ngizi kumuli nakko niyegi kaile nara miza mabura ni piyegi kunimo logo nugu piyegi pelik meimo, Nugu neyegi kaile nara miza, mena towa ngagora waberek miziweki, meimo. Tamizeige pi ni kiling ngagora waberek miza logo ngagora yeik sawiya purik mabura yali weik wazono mogosa koyagi.
16 Kapura tamizeige pugu a'a' nei purik mabura yombanu pugu kaile niyegi mizaragi pakelawiliyaga nak ma neyau ni kiling iza orowei kunimo. Keya ngereke pelik mei, Towa ngagora waberek miziweki, mei logo yombanu piyau ngago yaligu kisagiragi kerewiyiweki.
17 Kapura tamizeige pugu piyauyegi a'a' yei purik mabura waleleige yongkambanu neyegi ngizi panu kumuli puwili mabuwiliyegi ngagora kozak yeizo. Keya waleleige tamizeige pi puwiligu kisiragi kezanga mani purik mabura puwili piyegi pelik meiyagiwiligu, Nugu kazing yombanu Anotoyegi lusuweibokko miza kelikmekke mizi yagenda, legi ni teni kiling Anotoyegi ingimei keya waberek miziweki wawere ulageyagi ono kapura tamizeige ni kaile miza puragi kuneng miza logo pelik kai, Ne yaka kaile miza logo ne kuneng wiziga ini pura tumula logo keremareke wezameliweki, kai puwekke purik mabura teni tumula logo keremareke wezamela logo ni ngereke teni kiling wawere ulagi, meiyagiwiligu.
18 Tegi nogo inuwa yombu nogo waligeleyi puwili mabuwiliyegi pera yei, Nogo inuwa kozang pelikta yani, yombanu ngabelakpekkewiligu kazing mizi inuwago pangka ono mei piyeng Anoto paka ngalege yolubokko mabilik pangka ono kaiyagi, keya yombanu ngabelakpekkewiligu kazing mizi inuwago pangka mei piyeng Anoto paka ngalege yolubokko mabilik pangka kaiyagi.
19 Keya nogo ngago yeke langak nararau yei, ini yombanu ngabelakpekke neyegi ngizi kumuli puwiliyaga neyau kangka wamenak koyimowei Anotoyegi watabi nayengki yaligu waberek mizi puwekke purik mabura negi Mango paka ngalegebokko yaligi miza yowiyagi.
20 Purik yombanu neyau ma neyauganak yeik nogorage wawere uli purik ne puwili kiling wizinda, yeiya.

21 Pulaga Pita Yisuyegi kanda pelik nguk meiya, Yemizibek, yombanu ne kiling niyegi ngizi kumuliwiliyaga nakko neyegi langai kaile miza logo nogo pugu miza piyeng tumula logo keremareke wezamelagirik kang talik talik? Ne pilik mizagirik, kang melenazik keya nazikka neyau pangka ma talik, meiya.
22 Tegi Yisugu pelik meiya to mela, A'a', kang melenazik keya nazikka neyau piyeng pangka ono, kapura pi niyegi langai ngoluk kaile mizageya

mabura nugu kaile niyegi miza piyeng tumula logo keremareke wezamelageya wizimo.
23 Purik Anotogo ngai pugumekki ngai yolu pura yombu King Ngai nak piyegi yawe miziwili piyaga king kanga managi nayeng weiya puwili kiling pangka pangka miziweki mizibok kelik kani.
24 Pi puwili kiling pangka pangka mizageya wizigeya yombu king miliyon Kina meleyau kanga managine piyaga weiya nak piyegi miza orowei lewa.
25 Kapura pi kingki yeik legi king kangayeng managi langai ono. Tegi ngai pugubokko pelik kozang kai, Yombanu ngai watabi kolokngagonoyeng kiling nakko pi keya pigi yongokpumele keya pigi yango keya marekngangwili keya watabi pugu wara yolu piyendau weiya logo king piyengki ngane weiya piyengko pigi king kanga melagiyeng mabiyeng meliweki, kai.
26 Pilik kai legi yombu yawe mizibek ngai pugubekki wirege ingeyau laliya logo pugu pelik kozang nguk meiya, Yemizibek, ni neyegi yelakkelek mize logo yeik wizei logo nogo ni watabi mabiyeng kanga nanagine, meiya.
27 Togo ngai pugubokko piyegi yalek miza logo pigi yeikta kapiyarikka tumula logo piyegi pelik meiya, Mabilik, nogo nugu kanga yemane nanagiyeng tumula logo keremareke wezameli mena ni yeik kambele, meiya.
28 Pulaga yombu yakabok imakka welagela logo kang tagoneige pugu yombu pi kiling ngaibekyegi yawe mizi nak ulogo piyaga king 100 Kina kanga managine weiyabek pakela logo pi kalok pugubek kozang kebangkela wizimowei pelik meiya, Nugu king ulogo neyaga weiya piyeng weik kanga nane, meiya.
29 Tegi pi yombu kingyeng kanga managine ulogo weiyabokki wirege ingeyau laliya logo pugu pelik kozang nguk meiya, Ni neyegi yelakkelek mize logo yeik wizei logo nogo ni watabi mabiyeng kanga nanagine, meiya.
30 Kapura pi kiyebuk miza logo pi miza oroweirik panga wigirimakke wigira wazamiya wizigeya pi kingyeng kanga meli puwekke wila wazamiyagine miza.
31 Pilik miza logo yombanu ngaibekyegi yawe mizi nawiligu puragi keriyawekke puwili yalek miza logo puwili ngai puwiligibekyegi kanda watabi yaka miza piyeng mabiyeng kozak meiya.
32 Tegi ngaibokko yombu were piyegi yawe mizabokyegi koli meiya logo pugu piyegi pelik meiya, Oyo, ni yawe korowali mizibek kani. Nugu neyegi nguk kairikki wiyeke nugu king yemane ne kanga nanagi langai piyeng mabiyeng nogo tumula logo keremareke wezamela.
33 Nogo niyegi yalek miza pilik nugu nigi kewengkebokyegi mabilik yalek mizi kakpek. Nugu pilik miza onora nangki, meiya.
34 Logo ngaibek sisikmokko yemane panu logo yawe mizibek yombanu pi ngangang yemane kelemiyagiwiliyegi miza yana wizigeya pi king kanga melagi piyeng kanga meli puwekke yeikkine.
35 Togo negi Mango paka ngalege yolubokko mabilik mizagi. Tamizeige yombanu ni kiling Yisuyegi ngizi kumuliwiliyaga nakko niyegi watabi kaile miza piyeng wilek kang nugubekka tumula logo keremareke wezameli ono purik mabura negi Mangobokko niyegi pilik mizagi, yeiya.

19

1 Yisu ngago piyeng kaiya logo waleleige pi kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili ngabelak Kalili meibek wiya logo kai Yolodang meilingka pangazuwage ngabelak Yudaya meibekke kambela.
2 Yongkambanu kolokngagonowili piyegi kalika kiriwei kambela logo pulogo pugu kemegeme miziwili yombiyangai wazaya.

3 Yombanu Palisi mei nawili Yisuyegi wiriya logo puwili ngago puguyeng
yang kelemiweki logo puwiligu pelik nguk meiya, Ma lo tonugurago kairik
nakko yongok pugumele pugu kelirikki wiyeke piyaugi weiya pura ngela
logo pigi yongokpumele wezameli purik pangka kai ma talik, meiya.
4 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya to mela, Ma ini Anotogi
Kapiya Walektik sangkela ono ma talik? Purik Mosego Anotogi Kapiya
Walektikke lende mizarik pelik kai, Anotogo solo panu watabi mabiyeng
keremizawekke pugu yombubek keya yongokmele keremiza.
5 Piliktikki wiyeke yombubek yongokmele weiyagi purik yombubek pigi
panu keya mangoyau wezayagi logo pigi yongokpumele kiling menalege
yoluweki logo piyau weik wamenakweki, kai.
6 Togo Anotogi wirege piyau weik neyau ono, segeya pugu piyau wamenak
mizi. Tegi yombubek yongokmele wei puwekke Anotogo piyau yongkambu
weiya kai legi yombanubokko yongkambu weiya pura ngela logo pigi yon-
gokpumele wezamelagi ono, a'a', yeiya.

7 Pulaga Palisi puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Pilik mabura Mosego pe-
lik kaiya pura nangki pangka kai, Yombu nak pigi yongokpumele wezameli
mabura pugu pigi yongokpumeleyegi kapiya narik lende miza maniweki
logo kapiyarikku yongokmeleyegi, Ni weik yongok nogomele ono, kai logo
pugu pi wezameli purik pangka, meiya.
8 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Ini yongokwili wezayelagi purikki Mosego
pangka kaiya purik kangka inuwagiyeng kingyeng kelik kopong pugu pilik
yeiya kapura Anotogo solo panu watabi mabiyeng keremizawekke pugu
kazing pilik namektau miza ono.
9 Kerewiya koyizo, yombanu nak yongok pugumele nak kiling iwek
kolimele wezameli purik pangka, kapura yombanu nak yongok pugumele
nak kiling iwek kola onomele wezameli purik pangka ono. Yombu pilik
mizabek ngereke yongok namele wei purik pi yombanu yongok ngeze-
bekkemele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi
yagenda. Ma yombu nakko yongok wezamela namele wei purik pirau ma-
bilik yombanu yongok ngezebekkimele weiya wizimowei ngereke namele
kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda logo purik kaile, yeiya.

10 Pulaga yombu Yisu ngezebokko waligeleyi puwiligu piyegi pelik meiya,
Kazing pilikmek miziweki mizi legi yombanuwili yongok wei ono purik
wazonogi, meiya.
11 Tegi Yisugu pelik yeiya to mela, Ei, kapura yombanu mamok pilik mizagi
langai ono, kapura yombu Anotogo kangka yana puwilirau yongkambu
weiyagi ono, yeik keke yolugiwili.
12 Yombu yongok weiyagi ono puwili pilik peyengki wiyeke, yombu nawili
kazing yongok weiyagi onomekke wazayawili kopong yeik yolu, keya yombu
nawiligi ngaiwiligu puwili yawe puwiligira miziweki kazing pilikmekke
keleya kopong yongkambu wei ono, keya yombu nawili wilek kangyeng
Anotogi yaweragi tiya managi keli kopong yongkambu wei ono. Yombu
kazing pilikmekke kiriweiweki kangka pilikpek kilingwili mabura kiriwei
mizi, yeiya.

13 Wok nakke yongkambanu nawili puwiligi yango keya marekngang-
wili Yisuyegi iza orowei wiriya logo mele puguzik koloyakamandikwiligi
kebiyengke walamiya logo puwiligi wiyeke Anotoyegi waberek miziweki.
Kapura Yisugu waligeleyiwiligu koloyakamandikwiligi panu keya mangow-
iliyegi ngalik yeiya.

14 Kapura Yisugu pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Koloyakamandik-
wili neyegi wiriyi pani. Puwili neyegi lewa nelegi waliyi nagani, purik
koloyakamandik pilikwilirau Anotogo puwiliyegi ngaiweki ngai pugumekki
kiliya wiriyagi purik pangka, yeiya.
15 Togo Yisugu mele puguyau koloyakamandikwiligi ngalege walamiya
logo Anotogo puwiliyegi wazono keleyibene nguk meiya logo waleleige Yisu
pulumeng wiya logo kambela.

16 Wok nakke yombu nak Yisuyegi kanda pelik nguk meiya, Kiriwaga
wazonobek yawe wazono talikta miza logo ne weik wik wizagomagira
weiyagi, meiya.
17 Tegi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nugu neyegi wazonobek kaira
nangki? Nugu ne keriyirik ne Anoto, purik Anoto wamenak wazonobek,
naktau wazono ono. Kapura tamizeige ni Anotogi yereng wik wizagomagi-
rage kiliya kangki keli mabura Mosegi lo piyengko kai piyengki kiriwei mizi
mizimo, meiya.
18 Togo yombu yakabokko pelik nguk meiya, Loyengka tayeng, meiya legi
Yisugu pelik meiya to mela, Lo piyeng pelik, Yombanu uli nagani. Keya
yongkambu weiya puwili nigi kerekpu onobek ma nigi yongokpu onomele
kiling iwek koli nagani. Keya yombanu nakki watabiyeng purik ngowei
nagani. Keya yombanu nakyegi langai ngaigu kai nagani.
19 Keya nigi panu keya mangoyauyegi panga yungke mizimo, keya ni
makngezego ni makngezeyegi keli mabilik nakyegirau mabilik kelimo,
meiya.
20 Tegi yombu nawekkebokko Yisuyegi pelik meiya, Lo nugu neyegi yaka
kozak nei piyeng mabiyeng ne mandik songonowekkerikka kiriwei mizi
kayima. Logo nayendau ne ngoluk mizagi ma talik, meiya.
21 Tegi Yisugu piyegi pelik meiya, Ni wik wizagomagira pangka weiyagi
mabura watabi nigi piyengko nigi kazing wik wizagomagira weiyagimek
waliya legi watabi nigi piyeng mabiyeng yombanuwiligu weibene yani kune
logo king piyengki ngane weiya piyeng yongkambanu watabiyengki yeik
puwili yanimo. Pilik miza logo purik nugu lewege panu kelira paka ngalege
wik wizagomagira purikki iwakagi. Logo mabiyeng pilik yana logo neyegi
saweliweki kiriwei koli, meiya.
22 Kapura yombu nawekkebek Yisugu pilik kai puragi kerewiyawekke
wilek kang pugubek kuneng, purik pi watabi puguyeng kolokngagono panu
logo yanagirikki kiyebuk kopong. Tegi pi yeik kambela.
23 Pulaga Yisugu yombu pi ngezebokko waligeleyi puwiliyegi pelik yeiya,
Wameik panu, yongkambanu watabiyengko kola puwiliyegirik Anotogo
puwiliyegi ngaiweki Anotoyegi panga yungke kunagirik yawe unatuba panu
kani.
24 Kerewiya koyizo, liyeng Kamelmek meimok nili kagorik lolo ulibekki
yungurikke kiliya kang purik yawe unatuba kapura yombanu watabi
kolokngagono puguyengki kozang kumulibokko Anotogo piyegi ngaiweki
kelemiyagirik yawe unatuba panu, yeiya.
25 Togo yombu ngezebokko waligeleyiwiligu ngago puragi kerewiyawekke
puwili lebuk panu miza logo puwiligu pelik kisa, Tonugu yombanu
watabiyengko kolokngagono puwili Anotogo puwiliyegi wazono miza no-
biyeng miza kapura tamizeige nugu kaira wameik purik mabura yongkam-
banu wik wizagomagiragi wiyeke yaliya wazayagi langai puwili tawili?
Nakkorau pangka mizagi ono, kisa.

26 Kapura Yisugu puwiliyegi ngai yuke panu wizimowei pelik yeiya
to mela, Ei, yombanu nak ngezebokkorau ngezebek wik wizagomagiragi
wiyeke pangka yaliya wazamiyagi ono, kapura Anoto watabi mabiyeng
pangka mizibek legi Anotogo yombanu nalik miza keya pilik puwili
mabuwili pangka yaliya wazayagi, yeiya.
27 Pulaga Pitago Yisuyegi pelik meiya to mela, Kerewiye, teni yereng keya
watabi tenigi piyeng mabiyeng wizamiya logo niyegi saweliweki kiriwei
miza, wiziga teni wik wizagomagira weiyagi ma yeik, meiya.
28 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ei, wameik, keya nogo inuwayegi
pera kozak yeiweki, Wangki kalike watabi mabiyeng wik lewagelawekke
purik ne yombanu paka ngalega kayimabek negi tung mogosiraga ngai-
waktik kiling mogosa wiziyagi logo puwekke nogo inuwa neyegi sawela
puwilirau tung meleyau keya pongo ingenazikka neyauyengke mogosa
wazayagi logo yongkambanu Isileiliwiligi ngai meleyau keya pongo inge-
nazikka neyau piyengki inuwago ngaiweki keleyagi.
29 Keya yombanu neyegi sawela logo yawe nogora mizagirikki wiyeke
i puwiligiyeng wiyi, keya yereng puwiligiyeng wiyi, ma puwiligi si keya
sakwili wezayi, ma puwiligi panu keya mangowili wezayi, ma koloyaka-
mandik puwiligiwili wezayi ma ngabelak puwiligiyendau wiyi kang pilik
puwili, Anotogo kanga yanagi piyeng watabi puwiligu wiya piyengka ngoluk
lewegeyeng kolokngagono panuyeng keya puwilirau wik wizagomagira
yanagi.
30 Kapura mabek yombanu yemane yolu puwili tonugu weik yemanewili
mizi kapura kalike Anotogo puwiliyegi keriya logo puwiliyaga koloknn-
gagonowili yeikwili keleyagi, keya mabek yombanu tonugu yeikwili mizi
puwili kalike Anotogo puwiliyegi keriya logo puwiliyaga kolokngagono
yemanewili keleyagi, yeiya.

20

1 Togo Yisugu pugu waligeleyiwiliyegi ngago saweliwei pera pelik kozak
yeiya, Anotogo ngai pugumekki ngai yolu pura yombanu waing yawe naleigi
mangobokko yombanu waing yawe puguleige yawe mizagiwili iza wari
kambok kelik.
2 Wangane panu pi kambela logo nawiliyegi kanda puwiliyegi pelik yeiya,
Yawe nogoleige yawe mizi koli keya nogo wok nakke inuwa nak nakyegi king
Kina nalik yanagine, yeiya logo puwiligu piyegi, Ei, purik pangka meiya logo
puwili yawe puguleige weik yawe mizi kambela.
3 Togo wok mabokko wangane yokmek panga luwegewekke yaweleigi
mangobek ngereke yombanu yawe puguleige yawe mizagi nawili iza wari-
weki pakeli kambela logo panga pundage kanda pangalege nawili yeik
ngagozakke koyilege.
4 Tegi pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwarau waing nogoleige yawe mizizo
logo nogo inuwa yaka inuwago yawe miza purikki pangka pangka king
yanagine, yeiya.
5 Tegi puwiligu piyegi, Ei, purik pangka meiya logo puwili yawe puguleige
weik yawe mizi kambela.
Togo waleleige yokmek libuge pilikwekke pugu mabilik miza, keya
waleleige yokmek panga wangka pilikwekke pugu mawinda mabilik miza.
6 Keya waleleige yokmek weik kiliyaweki mereke pilikwekke pi ngereke
panga pundage kambela logo yombanu nawili ngoluk yeik ngagozakke
koyilege. Pugu pakela logo puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa wokpek mabok
yawe namizi logo yeik pelege pilik koyimira nangki, yeiya.

7 Tegi puwiligu piyegi pelik meiya to mela, Purik nakkorau teni yawe
mizagi nayendau yana ono kopong, meiya. Tegi pugu puwiliyegi pelik yeiya,
Mena inuwarau mabilik waing yawe nogoleige yawe mizi nangine kambeli,
yeiya.

8 Togo waleleige kusaweki miziwekke yaweleigi mangobokko yombu
pugu yawe miziwiliyegi ngai wazamiyabekyegi pelik meiya, Yombu yawe
nogoleige yawe miziwiliyegi ngago yeiya logo king puwiligiyeng yane.
Yombanu mabek kalike iza puwiliyaga solo yani kang were iza puwiliyegi
kune, meiya.

9 Togo ngaibokko yombu yokmek weik kiliyaweki merekewekke yawe
mizi puwili nak nak king Kina nalik yana.
10 Tegi yombanu were yawe mizi kambela puwili king puwiligiyeng wei-
weki lewa wizigeya puwiligu kumularik puwili kingyeng ngalege sa weiyagi
nobiyeng miza kapura puwilirau mabilik nak nak king Kina nalik weiya.
11 Puwili king puwiligiyeng weiya logo puwili yaweleigi mangobekyegi
sisik miza logo weik munumunu kela.
12 Puwili yaweleigi mangobekyegi kanda puwiligu piyegi pelik meiya,
Yombanu mabek kalike iza logo puwili awa wamenakke yawe mizawili
keya teni wokpek mabok yok yemane yezingaibekke yawe mizi kayima logo
yokpokko teni kak ngora kapura nugu puwili king yana pilik tenirau mabilik
yana, meiya.
13 Tegi yaweleigi mangobokko puwiliyaga nakyegi pelik meiya to mela,
Negi kewengkebek kerewiye, nogo niyegi korowali keleni ono. Nogo ni king
Kina nalik yawe mizirikki wiyeke nanagi neiya logo nugu neyegi, Ei, purik
pangka neiya purikki kumule.
14 Tegi ni king nuguyeng weiya logo i nugumakke kune. Nogo king ni nana
mabilik yombanu kalika panu pebok maniweki mizi mena.
15 Logo purik nangki? King nogoyeng nogoyeng legi nogo king nogoyeng
kang tamekke wezameli miza purik pangka. Kapura nogo nakyegi kazing
wazonomek miziwekke nugu kiyebuk miza logo sisik mizira nangki, meiya.

16 Togo Yisugu yombu pugu waligeleyiwiliyegi ngago saweliwei purago
kai puragi solorik pelik yeiya, Kazing mabilikmekke yombanu Anotogo pigi
ngaimekki ngai yolu purage were kiliya kunawili yombanu kalike kiliya
kunagiwiliyaga lewegegi ono, puwili Anotogi ngaimekki pangka pangka
kunagiwili, yeiya.

17 Pulaga Yisu kiling yombu pi ngezebokko waligeleyiwili kazing paka
Yirusalem yerengke kang leweng neing kuna. Puwili kunimowei Yisugu
yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau pi ngezebokko waligeleyi-
wili lewe narikke iza oroweirik pelik kozak yeiya,
18 Kerewiyi, tonuwa paka Yirusalem kangweki logo pungezige pulogo
yombu nakko ne yombanu paka ngalega kayimabek nawiliyegi niza yanagi
logo puwiligu ne niza oroweirik Yudawiligi yombu Anotoyegi kolak mizi-
wiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwiliyegi niza yanagi. Keya
puwiligu ne ngagozak keleniyagi logo ngagoyeng neyegi yowagi logo pelik
kisagi, Pi ibengkibek, kisagi.
19 Togo puwiligu ne Yuda onowiliyegi niza yanagi. Logo puwiligu neyegi
ngago wageliwei neiyagi keya ne wizale nelagi logo ne panga yengeleileige
nili ulagi logo ne ibengki kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ne
ngereke wik yangalektagi, yeiya.

20 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili weik ngereke paka Yirusalem
kangweki kambela. Puwili yagoneigeya yombu yeikta Sebeti meibekki
marekyaugi panumele pigi marekyau kiling Yisuyegi mereke kandarik
Yisugi ingewerege ingeyau laliya wizimowei piyegi ya kumula wiziya logo
pugu piyegi watabi pugu nguk mei piyeng miziweki nguk meiya.
21 Tegi Yisugu piyaugi panumeleyegi pelik meiya, Ni watabi nangaiyeng
niyegi mizagi keli, meiya. Tegi pugu piyegi pelik meiya to mela, Kalike
ni ngai nugurage nigi tung mogosirikke mogosa logo ngai nugumekki
ngai puwekke negi marekyau tung yeik lewegera kilingyaugu mogosi
piyauge niyegi saweliwei mogosiweki keleyimo. Piyauyaga nak nigi mele
ngaigezuwagezikke keya nak nigi mele koranengkezikke mogosiweki keley-
imo, meiya.
22 Kapura Yisugu mandikyauyegi pelik yeiya to mela, Yaligu nguk kisi
piyeng yali iwaka ono. Ma kuneng yemane nogo wageliweki mizi piyeng
kelikyeng yaligu wageliwekirik pangka? Ma ngangang yemane panu nogo
wageliweki mizi pilikta yaligu wageliwekirik pangka ma yeik? Pilik nguk
yeiya logo piyaugu pelik meiya to mela, Te pangka, meiya.
23 Togo Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Ei, wameik, kuneng nogo wagelagi
pura kelik nara yalirau wagelagi. Keya ngangang nogo wagelagi pura
kelik nara yalirau wagelagi. Puwiligu neyegi watabi kaile keleniyagi pilik
piyeng puwiligu yaliyegirau mabilik keleyagi. Kapura nogo yali nak mele
ngaige nogozikke mogosi keya nak mele koranengke nogozikke mogosiweki
keleyagi purik ne pilik keleyagi puragi ngaibek ono, Anoto negi Mangobek
ngezebokko tung mogosagi piyau yombanu pugu sawiya piyau yanagi,
yeiya.
24 Togo yombu meleyau Yisu ngezebokko waligeleyiwili puragi
kerewiyawekke puwiligu weik puwiligi kewengkeyauyegi sisik miza.
25 Tegi Yisugu puwili mabuwili piyegi mereke wiriyiweki ngago yeiya
logo pelik yeiya, Ngabelakyengki ngai yemiziwili yongkambanuwili puwiligi
kulengke wazaya logo puwiliyegi ngai kozang yolu keya yemanewiligu
yongkambanu yeikwili yaweyeng miziweki yani purik ini iwaka.
26 Kapura ini kazing pilik pumokki kiriwei mizi nagani, segeya iniyaga nak
yeikta lewegeweki kelibok purik pi ini nawiliyegi yawe mizibekweki.
27 Keya iniyaga nak iniyegi orozarikke wiziyagi kelibok purik pi ini naw-
iliyegi kulengke yawe mizibekweki.
28 Purik nerau, ne yombanu paka ngalega kayimabek kayimarik ne
yongkambanuwili neyegi yawe miziweki kayima ono, ne yongkambanu
puwili mabuwiliyegi yawe mizi keya saweliweki kayima, logo yongkam-
banuwiligu kaile miziyengki weraga Anotogo puwiliyegi ngangang yanagi
ono, pilik segeya Anotogo neyegi ngangang puwiligiyeng nanagirik nogo ne
makngezebek ne nelagiwiliyegi ngaungaugu niza yanagi logo yongkambanu
kolokngagonowili kaile puwiligiyengko wigirawili kaile puwiligiyengka
wila wazayiweki, yeiya.

29 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili kambela logo yereng Yeriko mei
puragi kayima. Keya puwili Yeriko yerenda neing kuna logo wiyi ngizige
yongkambanu kolokngagonowili Yisuyegi kiriwei kuna.
30 Yombu wireyau kusa neyau kazingmekke kerelege mogosa koyimowei
yongkambanu ngabelak libu kangwiliyegi ngeragi keya kingyengki nguk
yeiyageya koyilege. Yombu wireyau kusayau Yisu kiling yongkambanuwili
kandikki kerewiyawekke piyaugu pelik ngalizi kek kisa, Yemizibek, ni tegi
yelibu koka King Ngai Tawiti meiyabokki marekngangwiliyagabek logo

Anotogo teni Yudawiliyegi wiyeke wezanelabok purik togo iwaka, legi teyegi
yalek mize, kisa.
31 Piyaugu pilik kisi legi yongkambanu kolokngagonowili piyauyegi pelik
yeiya, Yali ngagoluk koyi, yeiya. Kapura piyaugu mazeng keya pelik ngalizi
panu kek kisi, O Yemizibek, ni King Ngai Tawitigi marekngangwiliyagabek
legi teyegi yalek mize, kisi.
32 Tegi Yisu leng miza logo pugu piyauyegi pelik nguk yeiya, Nangaiyeng
nogo yaliyegi miziweki yali keli, yeiya.
33 Logo piyaugu pelik meiya to mela, Tegi Yemizibek, te nugu wire togoyau
ngaiwila wazayiweki keli, meiya.
34 Togo Yisugu piyauyegi yalek keli legi pugu wire piyaugiyau kuming
keleya logo nguk namizi mabuwekke wire piyaugiyau weik ngaiwila logo
weik pakelagi langai logo piyau Yisuyegi kiriwei kambela.

21

1 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili Yirusalem lemengki merekewekke
lewak Olip meibekke wiriya. Lewak pokko yengelei olipyeng lewarikki
wiyeke yeik pura meiya logo yereng Petepasi mei nara lewakpekke ngezege
wizilege. Puwili Petepasi meiragi mereke kandawekke Yisugu yombu ngeze-
bokko waligeleyi neyau were ngago pelikta kiling wezayela,
2 Yereng mereke paka purage kunizo. Yali pulogo kanda pakeliraige purik
nguk namizi liyeng tongki nakko wakleige wibokko tariya namek kong
pugumek kiling wizi penanging kani. Wi tariya piyeng wila mowiya logo
neyegi iza orowei koli.
3 Keya Tamizeige nakko yaliyegi ngago nara kai purik mabura pelik meizo,
Yemizibek peyauyege yawe nara legi te iza orowei kang. Were yawe pura
miza logo pulaga pugu nguk namizi iza orowei yogine, meizo, yeiya.
4 Togo pilik miza pura ngago koka walaka yombu ngagora Anotoyaga
weiya logo kozak kaiyabokko kaiya pura wameik ngizi lewagelaweki miza,
pura Yisu panga Yirusalem lewagirikki kaiya pura logo pelik kaiya,
5 Yereng Saiyong meiragewiliyegi kozak yeizo, Pakeli, King Ngai nugubek
weik niyegi lewarikki. Pi ya kuzigebek logo pi liyeng tongkimekki
kongmekke ngalege mogosa logo lewa, yeizo, kaiya. *Ingi Sam 118:26*
6 Togo yombu Yisugu waligeleyi piyau were kambela logo Yisugu yaka
piyauyegi kozak yeiya pilik miza logo
7 piyau liyeng tongkimek yali marek iza orowei wiriya. Pilik miza logo
pugu waligeleyiwiligu kagorik yeke ngalege waliya piyengka panga liyeng
tongkiyaugi ngalege wiya logo Yisu tongki kongmekke ngalege mogosa logo
wiriya.
8 Pulaga Yisu tongki kongmekke ngalengale yagoneigeya yongkambanu
kolokngagono pi kilingwiligu pi King Ngai Yemizi puwiligibek sawiya logo
kagorik puwiligi yeke ngalege waliya piyeng kazingmekke welelagelega
wiya. Nawili kirekkirek mele keya pulangaiyeng kira logo kazingmekke laga
wiya.
9 Keya yongkambanu piyaga werewili keya kalike piyegi kiriwei nawili
miza puwiligu yeik pugura yongolok mei wirimowei pelik ngalizi kek kisa,
Pok King Ngai Tawitigi yeligagangmekkabek teni yaliya wazayagibek logo
teni yeik pugura yongolok meiweki. Pok Anotogo teniyegi wezame-
labek legi Anotogo pi kozanda maniweki. Anoto paka ngalege panu
yolubek weik teni yaliya wazayiweki, kisa.
10 Togo Yisu paka Yirusalem yerengke kiliya lawekke yongkambanu
Yirusalem yerengkewiliyaga kolokngagonowili lebukka ngane yemane miza

logo puwiligu yombanu Yisu kiling puwiliyegi pelik nguk yeiya, Yombu pobok tak, yeiya.
11 Logo yongkambanu Yisu kiling puwiligu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Pobok Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek Yisu meibek ngabelak Kalili meibekke yereng Nasarete meiragabek, yeiya.

12 Togo Yisu Anotogi i walek yemanemakki yerembekke kanda yongkambanuwili kingyengki ngane liyeng kau keya liyeng memeng keya winakwiliyegi pulogo pundik keremizageya koyilege keya nawili lalekyengki mogosa wizigeya yombanu nalagawiligi king nalangai piyeng Yudawiligi king piyengke kowita to mela logo watabi pulogo piyengka weiweki mizageya koyilege. Logo yombanu kingyengki ngane watabi yaniwiligu pelik kumuli, Tonuwa king yemane weiweki mena mizi. Logo Yisu kazing kaile pumokki pakela logo kiyebuk, legi pugu yongkambanu kingyengki ngane watabi wei keya yani mizageya puwili keleyayela logo yombanu kingyeng kowitageya puwiligi lalekyeng kowitagelega wezamela logo yombanu winak Kuwemimiwili wiyiwiligiyeng kowitagelega wezameli kang keya kelemiya.
13 Pilik miza logo Yisugu yongkambanuwiliyegi pelik yeiya, Anotogi Kapiya Walektikke lende mizarik pelik,

I Anotogimak i yongkambanuwiligu piyegi waberek mizagimak, kapura inugu pung wezarik keremizarikku i Anotogimakki yeikta kaile sawiya logo weik yombanu king ngoweiwiligu king ururu yolu piyeng kelik keremiza, kai, yeiya. *Isaya 56:7; Seremaya 7:11*

14 Pulaga Anotogi i walek yemanemakke pulogo yombanu wireyau kusawili keya yombanu inge koru sawilirau Yisuyegi wiriya logo pugu puwili yombiyangai wazaya.
15 Keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwili Yisugu watabi kozang wazonoyeng mizirikki keriyawekke puwili sisik miza. Keya Yisugu pilik mizageyarikki koloyakamandikwili pakelara koyilege logo puwili i walek yemanemakke pulogo wilikwilik mizageya koyimowei pelik kek kisi, Pok King Ngai Tawitigi yeligagangmekkabek teni yaliya wazayagibek logo teni yeik pugura yongolok meiweki, kisi. Logo yombu yaka puwiligu puragi kerewiyawekke puwili sisik yemane miza.

16 Tegi puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Koloyakamandikwiligu niyegi langai kisi purikki nugu kerewiya ma talik? Ni puwili ngagoluk koyibene yei onobek ma meiya logo Yisugu pelik yeiya to mela, Ei, ne kerewiya kapura ini Anotogi Kapiya Walektikke ngago pelik kaiya pura ngoluk sangkela ono ma talik?

Anotogo mandik songonowiliyegi iwaka wazonora yanagi logo puwiligu wilikwilik mizageya koyimowei yeik nugura yongolok meiyagi. *Ingi Sam 8:2*

17 Yisugu pura yeiya logo pi puwili wezaya logo yerendaga welagela kuna logo yereng Petani meirage kandobela logo pulogo iwek kola.
18 Iwek kola logo wangane panu pura Yisu kiling pugu waligeleyiwili yereng Petanira wiya logo paka Yirusalem kang yongowekke Yisu yagasi miza.
19 Pugu yengelei Fik mei nalei panga kazingmekke kerelege wizilege pakela logo pi yengeleilei wira nobiyeng pi panga puleigi kuna kapura wilekyendau yolok ngela ono, lekyeng keke wizilege. Tegi pugu puleigi pelik

meiya, Ni mawinda ngereke kalikerau wilekyeng wiragi ono, yeikki, meiya logo nguk namizi yengeleilei weik ngoliya.

20 Pilik miza logo yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu yengelei ngoliyaleigi pakelawekke puwili lelengkira logo puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Talik miza logo yengelei Fik pulei nguk namizi ngoliya?

21 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Nogo inuwayegi ngago wameik pera kozak yei kani kumulizo. Tamizeige inuwa negi kozandagi ngizi panu kumuli keya kangka neyau ono purik mabura nogo yaka yengelei Fik panga puleigi miza pilik inuwagorau yawe kozang pelik mizagi, keya puleigi keke ono, inuwago lewak pobokki pelik mei puwekke purik, Ni somiyora koli logo panga kai wizambekke wale, mei purik pi pilik ngizi mizagi.

22 Tamizeige inuwa Anotoyegi waberek mizageya koyimowei ngizi panu kumuli purik inugu weiweki nguk mei piyeng inuwa weiyagi, yeiya.

23 Yisu ngereke Anotogi i walek yemanemakke yeke ige la logo pulogo pugu yongkambanuwili waligeleyageya tawizeige Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwilirau Yisuyegi wiriya logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Ni yeik talikta kilimbokko yawe pera mizi? Keya takko ni yawe pera miziweki pangkara nana?

24 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Mena, nerau inuwayegi ngago naragi nguk yeiweki. Tamizeige inuwago neyegi kangara neiya yo meli mabura nogo takko ne yawe pera miziweki pangkara nana miza purikki inuwayegi kozak yeiyagine.

25 Neyegi kozak nei, Yowan kaimelabek kayima logo yongkambanuwili kaimela puwekke yawe kaimela pura Anotogi yawera ma yombu ngabelakpekkewiliyaga nakki yawera miza purikki, yeiya.

Togo puwili ngezewili pulogo pelik kozak keli yongomo miza, Teni talik meiyagi? Tamizeige tonugu pelik mei, Anotogira, mei purik mabura pugu pelik nguk yeiyagi, Inuwa watabi Yowangu kai piyengki ngizi kumula onora nangki, yeiyagi.

26 Kapura yongkambanu pewili Yowan Anotoyaga kayima logo ngago piyagayeng kozak kaiyageya wiziyabektikki ngizi panu kumulawili kopong tonugu pelik mei, Yombanu ngabelakpekkewiliyaga nakkira, mei purik mabura yongkambanuwiligu teniyegi sisik mizagi, kela.

27 Togo puwili yongkambanuwiliyegi kazi miza kopong puwiligu Yisuyegi pelik meiya to mela, Yawe Yowangira talaga kayimara miza purik teni lusuwei. Pilik meiya logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Pilik mabura, nogorau inuwayegi takko ne yawe pera miziweki pangkara nana miza purikki kozak yeiyagi ono.

28 Kapura ngago saweliwei peragi kerewiya koyizo. Yombu nak mandik neyau. Togo pi pigi marek kalogolibekyegi kanda pelik meiya, Mandikpek, ni weik panga waing yaweleige yawe mizi kambele, meiya.

29 Kapura koyambokko pigi mangobekyegi pelik meiya, Ne kiyebuk, meiya kapura kalike pi kuneng miza logo kangkabek kowita logo pi panga waing yaweleige yawe mizi kambela.

30 Pulaga mango sakpekyegi kanda yaka sibekyegi meiya mabilik meiya, Mandikpek, ni weik panga waing yaweleige yawe mizi kambele, meiya logo sakpokko mangoyegi pelik meiya to mela, Ei, Peba, ne kangki, meiya. Kapura pi yawe mizi kambela ono, pi ngezebokko keli piyengki mizi kambela.

31 Togo inuwago kumularik talik, Yombanubokki marekyauyaga takko
piyaugi mangobokko kelira miza? Yisugu pilik yeiya legi Yudawiligi ngai-
wiligu piyegi pelik meiya to mela, Koyang kalogolibokko pigi mangobekki
kelira miza, meiya. Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ei, wameik. Keya
nogo iniyegi wameik pera kozak yeiweki, Yombu king takis weiya logo
piyengka nayeng ngoweiwili keya yongok kazingke miziwili inuwayaga
lewege panuwili logo Anotogi ngaimekki weik iniyaga were kiliya kuna.
32 Purik Yowan kaimelabek kayima logo yongkambanuwiliyegi kaz-
ing pangka Anotoyegi kangkimek waligeleya. Inuwago ngago puguragi
kerewiya puwekke inuwa ngizi kumula logo kiriwei miza ono. Kapura
yombu king takis weiya piyengka ngoweiwili keya yongok kazingke miziwili
ngago puguragi kerewiya puwekke puwiligu ngizi kumula logo kuneng miza
logo kazing kaile puwiligiyengka kowita logo ngagoragi kiriwei mizawili
koyang kalogolibokko miza pilik miza. Kapura inuwa pewiliyegirik inuwago
puwili kowita purikki pakela kapura inuwarau kuneng miza logo kaile
inuwagiyengka kowita logo ngago puguragi kiriwei miza ono. Logo inuwa
koyang kalikebek kelikwili purik inuwarau Anotogi kelira miza ono.

33 Nogo iniyegi ngago saweliwei nararau kozak yeiweki mena kerewiyizo.
Yombanu nak ngabelak pugubekke waing yawe nalei ngeriya logo lemeng
kozang namek yawereng kelemiya logo kawik watabi waing wilekyeng
wambulagirik wiziyagirik yokora logo i yokolong ngai yawe puleigi ngai-
wekibek wiziyagi namak ngiza.
Togo pugu nawili yawe puleigi ngai koyibene wazaya logo puwiliyegi
pelik yeiya, Yawe nogoleigi yawe mizageya koyimowei waberek ngai koyizo.
Keya waing wilekyeng weik kuk puwekke purik mabura piyeng tiyizo logo
waing keremizizo. Pilik yeiya logo yawe puleigi mangobek nalege koweige
kambela.
34 Togo waing wilekyeng weik kuk wizigeya wilekyeng tiyagiwekke pugu
yombu ngagora oroweiwili, nak were, nak kalike, nak kalik panuge, keleya
logo yaweleigi ngai wazayawiliyegi wezayela logo yaweleige waing wilek
piyengka waing keremiza nayeng weiweki.
35 Kapura nak nak kandawekkerik ngai wazaya puwiligu ngagora orowei-
wili kebangkela logo werebek wizale uli, keya kalikebek ula logo ibeng, keya
kalik panugebek kingyengko ula logo ibeng miza.
36 Pulaga yaweleigi mangobokko ngereke yombu kolokngago ngagora
oroweiwili wezayela, kapura puwiligu kazing yaka werewili keleya mabi-
likmekke puwilirau mabilik keleya.
37 Kapura kalik panuge yaweleigi mangobokko pelik kumula, Nogo
ne makngezegi marekpek puwiliyegi wezamelagi, purik puwiligu negi
marekpekki ngagoragi kerewiyagi.
38 Pilik kumula logo pi wezamela kapura puwiligu yaweleigi mangobekki
marekpekyegi pakelawekke puwili nakko nakyegi pelik mei yongomo miza,
Pobok yaweleigi mangobekki marekpek kani. Kalike pigi mangobek ibeng
puwekke pi yawe pelei weiyagibek. Tegi teni pi ula logo mango ibeng purik
waing yawelei teni makngezegiweki mena, kela.
39 Logo puwiligu pi kebangkela logo pi panga waing yaweleige yomizora
wezamela logo pi ula logo ibeng.
40 Togo yaweleigi mangobek yo puwekkerik yaweleigi ngai wazayawiligu
pilik miza purikki yaweleigi mangobek puwiliyegi talik mizagi, yeiya.
41 Pilik kai legi yongkambanu ngago piyengki kerewiya puwiligu pelik
meiya to mela, Yaweleigi mangobokko kanda yombanu korowali yaweleigi

ngai wazaya puwili wizale yemane yela logo ibeng wazayagi logo pugu waing yawe pugulei ngereke yombanu nawiliyegi yana logo puwiligu waberek ngaigi. Logo puwili yengelei wilekyeng kukwekke puwiligu pi yaweleige waing wilek piyengka waing keremiza nayeng mani mizagi, meiya.

42 Pulaga Yisugu pelik yeiya, Ei, inugu Anotogi Kapiya Walektikke neyegi langai pelik sangkeli purikki kumulizo. Purikku pelik kai,

King yombu imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo wezamela pura ngereke king panu imak mamak kebangkela yolu pura kani. Pilik yolu pura Anoto Yemizibek ngezebokko pilik wazamiya logo tonugu purikki pakela logo purik yombiyangai panu miza. *Ingi Sam 118:22,23*

43 Yisugu mawinda pelik yeiya, Ne king panu pura kelikpek. Nugu neyegi kiyebuk mizi logo wezanelagi legi Anotogo ini Yudawiliyaga yawe ngabelakke pelege ngai pugumekke ngai koyibene wazayagira weiya yo wiyagi logo yongkambanu Yuda onowiliyegi yanagi. Pilik miza logo waleleige puwili yawe mizageya puwekke yongkambanu kolokngagonowili ngago wameiktagi ngizi panu kumula logo Anotogi ngaimekki kiliya kangki logo Anotogo puwiliyegi ngaiweki.

44 Keya king yaka panu puragirik yombanu king puragi ngalege wala puwili narik narik ngela melagi. Keya tamizeige king purago yombanu nakki ngalege kawiye wala purik, king purago pi neneng ngela logo kozobek kelik keremizagi kani, yeiya.

45 Keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya yombu Palisi puwili Yisugu ngago saweliwei kai piyengki kerewiyawekke Yisugu puwiliyegi langai kozak kairikki puwiligu pakela.

46 Tegi puwiligu Yisu kebangkeliweki miza kapura yongkambanuwiligu kumulirik Yisu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek miza legi puwili watabi yongkambanuwiligu mizagi piyengki kazi miza.

22

1 Togo Yisugu ngereke yongkambanuwiliyegi ngago saweliwei nararau pelik kozak yeiya,

2 Yongkambanuwili Anotogi ngaimekki pelik kiliya, Wok nakke King Ngai nakki marekpek yongok weiweki mizi legi ngeragi miza ni nara miza logo yongkambanu kolokngagono ngeragi piyengka niweki ngago yeiya.

3 Logo watabi mabiyeng pangka pangka miza logo pugu yombu piyegi yawe miziwili yongkambanu ulogo ngago yeiyawiliyegi lewaweki ngago yei wezayela logo watabi mabiyeng weik pangka miza mena koli yeizo, yeiya. Puwili pilik miza kapura puwili mabuwili nak nak lewagi ono kisa.

4 Tegi pugu piyegi yawe mizi nawili mawinda ngeragiraga nagiwiliyegi ngago pelikta kiling kang wezayela, Ngeragi yemane nogo mizara weik ngayek miza mena koli. Neyegi yawe mizi puwiligu liyeng pulumakau kerek nogomek keya liyeng koloko nogowili yaka yela logo watabi mabiyeng wiregak miza logo niweki yuke legi yombu yongok weiyagirage ngeragi miza niweki koli yeizo, yeiya.

5 Puwili pilik miza kapura yombanu lewaweki ngago yeiyawili ngago King Ngaibokko kai puragi kerewiya ono, puwili yawe ngezewiligi kingyeng ulumiyagi piyengke yawe mizi kang. Nak yawe puguleige wei kang, keya nak sutuwa ngezebekkimakke wei kang.

6 Keya nawiligu King Ngaibekyegi yawe miziwili kebangkela logo puwiliyegi kaile kaile miza logo yela logo ibeng sa wazaya.

7 Pilik miza logo King Ngaibek sisikmokko yemane panu logo ami puguwili
kang wezayela logo puwiligu yombanu yaka yombanu yela puwili yeli keya
yereng puwiligira ulu waliyibene wezayela.

8 Pulaga pugu yombanu piyegi yawe mizi nawiliyegi pelik yeiya, Nogo
ngeragi yemane mizara weik niweki yuke kapura yombanu nogo were
ngago yeiya puwili pangka lewagi langai onowiligu,
9 legi kambeli logo kazing yemaneyengke yombanu kolokngagono inugu
yolok ngeli puwili mabuwili yombu yongok weiyagiragi ngeragi niweki iza
orowei wiriyizo, yeiya.

10 Tegi piyegi yawe miziwili kazing yemaneyengke kambela logo
yongkambanu kolokngagonowili, wazonowili keya kaile puwiligu yolok
ngela puwili mabuwili iza orowei lewa logo yongok weiweki ngeragi
yemane miza ni pumak mabumak yongkambanugu wilak.
11 Pilik miza logo King Ngaibek yongkambanu yaka lewa puwiliyegi pakeli-
weki yeke ige kiliya la logo keriyiwei yongomo mizageya tawizeige pura nak
kagorik ngeragi yemane pilik nirage pugu wakiyiweki yana piyengka narik
wakiya ono, yeik wizilege pakela.
12 Pugu pakela logo piyegi pelik meiya, Yombanubek, talik miza logo ni
pelege ige kagorik ngeragi yemane pilik nirage nogo wakiyiweki nanarik
wakiya ono yeik wiriya, meiya. Kapura yombanubokko piyegi nara meiya
ono.
13 Togo mabuwekke King Ngaibokko piyegi yawe miziwiliyegi pelik yeiya,
Yombubok kebangkela logo inge keya mele puguyeng wigira logo yenge
yerengke kusabanurikke wezameli logo pulogo kusabanurikke pi yombanu
pulogowili kiling ingkeya kelele yemane panu kai keya kili pugura ngiliti
mizagiyagi.
14 Kazing mabilikmekke yongkambanu Anoto ngezebokko ngago yeiwili
kolokngagono kapura puwiliyaga pugu nogowili yei miziwili mele sangkela,
yeiya.

15 Pulaga yombu Palisiwili mei puwili Yisu wezamiya logo kazing Yisuyegi
ikuyogorik mizagimek kozak keli kambela.
16 Puwili kozak kela logo puwiligu yombu ngezewiliyegi kiriweiwiliyaga
nawili keya yombu Ngai Elodoyegi kiriweiwiliyaga nawili Yisuyegi weza-
yela. Togo puwili kunimowei nakko nakyegi pelik meiya, Tonuwa Yisuyegi
pelik meiyagine, Nugu kumularik talik? Teni king takisyeng Romwiligi
King Ngaibek Sisa meibokyegi managi purik pangka ma yeik meiyagine.
Tamizeige pugu, Ei, mani, kai purik mabura yongkambanuwili king tak-
isyeng managirikki kiyebuk mizi nangai legi puwiligu pi kingyengko ulagi.
Tamizeige pugu, A'a', mani nagani, kai purik mabura tonuwa pi Romwiligi
ngaiwiliyegi miza orowei kangkine logo puwiligu pi ngagozak kelemibene,
kela.

Togo puwili Yisuyegi kanda piyegi pelik meiya, Kiriwagabek, nugu
kaiyeng keya miziyeng wameik ngizi panuyeng purik tonugu iwaka. Keya
ni yongkambanuwili kazing Anotogi ngizi panumekki waligeleyibek purik
tonuwa iwaka. Keya ni nakyegirau kulili mizi onobek, ma ni yewizek mizi
onobek puriktau tonuwa iwaka.
17 Kapura nugu tonuwayegi poburikki kozak yei, Lo tonugurago talik kai,
teni king takisyeng Sisayegi managi kai ma managi ono kai, pelik nguk
meiya.

18 Kapura Yisu puwiligu ikuyogorik mizi puragi iwaka logo pugu
puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa kiligang neyau lewawili, inuwago neyegi
ikuyogorik kelenira nangki?
19 King keke nalik neyegi orowei koli logo nogo pakeliweki, yeiya. Legi
puwiligu piyegi nalik orowei kanda logo
20 pugu pelik nguk yeiya, Wiregawere king pelikke pera takkara keya yeik
takkara wizine pakeli, yeiya.
21 Legi puwiligu pelik meiya to mela, Romwiligi King Ngaibek Sisagiyau,
meiya, legi Yisugu pelik yeiya, Mena watabi King Ngaibekkiyeng purik King
Ngaibekyegi manizo, keya watabi Anotogiyeng purik Anotoyegi manizo,
yeiya.
22 Logo puwiligu ngago pugu wazono kaiya yo meliyengki kerewiyawekke
puwili lebuk miza logo puwili pi wezamiya logo kambela.

23 Keya pulaga wok mabokko yombanu Sadusiwili meiwiliyaga nawili
Yisuyegi ikuyogorik kelemi wiriya. Sadusiwili yombanu pelik kisiwili,
Yombanu nak ibeng purik kung pugubektau ibeng logo pi ngereke yangalek-
tagi ono, kisiwili.
24 Puwiligu piyegi kanda Yisuyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek, Mosego
lo tenigi lende miza nara pelik, Tamizeige yombanu nak yongok weiya logo
mandik wazami ono wiziya yombubok ibeng purik yombubokki sakpek
ngereke yongok komatemolo weiyagi logo piyaugu yombu yaka ibembokki
yango keya marekngang nawili wazayiweki.
25 Yereng tonuguraga tenigi tepekke yombu ingini melenazik keya nazikka
neyauwili yolu. Logo kalogolibek were yongok weiya logo mandik waza-
miya ono wiziya pi ibeng. Logo yongok pugumele pigi sakpokko weibene
wezamiya.
26 Keya pulaga waleleige kalogolibekki kelengkebokko ngereke yongok
komatemele weiya kapura piyaurau mandik wazamiya ono koya pi ibeng.
Keya pulaga pokki kelengkebokko komatemele ngereke weiya logo yombu
melenazik keya nazikka neyau puwili mabuwili pilik miza kapura mandik
wazaya ono koya ibeng.
27 Logo kalik panuge yongok komatemelerau ibeng.
28 Mena, teni niyegi ngago peragi nguk neiweki, tamizeige wok kalik
panubekke yongkambanu ulogo ibeng puwili nugu kai pilik yangalekta
wik yolugi mabura, yombu puwili mabuwili yongokpumolo weiyawili legi
tamizeige kalike ibengwili ngereke yangalekta puwekkerik yongok yaka
pumolo takki yongokpumele mizagi, meiya.
29 Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwa Anotogi Kapiya
Walektik keya pigi kozanda lusuwei kopong inuwago watabi pilik piyengki
kumulirik kokowa.
30 Purik ibengwili yangalekta wikwekke puwili Anotogi angela paka
ngalegewili kelikki logo yombuwili keya yongokwili yongkambu weiyagi
ono, ma panu keya mangogo kolomele yombu weiyagi nakyegi miza managi
ono.
31 Ibengwili ngereke yangalekta wazayagirik nogo Anotogi Kapiya Walek-
tikke yungke inuwayegi pilik kairikki kozak yeiweki mizi. Mosego Anotogo
piyegi meiyaragi lende mizarik pelik,
32 Ne Anoto Abalamgibek keya ne Anoto Isakkibek keya ne Anoto
Yakopgibek, meiyara lende miza. Keya Anotogo pelik kaiyawekkerik,
Abalam keya pigi marekpek Isak keya Isakki marekpek Yakop ulogo ibeng-
wiliyegi pi pilik kaiya kapura Anotogo puwili wik kai yagenda. Ulogo

puwiligi korikyeng ibeng kele kapura wilek kang puwiligiyeng wik yolu.
Logo inuwayegirik puwili ibeng kapura Anotoyegirik puwili wik yolu, legi
pi Anoto wik yoluwiligi ngaibek, yeiya.
33 Togo yongkambanu kolokngagonowili ngago Yisugu kaiya pura ululu
miza melirikki kerewiyawekke puwili pugu pangka waligeleyi puragi le-
lengkira.
34 Kapura yombu Palisiwili meiwili lelengkira ono. Logo Yisugu ngago
purago Sadusiwiligi kiligangyeng waliya wazaya logo puragi yombu Palisi-
wiligu kerewiyawekke puwili piyegi wiriya logo ngereke piyegi nguk meiya
narago ikuyogorik kelemiweki.

35 Togo puwiliyaga Mosegi loyengki waligeleyiwiliyaga nakko ngago
naragi nguk meiya.
36 Pugu Yisugi ngago lewayeng yang kelemiyagi nobiyeng pugu piyegi pe-
lik nguk meiya, Kiriwagabek, lo Anotogo teni yanayengka lo talikta ngalege
panura, meiya.
37 Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Lo ngalege panura pelikta, Ni Anoto nigi
Yemizi ngaibekyegi wilek kang nugubek mabokko ngizi panu kelimo, keya
kangka nugubokko piyegi wilibek kumuli mizimo.
38 Lo pilikta yemane panura keya ngalege panura.
39 Keya lo puragi kelengkera pelikta, Ni makngezego ni makngezeyegi keli
mabilik nakyegirau mabilik kelimo.
40 Lo piyau Mosegi lo piyeng mabiyeng keya yombu Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kisawiligu waligeleyi piyeng mabiyeng lo piyaugu yenge
kulengka tomanenda wizinda, legi tamizeige nugu piyaugi kiriwei mizi
purik mabura nugu lo mabiyengkirau kiriwei miziweki kelagi, Yisugu
puwiliyegi pilik yeiya.

41 Yombu Palisiwili meiwili menalege wawere ulara koyigeya Yisugu
puwiliyegi pelik nguk yeiya,
42 Inuwago kumularik talik, Kilisibek Mesiya Anotogo teni yaliya wazayi-
weki wezamelagibek takki mareknganwiliyaga nak, yeiya. Legi puwiligu
Yisuyegi pelik meiya to mela, Anotogi Mesiyabek koka King Ngai Tawitigi
mareknganwiliyaga nak, meiya.
43 Legi Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Mena, nangki wiyeke Taw-
itigu Kilisibekyegi Yemizibek meiya, purik koka walaka Anotogi Kung
Walekpokko Ngai Tawitigu kaibene kelemiya logo Tawitigu Anotogi Kapiya
Walektikke Kilisibekyegi langai lende mizarik pelik kaiya,
44 Anoto Yemizibokko Kilisibek Yemizi nogobekyegi pelik meiya, Nogo niyegi
kiyebuk miziwili nigi kulengke nugu ngaiweki wazayirikka negi
ngaigezuwaga pelaga mogosi koli, kaiya. *Ingi Sam 110:1*
45 Tawitigu Kilisibekyegi Anoto Yemizibek meiya legi talik miza logo Kil-
isibek Tawitigi mareknganwiliyaga nak? Pilik mabura Kilisibek mabok
yombanubek keya Anoto wizinda, yeiya.
46 Togo nakkorau ngago puragi Yisuyegi ngago kanga nara mana ono. Keya
wokpokka wizageya wiriyariktau nakkorau Yisuyegi mawinda ngago nara
nguk meiyarau ono, puwili weik kazi miza.

23

1 Pulaga Yisugu yongkambanu kolokngagonowili keya yombu pugu
waligeleyi wawere ula puwiliyegi pilik yeiya.

2 Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombu Palisiwili meiwili yeikta
kilingwili logo Mosegi loyengki iwakaweki keya ini yongkambanuwiliyegi
waligeleyiweki kani.
3 Tegi ini puwiligu ngago ini mizizo kisi piyengki kiriwei mizizo, kapura
kazing puwiligu mizi piyengki kiriwei mizi nagani, purik puwili ngago
kolokngagono kisi kapura ngeze mabuwilirau kiriwei mizi onowili kani.
4 Purik puwiligu ini lo kolokngagono yani logo weik watabi kuneng talik
miza logo wagelagi miza piyeng kelik kapura puwili ngezewilirau iniyegi
sawela logo Anotogo inugu miziweki keli piyengkirau kozak yei ono.
5 Keya watabi puwiligu mizi piyeng mabiyeng yongkambanuwiligu pakela
logo yeik puwiligiyeng yongolok meibene miziyengko. Puwiligu Anotogi
ngago nayeng kapiyalekyengke lende miza logo sukumeng miza logo
luwagoza puwiligiyengke ma mele puwiligiyengke tariya wari miziwili.
Keya puwiligu melewangka yokolongyeng yokolong panu keremizi logo
yongkambanuwiligu puwili yemanewili mizibene miziwili.
6 Keya puwili ngeragi yemane miza ni piyengke tung yeikyeng kilingwiligu
mogosi piyengke mogosiweki keliwili. Keya puwili i walek songonoyengke
paka orozarikke yongkambanuwiligi wirege yongkambanuwiligu pake-
libene mogosiweki keliwili.
7 Keya puwili pundikke yongkambanu mamokki wirege puwiliyegi pelik
yeiweki miziwili, Wangane Ngaibek ma Wangane Kiriwagabek, miziwili.
8 Kapura inuwarau puwili kelik nagani. Yongkambanuwiligu inuwayegi,
Kiriwagawili, kisiweki keleyi nagani, purik inuwa mabuwili kapiya miziwili
kelik keya ini waligeleyi wamenak yolu, pok Kilisibek.
9 Keya Mango wamenak yolu keya pi inuwagi Mango paka ngalege yolubek
legi inuwago yombu ngabelakke pelege nakyegi, Peba, mei nagani.
10 Keya yongkambanuwiligu inuwayegi Yemizi ngaiwili, kisiweki keleyi
nagani, purik Yemizi ngai wamenak yolu kani, Pok Kilisibek, Mesiya An-
otogo inuwa yaliya wazayibene wezamelabek.
11 Kapura inuwayaga nak yeikta lewegebok inuwa nawiliyegi yenge ku-
lengke yolu keya yawe miza yowiyagibek.
12 Keya yombanu ngezebokko ngezebekki yeikta yongolok meibok An-
otogo yeik pugura songono sawiyagi keya yombanu yeik ngezebekkira
songono sawiyibok Anotogo yeik pugura ngalege wiyagi.

13 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini Palisiwili, waberek
panu, purik kalike Anotogo ini yombanu kiligang neyau lewawili ngangang
yemane yanagi. Purik inugu kazing yongkambanuwili Anotogi ngaimekki
kiliya kangkimek waliyi. Ini makngeze yeke ige kiliya kang ono keya inugu
yongkambanu yeke ige kiliya liweki keli puwili yeke ige kiliya li pani keleyi
ono, legi ini ngangang yemane weiyagi.
14 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini Palisiwili waberek
panu purik kalike Anotogo ini yombanu kiligang neyau lewawili ngangang
yemane yanagi. Purik ini yongok komatewiligi iyengki kanda purik ini
yongok komatewili purikki iwaka koyimowei ngaigu king i walekmakkiyeng
meliweki yeiya logo kalike ngereke ini makngezegi liwik wawiyiwili. Keya
waleleige purik inugu kaile ini makngezegiyeng momane meibene An-
otoyegi waberek miziyeng yokolong panu mei. Kapura kalike Anotogo
yongkambanuwili kaile puwiligiyengki wiyeke ngagozak keleyi puwekke
puwili ngangang weiyagi, kapura ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya
ini Palisiwili inugu kaile panu mizi piyengki wiyeke ngangang yemane panu
weiyagi.

15 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini Palisiwili waberek panu, purik kalike Anotogo ini yombanu kiligang neyau lewawili ngangang yanagi. Purik ini kai wizambekke ngalengale kang keya ngabelak koweigeyengke kang logo yombanuwiliyaga nak iniyegi sawelagirikki yolok ngeliweki. Pi iniyegi sawela logo inugu pi kazing inugu miziyengki waligelemiya logo waleleige kazing kaile puguyengko kazing kaile inuguyeng ulagi logo pi ini kiling pongo yereng yezi kusagi onozik ngoriraga kang wezamelagi.
16 Ini yomono, purik ini ngai wireyeng kusawili logo yongkambanuwili kazing kailemekke iza orowei kangwili legi Anotogo ini ngangang yanagi. Purik ini pelik kisiwili, Ngago nara kai puwekkerik tamizeige yombanunak Anotogi i walek yemanemakki yeiktaga ngago pugura kozang kelemi purik mabura ngago pura ngeli purik pangka kapura yombanu nak watabi Anotogi i walek yemanemakka yeke ige koliyengka keremiza yolu piyengki yeiktaga ngago pura kozang kelemi purik mabura pugu ngago pura ngelagi ono, kisiwili.
17 Kapura ini wireyeng kusawili keya kangka yeikwili. Anotogi i yemane inugu piyegi ya kumuli mizimak walekmak, keya piliktikki wiyeke watabi imakke yeke ige koliyengka keremiza piyeng keya nalangai piyendau walekyeng kani legi ngago pura ngelagi onora.
18 Inugurau mabilik yongkambanuwiliyegi pelik waligeleyi, tamizeige yombanu nak i walek yemanemakke alataragi yeiktaga ngago pugura kozang kelemi purik mabura ngago pura ngeli purik pangka kapura yombanu nak opa alatarage ngalege wiyi piyengko ngago pugura kozang kelemi purik mabura pugu ngago pura ngelagi ono, kisiwili.
19 Kapura ini wireyeng kusawili keya kangka yeikwili. Anotogi i yemane walekmakke alatara walekta, keya piliktikki wiyeke opa alatarage ngalege wiyi piyendau walekyeng kani.
20 Logo yombanu nak alataragi yeiktaga ngago pugura kozang kelemi puwekke purik mabura pi weik alatara keya mabilik watabi opa alatarage ngalege wiya piyengkorau ngago pugura kozang kelemi yagenda.
21 Keya yombanu nak Anotogi i walek yemanemakki yeiktaga ngago nara kai puwekke purik mabura pi weik i walek yemanemak keya mabilik Anoto i pumakke yolubokkorau ngago pugura kozang kelemi yagenda.
22 Keya yombanu nak paka ngalegebekki yeiktage ngago nara kai puwekke purik mabura pi weik paka ngalegebekki yeikta keya paka ngalege tung mogosira keya Anoto tung purikke mogosibokki yeiktago ngago pugura kozang kelemi yagenda.
23 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini Palisiwili waberek panu, purik kalike Anotogo ini yombanu kiligang neyau lewawili ngangang yanagi. Purik ini panga yawega ngeragi inigi nayeng wawiyi puwekke purik inugu Anotogi lo naragi kiriwei miza logo inugu mabiyeng sanga miza logo limak meleyau keremizi logo narik Anotoyegi waberek panu mani miziwili. Purik pangka kapura ini Anotogi lo yemane panuyeng yomizora wezameli, purik pelik, kazing yongkambanuwiliyegi pangka mizi pumok, keya kazing yongkambanuwiliyegi yalek mizi pumok, keya kazing ngiziragi ngizi panu kiriwei mizi pumok mizi onowili kani, legi kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi.
24 Ini ngai wireyeng kusawili, ini Anotogi kazing pangkamek kokowa mizi legi talik miza logo inugu yongkambanuwiliyegi pumok waligeleyagi? Ini yombanu sibumek kairi pugubekka wara wezameli kapura watamek mamok kairibek kiling yeik nguk tiya melibok kelik purik ini lo

songonoyengki inugu waberek kiriwei mizi mizi kapura lo yemaneyeng inugu yeik keremareke wezameli mizi.
25 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini Palisiwili waberek panu, purik kalike Anotogo ini yombanu kiligang neyau lewawili ngangang yanagi. Purik kazing kak keya pelengyeng kaigesagimek inugu waberek kiriwei mizi kapura ini yombanu kak keya pelengyengki ngalegemek keke kaigesi kapura yenge yungke sipengyeng kaigesi onobok kelikwili. Ini korik yeik yeke ngalege piyeng keke kaigesi kapura yenge wilek kang inuguyeng kazing ngowei mizi keya korikyengki keli mizi piyengko wilak panu kani.
26 Ni Palisi wireyau kusabek, ni yenge yungke sipengyengki pakelagi langai ono ma talik? Kapura kerewiye, kakpekke yenge yungkemek were kaigese pulaga kakpekki ngalegemektau kaigese.
27 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini Palisiwili waberek panu, purik kalike Anotogo ini yombanu kiligang neyau lewawili ngangang yanagi. Purik ini yombu longyeng kelikwili kani, puwiligu yombu longyengke yengelei kabu wazonoyeng wiya logo palumu kapura yenge yungkerik yombanu ibengwiligi kozayeng keya watabi kagorik puwiligi piyengka sok putiya wala piyeng kelikwili.
28 Kazing mabilikmekke yongkambanuwiligu iniyegi pakela logo pelik kumuli, puwili pangkawili mizi, kapura yenge inigi yungkerik ini kazing kili neyau lewa pumok mizi keya kazing kaile mizi piyengko wilak panu kani.

29 Yomono, ini Mosegi loyengki waligeleyiwili keya ini Palisiwili waberek panu, purik kalike Anotogo ini yombanu kiligang neyau lewawili ngangang yanagi. Purik ini yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligi longyeng yengelei simengyengkayeng keremizi keya ulogo yombanu kazing pangkamek miza logo ibengwiligi longyengki yengelei kabu wazonoyeng wiyi keya purukpuruk marekyeng ngeriyi miziwili.
30 Keya ini pelik kisiwili, Tamizeige teni koka tenigi yeligagangmekkawili koyima purage teni pewili koyima kesak tonugurau yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili yela logo ibeng si kak ono, kisiwili.
31 Logo ini makngezego kisi purikku ini yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili yela puwiligi yango keya marekngangwili ini, kisi yagenda.
32 Mena kazing inigi yelibungangwiligu koka miza piyengki pangka inugu mizi.
33 Ini kemale yenge kuzingikyengke yungke tagogei yeziyengko ngora nelegi kazi kangwili kelik. Ei, ini kemale Kuluwekmekki marekwili. Kapura kaile inugu mizayengki wiyeke kanga yanagiyengka ini kazi kangki langai ono, Anotogo ini yereng yezi kusagi onozik ngoriraga wezayelagi.
34 Togo nogo kozak yei peragi kerewiyi, Nogo yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisi nawili ini Yudawiliyegi wezayelagi, keya nogo yombanu Anotogi ngagora iwaka nawili keya Anotogi ngagoragi waligeleyi nawilirau wezayelagi kapura ini Palisiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwiligu puwiliyaga nawili yela logo ibengki, keya nawili yengeleiyengke ngalege nili ula logo ibengki, keya nawili i walek songonoyengke wizale yelagi keya nawili yeliweki yereng naraga naragi kiriwei kang keleyagi.
35 Koka solo panuwekka kang kayimeige yokopekke perik inigi yelibungangwiligu Anotogo yombanu pangka wezayela puwili mabuwili yela. Solo panu ulabek yombu pangkabek Abele meiyabek keya piyaga uli kayimeige Perekayagi marekpek Sakaraya i walek yemanemakka alataragi keya walek panumakkirau tepekke ula kapura ini kele weik mazenda kaile ngalege panu

narik miziweki mereke logo purik ini weik ne neliweki mizi, legi purikki wiyeke ini Palisiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwili ngangang inugura keya inigi yelibungangwiligi purarau ini kemenak weiyagi.
36 Ei, piyeng mabiyengki ngangandik ini yongkambanu Yuda perage pewili wagelagi kani, Yisugu puwiliyegi pilik yeiya.

37 Pulaga Yisu yereng Yirusalem puragi kumula logo yongkambanu pulogo yolu puwiliyegi yalek miza logo ingi ngaungaumek kiling pelik kai, O ini Yirusalem yerendaga yoluwili, inugu yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisiwili keya inugu Anotogo yombu iniyegi wezayeliwili kiyengko yeli mizi. Keya winakmokko luguwili yenge sabengyauge kiliya wazayi pilik, kang kolokngagono nogo iniyegi waberek ngaiweki miza kapura inugu neyegi kezanga nana.
38 Kerewiyi, Anotogo weik ini wezaya, i yombu naktau onomak kelik keya yombanu ini kiling ngai kelagiwili lewa puwekke Anotogo iniyegi sawelagi ono.
39 Purik nogo iniyegi pera pelik yei, Inugu ngereke neyegi pakelagi ono wiziya ne wameik yombu Anotogo iniyegi wezanelabok mizi puwekke inugu pelik kisagi, Pok Anotogo teniyegi wezamelabek legi Anotogo pi kozanda maniweki, kisi puwekke inugu ngereke neyegi pakelagi, yeiya.

24

1 Pulaga Yisu Anotogi i walek yemanemak wiya logo welagela tagoneige yombu pugu waligeleyiwili piyegi kanda logo puwiligu pi Anotogi i walek yemanemak kailemekkimaktikki kozak meiya.
2 Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ei, nogo pakela, kapura nogo iniyegi pera pelik yei, I yemane inugu pakeli pemak mamak wok nakke yombanu Yudawiliyegi ngai miziwiligu yo wela melagi keya kingyeng sugusugu miza melagi, king neyau pulogo menalege nakki ngalege nak wiziyagi ono, puwiligu yowela melagi, yeiya.

3 Kalike Yisu lewak yengelei Olip meilei lewi logo lewak Olip meibekke mogosa tawizeige yombu pugu waligeleyiwili piyegi keke liwik kanda piyegi pelik meiya, Tonuwayegi kozak yei, puwiligu Anotogi i walek yemanemak yowela melagi purik talikwekke pilik mizagi? Keya kazing talikmokko ni weik yogirikki tonuwayegi waligeleyagi keya kazing talikmokko nga-belakpek weik yeikkirikki tonuwayegi waligeleyagi, puwiligu piyegi pilik nguk meiya.
4 Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Watabi lewagelagi piyengki nogo kozak yei pei. Inuwa yombu inuwayegi ngaigu kisi puwiliyegi kiriwei miza nagani, waberek panu.
5 Purik yombanu kolokngagono yeik nogorage lewagi kani logo pelik kisi wiriyi nangai, Ne Kilisibek, kisa logo yombanu kolokngagonowili puwiliyegi kiriwei kuni nangai.
6 Keya inuwa ngai mereke keli piyeng keya ngai yemane koweige keli lewa piyengki kerewiyi purik kulili mizi nagani. Watabi pilik piyeng mabiyeng were lewagelagiyeng kani kapura piyengko mizi purik ngabelakpek weik yeikkirikki mizi yagenda ono.
7 Purik were, yongkambanu ngabelak nakkewili kiling yongkambanu ngabelak nakkawili ngai kelagi, keya kapman ngabelak nakkebek kiling kapman ngabelak nakkabek ngai kelagi, keya yongkambanu ngabelak nayengkewili kiling yongkambanu ngabelak nayengkawili ngai kelagi, keya

puwekkerik ngabelak nayengke ngaba ibeng yemane mizagi, keya ngabelak kolokngagonoyengke kuburuk unatuba panuyeng ulagi.
8 Peyeng weik solo lewagela purik weik kuneng keya ngangang yemane panu pura weik mereke lewa legi.

9 Pulaga inuwa yeik nogoraga yawe mizirikki wiyeke yongkambanu ngabelak mabiyengke yoluwiligu inuwayegi kumbak mizagi logo puwiligu inuwa kebangkela logo inuwa ngangang keleya logo inuwa ibengweki keleyagi kani.
10 Puraga purik yongkambanu kolokngagonowili neyegi ngizi panu kumuli puwiligira wezamela logo kazing kaile mizi pumokki yo mizagi. Keya puwili nawiligu nawiliyegi kumbak mizagi logo yombanu puwili ngangang keleyagiwiligi meleyengke iza yani mizagi.
11 Keya yombanu kolokngagonowili tabunda logo nak nak ngaigu pelik kisagi, Teni Anotoyaga ngagora weiya logo pugu iniyegi kozak yeiweki wezayela, kisagi logo yongkambanu kolokngagonowiligu puragi ngizi kumula logo puwiliyegi kiriwei mizagi.
12 Kazing korowali pilikyeng yemane ululu miza meli kanda ngabelak mabok kaileyengko kolagi logo purikki wiyeke kazing yongkambanu neyegi ngizi panu kumuliwiligu yongkambanu neyegi ngizi panu kumuli puwiliyegi kelagimek yongkambanu kolokngagonowiliyegirik weik yeik sawiyagi.
13 Kapura yombanu kunengyeng keya ngangang wagelageya wizimowei neyegi ngizi kumuli pura kozang kebangkeli kanda wila wiyi ngizige mologabok Anotogo wik wizagomagiragi yaliya wazayagimelegabek.
14 Logo neyegi yawe miziwiligu ngabelak mabekke yongkambanu mabuwiliyegi ngago wazono kazing Anotogo pigi ngaimekki ngaigimekkiragi kozak yei yongomo mizagi logo ngabelak mabekke yongkambanu mamok peragi kerewiya puwekke mabura ngabelakpek weik yeikki, yeiya.

15 Ini kapiya perik mei puwili ngago peragi solorikki kumulizo. Yisugu ngago nayendau mawinda pelik kozak yeiya, Koka walaka yombu Taniyele mei Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak Anotogi Kapiya Walektikke yungke Sadangki korowali Anotogi i walek yemanemak kaile kaile kelemiya melagi nayengki lende miza.
16 Togo wok nakke inugu Sadangki korowali Anotogi i walek yemanemak kaile kaile kelemiya melagi piyengko Anotogi i walek yemanemakke wiziyagi onorikke wizilege pakeli puwekke purik mabura ngago peragi kumula logo pelik kisizo, Teni ngabelak Yudaya mei pobok wiya logo kazi paka lewakyengke liwik siweki kangweki, kisizo.
17 Keya imakka welagelabok ngereke yeke ige yongorik watabi puguyeng oroweiweki wawari yongo nagani, yeik kunimo mei.
18 Ma yombanu panga yawege yawe mizageya wiziyabok kik kalok pugugik weiweki yo kowiti nagani, yeik kunimo mei.

19 Togo wok piyengke yongok mandik kogo puwili keya yongok mandik yebili yani puwiliyegi ne yalek panu mizagi, purik puwili nguk namizi paka lewakyengke liwik siweki kunagi langai onowili legi.
20 Keya inugu kumularik teni kabelakta kililiwekke ma wok Sabatpekke kazi kangki onorikki kumuli nelegi ini Anotoyegi watabi kuneng keya ngangang peyeng teng kilili kelirage ma wok Sabatpekke wiriyiweki kelemiya nelegi puragi waberek mizizo.

21 Purik wok piyengke kuneng korowali yemane panuyeng keya ngangang yemane panuyeng lewagelagi logo koka walaka solowekke Anotogo watabi keremizawekka wizageya kayimeige mabek pewekke pilik nayendau lewagela ono keya kalike ngereke pilik nayeng lewagelagi ono.
22 Keya Anotogo wok piyeng ngerewalek sa wazamiya ono kesak nak wik yolugi ono. Kapura yongkambanu Anotoyegi sawela logo pugu iza puwiliyegi pugu kumula logo puwiliyegi wiyeke Anotogo wok kunengyeng ngela logo ngerewalek sa wazamiyagi.
23 Togo tamizeige nak iniyegi pelik kai, Pakeli, Kilisibek, Mesiya teni yaliya wazayiwekibek weik lewa, kai mabura piyegi ngizi panu kumuli nagani. Ma nakko iniyegi pelik kai, pi panga pulogo yolubek, kai mabura piyegi ngizi kumuli nagani.
24 Purik yombanuwili tabunda logo nak nak ngaigu pelik kisagi, Ne Kilisibek, neyegi kiriwei koli, kisagi. Keya nawilirau kanda ngaigu pelik kisagi, Anotogo teni wezayela logo tonugu ngago piyaga weiyara iniyegi kozak yeiweki, kisagi. Keya ini puwili Anotoyaga kayima nobiyeng mizibene keleyiweki puwiligu watabi Anotogo keke miziyeng mizi keya wirangai nayeng mizi nangai. Logo tamizeige puwili pangka kesak puwiligu yongkambanu Anotogo piyegi saweliweki iza puwiligi neyegi ngizi panu kumuli pura wiyibene keleyiweki mizi nangai.
25 Kerewiyi, nogo weik watabi piyeng ngoluk lewagela ono wizigeya kozak yei yagenda logo ini ngai panu koyiweki.
26 Ma ngereke tamizeige yongkambanu nawiligu pelik kisi, Kilisibek paka kurung yeikwekke yolu mena pakeli koli, kisi purik mabura pulogo pakeli kang nagani. Ma tamizeige nawiligu pelik kisi, Kilisibek pelege liwik sa yolubek mena pakeli koli, kisi purik mabura puragi ngizi kumuli nagani.
27 Purik lengka wililiktikku mizi puwekke purik paka ngilumbek mabok pangazuwaga pezuwage ngela manirikki teni mabuwiligu pakeli mizi. Kazing mabilikmekke ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke yogi logo puwekke mabuwiligu neyegi pakelagi kani.
28 Keya peyeng lewagelagirik wale watabi ibeng piyengki korik sokyeng wizilege winak Yezigokwiligu kanda pura menalege niweki wawere ulageya pulogo. Keya kazing mabilikmekke yereng yongkambanu kazing kumbekki Anotoyegi leweng ibengwili koyagi pulogo Anotogo ngangang yaniweki lewagi.

29 Togo wok kuneng korowali yemane panu piyeng keya ngangang yemane panu piyeng lewagelagiyeng miza logo pulaga nguk namizi yokmek kusa sagi keya ngombek ngele managi ono. Keya paka ngilumbekke watabi kozang piyeng urukang mizagi logo pelewewili paka ngilumbekka tiya walagi.
30 Pulaga kazing ne yombanu paka ngalega kayimabek weik yogirikki waligeleyi pumok paka ngilumbekke lewagela wiriyi penanging puwekke purik yongkambanu ngabelakpekke neyegi kumuli ono wiza kambeli pemek mamok ingkisagi keya puwiligu ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke kozainumbekke kozanda keya ngaiwak unatubarik kiling tabunda lewarikki pakelagi.
31 Keya sangubek unatuba kaiya melageya keya nogo negi angelawiliyegi pelik yeiyagi, Ngabelak mabiyengki kunizo. Iniyaga nawili ngabelak panga yokmek lewagelayengki kunizo, keya nawili ngabelak panga yokmek kiliyayengki kunizo, keya nawili ngabelak paka yongoleigeyengki kunizo, keya nawili ngabelak pongo moleigeyengki kunizo, yeiyagi. Logo puwili

kunagi logo yongkambanu Anotogo iza logo puguwili kaiya puwili wawere ula logo neyegi iza orowei lewaweki.

32 Ini ngago saweliwei peragi iwaka sizo. Kusayeng kabeneng panu keya kilili keya kebarek yemane uli puwekke ini iwaka yokpek seliweki mereke mamizi.
33 Kazing mabilikmekke inugu watabi nogo iniyegi kozak yeiya piyeng mabiyeng weik mizirikki pakeli puwekke purik mabura negi yogirik weik mereke panu mamizagi purik inugu iwakagi.
34 Wameik panu, yombanu ini Yudawiliyegi ngai mizi puwiligu ini mabuwili neneng ngeliweki lewagi kapura ini kemenak neneng ngelagi ono. Iniyagawili ngoluk yolugi logo nawiligu watabi nogo kozak yeiya peyeng mabiyeng ngizi lewagelagirikki keriyagi.
35 Ngilumbek keya ngabelakpek yeik sagi kapura ngago nogorarau yeik sagi ono, ngago nogora wizagomagi.
36 Ne yogirik wok takka ma yokmek talikwekke miza purik nakko iwaka ono, keya Anotogi angela paka ngalege yoluwili mabilik iwaka ono, ma ne, Anotogi Marekpektau mabilik iwaka ono, Anoto, negi Mangobek ngezebokko keke iwaka.
37 Ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke yo puwekkerik yongkambanuwili ngereke koka walaka kazing yongkambanu Nowagi tendaga koya puwiligu mizageya koya mabilik mizi nangai.
38 Nowa wiziya puwekke yongkambanuwili Anotoyegi langai kumula ono keya Nowago ngago watabi lewagelagi piyengki langai kai piyengki kerewiya ono logo watabi ngezewiligiyengki mizageya koya. Logo puwili ngeragi ni keya kai ni keya yongkambu wei keya panu keya mangogo kolomele yombu weiyagi nakyegi miza mani kaiyageya koya
39 weik wok Nowa yeke sikmakke kiliya lagibekke logo kai ngai yemaneyaugu kanda yongkambanu nawili mabuwili yela. Puwekke puwiligu pilik miza pilik ne yombanu paka ngalega kayimabek lewa puwekkeriktau yongkambanuwiligu kazing mabilikmekke mizagi.
40 Wok ne yo lewagibokko yombanu neyau panga yawege menalege yawe mizageya koyagi, logo neyegi ngizi kumulibok angelawiligu miza orowei kangki kapura nak mabulogo yawe mizageyara wezamiyagi kani.
41 Yongok neyau yeke ige menalege yawe mizageya koyagi, logo neyegi ngizi kumulimolo angelawiligu miza orowei kangki kapura namele mabulogo yawe mizageyara wezamiyagi kani.
42 Togo wok takka ma yokmek talikwekke ne, Yemizi inugubek yo lewagi miza purikki ini lusuwei legi waberek panu. Neyegi ngai yuke koyizo.
43 Kapura nogo ngago saweliwei kozak yei peragi solorikki iwaka panu, tamizeige yombu i namakke mangobokko yombu ngoweiyagibek lewagi pura iwaka purik pi wirere yolugi logo yombu ngoweiyagibek yeke ige watabiyeng ngoweibene kelemiyagi ono.
44 Pilik tegi inirau kazing pilikmekke wirere kangkere miza koyizo. Purik ne yombanu paka ngalega kayimabek inugu lewagi ono miza purage ngereke lewagibek kani, legi ini kangkere miza koyizo.

45 Ne kang logo inuwa yawe nogora pangka iwaka keya mizi wilibekwili mizagi ma talik? Inuwa yombu yawe mizi pangka panu kazing pangkamek keya iwakamekke mizi logo ngai yemanebokko nawiliyegi ngai wazamiyabek kelik miziweki. Ngai yemanebokko yombu yawera pangka mizibekyegi pakeli puwekkerik pugu piyegi pelik meiyagi, Ne weik kang

keya nogo ni ngai wazani keya yombu negi yawe mizi nawiliyegirau ni ngai wazaniyagi keya ni ngeragiyeng puwiliyegi yanagibek, pilik meiya logo ngai yemanebek kangki.
46 Kambela logo kalike yowekke tamizeige pugu yombu ngai wazamiyabok yawe pugu kozak meiya pura mizageya wizilege pakela purik ngai wazamiyabok wilikwilikmokko unatuba panu mizagi.
47 Purik ngai yemanebokko pelik meiyagi, Ni yawe wazono mizibek keya ngoluk yombu negi yawe mizi nawiliyegi ngai keya weik watabi negi piyeng mabiyengkirau waberek ngai wizeimo, meiyagi.
48 Kapura tamizeige yombu ngai wazamiyabok kaile logo pelik kumuli, Ngai yemane nogobek ngoluk lewa ono, watabi nayengko waliya logo pi nguk namizi lewagelagi ono mena, miza logo
49 pi weik yongkambanu yawe miziwili yeli keya keleyi keya yombanu kai nameli keya miza meliwili kiling pirau ngeragi kolokngagono ni keya kai nameli keya miza mela purik mabura
50 kalike ngai yemane pugubek wok nakke lewagi purik wok ngai wazamiyabek piyegi yukegi ono, kapura wok pi lewagi ono, mizabokko ngai yemanebek weik lewagi.
51 Pi weik lewa logo pugu ngai wazamiyabekki kazing kaile mizimekki pakela logo piyegi ngangang yemane kelemiya logo pi pongo lemengke yongkambanu kiligang neyau lewawili kiling wezamelagi logo pulogo puwili ingkeya kelele yemane panu kisi keya kili puwiligiyeng ngiliti mizagiyagi.

25

1 Ne yo puwekke kazing Anotogo ngai pugumekki ngaigi pura talik miza purikki nogo iniyegi ngago saweliwei nara kozak yeiweki mizi. Inugu ne yogirikki yuke yolugira yongok nawekke yawe mizi yombu nak yongok weiweki mizibekyegi yuke yolu puwili kelik. Yombubok pigi yongok sawiyamelegi imakke lewa wizigeya yongok nawekke meleyau imakke mangobekyegi yawe miziwili lam puwiligiyeng kiling yombu yongok weiyagibek panga kazingke yoromaure miza logo panga ige miza oroweiweki kambela.
2 Yongok yawe miziwiliyaga melenazik kangkayeng kilingwili keya melenazik kangkayendau onowili.
3 Kolomandik kangka yeik puwili lam puwiligiyeng wara kapura puwili kai nayendau mela wara ono,
4 kapura kolomandik kangkayeng kiling puwili lam puwiligiyeng keya palastik kai nayendau wilak pela wari miza.
5 Yombu yongok weiyagibok nguk namizi lewa ono logo kolomandikwili wirekne miza logo iwek kola.
6 Puwili iwek kola koyigeya kusa libuge weik pelik kek kisi, Aik, yombu yongok weiyagibek wei lewa mena pi yoromaure miziweki kunizo, kisi.
7 Pilik kisi legi kolomandik meleyau yawe miziwili yangalek meiya logo lam puwiligiyeng ngaiwak wiyibene wikyeng ngalege kelemiweki kelemiya.
8 Pulaga kolomandik kangka yeik puwiligu kolomandik kangkayeng kiling puwiliyegi pelik yeiya, Lam tonuwagiyeng kaiyengki yeik wizigeya kusa mena inuwago tonuwa kai nayeng pela yani, yeiya.
9 Kapura kolomandik kangkayeng kiling puwiligu pelik kanga yeiya to mela, A'a', kai peyeng lam tonuwagiyengki pangka logo kokowa nayendau ono mena panga sutuwamakka kai nayeng inuwa ngezegi wawari kambeli, yeiya.

10 Tegi kolomandik kangka yeik puwili panga sutuwamakke kanda kai
nayeng wawari kambela. Puwili yagonei keya yombu yongok weiyagibek
tabunda logo kolomandik melenazik kangkere mizara pulogo yuke koya
puwili pi kiling yeke ige ngeragi yongok weiweki nirage la logo imakki
kandik weik waliya.
11 Togo waleleige kolomandik melenazik yaka kai nayeng wawari tobela
puwili lewagela logo puwiligu kandik waliyarikki pakela logo puwiligu pelik
ngalizi kek meiya, Yemizibek. Yemizibek, kandik tonuwayegi tiya yowiye,
meiya.
12 Kapura yombu yongok weiyagibokko pelik yeiya to mela, Wameik panu,
ne inuwayegi lusuwei, yeiya.
13 Kazing mabilikmekke wok takka ma yokmek talikwekke ne yombanu
paka ngalege kayimabek ngereke yogi miza purik ini lusuwei legi ini
kangkere mizizo logo neyegi ngai yuke koyizo.

14 Nogo iniyegi ngago saweliwei perarau kazing Anotogo ngai pugumekki
ngaigi puragi kozak yeiweki mizi. Anotogo ngai pugumekki ngai yolu pura
yombu nak yereng pugura wizamiya logo kabelak koweige narage kangweki
mizibok kelik. Pi kangkine were yombu piyegi yawe miziwiliyegi ngago
yeiya logo pugu puwili watabi puguyengki ngai wazaya.
15 Pugu puwiligu kazing miziyengki pakela logo pugu nak nakyegi kangka
puwiligiyengke pangka pangka kingyeng yana. Logo nakyegi king tausen
Kina melenazik mana, keya nakyegi king tausen Kina neyau mana, keya
nakyegi king tausen Kina wamenak mana. Keya pugu yanageya wizimowei
pelik yeiya, Ne kang keya inuwa nak nak king nogo yana piyengki pangka
pangka yawe kingyeng ulumiyagi nara mizizo logo pulaga ne yo puwekke
nogo inuwa king talik talik piyengka yeke langak negi keremiza miza purikki
nogo pakelagi, yeiya logo pi weik kambela.
16 Pulaga yombanu yawe mizi yaka king tausen Kina melenazik manabok
yawe nara mizi kanda king yaka mana piyengko ngereke king tausen Kina
melenazik mabilik ulumiya.
17 Kazing mabilikmekke ngaibokko yombanu yawe mizi yaka king tausen
Kina neyau manabok yawe nara mizi kanda king yaka mana piyengko
ngereke king tausen Kina neyau mabilik ulumiya.
18 Kapura pugu yombanu yawe mizi yaka king tausen Kina wamenak
manabok pi kingyeng pangka ono mizarikki wiyeke kanda kawiktik yokora
logo ngai pugubekki kingyeng liwik mowiya.
19 Teng yokolong nara wizagoma logo pulaga yawe miziwiligi ngaibek
ngereke yo. Pi kanda yombu pugu king yanawiliyegi ngago yeiya logo ngago
yawe puwiligiyengkiragi kerewiyiweki.
20 Yombu yawe mizi king tausen Kina melenazik manabokko kanda pigi
ngaibekyegi pelik meiya, Yemizibek, king tausen Kina melenazik nugu koka
neyegi nanayeng pelegi mena ya. Keya pakele, nogo mabilik king tausen
Kina melenazik ulumiya piyeng mena ya, meiya.
21 Tegi ngai pugubokko pelik meiya, Wazono panu, ni yawe wazono
mizibek keya ni yombu yawe nugura pangka mizi wilibekpek. Ni watabi
songono pilikyengki ngai waberek panu miza legi nogo ni watabi yemane
panuyengki ngai wazaniyagi mena ne nigi ngaibek kiling wilikwilik mizi
mangaiweki mena koli, meiya.
22 Pulaga yombu yawe mizi king tausen Kina neyau manabok kanda pigi
ngaibekyegi pelik meiya, Yemizibek, king tausen Kina neyau nugu koka

neyegi nanayeng pelegi mena ya. Keya pakele, nogo mabilik king tausen Kina neyau ulumiya piyeng pelegi mena ya, meiya.
23 Tegi ngai pugubokko pelik meiya, Wazono panu, ni yawe wazono mizibek keya ni yombu yawe nugura pangka mizi wilibekpek. Ni watabi songono pilikyengki ngai waberek panu miza legi nogo ni watabi yemane panuyengki ngai wazaniyagi mena ne nigi ngaibek kiling wilikwilik mizi mangaiweki mena koli, meiya.
24 Pulaga yombu yawe mizi king tausen Kina wamenak manabok kanda pigi ngaibekyegi pelik meiya, Yemizibek, ni yombanu yalek mizi onobek keya ni yawe mabiyeng pangka panu miziweki kai wilibekpek purikki nogo iwaka wiziga ne kulili miza.
25 Tegi nogo yawe nara miza logo king nuguyeng yeik nelegi ne kulili miza logo ne kanda king nuguyeng kawiktikke yokora logo liwik wiya wazamiya. Mena watabi nuguyeng pelegi mena ya, meiya.
26 Tegi ngai pugubokko pelik meiya to mela, Ni yawe korowali mizibek keya yawe namizibek. Ngago ngaigu nuguyengko mizagewiyege nogo niyegi yalek mizagi langai ono. Keya nugu kairik ne yombanu yawe mabiyeng pangka panu miziweki kai wilibekpek kai
27 logo ni piliktikki iwaka mabura ni nangki king nogoyeng panga pendikke nowiyi ono, kesak waleleige ne yowekke king piyeng kiling kokowa nayendau wei kak kani, meiya.
28 Ngaibokko piyegi pilik meiya logo yawe mizi nawili pulogo luweza koyilegewiliyegi pelik yeiya, Yombu neyegi yawe mizi pobok korowali mizarikki wiyeke mena, inugu king tausen Kina nogo mana piyeng piyaga mongoni logo yombu yawe mizi king tausen Kina meleyau kilimbok mani.
29 Purik yombanu nak yawe nogo miziweki manira pangka panu mizibok nogo pi ngoluk yaweyeng mawinda managi logo pugu yawe yemaneyeng weiyagi kani kapura tamizeige yawe mizi nak yawe nogo miziweki manira yawe namizi purik nogo yawe songonorarau piyaga mongonagi.
30 Togo yawe mizi yeik ulak pobok yenge yerengke kusabanurikke welagela wezamela logo pulogo kusabanurikkewili kiling ingkeya kelele yemane panu kisi keya kili puwiligiyeng ngiliti mizagiyagi, yeiya.

31 Kazing pilikmekke ne yombanu paka ngalega kayimabek ngaiwak nogorik kiling keya Anotogi angela walekwili mabuwili kiling King Ngaibek miziweki ngereke yo puwekke nogo yongkambanu mabuwili sanga mizagi.
32 Nogo negi tung mogosiraga ngaiwaktik kiling mogosagi logo negi ingewerege yongkambanu ngabelak mabiyengkewili mabuwili wawere ulagi. Pulaga liyeng memengwiliyegi ngaibokko memeng puguwili liyeng Got mei pigi onowiliyaga sanga mizi pilik nogo ini yongkambanu mabuwili mabilik sanga mizagi.
33 Nogo yongkambanu pangka nogowili mele ngaige nogozikke wazayagi keya yongkambanu kaile negi ono puwili mele koranengke nogozikke wazayi mizagi.
34 Pulaga ne King Ngaibokko yongkambanu pangka mele ngaige nogozikke puwiliyegi pelik yeiyagi, Negi Mangobokko iniyegi wazono miza mena koli. Tung Anotogo koka solo ngabelakpek keya ngilumbek keremiza purik yereng yombiyangairaga ini ngai pugumekkiwiligi kangkere miza yowiyayeng weiweki mena ne kiling koli.
35 Purik peliktikki wiyeke ne yagasirikki inugu pakela logo inugu ne ngeragi nana, keya ne kai wik nagi kelirikki inugu pakela logo inugu ne

kai wik niweki nana, keya inugu ne yombanu nalagabekyegi pakelawekke
inugu koli, teni kiling yoluweki neiya.
36 Keya ne kagorikyengki yeikwekke inugu kagorik wakiyagiyeng nana,
keya ne kemegeme mizawekke inugu neyegi waberek keleniya, keya ne
wigirimakke wigira wiziyawekke inugu neyegi saweli kayima, yeiyagi.
37 Kapura yongkambanu pangka puwiligu neyegi pelik nguk neiyagi,
Yemizibek, talikwekke tonugu ni yagasi mizarikki keriya logo ni ngeragi
nana, ma ni kai wik nagi kelirikki keriya logo ni kai wik nana?
38 Ma talikwekke tonugu ni yombu nalagabek purik keriya logo tonugu
teni kiling koli keleniya, ma ni kagorikyengki yeik wiziya tonugu ni kagorik
wakiyagiyeng nana?
39 Ma talikwekke tonugu ni kemegeme wiziya pakela, ma ni wigirimakke
wigira wiziya keriya logo niyegi saweli wiriya, meiyagi.
40 Pilik kisi legi ne, puwiligi King Ngaibokko puwiliyegi pelik yeiya to
melagi, Nogo iniyegi wameik kozak yei, Inugu yombanu negi sak pewili
mabuwiliyaga yeikta songono panu nakyegi koka watabi songono nayeng
miza puwekke purik inugu neyegi miza pilik miza wizinda, yeiyagi.
41 Pulaga nogo yongkambanu kailewili mele koranengke nogozikke
puwiliyegi pelik yeiyagi, Ini ngangang weiyagiwiligu neyaga panga yezi
kusagi ono, Pebago Sadang kiling angela puguwiligi kangkere miza yowiya
puzikke kazi kuni.
42 Purik peliktikki wiyeke koka ne yagasirikki inugu pakela kapura inugu
ne ngeragi nana ono, keya ne kai wik nagi kelirikki inugu pakela kapura
inugu ne kai wik nana ono.
43 Keya ne nalagabekyegi pakelawekke inugu teni kiling yoluweki koli
neiya ono. Keya ne kagorikyengki yeikwekke inugu kagorik wakiyagiyeng
nana ono, keya ne kemegeme wiziyawekke inugu neyegi sawela ono, keya
ne wigirimakke wigira wiziyawekke inugu neyegi pakeli wiriya ono, yeiyagi.
44 Kapura yongkambanu kailewiligu neyegi pelik nguk neiyagi, Yemizibek,
talikwekke tonugu ni yagasi mizarikki keriya kapura niyegi sawela ono, ma
talikwekke tonugu ni kai wik nagi kelirikki keriya, ma ni nalagabekyegi
pakela, ma ni kagorikyengki yeikpekyegi pakela, ma ni kemegeme wiz-
iyabek, ma ni wigirimakke wigira wiziya kapura tonugu niyegi sawela ono,
pilik nguk neiyagi.
45 Pilik kisi legi nogo puwiliyegi pelik yeiya to melagi, Nogo iniyegi wameik
kozak yei, Koka inugu yombanu pewili mabuwiliyaga yeikta songono panu
nakyegi sawela ono purik inugu neyegirau sawela ono wizinda, yeiyagi.
46 Togo yongkambanu kaile pewili yereng ngangang korowali wizagoma-
giragi kunagiwili kapura yongkambanu pangka puwili yereng wik wizago-
magiragi kunagiwili, Yisugu puwiliyegi pilik yeiya.

26

1 Togo Yisu ngago piyeng mabiyeng waligeleya logo pulaga pugu yombu pi
ngezebokko waligeleyi puwiliyegi pelik yeiya,
2 Wok neyau miza logo teni Yudawiligu wok Pasobabek meibek nger-
agi yemane miza nageya koyimowei walaka Anotogo tenigi yelibungang
kokawiligi iyengki kangyengke iwirik pukmela wizilege keriya logo puwiligi
koloyakamandik kalogoliwili ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulibek
pakelagi purik teni iwaka. Keya puwekkerik nakko ne yombanu paka
ngalega kayimabek yombanu yengeleileige nili ulagiwiliyegi niza yanagi,
yeiya.

3 Yisugu pilik kozak yeiyageyarik Yudawiligi yemanewili keya yombu
Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwili
mabuwili yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek Kaya-
pasi meibekki imakke wawere ula.
4 Puwili ngago kazing ikuyogorik Yisu kebangkela logo ulagimekkira
kozak kela.
5 Puwili pelik kela, Teni Yisu ngeragi yemane miza nagi puraga kebangke-
lagi ono, purik yongkambanuwili sisik miza logo teniyegi ngai mizane, kela.

6 Yisu paka Petani yerengke yombu Saimon meibek kiling wiziya. Saimon
ulogo kemegeme korikwek sok mizi Leposimek meimok mizabek kapura
weik wazono.
7 Yisu pulogo tawizeige yongok namele weli kelebak wazono kukngizi keli,
king yemane wezamela nak kiling piyegi wiriya. Kanda Yisu ngeragi nageya
tawizeige yongokmologo welibek yeke kebi Yisugirage kubula mela.
8 Yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu yongok yakamologo pilik miza
purikki pakelawekke puwili sisik miza logo nakko nakyegi pelik nguk meiya,
Weli kukngizi kelibek yeik ulak kubula melira nangki?
9 Purik tamizeige tonugu welibok yombu nakko kingyengki ngane weiya
kesak king yemane weiya logo yongkambanu watabiyengki yeik puwili yani
kak, kisa.
10 Yisugu puwiligu kozak keli puragi iwaka wizigeya puwiliyegi pe-
lik yeiya, Inuwa yongok pemeleyegi kuneng manira nangki? Pi neyegi
yombiyangai mizi keya wazono mizi miza wizinda.
11 Purik ini koyimowei purik wok mabiyeng yombanu watabiyengki yeik
puwili yanageya koyimagi langai kapura ne wok mabiyeng ini kiling pelege
wizagomagi ono kopong inuwago wok mabiyeng neyegi keli inuwagira
walimizageya koyimagi langai ono.
12 Logo yongok pemologo weli kukngizi kelibek negi ngalege kubula
purikku korik nogowek kawiktikke waliyiweki kangkere keleni yagenda.
13 Kerewiyi, ngabelakpek mabokko puwiligu Anotogi wazono neyegi lan-
gai pura kozak kisagi logo puwekke purik puwiligu yongok yakamologo
wazono miza puragirau kozak kisagi logo yongkambanu puragi kerewiya
puwiligu piyegi kumulibene, yeiya.

14 Pulaga yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau Yisugu walige-
leyiwiliyaga nak, Yuras Isaliyoto meibok, yombu Anotoyegi kolak miziwiligi
ngaiwiliyegi kambela.
15 Pi kanda pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Tamizeige nogo Yisu mele
inuguyengke miza yaniwekkerik inuwago king talik talik ne nanagi? Pilik
kai legi puwiligu king siliba ngele neyauganarik mana.

16 Togo puwekkarik Yuras weik kazing liwik Yisu yombu ulagi puwiliyegi
miza yanagi namekki weik welageya wiziya.
17 Pilik mizageyara wok Yudawiligu perek ngeragi Yis meiriktau onoyeng
keremiza logo nagibek weik lewagela. Wokpokko yombu Yisu ngezebokko
waligeleyi puwili piyegi kanda logo pelik meiya, Teni talege kangki keya i
takkimakke ngeragi nugu Pasobaragi kumuliweki nagiyeng ngayek mizagi
keli, meiya.
18 Tegi pugu pelik yeiya to mela, Paka Yirusalem yerendage kiliya kuni logo
yombanu nogo iwakabokyegi kanda logo piyegi pelik meizo, Kiriwagabokko
kaira, Teng ne ibengkira weik mereke lewa, legi ne kiling yombu nogo

waligeleyiwili ngeragi yemane miza ni Pasobara mei pura i nugumakke niweki mizi meizo, yeiya.

19 Togo yombu pugu waligeleyiwili kambela logo Yisugu yaka kaiya pilik miza logo weik i pumakke ngeragi Pasobaragi kumuliweki nagiyeng ngayek miza wiya.

20 Pilik miza logo yokmek kiliya pura Yisu kiling yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau pi ngezebokko waligeleyiwili weik i pumakke kanda logo lalektaga niweki mogosa.

21 Togo puwili ngeragi nageya koyimowei Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Wameik, inuwayaga nakko ne panga yombanu nelagiwiliyegi niza yanagi, yeiya.

22 Pilik kai legi yombu pugu waligeleyi puwili ngago puragi kerewiya logo ya kuneng panu miza logo weik nak nak piyegi nguk mei kuna, Yemizibek, nogo ma talik, mei kuna.

23 Tegi pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yombu ne kiling mele pereksik kebangkelizik peleng ngeragi kolokpek kilingwekke yenge yungke pukmelibok ne yombanu nelagiwiliyegi niza yanagibek.

24 Ei, wameik panu, ne yombanu paka ngalega kayimabek ibengki Kapiya Anotogi Walektikku kaiyalik, kapura yombu ne yombanu nelagiwiliyegi niza yanagibekyegi yalek unatuba keli, purik Anotogo pi ngangang yemane panu managi. Yombanubokki panumologo pi wazamiya ono kesak piyegi yombiyangai panu, yeiya.

25 Logo Yuras yombu Yisu yombanu ulagiwiliyegi miza yanagibokko Yisuyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek, wameik panu nogo ma talik? Pilik kai legi Yisugu pelik meiya to mela, Ni makngezego pilik kai, meiya.

26 Togo puwili ngeragiyeng nageya koyigeya Yisugu pereksik weiya logo Anotoyegi wazono meiya logo sikila logo yombu pugu waligeleyi puwili yanageya wizimowei pelik yeiya, Ya, weiya logo ni. Pobuzikku walimizi purik korik nogowekki walimizi yagenda mena ni, yeiya.

27 Togo pulaga kalike pugu kai waing kakpek weiya logo Anotoyegi wazono meiya logo yombu pugu waligeleyiwili yanageya wizimowei pelik yeiya, Ya, weiya logo ini mabuwili ni,

28 purik kai waing kak pobokko walimizi purik iwi nogobekki walimizi yagenda. Pokko walimizi purik Anotogo yongkambanu kolokngagonowiligi kaileyeng tumula logo kemenak ibengkiraga yaliya wazayagi puragi langai ngago wik silok tiya pura ngelagi ono, kapura negi iwi kubula walagibokko kozang kelemiyagi.

29 Kerewiyi, nogo mawinda waimbek nagi ono wiziya kazing wikmekke yereng wazono negi Mangobokko pigi ngaimekki ngai purage ne inuwa kiling ngereke nagine, yeiya.

30 Togo pulaga puwili Anotoyegi Ingi Sam narik ingi meiya logo pulaga puwili imakka welagelarik lewak Olip meibekke kambela.

31 Keya puwili lewak Olip meibekke kunimowei Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Anotogi Kapiya Walektikke yungke pelik kai,

Anoto ngezebokko liyeng memengwiliyegi ngaibek ulagi logo liyeng memeng kabe namek mamok kazi luwa ula melagi, kai. *Sakaraya 13:7*

Togo mabek kusarikke ngago pura ngizi mizagi, purik neyegi lewagelagi puragi wiyeke inuwa mabuwiligu neyegi ngizi kumuli pura kawiye walagi logo inuwa kazi kunagi.

32 Kapura ne ngereke wik yangalek meiya logo pulaga purik ne were
ngabelak Kalili meibekke kangki logo inuwa kalika lewagi, yeiya.
33 Kapura Pitago Yisuyegi pelik kozang meiya, Niyegi lewagelagi puragi
wiyeke puwili mabuwili kele ni wezani kunagi kapura nogo niyegi ngizi
panu kumula pura kawiye walagi ono logo nerau ni wezani kunagi ono,
meiya.
34 Pilik kai legi Yisugu Pitayegi pelik meiya, Kerewiye, nogo wameik
panura kozak nei, mabek kusage winak talekmek kaiyagine ni were kang
neyauganara yeik nogora liwik wiyagi logo ni neyegi lusuwei panu kaiyagi
kani, meiya.
35 Kapura Pitago pelik meiya to mela, A'a'. Puwiligu ne nelagi puriktau
ngoluk ne niyegi lusuwei kaiyagi ono, meiya. Keya Yisugu waligeleyi
nawiligurau mabilik kisa.

36 Togo pulaga Yisu kiling pugu waligeleyiwili Lewak Olippekke yawe
Kesemani meileige wiriya logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Pelege mogosa
koyi ne pangazuwa nangezi Anotoyegi waberek mizigeya, yeiya.
37 Togo yombu pi ngezebokko waligeleyiwiliyaga neyauganak Pita keya
Sebetigi marekyau Jems keya Yowan iza orowei kuna. Logo weik ya pugura
kuneng keya wilek kang pugubek kuneng yemane panu keli.
38 Tegi pugu purayegi pelik yeiya, Wilek kang nogobek kuneng panu logo
ne ibengki langai pilikmekki keli mena, inuwa mabelege koyimowei neyegi
wirere ngai yuke koyi, yeiya.
39 Pilik yeiya logo pi panga keke nangezi kuna logo pulogo ngezebek panga
ngabelakke ulu wala logo Anotoyegi pelik waberek miza, O Peba nogobek,
tamizeige pangka purik nugu neyegi ngangang wiriyagi pura keya ibengki
pura yeik sa wazamiye kapura keli nogoraga mizi nagani, pilik segeya keli
ni makngezegiragi kiriwei mizimo, meiya.
40 Pilik waberek miza logo Yisu yangalek meiya logo pi yombu pugu
waligeleyi neyauganakwiliyegi to kuna logo morok iwek koyilege pakela.
Tegi pugu Pitayegi pelik meiya, Pita ni iwek kola yolura nangki? Ni tek
nangezi wirere wiziya logo neyegi ngai yuke wiziwekirik pangka ono ma?
41 Wirere ngai koyimowei waberek mizizo. Inuwayegi yang keleyiweki
lewagi piyengko inuwa kawiye walibene keleya nelegi waberek mizizo.
Wameik panu, wilek kang inuwagiyengko mizagi keli kapura korik in-
uwagiyeng kozang panu ono, kuzige, yeiya.
42 Togo pi ngereke panga keke kuna logo Anotoyegi waberek miza logo
pelik meiya, O Peba nogobek, tamizeige nugu neyegi ngangang wiriyagi pura
keya ibengki pura yeik sa wazamiyagi ono mabura nogo wagelagi, kapura
nugu keliragi kiriwei mizimo, meiya.
43 Pilik miza logo pi panga ngezebekko waligeleyiwiliyegi to kuna kapura
puwili iwek koyilege purik puwili wireyeng kuneng panu kopong iwek kola.
44 Togo pi kang neyauganara panga keke kuna logo Anotoyegi yaka nguk
meiya mabilik waberek miza.
45 Pilik miza logo yowekke puwili iwek kola koyilege legi pugu puwiliyegi
pelik yeiya, Inuwa ngoluk iwek kola keya ngoluk mabilik kumana yolu.
Kerewiyi, teng nogora pugu ne yombanu paka ngalega kayimabek yombanu
kailewiligi meleyengke niza yanagira weik lewa.
46 Pakeli, yombanu ne nelagiwiliyegi niza yanagibek pelege weik lewa.
Luwezi, tonuwa piyegi kambi, yeiya.

47 Yisu ngoluk ngago kaiyageya wizigeya Yuras, yombu meleyau keya
pongo ingenazikka neyau Yisu ngezebokko waligeleyiwiliyagabok wiriya.
Pi kiling yombanu kolokngagono lang keya kilikkilikyeng orowei lewa logo
puwili Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi wata kolak kelibene
waliya maniwiligi ngaiwiligu wezayelawili.
48 Yombu Yisu miza yanagibokko yombanu lang keya kilikkilikyeng
warawiliyegi yaka pelik yeiya, Yombanu nogo negi kewengke wezalikpek
songok kulibok, Yisu kani logo inugu pi kebangkelizo, yeiya.
49 Togo Yuras lewagelawekke, pi Yisuyegi nguk namizi wiriya logo pelik
meiya, Kiriwagabek, kusa, meiya logo pugu Yisu songok kula.
50 Tegi Yisugu piyegi pelik meiya, Negi kewengkebek, yawe nugu miziweki
mizi pura ngezangai mize, meiya.
Togo pulaga puwili Yisu kozang kebangkela.
51 Mabuwekke nguk namizi Yisu kiling puwiliyaga nakko lang yoko-
long puguwek pugusa logo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai ye-
manebekyegi yawe mizibek ula logo pigi kerelik namek peto moleige weza-
mela.
52 Pilik miza logo Yisugu yombu pilik mizabokyegi pelik meiya, Lang
nuguwek meli pulumengke langwek mela to mele, logo ngai mizi nagani
purik yombanu lawekko ngai mizi puwili wangki lawekko yela logo ibengki-
wili.
53 Kapura nogo kumularik ni ngoluk iwaka ono purik nogo negi Man-
gobekyegi nguk mei kesak pugu nguk namizi pigi angela tausen kolokn-
gagonowili wezayela logo neyegi saweli kak.
54 Kapura tamizeige puwiligu neyegi saweli kesak talik miza logo Anotogi
ngago Kapiya Walek pugurikke neyegi langai pura ngizi lewagelagi? Tegi
kazing pilikmekke pilik mizi pani, meiya.
55 Togo pulaga Yisugu yombanu pi miza orowei wiriyawiliyegi pelik yeiya,
Ini mabektik ne yombanu ngowei wezalik pekyegi lang keya kilikkilikyeng
kiling ne niza wari yawerenda. Wok mabiyeng ne Anotogi i walek yemane-
makke mogosa wizimowei yongkambanuwiliyegi waligeleya kapura inugu
ne kebangkeliweki miza ono.
56 Kapura peyeng mabiyeng mizi yagenda logo ngago yombanu Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kisawiligu Anotogi Kapiya Walektikke yenge
yungke lende mizara weik ngizi panu lewageliweki kani, yeiya. Pulaga
Yisugu waligeleyiwili mabuwili pi wezamiya logo kaziwei kambela.

57 Togo yombanu kolokngagono yaka Yisu kebangkela puwiligu pi miza
orowei yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek yeikta
Kayapasi meibekki imakki kuna. Pulogo Yudawiligi yemanewili keya
Mosegi loyengki waligeleyiwili menalege koyilege.
58 Kapura Pita ngereke yorik Yisuyegi kalika koweige kiriwei kuna. Pi yaka
ngai yemane panubokki imakke yerengke yabela logo pulogo pi wagelawili
kiling mogosa wiziya, talik mizi miza legi pakeliweki.
59 Weik yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai puwili keya Yudawiligi
yombu ngagozak ngezewiligiyeng kerewiyiwili mabuwili watabi Yisugu
mizayengki yombanu nawiligu ngaigu kozak kisibene ngago yeiya. Puwili
ngago Yisugu kaile miza naragi kerewiyagi keli logo Yisu ula logo ibengweki-
ragi yolok ngeliweki.
60 Keya yombu kolokngagonowili Yisuyegi langai ngaiguyeng kozak kisa
kele kapura puwiligu nayeng kerewiya ono. Kalik panuge yombu neyau
luweza

61 logo Yisuyegi langai ngago ngaigu pera pelik kisa, Te ulogo
kerewiyawekkerik pugu pelik kai, Nogo Anotogi i walek yemanemak topela
logo wok neyauganakke nogo ngereke ngiziwekirik pangka, kaiyabek, kisa.
62 Togo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek luweza
logo pugu Yisuyegi pelik nguk meiya, Ni nararau kozak kaiya yo meli onora
nangki? Kolokngagonowiligu niyegi ngagoyeng yowa logo ni kerewiya.
Puwiligu wameik kisi ma yeik? Nugu weik kai logo teni kerewiyiweki, meiya.
63 Kapura Yisu ngago nararau kaiya ono.

Ngereke yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubokko
piyegi pelik meiya, Teni Anotogi wirege wiziga nogo niyegi Anoto wik yol-
ubekki yeiktage pelik nguk nei, Nugu teniyegi, ni Kilisibek Mesiya Anotogo
yawe pigi teni yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek ma talik? Ni
Anotogi Marekpek ma yeik, purik kozak kai.
64 Pilik kai legi Yisugu pelik meiya to mela, Ni makngezego nebok kai
yagenda. Kapura ini kerewiyi, mabek teng peraga kang purik ne yombanu
paka ngalega kayimabek ngereke paka ngalegi yongorik Anoto watabi
mabiyengki kozandagi mangobekki ngaigezuwage mogosa yolugi logo pi
kiling ngaiweki. Keya kalike inugu ne ngereke paka ngalege kozainumbekka
tabunda lewarikki pakelagi, yeiya.
65 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek pura
kerewiyawekke pi sisik panu miza logo Yisugu yaka kai puragi kiyebuk
legi walimiziweki melewangka ngezebekkirik koliya. Logo pugu yombu
ngagozak piyengki kerewiyawiliyegi pelik yeiya, Pugu pi Anoto kiling
pangka pangka kai yagenda. Teni makngezego weik kili ngezebekki pa-
nurago kairikki kerewiya legi teni ngereke ngago nararau kerewiyagi ono.
Legi teni mawinda yombu piyegi ngagozak kelemiyagiwiliyegirau ngago
yeiyagi ono, a'a'. Pugu pi Anoto kiling pangka pangka kairikki inuwa weik
kerewiya mena
66 inugu piyegi kumulagirik talik, yeiya. Pilik yeiya logo puwili
mabuwiligu pelik kisa, Pi Anoto kiling pangka pangka kai legi pi weik ula
logo ibengkibek, kisa.
67 Togo pulaga yombu ngagozak piyengki kerewiya puwiliyaga naw-
iligu wiregawere pugurage sibilak ngiza mana keya nawiligu wiregawere
pugurage melegozok ula.
68 Keya nawiligu pi ulageya koyimowei pelik meiya, Ni Kilisi, nugu ni
Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek kai mena takko ni melegozok
nela miza purik kozak kai logo tonugu ni wameik Anotoyaga ngagoyeng
weiya logo kozak kaibek miziweki mena, meiya.

69 Pilik mizageya keya Pita imakke pongo yerengke yezizikke mogosa
tawizeige pura kolomandik Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane
panubekyegi yawe mizi namele Pitayegi kanda pugu pelik meiya, Wameik
panu, nirau Yisu ngabelak Kalili meibekkabek kiling yongomo mizageya
wiziyabek kani, meiya.
70 Kapura yombanuwiligi wirege Pitago ngaigu, A'a', nugu kozak kai
piyeng nogo iwaka ono, meiya.
71 Pitago pilik meiya logo pi yezizik wiya logo yereng puragi kandikke
mereke kuna logo pulogo wiziya. Kolomandik mabilik yawe mizi namologo
piyegi pakela logo yombanu pulogo mereke luwe koyilegewiliyegi pelik
kozak yeiya, Yombubok Yisu yereng Nasareteragabek kiling wiziyabek kani,
yeiya.

72 Kapura Pitago ngereke ngaiguraga pelik kaiya, Anotogi Yeiktage nogo
wameik kai, Ne yombu yakabekyegi lusuwei, meiya.
73 Keya songono nangezi wiziya logo yombanu pulogo mereke luwe koy-
ilegewiliyaga nawiligu Pitayegi pelik meiya, Wameik panu, nirau Yisugi
yombanuwiliyaga nak, purik ngago nugurago ni welawekke wazaniya kani,
meiya.
74 Tegi Pitago pelik yeiya, Anotogi wirege ne wameik panu kai. Ne yombu
yakabekyegi lusuwei. Tamizeige ne ngaigu kai purik mabura Anotogo
neyegi ngangang naniweki, yeiya logo Pitago pilik yei ngizige winak talek-
mek kai.
75 Mabuwekke Pita weik ulogo Yisugu piyegi pelik meiya, Winak talekmek
ngago kaiyagine ni were kang neyauganara neyegi lusuwei kaiyagi kani,
meiyaragi kumula logo pi kuneng yemane miza logo yenge yerengke we-
lagela kanda ingi yemane panu keiya.

27

1 Wangkoti pura Yudawiligi yemanewili kiling yombu Anotoyegi wata ko-
lak kelibene miziwiligi ngaiwili mabuwili miza logo puwili Yisu ulagimekki
kozak kela.
2 Pulaga puwili Yisu wigira logo pi miza oroweirik Rom Kapman Yudaya
ngabelakpekki ngai yemanebek Pontiya Pailet meibekyegi miza mana.

3 Togo Yuras Yisu ulagiwiliyegi miza yanabokko ngagozaktago Yisuyegi
lewege kelemirikki pakelawekke pugu kumularik tamizeige nogo puwiliyegi
Yisu miza yana ono kesak purik pangka mena pilik kumula logo pi kangka
pugubek kowita logo king siliba ngele neyauganarik piyeng Yudawiligi
yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiliyegi orowei mo
kuna.
4 Puwiliyegi kanda Yurasgu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo yombu kaile
nayendau onobek inuwayegi miza yana logo pi ula logo ibengweki mizirikki
wiyeke ne weik kaile panu miza, legi king inuguyeng peyeng mena ya, yeiya.
Kapura puwiligu pelik meiya to mela, Ni tonuwago talik mizagi keli? Watabi
tonuwagiyeng ono, watabi nuguyeng, meiya.
5 Tegi pulogo Anotogi i walek yemanemakke yeke ige Yuras king siliba
piyeng wezamela logo yombanu ngai yemanewili wezaya logo pi kanda
kalok wi tiya logo ibeng.
6 Yombu Anotogi i walek yemanemakke yongkambanuwiligi yeiktaga
Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili king siliba piyeng
weiya logo pelik kisa, King peyeng yombanu ula logo ibengkirikki ngane
manayeng legi tamizeige tonuwago king Anotoyegi opa manayeng kiling
wiya purik pangka ono logo king peyengki tonuwago talik mizagi, kisa.
7 Togo puwili ngago king piyengki mizagi nara kozak kela logo waleleige
puwili king piyengki ngane yombanu kaimiyeng keremizibekki ngabelak
narik weiya logo kumularik ngabelak purik yombanu koweiga kayimawili
pelege kanda logo ibeng puwekke pulogo waliyagirik, kisa.
8 Purikki wiyeke ngabelak purikki yeikta, Ngabelak kingyengki ngane
yombu ula logo ibengweki piyengko weiyarik, mei. Logo mabek perage
yongkambanuwiligu ngabelak purik yeik pura ngoluk mei yagenda.
9 Togo kazing mabilikmekke ngago yombu Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kaibek Seremaya meiyabokko koka walaka kaiya pura weik ngizi
lewagela. Pugu pelik kaiya,

Yongkambanu Isileiliwiligu kisara pigi ngane weiyagiyeng king siliba ngele
neyauganarik piyeng kisa.
10 Togo king peyengki ngane puwiligu yombanu kaimiyeng keremizibekki
ngabelaktik weiya. Togo Yemizibokko neyegi kozak neiya pilik, puwili
mabilik miza, kaiya. *Seremaya 32:6-9*
Koka walaka Seremayago pilik kaiya kapura puwiligu ngabelak purik weiya
puwekke ngago pura weik ngizi lewagela.

11 Pulaga Yudawiligi ngai yemane puwiligu Yisu miza oroweirik Yisu Rom
Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemane Pailet meibekki wirege luweza
logo ngai yemanebokko Yisuyegi pelik nguk meiya, Ni Yudawiligi King
Ngaibek ma yeik, meiya. Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Ni makngezego
kai mabura, meiya.
12 Keya Yudawiligi yemanewili kiling yombu Anotoyegi kolak miziwiligi
ngaiwiligu ngagoyeng piyegi yowa kele kapura pugurau kanga nayendau
yeiya to mela ono.
13 Pulaga Pailetgu Yisuyegi mazenda pelik nguk meiya, Puwiligu niyegi
ngago kolokngagonoyeng yowirikki nugu kerewiyi mena ni ngago nara
kaiya yo meli onora nangki, meiya.
14 Kapura Yisu mawinda ngago kaiyagirikki kiyebuk wiziga pugu ngai
yemane Pailetyegi ngago lang songono narik pandau kanga meiya ono, legi
ngaibek leleng yemane panu kira.

15 Togo kirisimasi mabiyeng wok Pasoba meibek puwili pakeli puwekke
ngai yemane Pailetgu yombanu wigirawiliyaga yongkambanuwiligu keli
nak wila wazami mizi.
16 Kirisimasi purage yombanu korowali miza nak wigira wazamiya logo
mamokko iwakabek keya yeik pugura Yisu Parabas.
17 Yongkambanu kolokngagonowili menalege wawere ulawekke Pailet
Yisu wila wazamiyagiweki kazing namek weli kopong pugu puwiliyegi pelik
nguk yeiya, Inugu kelirik talik? Tak nogo wigirimakka wila wazamiyagirikki
ini keli? Ne yombu Yisu Parabas meibok ma Yisu yombu Kilisibek meibok
wila wazamiyagi, yeiya.
18 Logo Pailetgu pelik kumula, Yombu Yudawiligi ngai yemane puwili
yongkambanuwili mabuwili Yisuyegi kiriwei mizi purikki yagolok kopong
puwiligu neyegi Yisu miza orowei wiriya wizinda miza.
19 Keya nariktau Pailet ngagozak piyengki kerewiyara mogosa tawiz-
eige pigi yongokpumologo ngago nara wezamela logo pelik meiya, Yombu
kaile nayendau miza onobekyegi watabi nayeng kelemi nagani, purik yaka
kusage ne iwek kolawekke ne piyegi langai wangak miza logo ne weik kulili
panu miza kani, meiya.
20 Togo yongkambanuwiliyegirik, Yudawiligi yemanewili kiling yombu
Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiligu yongkambanuwiligi wilek kangyeng
kowita wazaya logo puwiligu yongkambanuwiliyegi pelik yeiya, Pailetyegi
pelik nguk mei, Teniyegi Parabas miza yane, kapura Yisu ula logo ibeng
wazame, meizo, yeiya.
21 Logo ngai yemanebek Pailetgu mawinda yongkambanuwiliyegi pelik
nguk yeiya, Peyauyaga tak nogo wila wazamiyagirikki ini keli, yeiyawekke
puwiligu kemenak pelik kanga kisa, Parabas, kisa.
22 Pulaga Pailetgu yongkambanuwiliyegi mazenda pelik nguk yeiya,
Tamizeige keli inugura pilik purik mabura Yisu Kilisibek meibokyegi nogo

talik mizagi, yeiya. Tegi puwili mabuwiligu kemenak pelik kek kisa, Pi yengeleileige nili uliweki kelemi, kisa.
23 Tegi Pailetgu puwiliyegi pelik yeiya, Pi nangki uliweki, pugu korowali talikyeng miza, yeiya. Kapura yongkambanuwiligu ngoluk mazengkeya ngalizi panu pelik kek kisa, Pi yengeleileige nili uliweki kelemi, kisa.
24 Pulaga Pailetgu weik iwaka, ngago pugura pangka ono, kapura ngai yemanera lewagelaweki mizi. Tegi pi yongkambanu wawere ulawiligi wirege pelengwekke kai wik narik kola logo mele puguyau kaigesa melageya wizimowei pelik yeiya, Yombanu pobok ulagirik watabi nogoyengko ono, inuguyengko keke ulagi legi yombu kaile nayendau miza onobek ula logo ibengkirikki wiyeke ngangang kanga weiyagiyeng neyegi lewagi ono, segeya iniyegi lewagi kani, yeiya.
25 Tegi yongkambanuwili mabuwiligu pelik meiya to mela, Ei, wameik. Puragi kangara teni keya tenigi yango keya marekngangwiliyegi lewa purik pangka, meiya.
26 Togo pulaga Pailetgu Parabas wila wazamiya logo puwiliyegi yana. Keya Yisu ulagi purik pangka kelemiya logo pugu ami nawiliyegi Yisu were pikang yemane ngai kozang piyengko wizale ula logo puwiligu pi yengeleileige nili ulibene kozak yeiya.

27 Pulaga Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek Pailetgi ami nawiligu Yisu miza orowei ngai yemanebekki imakke kiliya kuna logo puwiligu ami mabuwiliyegi ngago yeiya.
28 Puwili kanda pulogo puwili mabuwiligu Yisu yawereng kelemiya logo kagorik puguyeng pugusa mela logo puwiligu Yisu melewangka King Ngaiwiligu wakiyi langai wago yokolong narik wakiya wazamiya.
29 Keya puwiligu mabung ingak ngai merek kilulung wezabek keremiza logo Yisugi kebiraga ngalege wiya, keya puwiligu wireng nak mele ngai puguzikke kebangkela wazamiya. Puwiligu peyeng miza logo ngaigu Yisu King Ngaibek miziweki.
Togo pulaga ami puwiligu pigi ingewerege ingiyeng laliya logo puwiligu piyegi yang meiya logo pelik meiya, Aiya, ni wik yokolong yoluweki, ni Yudawiligi King Ngaibek.
30 Pilik kisa logo puwiligu piyegi sibilak ngiza mani, keya wirembek weiya logo mabokko mabung ingak Yisugi kebiraga ngalege wiya pura ulageya koya.
31 Puwiligu Yisuyegi yang meiya logo pulaga melewangka wagorik pugusa mowiya logo ngezebekkiyeng ngereke wakiya wazamiya. Logo weik puwiligu Yisu yengeleileige nili uliweki miza orowei kuna.

32 Puwili tagoneige pura kazingmekke yombu Saimon yereng Sairini meiragabek logo Yirusalem yerengke yolubek lewa logo paka Yirusalem yerengke kuniweki wizilege. Kapura amiwiligu pi kebangkela logo Yisugi yengeleilei wagela wazamiya.
33 Togo amiwiligu Yisu miza orowei kuna, weik kanda ngabelak wale yeikta Kologata meirikke logo yeiktago kai purik kebi kozarik kai yagenda.
34 Keya pulogo kandawekke puwili kai waing keya marasing ngelaming miza logo pi ngangang yemane panu kela nelegi nibene mana kapura pi kolokulawekke pi na ono.
35 Togo Rom Amiwiligu kologata pulogo Yisu yengeleileige ngalege nili ula logo yengeleilei luwe lewamiya. Pilik miza logo amiwili takko Yisugi kagorikyeng weiyagi miza legi puwili yengelei lek uli.

36 Pilik miza logo amiwili pulogo mogosa logo piyegi ngai yuke koya.
37 Togo puwiligu ngago lang pugu watabi kokowa miza piyengkiyeng paka pigi kebi wilekta yolulege ngalege pelang korokwekke pilik lende miza logo ula wazamiya,
Pobok Yisu, Yudawiligi King Ngaibek, miza.
38 Pulaga Rom Amiwiligu yombanu kazing kaile watabiyeng ngoweimekke miza logo wigira wazayayaurau yengeleiyauge nili ula logo nak Yisugi mele ngaigezuwagezikke wazami keya nak pigi mele koranengkezikke wazami miza.
39 Yongkambanu mereke kang yongomo miziwiligu Yisuyegi yang meiya logo piyegi kebi puwiligiyeng ngulang kelemi mizageya koyimowei pelik meiya, Ni Anotogi i walek yemanemak topela logo wok neyauganak piyengke ngereke i pumak ngizagi kaiyabek purik mabura purikku kozandago ni makngezego ni makngeze yaliya wazame.
40 Tamizeige ni Anotogi Marekpek purik mabura yengeleileiga yo kule, meiya.
41 Kazing mabilikmekke Yudawiligi yemanewili kiling yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwili puwilirau ngezewili nakko nakyegi pelik mei yongomo mizi,
42 Pi nawili ibendaga pangka yaliya wazaya kapura pi ngezebek pangka yaliya wazamiyagi ono. Pugu pelik kai, Ne yongkambanu Isileiliwiligi King Ngaibek, kai legi tamizeige pi yengeleileiga yo kula purik mabura teni pura wameik purikki ngizi panu kumulagi.
43 Pugu Anotoyegi wilekpek ngalege wiya keya pi Anotogi Marekpek kaibek, mena tonugu pakeliweki, Anotogo piyegi mabek saweli penangai makne, mei.
44 Keya yombu yaka Yisu kiling yengeleiyauge nili ula piyaugurau Yisuyegi mabilik ngago kaile meiya.

45 Yokmek weik paka ngilumbekke libuge 12 kilok si ngizige yokmek kusa logo ngabelakpek mabok weik kusa logo wiziya yokmek panga luwege neyauganakwekke yokmek ngereke ngaiwila.
46 Togo yokmek panga luwege neyauganakwekke Yisu ngezebekki ngago yeiktage ngalizi pelik kek kaiya, Eli, Eli, lama sabatani. Ngago lang purik pelik kai yagenda, Anoto nogobek, Anoto nogobek, ni ne wezanira nangki, kai yagenda.
47 Yombanu mereke koya nawiligu pugu pilik kairagi kerewiya logo Ilayayegi kai nobiyeng pelik kisa, Pok Ilayayegi ngago mei kani, kisa.
48 Togo puwili wiyalowei miza logo puwiliyaga nak nginda kambela logo kapuk wezarik narik ngo nakke mela logo purik kai waing walekpekke yungke mela logo Yisu nibene mana.
49 Kapura nawiligu yakabokyegi pelik meiya, Yek yuke, Ilaya kanda Yisu ibendaga yaliya wazamiyagi ma yeik miza purikki teni yuke, meiya.
50 Togo Yisu mawinda ngalizi kek kaiya logo kung pugubek weik pi wezami kang logo weik pi ibeng.
51 Togo pulaga nguk namizi kagorik Anotogi i walek yemanemakke ngalege wiramiyarik paka ngalega pongo ngabelakke libuga koliyara narik narik miza. Keya ngabelakpek kuburuk ulageya keya king yemaneyeng kotora wala mela.
52 Keya Yirusalem pulogo Anotogo yombanu long kolokngagonoyeng tiya logo pugu yombanu piyegi ngizi panu kumula logo ulogo ibeng puwiliyaga kolokngagonowili wik yangalekta wazaya.

53 Puwili long puwiligiyeng wizamiya logo Yisu ibendaga wik yangalek
meiya logo pulaga puwili yereng Yudawiligi walekta Yirusalem meirage
kiliya logo pulogo yongkambanu kolokngagonowiligu puwiliyegi pakela.
54 Togo Rom Amiwili Yisuyegi ngai yuke puwili kiling puwiligi ngaibek
Yisuyegi mereke pulogo luwe wiziyabek, puwiligu kuburukpek keya watabi
yaka lewagela mela piyengki pakelawekke puwili kulili yemane miza logo
pelik kisa, Wameik panu pok Anotogi Marek panubek, kisa.
55 Pulogo yongok kolokngagono koka Yisu kiling pongo Kalili koyawili logo
Yisuyegi paka Yirusalem kiriwei saweli keya kelemi kayimawili tek nangezi
koweiga pakela koya.
56 Puwiliyaga namele Maliya Matalena keya namele Maliya, Yosisi keya
pigi sakpek Jemsgi panumele, keya namele Sebetigi marekyaugi panumele.

57 Yokmek kiliyagi merekewekke yombanu watabiyengko keremungke
nak yereng Arimatiya meiragabek Pailetyegi kuna. Yeik pugura Yosep keya
pirau yombanu Yisuyegi kiriwei puwiliyaga nak.
58 Pi Pailetyegi kanda luweza wizimowei Yisugi yasurik wawiyiweki
meiya. Tegi Pailetgu ami puguwiligu pi Yisugi yasurik wawiyi pani kelemi-
weki kozak yeiya.
59 Togo Yosep yengeleileige kanda Yisugi yasurik yengeleileiga orowei
yerageya logo kagorik wilangka wazono pugu weiyarikku sape miza.
60 Logo Yosep kilingwiligu yasurik wagela logo mosindage kanda puwiligu
mosindage king ururu yombanu waliyiweki keremizamek logo Yosep ngeze-
bokko ngezebekki keremizamekke wiya. Togo Yosep kilingwiligu king ye-
mane panu nara ulumowei kanda Yisugi londagi kandikke waliya wazamiya
logo kambela.
61 Maliya Matalena keya Maliya namelerau, panga Yisugi londaga
mogosara yuke koyima.
62 Wok melenazikpekke piyeng pilik miza. Wokpok yongkambanuwili
watabi Yudawiligi wok yawe mizi onobek Sabatpek meibekkiyeng ngayek
mizibek. Keya yokmek kiliya logo weik kusa logo Yudawiligi wok wikpek
Sarerebek Sabatpek meibek weik lewagela. Togo wokpokko yombu An-
otoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya yombanu Palisi mei nawili Pailet
kiling wawere ula.

63 Pilik miza logo puwiligu Pailetyegi pelik meiya, Yemanebek, Yisu,
yombu ngaigu kaibok ulogo ngoluk wikwekke pugu pelik kaiya, Ne ibengki
kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ngereke wik yangalektagi,
kaiya purik tonuwago kumula.
64 Pi ngoluk wik wiziyawekke pugu ngaigu kaiya, Ne Anotogi Marekpek,
kaiya purik kaile. Kapura mabek tamizeige yombu pugu waligeleya
puwiligu kanda pigi yasurik ngoweiya logo nalege liwik wiya logo puwiligu
yongkambanuwiliyegi, Pi ibendaga wik yangalekta, yei purik mabura purik
kaile panugi. Tegi nugu ngagora wezamela logo nugu amiwiliyaga nawili
Yisugi londage wok neyau keya nak piyengke ngai waberek yuke koyibene
kang wezayele. Purik tamizeige puwiligu Yisugi yasurik ngoweiya logo pelik
kisi, Pi wik yangalekta, kisi purik mabura ngago ngaigu kalike kaiya purago
ngago ngaigu were kaiya pura ulagi, meiya.
65 Pailetgu pura kerewiya logo pelik yeiya to mela, Ei, nogo ngagora
wezamela wizinda logo ami ngaigi nawili iza logo kunizo keya kanda Yisugi
londage waberek panu ngai yuke koyizo, yeiya.

66 Tegi puwili kiling ami nawili kambela logo londagi kanda londagi kandik waliya panuweki puwiligu king yemane panu nara londagi kandikke waliya wazamiya logo yengelei yulung ngai kalagalo kelemiyagibokko ngai kalagalo kelemiya logo amiwili pulogo ngai koyibene wazaya.

28

1 Wok Sabatpek miza logo waleleige wok Sondabekke wangane panu Maliya Matalena keya Maliya namele piyau Petani yerenda wiya logo Yisugi londagi pakeli kambela.

2 Togo nguk namizi kuburuk yemane nak uli keya Yemizibekki angelawiliyaga nak paka ngalega kanda pugu king yemane ulogo kandikke waliyabek towilizamiya logo king maburage ngalege mogosa wizilege.

3 Wiregawere pugura lengka wililiktik kelik keya kagorik pugu wakiyayeng wilangka panu piyeng kelik logo kozainung wilangkayeng kelik.

4 Keya ami pulogo Yisugi londage ngai koyimawili angelabekyegi pakelawekke puwili kulili yemane miza logo leli ula mela logo kawiye wala logo ibengwili kelik koya.

5 Yongok piyau Yisugi londage kanda piyaugu angelabekyegi pakelawekke piyaurau kazi miza kapura angelabokko yongok piyauyegi pelik yeiya, Yali kulili mizi wak. Yali Yisu puwiligu yengeleileige nili ulabokyegi weli purik ne iwaka.

6 Kapura pi pelege yolu ono, pi yaka yangalekta, pi ngezebokko kaiya pilik. Pakeli koli, pelege puwiligu pi ulogo wiya wazamiya kapura pi weik yangalekta.

7 Mena, yali ngezangai kambeli, logo pugu waligeleyawiliyegi ngago peragi pelik kozak yei mizizo, Pi ibendaga yangalekta logo pi were ngabelak Kalili meibekke kangki pulogo inugu piyegi pakelagilege, yeizo. Nogo yaliyegi peragi kozak yeiya logo yaligu puwiliyegi kozak yeizo, yeiya.

8 Togo piyau Yisugi londaga welagela kanda kulili mizi kapura wilikwilikmek kiling piyau yombu pugu waligeleyawiliyegi kozak yeiweki nginda kambela

9 logo nguk namizi Yisugu piyau yoromaure keleya wizigeya pelik yeiya, Wangane, yeiya. Piyau Yisugi ingewerege inge piyaugiyeng laliya logo piyegi ya kumula.

10 Togo Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Kulili mizi wak. Yali kambelizo, logo negi si keya sakkawili nobiyeng miza puwiliyegi ngabelak Kalilibekke kangweki yeizo logo pulogo puwiligu neyegi pakelibene, kozak yeizo, yeiya.

11 Togo yongokyau yagoneigeya amiwili Yisugi londage ngai koyimawiliyaga nawili panga yerendage kandorik yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiliyegi watabi yaka lewagela mela piyengki kozak yeiya.

12 Togo puwiligu Yudawiligi yemanewili keya ngagozak piyengki kerewiyiwiliyaga nawilirau wawere uliweki ngago yeiya logo puwili ngago nara kozak kela.

Togo puwiligu ami puwiliyegi king yemane yana

13 logo pelik yeiya, Inugu yongkambanuwiliyegi pelik kozak yeizo, Teni iwek koyigeya yombu pugu waligeleyawiligu kusarikke kayima logo yasu pugurik ngoweiya logo kambela kisizo.

14 Keya tamizeige Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek Pailetgu peragi kerewiya logo pugu ngago nara kai purik mabura tonuwago piyegi ngago nara meiya to melagi logo inuwa ngagozak mizagi ono, yeiya.

15 Tegi ami puwili king piyeng weiya logo ngago Yudawiligi ngai ye-
mane puwiligu kisa puragi kiriwei miza. Togo ngago ngaigura Yudawili
mabuwiliyegi ululu miza mela keya mabilik mabek pewekkerau ngoluk
mizageya koyinda.

16 Yombu meleyau keya pongo ingenazikka nak Yisu ngezebokko waligeleya puwili Yirusalem yerenda wiya logo pongo ngabelak Kalili meibekke kambela. Kanda pulogo puwili paka lewak Yisu ngezebokko ulogo kangweki kozak yeiyabekke kambela.
17 Kanda pakalege puwiligu Yisu pakelawekke puwili kebiyeng morogulunda koyimowei piyegi ya kumula koya. Kapura puwiliyaga nawiligu pi wameik Yisu panu purik kangka neyau koya.
18 Tegi Yisu puwiliyegi mereke kanda pelik yeiya, Anotogo ne kozang paka ngalegiyeng mabiyeng keya ngabelakpekkiyeng mabiyengkirau ngaiweki pangkara nana legi nogo inuwa yaweyeng miziweki yani.
19 Togo yongkambanu ngabelak mabiyengkiwili mabuwiliyegi kambelizo logo watabi nogo inuwayegi waligeleya piyeng mabiyeng inuwago puwiliyegi waligeleyizo, logo piyengki kerewiya logo puwili nogo waligeleyiwili sagi. Keya inuwago puwili Pebagi yeikta, keya ne, pigi Marekpekki yeikta, keya pigi Kung Walekpekki yeiktage kaimelizo.
20 Keya inugu puwiliyegi ngago nogo inuwago miziweki kozak yeiya maburagi kiriwei mizizo kai purikki kozak yeizo. Keya kumula, inuwa koyi kang keya ne inuwa kiling wizageya kuna ngabelak pobok weik yeik puwekkegine kani, yeiya.
Togo ngago pera yombu Matiyu meibokko lende mizara logo weik pulogo yeik.

Mak
Ngago Wazono Makko Lende Mizara

1 Ngago wazono pera Yisu Kilisi Anotogi Marekpekyegi langaira logo
solowekkerik pilik lewagela.
2 Koka walaka Isaya Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili logo
Poropekwili meiwiliyaga nakko Anotogi Kapiya Walektikke lende mizarik
pelik,

Anotogo pigi Marekpekyegi pelik meiya, Kerewiye, Ni kalika kangkine ka-
pura nogo were ngago nogora oroweibek wezamelagi. Pi nigi kazing
kunagimek kangkere mizagi.

3 Yombu yakabok lewagelagi logo paka kurung yeikwekke wizimowei ngalizi
pelik yeiyagi, Yemizibek lewa legi kazing i——nugu miziyeng waberek mizizo
keya wilek kang inuguyeng pangka pangka mizizo. Kazing pilikmekke inugu
kazing Yemizibekkimek kangkere mizi, yeiyagi, kaiya. *Isaya 40:3*

4 Togo weik ngago pura ngizi lewagela. Logo yombu yakabok paka kurung
yeikwekke lewagela logo weik yongkambanuwiliyegi ngagora yana. Yeik
pugura Yowan. Pugu yongkambanuwiliyegi pelik kozak yeiya, Ini kaile
inugu miziyengki kuneng mizizo keya kazing kaile inuguyengka kowiti
mizizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo. Pilik miza logo purik
nogo ini kaimelagi logo Anotogo kaile inuguyeng tumula logo keremareke
wezamelagi.
5 Yowangu pilik kozak yeiya wizigeya yongkambanu yereng yemane
Yirusalem meiragawili keya ngabelak Yudaya meibekke yereng piyengkaw-
ilirau piyegi kambela logo pugu kairagi puwili kerewiya logo puwiligu kaile
mizayengki Anotoyegi kimeike kozak meiya logo Yowangu puwili pongo kai
Yolodang meilingke kaimela.
6 Keya Yowan poropek kokawiligu koyalik pi kazing namekke wiziya.
Kagorik pugu wakiyayeng pelik, pi liyeng Kamelmek meimekki lekpekka
narik walamiya logo wakiya, keya pugu wata korik narikka pikang nak
keremiza logo wangka waliya. Ngeragi puguyeng komuwili keya ngirung
yengelei ngezege piyeng logo pi pilik wizagoma.
7 Keya pugu yongkambanuwiliyegi ngago pelikta kozak yei miza, Kalike
yombanu nak lewagi. Kozang pugura keya yawe pugurago nogo mizi peyeng
ulagi. Ne pokyaga kulengke logo nogo kumularik yeik nogora yeik puguraga
kulengke panu, keya yeik pugura nogoraga ngalege panu.
8 Nogo ini kai yeikpokko kaimeli kapura pokko ini Anotoyegi kowita puwili
Anotogi Kung Walekpokko yenge yungke kola wizeibene keleyagi, Yowangu
yongkambanuwiliyegi pilik yeiya.

9 Yowan pilik mizageyara wok nakke Yisu ngabelak Kalili meibekke yereng
Nasarete meira wiya logo Yowanyegi kayima logo Yowangu Yisu kai Yolo-
dang meilingke kaimela,
10 logo Yisu kailingka tabunda yo yabekkeya ngizige pugu tapakeleige
pura paka ngalege lemengki kandik tiya logo Anotogi Kung Walekpek winak
Kuwemimimek kelikmek piyegi yerageya logo kanda piyegi wizigeya
11 Anotogi kilirago paka ngalega pelik mei, Ni negi Marek nogo keli
panubek. Ne niyegi wilik, meiya.

12 Pilik meiya logo nguk namizi Anotogi Kung Walekpokko Yisu paka
kurung yeik nawekke kuniweki kelemiya.
13 Pakalege kanda pi pulogo wok yombu neyau tikinda piyeng wiziya
keya Sadang kerewawiliyegi ngaibokko Yisu kaile mizibene yang kelemiya.
Pi ngezebek keke, wata ngai miziwiligu yolu lemengke wiziya. Sadangko
pi yang kelemiya logo weik wizigeya Anotogi angelawili kanda Yisuyegi
waberek ngai koya.

14 Togo Yowan kaimelibokko ngoluk yongkambanuwiliyegi kaile puwiligu
mizayengki kozak yeiyageya wizimowei pugu King Ngai Elodoyegirau kaile
pugu mizayengki kozak meiyarikki wiyeke Elodogo Yowan wigira waza-
miya. Yowan wigira wizigeyarik Yisu ngabelak Kalili meibekke kambela
logo pulogo pi yongkambanuwiliyegi Anotogi ngago wazonoragi pelik kozak
yeiya,
15 Teng Anotogo sawiya pura weik lewa. Anotogo iniyegi ngaigi pura weik
mereke mena ini kaile inugu mizayengki kuneng mizizo keya kazing kaile
inuguyengka kowiti mizizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo
logo Anotogi ngago wazonoragi kerewiya logo puragi ngizi panu kumula
logo kiriwei mizizo, yeiya.

16 Wok nakke Yisu kai kolamiya Kalili meibekke kerelemekke wei mizi
tagoneige, pugu yombu watabisi uli neyau pakela. Piyau Simong keya pigi
sakpek Enduru logo piyau kaibekke kik kawekkik wezamelageya koyilege,
purik piyau yawe kik kawek yemaneyengke watabisi uli keya kingyengki
ngane yanirage miziyau.
17 Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Ne kiling saweliweki kiriwei koli, nogo
yaliyegi yawe yongkambanuwili neyegi ngizi panu kumulibene iza oroweigi
puragi waligeleyiweki.
18 Pilik yeiya logo piyau nguk namizi kik kawekyeng wila mela logo Yisu
kiling saweliweki kiriwei kuna.
19 Yisu songono nangezi kanda pura pugu Sebetigi marekyau Jems
keya Yowan pakela. Piyau panga wang piyaugileige ngalege kik kawek
piyaugiyeng keremizageya koyilege.
20 Yisugu pakela logo nguk namizi piyauyegi, Ne kiling yawe miziweki koli
yeiya, logo piyaugi mangobek keya piyegi yawe miziwili wangleige ngalege
mabulogo wezaya logo piyau Yisu kiling saweliweki kiriwei kuna.

21 Keya pulaga puwili yereng Kapaneyam meirage tabunda logo koya
logo wok Yudawili yawe mizi ono, puwiligu Anotoyegi ya kumulibek wok
Sabatpek meibekke Yisu puwiligi i walek songonomakke kiliya la logo
yongkambanuwiliyegi Anotogi ngago wazonora waligeleya.
22 Yongkambanu piyegi kerewiyawili pugu waligeleyiyengki lelengkira.
Purik pi Yudawiligi loyengki waligeleyiwiligu waligeleyilik keleyi ono,
segeya pi kozang yemanera kiling kozak kai logo pi yeikta kiling nakko
waligeleyilik keleyi.
23 Mabuwekke i walek songonomakke ige pulogo yombanu kerewa nakko
yenge yaga ngai yolu nak wiziya logo kerewabokko ngalizi pelik kek kai,
24 Aik, ni Yisu paka yereng Nasaretegabek. Ni teniyegi nangai miziweki
mizi? Ni teni yeliweki pelege lewa logo teni kemenak yeik sa wazayiweki
ma? Ni kaile nayendau ono Anotoyaga kayimabok purik ne iwaka, kai.
25 Kapura Yisugu kerewabekyegi pelik ngalik meiya, Ngagoluk wizei, keya
yombubekyaga kazi welagela kule, meiya.

26 Pilik meiya logo kerewabokko yombanubek piyeng keya walibene
kelemiya logo ngalizi kek kaiya logo welagelabela.
27 Yongkambanu pura pakela puwili yemane lelengkira logo puwili nakko
nakyegi pelik mei yongomo miza, Pera nangaira? Pera wik waligeleyi nara
ma talik? Yombu pobokki ngago kozang perago kerewawili kazi kunibene
yeiya logo puwilirau pugu kairagi kerewiya logo kiriwei mizi, mei.
28 Keya pulaga ngago Yisugu miziyengki langaira yenge ngabelak Kalili
meibekke yereng mabiyengke nguk namizi ululu miza mela logo yeik
pugura yemane lewagela.

29 Togo nguk namizi Yisu keya pugu waligeleyiwili Yudawiligi i walek
songono pumakka welagela. Pulaga Yisu kiling Jems keya Yowan pongo
Simong keya Endurugi imakki kambela.
30 Pi kanda yeke ige Simongki yongokpumelegi panumele kemegeme
korikwek yezingei panu mizimekka mizi logo lalektage iwek wizilege logo
Yisu pulogo tabung mei ngizige puwiligu piyegi kemegeme pugumekki nguk
namizi kozak meiya.
31 Tegi Yisu piyegi kanda mele puguzik weiya logo yangalekta wazamiya
logo kemegeme korikwek yezingeimek piyaga yeik logo pi weik puwiligi
ngeragi keya watabi miza yowiya.

32 Pilik miza logo kepileige yokmek kiliya logo yongkambanuwiligu
Yisuyegi kemegemewili keya yombanu kerewawili yenge yungke ngai
yoluwili iza orowei wiriya.
33 Yereng purage yongkambanu yoluwili mabuwili i pumakke yerengke
tiya mana.
34 Togo Yisugu yongkambanu kolokngagono kemegeme nak nalangaimek
kilingwili miza puwili yeik wazaya keya kerewa kolokngagonowili
yongkambanuwiliyaga welagela wezayela. Yisu Anotogo sawiyabek purik
kerewawili iwaka kopong Yisugu kerewawili ngago pi tak miza pura
yongkambanuwiliyegi kawela kisa nelegi keleya.

35 Togo wangane panu pura Yisu yangalek meiya logo yereng pura wiya
logo pi ngezebek kabelak kuyangka ngagoluk nangezige waberek miziweki
kambela.
36 Waleleige pi talege miza legi Simong keya pi kiling puwili Yisuyegi suwei
wela.
37 Logo puwiligu pi yolok ngelawekke pelik meiya, Yongkambanuwili
mabuwili niyegi suwei weli, meiya.
38 Kapura Yisugu pelik yeiya to mela, Mabilik, teni yereng nayengke kang-
weki. Ne yongkambanu yereng piyengke yolu puwiliyegirau Anotogi ngago
wazonora kozak yeiweki. Ne pilik miziweki kayimabek legi ne kangweki,
yeiya.
39 Tegi pi ngabelak Kalili mabokko yongomo mizageya wizimowei Yudaw-
iligi i walek songonoyengki la logo Anotogi ngagora yani keya kerewawili
yongkambanuwiliyaga welagela wezayeli miza.

40 Togo wok nakke yombu kemegeme Leposimek meimek kiling nak
Yisuyegi weik lewa. Kemegeme Leposimek mei pumok korikwek sok miz-
imek keya korikwekke wizing lewa meli mizimek logo yongkambanuwiligu
wizing piyeng kuming kelemiya purik puwilirau kemegeme leposi pumokka
yela managi, legi yongkambanuwiligu kulili panu mizimek logo puwili nak

leposimek kiling purik pilikpok kezanga mani mizimek. Logo yombanu pilikmek kilimbek Yisuyegi kayima logo Yisugi yeikta yongolok meiweki pi Yisugi ingewerege panga ngabelakke ingeyau laliya logo pelik kelegele meiya, Tamizeige nugu keli mabura nugu ne yombiyangai wazaniye logo yongkambanuwiligu neyegi kezanga nanagi ono, meiya.
41 Togo Yisu piyegi yalek panu miza legi Yisu melezik tungkula logo pi kebangkela logo Yisugu pelik meiya to mela, Nogo mizagi keli. Ni yombiyangai se, meiya.
42 Nguk namizi mabuwekke yombubekyegi wizing leposi lewamek weik yeik logo pi weik yombiyangai sa.

43 Pilik miza logo Yisugu piyegi pelik kozang meiya,
44 Nugu peragi namele keya nakyegi kozak mei nagani, kapura tenigi lo Mosego kaiya puragi kiriwei mizimo. Ni Anotogi i walek yemanemakki yombu Anotoyegi kolak mizibokko ni yombiyangai sa wazaniyarikki pakelibene kune keya pulaga nugu pi wata namek Anotoyegi kolak mizagirikki wiyeke mana logo pugu ula logo waliya logo ni weik yombiyangai wazaniya puragi yongkambanuwiligu iwakagi, meiya.
45 Kapura yombanu yakabok ngagoluk kambela ono, pi yongkambanuwiliyegi ngago Yisugu yombiyangai wazamiya puragira kozak yeiyageya wiziyarikki kandik yongkambanu kolokngagono panu Yisuyegi nginda lewa logo Yisu weik yerengke yongkambanuwiligi wirege kimeike kunagi langai ono, logo pi yerengyengka yenge keke wiziya. Kapura yongkambanuwili lewe mabiyengka ngoluk piyegi lewagelageya koya.

2

1 Pilik miza logo waleleige wok nakke Yisu ngereke yereng Kapaneyam meirage yo.
2 Logo pi i namakke yolu purikki yongkambanu mabuwili kerewiya logo yongkambanu kolokngagono tiya mani, logo kolokngagono panu yeke ige lemeng liya keya yenge yerengke lemendau liya miza. Yisugu puwiliyegi Anotogi ngago wazonora kozak yeiya.
3 Pi pilik mizageya keya yombanu nawili wiriya logo puwiliyaga yombanu mangobektau onowiligu yombu inge keya meleyeng ibeng nak lalektikke ngalege wageliwei kanda
4 puwili yeke ige Yisuyegi saweliwei wazamiyagi nobiyeng miza kapura yongkambanu kolokngagono liya kopong puwili kemegemebek yeke ige wageliwei lagi langai ono, legi puwili pi yeke imakke ngalege ngilirik neing wageliwei la logo lewelimbekke yungu narik tiya logo wibek lalektikka ngane miza logo yenge yongkambanuwiligi tepekke kemegemebek lalektikke wibekka Yisugi ingewerege kula.
5 Puwili Yisugu kemegemebek yombiyangai wazamiyagi langai purikki ngizi panu kumulirikki pugu pakela logo pugu yombu inge keya meleyau ibembekyegi pelik meiya, Ei, nogo kaile nuguyeng weik tumula logo keremareke wezameli kani, meiya.

6 Yisu pilik kai legi yombanu Mosegi loyengki waligeleyi pulogo mogosa koya puwiligu ya puwiligiyengke pelik kumula,
7 Yombanu pobok pilik kaiyagi onobek, purik pugu kai purik pi Anoto kiling pangka pangka kai yagenda legi. Yombanu ngabelakpekke nakkorau kaileyeng tumula logo wezamelagi ono, Anoto wamenakko mizagi mena miza.

8 Nguk namizi Yisugu yenge wilek kang pugubekke puwiligu liwik kumula
piyengki iwaka legi pelik yeiya, Inuwa ya inuguyengke pilik kumulira
nangki?
9 Yawe nangaira yemane onora, kaileyeng tumula logo wezamelagira
ma yombu inge keya meleyeng ibeng nak yombiyangai wazamiyagi pura?
Tamizeige ne yaka inge keya meleyeng ibembekyegi pelik mei, Nogo kaile
nuguyeng tumula logo wezamela, mei purik ini pi wameik kai ma ngaigu kai
kisagi, kapura tamizeige ne yombu inge keya meleyeng ibembekyegi pelik
mei, Yangalek meiya logo kune, mei purik ini ne wameikpek ma ngaigubek
miza legi iwakaweki.
10 Ne yombanu paka ngalega kayimabek logo yongkambanu
ngabelakpekkewiligi kaileyeng tumuliweki pangkara kilimbek logo ini
purikki iwakaweki nogo yaka yombu inge keya meleyeng ibembekyegi
pelik mei yagenda,
11 Ni yangalek meiya logo yolumek nuguyeng weiya logo i nugumakki
kambele, mei yagenda.
12 Mabuwekke yombanubek puwiligi wirege yangalekta luweza logo yol-
umek puguyeng weiya logo imakka welagela kuna. Pilik miza logo pakela
pumok mamok lelengkirageya koyimowei Anotogi yeikta yongolok meiya
logo pelik kisa, Teni pilik nararau ulogo pakela ono, kisa.

13 Keya pulaga Yisu ngereke pongo kai kolamiya Kalili meibekke kambela
logo pulogo yongkambanu kolokngagonowili piyegi wawere ula logo pugu
puwiliyegi mawinda Anotogi ngagora waligeleya.
14 Pilik miza logo Yisu wei mizi kunimowei tapakeleige yombu king takis
weibek, Alapiyagi marekpek Lebi, opis pugumakki mogosa wizilege Yisugu
piyegi pelik meiya, Ni ne kiling saweliweki kiriwei koli, meiya. Pulaga Lebi
kerewiya logo yangalek meiya logo Yisu kiling saweliweki kiriwei kuna.
15 Kalike wok nakke puwili Lebigi imakke kanda ngeragi niweki mogosa
keya Yisu keya pugu waligeleyiwili kiling Yudawiligi yombanu kolokn-
gagono kapmanbekyegi king takis wei logo piyengka nayeng ngowei mizi-
wili keya yombanu kaile mizi nawilirau menalege Lebigi imakke ngeragi
nageya koya purik yombanu kolokngagono pilikwili Yisuyegi kiriwei legi.
16 Yombu Mosegi loyengki waligeleyiwiligi ngai Palisi meimekka nawili
Yisu kiling puwili nirikki pakela logo puwili sisik miza. Yombu Palisi-
wili meiwili yombu Yuda kangka yemane Mosegi lo mabiyengki waberek
panu kiriwei keya puwiligi yelibungang kokawiligi ngago yogongyengkirau
kozang panu kiriwei mizi miziwili. Logo puwili sisik sara koyimowei kalike
pigi yombu ngezebokko waligeleyi puwiliyegi pelik nguk yeiya, Inuwagi
yemanebek yombu king takis wei piyengka nayeng ngowei miziwili keya
yombanu kaile mizi nawili kiling ngeragi ni mizira nangki? Pi pilik mizi
purik pangka ono, yeiya.
17 Yisugu puragi kerewiya logo puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yongkam-
banu wazonowili totayegi kang ono, kemegemewili keke totayegi pakeli
kangwili. Kazing mabilikmekke ne yongkambanu ngezewiligu ngezewil-
iyegi pangkawili mizi puwiliyegi kayima ono, ne yombanu kaile mizi
puwiliyegi kayima logo puwili kazing kaile miziyengka kowitibene ngago
yeiwekibek, yeiya.

18 Kang narage Yowan kaimelibekyegi kiriweiwili keya yombanu Palisi-
wili meiwili kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki
tiya maniweki ngeragi ni onomek mizageya koya. Yongkambanu nawili

Yisuyegi kayima logo pelik nguk meiya, Yowan kai melibekyegi kiriweiwili keya yombanu Palisiwili meiwiliyegi kiriweiwilirau kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizimek mizi kapura yombu ni makngezogo waligeleyiwili kazing pumok mizi onora nangki?

19 Pilik meiya logo Yisugu pelik yeiya to mela, Yek tek nangezi yombanu yongok weiweki mizi nakyegi langai kumuli. Yongkambu weiwekkerik yombu yongok weiyagibokko ingenazewili ngeragi miza yaniweki miza logo yani wizigeya puwili wilik kagowindikku mizagewiyege pi kiling mogosa logo ni.

20 Kazing mabilikmekke neyegi kiriweiwili ne kiling koyimowei menalege ngeragi ni kapura kalike yombanu neyegi kumbak mizi puwiligu neyegi kiriweiwiliyaga niza orowei puwekke puwili ya kunengmokko mizagewiyege kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizimek mizagi kani, yeiya.

21 Keya kazing yombanu Palisiwili meiwiligi weremek keya Yisugi kazing wikmek sawela nelegi puwili waligeleyiweki Yisugu ngago saweliwei pera puwiliyegi kozak yeiya, Nakko melewangka wik narikka walerik ngela logo paka melewangka were koliyarikke lolo ulagi ono. Tamizeige pi pilik mizi purik melewangka wiktik kaile mizagi keya melewangka wererik ngoluk sobok wiziyagi.

22 Keya nakko kai waing wikpek keremiziwekkerik were pi kik wata korik wikyeng keremiza logo kai waing wikpek kubuli. Pi kai waing wikpek panga kik wata korik wereyengke kubulagi ono. Pi pilik miza purik kai waing wikpek sibesibe wari lewawekke wata korik wereyeng potora logo waimbek panga ngabelakke kubula welagi keya kik wata korikyeng yeikki. Piliktikki wiyeke kai waing wikpek panga kik wata korik wikyengke kubuliweki. Kazing mabilikmekke negi kazing wikmok kazing weremekke sawelagi ono, yeiya.

23 Wok nakke Yudawili yawe mizi ono puwiligu Anotoyegi ya kumulibek logo wok Sabatpek meibekke Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili yawe pandi wit nalei neing wei kambela logo yombu puguwili kunimowei wit wire pandiyeng kelikyengki wireyeng tiya logo ni mizi kuna.

24 Puwiligu pilik miza purikki yombu Palisi mei nawiligu pakela logo Yisuyegi pelik ngalik meiya, Keriye, Lo tonugurago wok Sabatpekke yawe mizi nagani kaiyara puwiligu ngelira nangki, meiya.

25 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwago Anotogi Kapiya Walektikke tenigi yelibungang kokawiligi ngaibek Tawitigu koka walaka miza purikki sangkela puragi kumuli. Wok nakke Abiyata yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek wiziyawekke Tawiti keya pi kiling puwili ngeragiyengki yeik wizigeya yagasi miza, legi

26 Tawiti Anotogi imakke yeke ige la logo Abiyatayegi nguk meiya logo iwing perek Anotogi mowiya piyengka weiya logo na keya yombu pi kilingwilirau yani miza. Puragi ini sangkela kapura ini ngizi iwaka ono. Lorago pelik kai, Iwing perek piyeng yombu yeikwili ni nagani, yombu Anotoyegi kolak miziwili keke nagiyeng, kai. Kapura Anotogo puragi ngalik kai ono, legi inuwarau negi yombu ne makngezogo waligeleyiwiliyegi ngalik yei nagani, yeiya.

27 Pugu pilik yeiya logo pugu mawinda pelik yeiya, Anotogo were yongkambanuwili keremiza logo kalike puwiliyegi wiyeke wok yawe mizi onobek puwiliyegi sawelibene keremiza.

28 Keya ne yombanu paka ngalega kayimabek, ne wok yawe mizi onobekki
ngaibek keya ne watabi yongkambanuwiligu wok yawe mizi onobekke
mizagi piyengki kaiyagibek, yeiya.

3

1 Pulaga wok Yudawiligi yawe mizi onobekke Yisu ngereke Yudawiligi i
walek songonomakki yeke ige la logo pulogo yombu melelora koru miza nak
wizilege.
2 Yombu Yisuyegi kiyebuk miza nawili pulogo piyegi pakelara ngai koy-
ilege. Puwili Yisugu kazing korowali nayeng mizi purik kebangkelagiwili.
Tamizeige pugu pi wok yawe mizi onobekke yombanu kemegeme nak
yombiyangai wazamiyagi ma talik miza legi puwili mereke panu ngai koya.
3 Togo Yisugu yombu melelora koru mizabekyegi pelik meiya, Welawekke
pelege koli, meiya
4 logo Yisugu kumula puwiligiyengki iwaka legi puwiliyegi pelik nguk
yeiya, Wok yawe mizi onobekke lo tonuwagirago pangka miziweki
kaiyayeng nangaiyeng? Teni yombanuwiliyegi wazono miziweki kai
ma kaile miziweki kai? Ma teni yombanuwiliyegi sawela logo wazono
yolugiweki kai ma yela logo ibeng wazayiweki kai? Pilik nguk yeiya kapura
puwili nakko ngago nara kisa ono.
5 Togo Yisugu puwiliyegi sisikta kiling pakeliwei miza keya ngereke pi
puwiliyegirau yalek miza, purik ya puwiligiyeng kozang kopong yalek
kelirarau ya puwiligiyengke ono. Kapura pugu yombubekyegi melelo
nugura tungkule meiya. Logo pi melelo pugura tungkula logo weik ngereke
yombiyangai sa.
6 Togo nguk namizi yombanu Palisiwili meiwili i walek songonomakka we-
lagela yerageya logo puwili kiling yombu ngai Elodoyegi kiriwei nawilirau
wawere ula logo kazing Yisu ula logo ibengki namekki kozak kela.

7 Togo Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili pulumeng wiya
logo pongo kai kolamiya Kalili meibekke kambela. Keya yongkambanu
kolokngagono ngabelak Kalili meibekkawili piyegi kalika kiriwei kambela.
Yongkambanu nawilirau piyegi wiriya. Puwiliyaga nawili paka ngabelak
Yudaya meibekki yereng nayengkawili
8 keya paka Yirusalem yereng yemaneragawili keya yenge ngabelak
Idumiya meibekki yereng nayengkawili keya kabelak kai Yolodang meil-
ingka pangazuwage purikkawili keya pongo Taya keya Sairong yereng kai
wizambekkiyaugawili kiling yereng piyaugi ngezege piyengkawili. Puwili
mabuwili Yisugu miziyengki kerewiya kopong puwili piyegi pakeliweki
wiriya.
9 Yongkambanu kolokngagono panuwili piyegi tektek kangane mizi legi
yongkambanuwiligu pi momane meiya nelegi Yisugu yombu ngezebokko
waligeleyiwiliyegi pigi wang nalei kangkere miziweki yeiya logo puleige
mogosa logo yongkambanuwili waligeleyibene.
10 Yisugu yongkambanu kolokngagono kemegemewili yombiyangai waza-
yarikki wiyeke ngoluk kemegeme kolokngagono nawilirau Yisuyegi tektek
kangane mizi lewa logo pugu puwili yombiyangai wazayibene.
11 Keya kerewa yombanuwiligi yenge yungke koya puwiligu Yisuyegi
pakelawekke yombanu puwiligu kiliya yolu puwili Yisugi ingewerege ulu
wala logo pelik kek kisibene keleyi, Ni Anotogi Marekpek kisibene keleyi
miza.

12 Kapura Yisu kiyebuk legi pugu kerewawiliyegi kozang ngago yeiya pi
Anotogi Marekpek purikki yongkambanuwiliyegi kozak yeiya nelegi.

13 Pulaga Yisu paka lewege kambela logo pugu yombanu piyegi yawe mizi-
weki izagiweki miziwili piyegi wiriyibene ngago yeiya logo puwili piyegi
wiriya.
14 Togo puwiliyaga pi meleyau keya pongo ingenazikka neyauwili iza logo
pi kiling koyiweki keya kalike pi puwili wezayela logo puwili yongkam-
banuwiliyegi Anotogi ngagoragi kozak yeiweki
15 keya puwili kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayelagi
puragi kozanda keya pangkara yaniweki.
16 Yisugu yombanu izawiligi yeikyeng peyeng, nak Simong Yisugu Pita
meibek,
17 neyau Jems keya pigi sakpek Yowan Sebetigi marekyau Yisugu yeikta
wik Powanesi meiyayau. Yeik pura lendikki marekyau kai yagenda purik
kazing piyaugiyeng lendik kelik legi.
18 Keya Enduru, keya Pilip keya Patolomiyu, keya Matiyu keya Tomasi,
keya Alapiyagi marekpek Jems, keya Tariyasi, keya Saimon. Saimon yombu
Selete Yudawili Romwiliyaga yaliya wazayiweki liwik yawe miziwiliyaga
nak logo puwiligu pi Saimon Seletebek meibek,
19 keya nak Yuras Isaliyoto kalike Yisu ulagiwiliyegi miza yanagibek.

Pilik miza logo Yisu i namakki kambela.
20 Keya yongkambanu kolokngagonowili ngereke menalege piyegi
wawere uli mizi logo Yisurau pangka ngeragi nagi langai ono.
21 Keya yongkambanu nawiligu pelik kisi, Pi lelewe mizi, kisi legi ingini
puguwili puragi kerewiya logo puwili pi miza wariweki kayima.
22 Keya yombanu Mosegi loyengki waligeleyi nawili paka Yirusalemga
lewawili i pumakke koyimowei pelik kisi, Yisu kerewawiligi ngaibek Sadang,
yeik pigi nara Piyesebu, logo Piyesebu piyegi yenge yungke ngai yolu.
Keya pokko Yisu kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayeliweki
kozang mani.
23 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi piyegiweki ngago yeiya logo pugu
puwiliyegi ngago saweliwei pera pelik kozak yeiya, Inugu kumularik Sadan-
gko pi ngezebek yongkambanuwiliyaga welagela wezamelagi ma talik?
Yeik.
24 Tamizeige kapmanwili ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik
kozang koyagi ono logo kawiyegi.
25 Ma tamizeige yombu nak ibuwili ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke
purik sanga miza logo nawili narikke miza melagi.
26 Kazing mabilikmekke tamizeige Sadangki kerewawili ngezewiligi te-
pekke ngai keli purik Sadangki ngaimek kozang wizei penangai ono, yeikki.
27 Keya nakkorau yombanu kozambekki imakke yeke ige yabela logo
watabiyeng ngoweiyagi langai ono, kapura tamizeige pi were yombanu
kozambek wigira wazamiya mabura kele pi pangka watabi pugu kelagi
mabiyeng ngoweiyagi langai. Togo purikku kai purik Sadang kozang kapura
ne kozang panu kani, logo nogo pangka Sadang keya pigi ngaimek yongkam-
banuwiliyaga welagela wezayelagi.
28 Kerewiyi. Wameik panu. Yongkambanu ngabelakkewiligu kaile miza-
yeng mabiyeng keya ngago kaile puwiligu kisa piyeng mabiyeng puwiligu
Anotoyegi kozak mei purik Anotogo tumulagi

29 kapura nakko Anotogi Kung Walekpekyegi langai ngago kaile kaiya
purik Anotogo pura tumulagi ono, Anotogo pugu kaile kaiya pura ke-
bangkela wizagomagi, yeiya.
30 Yisugu pura kozak yeiya purik nawiligu pi kerewa nak yenge yungke
yolu kisi legi.

31 Mabuwekke Yisugi panumele keya sakwili wiriya logo imakka yenge
yerengke luweza koyimowei ngago nara yeke ige piyegi pi yeragibene weza-
mela.
32 Yongkambanu kolokngagono Yisu yawereng kelemiyara mogosara koy-
awili nakko piyegi pelik meiya, Nigi panumele keya sakwili yenge yerengke
yuke koyimowei niyegi ngago kisi, meiya.
33 Tegi Yisu pelik meiya to mela, Negi panumele tamele keya negi sakwili
tawili, yeiya.
34 Togo pugu mogosawiliyegi pakeli yongomo miza logo pelik yeiya,
Kerewiyi, ini pewili negi panumele keya sakwili kani.
35 Keya Anotogo mizagi keliyeng mizi mologabok negi sakpek keya negi
sakmele keya negi panumele, yeiya.

4

1 Pulaga Yisu ngereke pongo kai kolamiya Kalili meibekke kerelege
luweza wizimowei weik ngago wazonora yongkambanuwili waligeleyi.
Keya yongkambanu kolokngagono panuwiligu piyegi tektek kangane
kelemiyageya koyimowei yawereng kelemi, legi Yisu wang naleige
tameneng meiya logo mogosa, logo wanglei panga kaibekke songono
nangezi kuna logo pugu wangleiga wizimowei yongkambanu pulogo
kaingimbekke wawere ula koya puwili waligeleya.
2 Keya pi puwiliyegi ngago saweliweiyengko ngago ngizi kolokn-
gagonoyeng waligeleya.
3 Pugu ngago saweliwei nara pelik yeiya, Kerewiyi, wok nakke yombu nak
pandi wilekyeng yawege wezameli kambela.
4 Pi wezameli kunarik wilek nayeng ngabelak kozang yongkambanuwiligu
wei mizibekke wala logo winakwiligu kanda na.
5 Keya wilek nayeng ngabelak kingyeng kilimbekke ngalege wala kapura
ngabelak songonobek kopong pengyeng nguk namizi lewagela logo
6 yokmek ngaiwekke yokmokko pak meiya logo ngoliya keya puliliyendau
songono kopong peyendau ibeng sa.
7 Keya wilek nayeng ibek ingakyeng kilingyengki tepekke wala kapura
ingak piyengko momanenda wiya logo pengyeng ibeng sa logo wilek wiri
ono.
8 Keya wilek nayeng ngabelak yombiyangaibekke ngalege wala kopong
marekyeng lewa wizigeya yemane sa logo wilek wazonoyeng wira. Kang
nayeng wilek songono wiri, keya kang nayeng wilek yemane wiri, keya kang
nayeng wilek yemane panu wiri.
9 Yisugu saweliwei pura kozak yeiya logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini
kerangangyeng kilingwili mabura waberek kerewiyi, yeiya.

10 Kalike mamok wei miza mela wizigeya Yisu keke wiziyawekke yombu
meleyau keya pongo ingenazikka neyau Yisu ngezebokko waligeleyiwili
kiling yombanu piyegi kiriwei nawilirau piyegi wiriya logo puwili Yisuyegi
pelik nguk meiya, Ngago saweliwei yaka nugu kai puragi solorik taliktik,
meiya.

11 Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Anotogo ini ne kiling sawela puwiliyegi watabi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi koka iwaka ono piyeng kimeike kelemiweki keli logo nogo iniyegi saweliwei purago kai puragi kozak yeiweki mizi. Kapura yongkambanu Anotogo puwiliyegi ngaiweki keleyi ono puwiliyegi nogo ngago saweliweiyeng kozak yei kopong puwili lusuwei.
12 Pilik mizi pura Isayago Anotogi Kapiya Walektikke pobilik kaiya puragi kiriwei,
Purik puwiligu wire puwiligiyengko yawe nogo miziyengki pakeli kele kapura puwili ngizi pakeli ono, keya puwili ngago nogo kai puragi kerewiyi kele kapura ngizi panu kumuli ono. Purik tamizeige puwili ngizi kumuli kesak puwiligi wilek kangyeng neyegi kowita logo nogo kaile puwiligu mizayeng tumulagi, kaiya. *Isaya 6:9,10*

13 Keya Yisu puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Ini ngago saweliwei nogo yaka kaiya puragi solorik lusuwei, legi ngago saweliwei nogo kalike kozak yeiyagi piyengki soloyeng ini nguk namizi iwakagi ono. Kapura ini ngago saweliwei nogo yaka kaiya puragi solorikki iwaka si nangaiweki kerewiyi.
14 Yombu pandi wilekyeng yaka wezamelabok yombanu Anotogi ngago wazonora yongkambanuwiliyegi kozak yeibok kelikpek.
15 Keya ngabelakpek yongkambanu Anotogi ngago wazonoragi kerewiyi puwili kelik. Logo ngabelak kozang wilek nayeng wala logo winakwiligu kanda nabok yongkambanu Anotogi ngago wazonoragi kerewiyi kapura ngizi kumuli ono puwili kelik logo puwili ngagora kerewiyi puwekkerik Sadangko nguk namizi kanda ngago pura puwiliyaga weiya logo wezameli.
16 Keya ngabelak kingyeng kilimbok yongkambanu kerewiyi nawili kelik logo pura nguk namizi weiyagirikki wilik
17 keya wilek marekyengki puliliyeng yenge ngabelakke kiliya kula ono mabilik puwili ngago puragi kumula kapura wilek kang puwiligiyengke yenge yungke kiliya panu ono, logo puwili Anotogi ngago wazonoragi ngizi kumuli purikki wiyeke kunengyeng yani ma ngangang keleyi puwekkerik puwili nguk namizi Anotoyegi kezanga mani logo puwiligi ngizi kumulara yeikki.
18 Keya ngabelak ibek ingakyeng kilimbek yongkambanu kerewiyi nawili kelik logo puwili Anotogi ngagora kerewiya kele
19 kapura kazing ngabelakpekki kunengyengki kumuli pumok, keya kingyengki ibeng si pumok, keya korikwekko keli piyengki kira orowei mizi pumokko Anotogi ngagora waliya logo kazing puwiligu Anotoyegi mizi piyeng ngizi onowili.
20 Kapura yongkambanu nawili ngabelak wazono wilekyeng walabok kelikwili. Puwili Anotogi ngagoragi kerewiyi logo wei logo pura wilek kang puwiligiyengke kozang kebangkela yoluwili. Logo puwiligu miziyengki ngiziyeng weik kimeike lewagela. Nawiligu purikki ngizirik walimizimek songono, keya nawiligu purikki ngizirik walimizirik yemane, keya nawiligu purikki ngizirik walimizirik yemane panu, yeiya.

21 Keya ngereke Yisugu ngago saweliwei pera pelik yeiya, Yombanu nak lambek langiya logo yeke ige oroweirik kaimirage kulengke wiyi ma lalektage yenge kulengke wiyagi ono, a'a'. Nakkorau pilik mizagi ono, pilik segeya pi orowei paka ngalege kimeike wirami wazamiyagi.
22 Kazing mabilikmekke watabi mabek Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi langai liwik wiya piyeng kalike kimeike kawela wiyagiyeng,

keya watabi mabek Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi langai ngokmana piyeng kalike ngokmana piyengka lewagela wiriyagi logo yongkambanuwiligu piyeng iwakaweki.
23 Yombanu kerangang kerewiyagiyeng kiling puwili mabura kerewiyizo, yeiya.
24 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya, Ngago nogo kai puragi waberek kerewiya panu logo wilek kang inuguyeng puragi tiya mani. Purik yombanu ngagoragi wilek kang puguyeng songono tiya manibokyegi Anotogo ngizira songono managi. Kapura yombanu ngagoragi wilek kang puguyeng unatuba tiya manibokyegi Anotogo ngizira unatuba managi keya Anotogo pokyegi ngoluk ngago ngizira mawiyarekka managi.
25 Purik tamizeige yombanu namele keya nak Anotogi ngagora kebangkela logo kiriwei yolu mologabok Anotogo pi ngizira mawinda managi kani kapura tamizeige namele keya nak ngago puragi kiriwei ono purik Anotogo ngago pilik mologabokko songono kebangkela yolu nobiyeng miza pura piyaga weiya mowiyagi kani, yeiya.

26 Keya Yisugu puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura yombanu ngeragi wilekyeng yaweleige ngeriyi pok kelik.
27 Yombu nak wilekyeng yawe puguleige ngeriya logo wok mabiyeng pi kusage iwek koli keya yoklongko wei mizi logo wilekyeng lewagela kapura talik mizi miza purik pi lusuwei.
28 Ngabelakpek ngezebokko yawe pura miza logo were pendik lewagela keya pulaga kaburik keya pungeziga pura kaburik weik wilekyengko kola.
29 Wilekyeng kuk puwekke yaweleigi mangobek lawek kiling yaweleige kunimowei pelik kai, Wilekyeng wawiyagira weik lewa. Kazing mabilikmekke Anotogo pigi ngaimekki ngai pura kozang teni pakelagi ma iwakagi langai onorago yemane sibene kelemi lewa, yeiya.

30 Keya Yisugu pelik yeiya, Nogo Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura nangaiyeng kelik kaiyagi? Keya ngago saweliwei taliktago ngai pumokki langai kozak kaiyagi?
31 Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura yengelei wilek Mastet mei nak kelik. Yengelei wilek Mastet meiyeng wilek nayeng kelik yemane ono, yengelei Mastet puleigi wilekyeng songono panu
32 kapura yombanu nakko Mastet nak ngeriya puwekkerik kalike purik yengelei nayengka yemane panu lewagi. Keya puleigi meleyeng yemane panu logo winakwiligu kanda yengelei meleyengke igazi mizagi, yeiya.

33 Keya Yisugu ngago wazonora yongkambanuwiliyegi kozak yei kunarik ngago saweliwei kolokngagonoyengko Anotogi ngagora kozak yei miza.
34 Pugu puwiliyegi puwiligu kumula puragi pangka pangka kozak yeiya. Pugu puwiliyegi ngago saweliweiyengke keke kozak yeiya kapura kang nayengke pi yombanu ngezebokko waligeleyiwili iza orowei lewe narikke kuna logo kimeike panu ngago saweliwei piyengki soloyeng kozak yei miza.

35 Wok mabokko ibengke yokmek kiliyawekke Yisu yombanu ngezebokko waligeleyiwili kiling wangleige mogosa koyimowei pugu puwiliyegi pelik yeiya, Teni kai kolamiyabek wala uwei lalu pangazuwagawekke kangweki, yeiya.
36 Togo puwili yongkambanuwili wezayela logo weik pi kiling puwili wang naleige kuna keya wang nayendau puwili kiling menalege kambela.

37 Puwili kaibekki ngalengale tagoneige kebarek unatubabek kaibekke uli
yongomo mizi logo kaibek wangleige wilakweki mereke.
38 Yisu yaka mabura wangleige yeke kalike ngandektikke kebi pugura
wiya logo pi iwek kola. Yombanu ngezebokko waligeleyiwiligu pi waliya
kelemiya logo pelik meiya, Kiriwagabek, teni weik kaiyaga niweki mizi. Ni
mizi perikki keriyi ono, yeik karagare iwek kola yolura nangki?
39 Logo Yisu yangalek meiya logo kebarekpek ngalik meiya logo kaibekki
pelik meiya, Yek wizei, meiya. Togo kebarekpek weik yeik keya kaibektau
weik yelakkelek wiziya.
40 Togo Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini wilek ngelek kumulira
nangki? Ini nogo iniyegi ngaigi langai purikki neyegi ngizi kumuli ono ma
talik, yeiya.
41 Kapura puwili kazi miza keya lelengkira keya nakko nakyegi pelik
meiya, Yombanubek talikpek logo kebarekpek keya kaibektau pugu kairagi
kerewiya logo kiriwei mizi, meiya.

5

1 Pilik miza logo puwili wangleige ngalengale kuna logo waleleige puwili
Kai Kalilibekki lalu pangazuwagawekke ngabelak Kegesa meibekke kanda
wila wiya.
2 Pulogo yombanu lelewe kerewa nak yenge yungkebek yolu keya
yombanubok yombanu mosindage iwek keya yolubek.
3 Nakkorau pi sengyengkorau wigiragi langai ono.
4 Kang kolokngagono inge keya mele puguyeng sengyengko wigira waza-
miya kapura kang mabiyeng kerewabekki kozandago seng inge keya mele
puguyeng wigirayeng ngela. Kozang pugura yemane panu logo yombanu
nakkorau pi waliyagi ono.
5 Kusaga yoklongko pi yombanu mosinda keya lewakyengke ingkeya
kelele kaiyageya wizimowei kingyengki ngalege kawiye walimizibek logo
korik puguwek lamiti wilibekpek.
6 Pugu koweiga wizimowei Yisu wangleiga welagelarikki pakelawekke pi
nginda kanda Yisugi inge werege ulu wala logo Yisugi yeikta yongolok meiya.
7-8 Tegi Yisugu kerewabekyegi pelik meiya, Kerewabek, ni
yombanubekyaga welagela kune, meiya kapura kerewabok Yisu Anotogi
Marekpek purik pi iwaka kopong pi ngalizi pelik kek meiya, Yisu, Anoto
Yemizi Ngizi Lewege Panubekki Marekpek, nugu neyegi nangaiyeng
keleniweki mizi? Nogo Anotogi wirege niyegi pelik nguk nei ne ngangang
keleni nagani, meiya.
9 Tegi Yisugu piyegi pelik nguk meiya, Yeik nugura talik mei? Pilik mei
legi pugu pelik meiya to mela, Yeik nogora Ngelekpek, purik teni kolokn-
gagonowili legi, meiya.
10 Keya pi Yisuyegi pelik mazeng keya nguk meiya, Nugu teni kerewawili
ngabelak nakke kang wezayeli nagani, meiya.
11 Lewak songono mereke pulogo wizilegebekke liyeng kabe kolokn-
gagono namek ngeragi ni yo keya to mizageya koyilege.
12 Togo kerewawiligu Yisuyegi pelik kelegele meiya, Nugu teni liyeng
puwiliyegi kiliya wezayele, meiya.
13 Tegi Yisugu puwili liyeng puwiliyegi kiliya wezayela. Togo kerewaw-
ili yombanubekyaga welagela panga liyengwiliyegi kiliya logo liyengwili
sangkelarik tausen neyau tikinda puwili lelewe miza logo lewakpekka
nginda kanda wilekwekka yenge kaibekke kiliya logo kaiyaga na.

14 Yombu liyengwiliyegi yaka ngai koyimawili yaka miza puragi pakela
logo puwili nginda kambela logo ngago yaka miza puragira yongkambanu
yereng yemaneyeng keya songonoyeng keya yaweyengke yawe miziwiliyegi
kozak yei miza. Logo yongkambanu ngago puragi kerewiyawili yaka miza
puragi pakeli kambela.
15 Puwili Yisuyegi kanda pura yombu yaka kerewa ngelekwili piyaga
welagela wezayelabok lelewemek yeik wizigeya kagorik tiya logo Yisu kiling
mogosara wizilege pakela logo puwili kulili panu miza, purik kozang yeman-
era kiling piyeng miza purikki puwili iwaka kopong.
16 Togo yongkambanu yaka miza puragi pakela puwiligu yongkam-
banu yaka miza puragi napakeli puwiliyegi Yisugu miza logo yombubek
yombiyangai wazamiya keya liyengwiliyegi miza puragi kozak yeiya.
17 Togo yongkambanu panga Kegesa pulumengka puwili mabuwili kulili
panu miza. Logo piliktikki wiyeke puwiligu Yisu nalege kangweki kelegele
meiya.
18 Tegi Yisu panga wangleige ngalege yabela logo kangweki miza kapura
yombu yaka kerewawili piyaga welagela wezamelabokko Yisuyegi pelik
kozang nguk meiya, Ne ni kiling kangweki, meiya.
19 Kapura Yisugu piyegi, Ei, meiya ono segeya pelik meiya, Yereng ni
makngezegirage kambele logo nigi ingembuwiliyegi ne Yemizibokko niyegi
yalek miza logo ni wazono keleniya purikki kozak yeimo, meiya.
20 Togo yombanubek pulumeng wiya logo ngabelak Tekapoli meiyabekke
kambela. Ngabelak Tekapoli meibekke yereng meleyauyeng yolu logo yeik
Tekapoli purago kai purik yereng meleyauyeng kai yagenda, legi puwiligu
ngabelakpek Tekapoli mei. Logo pulogo yombanu yakabokko Yisugu yaka
wazono piyegi miza piyengki kozak yei kai kambela. Logo yongkambanu
puragi kerewiyawili lelengkira.

21 Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili wangleige kai
kolamiyabekke pezuwaga wala uwei yowekke yongkambanu
kolokngagonowili laluwekke pi yawereng kelemiya.
22 Logo Yudawiligi i walek songonomakki ngai nak, yeikta Yaira meiyabek
wiriya logo Yisuyegi pakela logo pi Yisugi ingeyauge ulu wala logo
23 pelik kozang nguk meiya, Negi yangomele kemegeme yemane panu mizi
logo ibengweki mizi. Ni ne kiling ngezangai i nogomakke kangweki koli. Yek
mele nuguzikku piyegi walamiya logo pi wik wazono yoluweki, meiya.
24 Togo Yisu pi kiling weik kambela. Keya yongkambanu kolokn-
gagonowilirau piyau kiling kambela keya puwiligu Yisuyegi yekezuwaga
yengezuwaga kelemi kambela.
25 Keya yongkambanuwiliyaga yongok namele wok iwi walayeng weik
yeik ono, kirisimasi meleyau keya pongo ingenazikka neyau piyeng iwi
walageya wizagomimelerau wiziya.
26 Koka pi tota kolokngagonowiliyegi pakeliweki kambela kapura king
puguyeng mabiyeng yeik wezamela, purik totawiligu yombiyangaigi no-
biyeng kelemiya kapura nakkorau pi pangka wazamiyagi langai ono, ke-
megeme pugumek yolu keya mawiyarekka yemane si kang.
27 Yongok yakamolo ngago Yisuyegi langai puragi kerewiya logo pi
yongkambanuwili kiling Yisuyegi kalika kiriwei kuna.
28 Logo kumula ngezemelegiraga pelik kaiya, Ne korik puguwek ma
kagorik puguriktau mele nogozikku kuming kelemiya mabura ne yombiyan-
gai wazaniyagi, kaiya. Tegi yongokmolo kagorik pugurik kuming kelemiya

29 logo pigi iwi walibok weik nguk namizi yeik. Pilik miza logo yongokmele
ngezemologo pi Yisugu wazono kelemiya purikki iwaka.
30 Yisugu kozang pugubek yaka piyaga namele keya nak yombiyangai
wazamiweki welagela kang purik iwaka, legi Yisu kowita to mela logo pugu
yongkambanuwili mabuwiliyegi pelik yeiya, Takko kagorik nogorik kuming
kelemiya, yeiya.
31 Logo yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu pelik meiya to mela,
Yongkambanu kolokngagono kani. Logo ni takko kuming keleniya kaira
nangki, meiya.
32 Kapura Yisu ngoluk pakeliwei mizi, takko miza miza legi.
33 Togo yongokmele Yisu pi yaka yombiyangai wazamiya purik iwaka,
legi pi kulili keya leli uli kanda Yisugi ingewerege pulogo inge puguyau
laliya logo Yisuyegi kemegememek keya pi kuming kelemiya ngizige pugu
pi yombiyangai sa wazamiya pura maburagi kozak meiya.
34 Pilik miza logo Yisugu piyegi pelik meiya, Yongokpanumele, nugu neyegi
ngizi panu kumulirikku ni weik yombiyangai wazaniya mena, ni wilek kang
ngezege sara kiling kambele. Kemegeme nugumek weik yeik.
35 Yisu ngoluk pura kaiyageya wizigeya yombu ngago oroweiwili Yaira
ngaibekki imakka piyegi lewa logo Yairayegi pelik meiya, Nigi yangomele
yaka ibeng, legi Kiriwagabek yeik ulak kambela nera wizi pani, meiya.
36 Yisu puwiligu kisi puragi kezanga mana logo Yairayegi pelik meiya, Ni
kazi mizi nagani, ni neyegi yeik ngizi kumula wizeimo, meiya.
37 Togo Yisugu yongkambanuwili pi kiling kangki ono yeiya kapura Pita
keya Jems keya Jemsgi sakpek Yowan morok keke pi kiling Yairagi imakke
kambela.
38 Puwili yeke Yaira i walek songonomakki ngaibekki imakke kanda pul-
ogo Yisugu yongkambanuwili meiya meli keya miza melageyarikki pakela
keya yongkambanu yeke ige kolomandikmeleyegi wiyeke ingkeya ngabik
ngalizi mizirikki kerewiya.
39 Yisu yeke ige la logo puwiliyegi pelik yeiya, Ini wirangaiyau meiya
meli kang keya mizi piyeng nangaiyengki weraga? Keya ini ingkeya ngabik
mizira nangki? Kolomandikmele ibeng ono, pi yeik ngoluk iwek kola
wizinda, yeiya.
40 Kapura puwiligu piyegi ngizi panu kumula ono kopong puwili Yisuyegi
songomeiya mana. Tegi pugu puwili yenge yerengke welagela wezayela logo
pugu kolomandikmelegi panu keya mangoyau keya pi kiling ngezebokko
waligeleyi puwili keke yeke ige kolomandikmele wazamiyamakke la.
41 Logo pugu kolomandikmelegi melezikka weiya logo piyegi Yudawiligi
ngago yeiktage pelik meiya, Talita kumi, meiya logo purik pelik mei yagenda,
Kolomandikmele, yangalek mei, mei yagenda.
42 Mabuwekke kolomandikmele weik yangalekta logo weik wei miza.
Kolomandikmolo kirisimasi meleyau keya pongo ingenazikka neyaumele.
Pilik miza logo nguk namizi puwili yemane panu lelengkira keya mele
puwiligiyeng kilige mana.
43 Kapura Yisugu puwiliyegi yawe kozang mabek miza puragi nawiliyegi
kozak yeiya nelegi, yeiya. Togo pugu puwiliyegi, Ngeragi nayeng kolo-
mandikmele nibene manizo, yeiya.

6

1 Pulaga Yisu yereng pura wiya logo panga yereng ngezebekkira Nasarete
meirage kandobela. Yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili piyegi kiriwei
kambela.

2-3 Logo kanda pulogo keya wok Yudawili yawe mizi ono Anotoyegi
ya kumulibek wok Sabat meibekke pi Yudawiligi i walek songonomakke
yeke ige la logo weik yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleya.
Yongkambanu kolokngagono pulogo koya puwili ngago pugu kaiyengki
kerewiyawekke puwili Yisugi kangkabek yemane panu purikki lelengkira.
Logo nakko nakyegi pelik meiya yongomo miza, Teni pobokyegi iwaka. Pi
yawe iyeng ngizira mizibek. Pigi panumele, Maliya keya pigi mandik sakwili
Jems keya Yosisi keya Yuras keya Saimon puwili teni iwaka. Keya pigi
kolomandik sakwili pelege yoluwili. Pi yombu yeikpek kapura ngago pugu
kai piyeng pi talaga weiya? Keya pigi kangkabok takko mana? Keya takyaga
kozanda weiya logo Anotogo keke mizi piyeng mizibene mana, meiya.

Togo puwili pilik kumula logo puwiligu piyegi kezanga mana.
4 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu Anotogi ngagora kozak
kaibok yongkambanu ngabelak kalogomokpekkewiliyegirik yeikta kil-
ing keya puwiligu ngago pugu kai piyengki kerewiyi kapura ngabelak
ngezebekkibekkewiliyegirik yeiktarau ono keya ngezebekyaga puwiligu
ngago pugu kai piyengkirau kerewiyagi ono, keya pigi ingembungawilirau
kerewiyagi ono, keya pigi panu keya mango keya si keya sakwilirau pugu
kai puragi kerewiyagi ono, yeiya.

5 Togo yongkambanu Nasarete yerengke koya puwili Yisuyegi ngizi panu
kumuli ono kopong pulogo Yisugu Anotogo keke mizi nayendau mizagi
langai ono, kapura pugu kemegeme mizi keremungke onowiliyegi keke mele
puguzik walamiya logo yombiyangai wazaya.
6 Logo yongkambanuwiligu piyegi ngizi panu kumuli ono purikki pi lebuk
miza. Togo yongkambanuwili pilik mizirikki wiyeke pi yereng nayengke
kambela logo yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleya.

7 Pulaga wok nakke Yisugu ngezebokko waligeleyi meleyau keya pongo
ingenazikka neyau puwili piyegi wiriyiweki yeiya. Logo puwili weik kanda
logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa neyau neyau kambeli yeiya, keya
pugu puwili kerewawili yongkambanuwiliyaga wezayeliweki pangkara
keya kozanda yana logo yawe pugura mizi kambelibene.
8 Keya pugu puwiliyegi ngago kiriwei mizagiyeng pelik yeiya, Kambeli
kapura ngeragi ma kik ma king keya pilik orowei kelemi kangki nayendau
wari nagani.
9 Kapura lukunglei wari keya inge kangyau wakiyi, keya yeik inugu
wakiya mabiyeng kiling kambelizo. Purik yongkambanu inugu i yolugi
piyengkiwiligu iniyegi waberek ngaigi keya iniyegi saweli mizagi.
10 Keya ini yereng narage lewa puwekke i yombanu ini iza orowei kang
puwiligiyengke yolu puwekke purik mabura i mabumakke koyi kanda
kangki puwekke yereng pura wiya logo kang mizizo.
11 Tamizeige ini yereng narage lewa logo pulogowili iniyegi koli keleyi ono
keya ngago wazono puragi kerewiya logo wilek kang puwiligiyengko wei
ono puwekke purik mabura yereng pura wiya wazamizo logo puwiliyaga
mele inuguyeng kaigesizo logo puwili Anotogo puwiliyegi wilik ono keya
inugu ngereke yereng purage puwiliyegi ngago wazonora kozak yeiweki
yogi ono purikki puwili iwaka si nangai kani, yeiya.

12 Togo puwili Yisu wezamiya logo puwili yongkambanuwiliyegi ngago
kaile puwiligiyengki kuneng mizi keya kaile puwiligu miza piyengka kowita
logo wilek kang puwiligiyeng Anotoyegi sawelagi puragi kozak yei kambela.

13 Puwiligu kerewa kolokngagonowili yongkambanuwiliyaga welagela
wezayela keya kemegeme miziwiliyegi weli mela wazaya logo yombiyangai
wazaya.

14 Togo ngago Yisu keya yombu pi ngezebokko waligeleyi puwiligu
mizi piyengki langai pura ngabelakpekke ululu miza logo Yisugi yeikta
weik yemane sawiya. Keya King Ngai Elodo panga Kalili ngabelakpekki
ngaibek ngago pura kerewiyawekkerik pi kangka pugubek Yisuyegi lan-
gai wiyalowei miza, purik yongkambanu nawiligu Yisuyegi langai pelik
kisa, Yowan kaimelibek ngereke ibendaga yangalekta wik yolu, legi kozang
purago mizagewiyege mele puguzikku watabi kozang piyeng mizi, kisa.
15 Nawiligu kisarik, Ilaya yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak
kaiyabek Poropek meibek walaka Anotogo korikwek kiling paka ngalege
miza orowei kambelabok ngereke yo kisa, keya nawiligu kisarik pi poropek
koka walakawiliyaga nak kelikpek, kisa.
16 Kapura Elodo ngago pilik kisi piyengki kerewiyawekke pugu pelik kaiya,
Pi Yowan yombu nogo koka kalokpek ngela logo ibembok ngereke weik wik
yo wizinda kaiya.

17-18 Elodogo Yowan kaimelibekki kalokpek ngela purikki ngagora pelik,
Ulogo Yowan kaimelibek ngoluk wik yoluwekke pi Elodoyegi kambela logo
ngalik kozangka pelik meiya, Kazing kaile nugu nigi sak ngoluk wik yol-
ubekki yongokpumele Elodiya meimele weiya yolu pumok pangka ono,
meiya, legi Elodiya Yowanyegi sisik panu logo purikki wiyeke Elodogo
yombu nawili wezayela logo Yowan kebangkela logo i wigirawiligimakke
wigira wazamiya.
19 Kapura Elodiya ngoluk Yowanyegi wilek kaile kumula logo pi uliweki
keli kapura Elodo kiyebuk kai.
20 Purik Elodo iwaka, Yowan yombu pangkabek keya Anotoyegi keke yawe
mizibek logo Elodo Yowanyegi kulili kopong pugu piyegi waberek panu ngai
wiziya. Elodo Yowangu ngago wazono kaiyengki kerewiyawekke pi kangka
neyau kumula. Logo pi kangka ngelek kumula mela kele kapura pi ngago
pugura kerewiyagirikki wilik miza.

21 Togo wok nakke Elodogi yongokpumele Elodiya kazing Yowan ulagimek
weik wok Elodo wazamiyabekke pugu ngeragi yemane miza niwekibekke
yolok ngela. Ngeragi miza niweki pura ngaiwili keya amiwiligi yemane
ngaiwili keya ngabelak Kalili meibekki yemanewiligira.
22 Puwili ngeragi nageya tagogei pura Elodiyagi yango kailemekkimele
mereke kanda logo ngezemele yongolo yombuwiligu kelagi langaimekke
uli. Elodo keya yemanewili piyegi pakela logo wilik yemane panu miza.
Pilik miza logo King Ngai Elodogo kolomandikmeleyegi pelik meiya, Ni
nangaiyeng weiyagi keli? Watabi nugu keli piyeng nogo ni nanagi.
23 Nogo niyegi yombu yemane pewili mabuwiligi wirege keya Anotogi
wirege wameik panu nei, nugu neyegi nguk nei piyeng nogo ni nanagi.
Wameik, nogo ni watabi negi piyengka lewe nariktau nanagi, meiya.

24 Pugu pilik kai legi kolomandikmele welagela kanda pigi panumeleyegi
pelik nguk meiya, Nangaiyengki ne pebayegi nguk meiyagi, meiya logo
panugu pelik meiya to mela, Nugu nigi mangobekyegi pelik mei, Nugu
niyegi yawe mizibek i wigirimakke wezamele logo pulogo pugu Yowan
kaimelibekki kalokpek ngela logo Yowangi kebira ne nanagi purikki ne keli
meimo, meiya.

25 Tegi kolomandikmele Elodoyegi nguk namizi nginda kanda pelik meiya,
Peba, Yowan kaimelibekki kalokpek ngela logo nugu kebira pelengwekke
ngalege wiya logo nguk namizi ne nanagi purikki ne keli, meiya.
26 Togo King Ngai Elodo pura kerewiyawekke pi kuneng yemane panu
miza. Kapura ngago pugu yaka yemane ngeragi niweki kayimawili keya
Anotogi wiregerau kaiya puragi weraga kopong pi ngago pugu sawiya pura
ngelagi ono.
27 Tegi pigi ngai kulengkewiliyaga nak wezamela logo Yowangi kalokpek
ngela logo kebira orowei yo wiriyibene.

Togo yombu ngaibek kuna logo i wigirawiligimakke Yowangi kalokpek
ngela logo
28 kebira pelengwekke ngalege wiya logo orowei yorik kolomandik-
meleyegi mana logo kolomandikmologo kebira pigi panumele Elodiyayegi
mana.
29 Pulaga Yowanyegi kiriweiwili pura kerewiyawekke puwili kambela logo
Yowangi yasurik weiya logo mosindage waliya.

30 Yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau Yisugu waligeleyi logo
Aposolowili meiwili logo Yisugu ngago wazonoragi kozak yeiweki wezayela
puwili yorik Yisuyegi wiriya logo puwiligu piyegi mizayeng keya yongkam-
banuwiliyegi kozak yeiya piyeng mabiyengki kozak meiya.
31 Yongkambanu kolokngagonowili Yisu keya ngezebokko waligeleyi-
wiliyegi pakeli lewa keya kando keya nawili ngereke lewa keya kando mizi
logo puwili leng mizi keya ngeragi niweki tek nariktau ono kopong Yisugu
puwiliyegi pelik yeiya, Ne kiling koli, tonuwa ngezerau panga kabelak
kuyangka ngagoluk yombanu naktau ono, yeiktaga leng miziweki kangweki
mena, yeiya.
32 Togo puwili ngezewili wale kuyangka kai kolamiyabekki lalu
pangazuwagawekke wang naleige ngalengale kuna.
33 Kapura yongkambanu kolokngagono yereng piyeng mabiyengkaw-
iligu puwili kang purikki pakela logo puwiliyegi iwaka logo puwili nga-
belak libu nginda kuna. Togo Yisu keya ngezebokko waligeleyiwili kanda
pangazuwage pura yombanu ngabelak libuwili yaka were lewagela koyi-
lege.
34 Logo Yisu yombanu kolokngagonowiliyegi pakela logo pi yalek miza
logo pelik kumula, puwili liyeng memengwili kelik. Purik liyeng memeng-
wili puwiliyegi ngai naktau ono puwekke purik mabura puwili yeik waze-
waze wei mizi logo koweige kelemi kanda suwei mizi. Logo yongkambanu
kolokngagono pewilirau mabilik. Pilik kumula logo Yisugu puwiliyegi ngago
keya watabi kolokngagonoyeng weik waligeleya logo puwiligu kerewiya
koyigeya ngago kolokngagonoyeng weik kozak yeiya.
35 Pilik mizageyara yokmek kiliyiweki merekewekke yombu Yisu ngeze-
bokko waligeleyiwili piyegi kanda logo pelik meiya, Pelemeng kabelak
ngeragi keya iyeng yeik lemeng keya weik ibengke.
36 Tegi nugu puwili wezayelimo yereng mereke piyengka ngeragi nagiyeng
weibene, meiya.
37 Kapura Yisugu pelik yeiya to mela, Inuwa ngezego puwili ngeragi
nagiyeng yani, yeiya. Logo yombu Yisugu ngezebokko waligeleyiwiligu
piyegi pelik meiya, Talaga weiya logo pilik mizagi? Teni wok andet neyaugi
yawe niza piyengki ngane king weiya logo ngeragi pewiligiyeng wei kangki
ma yeik, meiya.

38 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini perek talik talik wara? Yeik were pakeli kuni, yeiya. Togo puwili kuna logo pakela logo yorik piyegi pelik meiya, Perek melenazik keya watabisi waliya neyau.

39 Togo Yisugu pelik yeiya, Yongkambanu pewili limak narik narikke pulogo yengelik wazono mogosagibekke mogosa wazaye, yeiya logo
40 yongkambanuwili yombu melenazik tikinda narikke mogosi keya yombu neyau keya meleyau tikinda narikke mogosi kai kuna.

41 Pulaga Yisugu perek melenazik yaka piyeng wei keya watabisi yaka piyaurau wei miza logo paka ngalege langai pakela wizimowei Anotoyegi ngeragi piyengki wazono meiya logo perekyeng sikila logo ngezebokko waligeleyiwiliyegi yana logo puwiligu yongkambanuwili mabuwili yani miza. Pugu watabisiyaurau mita logo mabuwili yana.
42 Puwili mabuwili na logo ngekyengko.

43 Pulaga yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili kik meleyau keya pongo inge nazikka neyau piyengke ngeragi perekyeng keya watabisiyengka wale wazono wiyayeng mereng miza.
44 Yombu pulogo perek piyengka nawili sangkelarik tausen melenazik tikinda.

45 Togo pulaga nguk namizi Yisugu yombu pi ngezebokko waligeleyiwili wang naleige tameneng meibene keleya logo kai kolamiyabekke pangazuwaga yereng Pesaita meiragi puwili were wezayela. Pi yolu keya yongkambanuwiliyegi kambeli yeiya logo wezayela.
46 Pilik miza logo pi panga lewakpekke waberek miziweki kambela.
47 Yokmek kiliya logo weik kusarik Yisu ngezebokko waligeleyi puwili wangleige panga kaibekke libuge ngalengale kunarik keya Yisu ngezebek lewakpekke waberek mizageya wiziyarik.
48 Yisu panga kaibekke pakeliraige pura yombu pi ngezebokko waligeleyiwili wangleige yawe yemane mizageya koyilege. Kebarekpek puwiligu kunagimekke lewa logo yemane uli kopong wanglei yo keya to mizi logo puwili yawe yemane mizi. Togo wangkotazi kang ngizige tek purikke Yisu puwiliyegi kaibekke ngalengale lewagela wiriya. Yisu puwili wezayi kang kunagi nobiyeng
49 kapura puwiligu pi kaibekke ngalengale yawerelege keriyawekke puwiligu kumularik pi kerewabek nobiyeng ngalizi kek kisa.
50 Purik puwili mabuwiligu piyegi pakela logo leli uli keya kulili miza. Logo Yisugu puwiliyegi nguk namizi pelik yeiya, Kulili mizi wak. Nogo mena, kozang sara koyi, yeiya.
51 Togo Yisu puwili kiling wangleige tameneng meiya logo kebarekpek weik yeik sawiya. Pilik miza logo puwiligu lelengkirarik yemane panu keya kumula melarik yemane.
52 Purik puwiligu yaka ibengke perek melenazikyeng sikila logo kolokngagono sa purikki pakela kele kapura Yisugi kozandagi solo purik puwili iwaka ono, purik kangka puwiligiyeng yeik.

53-54 Puwili weik kai kolamiyabekke pangazuwage ngabelak Kenesare meibekke lewagela logo puwili wangleiga welagela logo puwiligu wanglei paka kaingimbekke ngalege wiya logo pilik mizageyarik yongkambanu yereng puragawili Yisu mamiza logo
55 puwili yereng mabiyengke nginda kambela logo kemegemewili piyegi iza orowei wiriya.

56 Togo puwili kemegemewili lalekyengki ngalege yarek wazaya logo wageliwei wiriya logo yereng songono ma yemaneyeng ma yawege ma panga pundaga Yisu wizilege purik puwiligu piyegi kemegemewili wageliwei kang miza keya piyegi pelik kelegele mei miza, Yombanu kemegemewiligu melewangka nugurikki walemek yeik kuming kelemi purik pangka ma yeik, mei miza. Logo pugu, Ei, yei purik yombanu kemegemewiligu melewangka pugurikki walemek kuming kelemi miza logo puwili mabuwili weik yombiyangai wazayi miza.

7

1-4 Wok nakke yombu Yuda kangka yemane Mosegi loyeng mabiyengki waberek panu kiriwei keya kazing puwiligi yelibungang kokawiligi ngago yogongyengkirau kozang panu kiriwei mizi Palisiwili meiwiliyaga nawili kiling Mosegi loyengki waligeleyiwiliyaga nawili paka Yirusalem puraga Yisuyegi kayima logo menalege koya. Puwiligu ngago yogong kiriwei miziyengka nara pelik, meleyeng kaigesa ono purik puwili ngeragi nagi ono. Puwiligu kumularik ngeragi ni puwekke purik kaile miza nelegi purik were meleyeng Yudawiligi ngago yogongyengko kairagi kiriwei kaigesi. Keya puwiligu kumulariktau puwili panga pundaga yowekke puwili ngezewili kaigesi, purik Yudawili watabi Yuda onowiligu kebangkela piyeng kebangkeli purik kaile, legi puwiligu Yuda onowiligi kailera puwiliyaga kaigesa meli logo ngeragi kaigesayeng ni mizi. Keya nayendau kakyeng keya pelengyeng keya tingyeng keya lalektarau kaigesi mizi.

5 Togo yombu Yisuyegi kayimawiligu yombu ngezebokko waligeleyi nawili Yudawiligi ngago yogong meleyeng waberek kaigesa logo ngeragi nimekki kiriwei mizi onorikki pakela, logo puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Yombanu nugu waligeleyiwili tenigi yelibungang kokawiligi ngago yogong piyengke mizi ono yeik mele kaileyengko ngeragiyeng weiya ni pura nangki, meiya.

6 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ini yombu kiligang neyau lewawili, koka walaka Isaya yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaiyabokko iniyegi langai Anotogi Kapiya Walektikke pelik lende miza,

Anotogo pelik kai, Yombanu pewiligi kiliyengko yeik nogora yongolok mei kapura wilek kangyeng neyegirau kumula ono.

7 Ngago yogong ngezewiligu keremiza piyeng Anotogi wameiktagi ngizi kumuliweki piyeng kisageya koyimowei waligeleyi kopong puwili yeik nogora yeik ulak yongolok mei, kai. *Isaya 29:13*

8 Yisugu mawinda pelik yeiya, Inirau mabilik. Ini Anotogi ngagorago miziweki kai piyengki kezanga mani keya kazing yombanuwiligu waligeleyiyengki kele waberek panu mizi.

9 Ini kazing Anotogi ngagorago miziweki kai piyeng keta wezamelagi pumokki iwaka panu logo ngago yogong inigi yelibungang kokawiligu waligeleyayeng kozang kaloko wirara koyagirikki kele.

10 Keya Anotogi ngagorago miziweki kai piyengka nara pelik,

Mosego pelik lende miza, Inigi panu keya mangowiliyegi panga yungke mizizo. Nak pigi panu keya mangoyauyegi kaile kai purik mabura nawiligu pok ula logo ibeng wazamizo, kai. *Ekosora 20:12; 21:17*

11 Kapura inugu ngago pura wezamela logo puragi tundikke pelik kisi, Nak pigi panu keya mangoyauyegi watabi nayeng yanagi purik pugu piyauyegi pelik yei, Watabi nogo yaliyegi sawelagi nobiyeng yali yaniweki miza peyeng nogo Anoto maniweki mizi, yei purik pangka, kisi.

12 Logo kazing pilikmokko pi pigi panu keya mangoyauyegi sawelagimok waliyi.

13 Togo inigi kazing pilik yongkambanuwiliyegi waligeleyi piyengko ini Anotogi ngagora ngela meli. Keya ngago yogong kolokngagono pilik nayengkirau ini kiriwei mizi, Yisugu pilik yeiya.

14 Togo waleleige Yisugu yongkambanuwili piyegi ngago yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya, Ini mabuwili neyegi kerewiya logo ngago pera weizo.
15 Ini watabi Yuda onowiligu kebangkela piyeng nagirikki kazi kapura watabi yombanubekyegi yenge yungke kang piyengko mizagewiyege yombanubek kailegi ono, segeya watabi yombanubekyaga welagela kang piyengko mizagewiyege yombanubek kailegi.
16 Ini kerangang kerewiyagiyeng kilingwili mabura kerewiyizo, yeiya.

17 Pulaga Yisu yombanu wawere ula pumok wazaya logo imakke yeke ige lawekke yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu ngago saweliwei pugu yaka ngolukku kaiya puragi talik kai yagenda miza legi nguk meiya,
18 legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwarau Palisiwili kelik kangkayeng waliya ma talik? Yombanu nakki kaile kumulayengko mizagewiyege pi kaile mizi, keya yombanu nakko ngeragi na piyengko mizagewiyege pi kaile mizi ono.
19 Yombanu nak ngeragi na logo ngeragi piyeng kangkabekke kiliya kang ono, korage yungke kiliya kang logo ya imakke yangela meliyeng, yeiya. Pugu pilik kai purik ngeragiyeng mabiyeng wazono nagiyendikki kai yagenda.

20 Keya Yisugu ngago yeke langakta pelik yeiya, Watabi yenge yombanubekyaga lewagela wali piyengko mizagewiyege yombanubek kaile mizi.
21 Purik watabi yenge yombanubekki wilek kambekka lewagela wali piyeng peyeng, kaile kumuliyeng, ma kazing yongkambu weiya ono puwili namele ma nak kiling iwek koliyeng, ma kazing yombanu nakki watabiyeng purik ngowei miziyeng, ma kazing yombanu ula logo ibeng miziyeng, ma kazing yongkambu weiya puwili namelegi kerekpu onobek ma nakki yongokpu onomele kiling iwek koliyeng,
22 ma kazing yombanu nakki watabiyeng ma yongok pugumele weiweki ngora kelimok, ma kazing kaile nalangai nalangai miziyeng, ma kazing ngaigu kisiyeng, ma kazing inigi tepekke pangka ono mizi ma kerewiyi ma kozak kelagi langai ono piyeng, ma kazing nazuwagawiligi watabiyengki sisik kameneng mizimek, ma kazing Anotoyegi ma nazuwagawiliyegi langai kaile kisimek, ma kazing ngezewiligu ngezewiliyegi lewegewili mizimek, ma kazing lelewe mizagela kangkabek kumula logo mizi onomek.
23 Kaile pilik piyeng mabiyeng yombanuwiliyegi yungke kopong yombanuwiliyaga lewagela wali logo piyengko mizagewiyege yombanuwili kaile, yeiya.

24 Pulaga Yisu yereng pura wiya logo panga yereng Taya keya Sairong mei ngabelak Yuda onowili yolubokko ngabelak libu kambela. Kanda pi i namakke yeke ige la logo pulogo nakko piyegi iwakagirikki pi kiyebuk kapura pilik mizagi langai ono.

25 Yongok namele pigi yangomele kerewa nak yenge yaga kiliya logo kebangkela logo pugu Yisu pulogo yolurikki kerewiya logo piyegi nguk namizi kayima logo pigi ingewerege ingeyau laliya.

26 Yongokmolo Yudamele ono, pi Kirik ngago yeikta kaimele keya pi
ngabelak Siriya meibekkamele logo ngai Pinisiya meimekkamele kapura
pulogo Taya keya Sairong yolumele. Pugu kanda Yisuyegi kerewa yenge pigi
yangomelegi yungke yolubek welagela wezamelibene nguk meiya.
27 Kapura yongokmolo Yuda onomele keya Yudawiligu Yuda onowili
keriwili mei purik Yisugu iwaka legi pugu yongokmeleyegi pelik meiya,
Teni koloyakamandikwili were ngeragi yaniweki, purik teni koloyaka-
mandik songonowiligi ngeragiyeng weiya logo keriwiliyegi yaniwekirik
purik pangka ono kani, meiya.
28 Logo yongokmologo pelik meiya to mela, Yemizibek, ni wameik kai,
kapura keriwili ngeragi wale koloyakamandik songonowiliyaga pongo nga-
belakke wali piyeng weiya logo niwiligu, meiya.
29 Pi pilik kai legi Yisugu yongokmeleyegi pelik meiya, Ngago nugu yaka
kaiya purago nigi neyegi ngizi panu kumuli puragi waligeleni legi yeke ige
yongobele, kerewabek nigi yangomeleyaga yaka welagela mena, meiya.
30 Togo pi yeke ige kang yongobela logo pigi yangomele pulogo kerewabek
piyaga welagela kambela logo panga yolumektikke yeik iwek wizilege
pakela.

31 Pulaga Yisu Taya mei pulumeng wiya logo panga Sairong mei lemeng
neing kambela logo panga lemeng wiya logo yeke Tekapoli mei lemeng
neirik pongo kai Kalili meibekke kambela.
32 Pi kanda pulogo pura yombanu nawili piyegi yombu kerangangyau
waliya logo talik ngago kaiyagi miza nak miza orowei wiriya logo Yisuyegi
pelik nguk meiya, Mele nuguzikku piyegi walamiya logo pi yombiyangai
wazamiweki, meiya.
33 Togo pi ngezebek keke Yisugu miza orowei koweige kuna logo melegong
puguyau yombanubekki kerangangyauge wiya keya sibilak ngizi keya mele
puguzik yombanubekki longokpekke walamiya.
34 Pilik miza logo Yisu paka ngalege pakela purik pi yalek legi pugu, Eye,
meiya logo yombanubekyegi ngago yeik puwiligirage pelik meiya, Epata,
pura pelik, Tiyimo, mei yagenda.
35 Mabuwekke yombanubekki kerangangyau weik kerewiya keya longok
waliyabek wilora logo pi weik watabi nayeng waberek kai.
36 Pulaga yombanubek Yisu kiling yongkambanuwiliyegi yo logo Yisugu
puwiliyegi kozang ngago yeiya nawiliyegi kozak yeiya nelegi keya pugu
puwiliyegi mawiyarekka kozang yei, yei, miza kapura puwili pura mawi-
yarekka kozak kisi, kisi, miza.
37 Keya yongkambanu puragi keriya keya kerewiya puwili mabuwili
yemane panu lelengkira logo puwiligu pelik kisa, Watabi pugu miziyeng
yombiyangai panu mizi. Pugu kerangang waliyawilirau ngago kerewiyi
keya kili waliyawilirau ngago kisibene keleya, kisa. Togo puwiligu yeik
pugura yongolok meiya.

8

1 Piyeng miza logo wok nakke yongkambanu kolokngagono nawili
ngereke Yisuyegi wawere ula. Puwili watabi nagiyeng weik yeik legi Yisugu
pugu waligeleyiwili piyegi mereke wiriyiweki ngago yeiya logo puwili piyegi
kanda logo pugu pelik yeiya,
2 Ne yongkambanu pewiliyegi yalek keli. Puwili weik ne kiling wok
neyauganak koya kopong puwiligi ngeragi nagiyeng weik yeik.

3 Tamizeige ne puwili yereng puwiligiyengke wezayeli purik nawili koweiga lewawili kopong puwili yagasimokko ulu wali kambeli nangai.
4 Logo yombu ngezebokko waligeleyiwiligu piyegi pelik meiya to mela, Kabelak kurung yeik panu pewekke takko ngeragi nayeng talaga weiya logo yongkambanu pewili pangka yanagi.
5 Tegi Yisugu pelik nguk yeiya, Inuwago perek talik talik wara, yeiya logo puwiligu pelik meiya to mela, Melenazik keya nazikka neyau.
6 Pulaga Yisugu yongkambanuwiliyegi ngabelakke mogosibene yeiya logo puwili ngabelakke mogosa. Logo pugu perek melenazik keya nazikka neyauyeng weiya logo piyeng Anotoyegi wazono meiya logo sikila logo pugu ngezebokko waligeleyiwili yana logo puwiligu yongkambanuwili yana.
7 Puwiligu mabilik watabisi songono keremungke ono waliya nawiliyegirau mabilik miza. Logo Yisugu watabisi puwiliyegirau Anotoyegi wazono meiya logo ngezebokko waligeleyiwiliyegi yana logo yongkambanuwili yaniweki.
8-9 Puwiligu pilik miza logo yongkambanuwili mabuwili na logo weik ngekyengko. Yongkambanuwili sangkelarik tausen mangobektau ono tikinda. Pulaga yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili kik melenazik keya nazikka neyauyengke ngeragi wale wazono wiya piyengka mereng miza.

10 Togo weik Yisugu yongkambanuwili kang wezayela logo nguk namizi yombu ngezebokko waligeleyiwili kiling pi panga wangleige tameneng meiya logo panga ngabelak Talamanutu meibekke kambela.
11 Kanda pangalege pura yombanu Palisi mei nawili kanda logo Yisu kiling ngagozakka miza logo pi yang kelemiweki. Puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Teniyegi Anotogo keke mizi nara waligeleye logo ni Anotoyaga kayimabek purik teni iwakaweki, meiya.
12 Pilik kisi legi Yisu wilek kang pugubek kuneng miza logo pelik yeiya, Oyo, ini yongkambanu mabek peragewiligu nogo Anotogo keke mizi nara miziweki nguk neira nangki? Kerewiyi, nogorau Anotogo keke mizi wik naragi ini pakelibene waligeleyagi ono.

13 Yisugu pilik yeiya logo puwili wezaya logo ngezebokko waligeleyiwili kiling ngereke wangleige tameneng meiya logo kai kolamiyabek wala uwei lalu pangazuwagaweki kuna.
14 Yombanu Yisu ngezebokko waligeleyi puwili perek wamenaksik wangleige purik puwili perek wik nayendau oroweigirikki keremareke miza.
15 Puwili wangleigi ngalengale kunimowei Yisugu puwiliyegi kazing Palisiwili meiwiligu kaile miziyengki langai waligeleyiweki miza legi pugu pelik yeiya, Palisiwili meiwiligi ngeragi Yis meirik keya Ngai Elodogi ngeragi Yis meirikki yaweragi inuwa ngezeyegi kani yomono, yeiya.
16 Puwili ngago pugu kai puragi iwaka ono kopong puwili ngezewili ngagozakka pelik keli yongomo kela, Teni perekyengki yeik kopong pi yisyengki kai yagenda ma talik, kela.
17 Kapura Yisu puwiligu kozak keli piyengki iwaka logo pi puwiliyegi pelik yeiya, Perekyengki yeiktikki wiyeke inuwa kozak kelira nangki? Nogo ngeragi inugu nagi piyeng Anotogo keke mizi purago yanagi purik iwaka ono ma talik? Ma inuwa ngoluk kangkayendau ono?
18 Inuwa kozang nogoragi iwaka ma yeik, keya inuwa ngago nogoragi iwaka ma yeik, keya Anotogo keke mizi nogo miza piyengki inuwa keremareke miza ma talik?

19 Nogo perek melenazik piyengka yombu sangkelarik tausen melenazik
tikindawiligi sikila puwekke inuwago wale wiyayeng kik talik talikke
mereng miza, yeiya. Puwiligu pelik meiya to mela, Kik meleyau keya pongo
ingenazikka neyauyengke mereng miza, meiya.
20 Logo Yisugu ngereke pelik nguk yeiya, Keya nogo perek melenazik
keya nazikka neyau piyengka yombu sangkelarik tausen mangobektau ono
tikinda puwiligi sikila puwekke inuwago wale wiyayeng kik talik talikke
mereng miza wiya, yeiya. Puwiligu pelik meiya to mela, Teni kik melenazik
keya nazikka neyauyengke mereng miza, meiya.
21 Togo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa yawe Anotogo keke miza piyau
pakela kapura nogo inuwayegirau mabilik miza yowiyagi purik pangka
purik inuwa ngoluk iwaka ono, yeiya.

22 Puwili wangleige ngalengale kai kang panga yereng Pesaita meirage
lewagela. Pulogo pura yongkambanu nawili Yisuyegi yombu wireyau kusa
nak miza orowei wiriya logo puwiligu Yisuyegi pelik kelegele meiya, Nugu
yombanubekyegi mele nuguzik walamiye logo pi pakelibene, meiya.
23 Tegi Yisugu yombanu wireyau kusabek melezikka weiya logo yerendaga
welagela miza orowei kuna. Logo pulogo Yisugu wire puguyauge sibilak
ngiza mana. Pilik miza logo Yisugu mele puguyau yombanubekki ngalege
walamiya logo piyegi pelik nguk meiya, Nugurau watabi nayeng pakela ma
yeik, meiya.
24 Logo yombanubek pakela logo pelik meiya, Nogo yombanu nawili pakeli
kapura puwili yengeleiyeng kelik wei mizi, meiya.
25 Pulaga Yisugu mazenda mele puguyau yombanubekki wireyauge
walamiya logo yombanubek weik ngayang panu pakelageyarik wireyau
weik yombiyangai si lewa logo pi weik watabi mabiyeng waberek panu
pakela.
26 Togo Yisugu piyegi pelik meiya, Ni pongo yerendage libulibu kiliya kang
nagani, i ni makngezegimakki ngizi kunimo, meiya.

27 Pulaga Yisu yombu pi ngezebokko waligeleyiwili kiling ngabelak Sis-
ariya Pilipai meibekki yerengyeng neing kambela. Logo pongo kazingke
kunimowei Yisu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik nguk yeiya, Yongkam-
banuwiligu neyegi langai kozak kisirik puwiligu ne tak kisi, yeiya.
28 Logo yombu ngezebokko waligeleyiwiligu pelik meiya to mela,
Yongkambanu nawiligu kisirik ni Yowan kaimelabek ibendaga yangalekta
yo kisi, kapura nawiligu kisirik ni Ilaya Anotogo paka ngalege korikwek
kiling wik miza orowei kambelabok ngereke yo kisi, keya nawiligu kisirik ni
koka walaka yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak
ngereke wik yo kayima kisi, meiya.
29 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nawiligu pilik kumuli kapura in-
uwago sawiyarik ne tak, yeiya. Tegi Pitago pelik meiya to mela, Ni Kilisibek
Mesiya Anotogo yawe pigi teni Yudawili yaliya wazayagi pura miziweki
sawiyabek, meiya.
30 Tegi Yisugu puwiliyegi ngago piyegi langai puragi yongkambanu naw-
iliyegirau kozak yeiya nelegi kozang yeiya.

31 Togo Yisugu yombanu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Ka-
like purik ne yombanu paka ngalega kayimabek nganganda yemane panu
wagelagi kani logo Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngaiwili keya yombu Mosegi loyengki waligeleyiwiligu neyegi

kezanga nanagi logo ne nelagi logo ne ibeng wizigeya kawiktikke waliyagi, kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ngereke wik yangalektagi.
32 Yisugu pura kimeike yeiya kapura Pita kiyebuk, legi pugu Yisu songono nangezi miza orowei kuna logo piyegi pelik ngalik meiya, Ni pilik kai wak, purik ngizi lewagelagi ono, meiya.
33 Kapura Yisu kowita to mela logo yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pakela logo Pitayegi pelik ngalik meiya, Nugu Sadangki kumulira kaiyarikki wiyeke mena neyaga kazi koweige kune, purik nugu kumulara kazing Anotogo kumulimek kelik ono, nugu kumulara kazing yongkambanuwiligu kumulimek kelik kumula mena kune, meiya.
34 Pulaga Yisugu yongkambanu kolokngagonowiliyegi yombu pi ngezebokko waligeleyiwiliyegi, mereke wiriyibene yeiya, logo puwili mabuwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige ni yombanu nak neyegi sawelagi keli mabura ni keli korik ni makngezegiwekkiragi kezanga mane keya ngago nogoragi kerewiye keya negi wiyeke ibengkirikki kazi ono wizimowei ne kiling kazing nogo kangmokko kune.
35 Purik yombanu ngezebekki kelira keya ngezebekki wik yolugira kozang kebangkelibok pi Anotogi wiregerik ibeng logo paka ngalege wik wizagomagi ono, kapura yombanu neyegi ngizi panu kumula logo wilek kang pugubek ne keya ngago wazono nogoragi tiya manibok pi kemenak ibengki ono, paka ngalege wik wizagomagi.
36 Keya tamizeige yombanu nak yawe king keya watabiyeng weiyagi naragi wilek kang tiya mana logo pi watabi ngabelakpekkiyeng mabiyengko kola logo pi ibeng purik pi pongo Anoto yolu onolege kaile wizagomagi logo puwekke watabi pigi piyengko piyegi sawelagi ma yeik? Yeikki kani. Piyengko piyegi sawelagi ono.
37 Ma pi watabi nayengki ngane kazing Anotogimek weiyagi ono.
38 Tamizeige yombanu nak neyegi kendek mizi ma yongkambanu kaile miziwili keya yongkambanu ne wezaniya logo anoto nawiliyegi kangwiliyegi ngago nogora yanagirikki kendek mizi purik mabura ne yombanu paka ngalega kayimabek angela walekwili kiling ngaiwak Pebagirikke ngereke yo puwekke purik ne yombanu paka ngalega kayimabektau piyegi kazing mabilikmekke kendek mizagi, yeiya.

9

1 Keya Yisugu ngago yeke langak nara puwiliyegi pelik yeiya, Nogo inuwayegi wameik panu yei, Yongkambanu pelege yolu pewiliyaga nawili ngoluk mabilik wik koyigeya Anotogi kozandago pigi ngaimekki wilek kangyengki ngairikki pakelagi, yeiya.

2 Wok melenazik keya nazikka nak miza logo Yisugu Pita keya Jems keya Yowan iza logo pi kiling paka lewak ngalege panu nakka kambela. Kanda pakalege puwili pakeliraige Yisugi korikwek kowita logo nalik si lewa
3 keya melewangka keya pugu wakiya piyendau wilangka ngaiwaktikku kola legi. Yombanu ngabelakka nakkorau melewangkarik kaigesa logo Yisugi purik kelik wilangka panugi langai ono.
4 Logo puwiligu yombu yemane koka walaka koyimayau Ilaya keya Mose paka ngalega lewagela logo kanda Yisu kiling ngagozakka mizirikki pakela.
5-6 Pumorok pakela logo Pita kiling pigi kewengkeyau lebukka ngane mizagela Pitago watabi yaka pakela piyeng mabiyengki iwaka panu ono kopong, pugu Yisuyegi waze yeik pelik meiya, Kiriwagabek, teni pelege yolu

purik pangka panu kani, tonugu i menang yolugi neyauganamak ngiziweki,
nigi namak keya Mosegi namak keya Ilayagi namak, meiya.
7 Togo kozainumbek kanda yokmek waliya logo kili narago paka
kozainumbekka pelik kai, Pok negi Marek nogo keli panubek kani. Pugu kai
piyengki kerewiya logo kiriwei mizizo, kai.
8 Togo nguk namizi Pita kiling pigi kewengkeyau pakela to melawekkerik
naktau pi kiling ono, yeik, Yisu ngezebek keke wizilege.
9 Pulaga Yisu keya pugu waligeleyi neyauganak puwili lewakpekka yer-
ageyamowei pugu puwiliyegi kozang pelik yeiya, Inuwago yaka pakela
piyengki inuwago nakyegi kozak mei nagani, wiziya kalike ne yombanu
paka ngalega kayimabek ibeng sa logo yangalekta puwekke inuwago
yongkambanuwiliyegi kozak yei nangine, yeiya.
10 Pugu pilik kai pura puwiligu kebangkela wara koya, kapura ngago pugu
pelik kai pura, Ne ibeng sa logo yangalekta kai puragi puwili kumula mela
logo nakko nakyegi nguk meiya.
11 Togo puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Mosegi loyengki walige-
leyiwiligu yombanu Anotogo teni yaliya wazayiweki sawiyabek lewagine
yombanu Ilaya kelik nak were lewagi kani, kisara nangki, meiya.
12-13 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ei, Kapiya Walektikke
yungke pelik kai, Yombanu Ilaya kelik nak lewagi kani logo kazing Anotogo
sawiyabokki lewagimek pangka pangka miziweki, kai logo nogo inuwayegi
pera kozak yei, pok ulogo kayima logo puwiligu keli kaile ngezewiligiragi
kiriwei miza logo puwiligu pi ula logo ibeng. Pilik miza pura Kapiya
Walektikku pobilik kaiya puragi kiriwei. Keya kazing mabilikmekke Kapiya
Walektikke yungke pelik kai, Ne yombanu paka ngalega kayimabek ngan-
gandik yemane panu wagelagi logo yongkambanu neyegi kezanga nanagi,
kai. Togo pura pilik lewagela wali penangai, yeiya.

14 Togo puwili yombanu ngezebokko waligeleyi nawiliyegi
wiriyawekkerik puwiligu yongkambanu kolokngagonowili puwili
yawereng keleyageya koyilege pakela. Keya Mosegi loyengki waligeleyi
nawiligu yombanu ngezebokko waligeleyiwili kiling ngago si kela yongomo
mizageya.
15 Kapura yongkambanuwili mabuwili Yisuyegi pakela logo wilik miza
logo loyengki waligeleyiwili nguk namizi wazaya logo nginda kanda
Yisuyegi koli kelemiya.
16 Togo Yisugu yombanu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik nguk yeiya,
Inuwa Mosegi loyengki waligeleyiwili kiling nangaiyengki kozak keli, yeiya.
17 Logo yongkambanu kolokngagonowiliyaga nakko pelik meiya to mela,
Kiriwagabek, ne niyegi negi marekpek miza orowei lewa, purik kerewa nak
pigi yungke kiliya logo kerewabokko mandikpekki kiliganda waliya logo
mandikpek ngago kai ono.
18 Keya kerewabokko pi kozang kebangkela yoluwekkerik kerewabokko pi
pongo ngabelakpekke wezameli logo sibilakpek kiliraga lewa keya pi kilira
ni keya korik puguwek kozang sameli mizi. Nogo yombu nugu waligeleyi-
wiliyegi nguk yeiya, puwiligu kerewabek welagela wezamelagi nobiyeng
kapura puwili pangka ono, meiya.
19 Pilik kai legi Yisugu pulogo koyawiliyegi pelik yeiya to mela, Oyo, ini
yongkambanu mabek pewekkewili ne mabiyeng pangka mizagi langaibek
purikki ini ngizi kumuli onowili kani, legi ne iniyegi kiyebuk sende. Tek
taliktikke ne ini kiling yoluweki keya kuneng inuguyeng wageliweki? Pilik

yeiya logo mandikpekki mangobekyegi pelik meiya, Nigi marekpek neyegi pelege miza orowei koli, meiya.
20 Togo puwiligu mandikpek Yisuyegi miza orowei kuna kapura kerewabokko Yisuyegi keriyawekke pugu mandikpek yomizora wezamelibene kelemiya logo pongo ngabelakpekke wezamela logo piyeng meli keya sibilakpek kiliraga lewa.
21 Pilik miza logo Yisugu mandikpekki mangobekyegi pelik meiya, Talikwekka pi pelik mizi, meiya. Tegi pugu pelik meiya to mela, Pi songonowekka.
22 Keya kang kolokngagono kerewabokko mandikpek yezizikke waliya wazami keya kailingke kaiyaga niweki wezameli miza. Kapura ni pangka mabura ni teyegi yalek miza logo teyegi sawele, meiya.
23 Tegi Yisugu mandikpekki mangobekyegi pelik meiya, Nugu ni pangka mabura kaira nangki? Nogo mizi purik pangka. Yombanu ngizi kumulira kiling koyimowei nogo pangka mizagi miza puwiligi mizagi keli piyeng nogo pangka mizagi.
24 Logo mandikpekki mangobokko nguk namizi ingi ngaungaumek kiling pelik kai, Nogo niyegi ngizi kumuli kapura negi ngizi kumuli pura pangka ono legi nugu mazenda neyegi ne niyegi ngizi panu kumulibene sawele, meiya.
25 Pilik miza logo Yisugu yongkambanu kolokngagono nawilirau kilitiyi lewarikki pakela logo nguk namizi Yisugu kerewabekyegi pelik ngalik meiya, Kerewabek yombanu kili waliyi keya kerangang waliyi mizabek nogo niyegi nei, Mandikpekyaga welagela kule keya piyegi ngereke kiliya yongo nagani, meiya.
26 Togo kerewabek ngalizi kek kaiya logo mandikpek pongo ngabelakpekke yomizora wezamela logo pi wazami kang. Logo mandikpek ibembek kelik yolu legi yongkambanu kolokngagono nawiligu, Pi ibeng, kisa.
27 Kapura Yisugu mele mandikpekkizikka weiya logo yangalekta luwe wazamiya logo pi luweza.
28 Pulaga Yisu panga ige kuna logo yombanu pi ngezebokko waligeleyiwili kiling kekewekke puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Tonuwago kerewabek mandikpekyaga wezamelagi langai ono purik nangki, meiya.
29 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Tamizeige inuwa Anotoyegi waberek mizageya koyimowei kerewabek wezameliweki yamiza kesak kerewabek mandikpekyaga welagela logo pi wezami kuni kak. Waberek Anotoyegi miza pumok ngezemokko watabi kaile pilik piyeng wezamelagi, yeiya.

30-31 Puwili pulumeng wiya logo ngabelak Kalili meibek neing kuna. Yisu yombu pi ngezebokko waligeleyiwili waligeleyageya kopong pi pulogo purik nakko iwaka nelegi pi kiyebuk. Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne yombanu paka ngalega kayimabek yombu ne nelagiwiligi meleyengke niza yaniweki mereke kani. Ne ibengki kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ngereke wik yangalektagi, yeiya.
32 Kapura ngago purago pilik kai purikki puwili iwaka ono. Togo puwili ngago puragi solorik talik miza purikki meiyagi keli kapura puwili kazi.

33-34 Puwili kang kunimowei yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwili ngezewiligi tepekke tak yeikta lewege miza legi kozak keli yongomo mizi, keya ngalik keli kuna. Logo puwili weik yereng Kapaneyam meiraga lewagela logo puwili i namakke yabela. Puwili yabela logo Yisugu yombu

pi ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik nguk yeiya, Inuwago yaka pongo kazingmekke kozak keli yongomo mizi piyeng nangaiyengki, yeiya. Kapura puwili kendek kopong puwiligu piyegi ngago nara meiya to mela ono.
35 Tegi Yisu mogosa logo puwiliyegi mereke pelege koli yeiya logo pelik yeiya, Yombanu nak mabuwiliyegi orozarikke wiziyagi keli purik mabura pi yongkambanu mabuwiliyegi kulengke yolu keya mabuwiliyegi yawe mizibekweki, yeiya.
36 Togo Yisu mandik songono yeikta yemane ono nak miza logo puwiligi wirege luwe wazamiya logo pi mele puguyau mandikpek yawereng kelemiya logo kebangkela logo puwiliyegi pelik yeiya,
37 Mandikpekyegi pakeli. Yombanu nakko neyegi kelirikki weraga mandik songono pilik pokyegi sawelibok mabura, pi neyegirau saweli yagenda. Keya neyegi sawelibok mabilik Anoto ne ngabelakpekke wezanelabokyegi saweli yagenda, yeiya.

38 Pulaga Yowangu Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, yombu nak yeik nugurage kerewawili welagela wezayelirikki tonugu pakela. Pi teni kiling yongomo mizi onobek legi tonugu pilik mizi nagani, meiya.
39 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Piyegi pilik mizi wak, mei nagani, purik yombanu nak Anotogo keke miziyeng yeik nogorage mizibok, pi neyegi ngago kaileyeng nguk namizi kaiyagi ono.
40 Purik yombanu yawe tonuguragi ngai mizi onobok teniyegi saweli yagenda kani.

41 Togo inuwa neyegi yawe mizi puragi wiyeke yombu nakko inuwa kai wik nibene yani mabura pugu wazono miza puragi wiyeke Anotogo pi kanga managiyeng managi purik wameik panu.
42 Kapura yombanu neyegi ngizi panu kumuli logo ngoluk kazing kumbekki lewengke songono puwiliyaga nak kaile miziweki ulumiyabokyegi Anotogo ngangang yemane panura managi. Logo pilikpoktau ono kesak pangka, purik kazing yombanu nakko nak kaile miziweki ulumowei kangmok korowali panumokko. Logo inugu nak kaile mizibene ulumowei kuna nagani waberek panu.
43 Tamizeige mele nuguzikku ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok ngela melibene mele puzik ngela melagizikku, purik ni melenazik kiling paka ngalege wik wizagomagirage kang purik kaile kapura tamizeige ni mele mabiyau kiling kaile mizageya logo yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga kangki purik kaile panu.
44 Yezi puzikke pulogo, ngik korik sokyeng niwili ibengki ono keya yezi puzik kusagi ono.
45 Tamizeige inge nuguzikku ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok ngela melibene inge puzik ngela melagizikku, purik ni ingenazik kiling paka ngalege wik wizagomagirage kang purik kaile kapura tamizeige ni inge mabiyau kiling kaile mizageya logo yereng yezi yemane kusagi onozik ngoriraga kangki purik kaile panu.
46 Yezi puzikke pulogo, ngik korik sokyeng niwili ibengki ono keya yezi puzik kusagi ono.
47 Keya tamizeige wire nuguyauga nakko ni ulumiya logo ni kaile mizibene keleniyageya purik mabura kazing kaileyengki pumok ngela melibene wirebok tiya melagibokko, purik ni wire nak kiling yereng Anotogo ngai purage

kiliya purik kaile kapura tamizeige Anotogo ni wire mabiyau kiling kaile mizageyarikki wiyeke yereng yezizik kusagi onozik ngoriraga wezanelagi purik kaile panu.

48 Yezi puzikke pulogo, ngik korik sokyeng niwili ibengki ono keya yezi puzik kusagi ono.

Togo inge keya mele keya wire inigi pilik piyengko ini kaile mizibene keleyageya koya nagani, waberek panu.

49 Wizandikki yawera keya yezizikki yawera wazono panu. Logo yezizikku wini keya lang keya pulangaiyengki wale kolokolok miza pilik piyeng pangka kelemi pilik kunengyengko kazing tonugu yolumok waberek kelemi.

50 Wizandik wazono panurikku logo ngeragiyeng kolok kelibene wiyirik kapura tamizeige pigi kolok keli pura yeik puwekkerik kazing ngereke kolok kelibene keremizagi namektau ono, yawe pugura weik yeik. Logo wizandikku ngeragiyeng kolok kelibene kelemi legi nogo inugu yolu pura wizandikku ngeragiyeng kolok kelibene kelemi pilik kolok kelibene kelemiweki mena ne wilek kang inugu yengke wiriyi pei, logo inigi tepekke ngezege sara wizeibene logo inigi tepekke tak yeikta lewege miza purikki kumula melagi ono, yeiya.

10

1 Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili yeke iga welagela logo yereng Kapaneyam pura wiya logo kai Yolodang meilingka pangazuwage ngabelak Yudaya meibekke kuna. Puwili kanda yongkambanu kolokngagono Yisuyegi wawere uli keya kaiyageya logo pugu were mizilik puwili waligeleya.

2 Yombanu Palisi mei nawili Yisuyegi wiriya logo puwili pi yang kelemiweki keli logo puwiligu pelik nguk meiya, Ma lo tonugurago kairik nakko yongok pugumele piyaugi weiya pura ngela logo pigi yongokpumele wezameli purik pangka kai ma talik, meiya.

3 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik nguk yeiya to mela, Lo Mosego lende miza purago ini miziweki kozak kairik talik kai, yeiya.

4 Togo puwiligu pelik kisa, Mosego pelik purik pangka kai, Yombu nak pigi yongokpumele wezameli mabura pugu pigi yongokpumeleyegi kapiya narik lende miza maniweki logo kapiyarikku yongokmeleyegi, Ni weik yongok nogomele ono, kai logo pugu pi wezameli purik pangka, kai, kisa.

5 Kapura Yisugu pelik yeiya, Kangka inuwagiyeng kingyeng kelik kopong Mosego inuwayegi pelik lende miza,

6 kapura Mosego Anotogi Kapiya Walektikke perarau lende mizarik pelik kai, Anotogo solo panu watabi mabiyeng keremizawekke Anotogo yombubek keya yongokmele keremiza.

7 Piliktikki wiyeke yombubek yongokmele weiyagi purik yombubek pigi panu keya mangoyau wezayagi logo pigi yongokpumele kiling menalege yoluweki

8 logo piyau weik wamenakweki, kai. Togo Anotogi wirege piyau weik neyau ono, segeya pugu piyau wamenak mizi.

9 Tegi yombubek yongokmele wei puwekke Anotogo piyau yongkambu weiya kai, legi yombubokko yongkambu weiya pura ngela logo pigi yongokpumele wezamelagi ono, a'a', yeiya.

10 Pulaga puwili i namakke ige la logo Yisuyegi ngezebokko waligeleyiwiligu ngago yaka pugu kai puragi nguk meiya.

11 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu nakko pigi yongokpumele
wezamela logo ngereke namele wei purik pi yombanu yongok ngeze-
bekkimele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi
yagenda.
12 Ma yongokmologo pigi kerekpubek wezamela logo ngereke nak wei
purik pi yongok yombu ngezemelegibek weiya wizimowei ngereke yombu
nak kiling iwek kolimolo kelik mizi yagenda.

13 Wok nakke yongkambanu nawili puwiligi yango keya mareknganggwili Yisuyegi iza orowei wiriya logo mele puguzik koloyakamandikwiligi
kebiyengke walamiya logo Anotogo puwiliyegi wazono keleyibene, kapura
Yisugu waligeleyiwiligu koloyakamandikwiligi panu keya mangowiliyegi
ngalik yeiya.
14 Kapura Yisugu purikki pakela logo pugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi
pelik kozang yeiya, Koloyakamandikwili neyegi wiriyi pani. Puwili neyegi
lewa nelegi waliyi nagani, purik koloyakamandik pilikwilirau Anotogo
puwiliyegi ngaiweki ngai pugumekki kiliya wiriyagi purik pangka.
15 Kerewiyi, tamizeige nak Anotogo piyegi ngai wizeibene kazing koloyakamandik songonowili mizi mabilikmekke kelemi ono purik mabura pok
Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi kiliya wiriyagi ono, yeiya.
16 Togo Yisugu mandikwili ngezebekki ingewerege nak nak wazaya logo
Anotogo puwiliyegi wazono keleyibene nguk meiya.

17 Ngereke Yisu weik kazing libu tagoneige yombanu nak nginda kanda
Yisugi ingewerege ingeyau laliya logo pelik nguk meiya, Kiriwaga wazonobek, yawe talikta miza logo ne wik wizagomagira weiyagi, meiya.
18 Tegi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nugu neyegi wazonobek kaira
nangki? Nugu ne keriyirik ne Anoto, purik naktau wazono ono, Anoto
wamenak wazonobek.
19 Ni Mosegi lo piyengki iwaka. Lo piyeng pelik, Yombanu uli nagani.
Yongkambu weiya puwili nigi kerekpu onobek ma nigi yongokpu onomele
kiling iwek koli nagani. Yombanu nakki watabiyeng purik ngowei nagani.
Yombanu nakyegi langai ngaigu kai nagani. King weiyagirikki weraga
ngaigu kai nagani. Keya nigi panu keya mangoyauyegi panga yungke
mizimo, meiya.
20 Tegi yombubokko Yisuyegi pelik meiya, Lo nugu neyegi yaka kozak
nei piyeng mabiyeng ne mandik songonowekkerikka kiriwei mizi kayima,
meiya.
21 Logo Yisu piyegi pakela logo piyegi keli legi pelik meiya, Purik wazono
kapura ni ngoluk watabi nayendau miziweki. Watabi nigi piyengko nigi kazing wik wizagomagira weiyagimek waliya legi watabi nigi piyeng mabiyeng
yombanuwiligu weibene yani kune logo king piyengki ngane weiya piyeng
yongkambanu watabiyengki yeik puwili yanimo. Pilik miza logo purik nugu
lewege panu kelira paka ngalege wik wizagomagira purikki iwakagi. Logo
mabiyeng pilik yana logo neyegi saweliweki kiriwei koli, meiya.
22 Yombanubek pilik kai puragi kerewiyawekke wiregawerera yalekke
sara wiziya keya wilek kang pugubek kuneng, purik pi watabi puguyeng
kolokngagono panu logo yanagirikki kiyebuk kopong.
23 Yisu pakeliwei miza logo pugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi
pelik yeiya, Yongkambanu watabiyengko kola puwili Anotogo puwiliyegi
ngaiweki Anotoyegi panga yungke kunagirik yawe unatuba panu kani,
yeiya.

24 Pigi waligeleyiwili ngago puragi lelengkiri legi ngereke Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Mandikwili, kerewiyi, yongkambanu king keya watabiyeng yemane panuyeng mizi puwili Anotogo puwiliyegi ngaiweki keleyagirik yawe unatuba panu kani.
25 Kerewiyi, liyeng Kamelmek meimok nili kagorik lolo ulibekki yungurikke kiliya kang purik yawe unatuba kapura yombanu watabi kolokngagono puguyengki kozang kumulibokko Anotogo piyegi ngaiweki kelemiyagirik yawe unatuba panu, yeiya.
26 Togo yongkambanu ngago puragi kerewiyawili lebuk panu miza logo Yisuyegi pelik nguk meiya, Tamizeige pilik purik mabura yongkambanu wik wizagomagiragi wiyeke yaliya wazayagi langai puwili tawili? Nakkorau pangka mizagi ono, meiya.
27 Tegi Yisugu puwiliyegi ngai yuke panu wizimowei pelik yeiya, Ei, yombanu nak ngezebokkorau ngezebek wik wizagomagiragi wiyeke pangka yaliya wazamiyagi ono, kapura Anotogo yombanu nalik miza keya pilik puwili mabuwili pangka yaliya wazayagi purik Anoto watabi mabiyeng pangka mizibek, yeiya.
28 Pita pilik kerewiya logo pi wik wizagomagira weiyagi ma yeik miza wizimowei Yisuyegi pelik meiya, Kerewiye, teni yereng keya watabi tenigi piyeng mabiyeng wizamiya logo niyegi saweliweki kiriwei mizi, meiya.
29 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ei, wameik, keya nogo inuwayegi pera kozak yeiweki, Yombanu nak neyegi saweli keya nazuwagawiliyegi Anotogi ngago wazonora kozak yeiyagirikki wiyeke i pugumak wiyi keya yereng pugura wiyi, ma pigi si keya sakwili wezayi, ma pigi panu keya mangoyau wezayi, ma koloyakamandik puguwili wezayi ma ngabelak pugubek wiyi kang pilik pok
30 mabek ngoluk wik wizigeya Anotogo kanga managi piyeng kolokngagonogi, iyeng keya yerengyeng, keya si keya sakwili keya panu keya mangowili keya koloyakamandikwili keya watabi pugu wiya piyengka ngoluk lewegeyeng managi kapura nawiligu pilik pok neyegi wiyeke kunengyeng managi keya ngangang kelemiyagi. Kapura teng kalike lewagi purage Anotogo pi wik wizagomagira managi.
31 Mabek yombanu yemane yolu puwili tonugu weik yemanewili mizi kapura kalike Anotogo puwiliyegi keriya logo puwiliyaga kolokngagonowili yeikwili keleyagi, keya mabek yombanu tonugu yeikwili mizi puwili kalike Anotogo puwiliyegi keriya logo puwiliyaga kolokngagono yemanewili keleyagi, yeiya.

32 Pulaga Yisu kiling yombu pi ngezebokko waligeleyiwili kazing paka Yirusalem yerengke kang leweng neing kuna. Yisu were kapura pugu waligeleyiwiligu Yisu Yirusalem kangweki mizi purikki kumula meli keya yongkambanu kiriwei kangwili kazi mizi purik yawe kuneng nara paka pulogo lewagelagi ma talikki miza legi. Tegi Yisugu yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau pi ngezebokko waligeleyiwili lewe narikke iza oroweirik weik puwiliyegi watabi kalike yombanuwiligu piyegi kelemiyagi piyengki pelik kozak yeiya,
33 Kerewiyi, tonuwa paka Yirusalem kangweki logo pungezige yombu nakko ne yombanu paka ngalega kayimabek nawiliyegi niza yanagi logo puwiligu ne niza oroweirik Yudawiligi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwiliyegi niza yanagi. Keya puwiligu ne ngagozak keleniyagi logo neyegi ngagoyeng yowagi logo pelik kisagi, Pi ibengkibek, kisagi. Togo puwiligu ne Yuda onowiliyegi niza yanagi.

34 Togo Yuda onowiligu neyegi ngago wageliwei neiyagi keya ne sibilak
ngiza nanagi keya puwiligu ne wizale nelagi keya ne ibengki kapura wok
neyau wiziya logo wok kalikebekke ne ngereke wik yangalektagi, yeiya.

35 Pulaga Sebetigi marekyau Jems keya Yowan piyau Yisuyegi mereke
kandarik pelik meiya, Kiriwagabek, togo kelirik te nugu watabi togo niyegi
nguk nei piyeng teyegi mizagi keli, meiya.
36 Tegi Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Yali nogo watabi nangaiyeng yaliyegi
mizagi keli, yeiya.
37 Togo piyaugu Yisuyegi pelik meiya to mela, Kalike ni ngai nugurage nigi
tung ngaiwaktik kilindikke mogosa logo ngai nugumekki kozang nugurago
ngai puwekke te tung yeik lewegera kilingyaugu mogosi piyauge niyegi
saweliwei mogosiweki keleyimo. Teyaga nak nigi mele ngaigezuwagezikke
keya nak nigi mele koranengkezikke mogosiweki keleyimo, meiya.
38 Tegi Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Yaligu nguk kisi piyeng yali iwaka
ono. Ma kuneng yemane nogo wageliweki mizi piyeng kelikyeng yaligu
wageliwekirik pangka? Ma ngangang yemane panu nogo wageliweki mizi
pelikta yaligu wageliwekirik pangka ma yeik?
39 Piyaugu pelik meiya to mela, Te pangka, meiya.
Togo Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Ei, wameik, kuneng nogo wagelagi pura
kelik nara yalirau wagelagi. Keya ngangang yemane panu nogo wagelagi
pura kelik nara yalirau wagelagi. Puwiligu neyegi watabi keleniyagi pilik
piyeng puwiligu yaliyegirau keleyagi.
40 Kapura nogo yali nak mele ngaige nogozikke mogosi keya nak mele
koranengke nogozikke mogosiweki keleyagi purik ne pilik keleyagi puragi
ngaibek ono, Anoto ngezebokko tung mogosagi piyau yombanu pugu sawiya
piyau yanagi, yeiya.
41 Togo yombu meleyau Yisu ngezebokko waligeleyiwili puragi
kerewiyawekke puwiligu weik Jems keya Yowanyegi sisik miza.
42 Tegi Yisugu puwili mabuwili piyegi mereke wiriyiweki ngago yeiya
logo pelik yeiya, Ngabelakyengki ngai yemiziwili yongkambanuwili puwiligi
kulengke wazaya logo puwiliyegi ngai kozang yolu keya yemanewiligu
yongkambanu yeikwili yaweyeng miziweki yani purik ini iwaka.
43 Kapura kazing pilik pumokki kiriwei mizi nagani, segeya iniyaga nak
yeikta lewegeweki kelibok purik pi ini nawiliyegi yawe mizibekweki,
44 keya iniyaga nak iniyegi orozarikke wiziyagi kelibok purik pi yongkam-
banuwili mabuwiliyegi kulengke yawe mizibekweki.
45 Purik nerau, ne yombanu paka ngalega kayimabek kayimarik ne
yongkambanuwili neyegi yawe miziweki kayima ono, ne yongkambanu
puwili mabuwiliyegi yawe mizi keya saweliweki kayima, logo yongkam-
banuwiligu kaile miziyengki weraga Anotogo puwiliyegi ngangang yanagi
ono, pilik segeya Anotogo neyegi ngangang puwiligiyeng nanagirik nogo ne
makngezebek ne nelagiwiliyegi ngaungaugu niza yanagi logo yongkambanu
kolokngagonowili kaile puwiliyengko wigirawili kaile puwiligiyengka wila
wazayiweki, yeiya.

46 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili keya yongkambanu
kolokngagonowili weik ngereke paka Yirusalem kangweki kambela logo
yereng Yeriko mei puragi kayima logo puwili yereng pura wiyiweki
mizi tagoneige yombu wireyau kusa nak kazingmekke kerelege mogosa
wizimowei yongkambanu ngabelak libu kangwiliyegi ngeragi keya

kingyengki nguk yeiyageya wizilege. Pi Timiya meibekki marekpek logo Patimai meibek.
47 Patimai wireyau kusabek Yisu yereng Nasaretegabok kiling yongkambanu paka Yirusalem kangkiwiligu kandikki pi kerewiyawekke pugu pelik ngalizi kek kaiya, Yisu, ni negi yelibu koka King Ngai Tawiti meiyabokki marekngangwiliyagabek logo Anotogo teni Yudawiliyegi wiyeke wezanelabok purik nogo iwaka, legi neyegi yalek mize, kaiya.
48 Pilik kai legi yongkambanu kolokngagonowili piyegi pelik meiya, Ni ngagoluk wizei, meiya. Kapura pi mazeng keya pelik kek kaiyageya, Ni King Ngai Tawitigi marekngangwiliyagabek legi neyegi yalek mize, kaiyageya.
49 Tegi Yisu leng miza logo nawiliyegi pelik yeiya, Pi neyegi koli mei, yeiya. Togo puwiligu wireyau kusabekyegi ngago meiya logo pelik meiya, Wilik mize, luweze. Pugu koli nei yagenda mena koli, meiya.
50 Togo pi kagorik yeke ngalegerik pela mela logo nguk namizi yangalekta Yisuyegi wiriya.
51 Togo Yisugu piyegi pelik nguk meiya, Nangaiyeng nogo niyegi miziweki ni keli, meiya logo wireyau kusabokko pelik meiya to mela, Negi Yemizibek, ne ngereke wireyaugu pakelagi keli, meiya.
52 Pilik kai legi Yisugu piyegi pelik meiya, Ni yombiyangai keleniyagi purik pangka purikki ngizi kumuli nugurikku mizagewiyege nogo mizi yagenda mena kambele, meiya logo wire puguyau nguk namizi ngaiwila logo Patimai Yisuyegi kiriwei kazing leweng neing kambela.

11

1 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili Yirusalem lemengki merekewekke lewak Olip meibekke wiriya. Lewak pokko yengelei olipyeng lewarikki wiyeke yeik pura meiya logo yereng neyau lewakpekke ngezege wizilege. Yereng nara Petepasi meira keya yereng nara Petani meira. Puwili yereng piyaugi mereke kandawekke Yisugu yombu ngezebokko waligeleyi neyau were ngago pelikta kiling wezayela,
2 Yereng mereke paka purage kunizo. Yali pulogo kiliya tagoneige purik liyeng tongki kong namek nakko wakleige wibokko tariya logo wizi penanging kani, ngoluk nakkorau mogosa onomek logo wei yongomo miza onomek. Pumokko wi tariya piyeng wila mowiya logo pelege miza orowei koli.
3 Keya tamizeige nakko yaliyegi pelik kai, Nangki yali pumokki wibek wili, kai purik mabura piyegi pelik kozak meizo, Yemizibek pemekyegi yawe nara legi te miza orowei kang. Were yawe pura miza logo pugu nguk namizi miza orowei yogine, meizo, yeiya.
4 Togo piyau kambela logo kanda liyeng tongki kongmek i namakka kandikke wakleige tariya logo kazingmekke luwe wizilege yolok ngela.
5 Logo piyau liyeng tongki kongmekki wi tariyabek wilageya tagogei pura yombanu mereke koya nawiligu piyauyegi pelik yeiya, Yali liyeng tongki kongmek wili pura nangki, yeiya.
6 Tegi Yisugu yaka kaiya pilik piyaugu yeiya to mela, logo yombanuwiligu piyau kunibene keleya.
7 Togo piyau liyeng tongki kongmek Yisuyegi miza orowei wiriya. Pilik miza logo pugu waligeleyiwiligu kagorik yeke ngalege waliya piyengka panga liyeng tongki kongmekke ngalege wiya logo Yisu tongki kongmekke ngalege mogosa logo wiriya.
8 Yisu tongki kongmekke ngalengale yagoneigeya yongkambanu kolokngagono pi kilingwiligu pi King Ngai Yemizi puwiligibek sawiya logo kagorik

puwiligi yeke ngalege waliya piyeng kazingmekke welelagelega wiya. Keya nawili kirekkirek mele keya pulangaiyeng kira logo kazingmekke laga wiya.
9 Yongkambanu piyaga werewili keya kalike piyegi kiriwei nawili miza puwiligu yeik pugura yongolok mei wirimowei pelik ngalizi kek kisa,
Pok teni yaliya wazayagibek, teni yeik pugura yongolok meiweki.
Pok Anotogo wezamelabek legi Anotogo pi kozanda maniweki.
10 Tenigi yelibu kokabek Tawitigi yeligagangmekkabokko teniyegi ngai yoluweki mizi, Anotogo pi kozanda maniweki.
Anoto paka ngalege panu yolubek weik teni yaliya wazayiweki, kisa.
11 Togo Yisu Yirusalem yerengke kiliya la logo Anotogi i walek yemanemakke yeke ige kiliya logo pi watabi mabiyengki pakeliwei kaiyageyara yokmek weik kiliyaweki mizi, legi pi yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau pi ngezebokko waligeleyiwili kiling welagela logo pongo yereng Petaniraga iwek koliweki kambela.

12 Wangane panu pura puwili yereng Petanira wiya logo paka Yirusalem kang yongowekke Yisu yagasi miza.
13 Pi koweige songono nangezi tapakaleige pura pugu yengelei Fik mei nalei lekpokko kola wizilege pakela. Pi yengeleilei wira nobiyeng miza kapura pi mereke wiriyawekke pugu lekyeng keke pakela, purik teng wiriwekira ono kopong.
14 Tegi Yisugu yengelei Fik puleigi pelik meiya, Ni mawinda wilekyeng wiragi ono logo nakkorau nugu wirayeng ngereke nagi ono yeikki, meiya. Pugu waligeleyiwili Yisugu yaka kai puragi kerewiya.

15 Puwili paka Yirusalem lewagela logo Anotogi i walek yemanemakke kuna. Pi imakki yerembekke kanda yongkambanuwili kingyengki ngane liyeng kau keya liyeng memeng keya winakwiliyegi pulogo pundik keremizageya koyilege keya nawili lalekyengki mogosa wizigeya yombanu nalagawiligi king nalangai piyeng Yudawiligi king piyengke kowita to mela logo watabi pulogo piyengka weiweki mizageya koyilege. Logo yombanu kingyengki ngane watabi yaniwiligu pelik kumuli, Tonuwa king yemane weiweki mena miza. Logo Yisu kazing kaile pumokki pakela logo kiyebuk, legi pugu yongkambanu kingyengki ngane watabi wei keya yani mizageya puwili keleyayela logo yombanu kingyeng kowitageya puwiligi lalekyeng kowita kela wezamela logo yombanu winak Kuwemimiwili wiyiwiligiyeng kowitagelega wezameli kang keya kelemiya.
16 Keya pugu kozang pelik kaiya, Pemak Anotogi i walek yemanemak legi nakkorau ting kai kolayeng ma watabi yawe mizagi pilik piyeng Anotogi i walek yemanemakki yerembek neing orowei kang nagani, kaiya.
17 Pilik miza logo Yisugu yongkambanuwiliyegi ngago pelik yana, Anotogi Kapiya Walektikke lende mizarik pelik,
I Anotogimak i yongkambanu ngabelakyeng mabiyengkawili mabuwiligu piyegi waberek mizagimak, kapura inugu pung wezarik keremizarikku i Anotogimakki yeikta kaile sawiya logo weik yombanu king ngoweiwiligu king ururu yolu piyeng kelik keremiza, kai, yeiya. *Isaya 56:7; Seremaya 7:11*
18 Keya pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili, keya Mosegi loyengki waligeleyiwili watabi Yisugu miza piyengki kerewiya logo kumularik yongkambanuwili mabuwiligu ngago Yisugu yaniragi lelengkiri legi puwiligu kumularik yongkambanuwiligu puwiliyegi kezanga yanagi

mamiza. Tegi ngai yemanewili Yisuyegi sisik panu logo puwili kazing talikmekke Yisu ulagi miza legi kumula.

19 Togo yokmek kiliyawekke Yisu kiling pugu waligeleyiwili Yirusalem yerenda wiya logo kambela.

20 Wangane pura puwili kazing libu kang kunimowei puwili yengelei Fik Yisugu ulogo ngago mana puleigi pakela. Puleigi meleyeng keya lekyeng keya pulili yeke ngalegeyeng keya pulili yengezegeyeng mabiyeng ngoliya logo ibeng wizilege.

21 Pita ulogo mizayengki kumula logo Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek pakele, yengelei Fik ulogo nugu ngago mana pulei ngoliya logo ibeng pelei, meiya.

22 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwa Anotogo watabi mabiyeng pangka mizagi langai purikki ngizi panu kumulizo.

23 Kerewiyi, nogo inuwayegi ngago wameik pera kozak yei, tamizeige yombanu nakko lewak pobokki pelik mei, somiyora koli logo panga kai wizambekke wale, mei logo tamizeige yombanu pok Anotoyegi ngizi panu kumula logo kangka neyau ono purik mabura pokko kaiyara ngizi mizagi.

24 Purik pilik legi nogo inuwayegi pelik yei, inuwayaga nak Anotoyegi waberek mizageya wizimowei piyegi watabi nayengki nguk mei puwekke purik ni Anotoyaga weiyagirikki ngizi panu kumulimo, logo Anotogo ni nanagi.

25 Keya ni Anotoyegi waberek miziwekke tamizeige nakko niyegi kaile miza logo ni ngoluk piyegi sisik mizi purik mabura were ni kaile pugu niyegi mizayeng tumula logo keremareke wezamelimo logo Anoto nigi Mango paka ngalege yolubokko nugu watabi kaile miza piyeng tumula logo keremareke wezameliweki logo Anotogo ni watabi nugu piyegi nguk mei piyeng nanagi.

26 Kapura tamizeige nugu nawiliyegi kaile puwiligu niyegi miza piyeng kebangkela logo tumula wezameli ono purik mabura Anoto nigi Mangobek paka ngalege yolubokkorau kaile nugu mizayeng tumula wezamelagi ono, kebangkelagi, yeiya.

27 Togo puwili ngereke Yirusalem yerengke yo logo Yisu Anotogi i walek yemanemakke wei mizageya tawizeige Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwilirau Yisuyegi wiriya

28 logo piyegi pelik nguk meiya, Ni yeik talikta kilimbokko yawe pera mizi? Keya takko ni yawe pera miziweki pangkara nana?

29 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Mena, nerau inuwayegi ngago naragi nguk yeiweki. Tamizeige inuwago neyegi kangara neiya yo meli mabura nogo takko ne yawe pera miziweki pangkara nana miza purikki inuwayegi kozak yeiyagine.

30 Neyegi kozak nei, Yowan kaimelabek kayima logo yongkambanuwili kaimela puwekke yawe kaimela pura Anotogi yawera ma yombu ngabelakpekkewiliyaga nakki yawera miza purikki, yeiya.

31 Togo puwili ngezewili pulogo pelik kozak keli yongomo miza, Teni talik meiyagi? Tamizeige tonugu pelik meiya to meli, Anotogira, mei purik mabura pugu pelik nguk yeiyagi, Inuwa watabi Yowangu kai piyengki ngizi kumula onora nangki, yeiyagi,

32 kapura yongkambanu pewili Yowan ngizi Anotoyaga kayima logo ngago piyagayeng kozak kaiyageya wiziyabektikki ngizi panu kumuliwili kopong

tonugu pelik mei, Yombanu ngabelakpekkewiliyaga nakkira, mei purik mabura yongkambanuwiligu teniyegi sisik mizagi, kela.

33 Togo puwili yongkambanuwiliyegi kazi miza kopong puwiligu Yisuyegi pelik meiya to mela, Yawe Yowangira talaga kayimara miza purik teni lusuwei, meiya logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Pilik mabura, nogorau inuwayegi takko ne yawe pera miziweki pangkara nana miza purikki kozak yeiyagi ono, yeiya.

12

1 Togo Yisugu ngago pura yeiya logo yongkambanu pulogo wawere ula puwiliyegi ngago saweliwei nayengki weik kozak yeiya. Pugu puwiligi yemanewiliyegi langai saweliwei pera pelik yeiya, Yombanu nak waing yawe nalei ngeriya logo lemeng kozang namek yawereng kelemiya logo kawik watabi waing wilekyeng wambulagirik wiziyagirik yokora logo i yokolong ngai yawe puleigi ngaiwekibek wiziyagi namak ngiza.

Togo pugu nawili yawe puleigi ngai koyibene wazaya logo puwiliyegi pelik yeiya, Yawe nogoleigi yawe mizageya koyimowei waberek ngai koyizo. Keya waing wilekyeng weik kuk puwekke purik mabura piyeng tiyizo logo waing keremizizo. Pilik yeiya logo yawe puleigi mangobek nalege koweige kambela.

2 Togo waing wilekyeng weik kuk wizigeya wilekyeng tiyagiwekke pugu yombu ngagora orowei nak yaweleigi ngai wazayawiliyegi wezamela logo yaweleige waing wilek piyengka waing keremiza nayeng weiweki,

3 kapura ngai wazaya puwiligu ngagora oroweibek kebangkela logo wizale ula logo yeik wezayongomela.

4 Tegi yaweleigi mangobokko ngereke ngagora orowei nak mazenda wezamela, kapura puwiligu pokki kebira ngandek uli keya ngago kaile meiya logo mabilik yeik wezayongomela.

5 Pulaga pugu mazenda ngagora orowei naktau wezamela, kapura puwiligu pok ula logo ibeng keya yombu kolokngagono ngagora orowei wezayela puwilirau puwiligu mabilik keleya. Nawili ngangang yana keya nawili yela logo ibeng.

6 Pilik miza logo weik wamenak wezamelagi langaibek yolu logo pok ngezebekki marek wamenak pugu keli panubek. Logo kalik panuge mangobokko kumularik pelik, Nogo ne makngezegi marekpek puwiliyegi wezamelagi, purik puwiligu negi marekpekki ngagoragi kerewiyagi, pilik kumula logo pi wezamela

7 kapura yaweleigi ngai wazayawiligu pigi marekpekyegi pakelawekke puwili nakko nakyegi pelik meiya, Pek yaweleigi mangobekki marekpek kani. Kalike pigi mangobek ibeng puwekke pi yawe pelei weiyagibek. Tegi teni pi ula logo mango ibeng purik waing yawelei teni makngezegiweki mena, kela.

8 Togo puwiligu mandikpek miza logo ula logo ibeng. Togo puwiligu yasu pugurik panga yaweleige yenge wilingke wezamela.

9 Togo yaweleigi ngai wazayawiligu pilik miza purikki yaweleigi mangobek puwiliyegi talik mizagi? Yaweleigi mangobokko kanda yaweleigi ngai wazaya puwili neneng ngela logo yawe pura ngereke nawiliyegi yanagi.

10 Inugu Anotogi Kapiya Walektikke neyegi langai pelik sangkeli purikki kumulizo, purik purikku pelik kai,

King yombu imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo wezamela pura ngereke
king panu imak mamak kebangkela yolu pura kani.

11 Pilik yolu pura Anoto Yemizibek ngezebokko pilik wazamiya logo tonugu
purikki pakela logo purik yombiyangai panu miza. *Ingi Sam 118:22,23*
12 Yudawiligi ngai yemanewili Yisugu ngago saweliwei yaka kozak kai
puragi puwiliyegi langai kozak kairikki iwaka logo puwiligu Yisu kebangke-
liweki miza kapura puwili watabi yongkambanuwiligu mizagi piyengki kazi
legi puwili weik pi wezamiya logo wei kang kuna.

13 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki
waligeleyiwiligu yombu Palisi mei nawili keya yombu Ngai Elodoyegi kiri-
weiwiliyaga nawili Yisuyegi ikuyogorik miziweki wezayela. Togo puwili
kunimowei nakko nakyegi pelik meiya, Tonuwa Yisuyegi pelik meiyagi,
Nugu kumularik talik? Teni king takisyeng Romwiligi King Ngaibek Sisa
meibokyegi managi purik pangka ma yeik, meiyagine. Tamizeige pugu,
Ei, mani, kai purik mabura yongkambanuwili king takisyeng managirikki
kiyebuk mizi nangai legi puwiligu pi kingyengko ulagi. Tamizeige pugu,
A'a', mani nagani, kai purik mabura tonuwa pi Romwiligi ngaiwiliyegi miza
orowei kangkine logo puwiligu pi ngagozak kelemibene, kela.
14 Togo puwili Yisuyegi kanda piyegi pelik meiya, Kiriwagabek, nugu
kaiyeng keya waligeleyiyeng wameik ngizi panuyeng purik tonuwa iwaka.
Keya ni nakyegirau kazi mizi onobek ma ni yewizek mizi onobek, ni
yongkambanuwili mabuwiliyegi kazing Anotogi ngizi panumekki walige-
leyibek purik tonuwa iwaka. Kapura nugu tonuwayegi poburikki kozak yei,
Lo tonugurago talik kai, teni king takisyeng Sisayegi managi kai ma managi
ono kai
15 keya managi purik pangka ma pangka ono kai, pilik nguk meiya.
Kapura Yisu puwili yombu kiligang neyau lewawili purik iwaka logo pugu
puwiliyegi pelik yeiya, Inuwago neyegi ikuyogorik kelenira nangki? King
keke nalik neyegi orowei koli logo nogo pakeliweki, yeiya.
16 Logo puwiligu piyegi nalik orowei kanda logo pugu pelik nguk yeiya,
Wiregawere king pelikke pera takkara keya yeik takkara wizine pakeli,
yeiya. Tegi puwiligu pelik meiya to mela, Romwiligi King Ngaibek Sisagiyau,
meiya,
17 legi Yisugu pelik yeiya, Mena, watabi King Ngaibekkiyeng purik King
Ngaibekyegi manizo, keya watabi Anotogiyeng purik Anotoyegi manizo,
yeiya logo puwili ngago pugu wazono kaiya yo meliyengki lelengkira.

18 Keya pulaga yombanu Sadusiwili meiwiliyaga nawili Yisuyegi ikuyo-
gorik kelemi wiriya. Sadusiwili yombanu pelik kisiwili, Yombanu nak ibeng
purik kung pugubektau ibeng logo pi ngereke yangalektagi ono, kisiwili.
19 Puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, Mosego lo tenigi lende
miza nara pelik, Tamizeige yombanu nak yongok weiya logo mandik
wazami ono wiziya yombubok ibeng purik yombubokki sakpek ngereke
yongok komatemolo weiyagi logo piyaugu yombu yaka ibembokki yango
keya marekngang nawili wazayiweki.
20 Yombu ingini melenazik keya nazikka neyauwili koya. Logo kalogolibek
were yongok weiya logo mandik wazamiya ono wiziya pi ibeng.
21 Keya pulaga waleleige kalogolibekki kelengkebokko ngereke yongok
komatemele weiya kapura piyaurau mandik wazamiya ono koya pi ibeng.
Keya pulaga pokki kelengkebokko komatemele ngereke weiya.
22 Logo yombu melenazik keya nazikka neyau puwili mabuwili pilik miza
kapura mandik wazamiya ono koya ibeng. Logo kalik panuge yongok
komatemelerau ibeng.

23 Mena, teni niyegi ngago peragi nguk neiweki, Tamizeige wok kalik panubekke yongkambanu ulogo ibeng puwili nugu kai pilik yangalekta wik yolugi mabura yongok komatemolo yombu melenazik keya nazikka neyau puwili mabuwili weiyamele legi tamizeige kalike ibengwili ngereke yangalekta puwekkerik yongok yaka pumolo takki yongokpumele mizagi, meiya.
24 Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwa Anotogi Kapiya Walektik keya pigi kozanda lusuwei kopong inuwago watabi pilik piyengki kumulirik kokowa.
25 Purik ibengwili yangalekta wikwekke puwili Anotogi angela paka ngalegewili kelikki logo yombuwili keya yongokwili yongkambu weiyagi ono, ma panu keya mangogo kolomele yombu weiyagi nakyegi miza managi ono.
26 Ibengwili ngereke yangalekta wazayagirik nogo Anotogi Kapiya Walektikke yungke inuwayegi pilik kairikki kozak yeiweki mizi. Mosego Anotogo ibek solo ngori purikki yungka piyegi meiyaragi lende mizarik pelik, Ne Anoto Abalamgibek keya ne Anoto Isakkibek keya ne Anoto Yakopgibek, meiyara lende miza. Anotogo pilik kaiyawekkerik, Abalam keya pigi marekpek Isak keya Isakki marekpek Yakop ulogo ibengwiliyegi pi pilik kaiya kapura Anotogo puwili wik kai yagenda.
27 Ulogo puwiligi korikyeng ibeng kele kapura wilek kang puwiligiyeng wik yolu. Logo inuwayegirik puwili ibeng kapura Anotoyegirik puwili wik yolu, legi pi Anoto wik yoluwiligi ngaibek. Togo inuwago kumula purik kokowa panu, yeiya.

28 Mosegi loyengki waligeleyiwiliyaga nak wiriya logo Yisu Sadusiwili kiling ngago kelageya koyilege kerewiya logo pi Yisugu puwiliyegi ngago wazonoyeng yeiya to meli purikki pakela. Tegi pi Yisuyegi ngago naragi nguk meiya, Lo Anotogo teni yanayengka lo talikta yemane panura, meiya.
29 Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Ini Isileiliwili mabuwili kerewiyi. Lo yemane panura pelikta, Anoto tenigibek Yemizibek keya pi Yemizi wamenakpek.
30 Logo ni Anoto nigi Yemizi ngaibekyegi wilek kang nugubek mabokko ngizi panu kelimo, keya kangka nugubokko piyegi wilibek kumuli mizimo, keya piyegi kozang nugura mabura manimo.
31 Keya lo puragi kelengkera pelikta, Ni makngezogo ni makngezeyegi keli mabilik nakyegirau mabilik kelimo. Lo nayengko piyauyaga ngalege panu ono, meiya.

32 Togo Mosegi loyengki waligeleyibokko Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, wameik, watabi yaka kai piyeng wameik panu. Ei, Anoto wamenak, naktau wizinda ono, Anoto keke.
33 Keya wilek kang tonuguyeng mabiyengko piyegi ngizi panu kelizo keya kangka tonuguyengko piyegi kumuli mizizo, keya kozang tonuguyeng mabiyeng piyegi manizo. Keya teni makngezogo teni makngezeyegi keli mabilik nazuwagawiliyegirau mabilik kelizo. Pilik mizi piyengko teni Anotoyegi watawili yezizikke waliya mani ma watabi piyegi kolak kelibene wazamiya piyeng ula, meiya.

34 Togo Mosegi loyengki waligeleyibokko ngago yaka meiya piyeng pangka meiya purik Yisugu pakela logo Yisugu piyegi pelik meiya, Ni weik Anotogo niyegi ngai wizeibene kelemiweki mereke, meiya. Keya pulaga nakkorau Yisuyegi mawinda ngago nara nguk meiyarau ono, puwili weik kazi.

35 Wok nakke Yisugu yongkambanuwiliyegi Anotogi i walek yemane-
makke waligeleyageya wizimowei pugu ngago nara pelik nguk yeiya, Mosegi
loyengki waligeleyiwiligu Kilisibek koka King Ngai Tawitigi marekngang-
wiliyaga nak kisira nangki? Puwiligu ngago pilik kisirago Kilisibek yeik
yombanubek kisi yagenda.
36 Kapura koka walaka Anotogi Kung Walekpokko Ngai Tawitigu kaibene
kelemiya logo Tawitigu kaiyara pelik,
Anoto Yemizibokko Kilisibek Yemizi nogobekyegi pelik meiya, Nogo niyegi
kiyebuk miziwili nigi kulengke nugu ngaiweki wazayirikka negi
ngaigezuwaga pelaga mogosi koli, kaiya. *Ingi Sam 110:1*
37 Tawitigu Kilisibekyegi Anoto Yemizibek meiya legi talik miza logo Kil-
isibek Tawitigi marekngangwiliyaga nak? Pilik mabura Kilisibek mabok
yombanubek keya Anoto wizinda. Yisugu puwiliyegi pilik yeiya logo
yongkambanu kolokngagono Yisuyegi kerewiya puwili wilik.

38 Keya Yisugu puwiliyegi mawinda ngagoraga pelik waligeleya, Inuwa
yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili kelik nagani, puwiliyegi kani
waberek panu. Purik puwili kagorik wazonoyeng keya melewangka
yokolongyeng wakiya logo wei miziweki keliwili, logo yongkambanuwiligu
puwili yemanewili mizibene. Keya puwili pundikke yongkambanu
mamokki wirege puwiliyegi pelik yeiweki miziwili, Wangane Ngaibek,
miziwili.
39 Keya puwili i walek songonoyengke paka orozarikke yongkam-
banuwiligi wirege yongkambanuwiligu pakelibene mogosiweki keliwili.
Keya puwili ngeragi yemane miza ni piyengke tung yeikyeng kilingwiligu
mogosi piyengke mogosiweki keliwili.
40 Puwili yongok komatewiligi iyengki kanda purik puwili yongok ko-
matewili purikki iwaka koyimowei ngaigu king i walekmakkiyeng weiweki
yeiya logo kalike ngereke ngezewiligi liwik wawiyiwili. Keya waleleige
purik puwili kaile ngezewiligiyeng momane meibene Anotoyegi waberek
miziyeng yokolong panu meiwili. Togo kalike Anotogo yongkambanuwili
kaile puwiligiyengki wiyeke ngagozak keleyi puwekke puwili ngangang
weiyagi, kapura yombanu loyengki waligeleyi puwiligu kaile panu mizi
piyengki wiyeke ngangang yemane panu weiyagi, yeiya.

41 Pulaga Yisu yangalek meiya logo peleng kingyengkiwekka koweige
songono nangezi mogosa logo yombanu kolokngagonowili Anotoyegi opa
maniweki king nayeng yeke ige pelengwekke wiyirikki pakela. Yombanu
kingyengko kola kolokngagonowili king yemaneyeng wiya.
42 Keya yongok komate watabiyengki yeik panu namele kanda korok
neyau wiya.
43 Togo Yisugu waligeleyiwili ngago yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya,
Nogo inuwayegi wameik panu kozak yei, yongok komate watabiyengki
yeik pemologo wiya piyengko yombanu mabuwiligu wiya piyengka ngalege
panu kani,
44 purik puwili mabuwili king kolokngagonoyengka Anotoyegi puwiligu
songono mani keya ngoluk kolokngagono yolu, kapura pemele, pi
watabiyengki yeikmele kele kapura pugu wara yoluyeng mabiyeng yaka
wiya logo pi ngeragiyeng weiyagi nayendau ono, yeiya.

13

1 Yisu Anotogi i walek yemanemakka welagela tagoneige yombu pugu

waligeleyiwiliyaga nakko piyegi pelik meiya, Kiriwagabek pakele, puwiligu
i walek yombiyangai pemak king yemane palumuyengko ngiza.
2 Togo Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Kerewiye, i yemane nugu pakeli
pemak mamak wok nakke yombanu Yudawiligyegi ngai miziwiligu yo wela
melagi keya kingyeng sugusugu miza melagi, king neyau pulogo menalege
nakki ngalege nak wiziyagi ono, puwiligu yowela melagi, meiya.

3 Kalike Yisu lewak yengelei Olip meilei lewi logo lewak Olip meibekke
mogosa logo pongo Anotogi i walek yemanemakki pakelageya wiziya logo
Pita keya Jems keya Yowan keya Enduru puwili pi kiling keke koyimowei
piyegi pelik nguk meiya,
4 Tonuwayegi kozak yei, puwiligu Anotogi i walek yemanemak yowela
melagi purik talikwekke pilik mizagi? Keya kazing talikmokko pilik mizagi
pura lewagelagirikki were teniyegi walimizagi, meiya.
5 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Watabi lewagelagi piyengki
nogo kozak yei pei. Inuwa yombu inuwayegi ngaigu kisi puwiliyegi kiriwei
miza nagani, waberek panu.
6 Purik yombanu kolokngagono yeik nogorage lewagi kani logo pelik kisi
wiriyi nangai, Ne Kilisibek, kisa logo yombanu kolokngagonowili puwiliyegi
kiriwei kuni nangai.
7 Keya inuwa ngai mereke keli piyeng keya ngai yemane koweige keli lewa
piyengki kerewiyi purik kulili mizi nagani. Watabi pilik piyeng mabiyeng
were lewagelagiyeng kani kapura piyengko mizi purik ngabelakpek weik
yeikkirikki mizi yagenda ono.
8 Purik were, yongkambanu ngabelak nakkewili kiling yongkambanu
ngabelak nakkawili ngai kelagi, keya kapman ngabelak nakkebek kiling
kapman ngabelak nakkabek ngai kelagi, keya yongkambanu ngabelak
nayengkewili kiling yongkambanu ngabelak nayengkawili ngai kelagi, keya
puwekkerik ngabelak kolokngagonoyengke kuburuk unatuba panuyeng
ulagi, keya ngabelak nayengke ngaba ibeng yemane mizagi. Peyeng weik
solo lewagela purik weik kuneng keya ngangang yemane panu pura weik
mereke lewa legi.
9 Togo inuwa ngai koyizo, purik yombanu neyegi wiyeke iniyegi kiyebuk
puwiligu inuwa kebangkela logo inuwa ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi
iza orowei kunagi, keya nawiligu inuwa i walek songonoyengke yeke ige
wizale yelagi kani. Keya inuwa kapmanwiligi ngai yemanewili keya nga-
belakpekki King Ngaiwiligi wirege neyegi kiriwei mizirikki weraga luweza
wazayagi kani. Puwekke inuwa puwiliyegi neyegi langai kozak yei keya
ngago nogo iniyegi waligeleyaragi langai kozak yeiyagi.
10 Keya Anotogi ngago wazono neyegi langaira yongkambanu ngabelak
mabiyengkewiliyegi were kozak yei mizizo logo pulaga purik ngabelakpek
weik yeikki.
11 Togo inuwayegi kiyebuk miziwiligu inuwa kebangkela logo iza orowei
ngagozak miziweki kangwekke were pobilik wilek ngelek kumuli nagani,
Teni ngago talikyeng kisagi, pilik kumuli nagani. Purik puwekke Anotogi
Kung Walekpokko inuwa kangka ngago inuwago kisagi pura wazono kisi-
wekibek yanagi legi.
12 Keya puwekkerik yombanuwiligi si keya sakwiligu ngezewiligi si keya
sakwili yombanu puwili yelagiwiliyegi iza yanagi. Keya yombuwiligu
puwiligi yango keya marekngangwiliyegi mabilik keleyagi, keya koloy-
akongwiligu puwiligi panu keya mangowiliyegi mabilik keleyagi.

13 Keya inuwa yeik nogoraga yawe mizirikki wiyeke yongkambanu mabuwiligu inuwayegi kumbak mizagi kani. Kapura yombanu kunengyeng keya ngangang wagelageya wizimowei neyegi ngizi kumuli pura kozang kebangkeli kanda wila wiyi ngizige mologabok Anotogo wik wizagomagiragi yaliya wazayagimele keya pek, yeiya.

14 Ini kapiya perik mei puwili ngago peragi solorikki kumulizo. Yisugu ngago nayendau mawinda pelik kozak yeiya, Koka walaka yombu Taniyele mei Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak Anotogi Kapiya Walektikke yungke Sadangki korowali Anotogi i walek yemanemak kaile kaile kelemiya melagi nayengki lende miza. Togo wok nakke inugu Sadangki korowali Anotogi i walek yemanemak kaile kaile kelemiya melagi piyengko Anotogi i walek yemanemakke wiziyagi onorikke wizilege pakeli puwekke purik mabura ngago peragi kumula logo pelik kisizo, Teni ngabelak Yudaya mei pobok wiya logo kazi paka lewakyengke liwik siweki kangweki, kisizo.
15 Keya imakka welagelabok ngereke yeke ige yongorik watabi puguyeng pi kiling oroweiweki wawari yongo nagani, yeik kunimo mei.
16 Ma yombu panga yawege yawe mizageya wiziyabok kik kalok pugugik weiweki yo kowiti nagani, yeik kunimo mei.
17 Togo wok piyengke yongok mandik kogo puwili keya yongok mandik yebili yani puwiliyegi ne yalek panu mizagi, purik puwili nguk namizi paka lewakyengke liwik siweki kunagi langai onowili legi.
18 Keya inuwago kumularik teni kabelakta kililiwekke kazi kangki onorikki kumuli nelegi inuwa Anotoyegi watabi kuneng keya ngangang peyeng teng kilili kelirage wiriyiweki kelemiya nelegi puragi waberek mizizo.
19 Purik wok piyengke kuneng korowali yemane panuyeng keya ngangang yemane panuyeng lewagelagi logo koka walaka solowekke Anotogo watabi keremizawekka wizageya kayimeige mabek pewekke pilik nayendau lewagela ono keya kalike ngereke pilik nayeng lewagelagi ono.
20 Keya Anotogo wok piyeng ngerewalek sa wazamiya ono kesak nak wik yolugi ono. Kapura yongkambanu Anotoyegi sawela logo pugu iza puwiliyegi pugu kumula logo puwiliyegi wiyeke Anotogo wok kunengyeng ngela logo ngerewalek sa wazamiyagi.
21 Togo tamizeige nak iniyegi pelik kai, Pakeli, Kilisibek Mesiya teni yaliya wazayiwekibek weik lewa. Pi mabelege yolubek, kai mabura piyegi ngizi kumuli nagani. Ma nakko iniyegi pelik kai, Pakeli, pi panga pulogo yolubek, kai mabura piyegi ngizi kumuli nagani.
22 Purik yombanuwili tabunda logo nak nak ngaigu pelik kisagi, Ne Kilisibek, neyegi kiriwei koli, kisagi. Keya nawilirau kanda ngaigu pelik kisagi, Anotogo teni wezayela logo tonugu ngago piyaga weiyara iniyegi kozak yeiweki, kisagi. Keya ini puwili Anotoyaga kayima nobiyeng mizibene keleyiweki puwiligu watabi Anotogo keke miziyeng mizi keya wirangai nayeng mizi nangai. Logo tamizeige puwili pangka kesak puwiligu yongkambanu Anotogo piyegi saweliweki iza puwiligi neyegi ngizi panu kumuli pura wiyibene keleyiweki mizi nangai.
23 Tegi waberek panu. Nogo weik watabi piyeng ngoluk lewagela ono wizigeya kozak yei yagenda logo ini ngai panu koyizo.

24 Togo wok kuneng korowali yemane panu piyeng keya ngangang yemane panu piyeng lewagelagiyeng miza logo pulaga yokmek kusa sagi keya ngombek ngele managi ono.

25 Keya paka ngilumbekke watabi kozang piyeng urukang mizagi logo
pelewewili paka ngilumbekka tiya walagi.
26 Pulaga yongkambanuwiligu ne yombanu paka ngalega kayimabek
ngereke kozainumbekke kozanda keya ngaiwak unatubarik kiling tabunda
lewarikki pakelagi.
27 Togo nogo negi angelawiliyegi pelik yeiyagi, Ngabelak mabiyengki ku-
nizo. Iniyaga nawili ngabelak panga yokmek lewagelayengki kunizo, keya
nawili ngabelak panga yokmek kiliyayengki kunizo, keya nawili ngabelak
paka yongoleigeyengki kunizo, keya nawili ngabelak pongo moleigeyengki
kunizo, yeiyagi. Logo puwili kunagi logo yongkambanu Anotogo iza logo
nogowili kaiya puwili wawere ula logo neyegi iza orowei lewaweki.

28 Ini ngago saweliwei peragi iwaka sizo. Kusayeng kabeneng panu keya
kilili keya kebarek yemane uli puwekke ini iwaka yokpek seliweki mereke
mamizi.
29 Kazing mabilikmekke inugu watabi nogo iniyegi kozak yeiya piyeng
weik mizirikki pakeli puwekke purik mabura negi yogirik weik mereke panu
mamizagi purik inugu iwakagi.
30 Wameik panu, yombanu ini Yudawiliyegi ngai mizi puwiligu ini
mabuwili neneng ngeliweki lewagi kapura ini kemenak neneng ngelagi ono.
Iniyagawili ngoluk yolugi logo nawiligu watabi nogo kozak yeiya peyeng
mabiyeng ngizi lewagelarikki keriyagi.
31 Ngilumbek keya ngabelakpek yeik sagi kapura ngago nogorarau yeik
sagi ono, ngago nogora wizagomagi.
32 Ne yogirik wok takka ma yokmek talikwekke miza purik nakko iwaka
ono, keya Anotogi angela paka ngalege yoluwili mabilik iwaka ono, ma ne,
Anotogi Marekpektau mabilik iwaka ono, Anoto negi Mangobek ngezebokko
keke iwaka.
33 Keya inirau talikwekke ne yo lewagi miza purik iwaka ono legi waberek
panu. Ngai yuke koyizo.
34 Ne yogirik yombu koweige kambela logo yobok kelik yogi. Yombu nak
i pugumak wizamiya logo koweige nalege kangweki mizi logo pugu were
yombu piyegi yawe miziwiliyegi watabi puguyengki ngaiweki pangkara
yana logo yaweyeng sanga miza logo nak nara keleya logo yawe mizi nakyegi
kandikki ngai waberek wizeibene kozak meiya logo weik kambela.
35-36 Togo inuwarau pilik mizizo. Neyegi ngai yuke koyizo. Purik talik-
wekke ne ngereke yo lewagi miza purik inuwa lusuwei kani. Ne kepileige
lewagi ma kusa libulibu lewagi ma winakwili ngago kisi puwekke lewagi
ma wangane lewagi miza purik inuwa lusuwei, legi ne nguk namizi kanda
inuwa neyegi kangkere mizi ono koyilege nelegi ngai yuke koyizo, logo ne
kanda ne kangkere miza koyilege pakeliweki kani.
37 Ngago nogo inuwayegi yei pura yongkambanu mabuwiliyegirau mabi-
lik yei yagenda legi ini mabuwili ngai yuke koyizo, yeiya.

14

1 Wok neyau miza logo Yudawiligu wok Pasobabek meibek pakelagi.
Wokpok ngeragi yemane miza nibek. Logo wokpokkorik Yudawili perek
ngeragi yisriktau onoyeng keremiza logo nibek logo nageya koyimowei
walaka Anotogo puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki kangyengke
iwirik pukmela wizilege keriya logo puwiligi koloyakamandik kalogoliwili
ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulibek. Yombu Anotoyegi kolak

miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwili kazing ikuyogorik
Yisu kebangkela logo ulagimekki weli.
2 Puwili pelik kela, Teni Yisu ngeragi yemane miza nagi puraga kebangke-
lagi ono, purik yongkambanuwili sisik miza logo teniyegi ngai mizane, kela.

3 Puwekke Yisu paka Petani yerengke yombu Saimon meibek kiling wiziya.
Saimon ulogo kemegeme korikwek sok mizi Leposimek meimok mizabek
kapura weik wazono. Yisu ngeragi nageya tawizeige yongok namele weli
kelebak wazono kukngizi keli, king yemane wezamela nak kiling ige lewa.
Pugu kelebakpekki kilimek sopela logo weli kukngizi kelibek Yisugi kebirage
kubula.
4 Pugu pilik miza kapura yombu pulogo koya nawili sisik panu miza logo
nakko nakyegi pelik meiya yongomo miza, Weli kukngizi kelibek yeik ulak
kubula melira nangki?
5 Purik tamizeige tonugu welibok yombu nakko weibene mana kesak
king yemane panu weiya logo yongkambanu watabiyengki yeik puwili
yani kak, kisa purik welibok kirisimasi naraga yawe mizi purikki ngane
king weiya piyengki weiyagi langaibek logo puwiligu yongok yakamoloyegi
ngalik meiya.
6 Puwili pilik kisa legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Pi yeik wizi pani.
Inuwa piyegi kuneng manira nangki? Pi neyegi yombiyangai mizi keya
wazono mizi miza wizinda.
7 Purik yongkambanu watabiyengki yeik pilikwili ini kiling wilibek
yoluwili keya kang inugu keliraga ini puwiliyegi saweliweki wazono mizi
nangine, kapura ne ini kiling wok mabiyeng yolugibek ono kopong inuwago
wok mabiyeng neyegi keli inuwagira walimizageya koyimagi langai ono.
8 Yongokmologo pangka mizagi langaiyeng pugu miza wizinda. Pugu
were neyegi keli pugura walimiza. Togo pugu weli kukngizi kelibek negi
ngalege kubula purikku korik nogowek kawiktikke waliyiweki kangkere
keleni yagenda.
9 Kerewiyi, ngabelakpek mabokko puwiligu Anotogi wazono neyegi langai
pura kozak kisagi logo puwekke purik puwiligu yongok yakamologo wazono
miza puragirau kozak kisagi logo yongkambanu puragi kerewiya puwiligu
piyegi kumulibene, yeiya.

10 Togo pulaga yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau Yisugu
waligeleyiwiliyaga nak, Yuras Isaliyoto meibek, yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngaiwiliyegi kambela logo pelik yeiya, Nogo kazing Yisu mele
inuguyengke miza yanagimekki weliweki mizi, yeiya.
11 Yombu yaka puwili puragi kerewiya logo wilik miza logo puwiligu
pi king managi sawiya. Togo Yuras weik kazing liwik Yisu yombu ulagi
puwiliyegi mizi yanagi namekki weik welageya wiziya.

12 Wok Yudawiligu perek ngeragi Yis meiriktau onoyeng keremiza logo
nagibek weik lewagela. Wokpok i namakkiwiligu liyeng memeng marek
namek ula logo ngeragi yemane miza nageya koyimowei Pasobaragi ku-
mulibek. Yisugu waligeleyiwiligu piyegi pelik meiya, Teni talege kangki keya
i takkimakke ngeragi nugu Pasobaragi kumuliweki nagiyeng ngayek mizagi
keli, meiya.
13 Togo Yisugu waligeleyiwiliyaga neyau ngago pelik yeiya logo wezayela,
Yali paka Yirusalem yerendage kiliya kunizo. Keya yombu kaimi narage kai
nak kola warabek yaligu paka kazingke yoromaure mizagi kani.

14 Piyegi kiriwei kunizo, i pugu kiliya kang pumakke yalirau kiriwei lizo,
logo imakki mangobekyegi pelik meizo, Kiriwagabokko kaira, Ne kiling
yombu nogo waligeleyiwili ngeragi Pasobaragi kumuliweki ngeragi nagi-
mak tamak, meizo.
15 Pulaga pugu yaliyegi yeke ngalege i kawegawe watabi Pasobara ngayek
miziweki weiyagi pilik piyeng waligeleyi penanging kani. Pulogo yali nger-
agi tonuguyeng ngayek mizizo, yeiya.
16 Togo piyau kambela logo yerengke lewagela logo watabi mabiyeng
Yisugu yaka piyauyegi kozak yeiya mabilik miza wizilege piyau weik i
pumakke ngeragi Pasobaragi kumuliweki nagiyeng ngayek miza wiya.
17 Pilik miza logo yokmek kiliya pura Yisu kiling yombu meleyau keya
pongo ingenazikka neyau pi ngezebokko waligeleyiwili weik i pumakke
kanda
18 logo lalektaga mogosa logo ngeragi nageya koyimowei Yisugu
puwiliyegi pelik yeiya, Wameik, inuwayaga nakko ne panga yombanu
nelagiwiliyegi niza yanagi. Pok ne kiling ngeragi nibek.
19 Yisugu pilik yeiya logo pugu waligeleyiwili ngago puragi kerewiya logo
weik ya kuneng logo nak nak piyegi nguk mei kuna, Nogo ma talik, mei kuna.
20 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa meleyau keya pongo inge-
nazikka neyau ne makngezogo waligeleyiwiliyaga nakko, yombu ne kiling
pereksik peleng ngeragi kolokpek kilingwekke yenge yungke pukmelibokko.
21 Ei, wameik panu, ne yombanu paka ngalega kayimabek ibengki Anotogi
Kapiya Walektikku kaiyalik, kapura yombu ne yombanu nelagiwiliyegi
niza yanagibekyegi yalek unatuba keli, purik Anotogo pi ngangang yemane
panu managi. Yombubokki panumologo pi wazamiya ono kesak piyegi
yombiyangai panu, yeiya.

22 Puwili ngeragiyeng nageya koyigeya Yisugu pereksik weiya logo An-
otoyegi wazono meiya logo sikila logo puwili yanageya wizimowei pelik
yeiya, Ya, weiya logo ni. Pobuzikku walimizi purik korik nogowekki walim-
izi yagenda. Pilik yeiya logo puwili puzik na.
23 Pulaga Yisu kai waing kakpek weiya logo Anotoyegi wazono meiya logo
yombu pugu waligeleyiwili yana logo puwili mabuwili kakpokka na.
24 Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Kai waing kak pobokko walimizi purik
iwi nogobekki walimizi yagenda. Pokko walimizi purik Anotogo yongkam-
banu kolokngagonowili kemenak ibengkiraga yaliya wazayagi puragi langai
ngago wik silok tiya pura ngelagi ono, kapura negi iwi kubula walagibokko
kozang kelemiyagi.
25 Kerewiyi, wameik panu nogo mawinda waimbek nagi ono wiziya kazing
wikmekke yereng Anotogo pigi ngaimekki ngai purage ne ngereke nagine,
yeiya.
26 Pulaga puwili Anotoyegi Ingi Sam narik ingi meiya logo pulaga puwili
imakka welagelarik lewak Olip meibekke kambela.

27 Keya puwili lewak Olip meibekke kunimowei Yisugu puwiliyegi pelik
yeiya, Anotogi Kapiya Walektikke yungke pelik kai,
Anoto ngezebokko liyeng memengwiliyegi ngaibek ulagi logo liyeng
memengwili kazi luwa ula melagi, kai. *Sakaraya 13:7*
Togo mabek kusarikke ngago pura ngizi mizagi, purik inuwa mabuwiligu
neyegi ngizi kumuli pura kawiye walagi logo inuwa kazi kunagi.
28 Kapura ne ngereke wik yangalek meiya logo pulaga purik ne were nga-
belak Kalili meibekke kangki keya inuwa kalika lewagi, yeiya.

29 Pitago piyegi pelik meiya to mela, Puwili mabuwili kele ni wezani kunagi
kapura nogo niyegi ngizi panu kumula pura kawiye walagi ono logo nerau
ni wezani kunagi ono, meiya.
30 Pilik kai legi Yisugu Pitayegi pelik meiya, Kerewiye, nogo wameik
panura kozak nei, mabek kusage winak talekmek kang neyau kaiyagine ni
were kang neyauganara yeik nogora liwik wiyagi logo ni neyegi lusuwei
panu kaiyagi kani, meiya.
31 Kapura Pitago mawinda kozang pelik meiya to mela, A'a', puwiligu
nerau nelagi puriktau ngoluk ne niyegi lusuwei kaiyagi ono, meiya. Keya
Yisugu waligeleyi nawiligurau mabilik kisa.

32 Pulaga puwili Lewak Olippekke yawe Kesemani meileige wiriya logo
Yisugu yombu pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Pelege mogosa koyi ne
pangazuwa nangezi Anotoyegi waberek mizigeya, yeiya.
33 Togo yombu pi ngezebokko waligeleyiwiliyaga neyauganak Pita keya
Jems keya Yowan iza orowei kuna, logo Yisu weik wilek kang pugubek
kuneng yemane panu keli.
34 Tegi pugu puwiliyegi pelik yeiya, Wilek kang nogobek kuneng panu logo
ne ibengki langai pilikmekki keli mena, inuwa mabelega koyimowei wirere
ngai yuke koyi, yeiya.
35 Pilik yeiya logo pi panga keke nangezi kuna logo pulogo ngezebek panga
ngabelakke ulu wala logo Anotoyegi pelik waberek miza, Tamizeige pangka
purik nugu neyegi ngangang wiriyagi pura yeik sa wazamiye.
36 Peba, O Peba nogobek, nugu watabi mabiyeng pangka mizagi legi nugu
neyegi ngangang wiriyagi pura keya ibengki pura yeik sa wazamiye kapura
keli nogoraga mizi nagani, pilik segeya keli ni makngezegiragi kiriwei
mizimo, meiya.
37 Pilik waberek miza logo Yisu yangalek meiya logo pi yombu pugu
waligeleyi neyauganakwiliyegi to kuna logo morok iwek koyilege pakela
logo Pitayegi pelik meiya, Simong Pita ni iwek kola yolura nangki? Ni tek
nangezi wirere wiziya logo ngai yuke wiziwekirik pangka ono ma?
38 Wirere ngai koyimowei waberek mizizo. Inuwayegi yang keleyiweki
lewagi piyengko inuwa kawiye walibene keleya nelegi waberek mizizo.
Wameik panu, wilek kang inuwagiyengko mizagi keli kapura korik in-
uwagiyeng kozang ono, yeiya.
39 Togo pi ngereke panga keke kuna logo yaka were nguk meiya mabilik
waberek miza.
40 Pilik miza logo pi panga ngezebokko waligeleyiwiliyegi to kuna kapura
puwili iwek koyilege purik puwili wireyeng kuneng panu kopong iwek kola
logo ngago talikta piyegi meiyagi miza pura puwili iwaka ono legi puwili
kendek miza.
41 Togo Yisu kuna logo kang neyauganara mabilik miza logo yowekke
puwili iwek kola koyilege legi pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa ngoluk
iwek kola keya ngoluk mabilik kumana yolu. Weik mena luweza koyi.
Teng pugu ne yombanu paka ngalega kayimabek yombanu kailewiligi
meleyengke niza yanagira weik lewa.
42 Pakeli, yombanu ne nelagiwiliyegi niza yanagibek pelege weik lewa.
Luwezi, tonuwa piyegi kambi, yeiya.

43 Yisu ngoluk ngago kaiyageya wizigeya Yuras yombu meleyau keya
pongo ingenazikka neyau Yisu ngezebokko waligeleyiwiliyagabok nguk
namizi wiriya. Pi kiling yombanu kolokngagono lang keya kilikkilikyeng

orowei lewa logo puwili Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi wata
kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyi-
wiligu wezayelawili.
44 Yombu Yisu miza yanagibokko yombanu lang keya kilikkilikyeng
warawiliyegi yaka pelik yeiya, Yombanu nogo negi kewengke wezalikpek
songok kulibok, Yisu kani. Inugu pi kebangkeli kapura waberek panu miza
orowei piyegi ngai kunizo, yeiya.
45 Togo Yuras lewagelawekke, pi Yisuyegi nguk namizi wiriya logo pelik
meiya, Kiriwagabek, meiya logo Yisu songok kula logo
46 puwili Yisu kozang panu kebangkela.
47 Pilik miza logo Yisu kilingwiliyaga mereke luweza nakko lang yoko-
long puguwek pugusa logo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane
panubekyegi yawe mizibek ula logo pigi kerelik namek peto ula mela.
48 Pulaga Yisugu yombanu kolokngagonowiliyegi pelik yeiya, Ini mabektik
ne yombanu ngowei wezalikpekyegi lang keya kilikkilikyeng kiling ne niza
wari yawerenda.
49 Wok mabiyeng ne ini kiling Anotogi i walek yemanemakke wizimowei
yongkambanuwiliyegi waligeleya kapura inugu ne kebangkeliweki miza
ono. Kapura Anotogi ngago Kapiya Walek pugurikke neyegi langai lende
miza pura ngizi panu lewagela wali pani, yeiya.
50 Pilik mizageya keya Yisugu waligeleyiwili mabuwili pi wezamiya logo
kazi wei kambela.
51 Yombu nawekke nak, kagorik narik keke waliyabek Yisuyegi kalika
kiriwei kuna. Logo puwili pirau kebangkela
52 kapura pi kagoriktik wizamiya logo komozilik kazi kambela.

53 Togo yombanu yaka kolokngagono puwiligu Yisu kebangkela logo pi
miza orowei yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubekki
imakki kuna. Pulogo Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwilirau menalege pulogo
wawere ula.
54 Logo Pita ngereke yorik Yisuyegi kalika koweige kiriwei kuna. Pi yaka
ngai yemane panubokki imakke yerengke kanda kiliya yabela logo pulogo
pi wagelawili kiling mogosa logo yezimele sageya wiziya.
55 Weik yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai puwili keya Yudawiligi
yombu ngagozak ngezewiligiyeng kerewiyiwili mabuwili watabi Yisugu
mizayengki yombanu nawiligu kozak kisibene ngago yeiya. Puwili ngago
Yisugu kaile miza naragi kerewiyagi keli logo Yisu ula logo ibengwekiragi
yolok ngeliweki, kapura puwiligu nayeng kerewiya ono.
56 Purik yombu kolokngagonowili Yisuyegi langai ngaiguyeng kozak kisa
kele kapura nak nalikta kozak kai keya nak nalikta kozak kai, logo ngago
wamenara ono, ngago kolokngagono.
57 Togo yombu nawili luweza logo Yisuyegi langai ngago ngaigu pera pelik
kisa,
58 Teni ulogo kerewiyawekkerik pugu pelik kai, Nogo Anotogi i walek
yombanuwiligu ngiza pemak topelagi logo wok neyauganakke nogo i nalik
namak ngizagi, kaiyabek, kisa.
59 Kapura yaka ngago purarau kisa puwiligu kozak kisira wamenara ono,
nak nalikta kozak kai keya nak nalikta kozak kai.
60 Togo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek puwili
mabuwiligi tepekke luweza logo Yisuyegi pelik nguk meiya, Ni nararau
kozak kaiya yo meli onora nangki? Kolokngagonowiligu niyegi ngagoyeng

yowa logo ni kerewiya. Puwiligu wameik kisi ma yeik? Nugu weik kai logo teni kerewiyiweki, meiya.

61 Kapura Yisu ngagoluk wiziya pi ngago nararau kaiya ono. Ngereke yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubokko piyegi pelik nguk meiya, Ni Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi teni yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek ma talik? Ni Anoto tonugu yeikta yongolok meibokki Marekpek ma talik, meiya.

62 Legi Yisugu pelik meiya to mela, Ei, ne pi. Keya ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke paka ngalegi yongorik Anoto watabi mabiyengki kozandagi mangobekki ngaigezuwage mogosa yolugi logo pi kiling ngaiweki. Keya kalike inugu ne ngereke paka ngalege kozainumbekka tabunda lewarikki pakelagi, yeiya.

63 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek pura kerewiyawekke pi sisik panu miza logo Yisugu yaka kai puragi kiyebuk legi walimiziweki melewangka ngezebekkirik koliya. Logo pugu yombu ngagozak piyengki kerewiyawiliyegi pelik yeiya, Teni makngezogo weik kili ngezebekki panurago kairikki kerewiya legi teni ngereke ngago nararau kerewiyagi ono. Legi teni mawinda yombu piyegi ngagozak kelemiyagi-wiliyegirau ngago yeiyagi ono, a'a'.

64 Pugu pi Anoto kiling pangka pangka kairikki inuwa weik kerewiya mena inugu piyegi kumulagirik talik, yeiya logo puwili mabuwiligu mele puwiligiyeng piyegi mizara koyimowei pelik kisa, Pi Anoto kiling pangka pangka kai legi pi weik ula logo ibengkibek, kisa.

65 Togo nawiligu weik Yisu sibilak ngiza mana logo puwiligu wiregawere pugura kagorik walerikku ngokmana logo melegozok ulageya koyimowei pelik meiya, Nugu ni Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek kai mena takko ni melegozok nela miza purik kozak kai logo tonugu ni wameik Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek miziweki mena, meiya.

Pulaga wagelawili pi uli kunimowei miza orowei kuna.

66 Pilik mizageya keya Pita ngoluk imakke pongo yerengke yezizikke mogosa tawizeige pura kolomandik Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi yawe mizi namele lewa

67 logo pugu Pita yezimele sageya wizilege pakela logo pugu piyegi pakela wizimowei pelik meiya, Wameik panu, nirau Yisu yereng Nasareteragabek kiling wiziyabek kani, meiya.

68 Kapura Pitago ngaigu, A'a', ne piyegi lusuwei. Nugu kozak kai piyeng nogo iwaka ono, meiya logo pi pongo yezizik wiya logo yerendikki kandikke mereke kuna. Pilik mizi ngizige winak talekmek kai.

69 Pulaga kolomandik yawe mizimologo Pita ngereke pakela logo yaka kaiya mabilik yombanu pulogo mereke luwe koyilegewiliyegi pelik kozak yeiya, Yombubok Yisugi yombanuwiliyaga nak kani, yeiya.

70 Kapura Pitago ngereke ngaigu, A'a', meiya.

Keya songono nangezi wiziya logo ngereke yombanu pulogo mereke luwe koyilegewiliyaga nawiligu Pitayegi pelik meiya, Wameik panu, nirau Yisugi yombanuwiliyaga nak, purik ngago nugurago ni pongo ngabelak Kalili meibekkabek mizi kani, meiya.

71 Tegi Pitago pelik yeiya, Anotogi wirege ne wameik panu kai. Yombanu inuwago kozak kisibokyegi ne lusuwei. Tamizeige ne ngaigu kai purik mabura Anotogo neyegi ngangang naniweki, yeiya.

72 Togo Pitago pilik yei ngizige winak talekmek ngereke ngago kai. Mabuwekke Pita weik ulogo Yisugu piyegi pelik meiya, Winak talekmek

kang neyau kaiyagine ni were kang neyauganara neyegi lusuwei kaiyagi kani, meiyaragi kumula logo pi kuneng yemane miza logo ingkeiya.

15

1 Wangkoti pura Yudawiligi yemanewili kiling yombu Anotoyegi wata kolak kelibene miziwiligi ngaiwili keya yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombu ngezewiliyaga ngagozakyengki kerewiyi puwili mabuwili ngago kozak kela. Pulaga puwili Yisu wigira logo pi miza oroweirik yombu ngabelak Yudaya meibekki Rom Kapman ngaibek Pailet meibekyegi miza mana.
2 Togo Pailetgu Yisuyegi pelik nguk meiya, Ni Yudawiligi King Ngaibek ma yeik, meiya. Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Ni makngezogo kai mabura, meiya.
3 Togo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiligu ngago kolokngagonoyeng piyegi yowa.
4 Keya Pailetgu mazenda piyegi pelik nguk meiya, Ni ngago nara kaiya yo meli onora nangki? Puwiligu niyegi ngago kolokngagonoyeng yowirikki kerewiye, meiya.
5 Kapura Yisu mawinda ngago kaiyagirikki kiyebuk legi Pailet piyegi lelengkira.

6 Togo kirisimasi mabiyeng wok Pasoba meibek puwili pakeli puwekke Pailetgu yombanu wigirawiliyaga puwiligu keli nak wila wazami mizi.
7 Logo wokpokko yombanu ulogo Romwiligi Kapman ngaiwiliyegi ngai miza logo yombanu nak ula logo ibendikki wiyeke wigira wazayawiliyaga nak Parabas mei.
8 Togo yongkambanuwili wawere ula logo Pailetyegi nguk meiya pugu kazing puwiligu mizimekke kiriwei mizibene logo yombu wigira nak wila wazamibene.
9-10 Logo Pailetgu pelik kumula, Yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai puwili yongkambanuwili mabuwili Yisuyegi kiriwei mizi purikki yagolok kopong puwiligu neyegi Yisu miza orowei wiriya wizinda miza.
Togo Pailetgu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Inugu kelirik talik? Ne ini Yudawiligi King Ngaibek iniyegi wila wazamiyagi keli ma, yeiya.
11 Kapura yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiligu yongkambanuwiligi wilek kangyeng kowita wazaya logo puwiligu pelik kisa, Pi wila wazami nagani, segeya yombu Parabas meibok kele wila wazame, kisa.
12 Pulaga Pailetgu yongkambanuwiliyegi mazenda pelik nguk yeiya, Tamizeige keli inugura pilik purik mabura yombu inugu teni Yudawiligi King Ngaibek meibokyegi nogo talik mizagi, yeiya.
13 Togo yongkambanuwiligu ngereke pelik kek kisa, Pi yengeleileige nili ule, kisa.
14 Tegi Pailetgu puwiliyegi pelik yeiya, Pi nangki uliweki, pugu korowali talikyeng miza, yeiya. Kapura yongkambanuwiligu ngoluk mazeng keya ngalizi panu pelik kek kisa, Pi yengeleileige nili ule, kisa.
15 Togo yongkambanuwili wilik mizibene Pailetgu Parabas wila wazamiya logo Yisu ulagi purik pangka kelemiya. Togo pugu ami nawiliyegi Yisu were pikang yemane ngai kozang piyengko wizale ula logo puwiligu pi yengeleileige nili ulibene kozak yeiya.

16 Keya pulaga weik Rom Ami nawiligu Yisu miza orowei Rom Kapmanwiligi ngai yemanebekki imakke kiliya kuna logo puwiligu ami mabuwiliyegi ngago yeiya.

17 Puwili kanda pulogo puwiligu Yisu melewangka King Ngaiwiligu wakiyi
langai wago yokolong narik wakiya wazamiya keya puwiligu mabung ingak-
merek kilulung wezabek keremiza logo Yisugi kebiraga ngalege wiya logo
ngaigu pi King Ngaibek miziweki.
18 Pulaga puwiligu piyegi pelik meiya, Aiya, ni wik yokolong yoluweki, ni
Yudawiligi King Ngai Yemizibek.
19 Pilik kisa logo puwiligu Yisu kebirage wirembokko ula keya piyegi sibi-
lak ngiza mani keya puwiligu ingegereyeng laliya logo ngaigu yeik pugura
yongolok meiweki.
20 Logo puwiligu piyegi yang meiya logo pulaga melewangka wagorik
pugusa mowiya logo ngezebekkiyeng ngereke wakiya wazamiya.

Pulaga weik puwiligu Yisu yengeleileige nili uliweki miza orowei kuna.
21 Puwili tagoneige pura kazingmekke yombu Saimon yereng Sairini
meiragabek logo Yirusalem yerengke yolubek logo Alesenda keya Lupa
meiyaugi mangobek paka yawega lewa logo paka Yirusalem yerengki ku-
niweki wizilege. Amiwiligu pi kebangkela logo Yisugi yengeleilei wagela
wazamiya.
22 Togo puwiligu Yisu miza orowei kuna, weik kanda ngabelak wale yeikta
Kologata meirikke logo yeiktago kai purik kebi kozarik kai yagenda.
23 Keya pulogo kandawekke puwili kai waing keya marasing ngelaming
miza logo pi ngangang yemane panu kela nelegi nibene mana kapura Yisu
na ono.
24 Togo Rom Amiwiligu Kologata pulogo Yisu yengeleileigi ngalege nili
ula logo yengeleilei luwe lewamiya. Pilik miza logo amiwili takko Yisugi
kagorikyeng weiyagi miza legi puwili yengelei lek uli.
25 Yokmek melenazik keya nazikka mangobektau onowekke wangane
puwiligu Yisu yengeleileige nili ula.
26 Keya ngago lang pugu watabi kokowa miza piyengkiyeng paka pigi
ngalege pelang korokwekke pelik lende miza,
Pek Yudawiligi King Ngaibek, miza.
27 Togo Rom Amiwiligu yombanu kazing kaile watabiyeng ngoweimekke
miza logo wigira wazayayaurau yengeleiyauge nili ula logo nak Yisugi mele
ngaigezuwagezikke wazami keya nak pigi mele koranengkezikke wazami
miza.
28 Pilik miza pura Isayago Anotogi Kapiya Walektikke pobilik kaiya puragi
kiriwei,
Puwiligu pi yombanu kaile miziwiliyaga nak mena miza, *Isaya 53:12*
29 Togo yongkambanu mereke kang yongomo miziwiligu piyegi yang
meiya logo Yisuyegi kebi puwiligiyeng ngulang kelemi mizageya koyimowei
pelik meiya, Aiya, ni Anotogi i walek yemanemak topela logo wok neyau-
ganak piyengke ngereke i pumak ngizagi kaiyabek purik,
30 mabura purikku kozandago ni makngezogo ni makngeze yaliya wazame
keya yengeleileiga yo kule, meiya.
31 Kazing mabilikmekke yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili kiling
Mosegi loyengki waligeleyiwiligurau ngezewili nakko nakyegi pelik mei
yongomo mizi, Pi nawili ibendaga pangka yaliya wazaya kapura pi ngezebek
pangka yaliya wazamiyagi ono.
32 Pugu pelik kai, Ne Kilisibek, Isileiliwiligi King Ngaibek, kai legi tamizeige
pi yengeleileiga yo kula purik mabura teni pakelagi logo teni pugu kai pura
wameik purikki ngizi panu kumulagi, mei. Keya yombu yaka Yisu kiling
yengeleiyauge nili ula piyaugurau Yisuyegi mabilik ngago kaile meiya.

33 Yokmek weik paka ngilumbekke libuge 12 kilok si ngizige yokmek
kusa logo ngabelakpek mabok weik kusa logo wiziya yokmek panga luwege
neyauganakwekke yokmek ngereke ngaiwila.
34 Togo yokmek panga luwege neyauganakwekke Yisu ngezebekki ngago
yeiktage ngalizi pelik kek kaiya, Eli, Eli, lama sabatani. Ngago lang purik
pelik kai yagenda, Anoto nogobek, Anoto nogobek, ni ne wezanira nangki,
kai yagenda.
35 Yombanu mereke koya nawiligu pugu pilik kairagi kerewiya logo pelik
kisa, Kerewiyi, pi Ilayayegi ngago mei kani, kisa.

36 Togo puwili wiyalowei miza logo puwiliyaga nak nginda kambela logo
kapuk wezarik narik ngo nakke mela logo purik kai waing walekpekke
yungke mela logo Yisu nibene manageya wizimowei pugu pelik yeiya, Yek
yuke, Ilaya kanda Yisu yengeleileiga pugusiyaga ma yeik miza purikki
pakelagine, yeiya.

37 Togo Yisu ngalizi kek kaiya logo weik ibeng.

38 Togo pulaga kagorik Anotogi i walek yemanemakke ngalege wirami-
yarik paka ngalega pongo ngabelakke libuga koliyara narik narik miza.
39 Togo yombu amiwiliyegi ngaibek Yisuyegi mereke pulogo luwe wiz-
iyabokko Yisu ibendikki pakela logo pelik kaiya, Wameik panu yombu pobok
Anotogi Marek panubek, kaiya.

40 Yongok nawilirau pulogo tek nangezi koweiga pakela koya. Puwiliyaga
namele Maliya Matalena keya namele Maliya, Yosisi keya pigi sakpek Jemsgi
panumele, keya namele Salomo keya yongok kolokngagono nawilirau.
41 Puwili koka Yisu kiling pongo Kalili koyawili logo Yisuyegi paka
Yirusalem kiriwei saweli keya kelemi kayimawili.

42-43 Pilik mizarik wok melenazikpekke logo wokpok Yudawili watabi
puwiligi wok yawe mizi onobek meibekkiyeng ngayek mizibek. Logo
yokmek kiliyagi merekewekke yombanu Yosep mei yereng Arimatiya
meiragabek Pailetyegi kuna. Yosep, pi yeik wazonora kilimbek keya
pi yombu ngagozakyengki kerewiyiwiliyaga nak, pi teng Anotogo pigi
ngaimekki ngaigi puragi yuke yolubek. Pugu kumularik wok Sabatpek yawe
mizi onobek weik mereke legi pi Yisugi yasurik wawiya logo waliyiweki
miza.

Togo pi kozang sa logo panga Pailetyegi kanda luweza wizimowei Yisugi
yasurik wawiyiweki meiya.
44 Pailet Yisu weik ibendikki kerewiyawekke pi kumula mela logo pugu
pigi amiwiligi ngaibekyegi ngago meiya logo pelik meiya, Yisu yaka ibeng
ma ngoluk, meiya.
45 Ngaibokko yaka ibendikki kozak meiya to mela logo Pailetgu Yosepyegi
pelik meiya, Yisugi yasurik wawiyi purik pangka, meiya.

46 Togo Yosep kagorik wilangka wazono narik weiya logo pi Yisugi yasurik
orowei yerageya logo kagoriktikku sape miza logo mosindaga king ururu
yombanu waliyiweki keremiza namekke wiya. Togo Yosep kilingwiligu
king yemane panu nara ulumowei kanda Yisugi londagi kandikke waliya
wazamiya.
47 Maliya Matalena keya Maliya, Yosisigi panumele Yosepgu Yisugi yasurik
pulogo wiya wazamirikki piyaugu pakela.

16

1 Wok Sabatpek meibek miza logo waleleige Maliya Matalena kiling Maliya
Jemsgi panumele keya namele Salomo meimele weli keya watabi pulangai
kukngizi keliyeng weiya logo Yisugi yasurikki weli meliweki kuna.
2 Togo Sonda wangane panubekke yokmek lewagelageya keya yongokwili
weik Yisugi londagi kuna.
3 Puwili kang kunimowei namologo nameleyegi pelik meiya, Takko
tonuwayegi sawela logo king yemane panu kandikke waliyabek yomizora
wezamelagi logo kandik tiyiweki, kela.
4 Togo puwili pakeliraige pura king yemane panu ulogo kandikke
waliyabek weik yomizora wezamela wizilege.
5 Togo puwili yeke ige kiliya yabela logo pulogo puwiligu yombu nawekke
melewangka wilangka yokolondik wakiya nak king ururumekki wale
ngaigezuwagarikke mogosa wizilege pakela logo puwili kazi miza.
6 Togo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa kazi mizi wak. Inuwa Yisu
yereng Nasareteragabek puwiligu yengeleileige nili ulabokyegi weli purik
ne iwaka. Kapura pi pelege yolu ono, pi yaka yangalekta kani. Pakeli, pelege
puwiligu pi ulogo wiya wazamiya kapura pi weik yangalekta.
7 Togo inuwa kambeli, logo Pita kiling pugu waligeleyawiliyegi ngago
peragi pelik kozak yei mizizo, Pi were ngabelak Kalili meibekke kangki logo
pulogo inugu piyegi pakeliweki koka pugu kozak yeiya pilik, yeiya.
8 Pilik kai legi puwili welagela kanda lebuk keya wiyalowei kopong puwili
londaga nginda kambela.
Togo puwiligu nawiliyegirau kozak yeiya ono purik puwili kulilimokko
pangka ono kopong.

9 Togo Yisu Sonda wangane panubekke yangalek meiya logo waleleige
pi Maliya Matalena koka pugu kerewa melenazik keya nazikka neyauwili
welagela wezayelameleyegi were tabunda.
10 Maliya kambela logo yombanu Yisu kiling ulogo yongomo mizawili
ingkeya ngabik miza koyilegewiliyegi watabi lewagela piyengki kozak yeiya.
11 Maliyago puwiliyegi pelik kozak yeiya, Yisu ngereke wik wizilege nogo
piyegi pakela, yeiya kapura puwili piyegi ngizi kumula ono.

12 Keya pulaga yombu puwiliyaga neyau yereng naragi kangweki
tagoneige Yisu korikwek nalik sa logo piyauyegi tabunda.
13 Togo piyau kang yongobela logo nawiliyegi watabi lewagela piyengki
kozak yeiya kapura puwili ngago puragirau ngizi panu kumula ono.

14 Piyeng mabiyeng miza logo kang narage yombu meleyau keya pongo
ingenazikka nak pugu waligeleyawili mogosara ngeragi nageya tagogei Yisu
puwiliyegi tabunda logo puwiliyegi pelik ngalik yeiya, Ini neyegi ngizi panu
kumuli onora nangki? Kangka inuguyeng yeik kani. Ne yangalek meiya logo
nawiligu neyegi pakela logo iniyegi kozak yeiya kapura inugu puwiliyegi
ngizi panu kumuli ono, yeiya.
15 Togo pugu ngago yeke langakta pelik yeiya, Inugu yongkambanu nga-
belakpek mabokkowili mabuwiliyegi Anotogi ngago wazono neyegi langai
pura kozak yeiweki kambelizo.
16 Keya tamizeige yombanu nak ngago puragi kerewiya logo neyegi
ngizi panu kumuli logo kaimelibok Anotogo ibeng wizagomagiraga yaliya
wazamiyagi logo wik wizagomagira managi, kapura tamizeige yombanu
nak ngago puragi kerewiya logo neyegi ngizi panu kumuli ono keya

neyegi kezanga nani purik mabura ne pilikpok ngagozak kelemiyagi keya
ngagoyeng piyegi yowa logo Anotogo yereng yezi kusagi onozik ngori purage
wezamela logo pulogo pi wizagomagi.
17 Togo neyegi ngizi panu kumuli puwiligu Anotogi kozandago watabi
Anotogo keke mizi piyeng miziweki pangka mizagi. Piyeng pelik, puwili yeik
nogorage kerewawili yongkambanuwiliyaga welagela wezayelagi, keya
puwili ngago yeik puwiligu lusuwei nayeng kisagi,
18 keya tamizeige puwili kemalewili mele puwiligiyengko kebangkelagi
mabura puwili ibengki ono, ma tamizeige puwili kai walek yombu ulagi
pilikyeng ni mabura puwili ibengki ono, keya puwiligu mele puwiligiyengko
kemegemewiliyegi walami puwekke purik, kemegemewili yombiyangai
sagi, yeiya.

19 Keya pulaga Yemizi Yisugu puwiliyegi ngago pura kozak yeiya logo
pulaga, Anotogo pi miza orowei paka ngalege kang yongo logo Anotogi mele
ngaigezikke pi kiling ngaiweki mogosa yolu.
20 Togo pugu waligeleyawiligu yereng mabiyengke ngago Yisuyegi langai
pura yongkambanuwiliyegi kozak yei miza. Keya ngagora ngizira mizi-
weki Yemizibokko puwili kozanda yana logo puwili watabi Anotogo keke
miziyeng miza. Togo yongkambanu piyengki pakelawiligu pelik kisa, Ngago
pura wameik ngizi panu, kisa.
Togo ngago pera yombu Mak meibokko lende mizara logo weik pulogo
yeik.

Luka
Ngago Wazono Lukago Yisuyegi Langai Lende Mizara

1-4 Ei, yemanebek Tiyopila, yombu nawili watabi Yisugu miza piyeng mabiyeng wawara logo lende miziweki miza purik ni iwaka legi ne, Lukarau, niyegi lende mizi purik wazono. Puwiligu lende mizarik watabi ngizi lewagelayeng wire ngezewiligiyengko pakela pilikwiligu solo panu pakelawekke kozak kisa piyeng lende miza. Togo nogo lende mizi perik nogo piyeng koka solo panuwekkerikka waberek panu pakeliwei miza kopong ne mabiyeng pangka pangka miza logo niyegi lende miza nani. Nogo niyegi pilik mizi purik watabi puwiligu niyegi kozak neiya piyeng wameik ngizi panuyeng purikki ni iwakaweki.

5 Ngago wameik panu pura pelik. King Ngai Elodogo ngabelak Yudaya meibekke ngaiwekkerik yombu yeikta Sakaraya meibek wizagoma. Pi yombu Abaisa meibekki ngaimekka Anotogi i walek yemanemakke yawe yongkambanuwiligi yeiktaga Anotoyegi wata kolak kelibene waliya mani pura mizi nak. Sakarayagi yongokpumelegi yeikta Ilisapete. Pi yongok Along yawe Anotoyegi kolak mizi pura solo panu mizabekki yeligagangmekka namele.
6 Sakaraya keya Ilisapete mabiyau Anotogi wirege pangka panu yoluyau keya Anotogi lo Mosego lende miza piyeng mabiyeng keya pugu yongkambanu puguwiliyegi miziweki kozak yei mabiyengki kiriwei miziyau.
7 Keya Ilisapete kabilimele kopong piyau koloyakamandik nawilirau ono keya piyau mabiyau yongkambusi panuyau.
8-9 Togo Abaisagi ngaimekkawiligu yawe mizagirik weik lewa logo puwili Anotogi i walek yemanemakki yawe miziwili ngezewiligu kazing mizimekke yawera sanga miza logo Sakaraya pi yawe Anotogi i walek yemanemakke alatarage Anotoyegi kukngizi keliyeng waliya mani pura mizi kangweki sawiya. Tegi pi yeke ige yabela.
10 Pi yeke ige pilik mizageya wizigarik Yuda kolokngagonowili Anotoyegi yenge yerengke waberek mizi.
11 Puwili pilik mizageya koyigeya Yemizibekki angelawiliyaga nak Sakarayayegi tabunda logo pi alata kukngizi keliyeng waliyirage mele ngaigezikke luwe wizilege.
12 Angelabek tabundawekke Sakaraya pakela logo pi lebuk keya kulili miza.
13 Kapura angelabokko piyegi pelik meiya, Kulili mizi wak. Anotogo waberek nugumekki yaka kerewiya kani logo nigi yongokpumele Ilisapete nigi marek nak wazamiyagi. Keya nugu yeik pugura Yowan meimo.
14 Keya wilek kang nugubek wilik kagowing mizagi keya yongkambanu kolokngagonowilirau pi wazamiyagi purikki wilik kagowing mizagi,
15 purik pi yombu yemane panu Anotogi wiregebek legi. Pi kai nagi ono ma kai kozang nayengkarau nagi onobek. Pi ngoluk panugi yenge yaga yolu puwekke Anotogi Kung Walekpokko yenge ya pugura kolagi.
16 Pi Isileili yongkambanu kolokngagono Yemizi Anoto puwiligibekyegi iza orowei yogibek.
17 Pi kazing keya kozang Ilayago miza pilikmekke Anotogi ngagora orowei mizagi logo Yemizibekki kazingmek tiya mowiyiwekibek. Pi koloyakawili

kiling puwiligi mangongangwili menalege iza orowei yogibek. Pi yongkambanu Anotoyegi nagerewiyi mizi puwili kazing wazono kumulagimekke iza orowei yogibek. Pugu pilik miziyengko yongkambanuwili Yemizibek lewagi purikki puwili kangkere miza logo yukeweki, meiya.

18 Anotogi angelabokko pilik meiya logo Sakarayago piyegi pelik nguk meiya, Ne yombusibek keya negi yongokpumelerau mabilik legi talik miza logo ngago pura ngizi mizagi. Nogorik te mandik wazamiyagi langai onoyau miza, meiya.

19 Logo Anotogi angelabokko pelik meiya to mela, Ne Gebirel kani. Ne Anotogi wirege luwe yolu logo pugu ne ngago wazono pera niyegi kozak neiweki wezanela. Piliktikki wiyeke ne kayima.

20 Logo ne kanda ngago ngizi lewagiragi nogo niyegi kozak neiya kapura ni nogo kairikki ngizi panu kumuli ono. Ni ngizi panu kumuli ono legi ni ngago kaiyagi langaigi ono kani. Ni ngagoluk wizagomeige wok ngago pera ngizi mizagibokko purik ni ngago kaiyagi kani, meiya.

21 Pilik miza logo Sakaraya yeke Anotogi i walek yemanemakke yokolong panu yolu legi yongkambanu Sakarayayegi yuke koyawili wilek ngelek kumula mela.

22 Keya pi yeke iga welagelawekkerik pugu puwiliyegi ngago yeiyagi langai ono legi puwili iwaka, pi yaka yeke Anotogi i walek yemanemakke yeke ige iwek wangakyeng kelik paka ngalega nara pakela mane mena miza. Ngagora kaiyagi langai ono legi mele ngezebekkiyaugu ngagoyeng puwiliyegi waligeleya.

23 Pi pilik miza logo yawe pigi yeke Anotogi i walek yemanemakke waberek mizara weik yeik logo Sakaraya pongo ige kandobela.

24 Pongo ige kanda wiziya waleleige pura Ilisapete yongok pugumele weik mandik kogo logo pi yenge yerengke wei miza ono, pi ngong mele nazik yeke ige wizagoma.

25 Ilisapetego pelik kaiya, Yemizibokko yaka neyegi wazono miza legi mabek nogo yongkambanuwiliyegi ne kabili logo negi kendek mizi purik weik yeik, kaiya.

26 Togo pulaga waleleige Ilisapete ngong mele nazik keya nazikka nakke mandik kogo wiziyawekke Anotogo pigi angelawiliyaga nak ngabelak Kalili meibekke yereng yeikta Nasarete meiragi wezamela. Angelabekki yeikta Gebirel meibek.

27 Pi yongok nawekke nameleyegi ngago nara kozak mei kayima. Molo yombu nak kilindau iwek kola onomele. Yeik pugura Maliya. Pi yombu yeikta Yosep meibekyegi yawi sawiyamele. Yosep pi Tawitigi yeligagangmekkabek logo Maliya keya Yosep ngoluk weiya ono.

28 Anotogi angelabek Maliyayegi kanda pelik meiya, Ei, Maliya wazonomele, wilik mize. Anotogo niyegi wazono panu kumuli. Yemizibek ni kiling yolu, meiya.

29 Maliya angelabekki ngago pura kerewiya logo wilek kuneng panu keya pugu kai puragi taliktikki kai miza legi kumula meli.

30 Keya Anotogi angelabokko piyegi pelik meiya, Maliya kulili mizi wak. Anotogo niyegi keli panu kani.

31 Kerewiye, ni mandik nak kogogi logo ni mandikpek wazami puwekke nugu yeik pugura Yisu meimo.

32 Pok yemane panu wiziyagi keya Anoto Yemizi Lewege Panubokko piyegi pelik meiyagi, Ni negi Marekpek, meiyagi. Keya Yemizi Anotogo

mizagewiyege pi yongkambanu mamokyegi ngaigi, pigi yelibungang kokawiliyagabek Tawitigu wiziya pilik.
33 Keya pi Yakopgi yango keya marekngang mabuwiliyegi ngai wiza kayimagibek. Ngai pugura yeikki ono wiza kayimagi, meiya.
34 Pulaga Maliyago Anotogi angelabekyegi pelik meiya, Ne yongok ngoluk yombu wei onomele legi talik miza logo pura neyegi mizagi, meiya.
35 Logo Anotogi angelabokko pelik meiya to mela, Anotogi Kung Walekpek niyegi kiliyagirik Anoto paka ngalege yolubekki kozandago mandik kogo keleniyagi. Piliktikki wiyeke yongkambanuwiligu piyegi kisagirik pi kaileyendau ono legi pi walek, pi Anotogi Marekpek, kisagi, meiya.
36 Kerewiye, nigi panumelegi si Ilisapete ulogo kabilimele, pi yongoksi kele kapura pirau mandik nak kogo keya pi mandik kogorik ngong mele nazik keya nazikka nak kani,
37 Anoto watabi mabiyeng pangka mizibek kopong, meiya.
38 Logo Maliyago pelik meiya to mela, Ne Yemizibekyegi yawe mizimele, ne piyegi panga yungke kiliya logo ngago yaka nugu neyegi kozak neiya pura pilik mizagi. Maliyago pilik meiya logo angelabek weik pi wezami kang.

39 Pilik miza logo Maliya nguk namizi kangkere miza logo ngezangai paka ngabelak Yudaya meibekke lewak nakke yereng naragi kambela.
40 Pi kambela logo pi Sakarayagi imakke yeke ige kiliya kanda Ilisapeteyegi, Isi, ni wazono yolu ma talik, meiya.
41 Ilisapete Maliyago ngago kai puragi kerewiyawekke mandikpek weik yenge yaga wilik kagowing yemane mizi keya Anotogi Kung Walekpokko weik Ilisapeteyegi yenge yungke kiliya logo kola wizimowei
42 ngalizi ngago pelik kai, Anotogo ni yongok mabuwiliyaga lewege keleniya logo niyegi wazono miza keya mandik yenge nigi yungkeboktau Anotogo pi yombu mabuwiliyaga lewege kelemiya logo piyegi wazono mizi.
43 Ni Yemizi nogobekki panumele neyegi pakeli kayima logo Anotogo yeik nogora yongolok meirikki, ne lebuk mizi.
44 Ni kanda ne ngago nugu neyegi nei pura kerewiya mabuwekke nguk namizi mandik yenge negi yaga yolubek wilik kagowing yemane miza.
45 Ngago Anotogo niyegi mizagi neiya pura ngizigi purikki ni ngizi panu kumuli legi wilek kang nugubek wilikwilikmokko si wiziyagi, meiya, Ilisapetego.

46 Pulaga Maliyago pelik kaiya,
Ya nogora Yemizibekki yeikta yongolok mei.
47 Keya Anoto ne yaliya wazanibek kopong wilek kang nogobek wilikwilikmokko pangka ono.
48 Ne Anotoyegi yawe mizimele. Ne yongok yeikmele, kapura pi neyegi pakela logo neyegi yalek miza logo neyegi wazono mizarikki wiyeke mabek yongkambanu mabuwiligu pelik kisagi, Anotogo piyegi wilik kagowing yemanera mana, pilik kisagi. Ngoluk wik yolu puwili keya kalike yolugi puwilirau pilik kisagi.
49 Puwili pilik kisagi purik Anotogi kozang yemanebokko neyegi watabi wazono unatuba panuyeng keleniya. Pi kaileyendau onobek legi yeik pugura Walekta.
50 Yalek pugura yongkambanu piyegi panga yungke kiliya puwiliyegi yolu keya puwiligi yango keya marekngang puwiligu wazayagi puwili keya puwiligi yango keya marekngang puwiligu wazaya puwili keya ngoluk mabilik wiza kangki.

51 Yongkambanu lewegewili miziwili yawe nalangaiyeng mizagi keliwili
yeik ngezewiligiyeng yongolok meiwekiwili kozang pugurago wezayela.
52 Pugu yaka yongkambanu ngai yemizi panu puwili kawiye walibene
keleya keya yongkambanu yeikwiligi yeikyeng ngalege yongolok meiya.
53 Pugu yaka yongkambanu yagasiwili watabi wazonoyeng yana logo
ngekyengko wizigeya yongkambanu watabi keremungkeyeng kiling puwili
yana ono logo yeik wezayela.
54-55 Koka walaka pugu tenigi yelibungang kokawili keya Abalam keya
teni pigi yango keya marekngangwiliyegi kaiya pura pi ngela ono keya
pigi yalekta pi keremareke ono logo pugu yaka Isileiliwili piyegi yawe
miziwiliyegi sawela logo wiza kayimagi, kaiya.
56 Maliya ngago pura pilik kaiya logo ngong neyauganak Ilisapete kiling
wizagoma logo weik panga i ngezemelegimakki kandobela.

57 Ilisapete mandik wazamiyagira weik lewa logo pi mandik nak waza-
miya.
58 Ilisapetegi yerendagawili keya pigi ingembungangwili Yemizibokko
wazono pura piyegi kelemiyarikki kerewiyawekke puwili mabuwili pi kiling
wilik kagowing miza.
59 Keya mandikpek wok melenazik keya nazikka neyau wiziya logo
wok kalikebekke yombu nawilirau mandikpek yombu korikwekki korik
yeke ngalege puwek ngeliweki kayima. Yombu korikwekki korik yeke
ngalegewek ngeli purikku pi Anotogibek miziweki. Yeke ige kanda puwiligu
yeik pugura mango ngezebekkira kelik Sakaraya meiyagi nobiyeng miza
60 kapura panugu, A'a', yeik pugura Yowan meiyagibek kani, yeiya.
61 Keya pulaga puwiligu piyegi pelik meiya, Kapura nigi namele keya nak
yeik pura meiya ono, meiya.
62 Togo Sakaraya pangka ngago kaiyagi ono legi puwiligu meleyengko
mangoyegi keli pugurik mandikpekki yeikta tak meiyagi kelemiya.
63 Sakarayago puwiliyegi kapiya nanging piyegi maniweki nguk yeiya
logo mandikpekki yeik Yowan pura lende miza. Piliktikki wiyeke puwiligu
lelengkirarik yemane.
64 Sakarayago yeik pugura Yowan miza ngizige pi weik ngereke ngago
kai keya yeik Anotogira yongolok meiya logo piyegi ngago wilik kagowing
meiya.

65 Togo yongkambanu yereng puguragawili kulili panu keya yawe pilik
mizi puragi ngagora Yudaya ngabelakpekke yereng mabiyengke weik yei
yongomo miza.
66 Yongkambanu puragi kerewiyawili kumuli keya nakko nakyegi pelik
nguk mei yongomo mizi, Mandik pok talikkibek. Yemizibekki kozanda pi
kiling yolu kani, kisi.
67 Anotogi Kung Walekpek Yowangi mangobek Sakarayayegi kola wizigeya
pugu Anotoyaga ngago pera pelik kaiya,
68 Teni Yemizibek Anoto Isileiliwiligibekki yeikta yongolok meiweki, purik
pi teni yongkambanu puguwiliyegi saweliweki kayimabek keya teni
wila wazayiweki kayimabek legi.
69 Anotogo weik yombanu kozang panu nak King Ngai Tawiti piyegi yawe
mizabekki yeligagangmekka tabunda wazamiya logo pi teni yaliya wazayag-
ibek.
70 Pura Anotogo koka walaka yombu Anotoyegi sawela panu logo Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kisawiligu kozak kisa logo weik pelik miza.

71 Pugu teni yongkambanu teniyegi ngai miziwili keya yongkambanu nawili
teniyegi kumbak miziwiliyaga yaliya wazayagirikki kozak kai.
72 Pugu tenigi yelibungang kokawiliyegi yalek miza keya Anotogi ngago
walek silok tiya koka walaka Abalamyegi kozak meiya pura pi keremareke
ono.
73 Ngago sawiya pura pugu koka tenigi yelibubek Abalamyegi ngago yeik
ngezebekkiraga kozang kelemiyara logo pugu koka kaiya pura weik mabek
mizagi.
74 Ei, purik pelik, pugu teniyegi ngai miziwiliyaga yaliya wazaya logo teni
kulili mizagi ono koyimowei yawe pugura kozang kebangkeli
75 keya teni pigi wirege kazing kaileyendau onomekke yoluweki keya kazing
pangkamekke kiriweiweki wok teni wik yolugi piyeng mabiyengke, kaiya.
76 Sakarayago pura kaiya logo mawinda pelik kaiya,
Keya ni negi marekpek, kalike yongkambanuwiligu pelik kisagi, Pi Anoto
Yemizi Lewege Panubokki yombu Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kaibok kisagi purik Yemizibek kalika kangkine kapura ni were
pigi kazing kunagimek kangkere miziweki kangkibek legi.
77-78 Nugu Anotogi yongkambanuwiliyegi kazing yaliya wazayagimekki
iwaka siweki keleyagi. Teni yaliya wazayagirik Anoto tonugubekki yalek-
tago kaile kaile tonuguyeng tumulagi logo pilik mizagirik yombanu paka
ngalegabek ngabelakpekke lewagelawekke.
79 Pigi lewagirik yokmek wok wikpekke tabunda mabilik logo pugu
yongkambanu kusabanurikke yolu logo puwiligi kazing kumbekki An-
otoyegi leweng ibeng puwiliyegi wilangka wezarik wiziyagi keya teniyegi
kazing yombiyangai yongomo mizagimekki yolok ngeliweki, waligeleyi-
weki, kaiya.
80 Togo kalike mandik Yowan pok weik yemane lewagela keya kazing
kumbekki lewengke weik kozang sa. Pi ngezebek keke paka kurung
yeikwekke wiziya pi yongkambanu Isileiliwiligi wirege lewagela wiriyagi
puwekkegine.

2

1 Togo puwekke Romwiligi King Ngaibek Sisa Agustago lo wik nara
wiya logo yongkambanuwiliyegi kozak yeiya. Lo pura yongkambanu nga-
belakpek mabokki puwili mabuwili yeik puwiligiyeng kapiyarikke lende
miziwekira.
2 Yawe yeikyeng kapiyarikke lende mizi pura solo lewagelawekkerik
Sairiniyago ngabelak Siriya meibekke ngaiwekke.
3 Tegi puwili mabuwili nak nak yeik ngezewiligiyeng kapiyarikke lende
miziweki yereng ngezewiligi yelibungangwiligiyengke kambela.
4 Yosep Tawiti kokabekki yeligagangmekka nak kopong pi pongo ngabelak
Kalili meibekke yereng Nasarete meira wiya logo paka ngabelak Yudaya
meibekke Tawitigi yereng koweige Petelem meiragi kambela. Yereng pura
Tawiti King Ngaibek wazamiyara.
5 Maliya yongok Yosepgi yawi sawiyamele weik mandik kogomele kiling
Yosep kapiyarikke yeik piyaugiyau lende miziweki kambela.
6 Piyau kanda Petelem yerengke lewagela logo pulogo tagogei Maliya pigi
mandik wazamiyagira weik lewa.
7 Keya i koweiga lewawili iwekmak weik wilak kopong piyau liyengwiligi
imakke iwek kola logo Maliya weik mandik kalogoli pugubek wazamiya
logo kagorik lewerikku sukumeng miza logo lowak liyeng pulumakauwiligu
ngeragi niwekke yenge yungke wazamiya.

8 Togo yereng Petelem puraga mereke yombu nawili liyeng memeng
ngezewiligiwiliyegi ngai koya.
9 Keya wokpokko puwili kusage ngai koyawekke Anotogi angelawiliyaga
nak puwiliyegi tabunda keya Anoto Yemizibekki ngaiwaktikku puwiliyegi
ngalege ngaiwak wiya logo puwili kazi kulili panu miza.
10 Kapura angelabokko puwiliyegi pelik yeiya, Kulili mizi wak. Kerewiyi,
ne iniyegi ngago wazono panura orowei lewabek kani. Pura yongkambanu
Isileili mabuwili wilikwilik miziweki keleyagira.
11 Mabek kusa pobokko panga yereng King Ngai Tawiti wazamiya puraga
ini yaliya wazayagibek weik wazamiya. Pi Kilisibek, Mesiya Anotogo yawe
pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek, pi Kilisi
Yemizibek.
12 Keya inugu kazing wameik ngago yaka kai peragi iwakawekimek
pemek. Mandikpek kagoriktikku sukumeng miza logo lowak liyeng pu-
lumakauwiligu ngeragi niwekke iwek wizilege pakelagi kani, yeiya.
13 Angelabek pilik yeiya logo mabuwekke Anotogi angelawili kolokn-
gagono amiwili kelik yaka werebok kiling nguk namizi tabunda logo Anotogi
yeikta yongolok mei keya pelik ingi meiya,
14 Teni Anoto paka ngalege panu yolubekki yeikta yongolok mei keya
yongkambanu ngabelakpekke Anotogo keli puwiliyegi ngezege sara
wizei pani, meiya.

15 Togo angelawili puwili wezaya logo weik paka ngalege yongowekke
yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwili nakko nakyegi pelik mei yongomo
miza, Teni panga Petelem yerengke watabi yaka lewagela logo mabek Anoto
Yemizibokko teniyegi kozak yeiya piyengki pakeli kangweki, kela.
16 Togo puwili ngezangai kambela logo panga yerengke kanda Maliya
keya Yosep koyilege pakela keya mandikpek lowak liyeng pulumakauwiligu
ngeragi niwekke iwek wizilege pakela.
17 Keya pilik pakela logo yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwiligu
puwiliyegi angelawiligu yaka mandikpekyegi langai kozak yeiya pura kozak
yeiya.
18 Keya yongkambanu kerewiyawiligu yombu liyeng memengwiliyegi
ngaiwiligu kozak kisi puragi wilek kumula meli.
19 Kapura Maliyago watabi pakela piyeng keya ngago kerewiya piyeng
mabiyengki wilek kang pugubekke kumula panu wizagoma.
20 Keya yombu liyeng memengwiliyegi ngaiwili kambelarik puwiligu
kerewiyi keya pakeli miza piyeng angelawiligu kozak yeiya mabilik legi
Anotogi yeikta yongolok mei keya Anotoyegi wilik kagowing mei kambela.

21 Togo pulaga mandikpek wok melenazik keya nazikka neyau wiziya
logo wok kalikebekke puwili mandikpekki yombu korikwekki korik yeke
ngalegewek ngelawekkerik puwili yeik pugura Yisu meiya. Yeik pura an-
gelabokko Maliyayegi were kozak meiyara logo yeik pugura Yisu meimo,
meiyara.

22 Togo pulogo koya Anotogi lo Mosego lende mizarago weik pangka kai-
yara weik wizigeya piyau mandikpek paka Yirusalem Anoto Yemizibekyegi
miza maniweki miza orowei kambela.
23 Pura Mosego Anoto Yemizibekki loraga lende miza pelik, Panu keya
mangowili mandik kalogoli puwiligiwili iza orowei kanda puwili Anoto
Yemizibekyegi yawe pugura keke miziweki maniweki, lende miza.

24 Keya Anoto Yemizibekki lo nararau pelik kaiya, Winak Kuwemimi neyau ma winak Kuwemimi luguwili kelikyau Anoto Yemizibekyegi opa miziweki manizo, kaiya. Anoto Yemizibekki loragi kiriwei piyau mandikpek paka Yirusalem Anotogi i walek yemanemakke miza orowei kambela.

25 Kanda pakalege pura yombu yeikta Simiyong meibok wizilege. Pi Yirusalem yerengke yolubek. Yereng yemane pura Yudawiligi ngaiwili yolura. Pi pangka panu yolubek keya pi Anotoyegi keli kopong pi Anotogi lo mabiyengki kiriwei yolubek. Pi Anotogo yongkambanu Isileiliwiligi kuneng mabiyeng wezameliweki sawiyabekyegi yuke yolubek. Anotogi Kung Walekpek piyegi kiliya yolu.

26 Keya koka Anotogi Kung Walekpokko Simiyongyegi pelik meiya, Nugu were Yemizibekki Kilisi Mesiyabek Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabekyegi pakela logo wizagoma weik ni ibengki, meiya.

27 Keya Anotogi Kung Walekpek Simiyong miza orowei Anotogi i walek yemanemakke yeke ige kiliya la. Keya panu keya mango mandikpek Yisu kazing loragi kiriwei pumokki miziweki miza orowei yeke ige kiliya la puwekke

28 Simiyongku mandikpek mele puguyaugu miza logo Anotogi yeikta yongolok meiya logo piyegi ngago wilik kagowing pelik meiya,

29 Anoto negi Yemizibek, ngago koka nugu kaiya pura weik ngizira lewagela legi weik wilek kang nogobek wilikwilik keya ne yombiyangai ibengki.

30 Purik wire nogoyaugu weik yombu nugu teni yaliya wazayiweki wezamelabekyegi pakela mena.

31 Keya nugu pi yongkambanu ngabelakpekkewiliyegi miza yana.

32 Pi wilangka yongkambanu Yuda onowiligu kazing nigi wameik pumokki pakeliweki mizagirik keya pugu yeik teni Isileili nuguwiligira yongolok meiyagi, meiya.

33 Pi Anotoyegi pilik meiya logo mandikpekki panu keya mangoyau ngago Simiyongku piyegi meiya puragi lelengkira.

34 Pilik miza logo Simiyongku piyauyegi pelik yeiya, Anotogo inuwayegi wazono mizagi. Pi pilik yeiya logo mandikpekki panumele, Maliyayegi ngago kalike mizagiragi pelik meiya, Kerewiye, Anotogo mandik pobok sawiya logo piyegi weraga yongkambanu Isileili kolokngagonowili Anotoyegi kezanga managi keya nawilirau mabilik Anotoyegi koli kelemiyagi kani. Keya pi kazing yongkambanuwili Anotogi kozanda keya ngai puragi iwakawekimek kapura yongkambanu kolokngagonowiligu piyegi kaile ngago meiyagi kani.

35 Piliktikki wiyeke yongkambanu kolokngagonowiligu kumuliyeng kimeike lewagelagi kani. Keya nugurau piyengki pakela logo kuneng yemane nugu piyegi kelagira wizang wezalik ya nuguraga yowagi kani, meiya.

36 Togo Simiyongku pilik meiya wizigeya mabuwekke yongok Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai namele lewagela. Yeik pugura Ana keya pigi mangobek Panuwele, Asagi yeligagangmekka nak. Ana koka yombu nak weiya logo kirisimasi melenazik keya nazikka neyau pi kiling wiziya

37 logo pi ibeng wizigeya pi yombu nawei wiziya pi weik kirisimasi puguyeng yombu mangobektau ono keya mangorarau ono pilik kopong pi yongoksi panu. Pi Anotogi i walek yemanemakki Anotoyegi ingeyau laliyi keya piyegi ya kumuliweki kang mizimele. Pi Anotoyegi ya kumulirik kusaga

yoklongko wok piyeng mabiyeng wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek
mizagirikki tiya maniweki pi ngeragi ni ono mizimele.
38 Ana kanda mandikpekyegi pakela logo Anotoyegi wazono meiya. Keya
pugu weik ngago mandikpekyegi langaira yongkambanu Isileili Rom Kap-
manbokko ngairaga wila wazayagibekyegi yuke yolu puwili mabuwiliyegi
kozak yei yongomo miza.

39 Togo panu keya mango lo Anoto Yemizibekkirago miziweki kaiya piyeng
miza logo weik yeik wizigeya morok paka ngabelak koweige Kalili meibekke
yereng ngezemerekki yeikta Nasarete mei purage kang yongobela.
40 Morok kanda pakalege koyimeige mandikpek weik yemane keya weik
kozang keya kumuli puguyeng Anotogi kelira keya yongkambanuwiliyegi
ngai puragi iwaka sirikku kola keya Anotogo piyegi wazono pugura mana.

41 Togo kirisimasi mabiyengke pigi panu keya mangoyau paka Yirusalem
ngeragi yemane miza ni Pasoba meirage pakeli kambeli mizi. Pasoba
pura Yudawili ngeragi yemane miza nageya koyimowei walaka Anotogo
puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki kangyengke iwirik pukmela wiz-
ilege keriya logo puwiligi koloyakamandik kalogoliwili ibengkirikka yaliya
wazaya puragi kumulira.
42 Togo Yisu kirisimasi puguyeng meleyau keya ingenazikka neyau pilik
puwekke piyaugu pi paka Pasoba ngeragi miza nirage miza orowei kambela.
43 Morok kambela logo Pasobara pakela logo pulaga yo kayimarik
mandikpektau kayima ono paka Yirusalem mabulogo wizagoma kapura pigi
panu keya mangoyau iwaka ono,
44 logo weik mandikpek yaka yongkambanu nawili kiling ngabelak libu
were nobiyeng weik wok nak kambela logo pigi ingembungangwili keya
yerengkewiliyegi weli yongomo miza koyima
45 kapura pi yolok ngela ono legi piyau paka Yirusalem mandikpekyegi
weliweki kang yongobela.
46 Wok neyauganakpekke piyaugu pi Anotogi i walek yemanemakke Yuda
waligeleyiwili kiling mogosara puwiligu kozak keliyengki kerewiyi keya
nguk yei mizageya wizilege yolok ngela.
47 Keya yombanu pugu kaiyengki kerewiyawili iwaka pugura keya ngago
wazono pugu yeiya to meliyengki lelengkiri.

48 Keya pigi panu keya mangoyau piyegi pakelawekke piyau lelengkira
logo pigi panumologo pelik ngalik meiya, Mandikpek, nugu teyegi pelik
keleyira nangki? Te peba wilek ngelek kumulageya koyimowei niyegi weli
kani, meiya.
49 Keya pugu piyauyegi pelik yeiya to mela, Nangki wiyeke yali neyegi
weli? Yali ngoluk ne yeke negi Mangobekki imakke pigi yawera mizagirikki
mizi purikki yali iwaka ono ma yeik?
50 Kapura piyau ngoluk pugu piyauyegi yei puragi ngizi iwaka ono.

51 Togo Yisu piyau kiling pongo Nasarete yerengke kandobela. Pulogo
pi panu keya mangogo kaiyengki kiriwei mizi keya piyauyegi yeik panga
yungke kiliya wizimowei mizi. Keya pigi panumele watabi mabiyeng wilek
kang pugubekke wara wiziya keya ngoluk kangka pugubekke kumula.

52 Togo Yisu wizagomeige weik korikwek keya iwaka miziyendau unatuba
si lewa logo Anoto keya yongkambanuwiligurau piyegi pakelirik yombiyan-
gai panu.

3

1-2 Wok nakke Yowan Sakarayagi marekpek, paka kurung yeikwekke wiziyawekke Anotogo pulogo piyegi ngagora mana. Puwekkerik kirisimasi meleyau keya ingenazik Romwiligi King Ngaibek Taibiriya Sisago ngai wiziya logo Pontiya Pailetgu ngabelak Yudaya meibekke ngai, keya Elodogo ngabelak Kalili meibekke ngai, keya pigi sakpek Pilipgu ngabelak Ituriya keya Terekonaiti meiyauge ngai, keya Laiseniyago ngabelak Abilini meibekke ngai, keya Anasa keya Kayapasi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panu koya.

3 Puwili ngai koyawekke Yowangu Anotogi ngagora kerewiya logo pi yangalekta pongo kai Yolodang meilingke kabelakke pulogo yongomo miza keya yongkambanu piyegi kayimawiliyegi ngagora yana. Pugu puwiliyegi pelik kozak yeiya, Ini kaile inugu miziyengki kuneng mizizo keya kazing kaile inuguyengka kowiti mizizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo. Pilik miza logo purik nogo ini kaimelagi logo Anotogo kaile inuguyeng tumula logo keremareke wezamelagi, yeiya.

4 Yowangu pilik miza purik koka walaka yombu Isaya meibek Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili logo Poropekwili meiwiliyaga nakko Anotogi Kapiya Walektikke mabilik lende miza pelik,

Yombanu nak lewagelagi logo paka kurung yeikwekke wizimowei ngalizi pelik yeiyagi, Yemizibek lewa legi kazing inugu miziyeng waberek mizizo keya wilek kang inuguyeng pangka pangka mizizo. Kazing pilikmekke inugu kazing Yemizibekkimek kangkere mizi.

5 Keya lewakpek sopela logo kosauwekke ngabelak kola mana logo kolang keremizizo. Keya kazing wikyeng keremizibene wale kolok kelik piyeng pangka pangka mizizo keya kingyeng tukula logo kazingmek wazono mizizo.

6 Pilik miza logo teni yombanu ngabelakpekki mabuwiligu yawe Anotogo teni yaliya wazayagira pakelagi, pilik lende miza. *Isaya 40:3-5*

7 Yowangu Anotogi ngagora kozak yeiya logo yombanu kolokngagonowili piyegi kaimeliweki kayima. Pugu purikki pakela logo pelik yeiya, Igali. Ini mabuwili kemale yenge kuzingikyengke yungke tagogei yeziyengko ngora mela nelegi kazi kangwili kelik. Takko iniyegi Anotogo kalike yombanu mamokki kazing miziyengki ngagozak keleyagi logo kaile mizayengki sisik pugura yemane kopong ngangang yanagirikki kozak yeiya logo inugu kumularik Anotogo ini ngangang yana nelegi ini neyegi kaimeliweki kayima ma talik?

8 Ini pilik mizagi keli purik were ini kaile inugu mizi piyengki kuneng miza logo kazing kaile inuguyengka kowiti miza logo Anotoyegi sawela koyimowei Anotoyegi kazing wazono mizi piyeng mizi logo teni mabuwili kimeike pakela logo nogo ini kaimelagi. Keya ini makngezego nakko nakyegi meiya yongomo mizi, Teni Abalamyaga kayimawili legi teni ulogo Anotoyegi sawela, kisi nagani. Anotogo king peyeng ngizi Abalamgi yango keya mareknganggwili miziweki kowitagi keli kesak pi pangka. Abalamyaga kayima purikki ngago ono kapura were kaile inuguyengki kezanga mana logo wilek kangyeng Anotoyegi saweli.

9 Ini yengeleiyeng kelik. Yombanu nak ngezebokko pakeliraige yengelei nalei yengelei wilek wazonoyeng wira mela ono puwekke purik mabura pi yenge sologe winilekko kira logo panga yezizikke waliya wezamiyagi. Anotogo iniyegi pilik mizagirik mereke, yeiya.

10 Togo yongkambanuwiligu ngago pura kerewiya logo piyegi pelik nguk meiya, Teni talik miza logo yengelei wilek wazonoyeng wiragi?

11 Pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Tak melewangka neyau purik
mabura narik yombanu yeikpok manimo keya tak ngeragi nayeng purik
mabura sanga miza nimo, yeiya.
12 Keya pulaga yombanu king takis wei piyengka nayeng ngowei nawilirau
piyegi kaimeliweki kayima logo piyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek, teni
talik mizagi, meiya.
13 Pilik kisi legi pugu puwiliyegi pelik yeiya, King takisyeng kapmanbokko
weiweki sawiya pilik keke weizo keya ini piyengka kokowa nayendau wei
nagani, yeiya.
14 Keya pulaga ami nawilirau mabilik piyegi pelik nguk meiya, Keya
teniyegirik talik mizagi? Pilik mei legi pugu puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu
inugu yeli puwiligi watabiyeng ngowei mizi nagani ma onanga kisa logo
kingyeng ngowei mizi nagani kapura king inuguyeng keke yawe inugurage
yani piyeng wei keya king ngane sa weiyagi purikki keli nagani, yeiya.
15 Yowangu pilik miza logo yongkambanu Kilisibek Mesiya Anotogo yawe
pigi teni yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabekyegi waberek yuke puwili
ngago Yowangu yei puragi kerewiyawekke puwili Yowanyegi wilek kang
yemane kumula mela logo pelik kisa, Pi Kilisibek ma talikpek?
16 Tegi Yowan kerewiya logo pugu puwili mabuwiliyegi pelik yeiya, Yeik.
Ne yombu yeikpek. Nogo ini kai yeikpokko kaimeli kapura kozanda keya
yawe nogo mizi peyeng ulagi nak lewagi. Ne pokyaga kulengke logo nogo
kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke panu, keya yeik pugura
nogoraga ngalege panu. Pokko ini Anotoyegi kowita puwili Anotogi Kung
Walekpokko yenge yungke kola wizeibene keleyagi keya ini nawili Anotoye-
girau kowita ono puwili, pugu yezizikke yenge yungke wezayelagi.
17 Pugu yombanuwiliyegi mizagirik iwing yaweleigi mangobokko iwing
yawe puguleige mizagi mabilik. Yaweleigi mangobek iwiyeng menalege kili
tiya logo limiza logo iwing ngiziyeng kebangkelagi kapura lekyeng wezame-
lagi. Mabilik kalike lewagibok yombanu ngizi puguwili kebangkelagi kapura
yombanu pigi onowili panga yezi kusagi onozikke wezayelagi, yeiya.

18 Togo Yowangu yombanuwiliyegi kozang kozak yeiyageya wiziyarik
kazing pangkamekke koyagirikki keya Anotogi ngago wazonoragi kozak
yeiyageya wiziya.
19 Keya Yowan ngoluk yongkambanuwiliyegi kaile puwiligu mizayengki
kozak yeiyageya wizimowei ngaibek Elodoyegirau kazing kaile pugu sibek
ngoluk wikpekki yongokpumele, Elodiya meimele weiyarikki ngalik kozang
mei keya yawe kolokngagono kaile mizi nayengkirau meiya.
20 Togo watabi kaile pugu miza piyengki ngalege mazenda kaile panu
nararau miza logo pura pugu Yowan wigira wazamiyara.

21 Yowangu ngoluk kozak yeiya logo yongkambanu kolokngagono pulogo
kaimeliweki kayima wizigeya Yisurau piyegi kayima logo mabilik kaimela.
Yisu kaimela logo waberek mizageya tawizeige paka ngalege lemengki
kandik tiya
22 logo Anotogi Kung Walekpek winak Kuwemimimek kelikmek piyegi
yerageya logo kanda piyegi wizigeya Anotogi kilirago paka ngalega pelik
mei, Ni negi Marek nogo keli panubek. Ne niyegi wilik, meiya.

23 Keya perage kirisimasi puguyeng yombu nak keya meleyau logo pi yawe
pugura weik solo mizi. Keya yongkambanuwiligu kumularik pi Yosepgi
marekpek mena miza. Keya Yosepgi mangobek Elai,

24 Keya Elaigi mangobek Matak keya Matakki mangobek Lebi keya Lebigi
mangobek Melekai keya Melekaigi mangobek Yanai keya Yanaigi mangobek
Yosep,
25 Keya Yosepgi mangobek Matatiya keya Matatiyagi mangobek Amoso
keya Amosogi mangobek Neyam keya Neyamgi mangobek Eselai keya Ese-
laigi mangobek Nagai keya Nagaigi mangobek Meyak,
26 Keya Meyakki mangobek Matataya keya Matatayagi mangobek Semeng
keya Semengki mangobek Yosek keya Yosekki mangobek Yora,
27 Keya Yoragi mangobek Yowanang keya Yowanangki mangobek Lesa
keya Lesagi mangobek Serababe keya Serababegi mangobek Siyatiyek keya
Siyatiyekki mangobek Nerai,
28 Keya Neraigi mangobek Melekai keya Melekaigi mangobek Ari keya
Arigi mangobek Kosam keya Kosamgi mangobek Elemaram keya Ele-
maramgi mangobek Eya,
29 Keya Eyagi mangobek Yosuwa keya Yosuwagi mangobek Eliyese keya
Eliyesegi mangobek Yorim keya Yorimgi mangobek Matak keya Matakki
mangobek Lebi,
30 Keya Lebigi mangobek Simiyong keya Simiyongki mangobek Yura keya
Yuragi mangobek Yosep keya Yosepgi mangobek Yonam keya Yonamgi man-
gobek Elayakim,
31 Keya Elayakimgi mangobek Meliya keya Meliyagi mangobek Mena keya
Menagi mangobek Matata keya Matatagi mangobek Natang keya Natangki
mangobek Tawiti,
32 Keya Tawitigi mangobek Yesi keya Yesigi mangobek Obek keya Obekki
mangobek Powas keya Powasgi mangobek Salemong keya Salemongki man-
gobek Nasong,
33 Keya Nasongki mangobek Aminarap keya Aminarapgi mangobek Arem-
ing keya Aremingki mangobek Anai keya Anaigi mangobek Eserong keya
Eserongki mangobek Perese keya Peresegi mangobek Yura,
34 Keya Yuragi mangobek Yakop keya Yakopgi mangobek Isak keya Isakki
mangobek Abalam keya Abalamgi mangobek Tera,
35 Keya Teragi mangobek Neyo keya Neyogi mangobek Serak keya Serakki
mangobek Liyu keya Liyugi mangobek Pelek keya Pelekki mangobek Iba
keya Ibagi mangobek Sila,
36 Keya Silagi mangobek Kenang keya Kenangki mangobek Apasata keya
Apasatagi mangobek Sem keya Semgi mangobek Nowa keya Nowagi man-
gobek Lemek,
37 Keya Lemekki mangobek Metusala keya Metusalagi mangobek Inok
keya Inokki mangobek Yerete keya Yeretegi mangobek Malalali keya
Malalaligi mangobek Kenang,
38 Keya Kenangki mangobek Inoso keya Inosogi mangobek Sek keya Sekki
mangobek Aram keya Aramgi mangobek Anoto.

4

1 Togo Yowangu Yisu kaimelawekke Anotogi Kung Walekpokko piyegi
yenge yungke kiliya logo kola logo wizagoma. Keya pulaga Yisu pongo kai
Yolodang mei puling wiya logo yongobelawekke Anotogi Kung Walekpokko
pi miza orowei paka kurung yeik nawekke kambela.
2 Pakalege kanda pi ngabelakpokko wiziyarik wok yombu neyau logo
Sadang kerewawiliyegi ngaibokko Yisu kaile mizagiyengki yang kelemiya.
Puwekkerik Yisu ngeragi na ono wiziya wiziya wok yombu neyau tikinda
piyeng mabiyeng moleige keya Yisu weik ngaba ibengmek lewagela.

3 Yisu yagasi legi Sadangko piyegi pelik meiya, Ni Anotogi Marekpek
mabura nugu king pobokki meiya logo ngeragi wezazik niweki kowite, purik
mabura ni Anotogi Marek ngizi panubek purik ne iwakagi, meiya.
4 Logo Yisugu pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikke yungke
lende mizarik pelik kai,
Yombanubek ngeragi nirikku keke wik yolugi ono, *Utoronomi 8:3*
kai kani logo ne kimbekki meiyagi ono, meiya.
5 Keya pulaga Sadangko Yisu paka lewege miza orowei la logo nga-
belakpekke piyeng mabiyeng keya yongkambanu piyengke yoluwili keya
yombu ngai puwiliyegi ngaiwili kiling watabi wazonoyengki nguk namizi
waligelemiya.
6-7 Pilik miza logo Yisuyegi pelik meiya, Anotogo yaka ne ngabelak
mabiyeng ngaiweki pangkara nana purikki wiyeke watabi ngabelakpekke
piyeng mabiyeng nogoyeng logo nogo managi kelibok managiyeng.
Tamizeige ni yeik nogora yongolok meiweki ingeyau laliyi keya neyegi
ya kumuli purik mabura nogo ni watabi piyeng mabiyeng yeik yemanera
kiling ngaiweki pangkara nanagi, meiya.
8 Pilik kai legi Yisugu pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya Walektikke pelik
kai,
Ni Anoto Yemizi nugubekki yeikta yongolok meiweki ingeyau laliyi keya
piyegi ya kumulimo keya yawe pi wamenakpekki pura keke mizimo,
Utoronomi 6:13
kai kani logo ne ngago nugu kai pura mizagi ono, meiya.
9 Keya pulaga Sadangko pi paka Yirusalem yerengke miza orowei kambela
logo paka ngalege panu Anotogi i walek yemanemakke pi luweza wazamiya
logo pelik meiya, Ni Anotogi Marekpek mabura pelaga pongo ngabelakke
perakta kawiye wale,
10 purik Anotogi Kapiya Walektikke yungke lende mizarik pelik kai.
Anotogo angela puguwili niyegi waberek ngaiweki wezayelagi,
11 Keya mabeliktau kai,
Inge panuyaurau ngangang miza nelegi puwiligu ni kebangkelagi. *Ingi Sam
91:11,12*
Pilik kai legi pelaga perakta kawiye wale logo angelawiligu ni kebangkeli
purikki nogo pakela logo ni Anotogi Marek panubek miziweki, meiya.
12 Sadangko pilik mei legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Anotogi Kapiya
Walektikke mabeliktau kai,
Nugu Anoto nigi Yemizibekyegi yang kelemi nagani, *Utoronomi 6:16*
kai kani logo ne perakta kawiye walagi ono, meiya.
13 Keya Sadangko Yisuyegi watabi nalangai mabiyengki yang kelemirik weik
yeikwekke pi kambela logo pi ngereke Yisuyegi yang kelemiyagiragi yuke
yolu.

14 Togo Anotogi Kung Walekpekki kozambokko piyegi kola wizigeya Yisu
pongo ngabelak Kalili meibekke kandobela. Keya ngago piyegi langaira
pulumengke yereng mabiyengke ululu miza meli.
15 Keya pugu kanda Yudawiligi i walek songonoyengke waligeleyarikki
wiyeke puwili mabuwiligu yeik pugura yongolok meiya.

16 Togo pulaga Yisu panga yereng Nasarete mei koka pi mandik
songonowekke wiziya keya yemane sa puragi kambela. Keya kanda
pulogo wok Yudawili yawe mizi ono Anotoyegi ya kumulibek wok Sabatpek
meibekke pi Yudawiligi i walek songonomakke ngezebokko were mizilik

yeke ige la logo mogosa. Pi mogosa logo pi Anotogi Kapiya Walektikka ngago
lang narik meiweki luweza.
17 Pi luweza logo paka orozarikke kuna logo nakko pi Isaya Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kaibokko kapiya lende mizarik mana. Pi kapiyarik
welela logo ngago lang perik lende miza wizilege weik ngalizi pelik sangkela,
18 Anotogi Kung Walekpokko neyegi yolu purikki wiyeke pugu ne yongkam-
banu yeik puwiliyegi ngago pigi wazonora kozak yeiweki sawiya.
Keya pugu ne yongkambanu wigira yolu puwiliyegi wezanela logo nogo
ngago pelikta yei, Ini weik i wigirimak wiya logo kuni, yei.
Keya pugu ne yongkambanu wire kusa puwiliyegi wezanela logo nogo
ngago pelikta yei, Ini ngereke pakeli, yei.
Keya pugu ne yongkambanu ya kunengyeng kiling yolu puwiliyegi
wezanela logo nogo ngago pelikta yei, Kuneng inigi piyeng weik yeik,
yei.
19 Keya pugu ne yongkambanu mabuwiliyegi wezanela logo nogo pelik
yei, Pera Anoto Yemizibokko iniyegi wazono mizagira, yei. *Isaya 61:1,2*
20 Pilik sangkela logo pi kapiyarik waliya logo yombu kapiya purikki
ngaibekyegi mana yo mela logo pulogo waligeleyiweki mogosa. Pi pilik miza
logo weik yongkambanu pulogowiligi wireyeng piyegi ngai yuke panu.
21 Togo Yisu weik puwiliyegi pelik kozak yeiya, Anotogi ngago lang ini
kerewiya koyigeya mabek nogo sangkela perik weik wameik ngizi lewagela,
yeiya.
22 Puwili ngago pugura kerewiya logo puwiligu piyegi wilik ngago kisa logo
ngago puragi wilek kumula meli. Tegi puwiligu pelik kisa, Yombu pobok yeik
Yosepgi marekpek kapura talik miza logo ngago wazono pera kozak kai, kisa.
23 Pulaga pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inugu weik neyegi pelik
kisagi, Ni Tota mabura ni makngezego korik ni makngezegiwek yombiyan-
gai keleme. Keya teni yaka watabi pugu pongo yereng Kapaneyam meirage
miza piyengki kerewiya mena yereng ni makngezegi peragerau watabi pilik
piyeng mize, kisagi purik ne iwaka, yeiya.
24 Keya ngereke pugu yeiya, Nogo wameik kai, yombanu Anotogi ngagora
kozak kaibok ngabelak kalogomokpekkerik yeikta kiling keya yongkam-
banu pulogowiligu ngago pugu kai piyengki ngizi kumuli kapura ngabelak
ngezebekkibekkerik yeiktarau ono keya pugu puwiliyegi Anotogi ngagora
kozak yeiwekkerik puwiligu ngago pugu kai piyengkirau ngizi kumuli ono.
25 Kapura ini kerewiya koyi, koka walaka yombu yeikta Ilaya Anotogi
ngagora kozak kaiyabek pelege tenigi ngabelak Isileili meibekke wizi-
yawekkerik Yuda yongok komatewilirau kolokngagono koya purik wameik
panu. Puwekkerik pulogo kirisimasi neyauganara keya walerik kobo na-
mani logo ngabelakpok mabokko ngaba ibenda lewagela.
26 Anotogo Ilayayegi Yuda yongok komate puwiliyegi saweli kangweki
meiya ono, pi panga ngabelak Sairong meibekke yereng Sarepata meiragi
yongok Yuda ono komate ngela nameleyegi saweli kangweki meiya.
27 Pulaga kirisimasi nayeng miza logo kalike yombu nak yeikta Elisa
Anotogi ngagora kozak kaibek wiziyawekkerik tenigi ngabelak pelege Isileili
meibekke yongkambanu kemegeme Leposimek meimek logo korikwek sok
miza logo potoga walimekka miziwili kolokngagono koyima. Keya An-
otogo Elisayegi yongkambanu pelege Isileili kemegeme leposimek kiling-
wili yombiyangai keleyiweki kozak meiya ono, pi panga ngabelak koweige
Siriya meibekke yombu Yuda ono yeikta Neyaman meibek logo kemegeme

leposimek kilimbek logo piyegi kayimabek yombiyangai kelemiweki meiya,
yeiya.
28 Yisu pilik yeiya logo yongkambanu i walek songonomakke ige pulogowili ngago puragi kerewiya logo kumularik Yudawili piyegi koli kelemi ono
purik Anotogo pi Yuda onowiliyegi wezamelagi miza logo purikki weraga
ya puwiligiyeng sisikmokko unatuba panu miza.
29 Sisik miza logo puwili mabuwili luweza logo Yisu yerendaga yenge
wilingke ulumi wageliwei kuna logo puwiligu yenge wilekkewekke wezameliweki.
30 Kapura pi yongkambanuwiligi tepek neing kanda weik kazing ngezebekkimek neing kuna.

31 Togo pulaga pi pongo yereng Kapaneyam meiyaragi kambela. Yereng
pura ngabelak Kalili meibekkera. Kanda pulogo wok puwili yawe mizi
ono, puwiligu Anotoyegi ya kumulibek wok Sabatpek meibekke pi yongkambanuwili waligeleyagilege.
32 Keya pugu ngago waligeleyi pura kozanda kiling kopong puwili lelengkira logo pelik kisa, Pi ngai nak wezalik kozak kai kani, kisa.
33 Keya i walek songonomakke ige pulogo yombu kerewa nakko yenge
yaga ngai yolu nak wiziya logo kerewabokko ngalizi pelik kek kai,
34 Aik, ni Yisu paka yereng Nasaretegabek. Ni teniyegi nangai miziweki
mizi? Ni teni yeliweki pelege lewa logo teni kemenak yeik sa wazayiweki
ma? Ni kaile nayendau ono Anotoyaga kayimabek purik ne iwaka, kai.
35 Kapura Yisugu kerewabekyegi pelik ngalik meiya, Ngagoluk wizei, keya
yombubekyaga kazi welagela kule, meiya. Keya yongkambanu pulogo
ngai puwili kerewabokko yombubek pongo ngabelakke yomizora wezameli
purikki pakela. Pilik miza logo kerewabek piyaga welagela kang kapura
yombubekyegi watabi nayeng kelemiya ono.
36 Yongkambanu pura pakela puwili yemane lelengkira logo puwili nakko
nakyegi pelik mei yongomo mizi, Ngago pilik pera nangaira? Yombanu
pobokki ngago kozang pangkara kiling perago kerewawili kazi kunibene
yeiya logo puwili welagela kazi kang mizi pera, mei.
37 Keya pulaga ngago Yisuyegi langaira panga pulumengke yereng
mabiyengke weik ululu miza mela.

38 Togo Yisu Yudawiligi i walek songono pumakka welagela logo pongo
Simongki imakki kambela. Pi kanda yeke ige Simongki yongokpumelegi
panumele kemegeme korikwek yezingei panu mizimekka mizi logo mizageya wizilege logo puwiligu Yisuyegi kemegeme pugumekki kozak meiya.
39 Pi kerewiya logo piyegi saweliwei luweza logo pugu kemegeme korikwek yezingei mizi pumokki ngalik meiya logo kemegememek piyaga yeik
logo pi nguk namizi yangalek meiya logo weik puwiligi ngeragi miza yowiya.

40 Pilik miza logo yokmek kiliyawekke yongkambanu puwiligi ingembungang kemegeme nak nalangaimek kilingwili miza puwili mabuwili Yisuyegi
iza orowei kanda pugu yongkambanu kemegeme mamokki ngalege mele
puguyaugu walamiya logo puwili mabuwili yombiyangai sibene keleya.
41 Keya kerewawilirau weik yenge yongkambanuwiligi yungke ngaiweki
kiliya yolu puwili yongkambanuwiliyaga welagela logo ngalizi pelik kisa, Ni
Anotogi Marekpek kani. Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi ngago kisi nagani,
yeiya purik Yisu pi Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili
yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek purik puwiligu iwaka kopong.

42 Togo wangane panu pura Yisu yangalek meiya logo yereng pura wiya
logo pi ngezebek kabelak kuyangka ngagoluk nangezige waberek miziweki
kambela. Pi talege miza legi yongkambanuwili piyegi suwei weli logo
puwiligu pi yolok ngelawekke pelik meiya, Ni kang purik pangka ono legi
teni kiling pelege yoluweki, meiya.
43 Kapura pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ne yereng nayengkerau
kangweki keya piyengke ngago wazono Anotogo ngai pugumekki ngai
puragi kiliyagi puragira mabilik kozak yeiweki Anotogo ne pilik miziweki
sawiya logo wezanelabek legi ne weik kang, yeiya.
44 Tegi pi Anotogi ngago wazono pura Yudaya ngabelakpekke Yudawiligi i
walek songonoyengke kozak yei yongomo miza.

5

1 Togo wok nakke Yisu panga kai kolamiya Kenesare meibekke ngezege
luwe tawizeige yongkambanu kolokngagono pugu Anotogi ngagora kozak
kairikki kerewiyagirikki wiyeke piyegi panga yungke mizi kayima.
2 Pilik mizageya tawizeige pugu wang neyau kaingimbekke wizilege
pakela logo yombanu watabisi uli puwili pulogo wangyau wiya logo kik
kawek puwiligiyeng kaigesageya koyilege.
3 Puwili kaigesa logo Yisu nawili kiling wang naleige tameneng meiya logo
wang pulei Simongkilei logo Yisugu Simongyegi pelik meiya, Wanglei panga
kaibekke langai songono nangezi ulumiya to mele, meiya. Logo Yisu mogosa
logo panga wang puleiga yongkambanu pulogo kaingimbekke wawere ula
puwili waligeleya.
4 Pi ngagora kozak yeiyageyara weik pugu Simongyegi pelik meiya, Ni
panga kai kulakkabekke wanglei ulumiya to mele logo kik kawek inuguyeng
yenge kaibekke watabisi uliweki wezameli, yeiya.
5 Logo Simongku pelik meiya to mela, Kiriwagabek, teni yaka kusage yawe
mizageya koyima logo watabisi nawilirau ula ono kele kapura nugu pilik
kai legi ne kik kawek tonuguyeng yenge kaibekke yungke kiliya wezamelagi,
meiya.
6 Puwili pilik mizawekkerik watabisi keremungke ula logo kik kawekyen-
dau koliweki mizi.
7 Tegi puwiligi kewengke panga wang naleige koya puwiliyegi ngago
yeiya, Ini kik kawekyeng ulumiweki teniyegi saweli koli, yeiya. Puwili
kanda mabuwili ulumiya logo wangyau mabiyau watabisiwili mereng miza
logo wilak logo kuneng kopong puwili kiling wang neyau yenge kaibekke
kiliyaroweki mizi.
8-10 Tegi Simong keya Sebetigi marekyau Jems keya Yowan Simongki
kewengkeyau kiling yombuwili purikki pakela logo lelengkira. Simong Pita
lelengkira logo Yisugi wirege ulu wala logo pelik meiya, O Yemizibek, ne
yombu kailebek mena ne wezaniya logo kazi kune, meiya. Kapura Yisugu
Simongyegi pelik meiya, Kazi mizi nagani, watabisi uliweki yawe mizi purik
segeya mabek weik nugu yongkambanuwili neyegi iza oroweiweki yawe
mizagi kani, meiya.
11 Keya pulaga puwiligu wangyau paka kaingimbekke ngalege ulumiya
wiya logo watabi mabiyeng wiya logo Yisu kiling saweliweki kiriwei kuna.

12 Togo kalike Yisu yereng narage pulogo tawizeige yombu kemegeme Lep-
osimek meimokko kolabek weik lewa. Kemegeme Leposimek mei pumok
korikwek sok mizimek keya korikwekke wizing lewa meli mizimek logo

yongkambanuwiligu wizing piyeng kuming kelemiya purik puwilirau kemegeme leposi pumokka yela managi, legi yongkambanuwiligu kulili panu mizimek logo puwili nak leposimek kiling purik pilikpok kezanga mani mizimek. Yombanu pilikmek kilimbokko Yisu pakelawekke pigi wirege panga ngabelakke ingeyau laliya logo pelik kelegele meiya, Yemizibek, tamizeige nugu keli mabura nugu ne yombiyangai wazaniye logo yongkambanuwiligu neyegi kezanga nanagi ono, meiya.

13 Logo Yisu mele puguzik tungkula logo pi kebangkela logo Yisugu pelik meiya to mela, Nogo mizagi keli. Ni yombiyangai se, meiya. Logo nguk namizi mabuwekke yombubekyegi wizing leposi lewamek weik yeik logo pi weik yombiyangai sa.

14 Pilik miza logo Yisugu piyegi pelik kozang meiya, Nugu peragi namele keya nakyegi kozak mei nagani, kapura tenigi lo Mosego kaiya puragi kiriwei mizimo. Ni Anotogi i walek yemanemakki yombu Anotoyegi kolak mizibokko ni yombiyangai sa wazaniyarikki pakelibene kune keya pulaga nugu pi wata namek Anotoyegi kolak mizagirikki wiyeke mana logo pugu ula logo waliya logo ni weik yombiyangai wazaniya puragi yongkambanuwiligu iwakagi, meiya.

15 Kapura yombanu yakabok ngagoluk kambela ono logo ngereke ngago Yisuyegi langai pura weik yemane panu ululu miza logo yongkambanu kolokngagono kanda wawere uli logo ngago puguragi kerewiyiweki keya yombanu kemegeme nalangaiyengko mizi puwili yombiyangai wazayiweki.

16 Kapura pi ngezebek yeke tek ngagoluk yongkambanuwili yolu onorikki kuna logo kanda pi waberek miza.

17 Togo wok nakke Yisugu yeke ige yongkambanuwili waligeleyageya wiziyarik Mosegi loragi waligeleyi nawili keya Palisi mei nawilirau mogosa koya. Palisiwili mei puwili yombanu Yuda kangka yemane Mosegi lo mabiyengki waberek panu kiriwei mizi keya puwiligi yelibungang kokawiligi ngago yogongyengkirau kozang panu kiriwei miza miziwili. Puwiliyaga nawili ngabelak Kalili meibekke yereng nayengka kayimawili keya nawili paka ngabelak Yudaya meibekke yereng nayengka kayimawili keya nawili paka Yirusalem yerendaga kayimawili. Anoto Yemizibekki kozanda Yisu kiling wizigeya Yisugu kemegemewili yombiyangai keleyi.

18 Keya yombanu nawili yombunak inge keya mele ibeng nak lalektikke ngalege wageliwei kanda puwili yeke ige Yisuyegi saweliwei wazamiyagi nobiyeng miza.

19 Kapura yongkambanu kolokngagono liya kopong puwili kemegemebek yeke ige wageliwei lagi langai ono, legi puwili pi yeke imakke ngalege ngilirik neing wageliwei la logo lewelimbekke yungu narik tiya logo wibek lalektikka ngane miza logo yenge yongkambanuwiligi tepekke kemegemebek lalektikke wibekka Yisugi ingewerege kula.

20 Pilik miza logo puwili Yisugu kemegemebek yombiyangai wazamiyagi langai purikki ngizi panu kumulirikki pugu pakela logo pugu kemegemebekyegi pelik meiya, Ei, nogo kaile nuguyeng weik tumula logo keremareke wezameli kani, meiya.

21 Yisu pilik kai legi yombanu Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombanu Palisiwili meiwili ngezewili pelik kumula, Yombanu pobok tak? Yombanu ngabelakpekke nakkorau kaileyeng tumula logo wezamelagi ono, Anoto wamenakko keke mizagi. Tegi pugu kai purikku pi Anoto kiling pangka pangka kai yagenda, miza.

22 Kapura Yisu puwiligu liwik kumula piyengki iwaka wiziga puwiliyegi
pelik yeiya, Inuwa ya inuguyengke nangki pilik kumuli?
23 Yawe nangaira yemane onora, kaileyeng tumula logo wezamelagira
ma yombu inge keya meleyeng ibeng nak yombiyangai wazamiyagi pura?
Tamizeige ne yaka inge keya meleyeng ibembekyegi pelik mei, Nogo kaile
nuguyeng tumula logo wezamela, mei purik ini pi wameik kai ma ngaigu kai
kisagi, kapura tamizeige ne yombu inge keya meleyeng ibembekyegi pelik
mei, Yangalek meiya logo kune, mei purik ini ne wameikpek ma ngaigubek
miza legi iwakaweki.
24 Ne yombanu paka ngalega kayimabek logo yongkambanu
ngabelakpekkewiligi kaileyeng tumuliweki pangkara kilimbek logo ini
purikki iwakaweki nogo yaka yombu inge keya meleyeng ibembekyegi
pelik mei yagenda, Ni yangalek meiya logo yolumek nuguyeng weiya logo i
nugumakki kambele, mei yagenda.

25 Nguk namizi mabuwekke yombanubek puwiligi wirege yangalekta
luweza logo yolumek puguyeng weiya logo panga i ngezebekkimakke kuni-
mowei Anotogi yeikta yongolok mei kuna.
26 Pilik miza logo pakela pumok mamokko unatuba panu lelengkira logo
puwili leli ulageya koyimowei Anotogi yeikta yongolok meiya logo pelik kisa,
Mabek wokpekke pelege tonugu yaka watabi wazono panu nayengki pakela,
kisa.

27 Keya pulaga waleleige Yisu ngabelak libu kang kunimowei tapakeleige
yombu king takis weibek, yeikta Lebi meibek, opis pugumakke mogosa
wizilege Yisugu piyegi pelik meiya, Ni ne kiling saweliweki kiriwei koli,
meiya.
28 Logo Lebi yangalek meiya logo watabi pugu mizageya wiziya piyeng
mabiyeng wiya wazamiya logo Yisu kiling saweliweki kiriwei kuna.

29 Kalike wok nakke Yisuyegi weraga panga Lebigi imakke ngeragi yemane
miza ni keya piyau kiling yombanu kolokngagono king takis wei piyengka
nayeng ngowei miziwili keya yombanu kaile mizi nawilirau ngeragi niweki
mogosa.
30 Yombu Mosegi loyengki waligeleyiwiligi ngai Palisi meimekka nawili
Yisu kiling puwili nirikki pakela logo puwili sisik sara koyimowei kalike
Yisugi yombu ngezebokko waligeleyi puwiliyegi munumunu yeiya logo
puwiligu pelik nguk yeiya, Ini yombu king takis wei piyengka nayeng ngowei
miziwili keya yombanu kaile mizi nawili kiling ngeragi ni mizira nangki? Ini
pilik mizi purik pangka ono, yeiya.
31 Keya Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yongkambanu wazonowili
totayegi kang ono, kemegemewili keke totayegi pakeli kangwili.
32 Kazing mabilikmekke ne yongkambanu ngezewiligu ngezewiliyegi
pangkawili mizi puwiliyegi kayima ono, ne yombanu kaile mizi puwiliyegi
kayima logo puwili kazing kaile miziyengki kuneng miza logo kazing kaile
puwiligi piyengka kowiti miza logo neyegi saweliweki ngago yeiweki kay-
ima, yeiya.

33 Keya ngereke puwiligu piyegi pelik meiya, Yowan kaimelibekyegi kiri-
weiwili kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya
maniweki ngeragi ni ono mizimek mizi keya yombanu Palisiwili meiwiliyegi
kiriweiwilirau mabilik mizi kapura yombu ni makngezego waligeleyiwili
kazing pumok mizi ono, puwili yeik ngeragi keya kai wik ni mizi.

34 Pilik meiya logo Yisugu pelik yeiya to mela, Yek tek nangezi yombanu yongok weiweki mizi nakyegi langai kumuli. Yongkambu weiwekkerik yombu yongok weiyagibokko ingenazewili ngeragi miza yaniweki miza logo yani wizigeya puwili wilik kagowindikku mizagewiyege pi kiling mogosa logo ni.
35 Kazing mabilikmekke neyegi kiriweiwili ne kiling koyimowei menalege ngeragi ni kapura kalike yombanu neyegi kumbak mizi puwiligu neyegi kiriweiwiliyaga niza orowei puwekke puwili ya kunengmokko mizagewiyege kazing wilek kang mabiyeng Anotoyegi waberek mizagirikki tiya maniweki ngeragi ni ono mizimek mizagi kani, yeiya.
36 Keya kazing yombanu Palisiwili meiwiligi weremek keya Yisugi kazing wikmek sawela nelegi puwili waligeleyiweki Yisugu ngago saweliwei pera puwiliyegi kozak yeiya, Nakko melewangka wik narikka walerik ngela logo paka melewangka were koliyarikke lolo ulagi ono. Tamizeige pi pilik mizi purik melewangka wiktik kaile mizagi keya melewangka wererik ngoluk sobok wiziyagi.
37 Keya nakko kai waing wikpek keremiziwekkerik were pi kik wata korik wikyeng keremiza logo kai waing wikpek kubuli. Pi kai waing wikpek panga kik wata korik wereyengke kubulagi ono. Pi pilik miza purik kai waing wikpek sibesibe wari lewawekke wata korik wereyeng potora logo waimbek panga ngabelakke kubula welagi keya kik wata korikyeng yeikki.
38 Piliktikki wiyeke kai waing wikpek panga kik wata korik wikyengke kubuliweki.
39 Keya nakko yaka kai waing werebek na puwekke purik kai waing wikpek nagi keli ono pugu kaiyagirik, Kai waing werebek pangka mena, kaiyagi, yeiya.

6

1 Wok nakke wok Yudawiligi yawe mizi ono puwiligu Anotoyegi ya kumulibek logo wok Sabatpek meibekke Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili yawe pandi wit nalei neing wei kambela logo yombu puguwili kunimowei wit wire pandiyeng kelikyengki wireyeng tiya logo mele puwiligiyengke pazipazi ngela logo wireyeng ni mizi kuna.
2 Puwiligu pilik miza purikki yombu Palisi mei nawiligu pakela logo pelik ngalik yeiya, Lo tonugurago wok Sabatpekke yawe mizi nagani kaiyara inuwago ngelira nangki, yeiya.
3 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwago Anotogi Kapiya Walektikke tenigi yelibungang kokawiligi ngaibek Tawitigu koka walaka miza purikki sangkela puragi kumuli. Wok nakke Tawiti keya pi kiling puwili yagasi miza, legi
4 Tawiti Anotogi imakke yeke ige la logo ngaibekyegi nguk meiya logo iwing perek Anotogi mowiya piyengka weiya logo na keya yombu pi kilingwilirau yani miza. Puragi ini sangkela kapura ini ngizi iwaka ono. Lorago pelik kai, Iwing perek piyeng yombu yeikwili ni nagani, yombu Anotogi i walek yemanemakke Anotoyegi wata kolak kelibene miziwiligu keke nagiyeng, kai. Kapura Anotogo puragi ngalik kai ono, legi inuwarau negi yombu ne makngezego waligeleyiwiliyegi ngalik yei nagani, yeiya.
5 Pugu pilik yeiya logo pugu mawinda pelik yeiya, Ne yombanu paka ngalega kayimabek, ne wok yawe mizi onobekki ngaibek keya ne watabi yongkambanuwiligu wok yawe mizi onobek Sabatpek meibekke mizagi piyengki kaiyagibek, yeiya.

6 Pulaga wok Sabat nakke Yisu Yudawiligi i walek songonomakki yeke ige
la logo yongkambanuwiliyegi kazing Anotogimek waligeleya. Pulogo yombu
melelo ngaigera koru miza nak wizilege.
7 Keya Palisi pulogo koyilegewili keya Mosegi loyengki waligeleyi pulogo
koyilegewilirau Yisuyegi ngai koya. Puwili Yisugu ngago kaile kai ma kazing
korowali nayeng mizi purik kebangkelagiwili. Tamizeige pugu yombanu
kemegeme nak wok yawe mizi onobekke yombiyangai wazamiyagi ma talik
miza legi puwili mereke panu ngai koya.
8 Kapura Yisugu kumula puwiligiyengki iwaka logo yombu melelora koru
mizabekyegi pelik meiya, Yangalek meiya logo pewiligi wirege pelege koli,
meiya logo yombubek yangalek meiya logo pulogo yongkambanuwiligi
tepekke luweza.

9 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo iniyegi nara nguk yeiweki,
wok yawe mizi onobekke lo tonuwagirago pangka miziweki kaiyayeng
nangaiyeng? Teni yombanuwiliyegi wazono miziweki kai ma kaile miziweki
kai? Ma teni yombanuwiliyegi sawela logo wazono yolugiweki kai ma yela
logo ibeng wazayiweki kai? Yisugu pilik yeiya logo puwili nakko ngago
kanga nararau kaiya ono.

10 Togo pugu yombanuwiliyegi pakeli wei miza logo yombanubekyegi
pelik meiya, Melelora tungkule, meiya. Pi pugu kai pilik miza logo mele
puguzik weik ngereke yombiyangai sa.
11 Kapura puwili sisikmokko kola logo Yisu talik kelemiyagi miza legi
ngezewili kozak keli yongomo mizi.

12 Pulaga Yisu paka lewakpekke waberek miziweki kambela logo kusabok
mabok pi Anotoyegi waberek mizageya wizagoma.
13 Wangane pura pugu piyegi kiriweiwiliyegi wiriyibene ngago yeiya logo
pugu puwiliyaga meleyau keya pongo inge nazikka neyauwili yawe pugura
miziweki iza. Pugu puwili yeik, Aposolo pura yana logo purikku kai purik
ngago pugura orowei miziwili, kai yagenda.
14 Puwiligi yeikyeng peyeng, nak Simong Yisugu Pita meibek, keya pigi
sakpek Enduru, keya neyau Jems keya Yowan, keya Pilip keya Patolomiyu,
15 keya Matiyu, keya Tomasi, keya Alapiyagi marekpek Jems, keya Saimon.
Saimon yombu Selete Yudawili Romwiliyaga yaliya wazayiweki liwik yawe
miziwiliyaga nak logo puwiligu pi Saimon Seletebek mei.
16 Keya Yuras Jemsgi marekpek, keya nak Yuras Isaliyoto kalike Yisu
ulagiwiliyegi miza yanagibek.

17 Keya pulaga Yisu paka lewakpekka puwili kiling yerageya logo kanda
ngabelak kolangkabekke piyegi kiriwei nawilirau koyilege puwili kil-
ing luwe wiziya. Yongkambanu kolokngagono nawilirau pulogo koya.
Puwiliyaga nawili paka ngabelak Yudaya meibekke yereng nayengkawili
keya paka Yirusalem yerendaga keya pongo Taya keya Sairong yereng kai
wizambekkiyaugamektau logo mamok pulogo koya. Puwili ngago puguragi
kerewiyi keya yombiyangai wazayiweki kayimawili
18 keya yombanu kerewawiligu lelewe keleyi puwilirau kayima logo pugu
yombiyangai keleya.
19 Kozang Anotogira Yisuyaga kemegemewiliyegi kuna logo puwili
yombiyangai keleyagi legi yongkambanuwili mele puwiligiyengko piyegi
sawelagi nobiyeng miza.

20 Pilik miza logo Yisugu yombanu pugu waligeleyiwiliyegi pakela logo pelik yeiya,

Ini yombanu watabiyengki yeik puwili ini wilikwilik miziweki, purik Anoto weik ngai inugubek logo ini ngai pugu ngai yolu puragawili legi.

21 Ini yombanu mabek yagasi yolu puwili wilikwilik miziweki, purik ini kalike wilakkiwili legi. Ini yombanu mabek ingkisageya yolu puwili wilikwilik miziweki, purik kalike ini songomeiyagiwili legi.

22 Kalike ne yombanu paka ngalega kayimabekki weraga yombanuwili iniyegi kumbak mizi ma iniyegi kezanga yani ma iniyegi korowali kaile yei ma yeik inuguyengki kaile keleyi puwekke ini wilikwilik miziweki.

23 Koka puwiligi yelibungangwiligu mabilik panura yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyegi keleya. Keya puwiligu iniyegi pilik mizagi kani. Logo puwekke ini wilikwilik yemane panu miziweki, purik paka ngalege inugu watabi miza piyengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng yemane legi, yeiya.

24 Yisu pilik yeiya logo yombanu nawiliyegirau pakela logo puwiliyegi pelik yeiya,

Kapura ini yombanu mabek watabi keremungkeyeng kiling puwili ini waberek ngaiweki, purik ini watabi inugu miza piyengki kanga wazonoyeng weik mabiyeng mabelege weiyageya koyinda, paka ngalegerau weiyagi ono legi.

25 Ini yombanu mabek weik wilak yolu puwili ini waberek ngaiweki, purik ini kalike yagasi mizagi legi.

Keya ini yombanu mabek weik songomeiyageya puwili ini waberek ngaiweki, purik ini kalike ingkisagi keya wireyengka ingkilakyeng walagi legi.

26 Kokarik inigi yelibungangwiligu yombanu pobilik ngaigu kisa puwili, Teni Anotoyaga ngago iniyegi yeiyagira weiya, kisa puwiligi yeikyeng yongolok meiya purik ngago ngizi ono puwiligu kozak kisayengko puwili wilik kagowing keleya kopong, keya tamizeige yombanu mamokko weik pilik yeik inuguyeng yongolok mei mabura ini waberek ngaiweki. Purik purikku walimizi purik ini Anoto wilik kagowing kelemi ono.

27 Kapura nogo ini ngago nogora kerewiyagi mabuwiliyegi pelik yei, Ini yombanu iniyegi ngai miziwiliyegi kelizo. Keya inugu yombanu iniyegi kumbak mizi puwiliyegi wazonoyeng keke mizizo.

28 Keya inugu yombanu iniyegi watagak ngeli puwiliyegi wazono mizizo. Keya puwiliyegi langai wazono yeizo. Keya inugu yombanu iniyegi kaile keleyi ma iniyegi langai kaile kisiwiliyegi Anotogo sawelibene waberek mizizo.

29 Tamizeige nakko wiregawere nuguraga nazuwaga melegozok neli mabura ni tolikta sa logo pugu ngereke wiregawere nuguragarau nazuwaga melegozok nelibene kelemimo. Tamizeige nakko kagorik yeke ngalege nigi waliya purik orowei purik mabura melewangkariktau weibene kelemimo.

30 Tamizeige nawiligu niyegi watabi nayeng yaniweki kisi mabura nugu puwili yanimo ma tamizeige yombanu nakko watabi nigi nayeng orowei purik mabura ngereke weiweki nguk mei nagani.

31 Kazing yongkambanuwiligu iniyegi keleyibene inugu keli pumokko inugu mabilik puwiliyegirau keleyizo, yeiya.

32 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya, Yongkambanu mabuwiligu mizirik yombanu puwiligu keli puwiliyegi puwili keli. Yongkambanu kaile miziwilirau pilik miziwili. Tamizeige ini yombanu iniyegi keli puwiliyegi inugu keke keli purik Anotogo ini wazono miza yeiyagi ono. Inugu yombanu iniyegi keli ono puwiliyegirau kelizo.
33 Yongkambanu mabuwiligu mizirik yombanu puwiliyegi wazono mizi puwiliyegi puwili wazono mizi. Yongkambanu kaile miziwilirau mabilik miziwiligu keya tamizeige ini yombanu iniyegi wazono mizi puwiliyegi inugu wazonoyeng keke mizi purik, Anotogo ini wazono miza yeiyagi ono. Inugu yombanu iniyegi wazono mizi ono puwiliyegirau wazono mizizo.
34 Yombanu kaile miziwiligu nawili watabi yanirik puwiligu teniyegi pangka pangka kanga yo melagi miza koyimowei watabiyeng yani. Kapura tamizeige ini yombanu ini kanga yanagi langai pilik puwiliyegi keke yani purik, Anotogo ini wazono mizi yeiyagi ono. Ini yeik yanizo.
35 Inugu yombanu iniyegi ngai miziwiliyegi kelizo. Keya puwiliyegi wazono keleyizo. Keya kangayeng weiweki miza yolu nagani, puwili watabiyeng yeik yani logo kalike ini Anotoyaga inugu watabi mizayengki wiyeke kanga wazono weiyagiyeng unatuba panu weiyagi. Keya inigi kazing miziyengko ini Anoto Yemizi Lewege Panubekki yango keya marekngangwili yolu mizagi. Purik pi yongkambanu kaile piyegi wazono mei ono keya kaile kaile mizi puwiliyegirau wazono mizibek.
36 Inugu nazuwagawiliyegi yalek panu mizizo Anotogo iniyegi yalek panu mizi mabilik.

37 Nugu nakyegi melebek yowi purik Anotogo niyegi melebek yowagi, legi nakyegi melebek yowi nagani. Keya nugu nakyegi pakela logo pelik mei, Nugu kaile miza legi ni ngangang mizagi mei purik, Anotogo niyegi mabilik kaiyagi legi nugu pilik mei nagani. Kapura nugu nawiligi kaile mizi piyeng keremareke wezameli purik, Anotogo kaile nugu mizi piyeng keremareke wezamelagi kani.
38 Nugu nazuwagawiliyegi keleyi pilik Anotogo niyegi keleniyagi kani. Anotogo nugu keleyi piyengki pangka pangka keleniyagi keya mawiyarekka miza logo niyegi yemane panu keleniyagi. Tegi kazing nugu nazuwagawiliyegi pilik keleyi pumokki pangka Anotogo mabilik niyegirau keleniyagi kani, yeiya.

39 Pulaga Yisu puwiliyegi ngago saweliwei perarau pelik kozak yeiya, Yombanu wireyau kusa nakko yombanu wireyau mabilik kusa nak miza orowei kunagi ma yeik? A'a'. Tamizeige piyau pilik kuna purik mabiyau kawiye walagi.
40 Mandik kapiya mizi nakko waligeleyi pugubekyegi lewege mizagi ono, a'a'. Pi were kemenak waligelemiya logo purik mabura pi waligeleyi pugubek kelikki. Pilik mena waligeleyi inugubek kelik sizo logo inugu yombanu wireyau kusabekyegi pangka sawelagiweki.

41 Ni yombanu nakki wirebekke kulugulurik pakela mowiyi kapura ni makngezegi wirebekke wak yolu puleigi pakeli onora nangki?
42 Ma ni wire ni makngezegibekke wakleigu talik pakelagi mizageya wizimowei ni nangki nakyegi pelik mei, Koli, nogo kulugulu wire nugubekke yolu purik wameliweki mena, mei? Ni yombanu kiligang neyau lewabek kani. Wak wire ni makngezegibekke yolu pulei were wamela logo ni wireyau pangka ngai panu wizimowei nakki kulugulu wirebekki purik wameli mangine.

43 Yengelei wazonoleigu wilek korowaliyeng wiragi ono, ma yengelei
kaileleigu wilek wazonoyeng wiragi ono.
44 Yengeleileigi wilekyengko yengeleilei ngenangailei mizi, purik teni
yongkambanuwili were yengelei wilekyengki pakeli, wazonolei ma kailelei
miza legi. Teni ngoyei wilekyeng mabung ingakmerekka tiyi ono kani ma
kopi wilekyeng ingakmerekka tiyi ono kani.
45 Pilik tegi yombanu wazonobek kumuli wazonoyeng yenge ya puguraga
wara yolu. Pilik kopong pi kazing wazonoyeng mizi mizi kapura yombanu
korowalibek kumuli korowaliyeng yenge ya puguraga wara yolu kopong
pi kazing korowaliyeng mizi mizi. Togo kilirago kai piyeng yenge yaga
kolokngagono yolulikyengka kaiyengko, yeiya.

46 Yisugu pilik yeiya logo yeke langak pelik yeiya, Inugu neyegi, Yemizibek,
Yemizibek, kisi kambeli kapura kili nogorago ini mizizo kaiya piyeng ini
waberek kerewiya logo mizi ono. Ini pilik pura nangki?
47 Ne kazing saweliwei pemek yombanu neyegi lewa logo ngago no-
goyengki kerewiyi keya ngago piyengko miziweki kai piyeng mizi pumolo-
gabok talik melegabek miza purikki kozak yeiweki mena kerewiya koyi.
48 Yombanu pumologabok yombu i namak ngiziweki mizibok kelik. Pi
i pugumak paka ngabelak kingyeng kilimbekke ngalege ngiza. Pilik ngiza
logo kailing unatuba kai ngai kaiyageyara i pumak topela melagi nobiyeng
kelemiya kapura imaktau urukang mizi ono, purik imak kingyengki ngalege
ngiza kopong kozang wiziya.
49 Kapura yombanu ngago nogoragi kerewiya kapura purago miziweki
kai piyengki kiriwei miza ono pumologabokyegirik pelik, pi i pugumak
paka ngabelak kingyeng kilimbekke ngiza ono, pi kaingimbekke yeik ngiza
logo kailing unatuba kai ngai kaiyageyara imak urukang kelemiraige nguk
namizi kawiye wala logo kemenak neneng ngela mela. Pilik legi ngago
nogoyengki wazono kiriwei mizi ono puwili kawiye wala logo neneng ngela
melagi, yeiya.

7

1 Yisugu yongkambanuwiliyegi ngago kerewiyagiyeng mabiyeng kozak
yeiya logo pi panga Kapaneyam yerengke kambela.
2 Panga pulogo Rom Amiwiligi ngai nakyegi yawe mizibek logo ngaibokko
keli panubek kemegeme mizi logo ibengweki mizi.
3 Togo Rom Amiwiligi ngaibek Yisu weik lewa purikki kerewiyawekke,
pugu Yudawiligi yemane nawili wezayela logo Yisuyegi nguk meiya logo
pugu kanda piyegi yawe mizibek yombiyangai wazamibene.
4 Puwili Yisuyegi kanda puwiligu piyegi yaka purikki kozang panu nguk
meiya logo piyegi peliktarau meiya, Rom Ami ngai pobok yombu wazono
panubek logo ni piyegi pangka sawelagi langaibek,
5 purik pi Yuda onobek kele kapura pi teni Yudawiliyegi kelibek keya
mabilik teni Yudawiligi i walek namak ngiziweki king wiyabek togo nugu
piyegi saweli purik pangka.
6 Tegi Yisu puwili kiling Rom Ami ngaibekki imakke kambela. Yisu imakke
ngezege mereke lewagela pura Rom Ami ngaibokko nawili Yisuyegi ngago
pelikta kiling wezayela, Yemizibek, mabilik wizei. Ne pangkabek ono logo ni
i nogomakke wiriyagi purik pangka ono.
7 Keya nogo kumularik ne yombiyangaibek ono logo ne niyegirau kangki
ono kapura nugu mabulaga wizimowei yeik ngago yeiktago kai logo ke-
megeme neyegi yawe mizibekyegi pumok yeik sibene mei.

8 Purik nerau ngai yemizibekyegi kulengke yolu logo ne watabi pugu
kai piyeng mizi mizibek keya ami nawili neyegi kulengke yoluwili. Logo
nogo nakyegi, Kune, mei purik pi kang. Keya nogo pangabokyegi, Ni koli,
mei purik pi lewa. Keya nogo neyegi yawe mizibekyegi, Pera mize, mei
purik pi mizi. Kazing mabilikmekke ngago nugura kozanda kiling logo
nugu yeik ngagorago kai purik yombanu neyegi yawe mizibek yombiyangai
kelemiyagi, legi yeik ngagorago kai, meiya.
9 Yisu ngago puragi kerewiya logo lelengkira logo pugu yongkambanu
piyegi kalika kiriwei wiriya puwiliyegi langai kowita logo pelik yeiya,
Kerewiyi. Yombu Yuda ono pobokko neyegi kozang ngizi panu kumuli ka-
pura yongkambanu nalagawiliyaga nak ma Isileili mabuwiliyaga nakkorau
neyegi pilik ngizi panu kumuli ono, yeik, yeiya.
10 Pilik miza logo yombanu ngagora orowei kambelawili Rom Ami
ngaibekki imakke kandobela logo puwiligu yombu ngaibekyegi yawe mizi
kemegeme wiziyabek weik yombiyangai wizilege pakela.

11 Pura pilik miza logo waleleige Yisu panga yereng yeikta Nen meirage
kambela. Yombanu pugu waligeleyiwili keya yongkambanu kolokn-
gagonowilirau pi kiling kambela.
12 Puwili yereng puragi kawaktage tabunda pura yombu yereng pura-
gawili yombu nawekke ibeng nak waliyiweki wageliwei lewa puwili miza.
Yombu ibembek yongok komate namelegi marek wamenakpek. Keya
yongkambanu kolokngagono yerendage pulogowili yongok komatemolo
kiling koyilege.
13 Logo Yemizibokko yongokmoloyegi pakelawekke pugu piyegi yalek
miza logo pugu piyegi pelik meiya, Ingkei wak, meiya.
14 Pugu pilik meiya logo panga mereke kuna logo lopongleige kebangkela
logo yombanu loponglei wageliweiwili weik leng miza. Keya Yisugu pelik
meiya, Mandikpek. Yangalek mei, meiya.
15 Yombu ibembek yangalek meiya logo mogosa wizimowei weik ngago
kai.
Togo Yisugu yongok komatemeleyegi pelik meiya, Nigi marekpek wik
wizinda mena ya, meiya.
16 Pilik miza logo pakela pumok mamok lelengkira logo leli ulageya koy-
imowei Anotogi yeikta yongolok meiya logo pelik kisa, Yombu Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kai yemane nak tenigi tepekka lewagela, kisa keya
peliktau kisa, Anoto teni yongkambanu puguwiliyegi saweli keya yaliya
wazayiweki weik lewa.
17 Togo ngago Yisuyegi langai pera Yudaya ngabelakpek keya pulumengke
yereng piyengke weik ululu miza mela.

18 Pulaga Yowan kaimelibek wigirimakka wigira wizigeya pugu walige-
leyiwiligu piyegi yaka miza piyengki kozak meiya.
19 Tegi Yowan kaimelibokko puwiliyaga neyau piyegi wiriyibene ngago
yeiya logo piyau Yemizibekyegi nguk meibene ngago pelikta kiling wezayela,
Ma ni yombanu yemizi ulogo kalike lewagi kaiya mabok ma teni ngoluk
nakyegi yuke yolugi, meiya.
20-21 Piyau Yisuyegi kandawekke Yisugu yongkambanu kolokngagono ke-
megeme nalangai nalangai mizi puwili yombiyangai wazayageya wizilege
piyaugu pakela. Keya piyaugu Yisugu kerewawili yongkambanuwiliyaga
welagela wezayelageya wizilege pakela, keya yongkambanu wireyeng ku-
sawili weik pakeliweki keleyageya wizilege piyaugu pakela.

Piyaugu Yisuyegi pelik meiya, Yowan kaimelibokko niyegi pilik nguk neiweki te wezayela logo pugu pelik kai, Ni yombanu yemizi ulogo kalike lewagi kaiya mabok ma teni ngoluk nakyegi yuke yolugi ma talik, kai, meiya.
22 Tegi Yisugu piyauyegi pelik yeiya to mela, Yowanyegi yaligu mabek pakeli keya kerewiyi miza piyengki kozak meizo. Piyeng pelikyeng, wireyeng kusawili ngereke pakeli, keya inge keya melegawere ibengwili keya inge koruwili ngereke yongomo mizi, keya kemegeme Leposimek meimek kilingwili ngereke korikyeng yombiyangai wazayi, keya kerangangyeng waliyawili ngereke kerewiyi, keya ibengwili ngereke yangalekta wik yolu keya yongkambanu watabiyengki yeik puwili Anotogi ngago wazono puragi kerewiyi. Yaligu Yowanyegi piyengki kozak meiweki kandobeli.
23 Keya perarau yaligu piyegi kozak meizo, Ne yombanu kalike lewagi kaiya mabok logo ngizi panu kumuli keya purikki kangka neyau onobekyegi wilikwilikta yolu, meizo, yeiya.

24 Yombanu ngago Yowangira weiyayau weik kuna wizigeya Yisugu Yowanyegi langai yongkambanu wawere ulawiliyegi pelik kozak yeiya, Ini kurung yeik Yowan kaimelibokko wizagomawekke kambela puwekkerik ini nangaiyengki pakeliweki kambela? Ini Yowan yengelik kebarekpokko orowei mizi piyeng kelik kozang ono nobiyeng pakeliweki kambela? A'a'.
25 Mabura ini nangaiyengki panga pulogo pakeliweki kambela? Ma yombu nak watabi wik wazono nayeng wakiyabekyegi pakeliweki kambela? A'a'. Yombu wik pilik piyeng wakiyi keya watabi kolokngagono piyeng kiling puwili yombanu ngai yemanewiligi i wazono yemane piyengki keke yoluwili.
26 Logo ini yombu pilikpok pakeliweki kambela ono mena, takyegi ini pakeliweki kambela? Ma ini yombu Poropek mei, yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo yongkambanuwiliyegi kozak kai nakyegi pakeliweki kambela? Ei, wameik. Kerewiyi. Yowan yombu Anotogi poropek pilikpek kele kapura pi poropekwiliyaga ngalegebek.
27 Purik pi mabokyegi langai Anotogi Kapiya Walektikku ne pigi Marekpekyegi pelik kaiya,

Kerewiye, ni kalika kangkine kapura nogo were ngago nogora oroweibek wezamelagi. Pi nigi kazing kunagimek kangkere mizagi, kaiya, yeiya.
Malakai 3:1

28 Yisugu mawinda pelik yeiya, Ngago nogora wameik kani kerewiya koyizo. Yongkambanu ngabelakpekke wizageya koyi kayimi pewiliyaga Yowan ngalege panubek kapura pewekka yombanu yeiktarau ono nak ngago nogoragi kerewiya logo nogo piyegi ngaiweki keleni mologabok Yowanyaga ngalege panumele keya pek mizagi, yeiya.

29 Puwili mabuwili Yisugu kai puragi kerewiyawekkerik yongkambanu yeikwili keya yombu king takis weiwilirau Yisugu kai puragi wilik. Togo puwiligu pelik kisa, Wameik, Anotogo kazing tenigi keremizi pumok pangkamek, kisa. Puwili ulogo Yowangi ngagoragi ngizi panu kumula logo kaile puwiligiyengka kowita logo Yowangu kaimelawili.
30 Kapura yombu Palisiwili meiwili keya Mosegi loragi waligeleyiwili Yisugu kai puragi kiyebuk, purik puwili Anotogo Yowan wezamela ono miza logo pugu kazing wazono waligeleya pumokki kiyebuk keya kezanga mana kopong Yowangu kaimela onowili.

31 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Mena, nogo ini yongkambanu mabek perage ngabelakpekke yolu pewili watabi nangaiyeng kelik kaiyagi? Nogo iwaka logo nogo kozak yeiweki.

32 Ini koloyakamandik songono yerengke karagare miziwili kelik. Nawiligu nawiliyegi pelik yei, Teni yongolo uliwekke ingimei kapura ini teni kiling yongolo uli ono. Keya teni ingi yalekkiyeng mei kapura ini purikkirau kiyebuk kopong teni kiling ingi yalekkiyeng mei ono, yei. Logo pilik mizi purikku kai pura ini Yowan kaimelibokko ngago kaiyeng ma nogo ngago kai piyeng ma mizi piyengki kiyebuk.
33 Purik Yowan kayimawekke pi pereksik keya kai waimbek ini Palisiwiligu ni pilik na ono purikki ini kiyebuk keya inugu pi Anotogo wezamelabek kisagirikki kiyebuk kopong inugu kerewa nak pigi yungke yolu kisa.
34 Keya mabek ne yombanu paka ngalegabek kayima logo ne ngeragi ni keya kai waimbek ni puriktau ini kiyebuk keya inugu pelik kisi, Keriyi, pi ngeragi momanengka nibek keya kai waing kolokngagono nibek, kisi. Keya peliktau kisi, Pi yombanu king takis wei piyengka nayeng ngoweiwili keya kaile mizi nawili kilindau kewengke mizibek, kisi.
35 Ini te Yowangu kisi piyengki kezanga mani kele kapura, Anoto iwakaragi mangobek legi pigi yango keya mareknganga pugu kaiyeng mizi mabuwiligu piyegi pelik kisi, Anoto wameik pangka mizibokko, kisi, yeiya.

36 Wok nakke yombu Palisi yeikta Saimon mei nakko Yisu i pugumakke pi kiling ngeragi niweki lewaweki meiya logo Yisu pi kiling i pugumakke kambela logo ngeragi lalektage mogosa.
37 Yereng perage yongok kazingke namele yolu. Pi Yisu yombu Palisibekki imakke ngeragi nirikki kerewiyawekke pugu weli kelebak wazono kukngizi keli king yemane wezamela nak weiya logo pi i Yisu mogosa pumakke yabela
38 logo pi Yisugi ingeyauge ngezege luweza wizimowei ingkeiya. Ingkilak wala mabokko inge puguyau kaigesa wazamiya. Pilik miza logo morogulung meiya logo sakela inge Yisugiyaugebek kebi nganelek yokolong ngezemelegirago tumula logo inge puguyau songok kuli keya weli kukngizi keli yakabokka inge puguyauge weli mela wazami kelemiya.
39 Pilik miza logo yombu Palisi Saimon yaka Yisuyegi lewaweki meiyabokko yongok pumologo mizi puragi pakelawekke pi ngezebokko ngezebekyegi pelik kumula, Tamizeige yombu pobok wameik ngizi ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kaibek kesak pugu yongokmolo talik mologo pi kuming kelemi miza purikki moloyegi iwaka si kak keya pi yongok pumolo kaile kaile mizimele purikki iwaka si kak, pilik kumula.
40 Yisu Saimongu kumula yolu puragi iwaka legi pugu yombanubokko kumula yolu puragi langai pelik meiya to mela, Saimon, ne ngago niyegi kozak neiyagi nara, meiya logo Saimongu pelik meiya to mela, Ei, Kiriwagabek, pangka mena kozak nei, meiya.
41 Tegi Yisugu ngago saweliwei nara piyegi pelik meiya, Yombu neyau nakyaga king wangki kanga managi nayeng weiya, logo nak 100 Kina weiya keya nak 10 Kina wei miza.
42 Pilik miza logo kalike teng kanga managira lewagela kapura piyau kingki yeik legi king kangayeng managi langai ono. Togo yombu yaka piyauyegi kingyeng yanabokko piyau mabiyaugi yeikyau kapiyarikka tumula logo piyauyegi, Mabilik, yeiya. Nogo yaligi yeikyau tumula logo keremareke wezamela, yeiya. Pi pilik kai legi yombu piyau piyegi wilik miza. Pulaga Yisugu Saimonyegi pelik nguk meiya, Mena, yombuyauyaga takko kingyengki mangobekyegi wilik yemane panu mizagi, meiya.
43 Tegi Saimongu pelik meiya to mela, Nogo kumularik yombu king yemane kanga managiyeng tumulabok, meiya. Togo Yisugu pelik meiya, Wameik. Ngizira nugu kaiya yo meli pura, meiya.

44 Togo Yisu kowita logo yongok yakamoloyegi keriya logo Saimonyegi
pelik meiya, Yongok pemeleyegi pakele. Ne i nugumakke yabekeya pewekke
nugu kazing tonugumekke kiriwei kai wik inge nogoyau kaigesagi nak nana
ono, kapura yongok pemelegi ingkilakpokko inge nogoyau kaigesa nowiya
logo kebi nganelek pugurago sakelabek tumula nowiya.
45 Keya ne i nugumakka yabekeya pewekke nugu kazing tonugumekke
kiriwei ne songok kula ono kapura ne ige pelege yabekeya logo yolu perik
pi ngoluk inge nogoyau songok kulageya yolu pera.
46 Keya ne yabekeya pewekke nugu kazing tonugumekke kiriwei kebi no-
gorage weli nakko pukmela wazaniya ono kani, kapura pugu weli kukngizi
kelibokko inge nogoyau mabiyau weli mela wazaniya kani.
47 Tegi kerewiye, yongok pemeleyegirik, keli unatuba pigi neyegi purago
kaile kolokngagono pugu miza piyeng tumula logo keremareke wezamela
purikki walimizi yagenda. Kapura yombanu kaile pugu mizayeng songono
miza logo pugu miza piyeng tumula logo keremareke wezamela mologabok
pugu kaile miza piyeng tumulabekyegi kelirik mabilik songono, meiya.
48 Yisugu Saimonyegi pilik meiya logo yongok yakamoloyegi pelik meiya,
Nogo kaile nuguyeng tumula logo keremareke wezamela kani, meiya.
49 Yisu pilik kai legi yongkambanu pi kiling ngeragi lalektage pulogo
mogosa koyawili ngezewiligi tepekke pelik kela yongomo mizi, Yombu
pobok tak logo pugu kaileyeng tumula logo wezameli purarau mizi, kisa.
50 Kapura Yisugu yongokmeleyegi pelik meiya, Nugu neyegi ngizi ku-
mulirikku kaileyengki kozandaga yaliya wazaniya kani ni weik wilek kang
ngezege sabek kiling kambele, meiya.

8

1 Wok nayeng miza logo Yisu yereng songonoyeng keya yemaneyengke
yongkambanuwiliyegi ngago wazono Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu
puragi kozak yei yongomo mizi kambela. Keya yombanu meleyau keya
pongo ingenazikka neyau ngezebokko waligeleyi puwili pi kiling kambela.
2 Keya yongok kolokngagonowilirau puwili kiling kambela. Yongok
puwiliyaga nawili ulogo kemegeme mizawili keya nawili ulogo kerewawili
yenge ya puwiligiyengki yungke ngai koyawili kapura Yisugu kerewawili
wezayela logo yongokwili mabuwili weik wazonowili. Puwiliyaga namele
Maliya Matalena ulogo Yisugu kerewa melenazik keya nazikka neyauwili
piyaga welagela wezamelamele.
3 Keya namelerau Jowana, Susagi yongokpumele. Susa pok Elodogi i
yemanemakke ngaibek. Keya namelerau Susana. Puwili Yisu keya yombu
pi kilingwiliyegi king keya watabi ngezewiligiyengka sawela logo puwiliyegi
waberek ngai kayimawili.

4 Yereng mabiyengka yongkambanuwili Yisuyegi lewageyageyara weik
kolokngagonomek wawere ula wizigeya Yisugu ngago saweliwei nara pelik
yeiya,
5 Wok nakke yombu nak pandi wilek puguyeng yawege wezameli kam-
bela. Pi wilekyeng wezameli kunarik wilek nayeng ngabelak kozang
yongkambanuwiligu wei mizibekke wala logo yongkambanuwiligi in-
geyengko momaneng kelemiya logo pulaga winakwiligu na.
6 Keya wilek nayeng ngabelak king yemaneyeng kilimbekke ngalege wala
logo lewa kapura ngabelakpek putiya ono kopong ibeng.
7 Keya wilek nayeng ibek ingakyeng kilingyengki tepekke wala logo lewa
kapura ingak piyengko momanenda wiya logo pengyeng ibeng sa.

8 Keya wilek nayeng ngabelak yombiyangaibekke ngalege wala kopong
marekyeng lewa wizigeya yemane sa logo wilek wazonoyeng wira. Wilek
wirayeng yemane panu wiri miza, yeiya. Yisugu pilik yeiya logo mawinda
pelik yeiya, Ini kerangangyeng kilingwili mabura kerewiyi.

9 Yombu Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk meiya, Ngago
saweliwei yaka nugu kai puragi solorik taliktik, meiya puwekke,
10 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Anotogo ini ne kiling sawela
puwiliyegi watabi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi koka iwaka
ono piyeng kimeike kelemiweki keli logo nogo iniyegi saweliwei purago kai
puragi kozak yeiweki mizi. Kapura yongkambanu ne kiling sawela ono
puwiliyegi nogo ngago saweliweiyengke kozak yei. Purik puwiligu wire
puwiligiyengko yawe nogo miziyengki pakeli kele kapura puwili ngizi pakeli
ono keya puwili ngago nogo kai puragi kerewiyi kele kapura ngizi panu
kumuli ono, yeiya.

11 Togo pugu kiriweiwiliyegi pelik yeiya, Ngago saweliwei puragi solorik
pelik, Pandi wilek yaka wezamela piyeng Anotogi ngagora kani.
12 Keya ngabelakpek yongkambanu ngago wazonora kerewiyi puwili ke-
lik. Logo ngabelak kozang wilek nayeng wala logo winakwiligu kanda nabok
yongkambanu Anotogi ngagora kerewiyi kapura ngizi kumuli ono puwili
kelik logo puwili ngagora kerewiya logo pulaga Sadangko kanda ngago
pura kangka puwiligiyengka puwili Anotoyegi ngizi panu kumula logo pugu
yaliya wazaya nelegi ngagora weiya logo wezameli.
13 Keya ngabelak kingyeng kilimbok yongkambanu Anotogi ngagoragi
kerewiyi nawili kelik logo pura weiyagirikki wilik keya wilek marekyengki
puliliyeng yenge ngabelakke kiliya kula ono mabilik puwili ngago puragi
kumula kapura wilek kang puwiligiyengke yenge yungke kiliya panu ono,
logo kunengyeng lewa ma Sadangko puwiliyegi yang keleyiweki lewa
puwekkerik puwili Anotoyegi kezanga mani logo puwiligi ngizi kumulira
yeikki.
14 Keya ngabelak ibek ingakyeng kilimbok, yongkambanu Anotogi
ngagora kerewiya nawili kelik logo puwili Anotogi ngagora kerewiya
kele kapura puwili koyi kang kunimowei wilek kang mabiyeng king
keya watabi kolokngagonoyeng keya wilek ngelek kumuliyeng keya korik
kang ngabelakpekke wilikwilik miza meli pilik piyengki tiya mani kopong
puwiligu Anotogi ngagora wezameli. Pilik legi kazing puwiligu mizi piyeng
ngizi ono.
15 Kapura yongkambanu nawili ngabelak wazono wilekyeng walabok
kelikwili. Puwili Anotogi ngagoragi kerewiyi logo ngizi kumuli logo pura
wilek kang pangka puwiligiyengke kozang kebangkela yoluwili logo weik
puwiligu miziyengki ngiziyeng weik punda, yeiya.

16 Pilik yeiya logo Yisugu ngago saweliwei nararau pelik yeiya, Yombanu
nak lambek langiya logo yeke ige oroweirik kaimirago liwik ngokmana wiyi
ma lalektage yenge kulengke wiyi ono, a'a'. Pilik segeya pi orowei paka
kimeike wiramiya wazamiyagi logo yongkambanu ige kangwiligu lambekki
ngaiwaktikki pakelibene.
17 Kazing mabilikmekke watabi mabek neyegi langai liwik yolu piyeng
kalike kimeike kawela wiyagiyeng keya watabi mabek neyegi langai ngok-
mana piyeng kalike ngokmana piyengka lewagela wiriyagi logo yongkam-
banuwiligu piyeng iwakaweki.

18 Pilik tegi ngago nogo kai puragi waberek kerewiya panu keya ngagoragi
kumula panu. Purik tamizeige yombanu namele keya nak Anotogi ngagora
kebangkela logo kiriwei yolu mologabok Anotogo pi ngizira mawinda man-
agi kani kapura tamizeige namele keya nak ngago puragi kiriwei ono purik
Anotogo ngago pilik mologabokko songono kebangkela yolu nobiyeng miza
purarau piyaga weiya mowiyagi kani, yeiya.

19 Pulaga Yisugi panumele keya sakwili piyegi keriyiweki wiriya logo
puwili piyegi mereke wiriyagi nobiyeng miza kapura yongkambanu wawere
ulamek kolokngagono kopong piyegi mereke wiriyagi langai ono.
20 Yombanu nakko Yisuyegi pelik meiya, Nigi panumele keya sakwili
niyegi pakeliweki yenge yerengke pelege luwe yuke yolu, meiya.
21 Kapura Yisugu puwili mabuwiliyegi pelik yeiya to mela, Anotogi ngagor-
agi kerewiya logo kiriwei mizi pilik puwili negi panumele keya sakwili kani,
yeiya.

22 Wok nakke Yisu yombanu ngezebokko waligeleyiwili kiling wangleige
tameneng meiya logo mogosa. Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Teni kai ko-
lamiyabek wala uwei lalu pangazuwagawekke kangweki, yeiya logo weik
puwili kambela.
23 Puwili wangleige kaibekki ngalengale tagoneigeya Yisu weik iwek. Pi
iwek kola wizigeya kebarek unatubabek kaibekke uli yongomo mizi logo
weik wanglei kaibokko kolamiya logo wilak wizigeya puwili weik wanglei
kiling yenge kaibekke kiliyaroweki mizi.
24 Tegi Yisugu waligeleyiwiligu pi waliya kelemiya logo pelik meiya, Kiri-
wagabek. Kiriwagabek. Teni weik kaiyaga niweki mizi. Pilik kisi legi
Yisu yangalek meiya logo kebarekpek keya kaibektau ngalik yeiya logo
kebarekpek weik yeik sawiya keya kaibektau weik yelakkelek wiziya.
25 Togo Yisugu yombanu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Ini
wilek ngelek kumulira nangki? Ini nogo iniyegi ngaigi langai purikki
neyegi ngizi kumuli ono ma talik, yeiya. Keya puwili kozang puguragi
pakelawekke puwili kazi miza keya lelengkira keya nakko nakyegi pelik
meiya, Yombanubek talikpek logo kebarekpek keya kaibektau pugu kairagi
kerewiya logo kiriwei mizi, meiya.

26 Pilik miza logo puwili wangleige ngalengale kuna logo waleleige puwili
kanda lalu pangazuwagawekke ngabelak Kegesa meibekke wila wiya. Nga-
belak pok Kalili kaibekka pangazuwage yolubek.
27 Yisu wangleiga yangalekta panga kaingimbekke luweziraige pura
yombu yereng puraga nak wizilege. Yombubok kerewawili piyegi yenge
yungke yolubek logo komozilik yolubek wizigeya pi yerengke ige yolu
onobek, pi yombanu mosindaga yolubek.
28-29 Kang mabiyeng kerewabokko pi kebangkela yolu mizirikki wiyeke
kang mabiyeng yombanuwili inge keya mele puguyeng sengyengko wigira
wazamiya logo piyegi ngai yolu mizi. Kapura kerewabekki kozandago
sengyeng ngela mela logo kerewabokko pi kurung yeikwekkebekke kiriwei
kelemi kang mizi.
Yisugu kerewabek yombanubekyaga welagela kunibene meiya logo
yombubokko Yisuyegi pakeli keya kemenak ngalizi kek kaiya logo pigi
ingewerege ulu wala logo pelik meiya, Yisu, Anoto Yemizi Ngizi Lewege
Panubekki Marekpek. Nugu neyegi nangaiyeng keleniweki mizi? Nogo
niyegi nguk nei ne ngangang keleni nagani, meiya.

30 Pilik meiya logo Yisugu yombubekyegi pelik nguk meiya, Yeik nugura
talik mei meiya, legi pugu pelik meiya to mela, Yeik nogora Ngelekpek,
meiya, purik kerewa kolokngagonowili piyegi kiliya yabela legi.
31 Kerewa puwiligu Yisuyegi pelik mazeng keya nguk meiya, Nugu teni
yungu yenge yungke kambeli purikke wezayeli nagani, meiya.
32 Lewak songono mereke pulogo wizilegebekke liyeng kabe kolokn-
gagono namek ngeragi ni yo keya to mizageya koyilege.
Togo kerewawiligu Yisuyegi pelik kelegele meiya, Nugu teni liyeng
puwiliyegi kiliya wezayele, meiya. Tegi Yisugu puwili liyeng puwiliyegi
kiliya wezayela.
33 Yisu pilik miza logo kerewawili yombubekyaga welagela panga liyeng-
wiliyegi kiliya logo liyengwili lelewe miza logo lewakpekke nginda kanda
wilekwekka yenge kaibekke kiliya logo kaiyaga na.
34 Yombu liyengwiliyegi yaka ngai koyimawili yaka miza puragi pakela
logo puwili nginda kambela logo ngago yaka miza puragira yongkambanu
yereng yemaneyeng keya songonoyeng keya yaweyengke yawe miziwiliyegi
kozak yei miza.
35 Togo yongkambanu ngago puragi kerewiyawili yaka miza puragi pakeli
kambela. Puwili Yisuyegi kanda pura yombu yaka kerewawili piyaga
welagela wezayelabok lelewemek yeik wizigeya kagoriktik tiya logo Yisu
kiling mogosara wizilege pakela. Puwili pura pakela logo mabuwili kazi
panu miza, purik kozang yemanera kiling piyeng miza purikki puwili iwaka
kopong.
36 Togo yongkambanu yaka miza puragi pakela puwiligu yongkambanu
yaka miza puragi napakeli puwiliyegi Yisugu miza logo yombu kerewaw-
iligu kebangkela yolubek yombiyangai wazamiya puragi kozak yeiya.
37 Togo yongkambanu panga Kegesa pulumengka pulogo wawere ula
puwili mabuwili kazi panu miza. Logo piliktikki wiyeke puwiligu Yisu
kangweki nguk meiya logo pelik meiya, Kambele, meiya. Pilik kisi legi Yisu
panga wangleige ngalege yabela logo kangweki miza
38 kapura yombu yaka kerewawili piyaga welagela wezamelabokko
Yisuyegi pelik kozang nguk meiya, Ne ni kiling kangweki, meiya.
39 Kapura Yisugu pi wezayomela logo pelik meiya, Yereng ni makngeze-
girage kambele logo watabi wazono Anotogo niyegi keleniya piyeng
mabiyengki yongkambanuwiliyegi kozak yeimo, meiya. Tegi pi Yisugu kai
pura miziweki kambela logo yongkambanu mabuwiliyegi i kangka kambe-
limowei Yisugu yaka wazono piyegi miza piyengki kozak yei kai kambela.

40 Pulaga Yisu weik pulumeng wiya logo ngereke kai kolamiyabekke
pezuwaga wala uwei yowekke yongkambanu kolokngagono pi lewarikka
wawere ulara yuke koyimawili wilikwilik miza logo piyegi ni weik lewa
purik wazono, meiya.
41-42 Logo Yudawiligi i walek songonomakki ngai nak, yeikta Yaira
meiyabek wiriya. Pi pongo kaibekke kanda Yisugi ingeyauge ulu wala logo
pelik kozang nguk meiya, Negi yangomele ibengweki mizi legi ni ne kiling
ngezangai i nogomakke kangweki koli, meiya. Kolomandikmolo pigi yango
wamenamele keya kirisimasi meleyau keya ingenazikka neyaumele.
Togo Yisu kuna kapura yongkambanu kolokngagono piyegi yekezuwaga
yengezuwage kelemi kopong pi yelakkelek kuna.
43 Keya yongkambanuwiliyaga yongok namele wok iwi walayeng weik
yeik ono, kirisimasi meleyau keya ingenazikka neyau piyeng iwi walageya
wizagomimelerau wiziya. Togo pi totawiliyegi king puguyeng mabiyeng

yeik wezamela. Totawiligu yombiyangai wazamiyagi nobiyeng miza kapura
nakkorau pi pangka wazamiyagi langai ono.
44 Yongok yakamolo yongkambanuwili kiling Yisuyegi kalika kiriwei kuna
logo kagorik pugu yeke ngalege wakiyarikki pongo walemekka kuming
kelemiya logo pigi iwi walibok weik nguk namizi yeik.
45 Pilik miza puwekke Yisu leng miza logo pelik nguk yeiya, Takko neyegi
kuming keleniya, yeiya kapura puwili mabuwiligu yeik kisi, legi Pitago pelik
meiya to mela, Kiriwagabek, yongkambanuwiligu ni yawereng keleni keya
niyege panga yungke keleni purikku, meiya.
46 Kapura Yisugu pelik yeiya, Namele keya nakko kagorik nogorik
melezikku ngaungaugu kuming kelemiya logo kozang nogobek neyaga
namele keya nak yombiyangai wazamiweki welagela kandikki nogo iwaka
kopong ne kai yagenda, yeiya.
47 Togo yongok pumologo pi Yisuyaga liwik mizagi ono purik weik iwaka,
legi pi leli uli kanda Yisugi ingewerege pulogo ingeyau laliya logo yongkam-
banu mabuwiligi wirege puwiligu kerewiya koyigeya pugu kemegeme
pugumekki kozak mei keya pugu Yisu kuming kelemiya ngizige Yisugu pi
yombiyangai sa wazamiya puragi kozak meiya.
48 Pilik miza logo Yisugu piyegi pelik meiya, Yongokpanumele, nugu neyegi
ngizi panu kumulirikku ni weik yombiyangai wazaniya mena, ni wilek kang
ngezege sara kiling kambele, meiya.
49 Yisu ngoluk pura kaiyageya wizigeya yombu ngago orowei nak Yaira
ngaibekki imakka piyegi lewa logo Yairayegi pelik meiya, Nigi yangomele
yaka ibeng, legi Kiriwagabek yeik ulak kambela nera wizi pani, meiya.
50 Kapura Yisugu ngago puragi kerewiya logo Yairayegi pelik meiya, Ni
kulili mizi nagani, ni neyegi yeik ngizi kumula wizeimo. Pi ngereke yangalek
meiya logo yombiyangai sagi kani, meiya.
51-53 Pulaga Yisu yeke Yairagi imakke lewagelawekke pugu yongkambanu
yeke ige kolomandikmeleyegi wiyeke ingkeya ngabik miziwiliyegi pakela
logo pelik yeiya, Ingkisi wak, kolomandikmele ibeng ono, pi yeik ngoluk
iwek kola wizinda, yeiya. Kapura puwiligu kolomandikmele ibeng purik
iwaka kopong puwili Yisuyegi songomeiya. Togo Yisugu yongkambanu
namele keya naktau pi kiling yeke kolomandikmeleyegi yeke ige la nelegi,
yeiya. Kapura Pita keya Yowan keya Jems keya kolomandikmelegi panu keya
mangoyau miza logo puwili keke yeke ige liweki, yeiya.
54 Yisu yekelege kanda pugu kolomandikmelegi melezikka weiya logo
pelik meiya, Kolomandikmele, yangalek mei, meiya
55 logo kung pugubek yenge yungke ngereke yorik pi weik nguk namizi
mabuwekke yangalekta. Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ngeragi nayeng
pi nibene mani, yeiya.
56 Pilik miza logo kolomandikmelegi panu keya mangoyau lelengkiririkki
wiyeke Yisugu piyauyegi yawe kozang mabek miza puragi nawiliyegi kozak
yeiya nelegi, yeiya kapura mabulaga koyimowei Anotogo yaka miza puragi
wiyeke yeik pugura yongolok meizo, yeiya.

9

1 Pulaga wok nakke Yisugu yombu ngezebokko waligeleyi meleyau
keya pongo ingenazikka neyau puwili menalege ngago yeiya logo pugu
puwili kerewawili yongkambanuwiliyaga wezayeli keya yongkambanu ke-
megeme nak nalangaimek kilingwili yombiyangai wazayiweki kozanda
keya pangkara yana.

2 Pilik miza logo pugu weik puwili ngago Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu
puragi langai pura yongkambanuwiliyegi kozak yei keya kemegemewili
yombiyangai wazayi kambelibene wezayela.
3 Keya pugu puwiliyegi ngago kiriwei mizagiyeng pelik yeiya, Ini kambeli
kapura watabi orowei kelemi kangki nayendau wari nagani, yeik kambelizo.
Ini lukungyeng wari nagani, kik nayendau ma ngeragi nayendau wari
nagani, ma king nayendau ma kagorik yeke ngalege wakiyagi nariktau wari
nagani, yeik inugu wakiya mabiyeng kiling kambelizo. Purik yongkambanu
inugu i yolugi piyengkiwiligu iniyegi waberek ngaigi keya iniyegi saweli
mizagi.
4 Keya ini yereng narage lewa puwekke i yombanu ini iza orowei kang
puwiligiyengke yolu puwekke purik mabura i mabumakke koyi kanda
kangki puwekke yereng pura wiya logo kambelizo.
5 Keya tamizeige yongkambanu yereng naragewiligu iniyegi, Ini lewa
purik wazono mena teni kiling yoluweki koli yei ono keya ngago wazono
puragi kerewiya logo ya puwiligiyengko wei ono puwekke purik mabura
yereng pura wiya wazamizo logo puwiliyaga mele inuguyeng kaigesizo logo
puwili Anotogo puwiliyegi wilik ono keya inugu ngereke yereng purage
puwiliyegi ngago wazonora kozak yeiweki yogi ono purikki puwili iwaka si
nangai kani, yeiya.
6 Puwili Yisu wezamiya logo puwili pulumeng wiya wizigeya yerengyeng
neing ngago wazono Kilisibekyegi langaira kozak yei kambela keya
yongkambanu kemegemeyeng kilingwili yombiyangai wazayi kelemi
kambela.

7 Togo King Ngai Elodo, panga Kalili ngabelakpekki ngaibek Yisugu watabi
pilik mizi piyengki kerewiyawekkerik pi kangka pugubek Yisuyegi langai
wiyalowei miza. Purik nawiligu Yisuyegi langai pilik kisa Yowan kaimelibek
ngereke ibendaga yangalekta wik yolu
8 kisa keya nawiligu kisarik Ilaya yombu ngagora Anotoyaga weiya logo
kozak kaiya walaka Anotogo korikwek kiling paka ngalege miza orowei
kambelabok ngereke yo kisa keya nawiligu kisarik yombanu Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kisa koka walaka ibengwiliyaga nak ngereke
yangalekta wik yolu kisarikki wiyeke.
9 Elodo ngago pilik kisi piyengki kerewiyarikki wiyeke pi Yisuyegi langai
wiyalowei miza logo pelik kaiya, Yowan yombu nogo koka kalokpek ngela
logo ibembek kapura yombu watabi pobiyeng mizi legi nogo kerewiyibek
tak, kaiya. Togo pi Yisuyegi pakeliweki miza.

10 Yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau Yisugu waligeleyi logo
Aposolowili meiwili logo Yisugu ngago wazonoragi yeiweki wezayela puwili
yorik, puwiligu Yisuyegi watabi mizayeng mabiyengki kozak meiya logo
Yisu kiling puwili ngezewili keke, yeke yereng yeikta Pesaita meirage
mereke kambela.
11 Kapura yongkambanu kolokngagonowiligu puwili talege yolu miza
purikki kerewiya wizigeya puwili Yisuyegi kiriwei kambela. Kanda Yisugu
puwiliyegi pelik yeiya, Ini kayima purik wazono, yeiya logo puwiliyegi
ngago wazono Anotogo pigi ngaimekki ngai puragi langai pura kozak yeiya
keya yongkambanu kemegeme puwili yombiyangai wazayi keleya.
12 Waleleige ibengke yokmek kiliyaweki merekewekke yombu meleyau
keya pongo ingenazikka neyau ngezebokko waligeleyiwili Yisuyegi pelik
meiya, Tonugu yolu pelemeng kabelak ngeragi keya iyeng yeik lemeng mena

yongkambanuwili kang wezayele logo puwili yereng mereke piyengka ngeragi wei keya iwek kolagiyengki welibene, meiya.
13 Pilik kisi legi pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inuwa ngezego puwili ngeragi nagiyeng yani, yeiya logo puwiligu pelik meiya to mela, Kapura teni ngeragi kolokngagono wara ono, teni perek melenazik keya watabisi waliya neyau miza logo mabiyeng wara yolu peyeng. Ma, teni yongkambanu pewiligi ngeragi nayeng wei kangkirikki ni keli, meiya.
14 Yombu pulogo sangkelawili tausen melenazik tikinda keya Yisu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Inugu yongkambanuwili yombu neyau keya meleyau tikinda narikke mogosibene keleye, mena yeiya.
15 Yisugu waligeleyiwiligu pilik keleya logo yongkambanuwili pilik mogosa wazaya.

16 Pulaga Yisugu perek melenazik yaka piyeng wei keya watabisi yaka piyaurau wei miza logo paka ngalege langai pakela wizimowei Anotoyegi ngeragiyengki wazono meiya. Pilik miza logo pura perekyeng sikila logo ngezebokko waligeleyiwiliyegi yana logo puwiligu yongkambanuwili mabuwili yani miza.
17 Puwili mabuwili na logo weik ngekyengko. Pulaga Yisugu waligeleyiwili kik meleyau keya pongo inge nazikka neyau piyengke ngeragi perekyeng keya watabisiyauga wale wazono wiyayeng mereng miza.

18 Kang narage Yisu ngezebek waberek miza logo kandorik pugu yombu ngezebokko waligeleyiwili pulogo koyilege puwiliyegi pelik nguk yeiya, Yongkambanuwiligu neyegi langai kozak kisirik puwiligu ne tak kisi, yeiya.
19 Logo puwiligu pelik meiya to mela, Yongkambanu nawiligu kisirik ni Yowan kaimelibek ibendaga yangalekta yo kisi, kapura nawiligu kisirik ni Ilaya Anotogo paka ngalege korikwek kiling wik miza orowei kambelabok ngereke yo kisi keya nawiligu kisirik ni koka walaka yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak ibendaga yangalekta yo kisi, meiya.
20 Pilik meiya logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nawiligu pilik kumuli kapura inuwago sawiyarik ne tak, yeiya. Tegi Pitago pelik meiya to mela, Ni Kilisi Anotogibek Mesiya Anotogo yawe pigi teni Yudawili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek, meiya.

21 Pilik kai legi Yisugu puwiliyegi ngago kozanda yeiya nawiliyegi puragi kozak yeiya nelegi logo Yudawiligi ngaiwiligu puragi kerewiya logo sisik miza wizigeya nguk namizi pi ula ne.
22 Pulaga pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne yombanu paka ngalega kayimabek nganganda yemane panu wagelagi kani logo Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwiligu neyegi kezanga nana logo ne nelagi logo ne ibeng wizigeya kawiktikke waliyagi, kapura wok neyau wiziya logo wok kalikebekke ngereke wik yangalektagi, yeiya.

23 Togo pugu puwili mabuwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige ni yombanu nak neyegi sawelagi keli mabura ni keli korik ni makngezegiwekkiragi kezanga mane logo wok mabiyeng ngago nogoragi kerewiye keya negi wiyeke ibengkirikki kulili onobok ne kiling kazing nogo kangmokko kunimo.
24 Purik yombanu ngezebekki kelira keya ngezebekki wik yolugira kozang kebangkelibok pi Anotogi wiregerik ibeng logo paka ngalege wik wizagomagi ono, kapura yombanu neyegi ngizi panu kumula logo wilek kang

pugubek neyegi tiya manibok pi kemenak ibengki ono, paka ngalege wik wizagomagi.
25 Keya tamizeige yombanu nak yawe king keya watabiyeng weiyagi naragi wilek kang tiya mana logo pi watabi ngabelakpekkiyeng mabiyengko kola logo pi ibeng purik pi pongo Anotogo yolu onolege kaile wizagomagi logo puwekke watabi pigi piyengko piyegi sawelagi ma yeik? Yeikki kani. Piyengko piyegi sawelagi ono.
26 Tamizeige yombanu nak neyegi kendek mizi keya ngago nogora yanagirikki kendek mizi purik mabura ne ngaiwak nogorik keya ngaiwak Pebagirik keya ngaiwak angela walekwiligirikkke ngereke yo puwekke purik, ne yombanu paka ngalega kayimabektau piyegi kazing mabilikmekke kendek mizagi.
27 Kerewiyi. Nogo inuwayegi wameik panu yei, yongkambanu pelege yolu pewiliyaga nawili ngoluk mabilik wik koyigeya Anotogo pigi ngaimekki wilek kangyengki ngairikki pakelagi, yeiya.

28 Pilik yeiya logo Sonda nara keya wok nak miza logo waleleige Yisugu Pita keya Yowan keya Jems iza logo pi kiling paka lewakpekke waberek miziweki kambela.
29 Kanda pakalege pi waberek mizageyarik wiregawere pugura nalik si lewa keya melewangka keya pugu wakiya piyendau wilangka ngaiwaktikku kola miza.
30-31 Keya pi pulogo mabilik miza wizigeya yombu yemane koka walaka koyima neyau paka ngalege ngaiwaktikka lewagela logo kanda Yisu kiling ngagozakka mizi. Yombu piyau Mose keya Ilaya. Puwili Yisu ngezebek Anotogo yawe sawiyaragi kiriwei paka Yirusalem yerengke ibeng sa logo pulaga paka ngalegi kangkiragi kozak keli.
32 Pita kiling pigi kewengkeyau iwek kola logo yangalekta Yisugi ngaiwaktik keya yombu neyau Yisu kiling luwe koyilege pakela.
33 Keya yombuyau yongo yabeleiga Pitago watabi yaka pakela piyeng mabiyengki iwaka panu ono kopong pugu Yisuyegi waze yeik pelik meiya, Kiriwagabek, teni pelege yolu purik pangka panu kani, tonugu i menang yolugi neyauganamak ngiziweki nigi namak keya Mosegi namak keya Ilayagi namak, meiya.

34 Pi ngoluk pilik meiyageya tawizeige kozainumbek kanda yokmek waliya logo morokki ngalege ngokmani yagenda puwili kulili miza.
35 Kili narago paka kozainumbekka pelik kai, Pok negi Marekpek nogo sawiyabek logo iniyegi wiyeke wezamelabek kani pugu kai piyengki kerewiya logo kiriwei mizizo, kai.
36 Kilira ngagoluk si ngizige ngereke Yisu ngezebek keke wizilege. Yisugu waligeleyiwiligu yaka pakela piyengki yongkambanu namele keya nakyegi yaka lewagela puragi mabuwekke songono nangezi nawiliyegirau kozak yeiya ono.

37 Wok wanganebekke puwili lewakpekka kandorik pongo kazingke Yisugu yongkambanu kolokngagono yoromaure miza.
38 Yongkambanu wawere ula puwiliyaga yombu nakko Yisuyegi pelik kek meiya, Kiriwagabek, negi marekpekyegi pakeli, koli. Ni piyegi yalek mize, purik pi negi marek wamenak panubek
39 logo kang nayeng kerewa nakko pi kebangkela yolu mizi keya pi kerewabokko kelele kaibene kelemi, keya pi yomizo keya wezameli mizi logo

sibilakpek kiliraga lewa mizi. Pilik miziyengko korik puguwek korowali panu keya kerewabek mandikpekyaga kunagirikki kiyebuk mizi.
40 Nogo yombu nugu waligeleyiwiliyegi nguk yeiya, puwiligu kerewabek welagela wezamelagi nobiyeng kapura puwili pangka ono, meiya.
41 Pilik kai legi Yisugu pulogo koyawiliyegi pelik yeiya to mela, Oyo, ini yongkambanu mabek pewekkewili wilek kang inuguyeng pangka yolu ono keya ne mabiyeng pangka mizagi langaibek purikki ini ngizi kumuli onowili kani, legi ne iniyegi kiyebuk sende. Tek taliktikke ne ini kiling yoluweki keya kuneng inuguyeng wageliweki? Pilik yeiya logo mandikpekki mangobekyegi pelik meiya, Nigi marekpek neyegi pelege miza orowei koli, meiya.
42 Mandikpek tawereige kerewabokko yomizora pongo ngabelakke wezamela logo piyengka walibene kelemiya logo kaile panu miza wala kapura Yisugu kerewabekyegi ngalik meiya logo welagela koli meiya logo mandikpek yombiyangai wazamiya wizigeya mangoyegi miza mana.
43 Yongkambanu mamok Anotogi kozang yemane panu puragi pakela logo lelengkira. Yongkambanuwili watabi Yisugu mizi piyeng mabiyengki kumula melageya koyigeya Yisugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
44 Neyegi kerewiya logo nogo inuwayegi kozak yeiweki mizi peragi keremareke mizi nagani. Puwili lelengkiri kele kapura puwiligu ne yombanu paka ngalega kayimabek yombu ne nelagiwiligi meleyengke niza yaniweki mereke kani, yeiya.
45 Kapura ngago purago pilik kai purikki puwili iwaka ono. Puwiligu weik iwaka nelegi Anotogo ngago pura puwiliyaga liwik wiya. Togo puwili ngago puragi solorikki talik meiyagi miza purikki keli kapura puwili kazi.

46 Wok nakke weik Yisugu waligeleyiwili ngezewiligi tepekke tak yeikta lewege miza legi kozak keli yongomo miza.
47 Yisugu iwaka puwiligu kumula yolu puragi keya puragi wilik ono legi pi mandik songono yeikta yemane ono nak miza logo piyegi saweliwei luwe wazamiya
48 logo pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Mandikpekyegi pakeli. Yombanu nakko neyegi kelirikki weraga mandik songono pilik pokyegi sawelibok mabura, pi neyegirau saweli yagenda. Keya neyegi sawelibok pi mabilik Anoto ne ngabelakpekke wezanelabokyegi saweli yagenda. Togo inuwayaga pelik kaibok, ne yombu yeikta kiling onobek mizi purikki wilik logo yombu nak kele yeik yemanera wei pani kaibok, Anotogi wirege yeik yemanera kilimbek kani, yeiya.

49 Yowangu Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek. Yombunak yeik nugurage kerewawili welagela wezayelirikki tonugu pakela. Pi teni kiling yongomo mizi onobek legi tonugu pilik mizi nagani, meiya.
50 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya keya ngezebokko waligeleyi puwiliyegirau pelik yeiya, Piyegi pilik mizi wak, mei nagani, purik yombanu yawe tonuguragi ngai mizi onobok teniyegi saweli yagenda kani, yeiya.

51 Teng Yisu paka Yirusalem yerengke ibeng logo Anotogo paka ngalege miza orowei kangkira weik mereke purik pi iwaka legi pi paka Yirusalem kangweki kumula logo weik kambela. Togo pugu yombu ngagora orowei nawili were wezayela.

52 Puwili ngabelak Sameriya meibekke yereng narage kanda i iwek kolag-
imakki welagiwili.
53 Puwili were weli kambela kapura yongkambanu Sameriyawiligu
puwiliyegi pelik yeiya, A'a', inuwa yereng tonuguraga yolu nagani, yeiya.
Purik Yisu paka Yirusalem yerengke kangkibek purikki puwiligu iwaka keya
puwili Yudawili keya yereng Yirusalem puragi kumbak miziwili kopong.
54 Pilik kisi legi Yisugu waligeleyiyau, Jems keya Yowan puragi kerewiya
logo piyaugu Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, te yezi paka ngalegazikki
ngago meiya logo yongkambanu Sameriya pewili ngora kelibene ngago
meiweki mizi peragi ni keli ma kiyebuk, meiya.
55 Kapura Yisu piyauyegi langai kowita logo ngalik yeiya.
56 Logo morok kang mabilik yereng narage iwek ngai kambela.

57 Togo puwili kazingmekke tagoneige yombu nakko Yisuyegi pelik meiya,
Nugu kang wale kang piyeng mabiyengke nerau niyegi sawela logo kiriwei
kangkibek kani, meiya.
58 Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Kerewiye, watawili yengelei mele
inguriya piyengki yungke iwekwili keya winak porora wei mizi puwili iyeng
ngiza logo iwekwili, kapura ne yombanu paka ngalega kayimabek yolumek
yareksa logo kumanagi nariktau onobek logo tamizeige ni ne kiling kangki
purik towa mabiyaugi yolugi nariktau ono. Tegi were waberek kumula logo
neyegi kiriwei koli, meiya.
59 Pilik miza logo Yisugu ngereke yombu nakyegi pelik meiya, Neyegi
saweli koli, meiya. Kapura pugu pelik meiya, Yemizibek, ne niyegi sawelagi
keli kapura ne were negi mangobekyegi ngai yolu wizigeya pi ibeng logo
waliyi keya miza logo purik ne niyegi sawelagi, meiya.
60 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, A'a', yombanu ngago nogoragi
kerewiyi ono puwili ibeng wezawiligu, puwiligu yombanu ibengkiwili
waliyi nangai, kapura niyegirik yawe nugura yongkambanuwiliyegi ngago
puwili Anotogo puwiligu yolu puragi ngai wizeibene kelemi purik puwili
ngizi panu wik koyimagi puragi langai kozak yei kambelagira, meiya.
61 Keya ngereke yombu nakko Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, ne niyegi
saweliweki keli kapura ne were yereng nogorage negi ingembungang-
wiliyegi, Ne weik kang mena, ini koyimi, yei kuni pei, meiya.
62 Logo Yisugu pelik meiya to mela, Yombanu nak Anotogi yawera miza
logo pulaga kalike ngereke pugu wizamiya piyengki kumulibok neyegi
pangka yawe mizagi langai onobek, yeiya.

10

1 Pulaga Yemizibokko yombanu yombu neyauganak keya meleyauwilirau
iza logo puwili neyau neyau yawe pugura miziweki wezayela. Puwili yereng
Yisu ngezebokko kangweki mizi piyeng mabiyengke were kang wezayela.
2 Pugu puwili ngago kiriwei mizagi pelikyeng kiling wezayela, Watabi
kolokngagono weik yaweyengke kuk wizinda kapura watabi piyeng
menalege wawiyagiwili keremungke ono legi ini yaweleigi mangobekyegi
waberek mizizo logo pugu yaweleige ngeragi kuk piyeng menalege
wawiyagi nawilirau wezayelibene.
3 Ini ngeragiyeng wawiyi pilikwili mena, weik kambeli keya nogo ini
koloyakamandik songonowili kelik yombanu kaile iniyegi ngangang keleyi
keya kuneng yanagiwiliyegi wezayeli purik nogo iwaka wizinda, legi yawe
Anotogira yeik mizi kambeli.

4 Keya ini king nayendau wari nagani ma kik kalok watabiyeng kiling
nagik ma inge kangyau wari nagani, ma kazingmekke tagoneige yongkam-
banuwili yoromaure mizi puwekke puwili kiling ngagogeya mizi nagani,
yeik kambelizo.
5 Keya ini i namakke yeke ige kang puwekke purik mabura were yongkam-
banu i pumakke yoluwiliyegi pelik yeizo, Wilek kang inuwagiyeng ngezege
sara koyimiweki, yeiya logo Anotogi ngago wazonora yanizo.
6 Tamizeige yombu wilek kang ngezege saragi kelibek i pumakke wizilege
purik wilek kang pugubek ngezege sara weiyagi. Kapura tamizeige pilik nak-
tau ono purik mabura ngago ngezege saragi pura ngereke ni makngezeyegi
yogi.
7 Keya i mabumakke yolu keya ngeragi keya kai i pumakki mangobokko
ini niweki yani piyengka ni mizizo. Purik yombu yawe mizibek yawe pugu
miziragi wiyeke kanga maniyeng wei purik pangka. Tegi ini yongkambanu i
pumakkiwiliyegi yawe yemane yani miza logo i namakka namakki wei mizi
nagani. A'a', i mabumakke panu koyimizo.

8 Ini yereng narage kanda yerendagewiligu, koli keleya logo ini iza
orowei i puwiligiyengke yolu puwekke purik mabura puwili kiling kandarik
puwiligu ngeragi inigi ingewerege wiyi piyeng nizo.
9 Keya yereng purage kemegeme puwili yombiyangai wazayizo. Keya
yongkambanuwiliyegi pelik yeizo, Mabek wokpekke Anotogo weik pigi
ngaimekki ngai wiziga kiliyiweki koli logo Anotogo iniyegi ngaiweki kelem-
izo, yeizo.
10 Kapura ini yereng narage kanda yereng puragewili iniyegi koli keleyi
ono puwekke purik mabura yereng puragi kazing kawaktaga koyimowei
pelik yeizo,
11 Teni iniyaga mele tonuguyeng kaigesi, purik Anotogo iniyegi wilik ono
kopong. Teni weik ini wezayi kapura kumula, Anotogo pigi ngaimekki ngai
pura yaka iniyegi mereke wiriya kapura ini weik kezanga mani, yeizo.
12 Nogo iniyegi ngizi panu kozak yei, Wok kalike Anotogo ngagozak
mizagibekke purik yongkambanu yereng Sorong meiraga koka walaka
kaile unatuba miza puwili ngangang weiyagi kapura yongkambanu yereng
puraga iniyegi koli keleyi ono puwili keya ngago inuguragi kerewiya logo wei
ono puwili wokpokko ngangang yemane panu weiyagi, yeiya.

13 Pulaga Yisugu yereng ulogo ngezebokko Anotogo keke miziyeng
kolokngagono kozang mizayengke pelik ngalik kai, Yomono. Wok An-
otogo ngagozak kalike mizagibekke ini Yuda yongkambanu yereng Korasin
meirage yolu puwiliyegi ngangang yemane panura lewagi, keya ini Yuda
yongkambanu yereng Pesaita meirage yolu puwiliyegirau ngangang ye-
mane panura lewagi. Purik nogo Anotogo keke miziyeng yereng inuguyauge
miza kapura ini neyegi saweli ono. Kapura tamizeige nogo Anotogo keke
mizi yereng inuguyauge miza piyeng panga Taya keya Sairong Yuda onow-
iligu yereng yoluyauge miza kesak yongkambanu yereng piyaugiwiligu yaka
kaile puwiligiyengke nguk namizi kuneng miza logo kaile puwiligiyengka
kowita logo wilek kang puwiligiyeng neyegi saweli kak.
14 Logo wok Anotogo ngagozak kalike mizagibekke purik yongkambanu
yereng Taya keya Sairongyauge koka walaka kaile unatuba miza puwili
ngangang weiyagi kapura ini kele ngangang yemane panu weiyagi kani.

15 Yomono. Ini yongkambanu yereng Kapaneyam meiragawili, ini paka
ngalegi kangki purikki kumuli ma talik? A'a', yeik. Inugu ngago nogoragi

kerewiyarik kolokngagono kapura neyegi saweli ono, legi ini pongo yereng yezi kusagi onozik ngori purage yomizora wezayelagiwili kani, kaiya.
16 Pilik kaiya logo Yisugu yombanu meleyau keya pongo ingenazikka neyau ngezebokko waligeleyiwiliyegi ngago nararau pelik yeiya, Namele keya nak ngago inuguyengki kerewiya logo wei mologabok ngago nogoyengkirau kerewiya logo wei yagenda. Kapura namele keya nak iniyegi kezanga yani mologabok neyegirau kezanga nani yagenda kani, keya namele keya nak neyegi kezanga nani mologabok ne wezanelabokyegirau kezanga mani yagenda kani, yeiya. Yisugu pilik yeiya logo puwili yawe pugura miziweki wezayela.

17 Puwili pilik mizi kambela logo wok nakke yombu Yisugu wezayelawili yo kayimarik wilikwilikmokko kola. Togo puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, tonugu Anotogo keke miziyeng kolokngagono miza keya kerewawilirau tonugu puwiliyegi yeik nuguragi ngane yeiyawekke puwiligu tonugu ngalik yeirikki kerewiya logo yongkambanuwiliyaga welagela kang, meiya.
18 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ma, inugu pilik miza, purik Sadang kerewawiligi ngaibek paka ngalega pongo ngabelakki lang wezarik kawiye walirikki nogo pakela, logo purikku Sadangki kozanda weik yeik purikki walimizi yagenda.
19 Kerewiyi. Nogo ini kozang nogobek yana logo kozang nogorago mizagewiyege kemale Kuluwekmek limiti purik mabura ini ibengki ono, ma kozangaingmek limiti purik mabura korik inuguyendau waragi ono. Teniyegi ngai mizibek, Sadang, kozang panu kapura kozang nogo yani pura Sadangki kozandaga lewegera logo watabi nayengkorau ini ngangang yanagi ono.
20 Nogo ini kozanda yani logo kerewawili inugu yeiragi kerewiyi purikki ini wilik kele kapura Anotogo yaka yeik inuguyeng kapiya paka ngalegerikke lende miza purikki kele wilik yemane mizizo, yeiya.

21 Mabuwekke Yisu Kung Walekpokko kelemiya logo wilikwilikmokko kola logo Anotoyegi pelik meiya, O Peba, ni ngilumbek keya ngabelakpekki Ngai Yemizibek, nogo niyegi wazono nei, purik nugu yongkambanu iwaka kumuli keya kangka yemaneyeng kiling kumuli puwiliyegi wameik ngiziyeng waligeleyi ono kapura nugu yongkambanu neyegi yeik ngizi kumuli koloyakamandik songonowili kelik puwiliyegi piyeng waligeleyi, Ei, Peba, pera kumuli nugura keya keli ni makngezegirago legi nogo yeik nugura yongolok mei, meiya.
22 Yisugu Anotoyegi pilik meiya logo pugu yongkambanu koyilegewiliyegi pelik yeiya, Negi Mangobokko ulogo watabi mabiyeng neyegi nana. Nakko neyegi ngizi panu iwaka ono, kapura ne negi Mangobekki Marekpek legi negi Mangobek ngezebek kele neyegi iwaka, keya nakkorau negi Mangobekyegi ngizi panu iwaka ono kapura ne Koyambokko kele piyegi iwaka, keya yongkambanu Koyambokko Mangoyegi langai waligeleyiweki mizi puwili kele negi Mangobekyegi iwaka, yeiya.
23 Pulaga Yisugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi langai kowita logo puwiliyegi keke kozak yeiya, Ini watabi inugu pakela piyengki pakelirikki wiyeke ini wilikwilik mizagirikki kai.
24 Purik yombanu koka Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili keya King Ngai koka walakawili watabi nogo mabek mizi wizigeya inugu pakeli piyengki pakelagiweki miza kapura puwili pakela ono, keya mabek nogo kai

logo inugu kerewiyi piyeng kerewiyagiweki miza kapura puwili kerewiya ono, yeiya.

25 Pilik miza logo kalike yombu loyengki wazono iwaka nak kanda Yisugi ngago lewayeng yang kelemiweki pelik meiya, Kiriwagabek, talik miza logo ne paka ngalege wik wizagomagira weiyagi, meiya.
26 Pilik mei legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nugu Mosegi loyengki kapiyarikke lende miza piyeng meiwekke ngago piyengko kairik talik, meiya.
27 Yombanubokko pelik meiya to mela, Mosegi loyengko Anotoyegi langai pelik kai, Ni Anoto nigi Ngai Yemizibekyegi wilek kang nugubek mabokko ngizi panu kelimo, keya piyegi kozang nugura mabura manimo, keya wizimowei kangka nugubokko piyegi wilibek kumuli mizimo, keya ni makngezego ni makngezeyegi keli mabilik nakyegirau mabilik kelimo, kai, meiya.
28 Logo Yisugu pelik meiya to mela, Nugu kaiya yo meli pura wameik ngizi panura kani, wik wizagomagiweki ngago piyengki kiriwei mizimo, meiya.

29 Pugu puragi kumula kapura yombu loyengki wazono iwakabok pi yongkambanuwiligi wirege yombiyangaibek miziweki keli legi pi Yisuyegi nguk meiya, Ne makngezeyegi keli mabilik nakyegirau keliweki kaibok takyegi, meiya.
30 Pilik nguk mei legi Yisugu ngago saweliwei nara pelik meiya to mela, Yombu Yuda nak Yirusalem yerengka pongo Yeriko kandobela kapura yombanu ngowei nawiligu kanda watabi puguyeng ngoweiweki ula logo pongo kazingke wezamiya, logo yombubok ibengweki mizi.
31 Togo tek nangezi miza wizigeya yombu Anotoyegi wata kolak kelibene mizi nak kazing pumok neing kazing libu wiriya logo pugu yombu ibengweki mizibekyegi wirebek kelemiya logo mabilik wizi pani miza logo pi nazuwaga neing kuna.
32 Keya ngereke yombu Anotogi i walekmakki yawe mizi Lebigi ngaimekka naktau kazing mabumek neing wiriya logo yombubekyegi wirebek kelemiya logo pirau mabilik wizi pani miziwei nazuwaga neing kuna.
33 Kapura yombu Yudawiligu kiyebuk miziwiliyagabek ngabelak Sameriyabekka nak kazing libu wiriya logo yombu ibengweki mizibek wizilege pakelawekke ya puguraga piyegi yalek panu miza.
34 Tegi pi panga mereke piyegi kanda lamita piyengke kai waimbek kubula mani keya welibek mela logo wizingyeng tariya wazamiya. Pi pilik miza logo panga liyeng tongki pugumekke ngalege yombanubek mogosa wazamiya logo miza orowei i yongkambanu nalaga lewawili pura iwek mizimakke wezamiya logo pulogo waberek ngai wiziya.
35 Wangane pura yombu Sameriyabokko yombu i pumakke ngaibek king wok neyaugi ngane yawe miza logo wei piyengki pangkayeng mana logo piyegi pelik meiya, Pobokyegi waberek ngai wizeimo. Ne kazing pemek neing ngereke yo puwekke nugu pigi wiyeke nayendau wezamelageya wiziya mabura piyeng nogo kanga nanagine, meiya.

36 Yisugu pura pilik meiya logo yombu loyengki wazono iwakabekyegi pelik meiya, Nugu kumularik talik, yombu neyauganak puwiliyaga takko nakyegirau keli mabilik pi ngezebekyegirau mabilik kela, meiya.
37 Tegi pugu Yisuyegi pelik meiya to mela, Yombu ngoweiwiligu ulabekyegi yalek mizabok, meiya. Togo Yisugu piyegi pelik meiya, Wameik. Mabilik mizi mangine kambele, meiya.

38 Pulaga Yisu kiling yombu ngezebokko waligeleyiwili kelemi kanda
yereng naraga kiliya logo yongok pulogo yolu namele yeik pugura Mata
meiyamele Yisugi ngeragi kaimiziweki Yisu i pugumakke yeke ige miza
orowei yabela.
39 Matagi sakmele yeikta Maliya meiyamele Yemizibekke ngezege mogosa
wizimowei ngago wazono puguyengki kerewiya wiziya.
40 Kapura Matago ngeragi kaimizagiyeng kolokngagonorikki pakela logo
kangka ngelek ngelek kumula meli. Tegi pi kanda Yisuyegi pelik meiya,
Yemizibek, nugu peragi kumule, negi sakmologo yawe ngeragi mizagi pera
ne nana logo ne yawe kolokngagono. Piyegi meiya logo neyegi saweliweki
mei, meiya.
41 Kapura Yisugu Matayegi pelik meiya to mela, Mata, O Mata, yawe
kolokngagono piyengki ni wilek kuneng keya wilek ngelek kumula meli
purikki nogo pakela
42 kapura yawe wamenaragi ni ngoluk kumuli ono logo pura ngago nogora
kerewiyagira. Maliya watabi pangka piyeng miziweki weiya legi nakkorau
watabi wazono piyeng piyaga mongonagi ono, meiya.

11

1 Kang narage Yisu nalege waberek mizageya wiziya. Pi waberek miza logo
yombu ngezebokko waligeleyiwiliyaga nakko piyegi pelik meiya, Yemizibek,
nugu teniyegi waberek mizagimekki waligeleye, mabilik Yowan kaimeli-
bokko yombu pugu waligeleyawiliyegi waligeleya pilik meiya.
2 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini waberek mizi puwekke inugu An-
otoyegi waberek mizagimek pobilik,

O Peba, niyegi kazing korowali nayendau ono, legi teni wizageya koyi
kambelimok mamok yeik nugura yongolok meiweki. Yongkambanu
mamok panga nigi ngaimekki yungke kiliya logo nugu ngaiweki wiriy-
ibene keleye.

3 Wok mabiyeng wok nakki pangka ngeragi nagi piyeng teni yane.
4 Nugu kaile tonugu miza piyeng tumula logo keremareke wezamele, purik
tenirau kaile nawiligu teniyegi keleya piyendau tumula logo weik kere-
mareke wezamela. Watabi teni yang keleyagi piyengko mizagewiyege teni
kaile miziweki keleya nagani. Inugu Anotoyegi pilik meizo, yeiya.
5-6 Pilik yeiya logo puwiliyegi ngago saweliwei nara pelik yeiya, Tamizeige
nigi ingembu nak kusa libuge kazing koweigemek neing niyegi kayima logo
ni ngeragiyengki yeik purik mabura ni panga nigi ingembu nakki imakke
kunagi logo piyegi pelik nguk meiyagi, Nana, towagi ingembu koweiga
lewabek panga i nogomakke yagasi yolu kapura ne ngeragi pi managiyengki
yeik legi nugu ngeragi nayeng nane, meiyagi.
7 Kapura yeke igabokko pelik kaiya yo melagi, Nugu ne yawe yemane nani
nagani. Kandik yaka waliya keya ne iyakong weik iwek koyinda. Togo ne
yangalek meiya logo watabiyendau ni weiya nanagi ono, pugu pilik neiyagi.
8 Togo purik talik mizagi? Nogo iniyegi kozak yeiweki, Pugurau ni nger-
agiyeng weiya naniweki yangalek meiyagi ono, pi nigi ingembubek kele ka-
pura. Kapura tamizeige nugu mawiyarekka nguk mei mizageya puwekkerik
pi yangalek meiya logo pugu nugu nguk kai piyeng mabiyeng nanagi.
9 Pilik tegi tamizeige ni Anotoyegi waberek mizi puwekke purik mabura
mawiyarekka nguk mei purik Anotogo nanagi, keya ni piyegi welageya purik
mabura ni piyegi yolok ngelagi, keya kang pugurikke ngago mei mizageya
purik mabura pugu kerewiya logo koli neiyagi.

10 Purik Anotoyegi nguk mei mologabok watabi pugu nguk mei piyeng
weik wei penanging keya piyegi weli mologabok purik piyegi yolok ngeli
penanging, keya kang pugurikke ngago mei mizi mologabok purik Anotogo
kerewiya logo weik koli mei penanging.
11 Tamizeige ini mandikki mangowiliyaga nakki marekpokko niyegi kobule-
mek niweki nguk nei puwekke purik nugu nigi marekpek kemale Kuluwek-
mek niweki managi ma yeik? A'a', yeik.
12 Ma pugu niyegi winak talek ngekpek niweki nguk nei purik nugu nigi
marekpek kozangaingmek niweki managi ma yeik? A'a', yeik.
13 Ini yombanuwili kaile mizi kele kapura inugu inigi marekngangwili
ngeragi keya watabi wazono piyengka yani miziwili. Mena, Anoto inigi
Mango paka ngalege kaile nayendau mizi onobekyegi inugu nguk mei piyeng
pugu yanagi, ma yeik? Ei, keya pugu lewege narik yanagi. Yongkambanu
Anotoyegi pigi Kung Walekpekki nguk mei puwili Anotogo yanagi logo
puwili weiyagi. Yisugu pilik ngago piyeng pugu waligeleyiwiliyegi yeiya.

14 Togo kerewa kiligawere waliyibek yombanubekki yenge yungke kiliya
kopong yombanubek ngago kaiyagirik pangka ono, ngagoluk yolu ka-
pura Yisugu kerewabek yombanubekyaga welagela wezamela mabuwekke
yombanubek weik ngago kai. Yongkambanu wawere ulamek mamok pakela
logo lelengkira.
15 Kapura puwiliyaga nawiligu pelik kisi, Talik miza logo pek kerewawili
welagela wezayeli? Takko pi kozang mani? Kerewawiligi ngaibek Sadang,
yeik pigi nara Piyesebu, logo pugu pok kerewawili welagela wezayeliweki
kozang mani kani, kisi.
16 Keya nawili kozang pugubek yang kelemiyagi keliwili piyegi An-
otogo keke mizi paka ngilumbekka nara mizibene nguk meiya logo puwili
iwakaweki.
17 Kapura Yisu kangka puwiligiyengki iwaka legi pugu ngago sawel-
iwei nara pelik yeiya, Tamizeige Kapmanwili ngezewiligi tepekke ngai keli
puwekke purik kozang koyagi ono logo kawiyegi. Ma tamizeige yombu nak
ibuwili ngezewiligi tepekke ngai keli puwekke purik sanga miza logo nawili
narikke miza melagi.
18 Kazing mabilikmekke tamizeige Sadangko ngaiwili ngezewiligi tepekke
ngai keli purik Sadangki ngaimek kozang wizei penangai ono, yeikki. In-
uwago ne Sadangko kozang pugubek nana logo nogo kerewawili welagela
wezayeli kisi.
19 Kapura tamizeige ne kerewawili kozang Sadangkirago welagela weza-
yeli kesak iniyegi kiriweiwilirau kozang Sadangkirago kerewawili welagela
wezayeli. Togo inuwayegi kiriweiwili kerewa welagela wezayeli puwiligu
ngago inuwagira ngaigu kisi mizi.
20 Sadangko ne kozang nana ono, pilik segeya Anotogo ne kozang pugura
nana logo nogo kerewawili welagela wezayeli logo purikku walimizi purik
Anotogo pigi ngaimekki ngai pura iniyegi weik kanda ngai wizinda, yeiya.

21 Keya ngereke Yisugu kazing pemekke saweliwei ngezebekki kozang
panu puragi langai pelik yeiya, Yombanu ngai yemane nak lei keya wizang
puguyeng kiling ngai yolu puwekke purik i pugumak keya watabi pigi pulogo
piyeng yombiyangai wiziyagi.
22 Kapura yombu ngai yemane panubokko piyegi ngai yaroya logo piyegi
lewege miza logo puwekke purik pugu watabiyengki mangobekki lei keya
wizang piyeng wageliwei kangki keya watabi pugu ngoweiya piyeng sanga

mizagi. Togo purikku kai purik Sadang kozang kapura ne kozang panu kani,
logo nogo pangka Sadangki kerewawili welagela wezayelagi.
23 Togo yongkambanu namele keya nak ne kiling sawela ono purik pi
neyegi ngai mizi yagenda, keya namele keya nakko yongkambanuwili
menalege wawere keleya nowiyi ono purik pugu puwili kazi kambeli keleyi
yagenda, yeiya.

24 Keya ngereke Yisugu ngago saweliwei nara pelik yeiya, kerewabek
yombanu nakki yenge yungka nakko welagela wezameliwekkerik pi paka
yengelei ngezege pi yolugilege pakeliwei kang. Pi yolugi narik yolok ngela
ono purik pi ngezebokko ngezebekyegi pelik mei, Ne ya ne makngezego
ulogo wizamiya logo kayima puragi ngereke toweki, mei.
25 Togo pi kandobela logo tapakeleige pura yombanu yakabokki yenge
yungkera watabi nayendau ono wizilege.
26 Pi morik kerewa korowali panu melenazik keya nazikka neyauwili iza
wara logo puwili mabuwili kanda yombanubekki yenge yungke kiliya logo
pulogo koyima. Togo yombanubok koka kaile wiziya kapura mabek weik
pi kaile panu yolu. Togo purikku kai pura Yemizibek yombanu nakki yenge
yaga yolu ono purik mabura Sadang ngereke yolugiweki yogi, yeiya.

27 Yisu pura kozak kairaige pura yongok namologo yongkambanu lem-
bekka piyegi ngalizi pelik mei, Nigi panu, ni wazaniya logo yebili nanamolo,
wilik kagowing mizimele, meiya.
28 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, Purik kele kapura yongkambanu
Anotogi ngagoragi kerewiya logo kiriwei miziwili wilik kagowing yemane
panu miziwili kani, meiya.

29 Yongkambanu nawilirau Yisuyegi pakeliweki kayima. Yisu yongkam-
banu kolokngagono wawere ulageya koyawiligi tepekke luweza logo pelik
kaiya, Yongkambanu mabek peragewili kaile panuwili. Puwiligu neyegi
kisirik pelik, Teniyegi Anotogo keke mizi nara waligeleye logo ni Anotoyaga
kayimabek purik teni kimeike pakeliweki, kisi kapura nogorau Anotogo wik
keke mizi nara ini pakelibene waligeleyagi ono, purik ulogo Anotogo keke
mizi kozang nara yombu Yona meibekyegi kimeike miza legi.
30 Logo pugu keke miza pura pelik, koka walaka Yona Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kaiyabek watabisi yemanemokko nguk tiya logo wok
neyau watabisi yemanemekki yungke wiziya logo pulaga wok kalikebekke
watabisi yemanemokko kungiza mela logo Yona ngereke wik wizagoma.
Pilik miza purikku yongkambanu yereng Ninibe meiragawiliyegi Anotogo
Yona puwiliyegi wezamela purikki waligeleya. Togo kazing mabilikmekke
watabi Anotogo neyegi mizagi piyengko ini yongkambanu mabek perage
pewiliyegi Anotogo ne yombanu paka ngalega kayimabek iniyegi wezanela
purikki waligeleyagi.
31-32 Wok kalike panu Anotogo yongkambanuwili ngagozak keleyagibokko
yongkambanu mabuwili yangalek meiya logo Ninibe yongkambanu Yuda
onowiligu ini yongkambanu Yuda mabek perage pewiliyegi pelik yeiyagi,
Ini kaile miza wiziga ini ngangang mizagi, purik teni Yonagi ngago An-
otoyagaragi kerewiya logo kaile tonuguyengka kowita kapura ini yombu
Yonayaga ngalegebokki ngago Anotoyagaragi kerewiya ono kopong ini
ngangang mizagi, yeiyagi. Keya wok kalike panu Anotogo ngagozak keleyag-
ibokko purik yongok Kuwin Ngai yongkambanu Yuda ono ngabelak lewe

Saut Siba meibekkawiliyegi koka walaka ngai wiziyamologo ini yongkambanu Yuda ono mabek perage pewiliyegi pelik yeiyagi, Ini kaile miza wiziga ini ngangang mizagi, purik ne King Ngai Solomongu ngago iwaka wazono puguyeng kozak kairikki kerewiyiweki koweige kambela kapura ini yombu Solomonyaga ngalege inuwa kiling wizagomabokko ngago iwaka wazono puguyeng kozak kairikki kerewiya ono kopong ini ngangang mizagi, yeiyagi, yeiya.

33 Yisugu yeke langak pelik yeiya, Nakko lang nak langiya logo kaimirage yenge yungke liwik wiyagi ono ma kawiktikke yenge yungke liwik wiyagi ono, pilik segeya paka lalektage ngalege kimeike wiya wiziga yeke imak lambekki ngaiwaktikku kola wizibene logo yongkambanu ige lewawiligu lambekki ngaiwaktikki pakelibene.
34 Wire nuguyau korik nuguwekki lambek. Wire piyaugu kazing nigi yoklongko wei mizi yo keya to mizagimek waligeleni. Kazing mabilikmekke wilek kang nugubokko kazing ni wiziyagimek waligeleniweki Yisugi wilangkarik nigi yungke wiriyi pani kelemi. Tamizeige wilek kang nugubek pangka purik kazing nugu yolu pumok pangka. Kapura tamizeige wilek kang nugubek kaile purik korik nuguwek mabuwek kusabanurikku kola logo kazing nugu yolumek kaile.
35 Tegi ni ni makngezego waberek ngai panu, nugurik nigi yungkerik wilangka yolu nobiyeng miza kapura nigi yungkerik kusabanu yolu nelegi.
36 Tamizeige wilek kang nugubek mabok wilangkarikku kola keya kusabanu nangezirau ono purik mabura Anotoyaga yawe kozang nara nugu ne kimeike pakelibene niyegi wiriyagi ono, yeiya.

37 Yisu ngagoyeng kozak kaiyageya wizigeya yombu Palisi nakko Yisu pi kiling ngeragi niweki ngago meiya wiziga pi yeke ige yabela logo ngeragi niweki mogosa.
38 Yisu ngeragi nagine were kaigesa logo ngeragi ni onorikki Palisibokko pakela logo pi lebuk miza mela. Purik Yisu Palisiwiligi kazing waberek kaigesa logo ngeragi nimekki kiriwei mizi ono kopong.
39 Yisu Palisibokko kumula piyengki iwaka legi piyegi pelik meiya, Inugu mizira kak keya pelengyengki ngalegemek keke kaigesi kapura yenge yungke sipengyeng kaigesi ono pilik mizi. Purik ini Palisiwili korik yeik yeke ngalege piyeng keke kaigesi kapura yenge wilek kang inuguyeng kazing kerezi mizi keya kaile mizi piyengko wilak panu kani.
40 Ini Palisiwili yombanu kangka yeikwili. Anoto korik inuguyeng keremizabok mabilik yenge wilek kang inuguyendau keremiza purik ini iwaka ma yeik? Pugu mabiyau keremiza legi mabiyau kaigesagirikki kai.
41 Yenge wilek kang inuguyeng kaigesa logo puwekkerik yongkambanu watabiyengki yeik puwiliyegi ini yalek kelagi logo watabi inigi piyengka yanagi logo nawiligu ini weik yenge wilek kang inuguyengka yeke korik inuguyendau kaigesarikki pakelagi.
42 Kapura ini Palisiwili yomono, ini waberek panu purik kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi legi. Purik ini panga yawega ngeragi inuguyeng mabiyeng wawiyi puwekke purik waberek sanga miza logo limak meleyau keremizi logo narik Anotoyegi waberek panu mani miziwili. Purik pangka kapura ini kazing Anotogi yemane panumek yomizora wezameli, purik pelik, ini kazing yongkambanuwiliyegi pangka mizi pumok keya kazing Anotoyegi keli pumok mizi onowili kani. Pilik legi kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi, yeiya.

43 Ini Palisiwili yomono, ini waberek panu purik kalike Anotogo iniyegi
ngangang yanagi legi. Purik ini yombanu kiligang neyau lewawili keya
ini i walek songonomakke mogosiyengke paka orozarikke mogosi purikki
keli panuwili keya pundikke yongkambanuwiligu mamokki wirege iniyegi
yemanebek wangane keya pilik yei piyengki ini keli panuwili kani. Pilik legi
kalike Anotogo iniyegi ngangang yanagi.
44 Ei, nganganda iniyegi yuke yolu. Ini yengebekke yungke kawik
yombanu waliyarikki ngalengale yongkambanuwili lusuweiwili ngabelak
yeiktik nobiyeng wei yongomo mizi piyeng kelikwili. Logo purik pelik, yenge
inigi yungkeyeng korowali kapura yongkambanu yeikwili purikki lusuwei
kopong puwili inuwago lo keremizi piyengki kiriwei mizi, yeiya.
45 Pilik yeiya logo yombu Mosegi loyengki wazono iwakawiliyaga nakko
Yisuyegi pelik meiya, Kiriwaga, nugu pilik kai purago teni Mosegi lo piyengki
waligeleyiwiliyegirau ngago korowali nara yowa yo meli yagenda kani,
meiya.
46 Pilik kai legi Yisugu pelik meiya to mela, Ini waligeleyi Mosegi lo
piyengkiwili inirau waberek panu purik kalike Anotogo iniyegirau ngan-
gang yanagi kani. Purik inugu yongkambanuwili lo kolokngagono yani logo
weik watabi kuneng talik miza logo waragi miza piyeng kelik kapura inuwa
ngezerau yongkambanuwiliyegi sawela logo Anotogo puwiligu miziweki
keli piyengkirau kozak yei ono legi Anotogo inirau ngangang yanagi.
47-48 Ini Mosegi lo piyengki waligeleyiwili waberek ngai panu. Purik kalike
Anotogo iniyegi ngangang yanagi. Purik inuwa inuwagi yelibungang koka
walaka yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili yela puwiligi
yombu longyengke yengelei simengyengkayeng keremiza keya yengelei
kabu wazonoyengka wiya logo ngokmana wiya wiziga inuwago pilik mizi
purikku kazing korowali inuwagi yelibungang kokawiligu pilik miza pumok
pangka nobiyeng mizi legi ini nganganda weiyagi.
49 Koka walaka Anoto, watabi kalike mizagiyeng mabiyengki iwakabokko
pelik kaiya, Nogo yombanu ngago kalike mizagiyeng kozak kisiwili keya
yombu ngago nogora kozak kisi Aposolowili meiwili yombanuwiliyegi weza-
yelagi kapura puwiligu yombanu wezayelawiliyaga nawili ngangang yanagi
keya nawili yela logo ibengki, kaiya. Ngago pura kozak kaiya mabilik ngizi
lewagela.
50-51 Koka solo panuwekka kai kayimeige yokopekke perik inigi yelibun-
gang kokawiligu Anotogo wezayela puwili mabuwili yela. Solo panu ulabek
Abele keya piyaga uli kayimeige Sakaraya i walek yemanemakka alataragi
keya walek panumakkirau tepekke ula kapura ini kele weik mazenda kaile
ngalege panu narik miziweki mereke logo purik ini weik ne neliweki mizi,
legi purikki wiyeke ini yongkambanu perage puwili ngangang inugura keya
inigi yelibungang kokawiligi purarau ini kemenak weiyagi.
52 Ini Mosegi loragi waligeleyiwili waberek panu, purik kalike Anotogo
iniyegi ngangang yanagi. Purik ini Anotogi ngago wameik Kapiya Walek-
tikke kazing yombanu yaliya wazayagi pumokki langai kozak kai puragi ini
ngizi kumulagirikki kiyebuk kopong yongkambanuwiligu kerewiya nelegi
inugu kozak yeiya ono. Keya ini makngezego iwaka sarik kokowa lewengke
kopong ini makngezerau nogo ngago wameik kozak kai pura wei ono logo
yongkambanu wameikta weiweki miziwiligi kazingmek inugu waliyi legi ini
waligeleyi Mosegi loragawili ngangang yemane weiyagi.
53 Yisugu puwiliyegi ngago piyeng yeiyarikki wiyeke puwili sisik yemane
miza logo puwili piyegi kiriwei i pumak wiya logo yenge yerengke welagela
kula. Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombanu Palisiwili meiwili ngago

ngaigu nayeng Yisuyaga kerewiyagi nobiyeng watabi kolokngagonoyengki nguk mei keya mizarik yawe yemane panu miza.
54 Puwili ngago korowali pi ngagozak kelemiyagi nara kili puguraga kaiyagi nobiyeng, puwili puragi ngai yuke panu koya.

12

1 Pilik mizageya koyarik yongkambanu kolokngagono puwili kiling menalege wawere ulageya koyawili tektek tiya wizigeya kang tamekke yaung tiyagi miza logo nakko nak ingeyengko momane mei kang keya mizi. Pewekke Yisugu puwiliyegi ngago yana kapura were pugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi ngago nara pelik yeiya, Yombanu Palisiwili meiwiligi ngeragi Yis meirikki yaweragi kani ini ngai waberek panu koyi kunizo. Palisiwili yombanu kiligang neyau lewawili kani, purik puwili Anotogi loyeng kazing kokowa lewengke langai iwaka kopong puwiligu ngaigu pelik kisi, Teni Anotoyegi yawe miziweki, kisi kapura kazing puwiligu miziyeng kaile kani, waberek panu. Kazing puwiligu mizi pumok ngeragi yisrik kelik. Purik perek keremiziwekkerik yis songono narik palewarik kiling ngelaming wiya puwekke purik perek yemane nazik lewagelagi logo mabilik kazing yombanu kiligang neyau lewawiligi pumok inigi tepekke songono wiriya logo kazing pumok inigi tepekke yemane lewagela sa nelegi waberek panu.
2 Kapura puwiligu kazing kaile mizi piyeng liwik wiyagi langai ono. Purik kazing kaile puwiligu ngokmorokta wiya piyeng kalike kimeike walimizagiyeng keya kazing kaile puwiligu mizi wizigeya liwik yolu piyeng wangki kalike kimeike kawela wiyagiyeng kani.
3 Togo ngago inugu ini kekewekke kisi piyeng kalike yongkambanuwili mabuwili kimeike kerewiyagi kani. Keya ngago i inuguyengke yeke ige ngago ngezengezege kozak kela piyeng kalike yongkambanu mamokki wirege ngalizi kozak kisagi kani. Tegi inugu kisagi piyeng keya mizagi piyengki waberek panu.

4 Ini negi kewengkewili legi ne iniyegi pelik yeiweki, Yombanu korik yeikwek ula logo ibengki kapura wilek kambek keya kumbekki kaile nayendau kelemiyagi langai ono puwiliyegi ini kulili mizi nagani.
5 Nogo inugu keke kulili mizagibekyegi yeiweki, Anotoyegi purik pi korikwek ibeng wazamiya logo wilek kambek keya kumbek pongo yereng yezi kusagi onozik ngoriraga yomizora wezamelagi logo pokyegi kele ini kulili mizizo. Legi kerewiyi, pura wameik kani. Piyegi kulili miza logo kazing pangkamekke piyeng mizizo.
6 Yombanuwili winak songono winak Kemengiwili kelikwili melenazik king korok neyaugi ngane wei logo Anotoyegi wata kolak kelibene miziweki purik ini iwaka. Winakwili yeik songonowili kapura Anotogorau winak songono puwiliyaga namekyegi keremareke ono kani.
7 Keya iniyegirau Anotogo keremareke ono. Kerewiyi. Kebi inuguyengka kebi nganelek piyeng mabiyeng pugu sangkela. Purikku walimizi purik yombanu wamenak winak kolokngagono puwiliyaga ngalege mizi yagenda. Tegi Anotogo iniyegi ngai wizinda legi kazi mizi nagani.

8 Ini yeik kerewiya koyi. Yongkambanu mamokki wirege yeik nogora kawela wiyi mologabok kalike ne yombanu paka ngalega kayimabek Anotogi angelawiligi wirege pilik kawela wiya pumologabokki yeikta nogo kawela wiyagi.

9 Kapura tamizeige yombanu nak yongkambanuwiligi wirege neyegi
kezanga nani purik mabura kalike ne Anotogi angelawiligi wirege piyegirau
kezanga managi.
10 Yombanu nakko ne yombanu paka ngalega kayimabekyegi langai ngago
kaile nara kaiya purik Anotogo pura tumulagi kapura nakko Anotogi Kung
Walekpekyegi langai ngago kaile kaiya purik Anotogo pura tumulagi ono.
11 Keya tamizeige neyegi kiriwei mizirikki wiyeke puwiligu ini kebangkela
logo i walek songonoyengke ma yerengke ma kapman ngaiwiliyegi ngagozak
keleyiweki iza orowei purik mabura ini were wilek ngelek kumuli nagani ma
talik kaiya to melagi mizi nagani ma ngago talikyeng kisagi mizi nagani.
12 Purik Anotogi Kung Walekpokko mabuwekke inugu kisagiyeng iniyegi
kozak yei penanging kani, yeiya.

13 Pulaga yombu pulogo wawere ulawiliyaga nakko Yisuyegi pelik meiya,
Kiriwaga, nugu negi sibekyegi watabi tegi mangobokko wizami kambela
piyeng sanga miza logo ne nogoyeng nane, mei, meiya.
14 Kapura Yisugu pelik meiya to mela, Yombanubek, takko ne watabi pilik
piyeng pangka pangka mizi ma watabi piyeng yaliyegi sanga miza yanagibek
kai? Yawe pura nogora ono, meiya.
15 Tegi Yisugu mabuwiliyegi mazenda kozak yei keya pelik yeiya, Yombanu
nak watabi kolokngagono pigi piyengko mizagewiyege yombiyangaigi ma
ngizi wirere wiziyagi ono kani, pi yombu watabiyengko kolabek kele kapura.
Tegi waberek ngai panu. Watabi kolokngagono weiyagi purikki keli nagani
ma kazing nakki watabiyengki ngora kelimek mizi nagani.
16 Togo puwili purikku kai pura ngizi iwaka sibene Yisugu ngago saweliwei
pera pelik kozak yeiya, Wok nakke yombu watabiyengko kola nak wiz-
agoma. Keya yawe puguleige ngeragi wazonoyeng kolokngagono.
17 Piyengki pakela logo pi weik ngezebek pulogo kumuli, I songono no-
gomak wilak. Ne i keya watabi keya ngeragi nogoyeng ngezara wiyagi
namaktau ono. Legi ne talik mizagi?
18 Logo pi ngezebokko ngezebekyegi pelik kaiyageya wiziya, Ne pelik
mizagi. Ne i songono nogomak topela logo unatuba panu ngiziweki logo
pulogo ne ngeragi nogoyeng keya watabi kolokngagono nogoyeng pulogo
wiyiweki, kaiya.
19 Togo pi pilik miza logo waleleige wilek kang pugubekke pelik miza,
Ne kangka yemane, purik ne ngeragi kolokngagono wazono nagiyeng keya
watabi wazono kirisimasi kolokngagonoyengke wiziyagiyeng kiling mena,
ne weik kumaniweki logo ngeragi ni keya kai ni keya wilek kang nogobek
wilikwilikmokko kolaweki, pilik kumula.
20 Kapura Anotogo piyegi pelik meiya, Ni kangka yeikpek kani. Mabek
wokpekke kusage ni ibengki logo nogo wilek kang nugubek weiyagi kani.
Togo takko watabi nugu wawiya piyeng weiyagi? Nugu piyeng ni kiling
orowei kangki ono. Anotogo piyegi pilik meiya.
21 Togo nogo iniyegi pera yei, Kazing mabilikmekke yombanu watabiyeng
kolokngagono ngezewiligi wawiyi kambeliwili watabi korikwekki kekeyeng
kilingwili kapura Anotogi wireyaugerik, puwili watabi kumbekkiyengki
yeikwili kani, yeiya.

22 Pulaga Yisugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Pilik-
tikki wiyeke nogo iniyegi pelik yei, Ngeragi ini wik yoluweki nagi piyengki
wilek ngelek kumuli nagani ma kagorik korikwekke wakiyagi piyengki
wilek ngelek kumuli nagani.

23 Purik wilek kang inuguyeng pangka yolu pura ngeragi keremungke nagi
puraga ngalege panura kani, keya korikwek kagorik wik wakiyi piyengka
ngalege panu kani. Tegi ngeragi inugu nagi piyengki weli keya kagorik inugu
wakiyagi piyengki wilek ngelek kumuli nagani.
24 Winakwiligu yolu puragi pakeli. Winakwili yawe ngeriyi onowili, ma
ngeragi wawiya logo i namakke ngeragiyeng kalike niweki wiyi onowili
kani, kapura Anotogo puwili ngeragi yani kani. Winak songonowiliyegi
wiyeke Anotogo ngairik yemane kapura pugu iniyegi ngairik yemane panu.
25 Watabi pilik piyengki wilek ngelek kumuli pumokko ini puwiliyaga
nakki ngabelak pobokko wik yolugi pura yokolong panu kelemiyagi ma
yeik? A'a', yeik.
26 Mena wilek ngelek kumuli pumokko wik yolugi pura yokolong panu
kelemiweki sawelagi langai ono legi ini watabi nayengkirau wilek ngelek
kumula meli nagani, yeik Anotoyegi wilekyeng ngalege wiyi.
27 Keya purukpuruk Kailiyawamerekke kumuli. Pumorok yawe
mizi onomerek ma ngezemerekki wakiyagiyeng keremizi onomerek,
kapura kerewiyi, Anotogo Kailiyawa purukpurukmerek palumu panu
wakiyagiyeng mani. Koka walaka King Ngaibek Solomon meiyabek watabi
keremungkeyeng kilimbek watabi palumu panu puguyeng wakiya kapura
purukpuruk peyengko Solomongu watabi wakiya piyengki ngaira ula.
28 Anoto kailiyawa songono mabek wokpekke yolu keya wangkopekke
ngoliyagi piyengki pi ngai yolu mizi legi pugu iniyegi mabilik waberek ngai
wiziyagi kani logo pugu pilik mizagi kapura inugu purikki ngizi kumuli
inugura songono panu.
29 Togo kang mabiyeng korik inuguyengko weiyagi piyengki tiya mani
nagani ma wilek ngelek kumula meli nagani.
30 Yongkambanu ngabelakpekke Anotoyegi iwaka ono puwili kang
mabiyeng watabi pilik piyengki wilek kang tiya maniwili. Anoto
inigi Mangobek ini ngeragi keya kai wik yolugiyeng wei keya kagorik
wakiyagiyeng weiyagi purik pugu iwaka mena wilek ngelek kumuli nagani.
31 Kapura tamizeige ini Anotoyegi wilek kang tiya mani keya inugu pi
iniyegi ngai wizeibene kelemi keya pigi kazing pangka mizi pumokki wilek
kang tiya mani mizi puwekke purik mabura pugu ini watabi ngoluk wik
yolugi piyeng mabiyeng yanagi kani.
32 Ini neyegi kiriweiwili keremungke ono kele kapura kazi mizi nagani,
liyeng memengwiligu nguk namizi kazi mizi pilik ini mabilik kazi mizi
nagani, purik kalike wok nakke Anoto inigi Mangobokko yongkambanu
puguwiliyegi ngai puwekke keli pugurago inirau ngaiwili mizibene keleyagi.

33 Inugu watabi inigi piyeng nawiligu weibene yani logo kingyeng weiya
logo yongkambanu watabiyengki yeik puwili yanizo. Pilik mizi purago
kanga inigi wazonoyeng paka ngalege yolugi logo paka ngalege kanga inigi
wazonoyeng yeikki ono, purik yombanu ngoweiwili ngoweiweki yabelagi
ono ma wata koru watabiyeng ni namokko korowali kelemiyagi ono.
34 Tegi inugu paka ngalege Anotoyaga kanga wazono weiyagi piyengki
kumulizo, purik inugu kumuli piyeng wilek kang inuguyeng mabiyeng tiya
mani piyeng, yeiya.

35 Pulaga Yisugu mawinda pelik yeiya, Ne lewarikki kani kagorik in-
uguyeng kozang waliyizo keya lang inuguyeng langiyageya koyizo logo wok
mabiyeng kangkere mizageya koyizo, yeiya.

36 Pilik yeiya logo ngago saweliwei pera kozak yeiya, Wok nakke yombu
ngai yemane nak ngeragi yemane yongkambu weiweki miza niraga kam-
bela logo piyegi yombu yawe miziwili i pugumakke kagorik wakiyi keya lang
langiyi keya pi yorikka ngai yuke koyima. Yombu yemanebek kanda ngago
yeiwekke pigi yawe miziwiligu nguk namizi kandik tiya mowiyagi. Yombu
yawe miziwiligu puwiligi ngaibek yogirikki kangkere miza koyima pilik ini
ne yogirikki mabilik kangkere miza koyizo.
37 Tamizeige yombu yawe miziwili ngoluk wirere keya kangkere mizara
tagogei yombu ngai puwiligibek yo purik puwili wilikwilikmokko unatuba
panu mizagi. Kerewiyi. Wameik panu, ngaibokko puwiliyegi wilik mizagi
logo pugu kagorik yawe mizi puguyeng wakiya logo puwili mogosibene
yeiyagi. Togo puwili piyegi yawe miziwili kele kapura pi ngezebokko puwili
ngeragi miza niweki yanagi.
38 Tamizeige ngaibok kusa libuge weik lewa ma kusage winakmokko
were ngago kaiwekke weik lewa logo tapakeleige yawe miziwili pilik wirere
kangkere miza koyilege purik puwili wilikwilik yemane panu mizagi.
39 Keya pilik kumulizo. Tamizeige yombu i namakki mangobokko yombu
ngoweiyagibek lewagi pura iwaka purik pugu ngoweiyagibek watabiyeng
ngoweibene kelemiyagi ono.
40 Pilik tegi inirau kazing pilikmekke wirere kangkere miza koyizo. Purik
ne yombanu paka ngalega kayimabek lewagi ono miza purage ngereke
lewagibek kani, legi ini kangkere miza koyizo, yeiya.

41 Yisugu pilik yeiya logo pulaga Pitago Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek,
ni ngago saweliwei kozak kai pura tonuwayegi keke kozak kaira ma ni
yongkambanu mabuwiliyegirau kozak kai yagenda, meiya.
42 Logo Yemizibokko pelik meiya to mela, Ei, nogo kozak kai perik ni keya
yongkambanu yawe nogora pangka iwaka keya mizi wilibek puwiliyegi lan-
gai kozak kai yagenda. Yombu yawe mizi pangka panu kazing pangkamek
keya iwakamekke mizi logo ngai yemanebokko nawiliyegi ngai waza-
miyabek kelik miziweki.
Ngai yemanebokko yombu yawera pangka mizibekyegi pakeli
puwekkerik pugu piyegi pelik meiyagi, Ni negi ngai nak mizagi keya yombu
negi yawe mizi nawiliyegirau ni ngai wazaniyagi keya ni watabi keya
ngeragiyeng puwiliyegi pela yanagibek, pilik meiyagi.
43 Pilik miza logo ngai yemanebek kangki.
Kalike yowekke tamizeige pugu yombanu ngai wazamiyabok yawe pugu
kozak meiya pura mizageya wizilege pakela purik ngai wazamiyabok wilik-
wilikmokko unatuba panu mizagi.
44 Purik ngai yemanebokko pelik meiyagi, Ni yawe wazono mizibek, ni
ngoluk yombu negi yawe mizi nawiliyegi ngai keya weik watabi negi piyeng
mabiyengkirau waberek ngai wizeimo, meiyagi.
45 Kapura tamizeige ngai wazamiyabokko pelik kumuli, Ngai yemane
nogobek nguk namizi lewagelagi ono mena, miza logo pi weik yongkambanu
yawe miziwili yeli keya keleyi keya ngeragi kolokngagono ni keya kai nameli
keya miza mela purik
46 kalike ngai yemanebek wok nakke lewagi purik wok ngai wazamiyabek
piyegi yuke ono, ma pi lewagi ono, mizabokko ngai yemanebek weik lewa
logo pugu ngai wazamiyabekki kazing kaile mizimekki pakela logo piyegi
ngangang yemane kelemiya logo pugu pi pongo lemengke yongkambanu
Anotogi ngago puragi kerewiya logo kiriwei mizi ono puwili kiling pulogo
wazamiyagi, yeiya.

47 Yisugu ngago saweliwei pura yeiya logo purikku kai pura pelik yeiya,
Yombanu ngaibekyegi yawe mizi nak ngai pugubokko yawe miziweki meiya
piyeng iwaka kapura pi yawe pura miza ono keya ngai pugubokko keli
piyeng miza onobok, ngai pugubokko wizale yemane panu ulagi.
48 Kapura yombanu yawe mizi nak ngai pugubokko kaira iwaka onobok,
kazing pugu kaile miziyengki wiyeke ngangang mizagi kapura ngai
pugubokko wizale songono ulagi, yeiya. Togo tamizeige Anotogo ni
yawe yemane nara ngaiweki nana purik mabura Anotogi kelirik ni yawe
puraga yawe kozang panu miziweki keli. Keya yombanuwiligu nakyegi
mawiyarekka pangkabek mizibok yombanuwiligu pi mawiyarekka kazing
pangkamekke mizi kunibene yuke koyagi, yeiya.

49 Pulaga Yisugu mawinda pelik kai, Ne kayima purik pelege nga-
belakpekke yezizik waliyiweki keya ulogo langiya kesak nogo keli.
50 Kapura ne were ngangang mizagiraga kiliya kuna logo, keya wilek
nogobek kuneng panu wiziya weik nogo yaka kai pura miza logo puwekke
yeikkine, yeiya. Togo purikku kai pura Yisu nganganda wagela logo ibengki
puragi kai yagenda.
51 Inuwago kumularik ne ngabelakpekke kazing yombiyangai yongomo
mizagimek keremiziweki kayima nobiyeng? Pilik ono kani. Ne pelege yawe
yongkambanuwili ngai neyauge sanga mizagi pura miziweki kayima, purik
nawili ngago nogoragi ngizi panu kumulagi keya nawili ngago nogoragi
ngizi panu kumulagi ono legi.
52 Mabek pewekka purik neyegi weraga yombu nak ibuwili sanga miza
logo neyauganak neyegi ngizi panu kumulagi keya neyau neyegi ngizi panu
kumulagi ono. Ma pilik sanga miza logo neyau neyegi ngizi panu kumulagi
keya neyauganak neyegi ngizi panu kumulagi ono.
53 Puwili pelik sanga mizagi, mango koyambekyegi ngai mizagi, keya panu
kolomeleyegi ngai mizagi, keya panu koyambekki yongokpumeleyegi ngai
mizagi kani. Ne pilik miziweki kayima, yeiya.

54 Keya pugu yeke langak peyendau yongkambanuwiliyegi pelik yeiya,
Inugu kozainung kusabanurik yokmek ngokmorokta wiyi purikki pakeli
purik inugu nguk namizi pelik kisi, Koboyau lewa mena, kisi logo weik kobo
kuli.
55 Keya ini kusarikke kilili mizi keya pelewewili ngaiwak yemane panu
wiya yolu purik inugu pelik kisi, Wangkopek yokmek ngai panugi kisi, logo
yokmek weik ngai panugi.
56 Ini yombanu kiligang neyau lewawili, purik ini ngabelakpekki pakeli
piyengki iwaka keya ngilumbekki pakeli piyengki iwaka kapura inugu
kisirik watabi mabek pewekke neyegi langai mizi logo pakeli piyengki iwaka
ono kisi legi. Inugu pilik kisira nangki?
57 Keya inuwa ngezego kazing pangka piyengki miziweki waberek kozak
keli onora nangki?
58 Nguk namizi kazing inugu kaile miziyeng waberek mizi, ini ngagozak
keleyagibek lewa nera. Keya pi lewa logo ini panga kazingke yombu ini
ngagozak keleyagibok kiling kunimowei puwekke purik mabura pi kiling in-
ugu kaile miza piyeng kozak kela logo yeik sa wiyizo purik pugu ini ngagoza-
kta kebangkelagibekyegi iza orowei kuna nelegi, keya pugu wagelawiliyegi
iza yana logo puwiligu i wigirimakke wigira wazaya nelegi.
59 Kerewiyi. Pilik miza puwekke purik ini i wigiri pumakka welagela
yeragiyagi ono wiziya wiziya inugu ini ngagozak keleyagibekyegi watabi

kaile inugu mizi kayima piyengki kangayeng mabiyeng mana purik mabura kele, yeiya.

13

1 Mabuwekkerik yombanu nawili ngago nara Yisuyegi kozak meiweki kayima. Kanda Yisuyegi kozak meiya, Yombanu Yuda Kalili ngabelakpekka nawili yereng Yirusalem yemane puragi kambela logo Anotogi i walek yemanemakke pulumakau ula logo Anotoyegi iwiyeng kolak miziweki, keya pilik mizageya koyigeya yombu ngabelak Yudaya meibekki Rom Kapman ngaibek Pailet meibokko pigi ami nawiligu puwili yeliweki wezayela. Pilik miza logo puwili ibeng purikki kozak meiya.

2 Yisu purikki kerewiya logo pugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Inugu kumularik yombanu ibengwiligu kaile mizayeng ini Kalili yongkambanu nawiliyaga ngalege panu ma talik? Pilik ono kani.

3 Kerewiyi, iniyegirik ini kaile inuguyengki kuneng miza logo kaile inugu miziyengka kowitizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo. Tamizeige pilik mizi ono purik inirau ibeng koyimagi.

4 Keya periktau, inuwago kumularik talik? Nangki wiyeke yombanu meleyau keya pongo ingenazik keya nazikka neyauganak yereng Yirusalem mei puragawili, i yemane yokolong ngalege yereng Silom mei puraga yolu pumakko puwiligi ngalege topelora wala logo puwili ibeng. Inugu kumularik yombanu ibengwiligu kaile mizayeng yongkambanu Yirusalem yolu nawiliyaga ngalege panu nobiyeng? Pilik ono kani.

5 Kerewiyi, iniyegirik ini kaile inuguyengki kuneng miza logo kaile inugu miziyengka kowitizo keya wilek kang inuguyeng Anotoyegi sawelizo. Tamizeige pilik mizi ono purik inirau ibeng koyimagi, yeiya.

6 Yisugu yeiya logo waleleige ngago saweliwei pera puwiliyegi kozak yeiya, Yombanu nak yengelei Fik mei nalei yawe waing puguleige ngeriya wazamiya. Wok nakke pi wilekyeng yengelei puleiga tiyiweki kambela. Pi kanda wilekyengki yengeleileige ngalege pakela kapura nayendau wira ono.

7 Tegi pugu yaweleige yawe mizibekyegi pelik meiya, Pakele, kirisimasi neyauganara ne yengelei Fik peleigi kanda pelege pakeli mizageya wiziya, kapura nogorau wilek nayeng tiya ono. Tegi kira mele. Pugu ngabelakpekki kolokpek nageya yolu nelegi yengelei wilekyeng wiri ono pulei kira melimo, meiya.

8 Yaweleigi yawe mizibokko pelik meiya to mela, O Peba, kirisimasi wamenara perarau wizi pani logo nogo yengeleileigi sologomek ngabelak kira logo liyeng pulumakauwiligi yayengka kola wiyiweki mizi mena.

9 Pilik miza logo waleleige tamizeige kirisimasi kalike narage wilekyeng wira purik wazono kapura tamizeige yeik purik mabura nugu nogo kiriweki kozak nei mangine logo nogo kiragine, meiya.

Kazing mabilikmekke ini yengeleiyeng kelik. Anotogo kaile inuguyengki pakela logo yengeleiyeng kelik kira mela nelegi kuneng miza logo kowiti mizizo, yeiya.

10 Wok nakke wok Yudawiligi yawe mizi onobek, wok Sabatpek meibekke Yisugu yongkambanu Yudawiliyegi ngagora i walek songono puwiligi namakke yeke ige waligeleyageya wiziya.

11 Logo yongok namele pulogo wiziya, logo moloyegi kerewa nak yolu. Togo kerewabokko piyegi kemegememek mana logo pi wizagomara kirisimasi meleyau keya pongo ingenazik keya nazikka neyauganara logo purik

yongokmologi koza yeke kezangabekke pok weik kolok kolik miza logo luwe tungkulagi ono.
12 Logo Yisugu piyegi pakela logo piyegi yarobene ngago meiya logo pelik meiya, Yongokmele, nogo weik kemegeme nugumekka wila wazaniya kani, meiya.
13 Logo Yisugu mele puguyau yongok kemegememelegi ngalege walamiya ngizige pi weik luwe tungkula logo luweza logo Anotogi yeikta yongolok meiya.

14 Pilik miza logo i walek songonomakki ngaibek Yisuyegi sisik miza, Yisugu wok yawe mizi onobekke yongokmele yombiyangai wazamiyarikki wiyeke. Tegi i walek songonomakki ngaibokko yongkambanu pulogo koyawiliyegi pelik ngalik yeiya, Wok melenazik keya nazikka nak teni yawe mizagiyengko logo wok piyengke yombiyangai wazayiweki lewa purik pangka kapura wok teni yawe mizi onobekke yombiyangai wazayiweki lewa nagani, yeiya.

15 Ngaibokko pilik yeiya legi Yisu Yemizibokko piyegi pelik meiya to mela, Ini ngaiwili kiligang neyau lewawili. Ini puwili mabuwili nak nak liyeng pulumakau ma tongkiwili i puwiligiyengka iza orowei panga kaige kai nibene wok yawe mizi onobekke iza orowei kang miziwili kani, logo purik pangka.
16 Keya nogo yongok pemeleyegi wok yawe mizi onobekke sawela puriktau pangkarikku. Yongokwili liyengwiliyaga lewege panuwili purik teni iwaka. Yongok pemele Abalam kelik Anotoyegi kiriwei mizimele, kapura kemegeme pemokko pi wi wezabek tariya keya Sadangko pi kirisimasi meleyau keya pongo ingenazik keya nazikka neyauganarayeng kebangkela wizagoma kani. Pilik tegi wok yawe mizi onobekke nogo wi pi kebangkela wara yolubekka wila wazami yagenda, pi yombiyangai wazamibene purik kaile ma, pilik nguk meiya.
17 Yisugu ngaibekyegi meiya to melarago Yisuyegi kiyebuk mizi puwili kendek mizibene keleya logo yongkambanu pulogo Anotoyegi ya kumuli kayima pumok mamok watabi wazono panu Yisugu miza piyengki wilikwilik miza.

18 Keya Yisugu ngoluk yongkambanu Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuliweki kayimawiliyegi ngagora pelik yana, Nogo Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura nangaiyeng kelik kaiyagi? Keya ngago saweliwei taliktago ngai pumokki langai kozak kaiyagi?
19 Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura yengelei wilek Mastet mei nak kelik. Yengelei wilek Mastet meiyeng wilek nayeng kelik yemane ono, yengelei Mastet puleigi wilekyeng songono panu kapura yombanu nakko wilek pok weiya logo yawe puguleige ngeriya puwekkerik kalike purik yengelei nayengka yemane panu lewagelagi. Keya puleigi meleyeng yemane panu logo winakwiligu kanda yengelei meleyengke igazi mizagi, yeiya.

20 Mawinda Yisugu nguk yeiya, Nogo Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura nangaiyeng kelik kaiyagi?
21 Anotogi ngaimek ngeragi Yis meirik kelik. Yongok namologo yis songono narik weiya logo kaimi yemane nakke iwing palewayeng kiling ngelaming kelemiya purik kalike iwing palewarik maburik weik yisrikku mizagewiyege wilak wara wizei penangai, yeiya. Togo purikku kai pura pelik, Anotogi ngaimek solowekkerik songono kele kapura kai kanda kalike

unatuba lewagelagi keya solowekke Anotogo yongkambanu ngai yolu puwili keremungke ono kele kapura kalike keremungkegi.

22 Yisu paka Yirusalem kunimowei pugu yereng yemane keya songono piyeng mabiyeng neing yongkambanuwiliyegi ngago pugura waligeleyi kambela.
23 Yereng narage yombu nakko Yisuyegi pelik nguk meiya, Yemizibek, yongkambanu Anotogo yaliya wazaya logo pigi ngaimekki pugu ngai yolu puragi kiliyi puwili mele sangkelagi, ma talik, meiya.
24 Keya Yisugu puwiliyegi pelik kanga yeiya to mela, Kang Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi kiliya kandik imakki kandik kelik. Logo kang purik koru panurikki wiyeke yongkambanu kolokngagono kiliya liweki yang mizagi kapura pangka kiliya lagi ono. Tegi ini Anotogo pigi ngaimekki ngai yolurage kiliya liweki yawe kozang mizizo.
25 Purik kang purikki mangobek kandik waliyi penanging logo pulaga ini yenge yerengka luwe koyimowei piyegi pelik meiyagi, Yemizibek teniyegi kandik tiye meiyagi. Puwekke pugu iniyegi pelik yeiya to melagi, Ini talaga lewa. Ini nogowiliyaga nak ono purik ne iwaka, yeiyagi.

26 Togo inugu piyegi pelik meiya to melagi, Teni ni kiling mogosa logo ngeragi ni miza puwili. Ni yereng tonuguyengke waligeleyabok, meiyagi.
27 Kapura pugu iniyegi mawinda pelik yeiyagi, Nogo yaka pelik yeiya wizinda, Ini talagawili miza purik ne lusuwei logo ini nogowiliyaga nak ono purik ne iwaka. Ini mabuwili kaile miziwili mena neyaga kazi kuni, yeiyagi.
28 Logo kalike inugu inigi yelibungang kokawili Abalam keya Isak keya Yakop kiling yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili yereng Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu purage yungke koyilege pakelagi kapura ini yenge yerengka mamiza puwekke ini ingkeya kelele yemane panu kisi keya kili inuguyeng ngiliti mizagiyagi.
29 Yongkambanu Yuda ono neyegi ngizi kumuliwilirau pulogo Anoto kiling ngai pugurage yungke mogosa logo ngeragi nageya koyi nangai. Puwili ngabelak mabiyengkawili logo panga yokmek lewagela lagawili, keya panga yokmek kiliya lagawili, keya paka yongoleiga lewawili, keya pongo moleiga lewawili.
30 Ini Yudawiligurik ini Anotogi ngaimekki pugu ngai yolu puragi kiliya kunagiwili mizi kapura nawili were kunagi keya ini Yudawili kalik panuge kunagi, yeiya.

31 Pilik yei ngizige yombu Palisi mei nawili Yisuyegi wiriya logo pelik meiya, Ni yereng pera wiya logo wale narikke kambele, purik Ngai Elodo ni neliweki mizi mena, meiya.
32 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Nogo Elodoyegi meirik keri wizing kaile namek mei. Tegi ini keri wizing kaile pumokyegi kambeli logo piyegi pelik meizo, Ne yawe nogora miziweki Anotogo wok sawiyayeng wizinda logo Elodorau ngezangai Anotogo sawiya pura wandikke ngelagi langai ono.
33 Legi ne yawe nogora mizi kanda weik puwekke weikkine. Yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili paka Yirusalem yerengke yela legi ne paka Yirusalem kangweki mizi meizo, yeiya.

34 Yisu yereng Yirusalem puragi kumula logo yongkambanu pulogo yolu puwiliyegi yalek miza logo ingi ngaungaumek kiling pelik kai, O ini Yirusalem yerengke yoluwili, inugu yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawili yeli miza keya inugu Anotogo yombu iniyegi wezayeliwili kingyengko yeli miza. Keya winakmokko luguwili yenge sabengyauge

kiliya wazayi pilik, kang kolokngagono nogo iniyegi waberek ngaiweki miza kapura inugu neyegi kezanga nana.
35 Kerewiyi, Anotogo weik ini wezaya, i yombu naktau yolu onomak kelik keya yombanu ini kiling ngai kelagiwili lewa puwekke Anotogo iniyegi sawelagi ono. Logo nogo iniyegi pera pelik yei, inugu ngereke neyegi pakelagi ono wiziya ne wameik yombu Anotogo iniyegi wezanelabok mizi puwekke inugu pelik kisagi, Pok Anotogo teniyegi wezamelabek legi Anotogo pi kozanda maniweki, kisi puwekke inugu ngereke neyegi pakelagi, yeiya.

14

1 Wok yawe mizi onobek Sabatpek mei nakke Yisu yombanu Palisiwili meiwiliyaga yemane nakki imakke pi kiling ngeragi niweki kambela. Kanda yeke ige mogosa. Yongkambanu nawilirau koyilege logo puwili Yisugu mizi piyengki mereke ngai koya.
2 Yisugu yombu ingkeya meleyeng wara nak mereke wizilege pakela.
3 Logo Yisugu yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili keya Palisi mei pulogo puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ma lo tonuguyengko wok yawe mizi onobekke yombanu yombiyangai wazamira miziweki kai ma yeik, yeiya.
4 Kapura puwili mabuwili ngagoluk koya.

Pulaga Yisugu yombanubek miza logo yombiyangai kelemiya logo kang wezamela.
5 Pilik miza logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Inugu kumularik talik? Tamizeige inuwa puwili nakki marekpek ma liyeng pulumakau nakkimek wok yawe mizi onobekke yenge kawik kai kolirikke kiliya puwekkerik nugu kumulagirik wokpok wok teni yawe mizi onobek mena miza logo mabilik wizi pani mizagi ma ni nguk namizi ulumiyagi ma talik, yeiya.
6 Kapura puwiligurau ngago puragi kanga nara kisa yo mela ono.

7 Yisu yongkambanu ingenaze nawili tung yeikyeng kilingwiligu mogosiyengke mogosiweki were kandikki pakelawekke pugu ngago saweliwei pera puwiliyegi pelik yeiya,
8 Kang naraga yombanu nakko ngeragi yongkambanu mele yanirage ngeragi miza niweki ini nakyegi ngago yei purik mabura ni tung yeikyeng kilingwiligu mogosi piyengke mogosiweki mizi nagani, purik yombanu yaka niyegi ngago neiyabokko yombu yeik yemane nara kiling nak tung purikke mogosagibek ngago meiya wizindagi langai legi.
9 Togo yombu yaka niyegi ngago neiyabokko kanda niyegi pelik neiyagi, Yek wizei, pek yeikta kilimbek mena pi tung yeikta kilimbokko mogosi purikke mogosi pani neiyagi. Pilik miziwekke purik ni kendek miza logo tung ngabelakka panurikke ni ngeragi nagi.
10 Togo pilik segeya ni yombu ingenaze nak puwekke purik mabura nak were tung yeikyeng kiling puwiligi purik weibene kelemi logo ni tung ngabelakka panurikke mogosi mangine. Togo yombu yaka niyegi ngago neiyabok pakeliraige ni pilik mizi mabura ngezebokko niyegi pelik kai penanging, Negi kewengkebek pelege tung yeikyeng kilingwiligu mogosi perikke mogosiweki mena koli, neiyagi. Pilik miza purago yongkambanu ingenaze puwiligu yeik nugura yemane sawiyagi, yeiya.
11 Yisugu ngago saweliwei pura yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya, Yombanu ngezebokko ngezebekki yeikta yongolok meibok Anotogo yeik pugura kulengke wiyagi, kapura yombanu yeik ngezebekkira kulengke wiyibok Anotogo yeik pugura yongolok meiyagi, yeiya.

12 Pulaga Yisugu yombu yaka ngeragi yemane miza ni puragi mangobekyegi pelik meiya, Ni ngeragi yemane nara mizi purik mabura nigi kewengkewili ma nigi ingembuwili ma nigi yeligagangmekkawili ma yongkambanu watabiyengko kolokngagonowili ma yemanewiliyegi ngago yei nagani, purik kalike puwiligu ngeragi yemane miza ni puraga ni lewaweki ngago neiyagi legi, logo kazing pilikmekke ni watabi nugu miza piyengki wiyeke kangayeng nanagirik weik puwekke weiyagi.
13 Pilik segeya ni yongkambanu watabiyengki yeikwili keya korik kang korowali puwili keya ingeyeng korowaliwili keya wire kusawiliyegi ngago yeimo.
14 Logo puwiligu ni kangayeng nanagi langai ono kapura Anotogo kele kalike wok nakke pugu yongkambanu wilek kang pangka pangkayeng kilingwili ibendaga yangalekta wazayi puwekke pugu nugu watabi miza piyengki wiyeke kanga nanagirik nanagi logo ni wilik mizagi, yeiya.

15 Yombu pulogo mogosara nageyawiliyaga nakko ngago puragi kerewiya logo Yisuyegi pelik meiya, Okuwi, teni yongkambanu Anotogi yeligagangmekki pugu ngai yolu purage mogosa logo ngeragi puguyeng nagi puwili wilikwilik yemane mizagi, kani, meiya.
16 Yisugu piyegi ngago saweliwei perago kanga meiya to mela, Wok nakke yombanu nakko ngeragi miza ni nara miza logo yongkambanu kolokngagono niweki ngago yeiya.
17 Logo watabi mabiyeng ngayek miza logo pugu yombu piyegi yawe mizibek yongkambanu ulogo ngago yeiyawiliyegi lewaweki ngago yei wezamela logo watabi mabiyeng weik ngayek miza logo pangka pangka mena koli yeimo, meiya.
18 Yawe mizibek pilik miza kapura puwili mabuwili nak nak kangki ono kisa, yeiya.

Togo werebokko yawe mizibekyegi pelik meiya, Ne weik ngabelak wik narik weiya logo ne pakeli kangweki mizi logo ne kangki ono, meiya.
19 Keya ngereke nakko pelik meiya, Ne yaka liyeng pulumakau yawe mizagi meleyau weiya logo ne puwili yamizi kangweki mizi logo ne kangki langai ono, meiya.
20 Keya ngereke nakko pelik meiya, Ne mabek ngolukku yongok weiya logo piliktikki wiyeke ne pangka pangka namizi legi kangki langai ono, meiya.
21 Togo yombu yawe mizibek kandorik ngai pugubekyegi piyeng mabiyeng kozak meiya logo imakki mangobek sisik miza logo pigi marek yawe mizibekyegi pelik meiya, Nguk namizi pongo yereng perage kazing yemane keya songono piyengke kanda yongkambanu watabiyengki yeik puwili keya korik kang korowali puwili keya wire kusa puwili keya ingeyeng korowali puwili ngago yeiya logo iza orowei i nogomakke yabekkimo, meiya.
22 Yawe mizibek pilik miza logo waleleige pugu ngaibekyegi pelik meiya, Peba, ne nugu yaka kai pura pilik miza kapura tung nayeng ngoluk yolu, meiya.
23 Pilik kai legi ngaibokko marek yawe mizibekyegi pelik meiya, Ni yerengke welagela pongo kazing yemaneyeng keya kazing songono yawege yongomo mizi piyengke kanda yongkambanu puwili iza orowei ige pelege yabekkibene kozang yeiya logo iza orowei koli logo i nogomak wilak sibene.
24 Nogo wameik kai, Yongkambanu ulogo nogo ngago yeiya puwiliyaga nakkorau ngeragi pewiligi miza peyengka kolok ulagi ono, meiya. Yisugu puwiliyegi ngago pera waligeleya logo weik yeik.

25 Yisu kang wizigeya yongkambanu kolokngagono menalege wawere ula
logo piyegi kiriwei kang. Togo pi weik puwiliyegi kowita yo mela logo pelik
yeiya,
26 Tamizeige nak neyegi keli logo neyegi kiriwei mizagi kai mabura panu
keya mango keya yongokpu iyakong keya si keya sakwili keya ngezebekki
korikwekka keli pura neyegi keli puraga songonoweki. Kapura tamizeige
pi pilik mizi ono purik mabura pok yombanu neyegi kiriweiwiliyaga nak
mizagi ono.
27 Keya yombanu neyegi kiriwei mizagi kelibok negi wiyeke ne
makngezego Anotogo kelirarikki wiyeke yengeleileige nganganda wagela
logo ibeng sa pilik nganganda wageli mabura wilik kagowinda kiling
wageliweki. Kapura tamizeige pi pilik mizi ono purik mabura pok yombanu
neyegi kiriweiwiliyaga nak mizagi ono, yeiya.
28 Keya yongkambanuwili purikku kai pura iwaka sibene Yisugu
puwiliyegi ngago saweliwei nara pelik yeiya, Tamizeige inuwa puwiliyaga
nak kapa i namak ngizagi purik ni were mogosa logo king imak ngizagiyeng
talik talikki mizagi, ma king nigi imak kemenak ngizagiyeng pangka ma
pangka ono ma talik, mizagi.
29 Tamizeige ni pilik miza ono wizigeya yenge ngabelakke simembek
keremiza logo pulaga kingyeng yeik mabura ngalege i ngizimaktau ngizagi
ono. Togo yombanuwili imakko pilik miza purikki pakela logo purik niyegi
songomei keya pelik kisagi,
30 Yombu pebok i pemak ngiziweki mizabek kapura pi imakki walerik
wiyabek, kisagi. Kazing pilikmekke tamizeige ni neyegi kiriwei mizagi keli
purik were yawe neyegi kemenak kiriwei mizagira talikta miza purikki
waberek kumula logo mizimo, yeiya.
31 Keya Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei nararau pelik kozak yeiya,
Tamizeige yombu ngai yemizi nak yombu pigi ngai keliwili sangkelarik
tausen meleyau tikindawili logo piyegi ngai mizi yemizi nak yombu pigi ngai
keliwili sangkelarik tausen yombunak tikindawili miza logo ngai keliweki
kangkine purik tausen meleyau puwiligi ngaibek were mogosa logo keriyagi
tamizeige ngai lewamekki kozanda puwiliyaga lewegegi ma kawiye walagi
ma talik wiriyagi miza purikki.
32 Tamizeige pi teni pangka ono purikki waberek keriya purik mabura ngai
mizimek ngoluk panga koweige yawereiga piyegi ibek oroweiwili wezayela
logo ngaira talik yeik sawiyagi miziweki.
33 Kazing pilikmekke ini were kumula logo neyegi kiriwei miziweki mizi.
Tegi tamizeige iniyaga nak watabi puguyeng mabiyeng keya korik kang
puguyeng keya pigi ingembuwilirau wezayela logo neyegi kiriwei ono
mabura pok yombanu neyegi kiriweiwiliyaga nak mizagi ono.

34 Wizandik wazono panurikku logo ngeragiyeng kolok kelibene wiyirik
kapura tamizeige pigi kolok keli pura yeik puwekkerik kazing ngereke kolok
kelibene keremizagi namektau ono, yawe pugura weik yeik.
35 Logo wizang piliktik weik kailerikku logo wezamelagirikku. Kazing
pilikmekke ini neyegi kiriweiwekke kiyebuk sende logo wiyi purik yawe
inugu neyegi mizagira weik yeik.
Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura kerewiyizo, yeiya.

15

1 Yombu king takis weiya logo piyengka ngoweiwili keya yombu kaile
miziwilirau Yisuyegi kerewiyiweki lewa mizi.

2 Togo yombu Palisi nawili keya yombu Mosegi loyengki waligeleyi
nawiligurau piliktikki pakela logo pelik ngalik kisa meli, Yombanu pobok
yombanu kaile miziwili kiling mogosa logo ngagozakka mizibek. Keya pi
puwili kiling ngeragi ni mizibek purik pangka ono, kisa.
3 Tegi Yisugu puwiliyegi ngago saweliwei peyeng pelik yeiya to mela,
4 Tamizeige yombu nak liyeng memeng kolokngagono 100 nawili kil-
ing logo puwiliyaga namek suwei miza purik pi talik mizagi? Pi liyeng
memeng mabuwili siliksilik ngela nagiya wezaya logo pi memeng yaka
suwei pumokyegi weli kanda weik yolok ngela puwekke weikki.
5 Pi pumok yolok ngela logo pi wilikwilik unatuba panu mizagi logo yeke
lagokwekke ulalengke wagela
6 logo yerengke miza orowei yogi. Togo pigi ingembungangwili keya
yerengkewili menalege ngago yeiya logo puwiliyegi pelik yeiyagi, Ne liyeng
memeng negi suwei mizamek ngereke yolok ngela legi ne kiling pelege
wilikwilik miziweki, yeiyagi.
7 Pulaga Yisugu mawinda pelik yeiya, Kerewiyi, yombanubokko wilik
kagowing miza mabilik Anotogi angela paka ngalegewilirau yombanu wa-
menak kaile puguyengki kuneng miza logo kaile puguyengka kowitabokyegi
wilik kagowing unatuba panu miza kapura yombanu kolokngagono 99
pangka puwili kaile nayendau ono miza logo kaile puwiligi piyengka kow-
itagi langai ono puwiliyegi wilik kagowing mizagirik yeik panu.

8 Ma tamizeige yongok namele king meleyau wizigeya piyengka nalik
suwei puwekke purik pi talik mizagi? Pi lambek langiya logo i ngezemelegi-
makki kelewenda kilisi keya watabi mabiyengki waberek panu weli kai
kanda weik yolok ngela purik weikki.
9 Pugu yolok ngela puwekke purik pi pigi ingembungangwili keya
yerengkewiliyegi menalege ngago yeiyagi. Pugu puwiliyegi pelik yeiyagi,
King negi suwei mizalik weik yolok ngela mena ne kiling wilikwilik miziweki
mena koli, yeiyagi.
10 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo inuwayegi pelik yeiweki,
Kazing mabilik panumekke Anotogi angelawiligu yombu kaile miza nak
pugu mizayengka kowita puwekke purik puwiligu wilikwilik unatuba panu
kelemiyagi, yeiya.

11 Pulaga Yisugu ngago saweliwei perarau pelik kozak yeiya, Yombanu nak
mandik neyau.
12 Logo wok nakke mandikyauyaga sakpokko mangoyegi pelik meiya,
Peba, watabi tegi nugu menalege wiyi kambela piyengka sanga miza logo
ne nanagiyeng weik nane, meiya. Tegi mangogo weik watabi mabiyeng
koyangyauyegi sanga mizagelega yana.
13 Wok ngelek miza ono wiziya logo sakpek watabi puguyeng kangkere
miza logo weik yerenda wizami kambela. Pi ngabelak koweige nakke kanda
pulogo kaile kaile mizageya wizimowei king puguyeng yeik ulak wezameli
mizageya wiziya.
14 Pulogo watabi pugu warayeng mabiyeng yana meli yongomo mizi keya
king puguyeng mabiyeng wezameli kaiyageya wiziya.

Togo waleleige ngabelakpok mabokko ngaba ibeng yemanera lewa logo pi
ngaba ibeng yemane panu miza.
15 Tegi pi yombanu ngabelak mabokka nakyegi yawe miziweki nguk meiya
logo yombanubokko pi liyeng puguwiliyegi ngaiweki wezamela.

16 Logo pi liyengwiliyegi ngai keya ngeragi liyengwili nagiyeng yana logo
pi ngeragi nayendau na ono kopong pi ngeragi liyengwiligu nagiyengka
niweki kumula purik yombanu nakkorau pi watabi nayeng niweki mani ono
legi.
17 Togo pilik mizi ngizige wire puguyau ngela wizigeya kangka nak piyegi
lewagela wizigeya ngezebokko pelik kaiya, Negi mangobekyegi yombanu
yawe miziwili ngeragi kolokngagono panu ni logo wilak wizigeya ngeragi
wale wiya piyeng yolu kapura ne pelege yagasi mizageya.
18 Tegi ne yangalek meiya logo negi mangobekyegi kangweki logo piyegi
pelik meiyagine, Peba, ne ni keya Anoto paka ngalegebekyegirau kaile kaile
nayeng miza.
19 Ne weik yombanu yombiyangai onobek logo ngereke nugu ne nigi
marekpek kaiyagi ono, nugu neyegi keleniyagirik yombanu niyegi yawe
miziwili nak mizimo, meiyagi, miza.
20 Togo pi weik pulumeng wiya logo pigi mangobekyegi yo kayima. Pi
ngoluk i pugumakka koweige yawereiga pigi mangobokko piyegi pakela logo
wilek pugubek yalek keli legi pi nginda kanda koyambek yogotora wawiya
logo ingkeya ngabik kelemiya.
21 Logo koyambokko mangoyegi pelik meiya, Peba, ne yali Anotogi wirege
kaile miza kani. Ne yombanu yombiyangai onobek logo ngereke nugu ne
nigi marekpek kaiyagi ono kani, meiya.
22 Kapura mangogo piyegi yawe miziwiliyegi pelik yeiya, Ngezangai,
melewangka wik wazono nogorik weiya logo pelege wakiya wazami. Keya
negi marekpek ngereke yorikki wiyeke mena meleling wakiya wazami keya
ingegangyau pongo ingeyauge wakiya wazami.
23 Pilik miza logo pangalege liyeng pulumakau wazono panumek ulizo
logo teni ngeragi yemane miza ni keya wilikwilik miziweki,
24 purik mandik negi marekpek ibeng nobiyeng miza kapura wik kayima
legi keya pi suwei nobiyeng miza kapura pi weik pek legi teni wilikwilik
miziweki mena, yeiya. Togo puwili weik ngeragi yemane ni keya weik
yongolo uli, yeiya.
25 Pilik mizageya koyilege mandik sibek panga yawega kanda panga
imakka mereke pura puwili ingimei keya yongolo ulageyarikki kerewiya.
26 Pugu yombanu mangoyegi yawe miziwiliyaga nakyegi ngago meiya logo
pelik nguk meiya, Puwili nangaiyeng mizi, meiya.
27 Legi mangoyegi yawe mizibokko pelik meiya to mela, Nigi sakpek
ngereke yo kayima wizigeya nigi mangobokko liyeng pulumakau wazono
panumek ula, purik nigi sakpek yombiyangai yo kayima kopong, teni wil-
ikwilik mizi.
28 Kapura mandik sibek sisik miza logo pi yeke ige yabela ono.

Tegi mango welagelarik sibek yeke ige liweki nguk meiyageya wiziya.
29 Mango nguk meiyageya wiziya kapura sibokko mangoyegi pelik meiya
to mela, Kerewiye, kirisimasi ulogo mizi yabekeya peyeng yawe yeik ulak
yawe miziwiligu mizilik ne niyege yawe mizi yabekeya kani, keya ngago
nugu miziweki kaiyayeng nara ngela mela ono kani. Kapura nugu neyegi
keleniyayeng nangaiyeng? Nugu liyeng yemane namek ma songono namek-
tau ne nana logo negi ingembuwili kiling teni ngeragi yemane miza nigeya
miza ono kani.
30 Kapura mandik nigi marek pobok watabi nugu nigi piyengka mana
piyeng mabiyeng yongok kazingkewiliyegi yana melabek kani. Togo pi yorik
nugu liyeng pulumakau wazono panumek piyegi wiyeke ula logo ini miza ni.

31 Legi mangogo piyegi pelik meiya to mela, Mandikpek, ni wok mabiyeng
yerengke towa yoluyau logo watabi negi piyeng nuguyeng.
32 Kapura nigi sakpek ibeng nobiyeng mizabek kapura pi ngereke wik
yo kayima. Pi suwei miza nobiyeng miza kapura pi weik yolubektikki
wiyeke teni ngeragi yemane miza ni keya wilek kang tonuguyeng wilikwilik
mizageya purik pangkarikku. Teni pilik mizi ono kesak pangka onogi, meiya.
Yisugu ngago piyeng pilik yeiya logo yombu Palisiwili keya Mosegi loyengki
waligeleyiwili piyengki kerewiya.

16

1 Pulaga Yisugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi ngago saweliwei perarau
pelik yeiya, Yombu watabiyengko kolokngagono nak wiziya logo weik ulogo
pi pigi watabi piyengki yombanu nak ngaiweki keremiza. Togo yombanu
nawiligu kanda watabiyengki mangobekyegi pelik kozak meiya, Yombanu
watabi nuguyengki ngaibok watabi nuguyengki waberek ngai ono, pugu
watabi nuguyeng nayeng nalege wezameli mizi, meiya.
2 Tegi pi yombu watabiyengki ngaibok ngago meiya logo piyegi pelik
ngalik meiya, Ngago nogo niyegi langai kerewiyi pera talikta? Kapiya
narikke watabi nugu negi nangaiyeng miza piyeng mabiyeng lende miza
logo nanimo. Pulaga pilik miza logo purik weik kunimo purik ni watabi
nogoyengki pangka ngai wiziyagi onobek mena, meiya.
3 Pilik meiya legi yombu ngaibokko pi ngezebekyegi pelik kaiya, Negi
yemizibokko ne weik yawe nogorikka wezaneliweki mizi. Legi ne talik
mizagine? Ne kozang wizigeya ngabelak yokoragi ono keya watabiyengki
nguk yeiyagirikki ne kendek.
4 Watabi nogo mizagiyeng ne weik iwaka. Nogo yongkambanu negi yem-
izibekyegi koka king keya watabiyeng namani yeik weiya puwiliyegi sawela
logo puwiligu pi kanga managi peyengki waleyeng keke mela mowiyibene
kozak yeiyagi, logo ne yawe nogoraga wezanela logo purik puwiligu neyegi
sawela logo teni kiling yoluweki koli neirik kele, ne mabuwekke puwiliyegi
sawelagi kaiya.
5 Ngaibokko pilik kumula logo pugu yombanu yemizibekyegi ngoluk
kanga manayeng mela mowiya onowiliyegi nak nak piyegi yeke ige liweki
kozak yeiya, logo were yeke ige yabekeyabekyegi pelik meiya, Nugu talik
talik yemizi nogobekyaga mongona, meiya.
6 Legi pugu pelik meiya to mela, Weli kolokngagono 100 taramgi pangka
weiya, meiya, logo ngaibokko pelik meiya, Mena, kapiya watabi nugu yeik
weiyayengki nging penging mena, ya. Mogosa logo nguk namizi 50 taram
miza wazamiye, meiya.
7 Keya pugu yombanu nakyegirau pelik meiya, Keya ni, talik talik mela
mowiyagi, meiya. Legi pugu pelik meiya to mela, Pandi wit wireyeng kik
andet wamenakki pangka weiya, meiya. Legi ngaibokko pelik meiya, Mena,
kapiya watabi nugu yeik weiyayengki nging penging mena, ya. Mogosa logo
kik andet wamenakki piyeng tumula logo kik 80 miza wazamiye, meiya.
8 Togo waleleige yombu watabiyengko kolokngagonobokko yombu ngai
kailebokki yeikta yongolok meiya purik yawe yaka pugu miza pura kaile
kele kapura pugu waberek panu mizarikki wiyeke. Yongkambanu nga-
belakpekke kusabanurikke yolu puwili ngezewili kelik puwili kiling yawe
mizagi purikki iwaka panuwili keya puwili watabi ngoluk wangki mizagi
pilik piyengki mabuwekke kumuliwili keya watabi kaile kazing ikuyogorik
mizi pumokko miziyeng ngezewiliyegi sawelagirikki wiyeke miziwili logo

piliktikku puwili yongkambanu wilangkarikkewiliyegi lewege miza meli, yeiya.
9 Yisugu ngago yeke langakta pelik kozak yeiya, Ngabelak pobokke yongkambanuwili kingyeng kazing ikuyogorik miziyengki wei keya wezameli kapura nogo iniyegi lo nara pelik kozak yeiweki, Ini ngabelak pobokko watabi keya king inuguyeng yongkambanu watabiyengki yeikwiliyegi saweliweki yani mizizo logo puwili inigi kewengkewili mizagi kani logo ini ibeng logo pelege watabi inuguyeng wizamiya logo paka ngalege i wizagomagimakki kang puwekke Anotogo iniyegi koli keleyagi, yeiya.
10 Togo pugu mawinda kozak yeiya, Yombanu watabi songono panuyengkirau pangka ngai mizi wilibekpok watabi yemane panu piyengkirau pangka ngaigi langaibek. Yombanu watabi songono panu piyengkirau ikuyogorik mizibok watabi yemane panu piyengkirau ikuyogorik mizagi.
11 Tegi tamizeige ini watabi king keya pulangai ngabelakpekki piyengki pangka ngai mizi wilibek ono purik mabura Anotogorau ini watabi wizagomagi pilik piyengki ngaiweki yanagi ono.
12 Watabi king keya pulangai inigi piyeng Anotogo yanayeng logo tamizeige ini piyeng weiya logo kazing pangkamekke ngai mizi wilibek ono purik mabura watabi kumbekki wizagomagi pugu ini yaniweki keli piyeng pugu ini yanagi ono.
13 Yombanu yawe mizi nakko kemenak yombu ngai neyauyegi yawe mizagi langai ono. Kazing mabilikmekke ini Anotoyegi keli keya watabi king keya pulangai ngabelakpekkeyengkirau kemenak kelagi langai ono, purik ini nakyegi keli keya nakyegi kumbak mizagi legi. Keya ini nakki keliragi kiriwei keya nakki keliragi kezanga mani mizagi legi, yeiya.

14 Yombu Palisi puwili Yisugi ngago piyengki kerewiya logo piyegi yang meiya, purik puwili kingyengki ngora panu kopong.
15 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini Palisiwili yombu yawe wazono yombanu watabiyeng yeikwiliyegi king yanagiyeng miziwili logo yongkambanu yeikwiligu kumularik ini yombu pangkawili mizi kapura Anotogo wilek kang kaile inuguyengki pakela wizinda kani. Watabi yombanuwiligu kumularik unatuba nobiyeng miza piyeng Anotogi wireyaugu pakelarik sok panu.
16 Koka Anotogi lo Mosego lende miza piyeng keya ngago Anotoyaga weiya logo kozak kisawiligu lende mizayeng iniyegi kozang mizi kanda weik Yowan kaimelabokko weik ngago yana. Teng puraga mabek teng perage perik tonugu ngago wazonoragi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi purikki kozak yeiya logo nak nak panga Anotogi ngaimekki kiliya kuniweki kozang yawe mizi, kapura ini Yowan kaimelabokko kazing kiliya kuniweki kozak kaiya pumokki ini kiyebuk miza.
17 Ngago wazonora weik lewa purikku Mosegi loyengki kozanda yeik mizi ono, a'a'. Kalike purik ngilumbek keya ngabelakpek talege mizagi kapura Mosegi loyengka watabi songono nayendau talege mizagi langai ono.

18 Keya lo nara yongkambu wei puragira. Tamizeige yombu nak yongok pugumele wezamela logo ngereke namele wei purik pi yombanu yongok ngezebekkimele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda. Ma yombu yongok nakko wezamelamele wei purik pirau mabilik yombanu yongok ngezebekkimele weiya wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda, yeiya.

19 Keya Yisugu mawinda pelik kozak yeiya, Koka yombu watabiyengko
kolokngagono nak wizagoma logo pi watabi king yemane panuyengki ngane
weiyayeng wakiyi mizi keya wok mabiyeng ngeragi wazonoyeng ni mizi.
20 Keya pulogo yombu watabiyengki yeik naktau wiziya logo yeik pugura
Lasara meiyabek. Korik puguwek wizingyengko kolabek logo nawiligu
pi miza orowei kanda yombu watabiyengko kolokngagonobokki imakki
kandikke wezami mizi
21 logo pi yombu watabiyengko kolokngagonobokki ngeragi muneng lalek
puguraga yenge kulengke kawiye wali piyeng weiya niweki keya keriwiligu
wizing puguyeng longok puwiliyengko pikira ni mizi.
22 Togo waleleige yombu watabiyengki yeikpok ibeng logo Anotogi an-
gelawiligu pi wagela logo yereng wazonorage Abalamyegi saweliwei weza-
miya. Logo wiziya waleleige yombu watabiyengko kolaboktau ibeng logo
puwiligu waliya wazamiya.
23 Yombu watabiyengko kolabek yereng kaile ibeng puwiligi kungwili
yoluraga yolu wizigeya ngangang yemane panu mizageya logo paka ngalege
pakeliraige Abalam koweige panu Lasara kiling wizilege.
24 Pilik pakela logo pugu pelik kek meiya, Peba Abalam, neyegi yalek
miza logo Lasara kai nakka mele kong pugubekki orozabek waliyi wezamele
logo longok nogobekki wiyi pani logo kabeneng siweki sawelibene purik ne
ngangang yemanera yezi pezikku nani mena, meiya.
25 Kapura Abalamgu pelik meiya to mela, Negi marekpek, ni kumula, koka
yali ngoluk wik yolu puwekke ni watabi wazonoyeng weiyageya wiziya
keya Lasara korowaliyeng weiyageya wiziya. Kapura mabek pi pelege weik
wilikwilik mizageya keya ni pulogo ngangang mizageya.
26 Keya yeke langak nararau, tenigi tepekke Anotogo kosau kulaka yemane
panuling keremiza logo pelagawili pulogo kangki purik pangka kangki
langai ono. Keya pulagawilirau pelege lewagi purik pangka lewagi langai
ono kani, meiya.
27 Pilik meiya legi yombu watabiyengko kolabokko kozang nguk meiya, O
Peba Abalam, pilik mabura, nugu Lasara negi mangobekki imakka negi sak
melenazik yolu mena wezamele
28 logo puwili yereng ngangang mizi perage lewa nelegi puwiligu kaile
kaile mizi piyengka kowitiweki kozak yeibene wezamele, meiya.
29 Kapura Abalamgu pelik meiya, Nogorau Lasara wezamelagi ono purik
nigi si keya sakwili kapiya Mosego lende miza piyeng keya kapiya yombanu
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisa puwiligu lende miza piyengka
sangkeli keya kerewiyi nangai, meiya.
30 Yombu watabiyengko kolabokko pelik meiya to mela, Puwiligu kozak yei
piyeng ngoluk pangka ono. Kapura tamizeige yombanu ibendaga yangalek
meiya nakko negi sakwiliyegi kozak yei kang purik kele puwili kaile kaile
puwiligu miziyengka kowitagi, meiya.
31 Kapura Abalamgu pelik meiya, Tamizeige puwili Mose keya yombanu
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyegi kerewiyi ono purik puwili
mabilik yombanu ibendaga yangalektabokko kairikki kerewiya logo kaile
puwiligiyengka kowita logo ngizi kumulagi ono, meiya, Yisugu pilik yeiya.

17

1 Keya Yisugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Watabi nalangai
nalangaiyengko yongkambanuwili kaile miziweki ulumi kapura yombanu
puwili pilik mizibene keleyibokyegi Anotogo ngangang panu kelemiyagi,
legi waberek ngaiweki kani.

2 Logo pilik poktau ono kesak pangka, purik yombanu neyegi ngizi panu
kumuli kazing kumbekki lewengke songono nogowiliyaga nak kaile mizi-
weki ulumiyabokyegi Anotogo ngangang yemane panu managi.
3 Pilik legi ini yongkambanu negi puwili, ini kazing ini makngezego koyagi
pumokko waberek panu koyizo.

Tamizeige neyegi ngizi kumuliwiliyaga nakko niyegi kaile mizi mabura
nugu piyegi pelik ngalik meimo, Nugu neyegi kaile miza kani. Keya
tamizeige pugu niyegi pelik neiya yo meli, Ei, nogo kaile miza logo ne kuneng
logo ne melegulang miziweki kai mabura nugu pugu kaile miza pura tumula
logo keremareke wezamelimo.
4 Keya tamizeige pugu niyegi langai kaile mizayeng melenazik keya
nazikka neyau wok wamenakke miza logo nara miza logo ngereke niyege
kanda, pi kaileyengki kuneng kai purik mabura nugu tumula logo kang
melenazik keya nazikka neyau mabilik keremareke wezamelimo, yeiya.

5 Pugu yeiya logo yombu pugu waligeleyi Aposolo meiwiligu piyegi pelik
meiya, Yemizibek, tonugu niyegi ngizi kumulirik songono nangezi legi nugu
tonugu ni keya kozang nuguragi ngizi kumuli pura unatuba sibene keleyimo,
meiya.
6 Keya Yemizibokko puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yengelei Mastetlei mei
puleigi kumuli. Yengelei Mastet puleigi wireyeng songono panu kapura
ngeriyi puwekkerik nguk namizi lewa logo yengelei yemane keremizagi.
Tegi inugu ne keya kozang nogoragi ngizi kumuli pura yengelei Mastet
puleigi wireyengka nak kelik lewibene kelemi. Purik tamizeige inugu neyegi
ngizi kumuli pura Mastet wilekpek kelik songono pilik kesak watabi nalan-
gai piyeng mabiyeng inugu mizagi langai, keya inugurau yengelei kozang
pelege lewi peleigi pelik meiyagi, Ni ni makngezego pulili nuguyeng puliya
logo ngereke ni makngeze panga kai wizambekke ni makngeze ngeriye, mei
purik, pi inugu kairagi kiriwei mizi penanging kani, yeiya.

7 Keya Yisugu pigi yawe miziwiliyegi ngago yeke langak nara yeiya,
Tamizeige inuwayaga nak yombu nigi yawe ngabelak kiriraga mizi nak
ma nigi liyeng memengwiliyegi ngai nak kiling logo pi panga yawega ige
yowekke purik nugu piyegi pelik meiyagi ono, Ngezangai koli, ngeragi
nuguyeng ni mangiweki mena meiyagi ono.
8 Pilik segeya nugu piyegi pelik meiyagi, Ngeragi nogoyeng ngaiyek miza
logo nane logo ne kairi keya ngeragi ni keya ni yeik wizei logo waleleige ni
ngeragi nuguyeng miza ni mangine, meiyagi.

9 Togo yawe mizibok nugu kairagi kiriwei mizarikki wiyeke nugu yeik
pugura yongolok meiyagi ma talik? A'a', watabi pugu mizi piyeng, yawe
puguyeng.
10 Kazing mabilikmekke iniyegirau pilik mizagi. Ini yaka watabi miziweki
nogo kozak yeiya piyeng miza logo weik purik mabura pelik kisizo, Teni
Yemizibekki yawe miziwili. Watabi tonugu mizi piyeng yawe tonuguyeng
logo teni yombiyangai wizigeya yeik tonuguyeng yongolok meiyagi ono,
kisizo, Yisugu pilik yeiya.

11 Pilik mizarikka weik Yisu kazing Yirusalem yerengke kang leweng
neing kambela logo pi ngabelak Sameriya keya Kalili meiyaugi tepek neing
kambela.

12 Pi yereng narage lewagela logo kemegeme korikwek sok mizimek logo
Leposimek meimekka yombu meleyauwili pumokka miziwili yoromaure
miza. Puwili ngoluk koweige wiriyimowei
13 pelik ngalizi kek kisa, Yisu. Yemanebek. Teniyegi yalek mize, kisa.
14 Yisugu puwiliyegi pakela logo puwiliyegi pelik yeiya, Kambeli. Yombu
Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligu korik inuguyengki
pakela logo ini weik yombiyangaiwili mizibene logo pulaga ini ngereke
yombanuwili kiling menalege wei mizi keya mizi nangine kambeli, yeiya.
Puwili mabilik tagoneige korik puwiligiyeng weik yombiyangai sa.
15 Yombu puwiliyaga nak tapakeleige korik puguwek yombiyangai
mamiza legi pi ngereke Anotogi yeikta ngalizi panu yongolok mei yo kayima.
16 Pi pongo Yisugi inge werege ulu wala logo morogulunda wizimowei
wazono meiya. Yombanubok Sameriyagabek logo Yudawiligu kiyebuk
mizibek.
17 Yisugu yombanu meleyauyaga pi wamenak yorikki pakela logo pe-
lik kaiya, Yombanu meleyauwili yakarik yombiyangai wezaya kapura
yombanu melenazik keya nazikka mangobektau onowili puwili talege?
18 Yombu yenge nalaga kayima pobok Anotogi yeikta yongolok meiweki yo
kapura pi ngezebek keke yo pura nangki, kaiya.
19 Logo Yisugu Sameriyagabekyegi pelik meiya, Yangalek meiya logo
kambele. Nugu neyegi ngizi panu kumulirikku ni yombiyangai keya kaile
nuguyengka yaliya wazaniya mena, meiya.

20 Yombanu Palisi nawiligu Yisuyegi wok Anotogo yongkambanu
mabuwiliyegi ngaigibek talikwekke lewagi miza purikki nguk meiya. Tegi
pugu puwiliyegi pelik yeiya to yela, Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu pura
lewawekkerik yongkambanuwiligi wireyengko pakelagi langai pilikmekke
lewagi ono.
21 Ma nakkorau pelik kaiyagi langai ono, Pakeli, Anotogi ngaira pelege
pera mena, ma ngai pugura pangalege panga pura kaiyagi langai ono, purik
Anotogo nawiligi wilek kangyengki ngai logo Anotogi ngaira weik inigi
tepekke wizinda, yeiya.
22 Togo pugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Wok nak lewage-
lagi logo wokpokko inuwago ne yombanu paka ngalega kayimabekyegi
pakeliweki kelagi kapura inuwago neyegi pakelagi langai ono.
23 Yongkambanu nawiligu iniyegi pelik kisagi, Pakeli, Yombanu paka
ngalega kayimabek yaka lewa. Pi panga pulogo yolubek, mena, kisagi.
Ma pakeli, pi pelege yolubek, mena kisagi, kapura puwiliyegi ngizi kumuli
nagani. Panga pulogo pakeli kang nagani.
24 Inuwa lengka wililiktikku mizi puwekke purik paka ngilumbek mabok
pangazuwaga pezuwaga ngela manirikki teni mabuwiligu pakeli mizi. Kaz-
ing mabilikmekke ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke yogi logo
puwekke mabuwiligu neyegi pakelagi kani.
25 Kapura pilik mizagine were yongkambanu mabek yolu pewiligu neyegi
kezanga nanagi logo ngangang unatuba keleniyagi.
26 Ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke yo puwekkerik
yongkambanuwili ngereke koka walaka kazing yongkambanu Nowagi
tendaga koya mabilik mizageya koyi nangai.
27 Nowa wiziya puwekke yongkambanuwili Anotoyegi langai kumula
ono keya Nowago ngago watabi lewagelagi piyengki langai kai piyengki
kerewiya ono logo watabi ngezewiligiyengki mizageya koya. Logo puwili
ngeragi ni keya kai ni keya yongkambu wei keya panu keya mangogo

kolomele yombu weiyagi nakyegi miza mani kaiyageya koya weik wok Nowa
yeke sikmakke kiliya lagibekke kai ngai yemaneyaugu yongkambanu nawili
mabuwili yela.
28 Keya wizagoma kalike yongkambanuwili koka Loto meibek wiziya
puwekkewiligu kazing miza pilikmekke, puwili ngeragi ni keya kai ni keya
watabiyeng wei keya yani, keya puwili yaweyeng ngeriyi keya iyeng ngizi.
Kapura puwilirau Anotoyegi langai kumula ono.
29 Logo wok Loto yereng Sorong pura wiya logo kunabekke yezizik keya
king salapa ngoriyeng paka ngilumbekka koboyau kelik kuli logo Sorong
yerengke mabulogo koya puwili mabuwili yela logo ibeng.
30 Wok ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke lewagelagirik kaz-
ing mabilik panumekke lewagi.
31 Wok Yisu yogibokko, yongkambanu imakka welagela puwili ngereke
yeke ige yongorik watabi puwiligi piyeng wei nagani, ma yongkambanu
panga yawege mizageya koya puwili watabi puwiligiyeng weiweki kowiti
nagani.
32 Lotogi yongokpumologo miza puragi kumula panu. Pi Loto kiling
yereng Sorong meira wiya logo kuna kapura pi watabi pugu wizamiyayengki
kumula logo pakeliweki kowita ngizige kemenak ibeng.
33 Kazing mabilikmekke yombanu ngezebekki kelira keya ngezebekki
wik yolugira kozang kebangkeli mizibok Anotogi wiregerik ibeng logo wik
wizagomagira weiyagi ono, kapura yombanu neyegi ngizi panu kumula logo
pulaga wilek kang pugubek keya wik yolugi pugura neyegi tiya mani mizi-
bok ibeng wizagomagi ono, pi paka ngalege wik yombiyangai wizagomagi.
34 Kerewiyi, wokpokko kusage yombu neyau i wamenamakka menalege
iwekki kani, logo nak miza oroweigi kapura nak mabulogo wezamiyagi kani.
35 Yongok neyau yeke ige menalege yawe mizageya koyagi, logo namele
miza oroweigi kapura namele mabulogo yawe mizageya wezamiyagi kani.
36 Yombu neyau panga yawege menalege yawe mizageya koyagi, logo nak
miza orowei kangki kapura nak mabulogo yawe mizageya wezamiyagi kani,
Yisugu pilik yeiya.
37 Tegi Yisugu waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk meiya, Yemizibek peyeng
talege mizagi meiya logo Yisugu ngago saweliwei nara pelik yeiya to mela,
Wale watabi ibeng piyengki korik sokyeng wizilege winak Yezigokwili
kanda pura menalege niweki wawere ulageya pulogo, yeiya. Togo purikku
kai purik pelik, yereng yongkambanu kazing kumbekki Anotoyegi leweng
ibengwili koyagi pulogo Anotogo ngangang yaniweki lewagi.

18

1 Puwili wok mabiyeng waberek mizibene keya kiyebuk sende miza logo
waberek mizimok wizamiya nelegi Yisugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi
ngago saweliwei pera pelik kozak yeiya,
2 Kang naraga panga yereng yemane narage yombu ngagozakyengki
kerewiyi nak wizagoma. Pi Anotoyegi kazi namizibek keya yombanuwiliye-
girau yalek mizi onobek.
3 Keya yereng maburage yongok komate namelerau mabulogo wizagoma
logo pi yombu ngagozakyengki kerewiyibekyegi kayimi wilibek logo piyegi
pelik nguk mei mizi, Nogo neyegi korowali mizabek ngagozak kelemiweki
mizi legi nugu neyegi sawela logo negi ngagozak puragi kerewiya logo
pangka pangka miziweki, mei mizimele.
4 Yongok komatemele solo kayimawekkerik yombu ngagozakyengki
kerewiyibokko piyegi, pilik mizagi ono meiya. Kapura kalike pi ngezebek

pelik kumula, Ne Anotoyegi kazi ono keya yongkambanuwiliyegi yalek keli
ono kele
5 kapura yongok komate pemelego ne yawe unatuba nani mizi legi nogo
ngagozak puguragi kerewiya logo pangka pangka mizagi. Tamizeige ne
piyegi saweli ono purik pi ngoluk mazeng keya lewa lewa mizagi logo purik
ne kiyebuk mizagi langai, pilik kumula, yeiya.
6 Pulaga Yemizibokko puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa yombu korowali
ngagozakyengki kerewiyabokko kaiya puragi kerewiyizo.
7 Purik tamizeige yombu korowali ngagozakyengki kerewiyabokko yon-
gok komatemeleyegi korowali miza piyeng pangka pangka miza purik
mabura Anoto pangka ngagozakyengki kerewiyibokko yongkambanu pi
ngezebokko nogowili kaiya puwiligu yoklongko keya kusage wok piyeng
mabiyeng piyegi pobilik ingkisi pelik, Ngagozak tonuguragi kerewiye logo
watabi korowali nazuwagawiligu teniyegi miza piyeng pangka pangka mize,
kisi pilik. Logo pugu puwiliyegi sawelagirikki yelakkelek mizagi ma talik?
8 Nogo inuwayegi watabi pugu mizagi piyengki kozak yeiweki, Anotogo
yongkambanu puguwiliyegi nguk namizi sawela logo puwiliyegi nazuwa-
gawiligu korowali miza piyeng kebangkela logo pugu yombanu piyegi ku-
muli onowiligu yombanu piyegi kumuliwiliyegi kaile miza piyengki wiyeke
piyegi kumuli ono puwili nganganda nguk namizi yanagi. Kapura ne
yombanu paka ngalega kayimabek ngereke ngabelakpekke yowekkerik
nogo yongkambanu neyegi ngizi panu kumulageya nawili pakelagi ma
yeikki? Ne yalek purik nogo kumularik kolokngagono ngizi kumuli pura
wiya wizilege ne pakelagi, yeiya.

9 Wok nakke Yisugu yongkambanu ngezewiligu ngezewiliyegi teni
pangkawili keya teni kaile miziwiliyegi kiyebuk mizi puwiliyegi ngago
saweliwei pera pelik kozak yeiya,
10 Wok nakke yombu neyau paka Anotogi i walek yemanemakke waberek
miziweki kambela. Piyauyaga nak ngai Palisi meimekkabek keya nak king
takis weiya piyengka ngoweibek.
11 Palisibek luweza logo pi ngezebekki kangkabekke pelik ngagoluk
waberek miza, O Anoto, ne yombu nawili kelik ono legi ne niyegi wazono
nei. Yombu nawili watabiyengki kerezi kopong puwili king menalege
yawe naragi wawiya piyeng ngowei keya puwili yongkambanuwiliyegi
korowaliyeng miziwili, keya puwili yongok puwiligi onowili kiling iwek
koli miziwili, kapura ne pilikpek ono keya nerau yombu king takis weiya
piyengka ngoweibok kelik pek ono.
12 Purik sonda naraga wok neyau ne kazing ngago nuguragi wiyeke
niyegi waberek miziweki ngeragi ni ono mizi pumok mizibek, keya watabi
nogo wei piyeng mabiyeng sanga miza logo limak meleyau keremizi logo
limak meleyau piyengka narik weiya logo ni nani mizibek, yombu Palisibek
meibek pilik waberek miza.
13 Kapura yombu kaile king takis weiya piyengka ngoweibek panga
koweiga luweza wizimowei waberek miza. Logo kaile pugu miza piyengki
wiyeke pi kendek miza logo wiregawere pugura paka ngilumbekke pakela
ono. Keya pi kaile puguyengki kuneng kelirikki wiyeke ngeleleng ngeze-
bekkira ula logo pelik waberek miza, O Anoto, ne kaile panu mizibek mena
neyegi yalek mize. Pi pilik waberek miza.
14 Yisugu ngago pura yeiya logo pelik yeiya, Nogo iniyegi wameik kozak
yei, Yombu kalikebok Anoto kiling pangka miza wizigeya i ngezebekki-
makki kandobela. Kapura yombu werebok, Anoto kiling pangka miza ono

purik pi yeik ngezebekkira yongolok meiya kopong. Purik yombanu pi ngezebokko ngezebek yongolok meibok Anotogo pi kulengkebek kelemiyagi keya yombanu pi ngezebokko ngezebek kulengkebek kelemibok Anotogo pi yongolok meiyagi, yeiya.

15 Wok nakke yongkambanu nawili koloyakamandik songono puwiligi-
wili Yisuyegi iza orowei kayima logo mele puguzik koloyakamandikwiligi
kebiyengke walamiya logo Anotogo puwiliyegi wazono keleyibene, kapura
Yisugu waligeleyiwiligu purikki pakela logo ngalik yeiya.
16 Kapura Yisugu koloyakamandik songonowiliyegi pelik yeiya, Neyegi
koli. Pilik yeiya logo pugu ngezebokko waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
Koloyakamandikwili neyegi wiriyi pani. Puwili neyegi lewa nelegi waliyi
nagani, purik koloyakamandik pilikwilirau Anotogo puwiliyegi ngaiweki
ngai pugumekki kiliya wiriyagi purik pangka.
17 Kerewiyi. Tamizeige nak Anotogo piyegi ngai wizeibene kazing koloy-
akamandik songonowili mizi mabilikmekke kelemi ono purik mabura pok
Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi kiliya wiriyagi ono, yeiya.

18 Yudawiligi yemane nakko Yisuyegi pelik nguk meiya, Kiriwaga wa-
zonobek, yawe talikta miza logo ne wik wizagomagira weiyagi, meiya.
19 Legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nugu neyegi wazonobek kaira
nangki? Nugu neyegi keriyirik ne Anoto, purik Anoto wamenak wazonobek,
naktau wazono ono.
20 Kapura ni Mosegi lo piyengki iwaka. Lo piyeng pelik, Yongkambu weiya
puwili nigi kerekpu onobek ma nigi yongokpu onomele kiling iwek koli
nagani. Yombanu uli nagani. Yombanu nakki watabiyeng purik ngowei
nagani. Yombanu nakyegi langai ngaigu kai nagani. Nigi panu keya
mangoyauyegi panga yungke mizimo, meiya.
21 Tegi yombu yemanebokko Yisuyegi pelik meiya to mela, Lo nugu neyegi
yaka kozak nei piyeng mabiyeng ne mandik songonowekkerikka kiriwei
mizi kayimi, meiya.

22 Pilik meiya legi Yisugu piyegi pelik meiya, Purik wazono kapura ni
ngoluk watabi nayendau miziweki. Watabi nigi piyengko nigi kazing
wik wizagomagira weiyagimek waliya legi watabi nigi piyeng mabiyeng
yombanuwiligu weibene yani kune logo king piyengki ngane weiya piyeng
yongkambanu watabiyengki yeik puwili yanimo. Pilik miza logo purik
nugu lewege panu kelira paka ngalege wik wizagomagira purikki iwakagi.
Mabiyeng pilik yana logo neyegi saweliwei kiriwei koli.
23 Yisugu piyegi pilik meiya kapura yombanubek pilik kai puragi
kerewiyawekke wilek kang pugubek kuneng, purik pi watabi puguyeng
kolokngagono panu logo yanagirikki kiyebuk kopong.

24 Yisugu piyegi pakela logo pelik kaiya, Yongkambanu watabiyengko kola
puwili Anotogo puwiliyegi ngaiweki Anotoyegi panga yungke kunagirik
yawe unatuba panu kani.
25 Kerewiyi, liyeng Kamelmek meimok nili kagorik lolo ulibekki
yungurikke kiliya kang purik yawe unatuba kapura yombanu watabi
kolokngagono puguyengki kozang kumulibokko Anotogo piyegi ngaiweki
kelemiyagirik yawe unatuba panu, yeiya.

26 Yongkambanu ngago puragi kerewiyawiligu Yisuyegi pelik nguk meiya,
Tamizeige pilik purik mabura yongkambanu wik wizagomagiragi wiyeke
yaliya wazayagi langai puwili tawili, meiya.

27 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Watabi yongkambanuwiligu
mizagi langai ono piyeng, Anotogo pangka mizagi langai, yeiya.
28 Pita pilik kerewiya logo Yisuyegi pelik meiya, Kerewiye, teni yereng
tonuguyeng wizamiya logo niyegi saweliwei kiriwei mizi wiziga teni wik
wizagomagira weiyagi ma yeik, meiya.
29 Togo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ei, wameik, keya nogo
inuwayegi pera kozak yeiweki, Yombanu nak Anotogo piyegi ngai purikki
wiyeke i pugumak wiyi keya yereng pugura wiyi, ma pigi yongokpumele
wezami, ma pigi si keya sakwili wezayi, ma pigi panu keya mangoyau
wezayi, ma koloyakamandik puguwili wezayi kang pilikpok
30 mabek ngoluk wik wizigeya Anotogo kanga managi piyeng watabi
pugu wiya piyengka ngoluk lewegeyeng keya teng kalike lewagi purage wik
wizagomagira managi, yeiya.

31 Pulaga Yisugu yombu ngezebokko waligeleyi meleyau keya pongo in-
genazikka neyauwili lewe narikke iza oroweirik puwiliyegi pelik yeiya,
Kerewiyi, teni paka Yirusalem yerengke kangweki logo pulogo yombu koka
Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu ne yombanu paka ngalega
kayimabekyegi langai lende miza piyeng weik ngizi mizagilege.
32 Watabi lende miza piyeng pelik,

Pulogo Yudawiligu yombanu paka ngalega kayimabek miza oroweirik Yuda
onowiliyegi miza yanagi. Puwiligu piyegi ngago wageliwei meiyagi
keya piyegi korowali kelemiyagi keya pi sibilak ngiza mani mizagi.

33 Keya puwiligu pi wizale ulagi logo ibengki, kapura wok neyau wiziya logo
wok kalikebekke pi ngereke wik yangalektagi.
34 Yisugu pilik yeiya kapura pugu waligeleyiwili ngago piyeng naragirau
iwaka ono. Purik ngagoyengki soloyeng puwiliyegi liwik logo Yisugu ngago
kozak kai piyeng puwiligu iwaka ono.

35 Togo Yisu kiling pugu waligeleyiwili weik ngereke paka Yirusalem
kangweki kambela. Puwili yereng Yeriko mei puragi mereke tawereige
pura yombu wireyau kusa nak kazing lewengke kerelege mogosa wizimowei
yongkambanu ngabelak libu kangwiliyegi ngeragi keya kingyengki nguk
yeiyageya wizilege.
36 Yombu wireyau kusabek yongkambanu mabuwili kunimowei kisageli
mei kandikki pi kerewiyawekke pugu nguk yeiya, Pera nangaira mizi, yeiya.
37 Legi puwiligu piyegi pelik kozak meiya, Yisu yereng Nasaretegabok
kiling yongkambanu paka Yirusalem kangkiwiligu meiya meli yagenda,
meiya.
38 Tegi wireyau kusabokko pelik ngalizi kek kaiya, Yisu, ni negi yelibu
koka King Ngai Tawiti meiyabokki marekngangwiliyagabek logo Anotogo
teni Yudawiliyegi wiyeke wezanelabok purik nogo iwaka, legi neyegi yalek
mize, kaiya.
39 Pilik kai legi yongkambanu yeke orozarikke piyegi merekewiligu
wireyau kusabekyegi pelik meiya, Ni ngagoluk wizei, meiya. Kapura pi
mazeng keya pelik kek kaiyageya, Ni King Ngai Tawitigi marekngang-
wiliyagabek legi neyegi yalek mize, kaiyageya.
40 Pilik kai legi Yisu leng miza logo nawiligu yombu wireyau kusabok miza
orowei yarobene yeiya. Pi mereke kandawekke Yisugu piyegi pelik nguk
meiya,

41 Nangaiyeng nogo niyegi miziweki ni keli, meiya logo wireyau kusabokko pelik meiya to mela, Negi Yemizibek, ne ngereke wireyaugu pakelagi keli, meiya.
42 Pilik kai legi Yisugu piyegi pelik meiya, Wire nuguyau ngaiwila logo pakele. Nugu neyegi ngizi panu kumulirikku ni yombiyangai keleniya kani, meiya.
43 Pilik meiya logo nguk namizi pi weik wireyau ngaiwila. Pi weik pakelagi langai wizigeya pi Yisuyegi kiriwei kunimowei Anotoyegi wilikwilik ngago mei kang kuna. Keya yongkambanu wawere ulawiligu yombanu wireyau ngaiwilabekyegi pakelawekke puwili mabuwilirau Anotogi yeikta yongolok meiya.

19

1 Yisu Yeriko yerendage kiliya kuna logo yerenda weik wizamiweki mizi.
2 Pulogo yombu king takis weiwiliyegi ngai yemane nak yeikta Sakiyasi meibek yolu. Pi watabiyengko kolabek.
3 Pi Yisu meibok talik nalikpek miza legi pakeliweki miza kapura yongkambanuwiligu pi waliyarikku pi Yisuyegi pakelagi langai ono, purik pi yombu ngerewalekpek kopong.
4 Sakiyasi iwaka Yisu kazing pumok neing wiriyagi purikki, legi pi were ngindarik yengelei Fik mei naleige ngalege taberek meiya logo Yisuyegi pakeliweki.
5 Yisu kanda yengelei puleigi sologa paka ngalege pakela logo Sakiyasiyegi pelik meiya, Sakiyasi, ngezangai ngabelakke kule. Mabek wokpek ne ni kiling i nugumakke yolugi mena, meiya.
6 Legi Sakiyasi ngezangai ngabelakke yerageya logo wilikwilik miza wizimowei Yisuyegi koli meiya logo i pugumakke miza orowei kuna.
7 Togo yongkambanuwiligu puragi pakela logo weik munumunu mei kang keya mizi. Logo puwili pelik kisa, Pi panga yombu kaile mizi mizibek kiling yoluweki mizi purik kaile, kisa.
8 Yisu keya Sakiyasi yeke ige kanda ngagozakka mogosa. Pilik miza logo Sakiyasi puwili mabuwiligi wirege luweza logo Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, nogo kaile miza purik ne iwaka. Kapura ne kuneng logo kaile nogo mizayengka kowitiweki mizi legi piliktikki wiyeke ne watabi nogoyeng mabiyeng sanga miza logo lewe narik yongkambanu watabiyengki yeik puwili yanagi. Keya tamizeige ne yombu nakyegi ngaigu meiya logo watabi puguyeng ngoweiya purik, nogo kang mangorarau ono pi kanga managi, meiya.
9 Pilik meiya legi Yisugu piyegi pelik meiya, Mabek wokpekke weik Anotogo ni keya i nugumakki yoluwili kaileyengka yaliya wazaya, purik nugu neyegi ngizi kumularikku ni weik ngizi Abalamgi marekngangwiliyaga nak.
10 Purik ne yombanu paka ngalega kayimabek yongkambanu Anotoyaga koweige yolu puwiliyegi wela logo mereke iza orowei yo keya ibeng koyimagi puraga yaliya wazayiweki kayimabek, meiya.

11 Yongkambanuwili Yisugu ngago yaka pura kaiyarikki kerewiya logo pugu ngago saweliwei pera kozak yeiya purik puwili weik Yirusalem lemengki mereke logo pulogo yongkambanuwiligurik Yisu kapmanwili keleyayela logo Anotogo yongkambanu puguwiliyegi ngaigi pura weik pugu lewagela wazamiweki mizi nobiyeng miza kapura pi pilik mizagi ono, keya puwiligi ngai keremizagi ono kapura pi kangki logo puwili yawe pugura mizageya wazayagi purikki wiyeke ngago saweliwei pera kozak yeiya.

12 Kang narage yombanu yemane panu nakki marekpek ngabelak koweige
nakke yeik ngaibek mei pura weiweki kangweki mizi logo waleleige ngereke
yogine.
13 Pi kangkine were yombu meleyau piyegi yawe miziwiliyegi ngago
yeiya logo puwili mabuwili nak nak king ngele neyau keleya logo yanageya
wizimowei pelik yeiya, Kerewiyi, Ne kang keya inuwa nak nak king ngele
nogo yani piyauge yawe kingyeng ulumiyagi nara mizizo. Logo pulaga ne
yo puwekke nogo inuwa king talik talik king ngele piyauga yeke langak
keremiza miza purikki ne pakelagi kani, yeiya logo pi weik kambela.
14 Kapura yombu pokko ngaigi puwili piyegi kiyebuk miza logo puwiligu
yombu ngago pelikta oroweiwili kalika wezayela, Teni yombu pokko
teniyegi ngaigirikki kiyebuk kani, yeiya.
15 Kapura pi yeik ngaibek mei pura mabilik keya weiya logo ngai yemane
wazamiya logo kalike yo kayima. Pi kanda nguk namizi yombu piyegi
yawe mizi pugu koka kingyeng yana puwiliyegi ngago yeiya logo pigi wirege
kanda puwili nakko king yeke langak keremizayeng talik talik miziweki.
16 Logo werebokko kanda pelik meiya, Yemizibek, ne king ngele nugu koka
nana piyaugu ngereke king 200 Kina piyeng ulumiya mena, ya, meiya.
17 Pilik meiya logo ngaibokko pelik meiya, Wazono panu, ni yombu yawe
nugura pangka mizabek. Keya ni songonoyengki ngai waberek panu miza
legi nogo ni weik yereng unatuba meleyauyengki ngai yemane wazaniyagi,
meiya.
18 Pulaga yombu piyegi yawe mizi nak kalike kanda pelik meiya, Yemiz-
ibek, ne king ngele nugu koka nana piyaugu ngereke king 100 Kina piyeng
ulumiya mena, ya, meiya.
19 Pilik meiya logo ngaibokko pokyegi pelik meiya, Nogo ni weik yereng
unatuba melenazikyengki ngai yemane wazani, meiya.
20 Keya pulaga yombu piyegi yawe mizi nalik nak kanda pelik meiya, Yem-
izibek, nogo king ngele nugu koka nana piyau kagorik walerikku sukumeng
miza logo waberek wiya wizagoma mena, ya.
21 Ni yombanu yalek mizi onobek legi ne niyegi kulili miza. Purik ni yawe
mabiyeng pangka panu miziweki kai wilibekpek legi ne kulili miza, meiya.
22 Legi ngaibokko piyegi pelik kozang meiya, Ni yawe namizibek. Ngago
ngaigu kili ni makngezegiraga punda wali piyengko mizagewiyege nogo ni
ngagozak keleniyagi kani. Keya nugu kairik ne yombanu yalek mizi onobek
keya yombanu yawe mabiyeng pangka panu miziweki kai wilibekpek kai.
23 Logo ni piliktikki iwaka mabura ni nangki king nogoyeng panga
pendikke nowiyi ono, kesak waleleige ne yowekke king piyeng kiling
kokowa nayendau wei kak?
24 Ngaibokko piyegi pilik meiya logo yongkambanu pulogo luweza koy-
ilegewiliyegi pelik yeiya, Yombanu neyegi yawe mizi pobok korowali
mizarikki wiyeke mena inugu king ngele nogo mana piyau piyaga weiya logo
yombu yawe miza logo king 200 Kina piyeng ulumiyabokyegi mani, yeiya.
25 Yongkambanu luwezawiligu ngaibekyegi pelik meiya, Kapura yemiz-
ibek, pi koka king ngele neyau weiyabek, kani, meiya.
26 Ngaibokko pelik yeiya to mela, Ei wameik. Keya nogo iniyegi pelik
kozak yeiweki, Yongkambanu ngago nogo kairagi kerewiyi logo watabi nogo
yana piyeng kebangkela yolu puwili mabuwiliyegi nogo mawinda watabi
nayendau yanagi kapura yongkambanu ngago nogo kairagi nagerewiyi
logo watabi songono nogo yana piyeng kebangkela yolu puwiliyaga nogo
songono puwiligu kebangkela piyeng yongonagi kani.

27 Keya yombanu neyegi kumbak mizi logo nogo puwiliyegi ngaigirikki
kiyebuk miza puwili pelege iza orowei koli logo negi wirege yela logo ibeng
sibene. Logo ne ngago saweliwei pura kozak yei purik ne weik kangkiweki
mereke kapura ne kambela wizigeya ini kang tamekke mizageya koyi nan-
gai?
28 Yisu ngago pura yeiya logo waleleige pi paka Yirusalem yerengke
kangweki puwiligi orozarikke kambela.

29 Puwili kayimeige lewak Olip meibekke mereke. Lewak pokko yengelei
olipyeng lewarikki wiyeke yeik pura meiya logo yereng neyau lewakpekke
ngezege wizilege. Yereng nara Petepasi meira keya yereng nara Petani
meira. Puwili yereng piyaugi mereke kandawekke Yisugu yombu ngeze-
bokko waligeleyi neyau were ngago pelikta kiling wezayela,
30 Yereng mereke paka purage kunizo. Yali pulogo kiliya tagoneige purik
liyeng tongki kong namek nakko wakleige wibokko tariya logo wizi penang-
ing kani, ngoluk nakkorau mogosa onomek logo wei yongomo miza onomek.
Pumokko wi tariya piyeng wila mowiya logo pelege miza orowei koli.
31 Keya tamizeige nakko yaliyegi pelik kai, Nangki yali pumokki wibek wili,
kai purik mabura piyegi pelik kozak meizo, Yemizibek pemekyegi yawe nara
legi te miza orowei kang, meizo, yeiya.

32 Piyau kazing leweng neing wezayela logo kambela. Kanda Yisugu yaka
piyauyegi kozak yeiya mabilik liyeng tongki kongmek wizilege yolok ngela.
33 Logo piyau liyeng tongki kongmekki wi tariyabek wilageya tagogei pura
liyeng tongki kongmekki mangowiligu kanda piyauyegi pelik yeiya, Nangki
yali liyeng tongki kong pemekki wi tariyabek wili, yeiya.
34 Legi piyaugu pelik yeiya to mela, Yemizibek pemekyegi yawe nara
mizagi.
35 Piyaugu pilik yeiya logo liyeng tongki kongmek Yisuyegi miza orowei
yo kayima. Pilik miza logo Yisu ngezebokko waligeleyiwiligu kagorik yeke
ngalege waliya piyengka panga liyeng tongki kongmekke ngalege wiya logo
Yisu tongki kongmekke ngalege mogosa wazamiya logo wiriya.
36 Yisu liyeng tongki kongmekke ngalengale yagoneigeya yombanu
wawere ulawiligu pi King Ngai Yemizi puwiligi ngaibek sawiyarikki wiyeke
kagorik puwiligi yeke ngalege waliya piyeng kazingmekke laga wiya.

37 Yisu Yirusalem yerengke mereke lewagelawekke pulogo kazing lewak
Olip meibekka kando kang leweng yolulege yongkambanu kolokngagono
pugu waligeleya logo piyegi kiriwei mizi lewawili mabuwili wilikwiliktago
kola koyimowei weik Anotogi yeikta yongolok meiya purik Yisugu watabi
Anotogo keke mizagi langai pugu miza piyengki puwili ulogo pakela kopong.
Togo puwiligu pelik ngalizi kek kisa.

38 Pok Anotogo tenigi King Ngai wizeibene wezamelabek, Anotogo pi
kozanda maniweki. Kazing ngezege saragi pumok paka ngalege wiz-
eiweki. Anoto paka ngalege panu yolubekki yeikta yongolok meiweki.
Puwili pilik kisi wiriya.

39 Keya wawere ulawili kiling Palisi piyegi yeik kiriwei wiriya nawiligu
Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, nugu waligeleya logo niyegi kiriwei mizi
lewa pewili ngagoluk koyibene yei, meiya.
40 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to meiya, Nogo iniyegi wameik panu
kozak yei, tamizeige puwili ngagoluk purik, kingyeng ngezeyeng yeik nogora
yongolok meibene ngalizi kek kisi nangai kani, yeiya.

41 Yisu Yirusalem yerendage mereke wiriyimowei pakelawekke Yirusalem
yerengki yongkambanuwiliyegi kumula logo ingkeiya.
42 Logo pelik kaiya, Nogo kelirik pelik, mabek wokpekke inigi wilek
kangyeng kazing ngezege sara yolugi pumokki iwakaweki kapura pumok
yokopekke iniyegi liwik logo inugu pakelagi langai ono.
43 Yereng inuguraga, lemeng kozang panu kingyengka keremizamek yolu
logo yerenda mabura yawereng kelemiya kele kapura ini kiling ngai kelagi-
wiligu ngabelak waragela lomong yemaneyeng keremizi kayimeige lemeng
inigi pumokki lolongmekke pangka pangkagi logo ini kemenak yawereng
keleyagi logo puwili tameneng mei kanda paka lolongmekka pongo inigi
ngalege perek keya walagi.
44 Logo puwiligu ini keya yongokwili keya koloyakamandikwilirau ini
mabuwili kemenak korowali keleyageyara ini yeikki. Keya i inuguyeng ula
waliyagi, keya Anotogi i walek yemane kimbokko ngizamaktau puwiligu
kemenak sugusugu kelemiyagi. Inugurau king nakki ngalege nak nak wiyi
yabelayeng pakelagi ono. Purik Anotogo ne iniyegi saweliweki wezanela
kapura inugu pakela ono logo inugu neyegi kezanga nana legi yombanu ini
kiling ngai kelagiwili lewagi logo iniyegi pilik keleyagi, kaiya.

45 Yisu pilik kaiya logo paka Yirusalem yerengke Anotogi i walek yemane
kimbokko ngizamakki kambela. Pi i pumakki yerembekke kanda yongkam-
banuwili kingyengki ngane liyeng kau keya liyeng memeng keya winakwili
wei keya yani mizageya koyilege logo Yisu kazing kaile pumokki pakela logo
kiyebuk, legi pugu puwili keleyayela logo puwili keleyayelageya wizimowei
46 puwiliyegi pelik yeiya, Anotogi Kapiya Walektikke lende mizarik pelik,
I Anotogimak i yongkambanuwiligu piyegi waberek mizagimak, kapura in-
ugu pung wezarik keremizarikku i Anotogimakki yeikta kaile sawiya
logo weik yombanu king ngoweiwiligu king ururu yolu piyeng kelik
keremiza, kai, yeiya. *Isaya 56:7; Seremaya 7:11*
47 Keya pulaga wok mabiyeng Yisugu yongkambanuwili Anotogi i walek
yemanemakke waligeleyageya wiziya. Yombu Anotoyegi kolak miziwiligi
ngaiwili, keya Mosegi loyengki waligeleyiwili, keya Yudawiligi yemane
nawilirau pi uliweki miza
48 kapura puwili yongkambanuwiliyegi kulili kopong puwiligu kazing
pilik mizagimek mizagi langai ono, purik yongkambanu mabuwili ngago
lang narik kokowa nelegi piyegi kerewiya panu yolu.

20

1 Wok nakke Yisugu yongkambanuwili Anotogi i walek yemanemakke
waligeleyi keya ngago wazono kazing Anotogo puwili yaliya wazayagimekki
langai pura kozak yeiyageya tawizeige pura Yudawiligi yemanewili kiling
yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyi-
wili Yisuyegi wiriya
2 logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Nugu teniyegi kozak yei, Ni yeik
talikta kilimbokko yawe pera mizi? Keya takko ni yawe pera miziweki
pangkara nana?
3 Pilik kisi legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Mena, nerau in-
uwayegi ngago naragi nguk yei pei,
4 Yowan kaimelabek kayima logo yongkambanuwili kaimela puwekke
yawe kaimela pura Anotogi yawera ma yombu ngabelakpekkewiliyaga
nakki yawera miza purikki inugu neyegi kozak nei, yeiya.

5 Togo puwili ngezewili pulogo pelik kozak keli yongomo miza, Teni talik
meiyagi? Tamizeige tonugu pelik mei, Anotogira, mei purik mabura pugu
pelik nguk yeiyagi, Inuwa watabi Yowangu kai piyengki ngizi kumula onora
nangki?
6 Kapura tamizeige tonugu yombu ngabelakpekkewiliyaga nakkira, mei
purik mabura yongkambanu wawere ula pewiligu teni kingyengko yelagi,
purik puwili Yowan Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaiyageya wiz-
iyabektikki ngizi kumuliwili kopong, meiya.
7 Tegi puwili yongkambanuwiliyegi kazi miza kopong puwiligu Yisuyegi
pelik meiya to mela, Yawe Yowangira talaga kayimara miza purik teni
lusuwei, meiya
8 logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Pilik mabura, nogorau in-
uwayegi takko ne yawe pera miziweki pangkara nana miza purikki kozak
yeiyagi ono, yeiya.

9 Yisugu ngago pura yeiya logo weik yongkambanu pulogo wawere ula
puwiliyegi ngago saweliwei pera pelik kozak yeiya, Yombanu nak waing
yawe nalei ngeriya logo pugu nawili yaweleige ngai koyibene wazaya logo
puwiliyegi pelik yeiya, Yawe nogoleigi yawe mizageya koyimowei waberek
ngai koyizo. Keya waing wilekyeng weik kuk puwekke purik mabura piyeng
tiyizo logo waing keremizizo. Pilik yeiya logo yawe puleigi mangobek
koweige nalege kambela logo pulogo kirisimasi kolokngagono wizagoma.
10 Teng waing wilekyeng weik kuk wizigeya wilekyeng tiyagiwekkeraga
pugu yombu ngagora orowei nak yaweleigi ngai wazayawiliyegi wezamela
logo yaweleige waing wilek piyengka waing keremiza nayeng weiweki,
kapura yaweleigi ngai wazayawiligu ngagora oroweibek kebangkela logo
wizale ula logo yeik wezayongomela.
11 Tegi yaweleigi mangobokko ngereke ngagora orowei nak mazenda
wezamela, kapura yaweleigi ngai wazayawiligu pi wizale uli keya ngago
kaile meiya logo mabilik yeik wezayongomela.
12 Pulaga pugu mazenda ngagora orowei naktau wezamela, kapura
yaweleigi ngai wazayawiligu poktau ngangang unatuba mana logo yenge
yerendaga wilingke wezamela.
13 Puwiligu pilik miza legi waing yaweleigi mangobokko pelik kaiya, Ne
talik mizagi? Ne negi marek wamenak nogo keli panubek wezamelagi.
Puwiligu piyegi purik kele ngago puguragi kerewiyagi langai, kaiya.
14 Pilik miza logo pi pilik wezamela kapura yaweleigi ngai wazayawiligu
pigi marekpekyegi pakelawekke puwili nakko nakyegi pelik meiya yongomo
miza, Pobok yaweleigi mangobekki marekpek kani. Pi kalike pigi mangobek
ibeng puwekke pi yawe pelei weiyagibek. Tegi teni pi ula logo mango ibeng
purik waing yawelei teni makngezegiweki mena, kela.
15 Togo puwiligu pi kebangkela logo panga waing yaweleige yomizora
wezamela logo pi ula logo ibeng.
Togo yaweleigi ngai wazayawiligu pilik miza purikki yaweleigi mangob-
okko puwiliyegi talik mizagi?
16 Yaweleigi mangobokko kanda yaweleigi ngai pugu wazaya puwili ne-
neng ngela logo waing yawe pugulei ngereke ngai nawiliyegi yanagi, yeiya.
Yombanu Yudawiligi ngaiwiligu peragi kerewiya logo pelik kisa, Igali, pilikta
miza nagani, kisa.
17 Yisugu pilik kisirikki kerewiya logo puwiliyegi ngai yuke panu keleya
logo pugu pelik yeiya, Ini pilikta lewagelagirikki kiyebuk. Mabura, Anotogi
Kapiya Walektikku pelik kai, pura talik kai,

King yombu imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo wezamela pura ngereke
king panu imak mamak kebangkela yolu pura kani, kai. *Ingi Sam 118:22*
18 Keya king yaka panu puragirik, Yombanu king puragi ngalege wala puwili
narik narik ngela melagi. Keya tamizeige king purago yombanu nakki
ngalege kawiye wala purik, king purago pi neneng ngela logo kozobek kelik
keremizagi kani, yeiya.
19 Yisugu pilik yeiya logo yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili keya
yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili Yisugu ngago waing yaweleigi
mangobekyegi langai kai puragi kerewiya puwekke Yisugu puwiliyegi
langai kozak kairikki puwiligu pakela logo mabuwekke puwiligu Yisu
kebangkeliweki miza kapura puwili watabi yongkambanuwiligu mizagi
piyengki kazi.

20 Pulaga puwili wok Yisu ngezebek kuyangka kebangkelagibekki yuke
koya. Keya puwiligu yombanu ngaigu kerewiyagi keliwili miza koyimowei
Yisuyegi liwik pakelageya koyagi nawili wezayela. Yombu liwik pakeliwiligu
Yisu ngago kaile nayeng kai purik mabura kebangkela logo puwiligu pi
panga Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebekyegi miza man-
agi miza.
21 Yombu Yisuyegi liwik pakeliweki wiriya puwili kanda Yisuyegi pe-
lik meiya, Kiriwagabek, nugu kaiyeng keya waligeleyiyeng wameik ngizi
panuyeng purik tonuwa iwaka. Keya ni yewizek mizi onobek, ni yongkam-
banuwili mabuwiliyegi kazing Anotogi ngizi panumekki waligeleyibek
purik tonuwa iwaka.
22 Kapura nugu tonuwa nayendau iwakaweki mena tonuwayegi poburikki
kozak yei, Lo tonugurago talik kai, teni king takisyeng Romwiligi King
Ngaibek Sisa meibekyegi managi kai ma managi ono kai, pilik nguk meiya.
23 Kapura Yisu puwiligu ikuyogorik mizi puragi pakela logo puwiliyegi
pelik yeiya, King keke nalik neyegi orowei koli logo pakeliweki yeiya.
24 Puwiligu piyegi nalik orowei kanda logo Yisugu pelik nguk yeiya, Wire-
gawere king pelikke pera takkara keya yeik takkara wizine pakeli, yeiya.
Legi puwiligu pelik meiya to mela, Romwiligi King Ngaibek Sisagiyau, meiya,
25 legi Yisugu pelik yeiya, Mena, watabi King Ngaibekkiyeng purik King
Ngaibekyegi manizo, keya watabi Anotogiyeng purik Anotoyegi manizo,
yeiya.
26 Togo pulogo yongkambanuwiligi wirege yombu Yisuyegi liwik pakeli-
wiligu piyaga ngago lang songono nariktau weiyagi langai ono. Tegi puwili
ngagoluk koya keya ngago pugu kaiya yo meliyengki lebuk mizara koya.

27 Togo pulaga yombanu Sadusiwili meiwiliyaga nawili Yisuyegi ikuyo-
gorik kelemi wiriya. Sadusiwili yombanu pelik kisiwili, Yombanu nak ibeng
purik kung pugubektau ibeng logo pi ngereke yangalektagi ono, kisiwili.
28 Puwiligu Yisuyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek, Mosego lo tenigi
lende miza nara pelik, Tamizeige yombanu nak yongok weiya logo mandik
wazami ono wiziya yombubok ibeng purik yombubokki sakpek ngereke
yongok komatemolo weiyagi logo piyaugu yombu yaka ibembokki yango
keya marekngang nawili wazayiweki.
29 Yombu ingini melenazik keya nazikka neyauwili koya. Logo kalogolibek
were yongok weiya logo mandik wazamiya ono wiziya pi ibeng.
30 Pulaga waleleige kalogolibekki kelengkebokko ngereke yongok ko-
matemele weiya kapura piyaurau mandik wazamiya ono koya pi ibeng.

31 Keya pulaga pokki kelengkebokko komatemele ngereke weiya. Logo yombu melenazik keya nazikka neyau puwili mabuwili pilik miza kapura mandik wazaya ono koya ibeng.
32 Logo kalik panuge yongo komatemelerau ibeng.
33 Mena, teni niyegi ngago peragi nguk neiweki, Tamizeige wok kalik panubekke yongkambanu ulogo ibeng puwili nugu kai pilik yangalekta wik yolugi mabura yongok komatemolo yombu melenazik keya nazikka neyau puwili mabuwili weiyamele legi tamizeige kalike ibengwili ngereke yangalekta puwekkerik yongok yaka pumolo takki yongokpumele mizagi, meiya.

34 Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yongkambanuwili ngabelakka yolu pewekkerik yongkambu weiya yolu
35 kapura yongkambanu ibeng logo kalike Anotogo ibendaga yangalekta wazaya logo pugu wik wizagomagi kaiya pilik puwili puwekkeriktau weiyawili mizagi ono, ma panu keya mangogo kolomele yombu weiyagi nakyegi miza managi ono.
36 Purik puwili Anotogi angelawili kelikki kopong ngereke mawinda ibengki ono. Keya Anotogo puwili ibendaga yangalekta wazaya logo wik wizagomagira yani kopong puwili Anotogi yango keya marekngang ngiziwili mizagi.

37 Keya Mosegorau teniyegi yombu ibengwili ngereke yangalek meiyagiragi kozak yeiya, Koka walaka wok nakke Mosego ibek solorik ngoririkki pakela kapura ibek solorik kemenak ngora ono. Logo Mosego Anotogo ibek solo ngori purikki yungka piyegi meiyaragi lende mizarik pelik, Ne Anoto Abalamgibek keya ne Anoto Isakkibek keya ne Anoto Yakopgibek, meiyara lende miza. Anotogo pilik kaiyawekkerik, Abalam keya pigi marekpek Isak keya Isakki marekpek Yakop ulogo ibengwiliyegi pi pilik kaiya kapura Anotogo puwili wik kai yagenda. Ulogo puwiligi korikyeng ibeng kele kapura wilek kang puwiligiyeng wik yolu.
38 Logo inuwayegirik puwili ibeng kapura Anotoyegirik puwili wik yolu, legi pi Anoto wik yoluwiligi ngaibek.

39 Yisugu pilik yeiya logo Mosegi loyengki waligeleyi nawiligu piyegi pelik meiya, Kiriwagabek, nugu puwiliyegi ngago yeiya to mela pura wazonora, meiya.
40 Kapura pulaga puwili piyegi mawinda ngago nara nguk meiyagirikki weik kazi.

41 Pilik miza logo Yisugu puwiliyegi ngago nara pelik nguk yeiya, Yombanuwiligu Kilisibek Anotogi Mesiyabek koka King Ngai Tawitigi marekngangwiliyaga nak kisara nangki? Puwiligu ngago pilik kisirago Kilisibek yeik yombanubek kisi yagenda.
42-43 Kapura Tawiti ngezebokko Kapiya Walek Ingi Samyengkirikke Kilisibekyegi langai lende mizarik pelik kaiya,

Anoto Yemizibokko Kilisibek Yemizi nogobekyegi pelik meiya, Nogo niyegi kiyebuk miziwili kulengke nugu ngaiweki wazayirikka negi ngaigezuwaga pelaga mogosi koli, kaiya. *Ingi Sam 110:1*

44 Tawitigu Kilisibekyegi Anoto Yemizibek meiya legi talik miza logo Kilisibek Tawitigi marekngangwiliyaga nak? Pilik mabura Kilisibek mabok yombanubek keya Anoto wizinda, yeiya.

45 Yisugu puwiliyegi pilik yeiya logo yongkambanu wawere ulawili
mabuwiligu kerewiya koyigeya pugu yombu ngezebokko waligeleyiwiliyegi
pelik yeiya,
46 Inuwa yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili kelik nagani, puwiliyegi
kani waberek panu. Purik puwili kagorik wazonoyeng keya mele-
wangka yokolongyeng wakiya logo wei miziweki keliwili, logo yongkam-
banuwiligu puwili yemanewili mizibene. Keya puwili pundikke yongkam-
banu mamokki wirege puwiliyegi pelik yeiweki miziwili, Wangane Ngaibek,
miziwili. Keya puwili i walek songonoyengke paka orozarikke yongkam-
banuwiligi wirege yongkambanuwiligu pakelibene mogosiweki keliwili.
Keya puwili ngeragi yemane miza ni piyengke tung yeikyeng kilingwiligu
mogosi piyengke mogosiweki keliwili.
47 Puwili yongok komatewiligi iyengki kanda purik puwili yongok ko-
matewili purikki iwaka koyimowei ngaigu king i walekmakkiyeng weiweki
yeiya logo kalike ngereke ngezewiligi liwik wawiyiwili. Keya waleleige
purik puwiligu kaile ngezewiligiyeng momane meibene Anotoyegi waberek
miziyeng yokolong panu meiwili. Togo kalike Anotogo yongkambanuwili
kaile puwiligiyengki wiyeke ngagozak keleyi puwekke puwili ngangang
weiyagi, kapura yombanu loyengki waligeleyi puwiligu kaile panu mizi
piyengki wiyeke ngangang yemane panu weiyagi. Logo Yisugu puwiliyegi
ngago piyeng Anotogi i walek yemanemakke mogosa wizimowei kozak
yeiya.

21

1 Yisu pakeli wei miza logo yombu kingyengko kolawili Anotoyegi opa
maniweki king nayeng yeke ige pelengwekke wiyirikki pakela.
2 Keya pugu mabilik yongok komate watabiyengki yeik panu namele
kanda korok neyau wiyirikki pakela.
3 Pulaga Yisugu pelik yeiya, Nogo inuwayegi wameik panu kozak yei,
yongok komate watabiyengki yeik panu pemologo wiya piyengko yombanu
mabuwiligu wiya piyengka ngalege panu kani,
4 purik puwili mabuwili king kolokngagonoyengka Anotoyegi puwiligu
songono mani keya ngoluk kolokngagono yolu, kapura pemele, pi
watabiyengki yeikmele kele kapura pugu wara yoluyeng mabiyeng wiya
logo pi ngeragiyeng weiyagi nayendau ono, yeiya.

5 Yisu kiling nawili Anotogi i walek yemane yombiyangaimakki pelik
kozak keli, I pemakki king peyeng palumuyengko keya watabi yongkam-
banuwiligu Anotoyegi manayengko mizagewiyege i pemak, pelik, kela.
6 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo iniyegi ngago i pemakki
langai nara kozak yeiweki, wok nakka purik yombanu Yudawiliyegi ngai
miziwiligu kanda i mabek inugu pelege pakeli pemak mamak yowela melagi
keya kingyeng sugusugu miza melagi, king neyau pulogo menalege nakki
ngalege nak wiziyagi ono, puwiligu yowela melagi, yeiya.
7 Keya Yisu kiling puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek, talik-
wekke pilik mizagi? Keya kazing talikmokko pilik mizagi pura lewagela-
girikki were teniyegi walimizagi, meiya.
8 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Waberek panu. Inuwa yombu
inuwayegi ngaigu kisi puwiliyegi kiriwei miza nagani. Purik yombanu
kolokngagono yeik nogorage lewagi kani logo pelik kisi wiriyi nangai, Ne
Kilisibek, kisi nangai keya, Wok Yisu lewagibek weik mereke, kisi nangai,
kapura puwiliyegi kerewiya logo kiriwei mizi nagani.

9 Keya inuwa ngai keliyengki langai kerewiyi keya yombanuwili ngabelak
koweige nayengke watabi nayengki wiyeke sisik miza logo ngalizi meiya
meli kang keya miza melirikki kerewiya purik kulili mizi nagani. Watabi
pilik piyeng mabiyeng were lewagelagiyeng kani kapura piyengko mizi
purik ngabelakpek weik yeikkirikki mizi yagenda ono, yeiya.
10 Keya Yisugu mawinda pelik yeiya, Ngabelakpek weik yeikkine were
peyeng pelik lewagelagi, yongkambanu ngabelak nakkewili kiling yongkam-
banu ngabelak nakkawili ngai kelagi. Keya kapman ngabelak nakkebek
kiling kapman ngabelak nakkabek ngai kelagi, keya yongkambanu ngabelak
nayengkewili kiling yongkambanu ngabelak nayengkawili ngai kelagi.
11 Keya puwekkerik ngabelak kolokngagonoyengke kuburuk unatuba
panuyeng ulagi, keya ngabelak nayengke ngaba ibeng yemaneyeng mizagi,
keya kemegeme nalangai unatuba panuyendau lewagelagi, keya paka
ngilumbekka watabi yemane wirangai panu nayeng keya ini kulili ke-
leyagiyendau lewagelagi.
12 Watabi pilik peyeng kalike mizagi kapura were inuwa neyegi kiriwei
mizirikki wiyeke yombanuwiligu inuwa kebangkela logo ngangang keleyi
ma kuneng yanagi, keya puwiligu inuwa panga i walek songonoyengke
ngaiwiliyegi iza orowei kunagi logo ngagozak keleyagi logo wigira wezayagi,
keya yeik nogoragi wiyeke puwiligu inuwa yombu ngabelakpekki King
Ngaiwili keya kapman ngai yemanewiliyegi ngagozak keleyibene iza orowei
kunagi.
13 Puwekke inuwa weik puwiliyegi neyegi langai kozak yei keya ngago
nogo inuwayegi waligeleyaragi langai kozak yeiyagi.
14 Tegi inuwago were ngago puwiliyegi yeiyagi nayeng pangka pangka
mizagirikki wiyeke wilek ngelek kumula nelegi yeik karagare koyizo.
15 Purik, pilikta lewagela puwekke purik, mabura nogo kangka in-
uwagiyeng wazono iwakagira yanagi keya nogo kili inuwagiyengke ngago
lang wazono mela to melagiyeng wiyagi mena, logo yombanu inuwa ngan-
gang yanagiwiligu ngago nogo inuwa yana pura keta wezameli keya moma-
nenda wiyagi langai ono.
16 Keya puwekke iniyaga nawiligi panu keya mangowiligurau ini
yombanu ini ngangang yanagiwiliyegi iza yanagi, keya iniyaga nawiligi
si keya sakwiligu iniyegi mabilik keleyagi, keya iniyaga nawiligi
ingembuwiligurau ma inigi kewengkewiligurau mabilik iza oroweigi logo
yombanu ini ngangang yanagiwiliyegi iza yanagi. Puwiligu iniyaga nawili
yela logo ibengki kani,
17 keya ini yeik nogoraga yawe mizirikki wiyeke yongkambanu
mabuwiligu iniyegi kumbak mizagi kani.
18 Puwiligu iniyegi pilik keleyagi kele kapura pilik mizagi piyeng
yeikkiyengko keya kazing kumbekki lewengkerik nakkorau ini
kebangkelagi ono.
19 Keya ini kozang panu koyarikku ini wik ngizi koyimagi pura weiyagi.

20 Kapura inugu Yirusalem yerendagi tapakeleige amiwiligu yawereng
kelemiya puwekke purik mabura wok yerenda kaile kaile kelemiyagibek
weik mereke lewa kani.
21 Wok piyengke yongkambanu Yudaya ngabelakpekke yolu puwili nga-
belakpok wiya logo kazi paka lewakyengke liwik siweki kunizo, keya
Yirusalem yerendage yeke ige yolu puwili yereng puraga welagela kazi
kunizo, keya Yirusalem yerendaga welagela kuna puwili ngereke yeke
yerendagi kang yongo nagani.

22 Purik wok piyeng Anotogo yongkambanu Yirusalemwiligu kaile kaile
mizayengki wiyeke ngangang yanagiyeng, logo puwekke Anotogi Kapiya
Walektikke ngago pugu lende miza piyeng weik ngizigi.
23 Togo Anotogo yongkambanu Yirusalem pewiliyegi sisik miza purikki
wiyeke amiwiligu ngangang unatuba panura yongkambanu ngabelak
pobokkewilyegi yanagi. Tegi wok piyengke yongok mandik kogo puwili keya
yongok mandik yebili yani puwiliyegi ne yalek panu mizagi, purik puwili
nguk namizi paka lewakyengke liwik siweki kunagi langai onowili legi.
24 Keya ami Yuda onowiligu yongkambanu Yuda kolokngagonowili lang
yokolongyengko yela logo ibengki keya puwiligu Yuda ibeng ono puwili
ngabelak ngezewiligibekka iza orowei ngabelak koweigeyengke kangki,
keya ngabelak koweige piyengke Yuda onowiligu Yudawiliyegi ngaigi keya
Yudawili puwiliyegi kulengke koya wok Anotogo Yuda onowiligu ngai pura
weik yeik kai pokko Yudawili ngereke Yirusalem yerengke yoluweki yogi.

25 Wok ngabelakpekki kangkali panu piyengkirik, yokmek keya ngombek
keya pelewewiligu watabi wirangai nayeng mizagi. Keya ngabelakpekke
pelege wizambekki ngai ngagomek keya kailau yemaneyengki wiyeke
yongkambanu ngabelak mabiyengkiwili kazi unatuba mizagi.
26 Keya watabi paka ngilumbekke yolu piyeng urukang mizagi logo pilik-
tikki wiyeke yombanuwiligi wilek kangyeng kulilimokko kolagi keya puwili
watabi ngabelakpek mabokko lewagelaweki mizi piyengki wilek ngelek
kumulagi kani.
27-28 Togo inugu tapakeleige peyeng weik mizi mabura Anotogo ini
kunengyengka wila wazayagira weik mereke lewa legi ngai yuke koyi-
mowei wilik kagowing mizageya koyizo. Pilik miza logo pulaga yongkam-
banuwiligu ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke kozainumbekke
kozanda keya ngaiwak unatubarik kiling tabunda lewarikki pakelagi, yeiya.

29-30 Pulaga ngereke Yisugu ngago saweliwei pera puwiliyegi pelik kozak
yeiya, Kusayeng kabeneng panu keya kilili keya kebarek yemane uli
puwekke ini iwaka yokpek seliweki mereke mamizi.
31 Kazing mabilikmekke inugu watabi nogo iniyegi kozak yeiya piyeng
weik mizirikki pakeli puwekke purik mabura ngabelakka pelege Anotogo
pigi ngaimekki kemenak ngaigira weik mereke mamizagi purik inugu iwak-
agi.
32 Wameik panu, yombanu ini Yudawiliyegi ngai mizi puwiligu ini
mabuwili neneng ngeliweki lewagi kapura ini kemenak neneng ngelagi ono.
Iniyagawili ngoluk yolugi logo nawiligu watabi nogo kozak yeiya peyeng
mabiyeng ngizi lewagelagirikki keriyagi.
33 Ngilumbek keya ngabelakpek yeik sagi, kapura ngago nogorarau yeik
sagi ono, ngago nogora wizagomagi.

34 Togo ini inugu mizi piyengki waberek ngai koyizo, purik wok negi
yogibok nguk namizi iniyegi lewagela wiriyi penangai kani. Keya tamizeige
ini kazing wazewaze mizimekke koyimowei kai nameli keya mizi, keya
watabi korikwekkiyengki wilibek mizirikki ne pakela logo purik wokpokko
nogo iniyegi mizagirik watawiliyegi lagowa wiyi pilik mizagi,
35 purik ne yo purik yongkambanu ngabelakpekke pelege yolu puwili
mabuwiliyegi lewagelagi kani.
36 Togo wok mabiyeng waberek panu ngai koyizo keya Anotoyegi waberek
wilibek mizageya koyizo logo pugu ini kozanda yanibene. Ini pilik kozang

yolu purik mabura watabi nogo lewagelagi kaiya piyengko ini kawiye walibene keleyagi langai ono logo ini kalike ne yombanu paka ngalega kayimabekki wirege luweza koyagi. Tegi ngai yuke koyimowei pilik waberek mizageya koyizo, yeiya.

37 Logo yoklongko Yisu yongkambanuwili Anotogi i walek yemanemakke ngago pugura waligeleyageya wiziya. Kapura kusage purik pi lewak yengelei Olipyeng kilimbekke yolu mizi
38 keya wangkotage purik yongkambanu kolokngagonowili Anotogi i walek yemanemakke piyegi kang mizi logo pugu kaiyengki kerewiyiwek

22

1 Wok yemane Pasobabek meibek weik mereke logo wok pok ngeragi yemane miza nibek, logo kirisimasi mabiyengki keriyibek. Logo wok pokkorik Yudawili perek ngeragi yisriktau onoyeng keremiza logo nibek logo nageya koyimowei walaka Anotogo puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki kangyengke iwirik pukmela wizilege keriya logo puwiligi koloyakamandik kalogoliwili ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulibek.
2 Yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki waligeleyiwili kazing Yisu ulagi namekki weli. Puwili yongkambanu yeikwiliyegi kazi kopong puwili liwik mizi.

3 Ngaiwili pilik mizageya keya Sadang Yuras Isaliyoto mei Yisu ngezebokko yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau waligeleyiwiliyaga nakyegi kiliya kuna.
4 Sadangko weik Yurasgi kangkabekki ngai logo Yuras yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai yoluwiligi ngaiwili kiling kazing pugu Yisu mele puwiligiyengke miza yanagimekki kozak keliweki kambela.
5 Yombu yaka puwili wilik miza logo puwiligu pi king managi sawiya.

6 Togo Yuras ngago puwiligiragi ei miza logo pi weik kazing liwik Yisu keke wizilege yombu ulagi puwiliyegi miza yanagi namekki weik welageya wiziya.

7 Pulaga wok Yudawiligu perek ngeragi Yis meiriktau onoyeng keremiza logo nagibek weik lewagela. Wokpok i namakkiwiligu liyeng memeng marek namek uli mizagibek.
8 Wokpok weik lewa logo Yisugu Pita keya Yowanyegi pelik yeiya logo wezayela, Kambeli logo ngeragi tenigi Pasobaragi kumuliweki nagiyeng ngayek mizizo, yeiya.
9 Tegi piyaugu pelik nguk meiya to mela, Togo talege kangki keya i takkimakke ngeragiyeng ngayek mizagirikki ni keli, meiya.

10 Pugu pelik yeiya to mela, Kerewiyi, yali paka Yirusalem yerendage kiliya puwekke yombu kaimi narage kai nak kola warabek yaligu paka kazingke yoromaure mizagi kani. Piyegi kiriwei kunizo logo i pugu kiliya kang pumakke yalirau kiriwei lizo.
11 Logo imakki mangobekyegi pelik meizo, Kiriwagabokko niyegi kaira, Ne kiling yombu nogo waligeleyiwili ngeragi Pasobaragi kumuliweki ngeragi nagimak tamak, meizo.
12 Pulaga pugu yaliyegi yeke ngalege i kawegawe watabi lalek keya pulangaiyeng kiling namak waligeleyi penanging kani pulogo yali ngeragi tonuguyeng ngayek mizizo, yeiya.

13 Piyau weik kambela logo watabi mabiyeng Yisugu yaka piyauyegi kozak
yeiya mabilik miza wizilege piyau weik i pumakke ngeragi Pasobaragi
kumuliweki nagiyeng ngayek miza wiya.

14 Pilik miza logo ngeragi niwekkerik Yisu yombu ngezebokko waligeleyi-
wili kiling weik i pumakke kanda logo panga lalektaga mogosa.
15 Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne waleleige nganganda wagelagine, were
ne ngeragi Pasobaragi kumuliweki miza ni peyeng inuwa kiling niweki keli
panu.
16 Purik kerewiyi, ne ngeragi Pasobaragi peyengka nagi ono wiziya watabi
Pasobarago walimizi piyengki solorik ngizi miza logo Anotogi ngai yolugi
pura yawe mizi puwekke ne ngereke piyeng nagine, yeiya.
17 Pilik yeiya logo pulaga Yisu kai waing kakpek weiya logo Anotoyegi wa-
zono meiya logo pelik yeiya, Kak pobok weiya logo ini mabuwili kakpekka
nizo.
18 Purik kerewiyi, nogo kai waing pobok nagi ono wiziya Anotogi ngai
yolugi pura yawe mizi puwekke ne ngereke nagine, yeiya.
19 Pilik yeiya logo Yisugu pereksik weiya logo Anotoyegi wazono meiya
logo sikila logo puwili yanageya wizimowei pelik yeiya, Pobuzikku walimizi
purik korik nogowekki walimizi yagenda. Korik nogowek iniyegi wiyeke
puwiligu ne yombanu nelagiwiliyegi yanagi. Ini pezik ni puwekke purik
mabura inuwa nogo iniyegi wiyeke watabi miza piyengki kumulizo, yeiya.
20 Puwili ngeragi na logo pulaga kazing mabilikmekke pugu kakpektau
puwiliyegi yana logo pelik yeiya, Kai waing kak pobokko walimizi purik iwi
nogobekki walimizi yagenda. Pokko walimizi purik Anotogo ini kemenak
ibengkiraga yaliya wazayagi puragi langai ngago wik silok tiya pura ngelagi
ono, kapura negi iwi kubula walagibokko kozang kelemiyagi.
21 Kapura pakeli, yombu ne yombanu nelagiwiliyegi niza yanagibek ne
makngeze kiling lalektaga mogosa yolubek kani.
22 Purik ne yombanu paka ngalega kayimabek ibengki, Anotogo mizagi
kaiya pilik, kapura yombu ne yombanu nelagiwiliyegi niza yanagibekyegi
yalek unatuba keli, purik Anotogo pi ngangang yemane panu managi, yeiya.
23 Pilik yeiya logo weik puwili ngezewili takko pura mizagi miza legi nakko
nakyegi nguk meiya yongomo mizi.

24 Keya yombu Yisugu waligeleyiwili ngezewiliyaga tak Anotogi
ngaimekke yeikta lewegegi miza legi kozak keli yongomo miza.
25 Pilik legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ngabelak pobok mabokko King
Ngaiwili yongkambanuwiliyegi ngai kozang yoluwili keya yaweyeng yani-
wili logo puwiligu kelirik yongkambanu yeikwiligu King Ngaiwili yombu
wazonowili yeiyagi purikki keliwili.
26 Kapura inuwa pilik pura mizagi onowiligu, segeya inuwayaga yeikta
lewegebok, nawiligi kulengke yolubok. Keya ngai yemanebok, nawiliyegi
yawe mizibok.
27 Ngabelakpekkewiliyegirik yombanu yemanebek yeikta kilimbek ka-
pura neyegirik yombanu nazuwagawiliyegi yawe mizibok yeikta kilimbek,
kapura ne inuwa kiling wizageya wiriyawekkerik ne yombanu nazuwagaw-
iliyegi yawe miziwili kelik, inuwayegi saweli wiriya.
28 Kuneng neyegiyeng lewagelawekkerik inuwa ne wezaniya ono, inuwa
ne kiling koya.
29 Togo negi Mangobokko ne ngai pugumekke ngaiweki keleni pilik, nogo-
rau mabilik

30 inuwa ne kiling lalek nogorage ngeragi ni keya kai niweki keleyagi keya
tung mogosagiyengke mogosa wazayagi logo yongkambanu Isileiliwiligi
ngai meleyau keya pongo ingenazikka neyau piyengki inuwago ngaiweki
keleyagi, yeiya.

31 Pulaga Yisugu Pitayegi pelik meiya, Simong, Simong, kerewiye, Sadan-
gko Anotoyegi yaka nguk meiya kani ni yang keleniweki, yaweleige ngai-
bokko iwing palewayengka kaileyeng kik kik kelemiya logo wazonoyeng wei
pilik.
32 Kapura, Simong, nogo yaka nigi neyegi ngizi kumuli pura kawiye nelegi
Anotoyegi waberek miza kani. Logo ni kawiyegi kapura ya nugura kuneng
miza logo neyegi kowita logo ni ngereke yowekke purik mabura ni nigi
kewengkewiliyegi kozang keleyimo, meiya.
33 Pitago Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, ne ni kiling panga wigirimakke
wigiri keya ni kiling ibengweki kangkere miza wizinda, meiya.
34 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya, Pita, nogo nugu kai mangaira neiweki
logo pura pelik, kang neyauganara nugu yeik nogora liwik wiyagi logo ni
neyegi lusuwei panu kaiya wizigeya pulaga winak talekmek kai penangai,
meiya.

35 Yisugu mawinda puwiliyegi pelik yeiya, Koka nogo ini kik kalok king
waliyeng keya kik yemaneyeng keya inge kangyeng kilindau ono, yeik
wezayela puwekkerik ini watabi nayengkirau suwei wela ma yeik? Pilik
yeiya logo puwiligu pelik meiya to mela, Tonuwa watabi nayengkirau suwei
wela ono, meiya.
36 Togo Yisugu pelik yeiya, Wameik panu kapura mabek watabi
kunengyeng inuwayegi lewagelagi legi nak kik kalok king wali nagik
kilimbek mabura pugik warimo keya mabilik kik yemane nagik purik
warimo. Keya nak lang nawektau onobok mabura melewangka pugurik
nakyegi kingyengki ngane weibene mana logo king piyengke lang nawek
weimo logo warimo.
37 Purik Anotogi Kapiya Walektikku pobilik kaiya puragi kiriwei, neyegi
mizagi,
Puwiligu pi yombanu kaile miziwiliyaga nak mena miza. *Isaya 53:12*
Wameik panu, ngago neyegi langai pilik kaiya piyeng weik ngizi
lewagelaweki mizi, yeiya.
38 Kapura pugu waligeleyiwili puragi solorikki iwaka ono kopong puwiligu
pelik meiya, Yemizibek, pakele, lang neyau peyau, meiya. Togo pugu pelik
yeiya to mela, Mabilik mena, kangweki, yeiya.

39 Pulaga Yisu pulumeng wiya logo lewak yengelei Olipyeng kilimbekke
kambela, pi ngezebokko mizageyalik. Keya pugu waligeleyiwilirau pi kiling
kambela.
40 Keya puwili paka waberek mizagilege lewagelawekke pugu puwiliyegi
pelik yeiya, Pelege waberek mizi, inuwayegi yang keleyiweki lewagi
piyengko inuwa kawiye walibene keleya nelegi, yeiya.
41 Pilik yeiya logo pi puwili wezayi panga keke nangezi kuna logo pi
ingegereyau laliya logo waberek miza logo pugu Anotoyegi pelik meiya,
42 O Peba, nugu neyegi ngangang wiriyagi pura keya ibengki pura yeik
sa wazamiye, kapura keli nogora ono, pilik segeya keli ni makngezegiragi
kiriwei mizimo, meiya.
43 Logo Anotogi angela nak weik piyegi kanda kozang kelemiya.

44 Yisu kuneng yemane panu keli legi pi kozang panu waberek miza. Logo
ulong pugubek iwibokko wali pilik panga ngabelakpekke wala.
45 Pi pilik waberek miza logo yangalek meiya logo panga ngezebokko
waligeleyi neyauganakwiliyegi to kuna logo morok iwek koyilege, purik
puwili watabi miziweki mizi piyengki ya kuneng panu kopong puwili iwek
kola.
46 Togo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa iwek kola yolura nangki?
Yangalek meiya logo inuwayegi yang keleyiweki lewagi piyengko inuwa
kawiye walibene keleya nelegi waberek mizizo, yeiya.

47 Yisu ngoluk ngago kaiyageya wizigeya yombu kolokngagono wiriya.
Yuras meleyau keya pongo ingenazikka neyau Yisu ngezebokko waligeleyiwiliyagabokko kazingmekki orozarikke wiriya. Togo pi Yisu songok
kuliweki mereke wiriya.
48 Kapura Yisugu piyegi pelik meiya, Yuras, nugu ne yombanu paka
ngalega kayimabek kazing songok kuli pumokko ne nelagiwiliyegi niza
yaniweki mizi lewa purik ne iwaka. Tegi ni negi kewengke wezalikpek
kewengkewiligimekke songok kuli wak, meiya.
49 Logo Yisugu waligeleyi pi kiling koyawili pakela logo pelikta mizi-
weki mizi mamiza legi puwiligu pelik meiya, Yemizibek tonugu lang
tonuguyengko yeli pei ma, meiya.
50 Mabuwekke puwiliyaga nakko yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai
yemane panubekyegi yawe mizibekki kerelik ngaigezuwagemek peto ula
mela.
51 Kapura Yisugu pelik meiya, Pilik mizi wak. Yawe pilik mizi pura ngereke
mizi nagani, wizamimo, meiya logo pugu yaka yombubokki kebira keya
kerelikmektau kebangkela logo yombiyangai wazamiya.
52 Pulaga Yisugu Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi ko-
lak miziwiligi ngaiwili keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai
yoluwiligi ngaiwili pi miza wariweki wiriya puwiliyegi pelik yeiya, Ini
mabektik ne yombanu ngowei wezalikpekyegi lang keya kilikkilikyeng kil-
ing ne niza wari yawerenda.
53 Ne ini kiling panga Yirusalem Anotogi i walek yemanemakke wok
mabiyeng wiziya kapura pilikwekke inugu ne kebangkela ono, kapura
weik pera inugu ne kebangkeliwekira, purik Anotogo inuwayegi Sadangko
sawelibene piyegi ei meiya kopong keya Sadang kusabanurikke ngaibekki
kozanda ini kiling wizinda kopong, ini weik pilik mizi, yeiya.

54 Puwiligu weik Yisu kebangkela logo pi miza orowei panga yombu An-
otoyegi kolak miziwiligi ngai yemanebekki imakki kuna. Logo Pita ngereke
yorik Yisuyegi kalika koweige kiriwei kuna.
55 Pi yaka ngai yemane panubokki imakke kanda puwili imakke yerengke
yezizik waliya koyilege Pitarau pulogo yezizikke mogosa puwili kiling
mogosa wiziya.
56 Logo kolomandik yawe miziwiliyaga namelego pi yezizikke pulogo
mogosa wizilege pakela logo pugu piyegi ngai yuke panu wizimowei pelik
kaiya, Wameik panu, yombu poboktau Yisu kiling wiziyabek kani, kaiya.
57 Kapura Pitago ngaigu, A'a'. Yongokmele, ne pokyegi lusuwei, meiya.

58 Songono nangezi wiziya logo yombu nakko Pitayegi pakela logo pelik
kaiya, Nirau Yisugi yombanuwiliyaga nak kani. Pilik kai legi Pitago pelik
kanga meiya to mela, Yombanubek, ne puwiliyaga nak ono, meiya.

59 Keya pulaga awa wamenak wiziya logo pulaga yombu nakkorau nawiliyegi ngago kozang pelik yeiya, Wameik panu, yombanuboktau Yisu kiling wiziyabek, purik ngago pugurago pi pongo ngabelak Kalili meibekkabek mizi.
60 Kapura Pitago pelik kanga meiya to mela, Yombanubek, nugu kozak kai puragirau nogo iwaka ono, meiya logo pi ngoluk ngago kaiyageya keya nguk namizi winak talekmek weik ngago kai.

61 Yemizibek yowezak meiya logo Pitayegi ngai yuke panu kelemiya logo mabuwekke Pita weik ulogo Yemizibokko piyegi ngago lang pelik kozak meiya pura, mabek kusage winak talekmek ngago kaiyagine ni were kang neyauganara neyegi lusuwei kaiyagi kani, meiyaragi kumula
62 logo pi kuneng yemane miza logo yenge yerengke welagela kanda ingi yemane panu kaiya.

63-64 Keya pulaga wagela Yisuyegi ngai yuke puwiligu wiregawere pugura kagorik walerikku ngokmana logo piyegi songomeiya mani keya yang mei keya pi uli kelemiya logo puwiligu piyegi pelik meiya, Nugu ni Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek kai mena takko ni neli miza purik kozak kai, meiya.
65 Keya puwiligu ngago korowali nayendau piyegi meiya.

66 Wangane pura Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi wata kolak kelibene miziwiligi ngaiwili keya yombu Mosegi loyengki waligeleyiwili menalege wawere ula logo Yisu miza orowei ngezewiliyaga ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi kuna.
67 Yeke ige kanda puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Nugu ni Kilisibek, Mesiyabek Anotogo yawe pigi teni yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabok ma yeik purik teniyegi kozak kai. Pilik kisi legi pugu pelik kanga yeiya to mela, Tamizeige nogo iniyegi kozak yei purik inugu neyegi ngizi kumulagi ono.
68 Keya tamizeige nogo iniyegi nara nguk yei puwekkerik inugu neyegi kanga kisa yo melagi ono.
69 Kapura mabek teng peraga kang purik ne yombanu paka ngalega kayimabek ngereke paka ngalegi yongorik Anoto watabi mabiyengki kozandagi mangobekki ngaigezuwage mogosa yolugi logo pi kiling ngaiweki, yeiya.
70 Pugu pelik yeiya logo puwili mabuwili piyegi pelik meiya, Togo ni Anotogi Marekpek? Legi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya to mela, Ini makngezego ne pok kisi yagenda keya inugu ngago kisi pura wameik.
71 Pugu pelik yeiya logo puwiligu pelik kisa, Teni makngezego kili ngezebekki panurago kairikki yaka kerewiya, legi teni ngereke ngago talikta kerewiyiweki?

23

1 Pulaga puwili mabuwili yangalek meiya logo Yisu miza oroweirik yombu ngabelak Yudaya meibekki Rom Kapman ngaibek Pailet meibekyegi kuna.
2 Panga pulogo kanda puwiligu piyegi weik ngago kolokngagono yowa logo puwiligu Pailetyegi pelik meiya, Teni yombu pobokko yongkambanu tonuguwiligu kazing mizi kayimiyengka kokowa lewengke iza orowei keleyirikki pakela, keya Sisa Rom Kapmanbekki King Ngai tenigibekyegi teni king takisyeng mana nelegi yei, keya pi ngezebek Kilisibek, pi King Ngai nak yeirikki wiyeke miza orowei lewa, meiya.

3 Togo Pailetgu piyegi pelik nguk meiya, Ni Yudawiligi King Ngaibek ma
yeik, meiya. Tegi Yisugu pelik meiya to mela, Ni makngezego kai mabura,
meiya.
4 Pulaga Pailet yenge yerengke kuna logo pugu yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngaiwili keya yongkambanu wawere ulawiliyegi pelik yeiya, No-
gorau ngago korowali yombanu pobok ngagozak kelemiyagi langai nararau
piyaga kerewiya ono, yeiya.
5 Pailetgu pilik yeiya kele kapura puwiligu kozang panu pelik kisa,
Ngago pugu yongkambanu yeikwiliyegi waligeleya piyengko puwili Kap-
manwiliyegi kiyebuk miziweki keleyi. Pi solo pilik mizarik Kalili nga-
belakpekka miza logo pulaga Yudaya ngabelakpek mabok waligeleyi kang
kayimeige mabek weik Yirusalem yerengke pelege lewagela, meiya.

6 Pulaga Pailet puwiligu yeik Kalili pura kisa puwekke kerewiyawekke
pugu nguk yeiya, Yombanu pobok Kaliligabek ma yeik, yeiya.
7 Logo pi Yisu ngabelak Elodogo ngai yolubokkabek purikki iwakawekke,
pugu Yisu Elodoyegi wezamela, purik Elodorau Yirusalem yerengke
mabuwekke wizilege.
8 Elodo Yisuyegi pakela logo pi wilik, purik pi koka Yisugu miziyengki
kerewiya logo pugu kelirik Yisugu Anotogo keke mizi nayeng mizirikki
pakeliweki keli legi pi Yisuyegi wok pakela yoluweki keli.
9 Logo Elodogo ngago kolokngagono Yisuyegi nguk meiya kapura Yisugu-
rau ngago lang narik kaiya ono.
10 Keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Mosegi loyengki
waligeleyiwili pulogo mereke kanda Yisuyegi ngago kolokngagono panu
yowa.
11 Logo Elodo kiling ami pigi nawiligu Yisuyegi yang meiya keya piyegi
kendek ngelaiyeng kelemiya. Pilik mizageya koyimowei puwiligu pi kagorik
palumu King Ngaiwiligu wakiyi pilik narik wakiya wazamiya logo Pailetyegi
ngereke miza mana.
12 Wok mabokko Elodo keya Pailet kewengkeyau miza. Piyau kokarik
nakko nakyegi ngai keremizageya koyimayau, kapura Yisuyegi wiyeke
piyau weik kewengkeyau miza.

13 Pulaga Pailetgu yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Yudaw-
iligi ngaiwili kiling Yuda yongkambanuwiliyegi ngago yeiya
14 logo puwiliyegi pelik yeiya, Inuwago yombu pobok neyegi miza orowei
kanda pelik kisi, Yombanu pobokko yongkambanu tonuguwiligu Kapman-
wiliyegi kiyebuk miza logo puwiligu kaile miziweki keleyi kisi, logo mabek
inuwagi wirege nogo piyegi nguk mei keya kerewiya miza kapura nogo
piyaga inuwago ngagozak kelemiweki mizi puragi ngizi nara kerewiya ono.
15 Keya Elodogo pi teniyegi ngereke wezayomela purik pugurau mabilik
nara kerewiya ono. Logo kerewiyiwekkerik yombanu pobokko kazing
korowali tonugu pi ula logo ibengki langai namek miza ono.
16 Tegi ami nogowiligu pi yeik wizale ula logo kazing inugu mizimekke
nogo wila wazamiyagi, yeiya.
17 Kazing pumok pelik, wok Yudawiligu Pasobaraga pakelibekke kirisi-
masi mabiyengkerik Pailetgu yombanu wirigirawiliyaga puwiligu keli nak
wila wazami mizi.
18 Pailetgu pilik miziweki mizi purik puwiligu iwaka legi puwili mabuwili
menalege ngalizi pelik kek kisa, Yombanubok wila wazami nagani, pi ule.
Keya yombu Parabas meibok wila wazamiya logo teniyegi yane, kisa.

19 Parabas ulogo Romwiligi Kapman ngaiwiliyegi ngai miza logo yombanu
nak ula logo ibendikki wiyeke wigira wazamiyabek.
20 Pailet pilik kisi puragi kerewiya kapura pugu kelirik pi Yisu yeik wila
wazamiyagi keli legi yongkambanu wawere ulawiliyegi mazenda nguk
yeiya,
21 kapura puwiligu ngalizi pelik kek kisa yo mela, Pi paka yengeleileige nili
ule, kisageya mizi.
22 Pilik kisa logo Pailet ngago kang neyauganararau puwiliyegi pelik yeiya
to mela, Kapura korowali talikta pugu miza kai? Nogorau pugu korowali
mizi keya kai pi ibeng wazamiyagi langai nayendau kerewiya ono legi
nogo ami nogowiliyegi pi ngangang managiragi kozak yeiya logo yeik wila
wazamiweki mizi kani, yeiya.
23 Pugu pilik yeiya kapura yongkambanuwiligu ngoluk mazeng keya ngal-
izi panu pelik kek kisa, Yisu paka yengeleileige nili uliweki, kisa. Togo kalik
panuge puwiligu kek kisayengko ngago Pailetgira ula.
24 Tegi Pailet weik puwiligu keli maburage Yisu uliweki miza.
25 Keya puwiligu yombu wila wazamiweki kelibok Pailetgu wila waza-
miya. Pok ulogo Romwiligi Kapman ngaiwiliyegi ngai miza logo yombanu
nak ula logo ibendikki wiyeke wigira wazamiyabok, kapura Pailetgu Yisu
puwiliyegi miza yana logo puwiligu piyegi miziweki keli piyeng mizibene.

26 Pulaga weik yombu Rom Ami puwiligu weik Yisu miza orowei
kuna. Puwili tagoneige pura kazingmekke yombu Saimon yereng Sairini
meiragabek paka yawega lewa logo paka Yirusalem yerengke kuniweki
wizilege. Puwiligu pi kebangkela logo Yisugi yengeleilei wagela wazamiya
logo Yisuyegi kalika kiriwei kunibene meiya.
27 Yongkambanu kolokngagono wawere ulawili piyegi kiriwei kuna.
Puwiligi tepekke yongok nawili ingkeya ngabik mizi keya ingi yalek mizagi
nayeng mei kuna.
28 Yisu puwiliyegi langai kowita yo mela logo pelik yeiya, Ini yongok
Yirusalemgawili, ini neyegi wiyeke ingkisi nagani, kapura ini makngezego
ini makngeze keya inigi yango keya marekngangwiliyegi ingkisagirikki kai.
29 Purik kerewiyi, wok kalike kuneng korowali yemane panuyeng keya
ngangang yemane panuyeng lewagiyengke purik yongkambanu nawiligu
pelik kisagi, Anotogo ini kabili puwiliyegi langai wazono miza wizinda, keya
pugu ini yongok koloyakong wazayi nangai puwiliyegi wazono miza wiz-
inda, keya pugu ini yongok koloyakong yebili yana ono puwiliyegi wazono
miza wizinda, kisagi. Pilik puwili wilikwilik panu mizagiwili, purik puwili
koloyakong puwiligiwiliyegi ingkisagi ono.
30 Wok kuneng keya ngangang mizagi piyengke purik yongkam-
banuwiligu lewakyengki pelik kisagi, Teni ibengki keli mena tenigi ngalege
wali, kisagi, keya lewe songonoyengkirau pelik kisagi, Teni ibengki keli
mena, teni ngokmani, kisagi.
31 Yisugu pilik yeiya logo mawinda ngago saweliweira pelik yeiya,
Tamizeige yengelei ngoluk wikleigi kaile pilikyeng mizi purik mabura yen-
gelei ngoliyaleige talik mizi penangai? Purik pelik kai yagenda, Puwiligu
mabek ne yombu kaile nararau miza onobekyegi ngangang nanagi legi
puwiligu kalike ngereke ini yongkambanu kokowa mizawiliyegi ngangang
yemane panu yani nangai, yeiya.
32 Puwiligu yombanu neyaurau iza orowei, kuna piyau mabiyau kazing
korowaliyeng miza logo wigira wazayayau, logo piyaurau Yisu kiling yen-
geleiyauge yelagiyau.

33 Puwili mabuwili weik kanda ngabelak wale yeikta Kebi Kozarik meirikke logo Rom Amiwiligu pulogo Yisu yengeleileige ngalege nili ula logo yengeleilei luwe lewamiya. Keya yombanu kazing korowaliyeng mizayaurau mabilik keleya. Nak Yisugi mele ngaigezuwagezikke wazami keya nak pigi mele koranengkezikke wazami miza.
34 Pilik miza logo Yisugu pelik waberek miza, O Peba, mabek mizi piyengki puwili lusuwei legi kaile kaile puwiligu neyegi mizi piyeng tumula logo keremareke wezamelimo, meiya.
Togo amiwili takko Yisugi kagorikyeng weiyagi miza legi puwili yengelei lek uli.
35 Puwili pilik mizageya koyigeya yongkambanuwili pulaga luweza koyimowei pakela yolu, Yudawiligi ngai yemanewiligu piyegi pelik yang kisa, Pugu nawili ibendaga yaliya wazaya mena tamizeige pi Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek purik mabura ngezebokko ngezebek ibendaga yaliya wazamiye, mei, kisa.
36 Keya amiwiligurau mabilik piyegi yang mei wiriyimowei puwiligu piyegi mereke kanda kai waing walek narik niweki mana
37 logo pelik meiya, Tamizeige ni Yudawiligi King Ngaibek purik mabura ni makngezego ni makngeze yaliya wazame, meiya.
38 Ngago lang peyeng paka pigi ngalege pelang korokwekke pelik lende miza,
Pobok Yudawiligi King Ngaibek kani, miza.
39 Yombu kazing korowaliyeng miza logo wiramiya piyauyaga nakko Yisuyegi pelik meiya, Nugu ni Kilisibek kaibek mena, ni makngeze keya terau yaliya wazaye, meiya.
40 Pilik mei legi nakko puragi kerewiya logo piyegi pelik ngalik meiya, Pilik mei wak. Ni Anotoyegi kulili kesak ni pilik mei kak ono. Towa ngangang pugu wei mabilikta wei kani.
41 Towa nganganda wei perik kazing towa ngezego mizayengki wiyeke wei yagenda logo towa ibeng wazayi perik kazing pangkamekke kapura yombu pobok kaile kaile nara mizarikki wiyeke pi nganganda wei yagenda ono kani, meiya.
42 Pilik meiya logo pugu Yisuyegi pelik meiya, Yisu, wok ni ngai kozanda kiling ngai yemizi wizeiweki lewa puwekke purik mabura neyegi kumulimo.
43 Pilik mei legi Yisugu piyegi pelik meiya to mela, Nogo wameik niyegi pera kozak nei, Mabek wokpekke ni ne kiling yereng yombiyangai Paladisi meirage yolugi, meiya.

44 Yokmek weik paka ngilumbekke libuge 12 kilok si ngizige yokmek kusa logo ngabelakpek mabok weik kusa logo wiziya yokmek panga luwege neyauganakwekke yokmek ngereke ngaiwila.
45 Yokmek ibeng wiziya puwekke kagorik Anotogi i walek yemanemakke ngalege wiramiyarik libuga koliyara narik narik miza.
46 Yisu ngalizi panu pelik kek kaiya, O Peba, ne kung nogobek mele nuguzikke nani. Pi pura kaiya logo pulaga weik ibeng.
47 Togo yombu amiwiliyegi ngaibokko watabi yaka lewagela mela piyengki pakelawekke pi Anotogi yeikta pelik yongolok meiya, Wameik ngizi panu, yombu pobok kaile nayendau miza ono, pi pangka panubek, meiya
48 Yongkambanu yaka kayima logo pakeliweki pulogo wawere ulawiligu watabi yaka lewagela mela piyengki pakelawekke puwili mabuwili

i ngezewiligiyengke kando kunimowei nak nak kaile ngezebekkiyengki kuneng kelirikki wiyeke ngeleleng ngezebekkira ula.
49 Keya Yisuyegi kewengkewili kiling yongok Kaliliga piyegi kiriwei kelemi kayima puwili panga koweige nangezi koya logo watabi piyegi mizi piyengki pakelara koya.

50 Yombanu pulogo yolu nakki, yeikta Yosep. Pi Yudawiligi yereng yeikta Arimatiya meiyaragabek. Pi yombanu wazonobek keya pi pangkabek keya pi yombu ngagozakyengki kerewiyiwiliyaga nak.
51 Kapura pi kazing yombu ngagozakyengki kerewiyiwiligu Yisu uliweki miziyengki keli panu ono keya pi, ei, yei ono. Pi teng Anotogo pigi ngaimekki ngaigi puragi yuke yolubek.
52 Pok panga Pailetyegi kanda luweza wizimowei Yisugi yasurik wawiyiweki meiya.
53 Pailetgu piyegi ei meiya logo pi yasurik orowei yerageya logo kagorik wilangka wazono narikku sape miza logo mosindaga king ururu yombanu waliyiweki keremiza namek ngoluk yombanu naktau pulogo waliya onomekke yasurik wiya.
54 Wok melenazikpekke piyeng pilik miza. Wokpok yongkambanuwili watabi Yudawiligi wok yawe mizi onobek wok Sabatpek meibekkiyeng ngayek mizibek logo wokpok weik lewagelaweki mereke legi puwili weik Yisugi yasurik nguk namizi panga mosindaga wiya wazamiya.
55 Yongok ngabelak Kalilibekka Yisuyegi kiriwei kelemi kayima puwili Yosepyegi kalika kiriwei kambela logo Yisugi londa king ururumekki wizilege pakeli keya Yisugi yasurik talik wiya miza legi pakeliweki kambela.
56 Pilik pakela logo waleleige puwili ngereke Yirusalem yerengke yo kayima logo puwili weli keya watabi pulangai kukngizi keliyengka korik puguwekke meliweki pangka pangka miza wiyageya koyima.
Pilik miza logo wok Sabatpekke lorago miziweki kaiyalik legi puwili yerengke kumanara koyima.

24

1 Wok Sondabekke wangane panu yongokwili weli keya watabi pulangai kukngizi keli ulogo pangka pangka miza wiya piyeng orowei Yisugi londagi kambela.
2 Pulogo kanda puwili king yemane Yisugi londage ulogo kandikke waliya wazamiyara yomizora wezamelarikki pakela.
3 Tegi puwili yeke ige kiliya yabela kapura puwiligu Yisugi yasuriktau pulogo pakela ono.
4 Puwili puragi wilek ngelek kumula logo talik tomizo mizageya koyi tagogei nguk namizi yombu watabi wilangka ngaiwaktikku kolayeng wakiya neyau puwiliyegi saweliwei luweza koyilege.
5 Yongokwili piyauyegi pakela logo kulili miza logo morogulung meiya logo ngabelakke pakela momelirikki yombuyaugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa ibengwiligi tepekke wik yolubokyegi weli lewara nangki?
6 Pi pelege yolu ono, kani. Pi yaka yangalekta kani. Pi ngoluk ngabelak Kalilibekke wiziya puwekke pugu inuwayegi kozak yeiya puragi kumula to meli.
7 Pugu inuwayegi pelik yeiya, Ne yombanu paka ngalega kayimabek yombanu kaile kaile miziyeng miziwiligi meleyengke niza yaniweki logo yengeleileige ngalege neliweki logo wok neyau miza logo wok kalikebekke ibendaga yangalek meiweki, yeiya, yeiya.

8 Piyaugu pilik yeiya logo yongokwili ngago Yisugu koka kaiya piyengki
weik kumula to mela
9 logo puwili londa wiya logo panga yerengke kandobela logo puwiligu
yombu meleyauganak pugu ulogo waligeleyawili kiling nawiliyegirau
watabi pakeli keya kerewiya piyeng mabiyengki kozak yei miza.
10 Yongok puwili, Maliya Matalena keya Jowana keya Maliya Jemsgi panu-
mele keya puwili kiling yongok nawilirau Yisugu wezayela Aposolowili
meiwiliyegi piyengki kozak yeiyawili.
11 Kapura wezayelawiligu kumularik yongok puwiligu kozak kisi pura
ngago yeiktago kisi yagenda miza logo puragi ngizi panu kumula ono.
12 Kapura Pita yangalek meiya logo panga Yisugi londagi nginda kanda,
pi lawila logo yeke ige pakeliraige pura kagorikkayeng ngezeyeng wizilege
keya nayendau ono. Tegi pi paka ige talik miza miza puragi wilek ngelek
kumuli kandobela.

13 Wok mabokko yombu mabuwiliyaga neyau pongo yereng yeikta
Emeyasa meiragi kambela. Yirusalem yerengka pongo yereng Emeyasa mei
puragi yokolondik 7 mailgi pangka.
14 Logo piyau watabi yaka miza piyengki nakko nakyegi kozak mei kuna.
15 Piyau ngagozakka tagoneige pura Yisu ngezebek piyauyegi mereke
kanda weik piyau kiling kuna.
16 Logo piyaugu piyegi pakela, kapura piyaugurau piyegi yombu yelebe
miza ono.
17 Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Yaligu kang kunimowei kozak kela yon-
gomo mizi kang pura nangaiyengki, yeiya. Pilik kai legi piyaugi wirega
wereyau yalekke sara koyimowei piyegi pakela.

18 Logo piyauyaga nak yeikta Kiliyopa meiyabokko piyegi nguk meiya,
Nugu kai purik ni yombanu Yirusalem yerengke wiziyabek kapura watabi
yaka wok moleige peyengke lewagela piyeng ni ngoluk iwaka ono, kai
yagenda ma, meiya.
19 Legi pugu pelik nguk yeiya to mela, Watabi nangaiyeng? Pilik nguk
yeiya legi piyaugu kanga pelik meiya to mela, Watabi Yisu Nasarete yerengk-
abekyegi langai miza piyeng. Yombanu pok Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kaibek, keya pi Anotogi wirege keya yongkambanuwiligi wirege yawe
kozanda mizibek keya ngago kozanda kozak kaibek.
20 Logo tenigi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya ngai
yemanewiligu ibeng sibene miza manabek, logo puwiligu yengeleileige
ngalege ulabek.
21 Tonugu koka kumularik yombanu pobok Anotogo wezamela logo teni
Isileiliwili Rom Kapmanbokko ngai puraga wila wazayiwekibek mizabek.
Keya watabi nayendau pelik, watabi piyeng ulogo wok were piyauge miza-
yeng.
22 Kapura yongok teni piyegi kiriwei miziwiliyaga nawiligu teniyegi
watabi nayeng kozak yeiya logo teni lebuk ngai keleya. Puwili yaka wangane
Yisugi londagi pakeliweki kambela
23 kapura yasu pugurik kakwela logo puwili yorik pelik kisi lewa, Teni
Anotogi angela nawiliyegi pakela logo puwiligu teniyegi kozak kisirik pi wik
yolu kisi mena, kisi.
24 Teniyaga nawili Yisugi londage pakeliweki kambela logo yongokwiligu
yaka kozak kisa mabilik panu wizilege pakela, kapura pirau puwiligu pakela
ono, meiya.

25 Piyaugu pilik meiya logo Yisugu piyauyegi pelik yeiya, Yali kangka
yeikyau kani. Keya yaligu ngago yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo
kozak kisawiligu kozak kisa piyeng mabiyengki nguk namizi ngizi panu
kumuli ono.
26 Purik puwiligu pelik kisa, Kilisi Mesiyabek were nganganda wagelagi
logo kalike yeik yemane pugura weiyagi, kisa, yeiya.
27 Togo Yisugu piyauyegi Kapiya Walektikke pi ngezebekyegi langai solo
kaiya piyeng mabiyeng waberek kozak yeiya. Logo solo Kapiya Walek
Mosego lende mizayeng keya pulaga yombanu Anotoyaga ngagora weiya
logo kozak kisawiligu lende mizayengki kozak yeiya.
28 Puwili yereng Emeyasa purage mereke pura, Yisu ngoluk koweige
kangweki miziwiligu mizilik mizi.
29 Kapura piyaugu waliya logo pelik meiya, Te kiling iwekweki koli.
Wokpek weik yeik keya kusaweki mizi mena, meiya. Pilik mei legi pi piyau
kiling iwekweki yeke ige kiliya yabela.
30 Togo pi piyau kiling lalektage mogosa logo pereksik weiya logo An-
otoyegi wazono meiya logo pugu pereksik sikila logo piyau yana.
31 Pilik mizi ngizige wire piyaugiyau weik ngaiwila wizigeya piyaugu
piyegi pakela logo iwaka kapura pi piyauguyaga weik tamek neing miza.
32 Pilik miza logo piyau nakko nakyegi pelik meiya, Pugu paka kazingke
towayegi ngago kai keya Anotogi Kapiya Walektikki solorikki kozak yeiya
puwekkerik wilek kang towagiyeng wilikwilikmokko kola, kela.
33 Togo piyau nguk namizi yangalek meiya logo paka Yirusalem yerengke
kang yongobela. Paka pulogo kanda yombu meleyau keya nazikka nakwili
menalege wawere ula logo nawili kiling koyilege.
34 Puwiligu piyauyegi pelik yeiya, Wameik panu. Yemizibek yangalekta
kani. Pi ulogo Simong Pitayegi kayima logo Simong Pitago pi pakela, yeiya.
35 Pilik kisi legi piyaugu puwiliyegi pongo kazingke lewagela puragi
waberek kozak yeiya, keya pugu pereksik sikila puwekke piyaugu Yemiz-
ibekyegi pakela logo iwaka sa puragi kozak yei miza.

36 Piyaugu puwiliyegi pura kozak yeiyageya tagogei pura Yisu ngezebek
nguk namizi puwiligi tepekke luweza wizimowei puwiliyegi pelik yeiya, Ya
inuwagiyeng ngezege sara kiling koyi pani, yeiya.
37 Kapura puwili lebuk miza keya kulili miza. Puwiligurik yombanu kung
nak pakeli nobiyeng miza
38 kapura pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini wilek kuneng mizira nangki?
Keya nangki wiyeke wilek ngelek kumula meli?
39 Pakeli. Inge keya mele puwiligu nili ula piyengki logo ne mabok miza
logo iwaka si. Keya ne kebangkela logo iwaka si, purik kung nak muzuktik
keya kozayendau onobek, yaka inuwago ne kebangkelawekke muzuk keya
kozayeng kebangkela pilik.
40 Pugu pilik yeiya logo puwiliyegi inge keya mele puguyeng waligeleya.
41 Puwili wilikwilik kapura puwili Yisu wik yolu purikki ngoluk ngizi panu
kumuli ono koyimowei wilek ngelek kumula mela. Pilik kumuli legi pugu
puwiliyegi nguk yeiya, Ini watabi nagi nayendau pelege ma yeik, yeiya.
42 Togo puwiligu pi watabisi pak mizamekka narik mana
43 logo pi weiya logo puwiligi wirege na.
44 Pulaga pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ngago pobiyeng ne koka ini kiling
yolu puwekke iniyegi kozak yei kayima piyeng. Mosegi loyengki watabi

lende miza piyeng, keya yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu lende miza piyeng, keya Kapiya Walek Ingi Samyengki purikke neyegi langai lende miza piyeng mabiyeng ngizi mizagirikki kaiyeng, yeiya.
45 Pilik yeiya logo pugu kangka puwiligiyeng kimeike wela wazaya Anotogi Kapiya Walektikke iwaka sibene logo
46 pugu pelik yeiya, Ngago Anotogi Kapiya Walektikke lende miza pura pera,
Kilisibek nganganda wagelagi logo wok neyau miza logo wok kalikebekke ibendaga yangalek meiweki,
47 logo waleleige yombanu nawiligu Yirusalem yerengka sa wizigeya yongkambanu ngabelak mabiyengkewiliyegi yeik Kilisigirage ngago yongkambanuwili kaile kaile puwiligiyengki kuneng mizi keya kazing kaile puwiligiyengka kowiti keya wilek kang puwiligiyeng Anotoyegi sawela, logo Anotogo kaile puwiligiyeng tumula logo keremareke wezamelagiragi kozak yeiyagirikki kai, yeiya.
48 Keya ini yongkambanuwiliyegi watabi inugu ulogo pakela peyengki kozak yeiyagiwili kani.
49 Keya kerewiyi, ne makngezego negi Mangobekki Kung Walek pugu iniyegi yeik yanagi kaiyabok nogo iniyegi kiliyibene wezamelagi. Kapura ini paka Yirusalem yerengke yuke koyizo wizigeya kozang paka ngalegabek kanda iniyegi kiliya puwekkine, yeiya.

50 Pulaga pugu puwili Yirusalem yerendaga iza orowei Petani yerengke mereke kuna. Logo pulogo pugu mele puguyau paka ngalege puwiliyegi langai miza wizimowei pugu pelik yeiya, Anotogo iniyegi wazono mizagi.
51 Pugu puwiliyegi pilik yeiyageya keya weik Anotogo pi paka ngalege miza orowei kang yongo.
52 Togo pulogo puwili piyegi ya kumula keya yeik pugura yongolok meiya logo paka Yirusalem yerengke wilek kang puwiligiyeng wilikwilikmokko kola koyimowei kang yongobela.
53 Logo puwili Anotogi i walek yemanemakke Anotoyegi wazono mei keya piyegi ngago wilikwilik mei keya yeik pugura yongolok meiyageya koya.
Ne Lukago ngago wameik panura ni Tiyopilayegi lende mizara mabura.

Yowan
Ngago Wazono Yowangu Yisuyegi Langai Lende Mizara

1 Watabi wizageya koyi kambeli piyeng mabiyeng keremizagine Ngagora
meibok wiziya. Pi Anoto kiling were wiziya keya ngoluk yolu keya pi mabok
Anoto.
2 Pi solo panuwekkerikka Anoto kiling wizageya kayimibokko.
3 Keya watabi mabiyeng Ngagora meibokko keremiza logo pugurau
keremiza ono nayeng taiyeng kaiyagi?
4 Ngagora meibokko ngizi yoluragi solorik keya pugu wameikta yongkam-
banuwiliyegi waligeleya logo kazing pilikmekke pi yongkambanuwiligi
wilangkarik logo puwili Anotoyegi kimeike pakeliweki.
5 Logo wilangkarik kaile ngabelakpekki piyengki kusabanurikki tepekka
weik ngela uli logo kaileyengkorau ngokmorokta wiyagi ono.
6 Anotogo yombanu Yowan mei nak ngago pugura orowei miziweki weza-
mela,
7 pi yongkambanuwiliyegi wilangkarikki mangobekyegi langai kozak yei-
weki kayima, logo puragi kerewiyi puwili mabuwili ngizi kumulibene.
8 Yowan ngezebek wilangkarikki mangobek ono, pi yeik wilangkarikki
mangobokyegi langai yongkambanuwiliyegi kozak yeiwekibek.
9 Logo wilangka purik wilangka ngizi panurik logo pok ngabelakpekke
pelege kayima logo ngela ulageya wizimowei pugu yongkambanuwili
mabuwiliyegi Anoto kimeike waligeleyageya.
10 Togo wilangkarikki mangobek Ngagora meibok ngabelakpek keremiza
kele kapura pi ngabelakka kayimawekkeriktau namele keya nakko pi tak
miza purikki iwaka sa ono.
11 Keya yereng ngezebekkiraga ngezebekyagawiligurau piyegi koli
kelemiya ono.
12 Yongkambanu mele sangkelawiligu piyegi koli kelemiya logo piyegi
ngizi panu kumula. Logo piyegi wilekpek ngalege wiyi puwili mabuwiliyegi
pugu weik Anotogi yango keya marekngangwili miziweki pangkara yana.
13 Logo pugu piyegi koli kelemi puwili weik Anotogi yango keya marekn-
gangwili keleya logo purik kazing ngabelakpekkimekki kiriwei ono ma
korikwekki keliragi kiriwei ono ma yombanuwiligi keliragi kiriwei ono,
kapura Anotogi keliragi kiriwei. Pi ngezebek puwiligi mangobek.
14 Keya Ngagora Kilisi meibok yombanu keremiza logo ngabelakpekke
tenigi tepekke kazing wazonoragimek keya kazing wameiktagimokko kola
wizagoma. Keya kozang tenigi Mangobek Anotogo pigi Marek wame-
nakpekyegi manabokki tonugu pakela.
15 Weik Yowangu ngago piyegi langaira yongkambanuwiliyegi pelik yei
kuna, Pek yombanu nogo ulogo pelik kaiyabok, Nak neyegi kiriwei yawe
pugura miziweki wiriyagi logo pi watabi mabiyeng keremizawekkabek legi
pi neyaga ngalege panu nak kaiyabok pek, yeiya.
16 Keya pigi wazonorago kola puraga pugu teni mawiyarekka wazono
keleyi mizi.
17 Purik Anotogo lo tonuguyeng Mosegi melezikke mana logo Mose
loyengki mangobek kapura kazing wazonoragimek keya kazing wameiktag-
imekki mangobek Yisu Kilisi.

18 Nakkorau songono nangezi Anotoyegi pakela ono kapura pigi
Marekpokko kele keke pakela, purik pi Mangogi wilekpekke ngezege panu
yolubek logo pugu Mangoyegi langai teni mamokyegi kozak yeiya.

19 Weik Yuda ngaiwiligu yombu Anotogi i walek yemanemakke yongkam-
banuwiligi yeiktaga Anotoyegi kolak mizi nawili kiling yombu Lebigi
ngaimekka i walek yemanemakki yaweyengki saweli mizi nawili Yirusalem
yerengka panga Yowanyegi, Ni Kilisibek Anotogo teniyegi wezamelagi
kaiyabok ma talik, meiweki wezayela.
20 Logo Yowan ngagoluk wiziya ono kapura kimeike kawela yeiya. Logo
pugu pelik yeiya, Ne Kilisibek Anotogo iniyegi wezamelagi kaiyabok ono,
yeiya.
21 Legi puwiligu ngereke piyegi, Pilik mabura ni tak, Ni Elaya yombanu
Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaiya, walaka panu Anotogo paka
ngalege korikwek kiling miza orowei kambelabok ngereke yo ma, meiya
kapura Yowangu puwiliyegi, Ne pok ono, yeiya. Logo puwiligu piyegi, Ni
yombanu Mose kelik Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kai tonugu
yuke yolubok ma, meiya legi pugu, A'a', yeiya.
22 Logo puwiligu piyegi, Teni ngago nugu kaiya puragi kangara teni weza-
yela puwiliyegi orowei kangki sa mena nugu kumularik ni tak miza purik
teniyegi kozak yei keya ni makngezeyegi ni talikpek kai mangai, meiya.
23 Yowangu pelik kanga yeiya to meiya, Ne koka walaka Isaya
poropekwiliyaga nakko kapiya walektikke kozak kaiyabok,

Yombu nak lewagelagi logo paka kurung yeikwekke wizimowei ngalizi
pelik yeiyagi, Yemizibek lewa legi kazing inuguyeng pangka pangka
mizizo. Kazing pilikmekke inugu kazing Yemizibekkimek kangkere
mizi, yeiya. *Isaya 40:3*

24-25 Logo yombanu ngai Palisiwili meiwiligu wezayela puwiligu
Yowanyegi pelik nguk meiya, Tamizeige ni Kilisibek Anotogo wezamelagi
kaiyabok ono ma ni Elaya Anotogo paka ngalege korikwek kiling miza
orowei kambelabok ngereke yo ono ma ni yombanu Mose kelik Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kai Anotogo wezamelagi kaiyabok ono mabura ni
talikpokko yawe kaimelira mizi, meiya.
26 Legi Yowangu pelik kanga yeiya to mela, Ne kai yeikpokko kaimeli,
kapura yombanu yongkambanubekke liburikki tepekke inugu lusuwei nak
wizinda kani.
27 Logo pi neyegi kiriwei yawe pugura mizagirik mereke keya ne pokyaga
kulengke logo nogo kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke panu,
keya yeik pugura nogoraga ngalege panu, yeiya.

28 Logo pilik miza pura yereng kai Yolodang meilingka pangazuwaga
Petani meiraga, Yowan yongkambanu kaimelageya wiziyawekke mizara.

29 Wok kalikebekke Yisu Yowanyegi lewarikki Yowangu keriya wizigeya
Yowangu pelik kai, Keriyi. Pek liyeng memeng kong pangka panu Anotogo
ngabelakpekkiwiligi kaileyeng wezameliweki sawiyamek.
30 Nogo pelik kaiyawekke, Yombanu neyaga ngalege panubek purik pi
watabi mabiyeng keremizawekkabek logo neyegi kiriwei yawe pugura mizi-
weki lewagi kaiyabok piyegi kaiya kani.
31 Ne makngezerau pi talik nak miza wiziya kapura ne ini Isileili yongkam-
banu kaibek kiling kaimeliweki kayima logo pi kimeike pek mizi ngizige
piyegi iwakaweki, yeiya.

32-33 Keya Yowangu peliktarau kozak yeiya, Nogoriktau pi pek miza
ono. Kapura nogo keriyarik paka ngalega Anotogi Kung Walekpek winak
Kuwemimimek kelikmek piyegi yerageya logo kanda piyegi yolurikki ne
keriya. Logo pulogo pura ne yongkambanuwili kai yeikpokko kaimeliweki
wezanelabokko neyegi pelik neiyaragi ne kumula, Nakki ngalege Anotogi
Kung Walekpek kanda yolubok pokko yongkambanuwili Anotogi Kung
Walekpokko yenge yungke kola wizeibene keleyagi kani, kaiya.
34 Logo ne puragi kumuli keya pilik mizi yagalege keriyabek logo nogo
pelik kai, pek Anotogi Marekpek, yeiya.

35 Wok kalikebekke Yowan kiling piyegi kiriwei mizi neyau luwe ngagoza-
kka koyilege
36 Yisu kuna. Logo Yowangu pelik yeiya, Keriyi. Pek liyeng memeng kong
pangka panu Anotogo sawiyamok kani, yeiya.
37 Yowanyegi kiriwei miziyau Yowangu pilik kairikki kerewiyawekke
Yisuyegi kalika kuna.
38 Yisu yongolik meiya logo piyau kiriwei lewarikki keriya wizigeya kowita
logo piyauyegi pelik nguk yeiya, Yali talik mizi, yeiya. Legi piyaugu pelik
kanga meiya to mela, Rabai, ni talege yolubek, meiya. Logo Rabai mei puragi
solorik, Kiriwagabek, kai yagenda.
39 Yisugu pelik yeiya, Keriyi nangaiweki mena koli, yeiya logo piyau pi
kiling i pugu yolu pumakke kuna logo piyau pi kiling yokmek mangobektau
onorikka koyimeige weik kusa nunung kangmekke.
40 Enduru yogo Simong Pita meibekke sakpek yaka Yowangu kaiyarikki
kerewiya logo Yisuyegi kiriwei kuna piyauyaganak.
41 Logo pugu mizarik were sibek Simongyegi weliweki kuna logo piyegi pe-
lik meiweki, Togo yaka ngolukku Mesiyabek Anotogo teni yaliya wazayiweki
wezamelagi sawiyabok keriya, meiweki. Ngago lang Mesiyabek mei purik
ngago yeik Kirikwiligiraga Kilisibek kai yagenda.
42 Pilik miza logo pi Simong Yisuyegi pakeliweki miza orowei kuna. Yisu
Simongyegi pakela wizimowei pelik meiya, Ni Simong keya nigi mangobekki
yeikta Yowan. Kapura nogo ngereke ni yeik kalogomok nara nanagi logo
yeik pura Sipasi mei. Sipasi pura Yudawiligi ngago yeiktaga keya Kirikwiligi
ngago yeiktaga Pita mei keya ngago yeik piyau mabiyauge yeik puragi
solorik, Kimbek.

43 Wok kalikebekke Yisu paka ngabelak Kalili meibekke kangweki sawiya.
Pi Pilipyegi welageyara weik pugu pi yolok ngelawekke, Ne kiling saweliweki
kiriwei koli, meiya.
44 Pilip yogo Enduru yali sibek Pitagi yereng Pesaita mei puragabek.
45 Pilip pigi sakpek Natanailyegi welageyara pi yolok ngelawekke piyegi
pelik meiya, Tonuwago yombanu Mosegi loyengke piyegi langai lende mizi
keya Anotogi yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisa puwilig-
urau piyegi langai lende mizi mizabok pakela. Yeik pugura Yisu keya pi
pongo Nasarete yerengka yombanu Yosep mei nakki marekpek, meiya.
46 Logo Natanailgu Pilipyegi pelik meiya, Yereng puragawili kaile panuwili
logo talik miza logo yombanu wazono panu nak pulaga lewagelaweki. Legi
Pilipgu pelik meiya, Pakeli mangine koli, meiya.
47 Yisu Natanail piyegi yawerelege keriyawekke Yisugu piyegi langai pelik
kaiya, Pobok Isileili panubek meiyagibokko purik pi pangka panu yolu keya
ikuyogorik kai onobek legi, kaiya.

48 Natanailgu pelik nguk meiya, Ni talik miza logo neyegi iwaka, meiya.
Yisugu pelik kanga meiya to mela, Pilipgu ngago neiyagine nogo ni yengelei
Fik mei mereke kulengke wizilegewekke nogo ni keriya, meiya.
49 Natanailgu pelik meiya to mela, Kiriwagabek, ni Anotogi Marekpek. Ni
teni Isileiliwiligi King Ngaibek, meiya.
50 Yisugu piyegi pelik meiya, Nogo ni yengelei Fik meileige kulengke
wizilege pakela nei purikku ni ngizi kumuli. Nugu puraga ngoluk yemane
panu nayeng keriyagi.
51 Nogo niyegi nei pura wameiktago. Ni keriyagirik Anotogo paka
ngalege lemengki kandik tiyagi logo Anotogi angelawili pakalaga pongo ne
yombanu paka ngalega kayimabekyaga logo ngereke paka ngalege kang
yongo mizirikki ni keriyagi, meiya.

2

1 Wok neyau miza logo wok kalikebekke paka ngabelak Kalili meibokko
yereng Kana mei puraga yongkambanu neyau wei. Yisugi panumelerau
ngeragi kaimizi keya mizageya wizilege,
2 keya Yisu kiling pugu waligeleyi puwilirau ngago yeiya logo pulogo
koyilege.
3 Yisugi panumele kai waing puwiligu nageya koyabek weik yeikwekke
pugu Yisuyegi pelik meiya, Puwili kai waingki yeik, meiya.
4 Pugu pelik meiya to mela, Kali, neyegi mizagiyengki kozak kai wak. Teng
negi kozang nogora walimizagira weik pera ma talik, meiya.
5 Kapura Yisugi panumologo imakke yawe miziwiliyegi pelik yeiya, Pugu
iniyegi miziweki kozak yei piyeng mizizo, yeiya.
6 Kaimi unatuba ngai kozang melenazik keya nazikka narayeng pulogo
luwe wizilege. Kaimi piyeng Yudawiligu kaimela logo purik puwiligi kang-
mekke ngeragi nagine keya ngeragi na logo mele keya pulangaiyeng kaige-
siyeng. Puwiligu pilik miza purik puwiligu kumularik puwili Anotogi wirege
wazonowili miziweki mizarik. Kaimi piyengko kai kebangkela wiziyayengki
maktik 20 keleng ma 30 kelengki pangka.
7 Yisugu imakke yawe miziwiliyegi pelik yeiya, Kaimiyengke kai ngabeli,
yeiya. Logo puwiligu kaimiyeng wilak sesak ngabela.
8 Pilik miza logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Weik mena nayeng ngabela
logo yombanu yemane ngeragi keya kai keya piyengki ngaibekyegi orowei
kuni, yeiya.
Puwiligu yaka ngeragi keya kai keya piyengki ngaibekyegi orowei kuna
9 logo pugu kai yaka Yisugu miza logo waing keremiza pok kolok ula.
Waimbek talaga wiriyabek miza purik pi lusuwei kapura imakke yawe mizi
yaka kaiyeng ngabela puwili ngezewiligu kele iwaka. Togo pugu mandik
yongok weiyagibok ngago meiya,
10 logo piyegi pelik meiya, Kazing tonugumekkerik yaka ngago yeiya pilik
puwili were waing wazono panu pokka yani logo puwili ngelek na wizigeya
kalike waing waze wazono panu ono pilikpokka yani. Kapura nugu waing
lewege panubek kalike panu yani, meiya.
11 Togo Yisu Anoto ngezebokko mizagi langaira Yisugu yereng Kana
puraga miza pura pugu yombanu lembekke solo panu kozang pigi paka
ngalega mana puragi walimizara. Logo pugu waligeleyi puwiligu ngizi
kumularik pi wameik Mesiyabek mena miza.
12 Yongkambanu wei pura weik yeik logo Yisu pongo Kapaneyam yerengke
pongologo panu keya sakwili keya pugu waligeleyi puwili kiling kambela
logo pulogo wok nayeng wiziya.

13 Pi yolura weik wok Yudawiligu puwili ngabelak Isippekka Anotogo
iza orowei wiriya logo puwiligu Pasoba meibok weik mereke logo pi paka
Yirusalem wok pok keriyagi lemengke kambela.
14 Pi kanda paka Anotogi i walek yemanemakki yerengke pura yongkam-
banuwili mabulogo liyeng kau keya liyeng memeng keya winakwiligi
pundik keremizageya koyilege keya nawili lalekyengki mogosa wizigeya
yombanu nalangaiwiligi king nalangai piyeng Yudawiligi king piyengke
kowita to mela logo watabi pulogo piyengka weiweki mizageya koyilege.
15 Togo Yisu kazing kaile pumokki pakela logo kiyebuk legi pi wizale
kozang nak wi nayengka keremiza logo liyeng memengka liyeng kau
mabuwili ula yela logo Anotogi i walek yemanemakki yerendikka kazi keya
yombanu king nalangai piyeng kowita to melageya koya puwiligi kingyen-
dau kubulagelega wezameli keya lalek keya puwiligi piyeng kowitagelega
wezameli kang keya kelemiya.
16 Pugu winakwili wiyiwiliyegi pelik yeiya, Inugu pelege warara yolu
piyeng orowei kuni. Pemak negi Mangobekki imak. Pemakke pung inuwa-
girik keremizi wak, yeiya.
17 Pulaga pugu waligeleyiwili Tawitigu Anotogi Kapiya Walektikke yungke
pelik kaiyarikke ngereke kumula,
Keli negi Anotogi imak walekmak mizagi pura yemane panu logo purago
neyegi ngai, kaiya purikki. *Ingi Sam 69:9*
18 Pugu watabi wiyiwiliyegi pilik keleya logo Yuda ngai pulogo koya naw-
iligu pelik meiya, Ni pilik mizagiweki pangkara warabokko mizi yagenda
ma? Mena watabi Anoto ngezebokko mizagi langai pilik nara nugu mize logo
tonugu wameik ni pangkara warabek miziweki, meiya.
19 Tegi Yisugu pelik kanga yeiya to mela, Anotogi i walek yemane pemak
topela logo nogo wok neyauganakke ngereke ngizagi mena, yeiya.
20 Tegi Yuda ngaiwiligu pelik meiya, Anotogi i walek pemak ngizageya
koyimarik kirisimasi yombu neyau keya melenazik keya ingenazikka nak.
Logo mabektik tonugu wok panu ngizageya koyima pumak nugu wok neyau
keya nakka ngereke ngiziwekirik ni pangka kai yagenda ma, meiya.
21 Kapura Yisugu Anotogi i walek yemanemakki kaiya purik korik pigi
puwekki kaiya wizinda, purik korik puguwek Anotogi i walekmak.
22 Pugu puwiliyegi pilik yeiya logo kalik panuge pi ibeng sa logo yangalekta
kang miza logowekke pugu waligeleyawili pugu kaiya puragi ngereke ku-
mula to mela logo puwili Anotogi Kapiya Walektikke ngago pura keya Yisugu
kaiya puragi ngizi kumula.

23 Yisu paka Yirusalem pulogo Pasobara miziwekke watabi Anoto keya
ngezebokko mizagi langai pilik piyeng mizarikku yongkambanu kolokn-
gagono pi Mesiyabek miza logo ngizi kumula.
24 Kapura Yisugu puwiliyegi wameik pi mabok yeiya ono purik pi puwiligu
ngizi kumuli puragi wameik mizi yagenda miza ono kopong.
25 Nakkorau piyegi yombanuwiligi kang pumokki kozak meiyagi ono,
purik pi yombanuwiligi kumula piyeng iwaka legi.

3

1 Yombanu yeikta Nikotimas mei nak wizagoma. Pi Palisiwili meiwiliyaga
nak keya pi Yudawiligi ngai yemane nak. Yombu Palisiwili meiwili yombu
Yuda kangka yemane Mosegi loyeng mabiyengki waberek panu kiriwei mizi
keya puwiligi yelibungang kokawiligi ngago yogongyengkirau kozang panu
kiriwei mizi miziwili.

2 Nikotimas kusarikke Yisuyegi keriyiweki kayima. Logo pi kanda Yisuyegi
pelik meiya, Kiriwagabek, ni teni waligeleyiweki paka Anotoyaga kayima
purik ne iwaka. Ne iwaka purik nakkorau waze watabi Anoto ngezebokko
mizagi langai nugu mizi pilik piyeng keke mizagi ono, tamizeige Anoto pilik
pok kiling yolu keya Anotogo pilik pokyegi saweli miza purik kele, meiya.
3 Logo Yisugu piyegi pelik meiya, Nogo kozak nei pura wameiktago. Yombu
nak wik keremiza ono purik mabura pi Anotogi ngai pugu ngai yolumekki
kiliyagi ono, meiya.

4 Pulaga Nikotimasgu pelik meiya, Kapura talik miza wizigeya yombanu
nak wik keremizagi? Yombusi nak ngereke mandik songono sa logo yeke
panugi yaga yongola logo panugu ngereke wazamiyagi ono, meiya.
5 Yisugu pelik kanga meiya to mela, Nogo kozak nei pura wameiktago.
Yombanu kaibek keya Anotogi Kung Walekpokko miza logo wik keremiz-
abok wamenak kele Anotogi ngai pugu ngai yolumokko kiliyagibek.
6 Purik kazing korikwekki lewengkerik nakki panu keya mangoyaugu
wazami kapura kazing kumbekki lewengkerik Anotogi Kung Walekpokko
wazami logo wik keremizi.
7 Nogo niyegi, Ni wik keremizagirikki kai, nei purikki lembek ngeli nagani.
8 Anotogi Kung Walekpokko nak wik keremizirik kebarekpek kelik. Ke-
barekpekki ngagora kerewiyi kapura talaga lewa keya tamek neing kang
miza purikki ini lusuwei mizi mabilik, yombanu Anotogi Kung Walekpokko
kazing kumbekki lewengke wik wizeibene kelemiyabokyegirik pilik mizi.
Talik miza logo pilik miza, miza purik teni lusuwei kele kapura kazing
kumbekki lewengke pi wik yolu purik kimeike panu, meiya.

9 Pulaga Nikotimasgu pelik nguk meiya, Talik miza logo pilikki, meiya.
10 Tegi Yisugu pelik kanga meiya to mela, Ni Isileili yongkambanuwiliyegi
Anotogi Kapiya Walektikka waligeleyibek, logo waligeleyi yemane nak ka-
pura talik miza logo ni ngoluk nogo kozak kai poburagi langai iwaka panu
ono?
11 Nogo kozak nei pura wameiktago. Nogo pakela keya iwaka mizayengki
ne iniyegi kozak yei yagenda kapura ini nogo yei piyengki ngizi kumuli ono.
12 Tamizeige ini nogo ngabelakka pelege Anotogo miziyengki langai kozak
kairikki ngizi kumuli ono mabura talik miza logo ini nogo paka ngalege
Anotogo miziyengki langai kozak kairikki ngizi kumulagi.
13 Nakkorau koka paka ngalege kambela logo yorik paka ngalege lemeng
kang tamekke lemeng miza purikki kozak kaiya ono. Kapura ne yombanu
paka ngalega kayimabek paka ngalege lemengki iwaka, purik ne paka
ngalega pelege kayima logo nogo kozak kai purik pangka.

14 Kumule, koka walaka ngabelak ngaingai kurung yeikwekkepekke
Mosego kemale ngayengyengka keremiza namek yengelei wang yokolong
naleige wiramiya wazamiya logo luwe lowamiya wazamiya logo kemale-
mekki pakeli puwili mabuwili ibengki ono. Kazing mabilikmekke ne
yombanu paka ngalega kayimabok yengeleileige ngalege ula wazaniweki
yengeleilei kiling luwe lowamiya wazaniyagi sa kani.
15 Ne nela logo ibengki, logo neyegi ne Kilisibek miza logo ngizi panu
kumuli puwili mabuwili kemenak ibengki ono, kapura wik koyimagira
weiweki.
16 Purik Anotogo ngabelakpekki yongkambanu pewili mabuwiliyegi kela
panurikku pugu pigi Marek wamenakpek wezamela, logo piyegi pi Kilisibek
miza logo ngizi panu kumuli puwili mabuwili kemenak ibengki ono, kapura
wik koyimagira kilingwili miziweki.

17 Kapura Anoto pigi Marekpek ngabelakka pelege yongkambanuwiligi
kaileyengki wiyeke ngangang yaniweki wezamela ono, a'a'. Pugu pi weza-
mela purik yongkambanu mamok kaileyengki ngangang puraga yaliya
wazayiweki.
18 Togo yongkambanu Kilisigu puwili yaliya wazayirikki ngizi panu ku-
muli puwiliyegirau kemenak ngangang weiyageya koyimagi nara yuke ono.
Kapura piyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi kele kemenak ngangang weiyagi-
ragi yuke, purik puwili Anotogi Marek wamenakpokyegi ngizi kumula ono
legi.
19 Puwili kemenak ngangang weiyagiragi yuke, purik wilangkarikki man-
gobek paka ngalegarik ngabelakka kayima kapura puwiligu miziyeng ko-
rowali kopong puwili kaileyengki kusabanurikki keli keya wilangkarikki
mangobekyegi kiyebuk miza.
20 Puwili wilangka paka ngalegarikki kiyebuk miza, purik puwili
kaile mizagirikki kela kopong. Logo wilangkarikki mangobokko kaile
puwiligiyeng kimeike walimiza nelegi puwili pigi wilangkarikka kungke
koya.
21 Kapura pangkaraga yolubok wilangkarikki wilik kagowinda kiling lewa
purik mamokko pilik pokyegi pi Anotogo pugu miziweki keliragi kiriwei
mizi yagenda mizibene, meiya.

22 Pilik miza logo Yisu kiling pugu waligeleyi puwili Yirusalem yerenda
wiya, logo ngabelak Yudaya meibekke kai kambela logo pulogo yongkam-
banu kaimelageyara koyima.
23-24 Puwekkerik Yowan kaimelibek ngoluk wigira ono wizigeya. Pi yereng
Inong mei, yereng Saling mei puragi mereke puraga yongkambanu piyegi
wiriyawili kaimeli, pulogo kai kolokngagono kopong.
25 Wok nakka Yowan kaimelibokko waligeleyiwili kiling Yuda nak
puwiligu kaimeli puragi langai ngalik kela yongomo mizi.
26 Togo puwili Yowan kaimelibekyegi kanda pelik meiya, Kiriwagabek,
yombanu nugu kai Yolodang lingka pangazuwaga wilek ula logo nugu
pi Mesiyabek kaibok, pirau yongkambanu kaimeli logo yongkambanuwili
pelege lewagirik segeya ngereke panga piyegi kang, meiya.
27 Yowan kaimelibokko pelik yeiya to mela, Yombanu nak kangka Anoto
paka ngalege yolubokko manabokko kele yolu logo tak takyaga lewege miza
purik Anoto ngezebokko sawiyi.
28 Ini nogo pelik kaiya puragi iwaka, ne Mesiyabek ono. Ne yeik were
Mesiya ngizi sawiya, kalika lewabokko kazing leweng keremiziweki kay-
imabek.
29 Yek tek nangezi yombanu yongok weiweki mizi nakyegi langai ku-
muli. Yombanu yongokmele weibok yemanebokko, kapura yombubekki
kewengkebek yeik luwe kerewiyara yolu logo pi yongok weibokki kiliragi
kerewiyi puwekke pi wilik. Nerau mabilik wilik mizi. Logo ne wilik
kagowingmokko pangka ono, purik yongkambanuwili Yisuyegi kerewiyi
keya kiriwei mizi legi.
30 Yeik pugura yemane si kang keya yeik nogora songono si kang purik
yemanerikku, meiya.
31 Togo pi paka ngalega kayimabek logo pi mamokyaga yemanebek.
Purik ngabelakpekkabekki kangka yeik watabi ngabelakpekki piyengki
keke iwaka kapura paka ngalega kayimabok mamokyaga ngalege.
32 Pugu pakeli keya kerewiyayengki pi kozak kai kapura nakkorau pugu
kozak kai puragi ngizi kumuli ono.

33 Kapura pugu kozak kai piyengki ngizi kumuli puwiligu walimizirik
Anoto wameiktago kola.
34 Purik Anotogo paka ngalega wezamelabok, Anoto ngeze panubekki
ngagora kozak kai, purik Anotogo pigi Kung Walekpek kiling Kung
Walekpekki kozanda piyegi mabok kemenak mana.
35 Mango Koyambekyegi keli panu, logo watabi mabiyeng ngai puguragi
kulengke wiya wazamiya.
36 Logo Koyambekyegi ngizi panu kumuli puwili weik wik koyimagi pura
kiling, kapura pugu kai piyengki nagerewiyi puwili wik koyimagi purarau
onogi segeya Anotogi sisikta puwili kiling wiziyagi.

4

1 Yongkambanuwiligu Yisuyegi kiriweiwili weik kolokngagono si lewa
keya weik Yisugu yongkambanu kaimeliwiligu Yowan kaimelibokko
kaimeliwiliyaga ngalegerikki kozak kelirikki, yombanu Palisiwili meiwili
kerewiya.
2 Yisu ngezebokkorau kaimela ono, mak pugu waligeleyi puwiligu keke
kaimeli.
3 Yombanu Palisiwili meiwili pilik puragi kerewiya kairik Yisu iwaka sa
logo pi ngabelak Yudayabek wiya logo ngabelak Kalilibekke kandobela.
4 Kazing pongo ngabelak Kalilibekke kang puluweng ngabelak
Sameriyabekke libulibu kang.
5 Pi kanda ngabelak Sameriyabekke yereng Saika meiraga lewagela.
Yereng pura ngabelak muneng Yakopgu koka pigi marekpek Yosep mana
purikki mereke yolura.
6 Pi wei kanda kai kulek yombanuwiligu kai koliweki yokora narikke,
logo kai kulek purik, Yakopgi Kai Kulektik, meirik. Yokmek weik yoklongko
logo pi yaka kazing koweige lewengke kayimabek kopong pi kai kulektikki
ngezege mogosa logo leng miza.
7-8 Pugu waligeleyiwili panga yerendaga ngeragi weiweki kuna wizigeya
ngezebek wiziya. Pi pulogo mogosara tawizeige pura yongokpanu Sameriya
mabuloga namele kai koli penangiweki yawerelege. Togo Yisugu piyegi pelik
meiya, Ne kai kabeneng nane, meiya.
9 Logo yongokpanumologo piyegi pelik meiya, Ni Yudabek keya ne
Sameriya yongokmele, legi nangki nugu neyegi, Kai kabenembekki nguk
nei, meiya. Pugu pilik meiya purik Yudawili keya Sameriyawilirau nakko
nakyegi wazono kelemi onowili kopong pilik meiya.
10 Logo Yisugu pelik kanga meiya to mela, Anotogo watabi ni yeik naniweki
mizi piyeng ni lusuwei keya ne niyegi, Kai kabeneng nane, kai pokyegi
ni lusuwei. Tamizeige ni iwaka wizigeya nguk neiya kesak nogo ni kai
kabeneng wik koyibene keleyi pokka nani kak, meiya.
11 Logo yongokpanumologo pelik meiya, Yemanebek, nirau kai kola
wakiyagi nayeng ono pura, keya kaibektau yenge kulaka panu miza pura,
ni talaga kai wik koyibene keleyibok ulumi mangai?
12 Koka walaka Yakop tenigi yeligagangmekkabek keya pigi yango keya
marekngangwili keya liyeng keya pigi puwilirau kai kulek perikka nawiligu.
Logo puwili ibeng wizigeya kai kulektik tonugu weik weiya. Nugu kai nalik
nak yanagi kai purik ni piyaga yemane ma talik, meiya.
13 Yisugu pelik kanga meiya to mela, Kai kulektikki pokka nibok ngereke
kaigi keli penangai
14 kapura kai nogo manibokka nibok, mawinda kai wikki kelagi ono,
a'a', pi weik wilakki, purik kai nogo manibokko ya puguraga kai kulek

yemane wezarik wizagomi penangai, logo kelangki ono, purik kaibokko pi
wik wizagomibene kelemiyagi.

15 Pulaga yongokpanumologorik pi kai kabeneng yeikyengki langai kozak
kai nobiyeng piyegi pelik meiya, Yemanebek, ne kaibokka nane logo nerau
mawinda kaigi keli onoweki keya pelege kai koli yo mizi onoweki, meiya.
16 Yisugu yongokpanumeleyegi pelik meiya, Yombu nugubek miza wari
kune, meiya.
17 Legi yongokpanumologo pelik meiya, Ne yombu naktau ono, meiya.
Yisugu pelik meiya to mela, Nugu ni yombu naktau ono kai purik ni wameik
panu kai yagenda.
18 Ni ulogo yombu melenazik weiya keya yombanu ni kiling weik mabek
yolubok nigi kerekpubek ono logo nugu kai pura wameik yagenda, meiya.

19 Yongokpanumologo pelik meiya, Yemanebek, ni Anotoyaga ngagora
weiya logo kozak kaibek, purik ni nogo miza piyeng mabiyengki iwaka legi.
20 Kapura ne poburikki iwakaweki, Tenigi yeligagangmekkawiligu lewak
pobokko kokarik ingeyeng laliya logo Anotoyegi ya kumulageya koyima
logo tenirau lewak mabekke pilik mizi kapura taliktikki wiyeke ini Yudawili
paka Yirusalem yerengke Anotoyegi ya kumuli mizagi purikki kelegele mizi,
meiya.
21 Yisugu pelik meiya to mela, Nogo kai peragi ngizi kumulimo. Inugu negi
Mangobekyegi lewakpekke pelege ya kumuli mizi pura keya paka Yirusalem
ya kumuli mizi puriktau yeikkirik weik mereke, purik wale nakko Anotoyegi
ya kumuli mizi purik watabi yemaneyeng ono.
22 Ini Sameriyawili inigu ya kumuli mizibokyegi ini lusuwei, kapura teni
Yudawili kele Anoto tonugu ya kumuli mizibokyegi teni iwaka, logo nogo
pilik kai purik pangka, purik Anotogo sawiyarik Yudawiliyaga yongkam-
banuwili kaileyengka yaliya wazayagibek lewagelagi.
23 Wangki keya mabek pewekkeriktau yombanu Peba Anotoyegi kazing
ngizimekke ingeyau laliya logo ya kumuli miziweki keli panubok, wilek
kang mabiyengka kazing ngizi panu kumbekki lewengke ya kumuli mizagi.
Peba Anoto yombanu kazing pilikmekke piyegi ya kumuli mizagiwiliyegi
welageya wizinda.
24 Tonugurau Anoto keriyi ono kele kapura pi wizinda purik pi kumbek
logo yongkambanu piyegi ingeyau laliya logo ya kumulagi keli puwili wilek
kang puwiligi piyeng mabiyengka kazing ngizi panu kumbekki lewengke
piyegi ya kumuliweki kani. Kazing pilikmekke puwili pangka ya kumuli
mizagi.

25 Yongokpanumologo pelik meiya, Mesiya Kilisi meibok lewagi purik ne
iwaka. Pi lewa puwekke watabi mabiyeng pugu teniyegi kozak yeiyagi,
meiya.
26 Pulaga Yisugu pelik meiya, Ne pi. Ne ni kiling ngagozakka yolu mabek,
meiya.

27 Pilik mizi pura Yisugu waligeleyiwili yo, logo pi yongokpanumele kiling
ngagozakka yolurikki keriya logo puwili lebuk miza, kapura nakkorau yon-
gokpanumeleyegi, Ni nangaiyengki keli, meiya ono, ma Yisuyegi, Ni nangki
pi kiling ngagozakka, meiya ono.

28 Pulaga yongokpanumele kaimi kai koli pugura mabulogo wiya logo
panga yerengke kando kuna, logo kanda pangalege yongkambanuwiliyegi
pelik yeiya,

29 Yombanu neyegi lusuweibek kapura nogo ulogo mizayeng mabiyengki
neyegi kozak neiyabekyegi pakeliweki mena koli. Pi Kilisibek mane miza
mena, yeiya.
30 Togo puwili yerenda wiya logo Yisuyegi keriyi kuna.

31 Yongokpanumele panga yerendaga wizigeya yombanu Yisugu waligeleyi puwili Yisu ngeragi niweki kelegele keya kelemiyageya koya.
32 Kapura Yisugu pelik kanga yeiya to mela, Nogo ngeragi nalikyeng wara,
kapura ini piyengki lusuwei.

33 Togo Yisugu yombu waligeleyi puwili weik nakko nakyegi pelik mei
kang keya mizi, Nakko kanda pi ngeragi nayeng mana ma talik, mei.
34 Tegi Yisugu pelik yeiya, Ne wezanelabokki keliragi kerewiyi keya mizi
pura keya yawe nogo miziweki pugu nana pura miza logo weik yeikki
purarau ngeragi nogoyeng.
35 Inugu ngago lang narik pelik mei, Ngong mangobektau ono miza logo
purik weik teng ngeragi yokoragira lewagelagi. Tegi ne iniyegi pelik yei,
Yongkambanu lewa panga puwiliyegi keriyi. Puwili ngeragi kuk logo weik
yokoriweki mizi piyeng kelikwili kani.
36 Negi wiyeke yongkambanu wawere keleyi puwiliyegi kangara nogo
yanagi keya yongkambanu negi wiyeke wawere keleya puwili wik koyima-
gira weiyagi. Logo pulogo ngago nogora yenge ya puwiligiyengke ngeriyi
puwili keya wawere keleyi puwilirau kemenak wilik mizagi.
37 Logo purik pelik kai purikki pangka, Nakko ngeragiyeng ngeriyi keya
nakko ngeragi kuk piyeng yokori.
38 Purik wameik, purik nawiligu ulogo ngago nogora yongkambanuwiligi
yayengke ngeriya logo ini yeik ngago ya puwiligiyengki ngeriya puragi lan-
gai waberek kozak yeiyagi logo puwili ngizi kumulibene nogo ini wezayeli.
Kazing pilikmekke inugu yongkambanu nogowili wawere keleyagi, yeiya.

39 Yongkambanu kolokngagono yongokpanumologi yereng ngabelak
Sameriyabokkawili Yisu yombanu Kilisi meibok purikki puwili ngizi ku-
mula, purik yongokpanumologo puwiliyegi, Pi neyegirau iwaka ono kele ka-
pura nogo ulogo mizayeng mabiyeng pugu kozak neiya, yeiya logo purikku
puwili Yisuyegi ngizi kumula.
40 Togo Sameriya yongkambanuwili panga Yisu yolu pulogo kuna logo
kanda piyegi pi puwili kiling yereng puwiligiraga tek narik yoluweki piyegi
kelegele kelemiya logo pi wok neyau wizagoma.

41 Keya Yisu ngezebokko kairagi puwili kerewiyarikku pulogo yongkam-
banu kolokngagono mawinda ngizi kumula.
42 Logo puwiligu yongokpanumeleyegi pelik meiya, Teni weik ngizi
kumuli, kapura purik nugu kaiya maburikki wiyeke ono kapura teni
makngezego pi ngago kaiyagalege kerewiya purikku logo tonugu kumulirik
wameik pek Kilisi yombanu Anotogo yongkambanu mamok kaileyeng keya
ibeng koyimagiraga yaliya wazayiweki mizabek, meiya.

43 Yisu Sameriya meibekke pulogo wok neyau miza logo pulumeng wiya
wizigeya ngabelak Kalili meibekke kambela.
44 Yisu ngezebokko pelik kaiya, Yombanu Anotogi ngagora kozak kaibok
ngabelak kalogomokpekkerik yeikta kiling keya puwiligu ngago pugu kai
piyengki ngizi kumuli kapura ngabelak ngezebekkibekkerik yeiktarau ono
keya ngezebekyagawili piyegi ngizi kumuli ono, kaiya.

45 Togo pi kanda pongo ngabelak Kalilibekke lewagelawekkerik yongkambanu pulogowiligu piyegi koli kelemiya, purik puwili paka Yirusalem Pasobaraga koyawekke pugu mizayengki keriya.

46 Yisu ngereke yereng Kana mei, pugu kaibek kowita logo waing keremiza puraga kambela. Keya yereng Kana puragi ngezege yereng Kapaneyam mei pura yolu logo yereng puraga Rom Kapmanbekki ngaiwiliyaga nak yolu logo pigi marekpek kemegememokko pangka ono.
47 Yombanubok Yisu paka Yudayaga kanda weik pongo Kalili lewagela kisirikki kerewiyawekke pi Yisuyegi ngezangai nginda kanda piyegi pigi marekpek weik ibengweki mereke legi yereng Kapaneyam puraga mandikpek yombiyangai wazamiweki kangweki nguk meiya.
48 Yisugu piyegi pelik meiya, Ini nogo watabi nakkorau mizagi langai ono Anotogo keke mizi nayeng keya watabi wirangai ne Anotoyaga kozanda weiyabek mizi nayeng mizirikki keriya logo puwekke kele ini ngizi kumulagi, meiya.
49 Kapura Rom Kapman ngaibokko pelik meiya, Yemanebek, negi marekpek ibeng nera panga Kapaneyam kangweki mena koli, meiya.
50 Yisugu pelik meiya to mela, Ni kambele. Nigi marekpek wik yolugi mena, meiya.

Logo yombanubek Yisugu kairagi ngizi kumula logo kambela.
51 Yombanubek panga igeweki tagoneige piyegi yawe miziwili kanda pi wilek ula, logo puwiligu piyegi pelik meiya, Nigi marekpek weik yombiyangai si kang, meiya.
52 Puwili pilik kisiwekke pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Yokmek talik wizigeya pi yombiyangai sa, yeiya, legi puwiligu ulogopekke ibengke yokmek nak wizigeya kilili kukuk mizimek yeik, meiya.

53 Pulaga mandikpekki mangobek Yisugu teng maburaga nigi marekpek wik yolugi mena kambele meiyaragi kumula to mela. Togo pi keya pigi ingembungangwili mabuwili Yisu yombanu Kilisibek meibok purikki puwili ngizi kumula.

54 Logo pura Yisugu kalike Anotogo keke mizira ngabelak Yudayabek wiya logo kanda ngabelak Kalili meibekke pulogo mizara.

5

1 Pilik piyeng miza logo waleleige wizigeya Yisu paka Yirusalem yerengke Isileiliwiligi wok yemane ngeragi miza ni piyengka nak lewagela, legi pi kambela.
2 Paka Yirusalem pulogo kai luwang yemane panu yongkambanuwiligu kaigesi nak yolu. Kai luwambok kang yemane yerendage kiliya lewarikke ngezege, logo kang purikki yeikta, Liyeng Memengwili Kiliya Lewarik, meirik. Keya Iburuwiligi ngago yeiktaga kai luwambokki meirik, Petesara, mei. Keya kai luwambokki ngezege i marek songono melenazik yolu, logo piyengke yongkambanuwili leng mizi.
3 Yongkambanu kolokngagono kemegemeyeng kilingwili i marek songono piyengki yareksara koyilege. Nawili wire kusawili keya nawili inge keya mele kailewili keya nawili korikwekke wale nayeng ibengwili miza logo puwili kaibek urukang mizirik kelegi yuke koyilege.
4 Kang nayengki purik Yemizibekki angela nakko kanda kaibek urukang kelemi. Logo yombanu kaibek urukang mizi ngizige panga kaibekke were kiliyabok kemegeme pugu mizi pumokka yeik si.

5 Keya yongkambanu pulogo koyawiligi tepekke yombanu kirisimasi
yombu nak keya meleyau keya ingenazik keya nazikka neyauganak ke-
megeme mizageya wizagoma nak wizilege.
6 Yisugu yombanubekyegi keriya logo yombanubek kirisimasi kolokn-
gagono kemegeme wizagoma purik Yisugu iwaka. Togo Yisugu kemegeme-
bekyegi pelik meiya, Ni yombiyangai sagi keli ma talik, meiya.
7 Logo kemegemebokko pelik kanga meiya to mela, Yemanebek, kaibek
urukang mizi puwekke neyegi sawela logo ne nguk namizi panga kaibekke
wazaniyagi naktau ono, logo ne makngeze panga kaibekkiweki yelakkelek
mizageya purik nak weik yaka were kuna wizigeya wilibek, meiya.
8 Yisugu piyegi pelik meiya, Luwe sa logo yolumek nugurik weiya logo wei
kune, meiya.
9 Logo mabuwekke yombanubek yombiyangai sa logo yolumek pugurik
weiya logo kuna. Pilik miza purik Yudawiligi wok yawe mizi onobek wok
Sabatpek meibekke pilik miza.
10 Togo Yuda ngaiwiligu yombanu yombiyangai sabokyegi pelik meiya,
Yokopek tenigi wok yawe mizi onobek, wok Sabatpek logo ni yolumek
nugurik pilik wara purik yawe mizi yagenda, logo purik lo tonuguragirik ni
kaile mizi yagenda, meiya.
11 Logo pugu pelik yeiya, Yombanu ne yombiyangai wazaniyabokko
neyegi yolumek nugurik weiya logo wei kune neiya, yeiya.
12 Pilik kai legi puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Yombanu niyegi pilik
neiyabok tak, meiya.
13 Kapura yombanubek takko pi yombiyangai wazamiya miza purik pi
lusuwei purik pilik mizawekkerik yongkambanu kolokngagono koya logo
Yisu sengekta kuna.
14 Waleleige Yisugu Anotogi i walek yemanemakke yombanu pugu
yombiyangai wazamiyabok wilek ula logo Yisugu piyegi pelik meiya, Keriye.
Ni weik yombiyangai sa mena ni ngereke watabi kaile panu nayeng niyegi
wiriya nera nugu kaile mizi piyeng weik wiyagirikki kai, meiya.
15 Yisugu pilik meiyawekke yombanubek Yisu wezamiya logo pi kanda
Yuda ngaiwiliyegi yombanu ne yombiyangai sibene keleniyabok Yisu, yeiya.
16 Togo Yisu Yudawiligi wok yawe mizi onobekke yombanu yombiyangai
wazayirikki wiyeke weik Yuda ngaiwili pi kuneng mana logo uliweki kozak
kela.
17 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Negi Mangobek ngoluk yawe
mizageya, logo purikki wiyeke nerau yawe mizi, yeiya.
18 Keya pugu Anoto pigi Mangobek kairikki wiyeke puwili weik pi ulagi
puragi mawiyarekka kozang panu mizi. Purik pi wok yawe mizi onobokki
lora keke ngela ono kapura pi Anoto pigi Mangobek kai logo purikku pi keya
Anotorau pangka pangka mizi legi puwili pi uliweki mizi.

19 Puwiligu sisik mizi puragi pi iwaka logo pugu pelik yeiya, Nogo kozak yei
pura wameiktago. Ne Koyambokkorau watabi nayeng keke mizagi ono, ne
Anoto negi Mangobokko miziyengki keriya logo ne piyeng keke mizi, purik
watabi Anoto negi Mangobokko mizi piyeng ne Koyambokkorau mizi mizi.
20 Purik Anoto negi Mangobek ne pigi Marekpekyegi keli logo pugu mizi
piyeng mabiyeng neyegi walimizi keya piyengka yemane panuyeng walim-
izagi logo nogo piyeng mizagi logo ini lelengkiragi.
21 Anoto, negi Mangobokko ibengwili ibendaga wik yangalekta wazayi
mabilik nogorau wik koyimagira yanagi keli pilik puwiliyegi wik koyimagira
yani.

22 Negi Mangobokkorau yongkambanuwili kaile puwiligiyengki wiyeke
keleyagiyeng kozak kai ono, purik pilik yawe mizagi pura pugu ne pigi
Marekpekki melezikke wiya.
23 Pugu pilik miza purik yongkambanuwiligu yeik pugura yongolok mei
pilik yeik nogorarau yongolok meiweki. Pi ne wezanelabek, legi yongkam-
banu ne pigi Marekpekki yeikta yongolok mei ono puwili, negi Mangobekki
yeiktarau yongolok mei yagenda ono.
24 Nogo kozak yei pura wameiktago. Yongkambanu ngago nogoragi
kerewiya logo ne wezanelabokyegi ngizi kumuli puwili weik wik koyimagi
pura kiling. Puwili kaile puwiligiyengki wiyeke puwili kemenak ngangang
weiyagiragi yuke ono, purik kazing Anotoyegi kumbekki leweng ibendaga
panga kazing Anotoyegi kumbekki leweng wikkiraga nogo kowita.
25 Nogo kozak yei pura wameiktago. Teng yongkambanu kazing kumbekki
lewengke ibeng puwiligu ne Anotogi Marekpekki ngagoragi kerewiyagirik
weik lewagela. Logo ngago nogoragi ngizi kumuli puwili kazing kumbekki
lewengke wik wizagomagi.
26 Purik negi Mangobek kazing kumbekki lewengki wik wizagomagiragi
mangobek mizi mabilik pugu ne pigi Marekpek kazing kumbekki lewengke
wik wizagomagiragi mangobek keleniya.
27 Keya pugu ne yongkambanuwili ngagozak keleyagiweki pangkara nana
kai, purik ne yombanu paka ngalega kayimabek legi.
28 Nogo yongkambanuwiligi wilek kangyeng wik wazayi purikki ini lebuk
mizi nagani. Purik kalike wok nakka yongkambanu ibeng logo waliya puwili
mabuwili ngago nogoragi kerewiyi nangai
29 logo ngereke yangalek meiyagi. Ne ngago kai puwekkerik kazing
Anotogo kelimekke wiziya logo ibembok paka ngalege wik wizagomiweki
yangalekta wazamiyagi kapura kazing Anotogo kiyebuk mizimekke wiziya
logo ibembok kemenak ngangang weiyagiragi yangalekta wazamiyagi.

30 Nogorau watabi nayeng keke mizagi ono. Ne Anotogo kozak nei puragi
kiriwei yongkambanuwili ngagozak keleyi. Nogo kazing ngagozak keley-
imok pangkamekke purik ne, ne makngezego keliragi mizi ono, ne negi
Mango ne wezanelabokko keli pura keke mizi.
31 Tamizeige nogo keke ne makngezeyegi langai ne tak miza purikki kai
kesak inugu ngaigu kai kisi purik pangka.
32 Kapura negi Mangobektau wizinda. Pi ne tak miza purik kozak
kaiyageya wizinda keya pugu neyegi langai kozak kai piyeng wameikyeng
purik ne iwaka.
33 Inugu nawili neyegi langai Yowan kaimelibekyegi nguk meiweki weza-
yela logo Yowan kaimelibokko ngago neyegi langai kozak kaiya piyeng
wameik.
34 Yongkambanuwiligu kozak kisi piyeng neyegi yemaneyeng ono. Ne yeik
Yowan kaimelibokko iniyegi ngago kozak yeiya piyengki keke kai yagenda,
purik ini ngago piyengki ngizi kumula logo ini yaliya wazayagi purikki ne
keli.
35 Yowan kaimelibek lang wezarik wizimowei iniyegi ngaiwak wiyageya
wiziya. Logo pugu ini ngaiwaktik yanageya wiziyawekkerik ini tek
nangezige wilik miza.
36 Watabi yeik nogora kawela wiyagi nayeng ngoluk wizinda. Logo
piyeng Yowan kaimelibokko kozak kai puraga ngalegeyeng logo piyeng yawe
nogora keya piyeng yawe negi Mangobokko miziweki nanara logo purago
iniyegi ne negi Mangobokko wezanelabek keleyiweki.

37 Keya negi Mango ne wezanelabokko kairik ne pigi Marekpek kai. Inugurau pi ngago kaiyagalege kerewiya ono keya inugurau pi keriya ono,
38 ma negi Mangobekki ngagora inugu ya inuguyengke wara ono logo pugu ne wezanela kele kapura ini neyegi ngizi kumuli ono.
39 Inugurik Kapiya Walektikku ini wik koyimagira weiyagirikki waligeleyagi nobiyeng ini Kapiya Walektik waberek panu mei kapura Kapiya Walektikku kozak kaibok neyegi langai kozak kai yagenda.
40 Kapura ini wik koyimagira weiweki neyegi ngizi kumulagirikki kiyebuk mizi.
41 Ne yombanuwiligu yeik nogora yongolok meiyagi purikki weli ono,
42 purik ya inuguyengki kazingmek nogo iwaka. Inirau Anotoyegi keli ono.
43 Ne negi Mangobokki yeiktage pugu kairagi kiriwei iniyegi kayima kapura ini neyegi ngizi kumuli ono. Kapura tamizeige iniyaga nakko kanda ngago ngezebekki nayeng kozak kai purik ini piyegi ngizi kumuli.
44 Inirau neyegi ngizi kumulagi langai ono, purik iniyegi langai nazuwaga nakko wazono kaiyagirikki ini kumuli kapura ini Anoto wamenakpokko iniyegi langai wazono kaiyagi purikkirau ini kumuli ono.
45 Kapura nogo piliktikki wiyeke negi Mangobekyegi iniyegi langai melebek yowagi ono, pilik mizagibek Mose. Mose iniyegi sawelagi nobiyeng inugu ngai yuke yolubokko piliktikki wiyeke iniyegi melebek yowi penangai.
46 Mosego lende miza piyeng neyegi langai lende miza. Togo tamizeige ini puwekke ngago pugu lende miza piyengki ngizi kumula kesak ini ngago nogoragirau ngizi kumuli kak.
47 Logo ini Mosego lende miza piyengki ngizi kumula ono legi ini nogo kozak yei piyengki ngizi kumulagi ono.

6

1 Ngago piyeng kaiya logo pulaga Yisu kai kolamiya yeik Kalili keya Taibiriya piyau meibekke lalu pangazuwagawekkeweki wangleige kuna.
2-4 Yisu panga pulogo kanda logo pi kiling pugu waligeleyiwili weik lewak marek nakka yabela logo paka luwege puwili mabuwili mogosa. Logo puwekkerik yongkambanu kolokngagono paka Yirusalem kuna, purik Yudawiligi wok koka walaka Anotogo Yudawili Isipwiliyaga yaliya wazayarikki kumula logo ngeragi yemane miza nibek Pasoba meibok weik mereke logo puwili Yisuyegi kiriwei kai kang wiriya, purik puwiligu keriyarik pugu watabi Anotogo keke miziyeng miza logo kemegemewili yombiyangai sa wazayarikki keriya kopong.
5 Yisu mogosara wizimowei pongologo langai keriya logo yongkambanu kolokngagonomek lewarikki keriya logo Pilipyegi pelik meiya, Teni talaga ngeragi nayeng pewili nibene wei kangki, meiya.
6 Yisugu ngezebokko mizagirik pi iwaka kapura pura pugu Pilipyegi yang kelemibene pilik meiya.
7 Logo Pilipgu pelik kanga meiya to mela, Nakko wok andet neyaugi yawe miza piyengki ngane king weiya piyengkorau ngeragi pewiliyaga nak nak nangezi niweki keremungke weiyagi langai ono, meiya.
8 Pilik kai ngizige Enduru, Simong Pita meibokki sakpek logo Yisugu waligeleyi puwiliyaga nakko Yisuyegi pelik mei,
9 Mandik nak pelege. Pi perek marek songono melenazik paliyeng meiyengka keremiza nayeng keya watabisi waliya neyaurau wara kapura piyeng yongkambanu mabuwiligi pangka ono, kai.
10 Pi pilik kaiwekke Yisugu pugu waligeleyiwiliyegi, Yongkambanuwili mogosi yei, yeiya logo puwiligu yeiya wizigeya yengelik wazonobek logo

yongkambanuwili mogosa. Yombuwili keke sangkelarik tausen melenazik tikinda.
11 Pulaga Yisu perek melenazik yaka piyeng weiya logo Anotoyegi perekyengki langai wazono meiya. Pulaga pugu waligeleyiwiliyegi yana logo puwiligu mogosa puwiliyegi sanga mizagelega yana logo yongkambanuwili keli puwiligiyengke na. Pulaga Yisugu watabisiyaugerau mabilik miza logo puwili na logo
12 ngekyengko wizigeya weik Yisugu pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Ngeragi waleyeng wiyi purik wezamelagi sa mena waleyeng menalege weiya logo wiyi, yeiya.
13 Togo Yisugu waligeleyiwili ngeragi wale wazono ni ono piyeng weiya logo perek melenazik yaka na piyengka kik meleyau keya pongo ingenazikka neyau piyeng mereng miza.
14 Yongkambanu pulogo koyawili Yisugu Anotogo keke mizara miza purikki keriya logo pelik kisa, Wameik, pek yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai, Anotogo teni yongkambanu ngabelakpekkiwili yaliya wazayiweki wezamelagi kaiya logo tonugu yuke yolubok mena, kisa.
15 Yisu weik yongkambanuwiligu miza orowei logo puwiligi King Ngaibek keremiziweki mizi purik pi iwaka, legi pi ngereke ngezebek keke panga lewak nakka kuna, pi puwiligi keliragi kiyebuk kopong.

16 Weik kusaweki miziwekke Yisugu waligeleyiwili pongo kai kolamiyabekke kerelege kuna.
17 Kapura Yisu lewa ono wizigeya weik kusa logo Yisugu waligeleyiwili wang naleige tameneng meiya logo mogosa logo panga yereng Kapaneyam meiragiweki kuna.
18 Pilik mizi pura kebarek yemane nak uli keya kailauriktau yemane lewa.
19 Puwili weik tek narik kuna wizigeya Yisugu waligeleyiwiligu Yisu wangleigiweki kaibekke ngalengale yawerelege keriya logo puwili kulili miza.
20 Puwili kazi legi Yisugu pelik yeiya, Ne mena kulili mizi wak, yeiya.
21 Togo puwili wilik miza logo wangleige ngalege koli kelemiya logo mabuwekke pilik mizi pura wanglei weik puwiligu yereng yaka kang puragi kaibekke kerelemekke lewagela.

22 Wok kalikebekke yongkambanu wale pangaleige wezaya puwili ulogorik wang wamenaklei logo wang puleige Yisugu waligeleyiwili kunawekkerik Yisurau kuna ono mamiza.
23 Kapura yereng Taibiriya meiraga wang nayeng wiriya logo wangyeng ulogo Yisugu ngeragiyengki langai Anotoyegi wazono meiya logo yongkambanuwiligu ngeragi na pulumengki ngezege wila wiya.
24 Yongkambanuwili Yisurau ono keya pugu waligeleyiwilirau ono mamiza, legi wang piyengki ngalege sa logo panga Kapaneyam yerengke Yisuyegi weliweki kuna.

25 Pangazuwaga pura Yisu wizilege puwiligu pakela, logo piyegi puwiligu pelik meiya, Kiriwagabek, ni talikwekke wiriya, meiya.
26 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo kozak yei pura wameiktago. Ini nogo Anotogo keke miziyeng mizarikki keriya kopong ini neyegi weli yagenda ono, ini ngeragi nogo yana piyeng na logo ngekyengko kopong ini neyegi weli yagenda.
27 Inugu ngeragi ni piyeng weiweki yawe kozang panu mizi nagani, purik piyeng nguk namizi na logo purik weik yeik siyeng kani, segeya ngeragi ini

wik koyimiweki keleyi piyengka kele niweki yawe kozang mizi. Ngeragi pilik piyeng ne yombanu paka ngalega kayimabokko yaniyeng. Negi Mangobek Anotogo neyegi kozang ngeragi piyeng yanagira nana, yeiya.

28 Togo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Teni Anotogi yawera kang tamekke miza logo ngeragi piyeng weiyagi, meiya.

29 Tegi Yisugu pelik kanga yeiya, Anotogi yawe inugu mizagira ne Anotogo wezanelabokyegi ngizi kumulagi pura, yeiya.

30 Legi puwiligu pelik nguk meiya, Watabi Anotogo keke mizi talikyeng nugu miza logo teni keriya wizigeya ni Anotoyaga kayimabektikki teni ngizi kumulagi?

31 Mosego miza pilikta nugurau mizagi? Mosego Anotogo keke mizi nara miza logo paka ngalega ngeragiyeng wirageya logo tenigi yelibungang walakawili ngeragi Manayeng meiyeng ngabelak kurung yeikwekkepekke koyimawekke na, mabilik Anotogi Kapiya Walektikke pobilik lende miza pelik,

Paka ngalega ngeragi wezamela logo puwili na, meiya.

32 Yisugu pelik yeiya, Nogo kozak yei pura wameiktago, Mosego ini yana piyeng ngeragi ngizi paka ngalegayeng ono. Mosego Mana piyeng yana, kapura Mana piyengko wik koyimagira yana ono.

33 Kapura mabek pewekke negi Mangobokko ini ngeragi ngizi paka ngalegayeng yanagi, logo ngeragi Anotoyaga piyeng yombanu paka ngalega kayimabok, keya mabok yongkambanu ngabelakpekkiwiliyegi wik koyimagira yanibok, yeiya.

34 Pulaga puwiligu pelik meiya, Yemizibek, ngeragi nugu kozak kai piyeng wok mabiyeng teni yane, meiya.

35 Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ngeragi wik koyimagira yanagi piyeng ne. Ngeragiyengko korik inuguyeng wik koyibene keleyi mabilik nogo yongkambanuwili kazing kumbekki lewengke wik koyibene keleyi. Ini ngeragi korikwekkiyeng ni kele kapura ini ngoluk yagasi mizagi keya ngaba kangyeng kelakkelak logo mawiyarekka kai wik nagi. Kapura nak ne kiling saweliweki lewa keya wilekpek neyegi ngalege wiyi mizibok mabura pok watabiyengkirau mawiyarekka welagi ono.

36 Kapura nogo iniyegi ne tak miza purikki kimeike kozak yeiya keya ini nogo miziyengki pakela kele kapura ini ngago nogoragi ngizi kumuli ono.

37 Yongkambanu negi Mangobokko neyegi nani puwili nogowili. Yongkambanu neyegiweki mizi puwili nogo wezayelagi ono segeya nogo koli keleyagi.

38 Ne paka ngalege lemeng wiya logo ngabelakka kayima purik ne makngezegi kelira miziweki ne kayima ono, ne wezanelabokki kelira miziweki kayima.

39 Ne wezanelabokko kelirik pugu yongkambanu nana puwili mabuwiliyaga nak kemenak ibengki purikki pi kiyebuk, kapura wok kalik panubekke ne yo pilikwekke nogo puwili ibendaga yangalekta wazayagi purikki pi keli.

40 Negi Mangobokko kelira pelik, Ne Anotogi Marekpek kiling saweliweki lewa keya neyegi wilekpek ngalege wiyi puwili mabuwili wik koyimagira kiling koyimagi, keya wok kalik panu ne ngereke yogibokkowekke nogo puwili ibendaga yangalekta wazayagi.

41 Yudawiligi ngaiwili ngago puragi kerewiyawekke puwili weik sisik miza logo munumunu mei kang, purik Yisugu pelik yeirikki wiyeke, Ne ngeragi paka ngalega kayima piyeng.

42 Puwiligu pelik kisa, Yisu pobok Yosepgi marek mabok ma? Teni pigi
panu keya mangoyauyegi iwaka, logo nangki pi ngereke teniyegi pi paka
ngalega kayimabek kai, kisa.
43 Togo Yisugu pelik kozak yeiya, Ini makngezegi tepekke munumunu mei
kang keya mizi wak.
44 Nak ngezebokko keliraga ne kiling saweliweki wiriyagi ono, a'a', kapura
segeya negi Mango ne wezanelabokko nak wiriyibene kelemi purik mabura
pilikpok ne kiling saweliweki wiriyagi keya wok kalik panu ne ngereke
yobokkowekke, nogo pi ibendaga yangalekta wazamiyagi.
45 Yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibokko koka panu
pelik lende miza,
Anotogo mabuwili waligeleyagi. *Isaya 54:13*
Tegi negi Mangobekki ngagoragi kerewiya logo purago waligeleyibene mizi
puwili mabuwili ne kiling saweliweki wiriyagi.
46 Nogo kai purik nakko negi Mangobek keriyarikki ne kai ono, kapura ne
Anotoyaga kayimabek legi ne wamenakko kele pi pakela.
47 Nogo kozak yei pura wameiktago. Neyegi ngizi panu kumulibok wik
wizagomagi pura kiling.
48 Ne ngeragi yombanuwili kazing kumbekki lewengke wik koyimiweki
keleyiyeng.
49 Ngabelak kurung yeikwekkebekke tenigi yelibungang walakawili koy-
awekke, puwili ngeragi paka ngalega kayimayeng logo Manayeng meiyeng
na kapura puwili wik koyima ono segeya puwili kalike ibeng sa.
50 Kapura ne ngeragi nalik paka ngalega kayimayengki kozak kai logo
piyengka niboktau kemenak ibengki ono.
51 Ne ngeragi yombanuwili kazing kumbekki lewengke wik koyimibene
paka ngalega kayima piyeng. Ngeragi piyeng nibok wik wizagomagi. Korik
nogowek ngeragi wezayeng logo nogo korik nogowek ibengkiweki managi
logo ini ngabelakpekke yolu puwili wik koyimagiweki, yeiya.
52 Puragi kerewiya logo Yudawili ngezewiligi tepekke ngago si kela yon-
gomo mizi logo pelik mei, Talik miza logo yombanubekki korikwek teni
ngeragi wezayeng niweki yanagi, kisi.
53 Yisugu pelik yeiya, Nogo iniyegi yei pura wameiktago. Ini ne yombanu
paka ngalega kayimabekki korikwek keya iwi nogobektau inugu ngeragi ni
keya kai wik ni pilik ni ono mabura inigi yungke ngizi wik yolu nararau ono,
yeiya.
54 Yombanu korik nogowek ngeragi wezayeng ni mizibok keya iwi no-
gobek kai wik wezabek ni mizibok wik wizagomagi pura kiling. Keya
nogo wok kalik panu ne yobokkowekke pilik pok ibendaga yangalekta
wazamiyagi.
55 Korik nogowek ngeragi ngiziyeng kelik keya iwi nogobek kai wik
panubek kelik.
56 Korik nogowek ngeragi wezayeng ni keya iwi nogobek kai wik wezabek
ni mizibok negi yungke wizinda keya ne pigi yungke wizinda.
57 Negi Mango ne wezanelabokko yongkambanuwili wik koyimiweki ke-
leyi logo pugu ne wik yoluweki keleni, logo kazing mabilikmekke nak nger-
agiyeng yenge yaga niwekke wezameli pilik ne pigi yungke wezanelibok,
nogo kazing kumbekki lewengke wik wizagomibene kelemiyagi.
58 Ne iniyegi ne makngezeyegi langai ne ngeragi nalik paka ngalega
kayimayeng kani yei. Ngeragi nogo kozak kai piyeng inigi yelibungang
walakawiligu koka na logo Manayeng mei piyeng kelik onoyeng. Puwili

piyeng na kele kapura puwili paka ngalege wik koyimagira weiya ono. Kapura ngeragiyengko mizagewiyege korikwek wik yolu mabilik ne ngeragi wezayeng pigi yungke wezanelibok nogo mizagewiyege pi kazing kumbekki lewengke wik wizagomagi.
59 Yisugu peyeng yongkambanuwiliyegi Kapaneyam yerengke Yudawiligi i walek songonomakki yungke waligeleya.

60 Pulaga pugu waligeleyageya koya puwiliyaga kolokngagono puragi kerewiyawiligu pelik kisa, Teni ngago peragi kiyebuk. Takko pilik mizagi, kisa.
61 Puwili Yisugu ngago kaiyayengki puwili munumunu mei purik pi iwaka, logo pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini ngago puragi sisik ma talik?
62 Tamizeige ne yombanu paka ngalega kayimabek paka ngalege yongo yabeleilege ini keriyawekkerik ini sisik mizagi ma talik?
63 Anotogi Kung Walekpokko yombanubekki kumbek kazing kumbekki lewengke Anotoyegi wik wizagomiweki kelemi. Yombanubekki korikwekko ma korik puguwekki kozandago pi kazing Anotoyegi kumbekki lewengke wik wizagomiweki kelemiyagi ono. Ngago nogo kozak kai piyeng wilek kang inuguyengki wiyagiyeng logo piyengki ngizi kumulirikku ini kazing kumbekki lewengke wik koyimagi pura kiling.
64 Kapura iniyaga nawili ngoluk ngago nogo kozak kai piyengki ngizi kumuli ono. Yisugu pilik kaiya purik pi ulogo solo mabuwekke, tak piyegi ngizi kumuli ono keya takko pi yombanu ulagiwiliyegi miza yanagi mizaboktau pugu iwaka.
65 Keya Yisugurau pelik yeiya, Piliktikki wiyeke ne iniyegi pelik yei, Negi Mangobokko wiriyibene keleyi puwili keke neyegi wiriyagi, yeiya.
66 Logo pulagarik piyegi kiriwei wiriyawiliyaga kolokngagono weik pi wezami kai kanda logo piyegi mawinda kiriwei mizi ono.
67 Puwili yagoneiga Yisugu meleyau keya pongo ingenazikka neyau waligeleyiwiliyegi pelik yeiya, Inirau ne wezaniya logo pilik kuniweki keli ma talik, yeiya.
68 Legi Simong Pitago pelik meiya, Yemizibek, tonugu kiriwei mizagi naktau wizinda ono. Ni wamenakko teniyegi ngago teniyegi kazing wik koyimagimek waligeleyagi pura kozak yei.
69 Logo teni weik ngizi kumuli keya ni kaile nayendau ono Anotoyaga teniyegi kayimabek purik teni iwaka, meiya.
70 Logo Yisugu pelik yeiya, Nogo ini meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili iza kapura iniyaga nak Sadangkibek, yeiya.
71 Yisugu pilik kaiya purik Yuras yogo Simong Isaliyotogi marek Yisu ulagiwiliyegi miza yanabokyegi langai kaiya.

7

1 Pilik miza wizigeya Yisu ngabelak libu kunimowei ngabelak Kalilibekke yongkambanuwili waligeleyi kang keya miza. Pi ngabelak Yudayabekke kunagirikki kiyebuk miza, purik Yudawiligi ngaiwili kang tamekke pi ulagi miza purikki kozak keli legi.
2 Weik wok Yudawiligu i yagongyeng paka Yirusalem keremiziyeng, logo Wok Yemane Sela I Walekmakkiyeng meiyeng mereke. Puwili wok melenazik keya nazikka neyauganakka i piyengki koyimowei purik koka puwiligi yelibungangwiligu kurung yeikwekke kirisimasi yombu neyau sela iyengki koyarikki kumulageya.

3 Wok piyeng weik mereke legi Yisugi sakwiligu piyegi pelik meiya, Pelaga
yolu wak. Paka ngabelak Yudayabekke kambele, logo nugu miziyengki
yombanu niyegi kiriwei pakalege yolu puwiligurau keriyiweki.
4 Purik yongkambanu mamokko piyeng iwaka sibene miziboktau
watabiyeng liwik liwik mizi onobokko. Tamizeige nugu mizi piyeng
wameikyeng mabura yongkambanu mamokki wirege mize, meiya.
5 Pigi sakwiligu pilik kisa purik puwilirau pugu pi pilikpok yeirikki ngoluk
piyegi ngizi panu kumula ono kopong puwili pilik kisa.

6 Tegi Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Teng nogo mamokyegi nogo miziyeng
waligeleyagira ngoluk lewagela ono kapura iniyegirik ini wok yawe in-
uguyeng mizagi nakki ini yuke ono.
7 Keya ngabelakpekke yongkambanu Anotoyegi kerewiyi ono puwili
iniyegi kumbak mizi ono, kapura puwili neyegi kumbak mizi purik nogo
puwiliyegi puwili kaile mizi kani keleyirikki wiyeke.
8 Ini yaka ngeragi yemane miza ni pulogo kuni. Ne waze kangki ono, purik
wok negi kangkibek ngoluk lewagela ono.
9 Pi puwiliyegi pilik yeiya logo weik wizigeya pi Kalili mabulogo mawinda
wok nayendau wizagoma.

10 Logo pigi sakwili paka Yirusalem yerengke ngeragi yemane miza ni
puraga kambela, logo pirau kalika kambela. Pi nawili kilindau kambela ono,
yeik ngezebek naleweng nangai liwik kambela.
11 Logo ngeragi yemane miza ni puragarik Yuda ngaiwili piyegi welageya
koya. Puwili mawiyarekka pelik nguk kisageya koya, Yombanu Yisu pok,
talege, kisageya koya.
12 Keya yongkambanu kolokngagono piyegi langai munumunu ngago
kelageya koya. Nawili pelik meiyageya, Pi yombanu wazonobek, mei keya
nawili pelik meiyageya, Yombanubok kaile. Pi yeik yongkambanuwili
ikuyogorik keleyi yagenda, mei.
13 Keya yongkambanuwili Yuda ngaiwiliyegi kazi kopong puwili Yisuyegi
langai ngago ngezege kelageya koya.

14 Logo ngeragi yemane miza ni puragi libulibu wok mangobektau
onobekke Yisu luweza logo paka Anotogi i walek yemanemakke kuna logo
pulogo Anotogi ngagora yana.
15 Yuda ngaiwili lelengkira logo pelik kisi, Yombanubek tonugu kapiya
miza pilik Yudawiligi kapiya yemaneyengki kapiya miza onobek kapura
talik miza logo pi piyengki iwaka panu, kisa.
16 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Nogo kozak kai piyeng yeik kumuli ne
makngezegiragayeng ono, piyeng ngago ne wezanelabokkiyeng.
17 Logo yongkambanu Anotogi keliragi miziweki mizi logo mizi puwiligu
keke purikki iwakagi, purik nogo kozak kai pera Anotogi ngagora ma yeik
miza purik puwiligu iwakagi. Keya ngago ne makngezegi kangkabekkarago
kozak kai yagenda ma yeik miza purik puwiligu iwakagi.
18 Yombanu ngezebokko kumulayengka kozak kaibok, yeik ngezebekkira
yongolok meiweki ngaigu mizi yagenda kapura yombu pi wezamelabekki
yeikta yongolok meiweki kelibok ngaigu kai onobek, purik pigi yungke
ngaigu kai nararau ono, pi wameikta kozak kai wilibekpek.
19 Mosego loyeng ini yana kapura iniyaga naktau lo piyengki kiriwei panu
mizi ono. Keya inugu ne Mosegi loyengki kiriwei mizi ono kisi, logo ne
neliweki mizi. Ta nangki ini ne neliweki mizi, yeiya.

20 Pulaga yongkambanuwiligu Yisuyegi pelik meiya, Ni wirangai narik
kai puloge. Mabura ni kerewa nak yenge yaga. Tak ni kazing nelagimekki
welageya, meiya.
21 Legi Yisugu pelik yeiya, Ini nogo Sabatpek wok yawe mizi onobekke
yombanu nak yombiyangai sa wazamiya purikki lebuk.
22 Kapura inirau Sabatpek wok yawe mizi onobekke yawe miziwiligu.
Inigi yelibu kokabek Mosego iniyegi ngago ngai pobilikta yana, Mandik wik
wazamiya nak wok melenazik keya nazikka neyau wiziya logo wok kalike-
bekke purik yombu korik puguwekki korik yeke ngalege puwek ngeliweki
kai. Wameik, kazing pilik mizi puluweng Moseyaga solo lewa leweng ono,
puluweng teni Yudawiligi mangowiliyaga lewa leweng. Logo wok pilik
mizagibok wok Sabat teni yawe mizi ono mabokko lewagela purik,
23 ini Mosegi lora ngela nelegi Mosego miziweki kaiya pura ini mizi logo
pura pelik, Wok yawe mizi onobek kele kapura ini mandik pilik pokki
yombu korikwekki korik yeke ngalege puwek ngeli. Logo ini wok yawe mizi
onobekke pilik miziwili nangki Sabatpek wok yawe mizi onobekke nogo
yombanu kemegeme nak yombiyangai sa wazamiyarikki wiyeke ini ngalik
kisi?
24 Ini waze inugu keriyarik nak kaile mizi nobiyeng mizarikki wiyeke nguk
namizi melebek walimizi nagani. Pilikpok ngizi kaile miza ma yeik miza
purikki were waberek keriyi, yeiya.

25 Yongkambanu Yirusalem yerengke yolu nawili pugu kai puragi
kerewiya logo pelik kisa, Pek Yisu, Yuda ngaiwiligu uliweki mizibok.
26 Keriyi. Pi yeik ngezebokko kelirikka kaiya melirikki. Yuda ngaiwili
nangki yeik wireyeng kele mizara yolu? Ma pi wameik Kilisi Anotogo
sawiyabok purikki Yuda ngaiwili weik ngolukku iwaka si kani.
27 Mabura songomeiweki. Purik teni yombanubekyegi iwaka keya pi
Nasaretegabek purik teni iwaka kapura Kilisi ngizibek lewa puwekkeriktau
nakko solo pugurik iwakagi ono purik teni iwaka, kisa.

28 Yisu ngago piyeng kerewiya logo pugu Anotogi i walekmakki yungke
ngago yanageya wizimowei pugu ngalizi panu pelik yeiya, Inugurik ini
neyegi iwaka nobiyeng mizi. Keya ini ne talagabek miza purikki iwaka
nobiyeng mizi. Ne ne makngezego kumularagi wiyeke kayima ono. Ne
wezanelabok ngizi keya ini piyegi lusuwei.
29 Kapura nogo kele piyegi iwaka purik ne piyaga kayimabek kopong, keya
pi ne wezanelabek, yeiya.

30 Pulaga Yuda ngaiwili weik nguk namizi pi kebangkelagirikki kumula
kapura Anotogo pi pilik kelemiyagira ngoluk sawiya ono legi nakkorau pi
pilik kebangkelagi langai ono.
31 Kapura pilik kele kapura yongkambanu wawere ula puwiliyaga kolokn-
gagono Yisu pi Kilisi purikki ngizi kumula. Puwiligu pelik kisa, Yombanubek
watabi nakkorau mizi ono, Anoto ngezebokko keke mizi piyeng mizibek
walaka Kilisi lewa puwekke pugu mizagi kaiya piyeng kelik mizi, logo pek
Kilisibek mane miza, kisa.

32 Logo yombanu Palisiwili meiwili yongkambanuwiligu pilik kisirikki
kerewiya. Togo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili keya Palisiwili
meiwili miza logo puwiligu Anotogi i walek yemanemakki wagela ngai
yoluwiliyegi teng pangka Yisu kebangkelagi naragi yuke koyibene wezayela.

33 Logo mabilik keya Yisu ngago kaiyageya wiziya logo Yisugu pelik kaiya,
Ne ini kiling ngoluk tek narik wiziyagi, pulaga wiziya logo purik ne ngereke
ne wezanelabekyegi kangki.
34 Keya ini neyegi welagi kapura inugurau ne yolok ngelagi ono. Keya ne
kangki pulogorau ini neyegi kiriwei kangki ono, yeiya.
35 Logo Yudawili nakko nakyegi pelik meiya to keya yo miza, Yombanubek
tonugurau pi yolok ngelagi ono kai pera pi nangaibek keya pi talege
kangweki mizi? Ma pi Yudawiligi ngabelakpek wiya logo Yuda onowiligi
ngabelak Yuda nawili yolubekke kangki, logo kanda pulogo Yuda onowili
waligeleyiweki, ma talik?
36 Pugu teniyegi kaiyarik pelik, Ini neyegi welagi kapura inugurau ne yolok
ngelagi ono. Keya nogo kang pulogo inirau kangki ono kai. Logo pugu pilik
kai purik nangaiyengki, kisi.

37 Ngeragi yemane yaka miza ni puraga wok yemane panubek keya wok
kangkalibek mizabekke Yisu luweza logo ngalizi panu pelik kaiya, Tamizeige
inuwayaga nak kazing kumbekki lewengke wik wizagomagiragi keli panu
wizigeya weik kai kabenengyengki uwei mizi puwili kelik mizi mabura ne
kiling saweliweki koli, logo ne kai wik wezabek niweki.
38 Keya nogo Anotogi Kapiya Walektikku kaiya pelik mizagi, logo wilekpek
neyegi ngalege wiyibok, wilek kang pugubekke kai kulektikku lewageli pilik
ngizi yolurago kola keya kubulagelega walimizagi.
39 Yisugu pilik kaiya purik yombanu piyegi ngizi kumuli puwili kalike An-
otogi Kung Walekpek weiyagi purikki kaiya. Purik puwekkerik Yisu ngoluk
paka ngalege yemane keremizi nangai kopong Anotogi Kung Walekpek
ngoluk yerageya ono.

40 Yongkambanu wawere ula puwiliyaga kolokngagono pugu kai puragi
kerewiya logo pelik kisa, Wameik, Yisu pobok yombanu Mose kelik Anotogo
lewagi sawiya logo ngago pugura kozak kai tonugu yuke yolubok, kisa.
41 Keya nawiligu pelik kisa, Pek Kilisibek. Kapura ngereke nawiligu kanga
pelik kisa, Talik miza logo pilikki? Kilisibek ngabelak Kalili meibekka
lewagelagi ono.
42 Purik Kapiya Walektikku pelik kai, Kilisibek Tawitigi yeligagangmekka
lewagi logo pi Tawitigi yereng Petelem puraga wazamiyagi, kisa.
43 Tegi weik Yisuyegi weraga yongkambanuwili sanga miza logo nawili
namekke keya nawili namekke miza.
44 Logo nawili pi kebangkela logo wigira wazamiweki miza kapura nakko-
rau pi kebangkela ono.

45 Weik pilik miza logo pulaga yombanu Anotogi i walek yemane-
makki ngai wagela, Yudawiligi ngai yemanewiligu yaka Yisuyegi ngai
yukeweki wezayela puwili yombanu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili
keya yombanu Palisiwili meiwiliyegi kandobela. Logo puwiligu wagelaw-
iliyegi pelik nguk yeiya, Inuwa nangki pi pelege miza orowei wiriyi nangai
miza, yeiya.
46 Legi wagelawiligu pelik yeiya, Tonugurau yombanu pobokko ngago kai
pilik walaka nakko kaiyagalege kerewiya ono. Logo maburikki wiyeke teni
pi miza orowei wiriya ono, yeiya.
47 Legi Palisiwiligu wagelawiliyegi pelik yang yeiya, Talik kisi yaga? Pugu
inirau weik kazing nawili ikuyogorik keleya mamokko ikuyogorik keleya
kani.

48 Keriyi, teni Yuda ngaiwiliyaga nawili ma teni Palisiwiliyaga nawili pi
Kilisibek purikki ngizi kumuli? A'a', yeik panu.
49 Kapura yongkambanu piyegi ngizi kumuli puwili yongkambanu Mosegi
loyengki lusuweiwili, logo tonugu yeirik, Anotogo ngangang yani pani yei,
purik puwili Yisuyegi kiriwei mizi legi, yeiya.
50 Kapura yombanu yeikta Nikotimas mei kusaga Yisuyegi keriyiweki
kambela mabok, Palisi puwiliyaga nak, logo pugu Yuda ngaiwili keya Palisi
nawiliyegirau pelik nguk yeiya,
51 Mosegi lorago talik kai? Ngago tonugurago kairik inugu mizi pilik
miziweki kai keya pugu mizayeng nangaiyeng miza ono wizigeya waze pi
kaile miza kisagi? A'a', yeiya.
52 Legi Palisi nawiligu piyegi pelik meiya, Mabura nirau ngabelak Kalili
yombanu yeiktikyengko yolu pulumengkabek kani. Anotogi Kapiyarik
meiyagirikki kai logo Poropek Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kai
naktau Kaliligabek ono purikki keriyi mangaiweki, meiya.
53 Logo weik pilik kisa logo puwili mabuwili nak nak pi pugumakka wei
kang miza.

8

1 Puwili pilik miza kapura Yisu ngezebek kele paka lewak Olip meibekke
Anotoyegi waberek meiweki kambela.
2 Wok kalikebekke wangane panu Yisu ngereke pongo Yirusalem Anotogi
i walek yemanemakke kandobela. Yongkambanu wawere ulawili mabuwili
piyegi mereke kanda pi kiling mogosa logo puwili waligeleya.
3 Kapura Mosegi loyengki waligeleyiwili keya yombanu Palisiwili mei-
wilirau yongokpanu yombu pigi kerekpu ono kalogomok nak kiling iwek
kolageya wizilegemele, miza orowei kanda mabuwiligi wirege luweza waza-
miya.
4 Logo puwiligu Yisuyegi pelik meiya, Kiriwagabek, yongokpanu pemele
yombu weiyamele kele kapura nakko pi yombanu pigi kerekpu ono kalo-
gomokpek kiling mabek mabewekke iwek kolageya wizilege kebangkela.
5 Lo Mosego lende miza piyengka narago teni pilik miziweki kozak kairik
yombanu pilik miza puwili kingyengko yela logo ibengweki kai. Kapura
nugu purikki kumularik talik?
6 Puwiligu pilik kisa purik puwili Yisugu ngago lang kaiya narik weiya logo
pi purikki wiyeke ngagozak kelemiyagirikki wiyeke kelemiya. Kapura Yisu
nguk namizi lawila logo weik ngabelakpekke melegong nakko lende mizi.
7 Logo puwili piyegi pugu talik kaiyagi miza purikki pulogo luwezara
koyimowei nguk meiyageya koya, logo puwili meiyageya keya pi tungkula
logo puwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige inuwayaga nak kaile nayendau ono
mabura kaile nayendau onobokko king solo panubek wezameliweki, yeiya.
8 Pulaga pi ngereke lawila to mela logo ngabelakpekke melegong nakko
lende miza.
9 Logo puwili Yisugu kai puragi kerewiyawekke yenge ya puwiligiyengka
kumulimokko mizagewiyege puwili weik kaile ngezewiligiyengke kumula
to mela. Logo were yombu kerekwili kang keya pulaga yombu nawekkewili
miza. Logo yongokpanumele ngoluk luwe wizilegemele kiling Yisu ngeze-
bek wezamiya.
10 Pulaga Yisu tungkula logo yongokpanumeleyegi pakela logo pelik meiya,
Yongokpanumele, yaka ni pelege niza orowei wiriya puwili talege? Keya
kaile yaka nugu miza puragi wiyeke nakkorau ni king nela ono ma, meiya.

11 Logo yongokpanumologo pelik meiya, Yemizibek nakkorau pilik miza
ono, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Nogorau ni king neliweki kaiyagi ono
mena kambele keya kazing kaile mizimek wiye logo mawinda kaile mizi
nagani, meiya.

12 Waleleige Yisu Yudawiligi i walek yemanemakka yongkambanuwiliyegi
ngago yanageya wiziyawekke pugu pelik yeiya, Ne yombanuwiligi yayengke
wilangka wezarik langaibek kani. Neyegi kiriwei mizi mologaboktau kusa-
banurikke ulu wali kang keya mizagi ono segeya pilik mologabokki kunag-
imek ne wilangka wik wizagomagirikku langiya mowiyagi.

13 Pulaga yombu Palisiwili meiwiligu piyegi pelik meiya, Ni weik ni
makngezeyegi kozak kai logo ni yombanu wamenak keke legi tenirau niyegi
ngizi kumuli ono, meiya.
14 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Tamizeige nogo ne makngezegi wiyeke
kozak kai puriktau nogo kozak kai pura wameiktago, purik nogo kayima
laga pulumeng keya nogo kangki pulumendau nogo iwaka. Kapura ini
piyengkirau iwaka ono.
15 Ini yeik yongkambanu mabuwiligu mizilik wire yeik inuguyengko
keriya piyengki neyegi waze mele yowi. Kapura nogo nakyegirau mele yowi
ono.
16 Kapura tamizeige nogo inigi ngagozakyengki kerewiyagi purik nogo
sawiyi pura pangkagi, purik ne wamenakko ngagozakyengki kerewiyagi
ono. Kapura Peba ne wezanelabok keya nerau te mabiyaugu ngagozakyeng
kerewiyagi.
17 Keya lo inigi piyengka lende miza nara pelik, Tamizeige yombanu
neyaugu watabi keriya nayengki mabiyaugu kozak kisi purik mabuwiligu
wameik mizagi.
18 Keya ne makngezego ne tak miza purik kozak kai keya negi Mango ne
wezanelabokkorau ne tak miza purik kozak kai, yeiya.

19 Pulaga puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Nigi Mangobek talege yolu,
meiya. Legi Yisugu pelik kanga yeiya, Ini ne ma negi Mangobekyegirau
iwaka ono. Tamizeige ini neyegi iwaka kesak ini negi Mangobekyegirau
iwaka, yeiya.

20 Logo ngago piyeng Yisugu Anotogi i walek yemanemakka yongkam-
banuwili waligeleyawekke kaiyayeng. Logo pulogorik pi king Anotoyegi
mani piyengki lopongleigi ngezege luwe wiziya kapura nakkorau pi wi-
gira wazamiweki kebangkela ono, purik Anotogo pi kebangkelagi sawiyara
ngoluk kopong.

21 Pulaga mawinda kang nararau Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Ne yereng
nogoraga kang yongogi. Logo ne pilik mizi puwekke ini neyegi welagi
kapura inugu ne yolok ngelagi ono. Keya kaile inuguyeng Anotogo tumuli
nangai wizigeya ini kemenak ibengki. Keya ne kangki pulogorau ini kangki
ono, yeiya.
22 Yudawili puragi kerewiya logo pelik kela yo keya to miza, Pugu ne
kangki pulogo inirau kangki ono kai poburik pi ngezebokko ngezebek ula
logo ibengki sa legi pelik kai kani, kela.
23 Kapura Yisu mabilik ngago kai kuna, Ini ngabelakpekkawili. Ne paka
ngalegabek. Ini watabi ngabelakpekke piyeng mabiyengki wilek kang tiya
maniwili kapura ne pilik mizi onobek.

24 Logo piliktikki wiyeke nogo iniyegi kaile inuguyeng Anotogo ngoluk
tumuli nangai wizigeya ini kemenak ibengki yeiya purik, tamizeige ne nogo
kai mabok purikki ini ngizi kumuli ono mabura.
25 Logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Mabura ni tak, meiya. Yisugu
pelik kanga yeiya, Nogo koka solowekka iniyegi kozak yeiya mabok ne,
yeiya.
26 Keya iniyegirik ngoluk watabi kolokngagono nogo iniyegi langai
kaiyagiyeng wizinda, kaile inigi piyengki langai ini iwaka siweki ke-
leyagiyeng. Negi Mangobokko ne pugu kaiyagalege kerewiya piyeng nga-
belakpekkewiliyegi kozak yeiweki wezanela. Keya negi Mangobek ngago
wameikyeng kaibek, yeiya.
27 Kapura Yuda ngaiwili pugu pigi Mangobek kaibok tak miza purikki
puwili iwaka panu ono.
28 Legi Yisugu pelik yeiya, Yombanu paka ngalega kayimabek yengeleileige
ngalege nili ula logo yengeleilei kiling luwe lowamiya wazami puwekke ini
ne tak miza purikki iwaka si nangine keya keli ne makngezegirago watabi
nayeng mizi ono, nogo kaiya piyeng negi Mangobokko waligeleniyayeng
purikki iwaka si nangine.
29 Keya ne wezanelabok ne wezani onobek, pi ne kiling yolu. Pugu ne
wezani ono purikki solorik pelik, ne wok mabiyeng pugu keli piyeng mizi,
yeiya.
30 Logo pi pilik kaiyageyarik yongkambanu kolokngagonomek weik pi
Kilisi Mesiyabek Anotogo puwili yaliya wazayiweki sawiyabek purikki ngizi
kumula.

31 Logo Yisugu piyegi Yuda ngizi kumuli puwiliyegi pelik yeiya, Tamizeige
ini Anotogi ngago nogo kozak yei piyengki wok mabiyeng kiriwei yolu purik
mabura ini neyegi kiriwei panuwili.
32 Logo wameikta nangaira miza purik ini iwakagi logo wameiktago ini
wila wazayagi, yeiya.
33 Pilik kai legi nawiligu piyegi pelik kanga meiya, Kapura teni Abal-
amgi yango keya marekngangwili. Tenirau koka yombanu ngai nawiligu
puwiliyegi yeik ulak yawe miziweki kingyengki ngane weiya onowili. Tegi
nangki nugu teniyegi teni wila wazayagi kai? Ni purik nangairikki kai
yagenda, meiya.
34 Legi Yisugu pelik yeiya, Nogo kozak yei pura wameiktago, Nak kaile
mizibek kaileyengki yawe mizi yagenda, logo kaileyengko piyegi ngai.
35 Ngai nakko yombanu kingyengki ngane weiya logo piyegi ulak yawe
mizibok ngaibekki imakka pulogo wizagomagibek ono kapura pigi marek
pugu wazamiyabok kele ngaibekki imakka pulogo wizagomagibek.
36 Legi tamizeige ne, Anotogi Marekpokko ini kaileyengki kozandaga wila
wazayi purik mabura ini wameik wila wazayi yagenda kani.
37 Ini Abalamgi yango keya marekngangwili purik ne iwaka, kapura ini
ngoluk ne nelagirikki kumula, logo purik wilek kang inuguyeng ngago
nogoragi kumbak kopong.
38 Keya nogo kai piyeng ne negi Mangobek kiling wiziyawekke nogo
keriyayengki ne keke kozak kai yagenda keya inirau mabilik. Ini inigi
mangobekyaga kerewiya piyengki kiriwei mizi yagenda, yeiya.

39 Logo puwiligu mawinda pelik meiya, Abalam walaka panu wiz-
agomabok tenigi mangobek, meiya. Logo Yisugu pelik yeiya, Ini wameik
Abalamgi yango keya marekngangwili kesak ini Abalamgu mizalik mizi kak.

40 Kapura ini weik ne neliweki mizi, nogo kozak yeiya piyeng wameik keya
Anotogo kaiyagalege nogo kerewiyayeng kele kapura. Keya Abalam inugu
mizi piyeng miza onobokko.
41 Kapura iniyegirik ini inigi mangobokko mizilik mizi, yeiya. Logo
puwiligu pelik meiya, Takko kai? Teni koloyakamandik kelaleng kekewili
ono. Tenigi Mango wamenak, logo pok Anoto, meiya.
42 Yisugu pelik yeiya, Anoto wameik inigi Mangobek kesak ini neyegi keli.
Purik pugu yolu pulaga ne wezanela, logo ne weik pelege yolu. Ne ne
makngezego kumularaga kayima ono, pugu ne wezanela.
43 Keya nogo iniyegi kai peragi ini lusuwei mizi purikki solorik ini iwaka?
Purik ini nogo iniyegi kai peragi kerewiyagirikki kiyebuk kopong.
44 Keya inigi mangobek Sadang logo ini pugu watabiyengki kira orowei
mizi pilik miziweki keliwili. Pi koka solowekkerikka yombanu ulageya
wizagomibek. Pi wameiktagi kumbakpek purik pigi yungke wameiktarau
yolu ono. Logo pi ngaigu kai puwekke pi kaiyagelik kai yagenda, purik pi
ngaigu kai piyengki mangobek.
45 Kapura ne wameik kai kopong ini neyegi ngizi panu kumuli ono.
46 Inuwayaga takko ne kaile kaile mizageya yolubek neiyagi langai? Nak
ono. Tamizeige ne wameik kai mabura nangki ini neyegi ngizi panu kumuli
ono?
47 Anotogi marekngangwili ngago puguyengki kerewiyi puwili. Kapura
ini purik, ini Anotogi marekngangwili ono, logo piliktikki wiyeke ini ngago
nogoyengki nagerewiyi miziwili, yeiya.

48 Yisu pilik yeiya logo Yudawiligu Yisuyegi pelik kanga meiya, Teni niyegi
pelik kisiwili, Ni yombu ngabelak Sameriya meibekka lewa legi ni pelaga
onobek, keya ni yombu kerewa nak yenge nigi yungke yolubek, kisiwili logo
tonugu piyeng kisi purik wameik kisi ma, meiya.
49 Yisugu pelik kanga yeiya, A'a', ne kerewa nak yenge yungke yolu ono. Ne
negi Mangobekki yeikta yongolok mei keya inugu yeik nogora kaile sawiyi.
50 Kapura ne yeik ne makngezegera yongolok meiweki keli ono kani.
Nakko yeik nogora yongolok meiweki mizi keya pi ngagozakyengki
kerewiyagibek.
51 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Tamizeige nak ngago nogoragi
kerewiya logo kiriwei mizibok mabura pi kemenak ibeng wizagomagi ono,
pi wik wizagomagi, yeiya.
52 Tegi Yudawiligu piyegi pelik meiya, Ni kerewabek yenge yungke yolu
purik tonugu mabek weik iwaka panu. Abalam ulogo ibeng keya yombanu
Anotoyaga ngago weiya logo kozak kisiwilirau ulogo ibeng kapura nugu
pelik kai, Tamizeige nak ngago nogoyengki kerewiya logo kiriwei mizi
mabura pi kemenak ibeng wizagomagi ono, kai.
53 Abalam tenigi mangobek ulogo ibeng kapura ni teni Yudawiligi man-
gobek, Abalamyaga ngalege panu ma talik? Keya yombanu Anotoyaga
ngagora weiya logo kozak kisawilirau ulogo ibeng, legi nugu kumularik ni
tak, meiya.
54 Tegi Yisugu pelik kanga yeiya, Tamizeige ne yeik nogora ne makngezego
yongolok mei purik yeik nogora yeikki. Kapura Peba negi Mangobek yeik
nogora yongolok meibek inugu Anoto inigibek kisibok.
55 Keya ini ulogo piyegi iwaka ono keya mabek ngoluk iwaka ono kapura
nogo piyegi iwaka. Tamizeige nogo ne piyegi iwaka ono kai kesak ne onanga
kai yagenda, inugu kisi pilik. Kapura nogo piyegi iwaka logo ne ngago
puguragi kerewiya logo kiriwei mizi mizi.

56 Abalam inigi mangobek koka wok ne lewagibekke pakeliweki wilik miza. Pugu pakela logo pi wilikwilik yemane miza, yeiya.

57 Pulaga Yudawiligu piyegi pelik meiya, Ni ngoluk yombusibek ono. Talik miza logo nugu Abalamyegi pakela, meiya.

58 Yisugu kanga pelik yeiya, Koka Abalam wazamiyaginerik ne were wiziya kani. Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago, yeiya.

59 Togo puwiligu kingyeng weiya logo pi uliweki miza kapura Yisu liwik sa logo Anotogi i walek yemanemak wizamiya logo welagela kazi kula.

9

1 Yisu kiling pugu waligeleyiwili tagoneige pura yombanu panugu wazamiyarik wireyau mabilik kusa wizigeya wazamiya nak wizilege pakela.

2 Logo Yisugu waligeleyiwiligu piyegi pelik nguk meiya, Kiriwagabek, yombanubek wire kusayau kiling wazamiya pura nangki? Kaile mangogiyeng ma panugiyeng ma ngezebekkiyengki wiyeke pek pilik miza, meiya.

3 Legi Yisugu pelik kanga yeiya, Yombanubek pilik wazamiya purik pugu kaile miza ma panu keya mangogo kaile mizarikki wiyeke ono kapura segeya Anoto piyegi yawe nara kelemiya logo yombanuwiligu keriya logo Anotogi yeikta yongolok meiweki.

4 Yombanu nak kabelaktik ngoluk wilangka puwekkerik pangka yawe mizi penangai kapura weik kusa puwekkerik pi mawinda yawe mizagi ono, logo teniyegiriktau mabilik kani. Teni ngoluk wilangka yolu mabuwekke teni ne wezanelabokki yawera miziweki kani. Wok ne nela logo ibeng wizigeya mawinda yawe mizagi onobek weik mereke.

5 Keya ngabelakpekke pelege ne yolu perik ne wilangka wezarik yombanuwiligi yayengke langaibek kani, yeiya.

6 Yisu pilik kaiya logo pulaga ngabelakka sibilak ngiza logo sibilaktik kiling ngabelakpek lomok keremiza wizigeya yaka wireyau kusabokki wireyauge pukmela.

7 Logo pugu wireyau kusabekyegi pelik meiya, Panga kaigesirikke kai yeikta Silom meibokka kaigesi mangine, kambele, meiya. Yeik yaka Silom mei pura ngago yeik tonuguragarik, kang wezamela, mei yagenda. Yisu pilik kaiwekke yombanubek kanda wiregawerera kaigesa logo weik wireyau ngaiwila wizigeya panga ige kambela.

8 Logo yongkambanu pigi ngezege yoluwili keya pi watabiyengki nguk kaiyageya wizilege keriyawiligu pelik kisi, Pek yombanu kazing lewengke kerelemekke mogosa logo kingyengki nguk kaiyageya mizibok ma nak, kisi.

9 Legi yombu nawiligu mabok yeiya. Nawiligu pi ono kapura pi kelik yeiya. Kapura yombanubek ngezebokko kimeike ne mabok yeiya.

10 Logo puwiligu pelik nguk meiya, Talik miza logo wire nuguyau ngaiwila, meiya.

11 Legi pugu pelik kanga yeiya, Yombanu puwiligu Yisu meibokko lomok narik keremiza logo wire nogoyauge pukmela. Logo pugu ne panga kaigesirikke kai yeikta Silom meibokka wiregawerera kaigesiweki kai legi ne kuna. Ne wiregawerera kaigesa logo wire nogoyau weik ngaiwila, yeiya.

12 Logo puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Yombanu yaka wire nuguyau ngaiwila wazamiyabok talege, meiya. Logo pugu ne lusuwei, yeiya.

13 Pulaga weik puwiligu yombanu ulogo wireyau kusa wizagomabok miza orowei panga Palisiwiliyegi kuna.

14 Purik wok Yisugu yaka lomoktik keremiza logo yombanubekki
wireyauge pukmela logo wireyau ngaiwilabok, wok Yudawiligi yawe mizi
onobekke, logo purikki Palisiwili kiyebuk.
15 Tegi Palisiwiligu piyegi talik nalik miza logo pi wireyau ngaiwila miza
purikkirau meiya. Logo pugu pelik kanga yeiya, Pugu lomoktik wire no-
goyauge pukmela logo ne wire nogoyau kaigesa logo wire nogoyau weik
ngaiwila, yeiya.
16 Pulaga Palisi nawiligu pelik kisa, Yombanu pera mizabok Anotoyagabek
ono, purik pi Yudawiligi lo wok yawe mizi onobekke yawe mizi nagani kai
pura ngela legi, kisa. Keya nawiligu pelik kisa, Logo inugu pi kaile mizibek
mei, kapura tamizeige pi kaile nayeng miza kesak yombanu nakkorau
mizagi ono Anoto ngezebokko keke mizi pugu mizi piyeng mizi kak ono, kisa.
Pulaga weik yongkambanuwili ngezewiligi tepekke ngalik kela yongomo
miza.
17 Pilik miza logo Palisiwiligu mawinda kang nararau yombanubekyegi
pelik nguk meiya, Wire nuguyau ngaiwila wazamiyabokyegi langai nugu
kaiyagirik talik kaiyagi, meiya. Logo yombanubokko pelik yeiya, Pi
yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibek kani, yeiya.
18 Yudawiligi ngai puwili pilik kerewiya kapura puwili yombanubek
wireyau kusa wizagomabek logo weik wireyau ngaiwila purikki ngoluk
ngizi kumula ono, purik puwili yombanubekyegi lusuweiwili kopong. Togo
puwili yombanu yaka Yisugu wireyau ngaiwila wazamiyabokki panu keya
mangoyau ngago yeiya.
19 Logo puwiligu panu keya mangoyegi pelik nguk yeiya, Pek yaligi
marekpek? Keya pi wazamiyarik wireyau kusa mabilik wizigeya wazamiya
kisi purik wameik? Keya pi weik wireyau ngaiwila perik talik miza logo,
yeiya.
20 Logo panu keya mangogo pelik kanga yeiya, Ei, wameik, pek tegi marek
wireyau kusa mabilik wazamiya pok.
21 Kapura pi wireyau talik miza logo ngaiwila miza purik te lusuwei keya
takko wire puguyau ngaiwila wazamiya miza purik togorau pakela ono. Pi
weik yombu nak wizinda mena piyegi mei. Pi ngezebokko pangka kozak kai
penangai mena, yeiya.
22 Pigi panu keya mangoyaugu pilik kisa purik piyau Yuda ngaiwiliyegi
kazi kopong, purik Yuda ngaiwiligu kisarik tamizeige namele ma nakko
Yisu Kilisibek kaiya purik mabura pumolo ma poktau Yudawiligi i walek
songonomakke kiliya yabelagi ono kisi legi.
23 Piliktikki wiyeke pigi panu keya mangoyaugu, Pi weik yombu nak
wizinda mena piyegi mei. Pi ngezebokko pangka kozak kai penangai mena
kisa purik.
24 Togo pulaga puwili ngereke yombanu ulogo wireyau kusa wizagomabok
ngago meiya logo piyegi pelik meiya, Niyegi lewagela piyengki wiyeke mena
Anotogi wirege wameikta kozak kai, purik yombanubek kaile mizibek purik
teni iwaka mena, meiya.
25 Logo pugu pelik kanga yeiya, Pi kaile mizibek ma yeikpek miza purik ne
lusuwei. Watabi wamenak nayeng nogo keke iwaka. Ne wireyau kusabek
kapura wire nogoyau weik ngaiwila, yeiya.
26 Pulaga puwiligu pelik nguk meiya, Pugu niyegi talik keleniya? Kang
tamekke pugu wire nuguyau ngaiwila wazamiya, meiya.
27 Logo pugu pelik kanga yeiya, Nogo yaka iniyegi kozak yeiya kapura ini
neyegi kerewiya ono. Legi nangki nogo iniyegi mawinda kozak yeiweki kisi?
Mabura inirau piyegi kiriweiweki mizi kani, yeiya.

28 Logo Yuda ngaiwiligu pelik ngalik meiya, Ni kaile mizibokyegi kiriwei mizibek. Teni Moseyegi kiriwei miziwili.
29 Keya Anotogo Moseyegi ngago meiya purik teni iwaka kapura pekyegirik pi talaga lewabek miza purik tenirau lusuwei, meiya.
30 Logo pugu pelik yeiya, Maburikki ne lebuk mizi. Purik pi talagabek miza purik ini lusuwei kapura pugu wire nogoyau ngaiwila wazamiya purikki.
31 Anoto kaile mizi puwiliyegi kerewiyi onobek purik teni iwaka. Keya Anoto piyegi keli keya pugu kelira mizi puwiliyegi keke kerewiyibokko.
32 Koka ngabelakpek keremizariktau nakko mabilik wire kusayeng kiling wazayawiligi wireyeng ngaiwila wazayirikki kozak kisiyagalege tonugu kerewiya ono.
33 Keya tamizeige Anotogo pi wezamela ono kesak pugurau watabi nayeng mizi kak ono, yeiya.
34 Logo puwiligu pelik meiya to mela, Ni kaileyeng kiling wazaniyabek keya kaile mizi kai kayimabek kapura nugu teni waligeleyiweki mizi, meiya. Togo Yuda ngaiwiligi wawere ula logo kozak kela purikka pi mawinda i walek songonomakki kangki ono meiya logo pi welagela wezamela.

35 Yuda ngaiwiligu yombanubek pilik welagela wezamela purikki Yisu kerewiya logo pi yombanubekyegi pelik meiweki kuna, Ni yombanu paka ngalega kayimabokyegi ngizi kumuli ma yeik, meiya.
36 Logo yombanubokko pelik nguk meiya, Yemanebek, pok tak? Ne piyegi ngizi kumuliweki mena neyegi kozak kai, meiya.
37 Logo Yisugu pelik meiya, Ni weik piyegi pakela. Keya ni kiling ngagogeya mizibok pi, meiya.
38 Togo ulogo wireyau kusa wizagoma kapura weik ngaiwilabokko pelik meiya, Yemizibek, ne ngizi kumuli, meiya logo Yisugi wilek wirege ingegereyau laliya logo yeik pugura yongolok meiweki.
39 Logo Yisugu pelik meiya, Ne yongkambanu mamok ngai neyauge sanga mizagelega wezayiweki ne ngabelakka pelege kayima logo purik pelik, kazing kumbekki lewengke wireyeng kusa puwiligi wireyeng ngaiwila wazayiweki keya pakeli nobiyeng kumuli puwiliyegi ini wireyeng kusa kani yeiweki, meiya.
40 Logo Palisi pulogo pi kiling koya nawili Yisugu pilik kairikki kerewiya logo pelik nguk meiya, Talik yaga? Nugu kumularik teni wire kusawili, meiya.
41 Logo Yisugu Palisiwiliyegi pelik yeiya, Ini wireyeng wameik panu kusa kesak kaile nayeng iniyegi ono. Kapura ini wameiktagi iwaka kisi legi purikki wiyeke kaile inuguyeng iniyegi mabilik yolu, yeiya.

10

1 Yisugu pelik yeiya, Kerewiyi, nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Yombanu liyeng memengwiligi lemengmekke kiliya kangwekke kandik neing kiliya kang ono, ngereke lemengmekki libuga tameneng meibokyegi langai nogo meiyagirik ngoweibek keya i ngelibek meiyagi.
2 Kapura yombanu liyeng memengwiliyegi ngaibok lemengmekki kandik neing kiliya wiriyi penangai.
3 Logo yombanu kandikke ngai yolubokko liyeng memengwiliyegi ngaibokki kandik tiya mowiyi. Liyeng memengwili puwiliyegi ngaibokko ngagora puwili iwaka logo ngaibokko liyeng memeng pigi puwiligi yeikyeng mei logo puwili wanganerikki wiyeke lemengmekka welagela iza orowei kuniweki.

4 Keya pi puwili ngago yeiyageyara weik puwekke purik pi ngezebek were
kang. Keya liyeng memengwili puwiliyegi ngaibokki ngagora iwaka kopong
puwili piyegi kiriwei kang.
5 Kapura puwilirau nazuwaga nakyegi kiriwei kang onowili, keya puwili
pokyegi lusuwei kopong puwili kazi kang, yeiya.

6 Yisugu ngago saweli pura Palisiwiliyegi kozak yeiya kapura Palisiwili
ngago puragi solorikki lusuwei miza.
7 Tegi Yisugu ngereke pelik yeiya, Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago.
Ne kang liyeng memengwiligu yeke lemengmekkiweki kiliya kang yongo-
morik kelik.
8 Keya waligeleyi ne lewagine were teni Mesiyabek kisi kayima puwili
mabuwili ngoweiwili keya i ngeliwili kelik. Logo puwiligu mizarik
yombanuwili puwiliyegi kiriwei mizibene ikuyogorik keleyagi nobiyeng
miza. Kapura yombanuwili liyeng memengwiligu mizilik yombanu
puwiligu lusuweibekki ngagora kopong puwili kazi kuna.
9 Ne kang liyeng memengwili yeke lemengmekki kiliyawekirik kelik.
Keya kazing Anotogo ngai pugumekki ngai puragi kiliyawekimek, ne legi
kazing nogomek neing kiliyabok nogo watabi kozaga kelemiyagi piyengka
yaliya wazamiyagi. Keya liyeng memeng lemengmekka welagela kanda
ngeragiyengki wela logo pulaga kiliya yo puwiliyegi ngai puwiligibokko
puwiliyegi ngai pilik nogo puwiliyegi ngaigi.
10 Kapura ngoweiwili liyeng memengwili ngowei keya yeli lewa logo
liyeng memeng mabuwili yeik sawiyiweki. Ne kayima purik yongkambanu
ne kiling saweli mamok ngizi koyimagi pura kilingweki keya puwiligu ngizi
yolu puraga wilik kagowindago kola koyibene.

11 Keya ne yombanu liyeng memengwili kelik puwiligi ngai wazonobek.
Liyeng memengwiligi ngai wazonobokko liyeng memeng puguwili
kaileyengka yaliya wazayagirikki weraga miza logo ibeng si penangai.
12 Liyeng memengwiligi ngaibekyegi yombanu yawe mizibok liyeng
memengwiligi mangobek ono. Pi yeik king wei purikki ngane liyeng-
wiliyegi ngai. Togo pugu keriyi tagai keri wizing yemane namek yawerelege
puwekkerik pi kazi kunagi logo liyeng memengwili ngezewili wezayagi.
Logo keri wizing yemanemokko liyeng memeng nawili limitagi logo pi
nawili limitageya puwekkerik nawili weik narikke mizagi.
13 Logo yombanu yawe mizibokko pilik mizi purik pi yeik kingyengki yawe
mizibek kopong. Logo pugurau liyeng memengwiliyegi keli ono.
14 Ne yombanu neyegi ngizi kumuli puwiligi ngai wazonobek. Ne
yongkambanu nogowiliyegi iwaka keya yongkambanu nogowili neyegi
iwaka
15 mabilik negi Mangobokko neyegi iwaka keya nogo negi Mangobekyegi
iwaka yolu logo ne yombanu nogowiligi wiyeke ibeng yaka liyeng memeng-
wiligi mangobokko puwiligi wiyeke ibengki pilik.
16 Keya liyeng memeng negi nawilirau ngoluk koyinda. Kapura puwili
ngoluk liyeng memeng kabe nogomek kiling leme wezayimekke yolu ono.
Puwilirau nogo ngago yeiya logo pelege wiriyibene keleyagi. Logo nogo
pilik mizi puwekke puwilirau ngago nogora kerewiyagi. Logo nogo kabe
wamenakmek keleyagi, logo ne wamenakko puwili mabuwiliyegi ngaigi.

17 Negi Mangobek neyegi keli purik ne liyeng memeng nogowiligi wiyeke
yombanuwiligu ne nelibene ne makngezego ne makngeze ngaungaugu niza
yani kopong logo pulaga ne yangalek meiya logo ngereke wik wizagomiweki.

18 Ne nelagirikki keli ono kesak nakkorau ne neli ono. Kapura ne ngaungaugu ibengki. Keya ne ibengki puragi pangkara keya kozanda kilimbek, keya ne yangalek meiya logo ngereke wik wizagomagi puragi pangkara keya kozanda kilimbek. Nogo pilik mizi purik pangkarikku, purik negi Mangobokko miziweki neiya legi, yeiya.
19 Yudawili kerewiyarikka ngago piyengki weraga puwili ngereke nawili namekke miza.
20 Logo nawiligu pelik kisa, Ini nangki pugu kai puragi kerewiya yolu? Pi lelewe kani. Pi kerewa nak yenge yaga yolu kani, kisa.
21 Kapura Yuda nawiligu pelik kisa, Pi kerewa nak yenge yaga yolu kesak pugu ngago kaiyageya pilik pi kai kak ono. Keya yombanu kerewa nak yenge yaga yolubokkorau wire kusa piyau ngereke ngaiwilibene keleyagi ono, kisa

22 Yirusalem yerengke pulogo weik ngeragi yemane miza ni nara lewagelaweki mizi. Logo pura yongkambanuwili Anotogi i walek yemane puwiligimakka Yuda onowiligu kaile kaile miza logo puwiligi yelibungangwiligu walaka ngereke waberek ngizarikki kumula logo ngeragi yemane miza nira.
23 Weik teng kebarekpek uli keya kilili miziraga logo Yisu Anotogi i walek yemanemakka wale Solomongi Parandara meirage wei kaiyageya wiziya.
24 Logo Yuda ngaiwili kanda pi yawereng kelemiya logo pelik meiya, Ni wok talik talikke teni lelewe sara koyimowei keya ni tak miza purik teniyegi liwik mizageya wizagomi mangai? Tamizeige ni Kilisibek mabura wameikta teniyegi kozak kai, meiya.
25 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Nogo iniyegi kimeike kozak yeiya kapura ini ngizi kumula ono. Nogo negi Mangobekki yeiktaga yawe mizi piyengko walimizirik ne pugu wezanelabek mizi.
26 Kapura ini liyeng memeng nogowili ono kopong ini neyegi ngizi kumuli ono.
27 Liyeng memeng nogowili ngago nogoragi kerewiyi, logo puwili neyegi kiriwei mizi. Logo ne nogowiliyegi iwaka.
28 Nogo puwili wik koyimagira yani, logo puwili kemenak ibengki ono. Keya nogo puwili iza wara yolu logo nakkorau puwili neyaga yogok meiyagi ono.
29 Negi Mangobokko yongkambanu nogowili neyegi nana. Purik kozang pugurago mamok yela. Keya pugu puwili iza wara yolu logo nakkorau puwili negi Mangobekyaga yogok meiyagi ono.
30 Ne keya negi Mangobektau wamenak, yeiya.
31 Pi pilik kaiwekke Yuda ngaiwili kingyeng weiya logo pi uliweki miza.
32 Kapura Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Yawe wazono negi Mangobokko nogo miziweki kelayeng nogo weik miza wizinda logo iniyegi waligeleya. Legi yawe piyengka tarago mizagewiyege ini ne king neliweki mizi, yeiya.
33 Logo Yudawiligu pelik kanga meiya, Teni yawe wazono nugu miza piyengki wiyeke king nelagi ono. Kapura tonugu king neliweki mizi purik peliktikki, nugu Anotoyegi langai korowali kai purik nugu ni Anoto kiling pangka pangkaweki mizi, ni yombanu yeikpek kapura, meiya.
34 Logo Yisugu pelik kanga yeiya, Inigi lo lende miza piyengkirik Anotogo pelik kaiya, Ini anotowili, kaiya.
35 Anotogi ngago pura ngaigu kai onora. Keya Anotogo kaiyarik yongkambanu pugu ngago pugura yani puwili anotowili.
36 Logo tamizeige Anotogo ne ngabelakka pelege wezaneliweki sawiya mabura nangki nogo ne Anotogi Marekpek kaiwekke inugu ne Anotoyegi langai korowali kai, kisi?

37 Keya tamizeige ne negi Mangobokko mizi onoyeng mizi mabura neyegi
ngizi kumuli nagani.
38 Kapura tamizeige ne Anotogi yawera mizi mabura nogo mizi piyengki
weraga neyegi ngizi kumulizo, ini nogo kozak yei piyengki ngizi kumulagi
ono kele kapura. Purik kazing pilikmokko ini iwakagi logo negi Mangobek
negi yungke wizinda keya ne negi Mangobekki yungke wizinda purikki ini
ngizi kumulibene, yeiya.
39 Yisu ngago piyeng kaiya logo ngizige puwili ngereke pi kebangkeliweki
miza kapura Yisu puwiliyaga kazi kuna.
40 Pulaga Yisu kai Yolodang meiling wala uwei pangazuwaga ulogo Yowan
kaimelibokko yongkambanu kaimelageya wiziya lemengke kanda kuna
logo pulogo wiziya.
41 Logo yongkambanu kolokngagono Yisugi ngagoyengki kerewiyiweki
kayima. Logo piyegi langai ngezewiligi tepekke pelik kela, Yowan kaime-
libek watabi nakkorau mizi ono Anoto ngezebokko mizi piyeng miza ono
kele kapura pugu pekyegi langai watabi kaiya piyeng mabiyeng wameik,
kela.
42 Logo pulogo kolokngagonomek Yisuyegi ngizi kumula.

11

1 Yombanu yereng Petani mei puraga yeikta Lasara meibek kemegeme.
Logo yereng Petani pura Maliya keya pigi simele Matagi yerenda keya piyau
Lasaragi sakyau.
2 Logo Maliyamolo Lasara mabek kemegeme mizibokki sak Yisu Lasare
kiling kalike ngeragi nawekke weli wazono kukngizi keli ngezemelegibek
weiya logo Yisugi ingeyauge weli mela wazamiya logo kebi nganelek yoko-
long ngezemelegirago Yisugi ingeyau tumulamolo.
3 Logo yongok piyaugi sibek pilik kemegeme mizirikki wiyeke Yisuyegi
ngago pelikta wezamela, Yemizibek kerewiye. Nigi kewengke nugu kelibok
kemegeme mena koli, meiya.
4 Logo Yisu ngago pura kerewiyawekke pi pelik kaiya, Pi pilik kemegeme
miza purik Anotogi kozanda mamokko keriya logo yeik pugura yongolok
meiweki. Pirau ibengki ono. Keya kemegeme Lasaragi pumokko miza-
gewiyege mamokko Anotogi Marekpekki kozanda keriya logo Koyambekki
yeikta yongolok meiweki.
5 Yisuyegirik pi Lasara keya Maliya keya Matayegi kelibek.
6 Logo morok pugu keli merek keya Lasara kemegeme purik pugu kerewiyi
miza kele kapura Yisu nguk namizi mabuwekke kambela ono. Pi wok
neyaurau yaka pugu yolu mabulogo wizagoma.
7 Pulaga pugu waligeleyiwiliyegi pugu pelik yeiya, Teni ngabelak Yu-
dayabekke pangazuwaga kandoweki, yeiya.
8 Legi puwiligu pelik meiya, Kapura waligeleyi, ulogo ngolukku Yudawiligi
ngaiwiligu ni kingyengko pulogo neliweki miza kani, meiya.
9 Logo Yisugu pi ibengki pura ngoluk purik pi iwaka logo pelik kanga yeiya,
Wok mabiyeng wanganega wizagomeige panga ibengke pulogo tek purik
wilangka. Logo tek purikke wei mizaboktau natengka wali kang keya mizagi
ono, purik pi wilangkarikke wei mizi kopong.
10 Kapura kusaga wei mizibok natengka walagi purik pigi wilangka
pangka kunagi nariktau ono. Kapura ne pangka kunagi purik negi ibengki
pura ngoluk.
11 Pi pilik kaiya logo pulaga pelik kozak yeiya, Tonuwagi kewengkebek
Lasara weik iwek kola kapura nogo pi yangalek kelemiweki kang.

12 Logo pugu waligeleyiwiligu pelik meiya, Yemizibek, tamizeige pi iwek
kola yolu mabura purik weik pi yombiyangaiweki yamizinda, meiya.
13 Kapura Yisugu kaiya purik Lasara ibendikki kaiya. Logo Yisugu waligeleyiwiligurik pi ngizi yeik iwek kolarikki kai nobiyeng.
14 Logo purikki wiyeke Yisugu wameiktagi iwakaweki puwiliyegi kimeike
pelik yeiya, Lasara ibeng, yeiya.
15 Logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Pi ibengwekke ne pulogo wiziya ono
purikki ne wilik, logo kazing pilikmekke inigi wiyeke ne wilik purik ini nogo
mabek mizagi puragi pakela logo ngizi kumula logo ngizi kumuli inigi pura
yemane si kunagi. Kapura tonuwa piyegi keriyi kangweki mena koli, yeiya.

16 Pulaga Tomasi mandik kolakpelekeyauyaga nak logo Titima meibokko
Yisugu waligeleyi nawiliyegi pelik yeiya, Tonuwarau kambi logo tamizeige
puwiligu Yisu uli purik mabura tonuwarau yelibene, yeiya.

17 Yisu weik Petani yerengke tabundawekke nawiligu piyegi Lasara weik
ulogo ibeng logo king ururu namekke yungke wiya logo weik wok mangobektau ono meiya.
18 Yereng Petani puraga panga Yirusalem yerengke pulogorik koweige ono,
mereke.
19 Logo Yuda kolokngagono yereng Yirusalem puraga Maliya keya Matagi
imakka kayima. Puwili piyaugi sibek Lasara ibeng purikki ingkisi keya yalek
ngago yeiweki kayima.

20 Logo Mata Yisu lewa kairikki kerewiyawekke pi imakka welagela Yisu
wilek uliweki kuna kapura Maliya ige mabulogo wiziya.
21 Matago Yisuyegi pelik meiya, Yemizi nogobek, ni pelege wiziya kesak
negi sibek kemegeme miza logo ibeng si kak ono.
22 Kapura nugu Anotoyegi mabek mabewekke nguk mei puwekke pugu
nanagi purik nogo iwaka, meiya.
23 Logo Yisugu pelik meiya, Nigi sibek ngereke yangalek meiyagi, meiya.
24 Legi Matago pelik meiya, Ei, wangki wok kalik panugebekke ibeng
puwili ngereke yangalek meiyagi purik ne iwaka, meiya.
25 Logo Yisugu pelik meiya, Ne yombanuwili yangalek meiya logo ngereke
wik yoluweki keleyibek, purik wik koyimagi pura yanagibek ne. Neyegi ngizi
kumuli mologabok korikwek ibeng kele kapura wilek kang pugubek wik
wizagomagi.
26 Keya yombanu neyegi ngizi kumulirikku mizagewiyege weik pigi kazing
kumbekki Anotoyegi lewengke wik wizagomi mologabok kemenak ibengki
ono, purik puwili weik wik koyimagira kiling legi. Togo Mata, ni nogo kozak
neiyageya puragi ngizi kumuli ma yeik, meiya.
27 Logo Matago Yisuyegi pelik meiya, Ei Yemizibek, nogo ngizi kumulirik ni
Kilisibek Anotogi Marek pugu yawe teni yaliya wazayagiragi wiyeke sawiya
logo ngabelakka lewagi kaiyabok, meiya.

28 Pi pilik kaiya logo sakmele Maliyayegi kando kuna. Logo sakmeleyegi
yelakkelek ngago meiya wizigeya liwik pelik meiya, Kiriwagabek kanda
panga pelege yolubek logo ni kiling ngagozakkaweki kai, meiya.
29 Pulaga Maliya Matago kozak meiyarikki kerewiyawekke pi nguk namizi
luweza logo panga Yisugu yolu pulogo kuna.
30 Logo Yisu ngoluk panga yereng Petani puraga nagoni mabulogo yaka
Matago wilek ulalege wizilege.

31 Yuda imakka yongokpanuyau kiling ingkisiweki koyawili Maliya
luweza logo nguk namizi welagela kuna logo kandikki pakela wizigeya pi
panga yombu londaga ingkeiweki kang nobiyeng puwili kalika kiriwei kuna.
32 Maliya kanda Yisu wiziyagi kaiyalege pura Yisu wizilege pakela logo
pi Yisugi wirege ingeyau laliya wizigeya pelik meiya, Yemizi nogobek negi
sibek kemegeme miziwekke ni pelege wiziya kesak pi ibeng si kak ono,
meiya.
33 Logo Yisu pi ingkeirikki keriyi keya Yuda piyegi kiriweiwilirau ingkisi
lewarikki keriyawekke pi yalek yemane panu miza logo wilek kuneng miza.
34 Logo pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Inuwa pi talege wiya, yeiya. Logo
puwiligu pelik meiya, Panga pulogo mena keriyiweki koli, meiya.
35 Logo Yisu ingkeiya.
36 Togo Yudawili pelik kela, Keriyi pi wameik Lasarayegi keli kani, kela.
37 Kapura nawili pelik kela, Pek yombanu wire kusawiligi wireyeng ngai-
wila wazayabok. Pi pelege wiziya kesak Lasara ibengkirikka yombiyangai
sa wazami kak ma talik, kela.

38 Logo Yisu mawinda wilek kuneng miza logo pi panga yombu londa king
ururumekke king unatuba nakko kandikke waliyara wizilege kuna.
39 Logo Yisugu pelik yeiya, Kimbek panga wale naleige langai towili, yeiya.
Kapura Mata ibembekki sakmologo pelik meiya, Yemizibek, tamizeige
tonuwa pilik mizi purik lolung kailerik wiriyi penangai, purik pi ibeng
wiziyarik weik wok mangobektau ono, meiya.
40 Logo Yisugu pelik meiya, Nogo niyegi tamizeige ni ngizi kumuli purik
mabura Anotogi kozanda nugu keriyagi kaiya ma talik, meiya.
41 Puwili weik kimbek towilizamiya wizigeya Yisu paka ngalege langai
pakela logo pelik meiya, Peba, ne niyegi wazono nei, purik nogo niyegi nei
piyengki ni neyegi kerewiyi mizi legi.
42 Keya ne niyegi waberek miziwekke ni neyegi wok mabiyeng kerewiyi
purik ne iwaka kapura ne pilik kai purik yongkambanu yolu pobuwiligu ne
nugu wezanelabek purikki ngizi kumulagirikki wiyeke, meiya.
43 Logo Yisu pilik meiya logo yeik si ngizige pi ibembekyegi pelik kek
meiya, Lasara welagela koli, meiya.
44 Logo mabuwekke ibembek londaga welagela yawerelege. Logo pi we-
lagela wiriyawekkerik kagorik pi sukumeng miza piyeng kiling wiriya keya
wiregawere pugurarau ngoluk mabilik kagorik wale narikku tiya wiziya.
Logo Yisugu puwiliyegi pelik yeiya, Kagorik pi sukumeng miza piyeng wila
wazami logo pi kunibene, yeiya.

45 Logo pilik mizarikki kandik Yuda kolokngagono Maliyayegi kayima
puwili Yisugu miza purikki pakela logo puwiligu piyegi wilek puwiligiyeng
ngalege wiya.
46 Kapura nawili Palisiwiliyegi Yisugu Lasara ngereke yangalekta waza-
miya yeiweki kuna.
47 Pulaga yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi
ngaiwili keya yombanu Palisiwili meiwilirau Yudawiligi yombu ngagozak
ngezewiligiyeng kerewiyiwili kiling ngago kozak keliweki wawere ula logo
ngezewili nakko nakyegi pelik nguk meiya, Teni talik mizagi? Purik
yombanubek watabi nakkorau mizagi ono Anoto ngezebokko keke mizagi
langai pilik piyeng kolokngagono miza meli pura.
48 Tamizeige tonugu watabi nayeng mizi ono yeik ngai yuke yolu purik
mabura yongkambanu mabuwiligu piyegi wilek puwiligiyeng ngalege

wiyagi. Pulaga purik Rom ngai yemanewiligu wagelawili Anotogi i walek yemane tenigi pemak ulu waliyiweki wezayeli nangai keya teni Yuda mabuwili ngai miza logo kemenak yeik sawiyiweki wezayeli nangai, kela.

49 Logo yaka puwiligi tepekke nak yeikta Kayapasi meibek wiziya logo pi kirisimasi puraga yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngai yemane panu wiziyabek. Logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini watabi nayengkirau iwaka ono.

50 Yombanu wamenak ngelekmekki wiyeke ibeng purik pangkarikku kapura teni Yuda mabuwili ibengki purik pangka ono purik ini iwakagi langairik kani, yeiya.

51 Logo Kayapasigu pilik kaiya purik ngezebokko kumularikka kaiya ono. Kapura kirisimasi puragirik pi ngaiwiligi ngai yemane wiziya kopong Anotogo kangkabekka pilik kumula logo kaibene kelemiya logo pugu kaiyarik Yisu Yudawiligi wiyeke ibengki kaiya.

52 Kapura Yudawiligi keke ono segeya Anotogi yango keya marekngang ngabelakyengke wizageya koyi kambeli pumok mamokki wiyeke ibengki logo menalege ngai wamenamekke wazayiweki.

53 Tegi puwekkerikka ngai yemane puwili mabuwili Yisu ulagirikki kozak kela.

54 Tegi Yisu mawinda Yudawili kiling welarikke wei miza ono segeya pi pulumeng wiya logo pugu waligeleyiwili kiling ngabelak kurung yeikwekkepekke ngezege yereng Iperem meiraga kanda koyima.

55 Kapura wok Yudawiligu perek ngeragi yisriktau onoyeng keremiza logo nageya koyimowei walaka Anotogo puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki kangyengke iwirik pukmela wizilege keriya logo ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulibek logo wokpok Pasobabek meibek wizigeya wok pok weik mereke. Logo yongkambanu kolokngagono ngabelak pokkawili Pasobara mizagine were paka Yirusalem kambela logo pulogo puwili were puwiligi yelibungang kokawiligi kazing Anotogi i walek yemanemakke korikwek kaigesamokko kiriwei miza logo wok yakabokki ngezewili kangkere miziweki.

56 Puwili kanda Anotogi i walek yemanemakkawekke puwili Yisuyegi welageya koya kopong ngezewili nakko nakyegi pelik nguk mei kang keya miza, Nugu kumularik pi pelege lewagi? Yisu ngeragi yemane miza ni peraga pelege lewagi ma talikne, kela.

57 Kapura yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili keya Palisiwilirau yombanuwiliyegi tamizeige Yisu nalege wizilege mabura puwiliyegi kozak yeiweki yeiya, purik pi kebangkelagirikki wiyeke puwili pi talege miza legi iwaka siweki.

12

1 Wok Yudawiligu ngeragi yemane miza nibek logo Pasobabek meibek weik mereke. Logo Pasobara mizagine were wok melenazik keya nazikka nak piyengke Yisu paka Petani yogo Lasara pugu ibendaga yangalekta wazamiyabokki yerendaga kambela.

2 Logo puwili kanda pulogo i namakki yeke ige la logo puwili nawiligu Yisugi ngeragi kangkere mizayeng niweki puwili lalektage ngezege mogosa. Logo puwili mogosawekkerik Lasara kiling nawilirau ngeragi niweki mogosa. Logo Matago ngeragi ngola yani keya miza.

3 Pulaga Maliyago weli wazono kukngizi keli king yemane wezamela nak weiya logo Yisugi ingeyauge weli mela wazamiya logo pulaga kebi nganelek

yokolong ngezemelegirago ingeyau tumula mowiya. Logo imak mamak weik welibekka kukngizimokko kola.

4 Kapura Yuras Isaliyoto yombanu Yisugu waligeleyiwiliyaga nak Maliyago miza purikki kiyebuk. Keya pi mabok kalike Yisu, Yisu ulagiwiliyegi miza yanagibek.

5 Logo pugu pelik kaiya, Weli pok nangki nawiligu weibene wiya logo welibokko ngane king yemane panu weiya piyeng yongkambanu watabiyengki yeik puwili yani onoge. Purik welibok kirisimasi naraga yawe mizi purikki ngane king weiya piyengki weiyagi langaibek pura, yeiya.

6 Kapura pirau watabiyengki yeik puwiliyegi ngizi panu keli onobek, pi kingyeng ngoweibek. Keya pi Yisu kiling pugu waligeleyi puwiligi kingyengki ngaibek logo kang nayengkirik pi king nayeng king piyengka liwik ni mizibek.

7 Logo Yisugu pelik meiya, Yongokpanumele yeik wizi pani. Pugu weli kukngizi kelibek warara wizagoma weik yokopekke purik neyegi weli meliweki purik ne weik ibeng logo waliyiweki mereke kopong.

8 Keya ini koyimowei purik wok mabiyeng yombanu watabiyengki yeik puwili yanageya koyimagi langai kapura ne wok mabiyeng ini kiling pelege wizagomagi ono kopong, inuwago wok mabiyeng neyegi keli inuwagira walimizagi langai ono, yeiya.

9 Logo puwili pilik mizageyarik yongkambanuwiligu kanda Yuda wawere ula koyilege nawiliyegi Yisu panga Petani yerengke yeiya, logo puwili piyegi pakelagi keli legi puwili panga pulogo kambela. Kapura puwili yeik Yisuyegi pakeliweki kambela ono, puwili Lasara Yisugu ibendaga yangalekta wazamiya pokyegirau pakeliweki kambela.

10-11 Purik Lasara ngereke wik yolurikki Yuda kolokngagono pakela logo wilek puwiligiyeng Yisuyegi ngalege wiya logo puwili Yuda ngai yemanewili wezaya logo Yisu kiling sawela. Tegi piliktikki wiyeke yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwili Lasararau ulagirikki kozak kela.

12 Wok kalikebekke nawiligu yongkambanu ulogo paka Yirusalem Pasobaragi pakeli kayima logo wawere ulawiliyegi Yisu weik Yirusalem yerendagi mereke lewa yeiya.

13 Logo puwili kirekkirek kabuyeng weiya logo Yisu wilek uliweki kuna. Logo ngalizi pelik kek kisa,

Pok teni yaliya wazayagibek, teni yeik pugura yongolok meiweki. Pok Anotogo teni Isileiliwiligi King Ngai wizeibene wezamelabek. Anotogo pi kozanda maniweki, kisa.

14 Puwili pilik kisa wizigeya logo Yisu tapakeleige liyeng tongki kong namek yawerelege pumokki ngalege mogosa logo wiriya. Pugu liyeng tongkimekke lewa purik koka walaka Anotogi Kapiya Walektikke Yisu panga Yirusalem lewagirikki kapiyarikku kaiya pelik,

15 Ei, ini yereng Saiyong meiragawili, ini kazi kulili mizi nagani. Pakeli, King Ngai inugubek, pi liyeng tongkimekki kongmekke ngalege mogosa logo lewarikki, kaiya. *Sakaraya 9:9*

16 Yisu pilik miza puragi yombanu Yisu ngezebokko waligeleyi puwili Anotogi Kapiya Walektikke ngago koka walaka lende miza puragi iwaka ono, kapura kalike Yisu ibeng logo yangalek meiya logo ngereke paka ngalege yongo logo purik, puwili Anotogi Kapiya Walektikku piyegi pilik

kaiyarikki kumula logo puwiligu piyegi langai lende miza wazamiyayeng
ngizi mizarikki kumula.
17 Ulogo yongkambanu kolokngagono Yisugu Lasara ngago meiya logo pi
ibendaga yangalek meiya logo king ururumekka lewarikki pakela pumokko
Yisugu pilik miza puragi kozak yei yongomo miza.
18 Keya yongkambanu nawiligu Anotogo keke mizagi langai pura Yisugu
mizarikki kerewiya logo purikki wiyeke puwilirau Yisu yoromaure mizi-
weki kambela.
19 Togo pulaga yombanu Palisiwili meiwili purikki pakela logo nawiligu
nawiliyegi pelik yeiya, Keriyi, yongkambanuwili mabuwili piyegi kiriwei
mizi logo yawe tonugura ngizi wiri ono, yeiya.

20 Yongkambanu paka Yirusalem Anotogi yeikta yongolok mei keya piyegi
ya kumuli keya ngeragi yemane miza ni kambelawiliyaga nawili yombu
ngabelak Kirik meibekkawili
21 logo puwili Pilipyegi kayima. Pilip, pi Kalili ngabelakpekke yereng
Pesaita meirage yolubek logo puwili kanda piyegi pelik meiya, Ei Peba, teni
Yisuyegi pakeliweki keli, meiya.
22 Tegi Pilip kanda Enduruyegi kozak meiya logo piyau mabiyau kanda
Yisuyegi kozak meiya.
23 Pilik miza logo Yisugu piyauyegi kanga pelik yeiya, Wok Anotogo ne
yombanu paka ngalega kayimabekki yeikta yongolok meibek weik lewa, ne
weik ibengkiweki mereke legi.
24 Nogo yaliyegi kozak yei pura wameiktago. Iwing wirebekki kumuli.
Tamizeige iwing wirebek panga ngabelakpekke yungke ngeriya ono purik,
ngizi wiragi ono, yeik iwing wire wamenakpek wizi penangai. Kapura
iwing wirebek panga ngabelakpekke yungke ngeriya purik, peng wiktik
lewagela logo kalike ngeragi kolokngagono wira meli penangai. Kazing
mabilikmekke ne ibengki logo waliya logo yongkambanu kolokngagonowili
wik koyimibene, yeiya.
25 Kazing mabilikmekke yombanu nak ngezebekki kelira keya ngezebekki
ngabelakka pelege yolu puragi kozang kebangkela mabura pi wik wizago-
magi ono, pi kemenak ibengki, kapura yombanu kazing ngabelakka pelege
pigi kaile mizimekki kumbak mizibokko neyegi pigi yolu pura nanibok paka
ngalege wik wizagomagi.
26 Keya yombanu neyegi yawe mizagi kelibok ngago nogoragi kerewiya-
girikki kai. Yombanu neyegi yawe mizibok nogo yolu pulogo yoluweki
kangki keya neyegi yawe mizi puwili mabuwiligi yeikyeng negi Mangobokko
yongolok meiyagi.

27 Ne weik yenge wilek nogobekka kuneng keli. Legi inugu kumularik ne
negi Mangobekyegi watabi neyegi lewagelaweki weik mizi peyeng pugu yeik
sa wazamibene nguk meiyagi ma talik? A'a', ne paka ngalega kayima purik
piyeng kazing pilikmekke neyegi lewagelaweki.
28 Logo pilik purik segeya nogo pelik meiyagi, Peba, yeik ni makngezegira
yongolok meiweki kelemiye, meiyagi. Logo Yisu pilik kaiyawekke paka
ngalega kili narago pelik meiya, Nogo yeik ne makngezegira weik yon-
golok meiweki kelemiya, logo yeik nogora mawiyarekka, yongolok meiweki
mawinda kelemiyagi, meiya.
29 Logo yongkambanu pulogo koyawiligu kerewiya logo puwiligu kisarik
lendik liyi, kisa. Keya nazuwagawiligu kisarik angela nak pi kiling ngagoza-
kka mizi, kisa.

30 Logo Yisugu pelik yeiya, Ngago piyeng kaiya purik nogo kerewiyiweki
ono, segeya inugu kerewiyiweki kaiyayengko.
31 Logo Anoto weik yongkambanu ngabelakkewili ngagozak keleyagi.
Logo wok Sadang yongkambanu neyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi ngai-
bokko kozanda yeikkirik weik lewa logo pi walewale wezamelagi.
32 Keya puwili ne yengeleileige nili ula wazaniya logo luwe lowamiya
wazamiya puwekke nogo yongkambanu ngabelakpekke wizageya koyi kam-
beli pumok ne kiling sawelibene koli keleyagi, yeiya.
33 Pugu ngago peyeng kaiya purik puwili pugu wameik kang ibengki
pumokki iwaka siweki kozak yeiya.
34 Logo yongkambanuwiligu pelik kanga meiya, Teni Mosegi loyengki
kapiyarikke Kilisibek wizagomagibek miza purik teni kerewiya. Kapura
nugu kairik yombanu paka ngalega kayimabek yengeleileige nili ula waza-
miya logo luwe lowamiya wazamiyagi sa kani, kai. Logo yombanu nugu
paka ngalega kayimabek kaibok takyegi langai kai yagenda, meiya.
35 Togo Yisugu pelik kozak yeiya, Nogo mawinda tek nangezige ini walige-
leyageya wiziyagi logo wilek kang inuguyeng iwakara kilingweki. Logo
ngoluk tengyeng pangka yolu mabuwekke ngizi kumuli, purik kazing inigi
kumbekki leweng Anotoyegi ibeng nelegi. Yongkambanu ngago nogoragi
ngizi kumuli ono puwili, puwili kazing kumbekki lewengke Anotoyegi
ibengki puriktau puwiligu pakela ono. Logo puwili yombanu kusabanurikke
wei mizi logo kazing lewengkerau waberek pakeli ono puwili kelik.
36 Ne wilangkarik ini kiling yolu mabuwekke neyegi ngizi kumuli logo ne
wilangkarikki mangobekki marekwili miziweki? Logo kazing pilikmekke
ini wilangka nogorikki ngaige wilik kagowing keya yolurikki yombanuwili
keriyiweki, yeiya. Weik Yisu yeiya logo pulaga nguk namizi pulumeng wiya
logo puwiliyaga liwik sa.

37 Yudawili Yisugu watabi nakkorau mizagi ono Anoto ngezebokko keke
mizi pilik piyeng kolokngagono mizarikki pakela kele kapura Yudawili pugu
kai piyengki ngizi kumuliweki miza ono.
38 Logo Isaya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kaibokko
pobilik lende mizara weik ngizi,

Yemizibek, puwili tonugu waligeleyi piyengki ngizi kumuli ono. Puwiligu
Anotogi kozang yemanera keriya kele kapura ngizi kumuli ono. *Isaya 53:1*

39 Logo Isayago puwili nangki ngizi kumulagi langai ono miza purikki kozak
kai. Pugu pelik kaiya,

40 Anoto yombanuwiligi wireyeng kusa wazaya keya wilek kang
puwiligiyeng waliya wazaya logo puwili nagerewiyi miziweki. Pugu
peyeng miza purik wire puwiligiyengko Anotogi yawe miziyengki
pakela nelegi, keya wilek kang puwiligiyengko ngizi kumula nelegi.
Purik tamizeige puwili pilik miza kesak puwiligi wilek kangyeng
neyegi kowita logo nogo yombiyangai wazayi kak. *Isaya 6:10*

41 Logo Isayago pilik kaiya purik pi ulogo Yisugi kozang yemanera keriyabek
kopong pi Yisuyegi langai kozak kaiya.
42 Logo Yuda yongkambanu kolokngagono Yisuyegi ngizi kumuli ono kele
kapura ngoluk nawili piyegi ngizi kumuli keya ngai nawilirau piyegi ngizi
kumuli. Kapura puwili piyegi ngizi kumuli puwiligi pura kawela kisa ono,
purik Palisiwili kerewiya logo puwili i walek songonoyengka kang waliya
wazaya nelegi puwili kulili kopong puwili kawela kisa ono.

43 Purik puwiligu keli panurik yongkambanuwiligu puwili yeikta kilingwili mizagi purikki keya Anotogo puwili yeikta kilingwili keleyagi purikkirau puwili kumula panu ono.

44 Logo Yisugu ngalizi pelik yeiya, Neyegi ngizi kumuli puwili neyegi keke ngizi kumuli ono, puwili negi Mango ne wezanelabokyegirau ngizi kumuli yagenda.
45 Keya neyegi pakeli puwili ne wezanelabokyegirau pakeli yagenda.
46 Logo ini kumulira yani. Ne wilangkarikki mangobek ngabelakpekke kayima purik neyegi ngizi kumuli puwili yongkambanu kazing korowali lewengke yolu puwiligu yolulik koya nelegi.
47 Purik puwili ngago nogoragi kerewiyi kele kapura puwili nagerewiyi mizi logo nogo puwili ngagozak keleyagi kai ono. Ne ngabelakpekke pelege pelik kai wirageya ono, Nogo ngabelakpekke pelege puwili nogo ngagozak keleyagi kaiya ono, segeya nogo pelik kai wirageya, Yongkambanuwili yaliya wazayiweki kai wirageya.
48 Neyegi kiyebuk keya ngago nogoragi kerewiyi ono puwili wok kalik panubekke ngagozak keleyagi. Ngago nogo kaiya piyengko puwiliyegi puwili kokowa miza logo kemenak ngangang weiyagiwili keleyagi.
49 Logo purik wameiktikku purik ne makngezego kumularikka kai yagenda ono. Kapura ne negi Mango ne wezanelabokko kozak neiyengki kiriwei mizi. Nogo kaiyagi piyeng keya kang piyeng kaiyagimektau pugu kozak neiya.
50 Keya negi Mangobokko miziweki kai piyeng ngago wik wizagomagi pura yaniyeng purik nogo iwaka. Togo negi Mangobokko neyegi nei piyeng panu nogo kozak kai, yeiya.

13

1 Yisuyegirik pi ngabelakka pelege wiziyawekke teni pigi puwiliyegi pi kelageya wiziya. Logo wok pi ngabelakpek wiya logo pigi Mangobek yolu pulogo kang yongogibek weik mereke wiriyarik pi iwaka. Tegi weik Pasobara miziweki mizirik pugu mawinda keli yemane pigi teniyegira walimiza.

2 Logo Yisu pugu waligeleyiwili kiling ngeragi nageya wiziya logo weik yaka Sadangko Yuras yogo Simong Isaliyotogi marekpek Yisu ulagiwiliyegi miza yanagi purikki kumulibene kelemiya.
3 Yisu pigi Mangobokko watabi mabiyeng kozang puguragi kulengke wiya wazamiya purik pi iwaka keya pi Anotoyaga kayima purik pi iwaka keya pi Anotoyegi kangki puriktau pi iwaka.
4 Pi pugu mogosara ngeragi nageya pulaga luweza logo melewangka yemane yeke ngalege wakiya purik pugusa wiya wizigeya kagorik wiregawere keya pulangaiyeng tumuli yokolong narik wangka tariya.
5 Kai nak peleng nawekke mela wizigeya pi weik pugu waligeleyiwiligi ingeyeng kaigesi keya kagorik wale yaka wangka tiya purikku ingi puwiligiyeng tumuli kaiyageya wiziya, yaka yombanu nakyegi yawe mizi puwiligu mizi pilik.

6 Logo weik yogo Simong Pita meibekki ingeyau kaigesagiwekke. Kapura Pitago Yisuyegi pelik meiya, Ni Yemizi nogobek. Logo ni inge nogoyau kaigesiweki mizi yagenda, ma, meiya.
7 Logo Yisugu pelik meiya, Ni ngoluk nogo mizi peragi solorik ni lusuwei kapura ni kalike iwaka sagi, meiya.

8 Kapura Pitago pelik meiya, A'a', ni inge nogoyau kaigesagi ono, meiya.
Logo Yisugu pelik meiya, Tamizeige nogo inge nuguyau kaigesi ono purik
mabura ni nogobek ono, meiya.
9 Pi pilik kaiwekke Pitago pelik meiya, Yemizibek, pilik mabura inge no-
goyau keke kaigesi wak kapura mele nogoyau keya kebi nogorarau kaigese,
meiya.
10 Kapura Yisugu pelik meiya, Yombanu kaigesabok kowiyeng onobokko
kapura pi ngabelak kowiyembekke ingeyau ngiza purik kele. Togo ne
inge nuguyau kaigesi purik kele ni kemenak mabok kaigesa mizagi. Ini
kaigesawili kapura ini mabuwiliyaga wamenak kaile puguyengka kaigesa
onobek.
11 Yisu yombanu pi ulagiwiliyeyi miza yanagibek pugu iwaka. Logo pilik
kopong pugu puwiliyaga nak kaile puguyengka kaigesa ono yeiya purik.
12 Yisu pilik kai keya inge puwiligiyeng kaigesi miza logo pulaga mele-
wangka yemane pugurik ngereke wakiya logo weik mogosa. Pi pilik miza-
geya wizimowei pugu pelik yeiya, Nogo yaka inuwayegi keleyi puragi solorik
inuwa iwaka ma?
13 Ini watabi nayengki neyegi nguk neiwekkerik inugu neyegi kisirik
Kiriwagabek ma Yemizibek kisi. Logo inugu pilik kisi purik wameik, purik
ne pilik neiyagibek.
14 Ne Yemizi inugubek keya waligeleyi inugubokko inge inuguyeng
kaigesa. Logo kazing mabilikmekke ini makngezego ini lewege onowili mizi
purik pangkarikku. Keya ini makngeze lewege onowili miza logo nakko inge
nakkazik kaigesi mizagirikki kai.
15 Purik nogo weik inugu mizagimek waligeleya. Legi nogo iniyegi miza
pilik ini mizi.
16 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Yombanu yawe mizi nak ngai
pugubokko miziyengki pakela logo piyaga ngalege miza logo pi lewege miza
wizigeya ngai pugubokko mizi piyeng mizagi onobek mizi nagani. Keya
ngago nara orowei kambok pi lewege miza wizigeya pi wezamelabokko mizi
piyeng mizagi onobek mizi nagani.
17 Tamizeige nogo iniyegi keleya puragi solorik ini iwaka mabura
tamizeige ini mizi purik Anotogo wilek kang inuguyeng wilik kagowing
mizibene keleyagi.
18 Keya nogo ya inuguyeng wilik kagowing mizagi kai purik ne ini
mabuwiliyegi langai kai ono. Purik nogo iza puwili nogo iwaka kapura
Anotogi Kapiya Walektikke lende miza mabilik mizagirikku.
Yombanu ne kiling ngeragi wamenaksik ni kayimabek weik neyegi kezanga
nana. *Ingi Sam 41:9*
19 Logo neyegi lewagelagi puragi ne iniyegi kozak yei, ngoluk lewagela ono
pilikwekke logo pura lewagela puwekke purik mabura ini ne wameik nogo
kozak kai mabok purikki ngizi panu kumuli nangaiweki.
20 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Yombanu nogo yawe nogora
mizi wezamelabokyegi kelibok neyegi keli yagenda keya yombanu neyegi
kelibok ne wezanelabokyegi keli yagenda.

21 Logo Yisu weik pilik kaiyageyara yeik si ngizige wilek kang pugubek
weik kuneng yemane keli lewa logo pugu waligeleyiwiliyegi pelik yeiya,
Wameik panu, inuwayaga nakko ne panga ne yombanu nelagiwiliyegi niza
yanagi, yeiya.
22 Logo pugu waligeleyiwili nakko nakyegi pakela, puwili pugu kaibok
takyegi kai miza legi.

23 Yisugu waligeleyiwiliyaga nak Yisugi ngezege mogosa logo pok ne,
Yowan kapiya perik lende mizabok. Logo ne Yisugu keli panubek.
24 Logo Simong Pita meibokko ne Yisugi ngezege mogosabokyegi mele ngai
keleniya logo pelik mei keleniya, Piyegi pugu kaibok takyegi kai yagenda
mei, keleniya.
25 Togo ne Yisuyegi mereke sawela logo pelik nguk meiya, Yemizibek, takko
ni panga ni nelagiwiliyegi niza yanagi, meiya.
26 Logo Yisugu pelik neiya, Nogo panga ngeragi kolokpekke perek nazik
yenge yungke pukmelagi logo nogo pereksik weiya logo manibok yombanu
yaka ne pelik keleniyagibok, meiya.
Pulaga weik pi pereksik ngeragi kolokpekke yenge yungke pukmela logo
Yuras Isaliyoto yogo Simong Isaliyoto meibekki marekpekyegi mana.
27 Logo Yuras pereksik wei ngizige Sadang yenge pigi yungke kiliya kuna
logo pulaga Yisugu pelik meiya, Nugu miziweki kumula yolu pura nguk
namizi mizi kune, meiya.
28 Logo mogosara ngeragi nageyawili Yisugu Yurasyegi pilik meiyarikki
solorik puwili lusuwei miza.
29 Logo king puwiligiyengki ngaibek Yuras kopong nawili pelik kumula,
Yisugu Yurasyegi sonda ngeragi yemane miza ni peraga ngeragi nageya
koyagi nayeng wei kune meiya ma talik? Ma nalikwekkerik watabigi yeik
mizi puwili king yane meiya, mamiza.
30 Yuras Yisuyaga pereksik weiya logo weik nguk namizi luweza logo
welagela kuna. Logo purik weik kusa wizigeya.

31 Weik Yuras kuna wizigeya Yisugu pelik yeiya, Teng ne yombanu paka
ngalega kayimabek yemanebek mizagira weik pera. Logo negi wiyeke Anoto
yemanebek mamizagi.
32 Keya nogo Anotogi kozanda yemane purikki walimizi pilik Anoto ne pigi
Marekpekki kozanda yemane purikki pugurau walimizi. Logo purik weik
mizi penangaiweki mereke, yeiya.
33 Pulaga Yisugu pelik yeiya, Kerewiyi, ini nogowili, ne ini kiling wok
panu wiziyagi ono. Ini neyegi welagi legi nogo Yudawiligi ngaiwiliyegi yeiya
mabilik iniyegi weik yeiweki. Logo pura pelik, Nogo kangki pulogo inirau
kangki ono.
34 Keya weik nogo ngago wik nara nogo miziweki kai pera yani, ini nakko
nakyegi kelizo. Kazing nogo iniyegi keli mabilikmekke ini nakko nakyegi
kelizo.
35 Tamizeige inuwa kazing nakko nakyegi kelimekke mizi purik yongkam-
banuwiligu inuwa neyegi kiriwei mizi keya inuwa nogo waligeleyiwili
mizagi, yeiya.

36 Logo Simong Pitago nguk meiya, Yemizibek ni talege kangki, meiya.
Logo Yisugu pelik meiya, Nogo kangki pulogo ni weik mabuwekke neyegi
kiriwei kangki ono kapura ni wangki kalike kangki, meiya.
37 Logo Pitago pelik meiya, Yemizibek, ni nangki wiyeke ne mabuwekke
niyegi kiriwei kangki ono kai? Tamizeige Yuda ngai tonuguwiligu ni neli
purik mabura ne niyegi keli legi nerau neliweki, meiya.
38 Pulaga Yisugu pelik meiya to mela, Nugu kumularik nigi keli neyegi
puragi weraga ni neli pani keleyagirik pangka? Nogo wameik panura nugu
kai mangaira neiweki logo pura pelik, kang neyauganara nugu yeik nogora
liwik wiyagi logo ni neyegi lusuwei panu kaiya wizigeya pulaga winak
talekmek kai penangai, meiya.

14

1 Pulaga Yisugu pelik yeiya, Wilek kang inuguyeng kuneng mizi wak. Ini
Anotoyegi ngizi kumuli legi ini neyegirau ngizi kumulagirikki kai.
2 Keya i yemane negi Mangobekkimakkarik yombanuwiligu yolugiyeng
kolokngagono. Tamizeige pilik ono kesak nogo iniyegi i yombanuwiligu
yolugiyeng kolokngagono yei kak ono. Ne weik kang logo pakalege ini
piyengki yoluweki nogo kangkere miziweki.
3 Logo pilik miza logo purik ini ne kiling yoluweki ne ini iza wari yogine.
Logo kazing pilikmekke nogo yolu pulogo inirau yolugi.
4 Keya nogo kangki pulumeng ini iwaka keya kazing pulogo kangki pu-
luweng ini iwaka, yeiya.
5 Logo pi pilik kaiwekke Tomasigu pelik meiya, Yemizibek, teni nugu
kangki pulumeng teni lusuwei logo kazing nugu kozak kai puluweng teni
iwaka ono, meiya.
6 Logo Yisugu pelik kanga meiya, Kazing paka ngalege kangki pumok ne.
Purik nogo wameikta waligeleyi keya neyegi ngizi kumuli puwiligi wik koy-
imagira nogo yani keya neyegi ngizi kumuli puwili kele negi Mangobekyegi
kangki langai.
7 Tamizeige ini neyegi iwaka mabura ini negi Mangobekyegirau iwaka.
Logo weik mabek pewekka perik ini piyegi iwaka keya piyegi weik keriya,
meiya.
8 Togo Pilipgu pelik meiya, Nigi Mangobek teniyegi waligeleye logo ya
tonuguyeng weik wilik mizibene, meiya.
9 Logo Yisugu pelik meiya, Tonuwa menalege koyi kayimarik weik wok
kolokngagono koyi kayima. Kapura ni ngoluk neyegi lusuwei? Koyam-
bekyegi keriya mologabok weik Mangoyegi keriya wizinda. Togo nugu nigi
Mangobek teniyegi waligeleye kai pura nangki?
10 Ne negi Mangobekki yungke yolu keya negi Mangobek negi yungke yolu
miza purikki ni ngizi kumuli ono ma? Ngago nogo iniyegi yei piyeng ne
makngezegiyeng ono, segeya negi Mango negi yungke yolubok yawe pugura
mizageya wizinda.
11 Ngago nogoyengki ngizi kumuli. Ne keya negi Mangobek wamenak. Ma
tamizeige ngoluk nogo kai piyengki ini ngizi kumuli ono mabura nogo miza
piyengki kumula logo ngizi kumuli.
12 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Neyegi ngizi kumulibok yawe
nogo mizi mabilikta pugurau mizi penangai. Keya pilikpok ngoluk yawe
nogo mizi peyengka yemane panuyeng mizagi, purik ne negi Mangobokko
yolu pulogo kangki logo Anotogi Kung Walekpek wezamelagi kopong.
13 Keya inugu neyegi ngizi kumula koyimowei nguk kisi piyeng nogo
mizagi. Logo purik nogo mizagewiyege negi Mangobek yemanebektikki
mamokko keriyiweki logo yeik pugura yongolok meiweki.
14 Ini neyegi kumuli kopong inugu neyegi nguk nei piyeng nogo mizagi.

15 Tamizeige ini neyegi keli purik ini nogo miziweki kai piyeng mizagi.
16 Keya nogo negi Mangobekyegi Kung Walek pugubek iniyegi wezame-
libene nguk meiyagi logo nogo iniyegi sawela pilik pugu iniyegi saweliweki,
keya pi ini kiling wizagomagi.
17 Keya pi Anotogi Kung Walek iniyegi wameikta waligeleyibek. Logo
yombanu neyegi ngizi kumuli ono pilik puwiliyegi Anotogo Kung Walekpek
yanagi ono, purik puwiligurau pi keriyi ma piyegi iwaka onorikki wiyeke.
Kapura ini piyegi iwaka purik pi ini kiling yolu keya inigi yungke yolugi.

18 Nogo ini kelaleng kekewili kelik wezayagi ono. Ne iniyegi ngereke yogine.
19 Keya tek narik miza logo purik neyegi ngizi kumuli ono puwiligurau ngereke ne keriyagi ono kapura inugu ne keriyagi purik ne ngereke wik yolugi kopong inirau ngizi yolugi.
20 Keya Anotogi Kung Walekpek lewa puwekkerik ne negi Mangobekki yungke wizinda keya ini negi yungke koyinda keya ne inigi yungke wizinda miza purikki iwaka si nangine.
21 Yongkambanu nogo miziweki kai piyengki kerewiya logo kiriwei mizi puwili neyegi keliwili logo negi Mangobokkorau puwiliyegi kelagi. Keya nogo puwiliyegi kelagi logo puwili neyegi iwaka panuweki ne puwiliyegi lewagi.
22 Yombanu Yuras meibek logo Yuras Isaliyoto ono, nakko Yisuyegi pelik meiya, Yemizibek, ni nangki tonugu niyegi iwaka panuweki teniyegi lewa keya niyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi lewagi ono, meiya.
23 Logo pi pilik kaiwekke Yisugu pelik kanga meiya, Tamizeige nak neyegi keli purik nogo waligeleyi piyengki kiriwei mizi penangai. Logo negi Mangobokko piyegi kelagi logo te pilik pokki yungke yoluweki lewagi.
24 Neyegi keli onobok nogo waligeleyi piyengki kiriwei mizi ono. Keya ne kumula ne makngezegiraga kai ono, nogo kai piyeng negi Mango ne wezanelabokki ngagoyeng.
25 Ne ini kiling wizageya wiriyawekke peyeng mabiyengki kozak yeiya.
26 Kapura Anotogi Kung Walekpokko iniyegi sawelagi. Nogo negi Mangobekyegi meiya logo pi ngago nogoragi kerewiya logo pugu pigi Kung Walekpek wezameli penangai. Pugu iniyegi wameikta mabura waligeleyi penangai keya nogo kozak yeiya piyengki ini keremareke nelegi pugu ini kumulageya koyibene keleyi penangai.
27 Ne kangki kapura nogo wilek kang inuguyeng ngezege sara koyibene keleyagi. Wilek kang inuguyengke ngezege sa yolu pura nogora logo nogo yanira. Nogo wilek kang inuguyeng ngezege sara koyibene keleyi pura ngabelakpekke ngezege sara yolu pura kelik ono, purago ngabelakpekki ngezege sara yolu pura ula. Tegi wilek kang inuguyeng kuneng mizi nagani keya kazi mizi nagani.
28 Ini nogo pobilik kairikki kerewiya, Ne negi Mangobokko yolu pulogo kangki kapura ne inugu yolu pelege yogi. Ini neyegi kelagelik keli kesak ini ne Pebayegi kang purikki wilik, purik pi neyaga yemane panubek kopong logo ne kang keya pulaga purik kozang pugubek iniyegi lewagi.
29 Nogo iniyegi pera ngoluk lewagela ono wizigeya weik kozak yeiya logo pura lewagela puwekkerik ini neyegi ngizi kumuliweki.
30 Ne ini kiling yokolong ngagogeya mizagi ono purik Sadang ngabelakpekki ngaibek ne neneng ngeliweki weik lewa legi. Kozang puguragorau ne ngobulung meiyagi ono.
31 Kapura ngizi kumuli ono puwili ne negi Mangobekyegi keli kopong ne pugu miziweki kai piyeng mabiyeng mizi purikki keriyagirikki kai. Koli pelemeng wiya logo kangweki mena.

15

1-2 Ne ini nogo waligeleyi puwiliyegi ngago saweliwei inigi yolu puragi ngizirik yemane lewagela waliweki nara ne kozak yeiweki mizi. Kopi namekki mango nak wizinda logo pi kopimek ngeli keya lali ulibek logo kopimek kopi wire wazono kolokngagono wiribene. Ne kopimerekki wandik kelik keya neyegi ngizi kumuli puwili kopi meleyeng kelik keya

Anoto negi Mangobek kopimekki mangobek kelik. Yombanu neyegi ngizi kumuli kapura keli nogoragi kiriwei mizi onobok kopi mele wilek wiri ono purik kelik logo negi Mangobokko ngela logo wezamelagi. Kapura yombanu neyegi ngizi kumuli logo keli nogoragi kiriwei mizageyabok kopi mele wilek wiri purik kelik. Logo negi Mangobokko pokyaga kulugulu keya wakarogolo miza piyeng wamelagi logo pi wilek kolokngagono wira meliweki.

3 Keya ini nogo waligeleyi puwiliyegirik nogo ini kozak yeiya puragi ini weik ngizi kumuli kopong negi Mangobokko ini weik kaile nayendau onowili keleya.

4 Tegi neyegi ini sawelara koyi mabilik nogo iniyegi sawelara yolu pilik. Kopimele namek waze ngezemek kopi wilek uragi ono, kopi wandikke salemana purik kele. Kazing mabilikmekke tamizeige ini kazing wik puluwengki ngizirik walimizagi mabura were ini neyegi sawelara koyizo.

5 Ne kopimerekki wandik kelik keya ini neyegi ngizi kumuli puwili kopi meleyeng kelik. Tegi neyegi ini sawelara yolu keya nogo iniyegi sawelara yolu mabilik yolubok neyaga kozang wik yolugira wei, logo kazing wik lewengki ngizirik kolokngagono walimizagi. Ne kiling ono purik ini watabi nayeng keke mizagi ono.

6 Neyegi ngizi kumuli kapura neyegi sawela yolu ono puwili kopi mele ngela wiya logo pulaga ngoliya wizigeya waliyi piyeng keleyi pilik keleyagi.

7 Kapura tamizeige ini neyegi sawela yolu keya nogo waligeleyi piyeng yenge yungke warara yolu mabura inugu keli piyengki nguk neizo logo nogo yaniweki.

8 Ini kazing Anotogo keli lewengke yolu puwekkerik inugu puluwengki ngizirik walimizi logo purikku negi Mangobekki yeikta yongolok mei. Logo purikku walimizi puriktau ini neyegi kiriwei mizagelik kiriwei mizi yagenda mizi.

9 Negi Mangobokko neyegi keli panu pilik nerau iniyegi keli panu. Legi wok mabiyeng yombanu nogo keliwiligu koyagelik yolu.

10 Tamizeige ini ngago nogorago miziweki kai piyengki kerewiya logo mizi mabura nogo iniyegi keli purikki ini iwakagi logo ini ne kelikki purik ne negi Mangobokko miziweki kai piyengki kerewiyi keya mizibek legi pugu neyegi keli purik ne iwaka.

11 Nogo iniyegi pura kozak yeiya purik nogo wilik kagowing yani puraga ini weiweki, logo kazing pilikmekke ini wilik kagowindago kola koyiweki.

12 Keya ini pobilik mizagirikki ne kozak yei, Nogo iniyegi keli mabilik inuwa ngezerau nakko nakyegi kelagirikki kai.

13 Tamizeige yombanu nak mabilik kewengke pugubekki tundik weiya logo ibengkirikki pangka mizi mabura pilikpok pigi kewengkebekyegi keli yemane panu pura keli mabiyengka ngalege panura.

14 Keya tamizeige ini ngago nogorago miziweki kai piyengki kerewiyi keya mizi purik ini negi kewengke nogo keli panuwili.

15 Ne mawinda ini neyegi yawe miziwili kaiyagi ono, purik ngai nakyegi yawe mizibok ngai pugubokko mizi piyeng pi lusuwei. Kapura pilik segeya nogo ini negi kewengke nogo keli panuwili yei purik nogo iniyegi negi Mangobokko kozak neiya piyeng mabiyeng kozak yeiya legi.

16 Inugu ne niza ono, nogo kele ini iza. Nogo ini negi Mangobekki keliragi kiriwei yoluweki iza logo kazing pilikmekke ngizirik walimizagi. Logo inigi ngizi purik wok wizagomagi. Pulaga purik yeik nogoraga inugu Pebayegi inugu keliyengki nguk mei puwekke purik pugu yanagi.

17 Nogo ini pobilik miziweki kozak yei, ini makngezerau nakko nakyegi kelagirikki kai.

18 Tamizeige yombanu ngabelakpekke neyegi ngizi kumuli ono puwili
iniyegi kumbak mabura ya kuneng mizi nagani, purik puwili were neyegi
kumbak miza kopong mizi kani.
19 Ini neyegi ngizi kumuli ono kesak ngizi kumuli ono puwili iniyegi keli.
Kapura nogo ini ngizi kumuli onowiligi tepekka iza legi puwili iniyegi pakela
logo ini ngabelakpekkiwili kelik ono mamizi. Logo piliktikki wiyeke puwili
iniyegi kumbak mizi.
20 Nogo iniyegi koka yombanu yawe mizi nak ngai pugubekyaga ngalege
ono kani, yeiya purikki ini kumula. Ini neyegi yawe miziwili kelik keya
ne iniyegi ngaibek kelik. Nawili ne ngangang keleni keya kuneng nani
legi puwiligu inirau ngangang keleyi keya kuneng yanagi. Puwili ngago
inuguyengki kerewiyagi ono, purik puwili ngago nogora kerewiya ono
kopong.
21 Puwiligu ini pilik keleyi nangai purik ini neyegi kiriweiwili kopong logo
purik puwili ne wezanelabokyegi lusuweiwili kopong.
22 Ne kayima ono wizigeya puwili waligeleya ono kesak puwiligu neyegi
kiyebuk mizi puragi puwili ngagozak mizi kak ono. Kapura perikka purik
puwili ngagozak mizagi, purik ne weik kanda puwiliyegi kozak yeiya legi.
23 Neyegi kumbak mizibok negi Mangobekyegirau kumbak mizi yagenda.
24 Puwili nogo watabi nakkorau mizagi ono Anoto ngezebokko keke mizagi
piyengki pakela ono kesak puwiligu neyegi kiyebuk mizi purikki puwili
ngagozak mizi kak ono. Puwili pakela kele kapura puwili neyegi kiyebuk
miza logo puwili neyegi kumbak mizi keya negi Mangobekyegirau kumbak
mizi.
25 Kapura pilik miza purik Mosegi lo puwiligi piyengke pobilik lende miza
pura ngizi miziweki,
Puwiligu neyegi yeik ulak kumbak miza. *Ingi Sam 69:4*
26 Iniyegi saweliweki nogo negi Mangobekyaga wezamelagibok Anotogi
Kung Walek wameikta waligeleyibek. Pi negi Mangobekyaga lewagi logo pi
lewa puwekke pugu ini neyegi langai iwaka sibene keleyagi.
27 Keya inirau nogo mizi yagalege pakela piyeng kozak kisagi purik ini ne
solo yawe negi waligeleyi pura mizarikka neyegi kiriwei kai kayimawili legi.

16

1 Nogo iniyegi ngago piyeng kozak yeiya purik kunengyeng lewagela
pilikwekke ini negi ngizi kumuli pura wezamela nelegi.
2 Purik Yuda ngai puwiligi i walekyengki kandik iniyegi waliya wazayagi
logo ini keleyayelagi. Ei, keya teng yombanuwiligu ini yela logo pulaga
puwiligu Anotogo kelira legi teni pilik miza kisagira lewagi.
3 Puwiligu ini ngangang yanagi purik puwili Peba ma neyegirau iwaka sa
ono kopong.
4 Ei, nogo iniyegi peyeng kozak yei purik peyeng iniyegi lewagela puwekke
ini nogo peyeng iniyegi were kozak yeiya purikki ngereke kumuli nangai-
weki.

Logo nogo peyeng ulogo mabuwekke kozak yeiya ono purik tonuwa
ngoluk tek narik koyi wiriyagi sarikki wiyeke.
5 Kapura perik ne paka ne wezanelabekyegi kangweki mizi legi ne peyeng
iniyegi kozak yei. Kapura ngoluk inuwayaga nakkorau neyegi, Ni talege
kang, kai ono.
6 Kapura ini weik nogo pilik kozak yeirikki wiyeke ini yalek panu.

7 Nogo iniyegi kozak yei pura wameiktago. Ne kang purik pangkarikku
purik iniyegi wazonora lewaweki. Tamizeige ne kang ono purik nogorau
iniyegi sawelagibek wezamelagi langai ono. Kapura tamizeige ne kang purik
nogo iniyegi sawelagibek wezamelagi.
8 Iniyegi sawelagibek Anotogi Kung Walekpek keya pi lewa puwekkerik
neyegi ngizi kumuli ono ngabelakpekke yolu puwili nak nak kaile
puwiligiyengki iwaka sibene keleyagi keya pugu Anotogi kazing wameik
pangka puluwengki waligeleyagi keya pugu kemenak ngangang weiyageya
koyimagi puragi waligeleyagi.
9 Pugu puwili kaile miziwili purikki iwaka sibene keleyagi purik puwili
neyegi ngizi kumuli onorikki wiyeke.
10 Keya pugu ngabelakpekkewiliyegi kazing wameik pangka puluwengki
waligeleyagi purik ne paka negi Mangobekyegi kangki logo puwiligurau ne
mawinda pakelagi ono legi.
11 Keya pugu kemenak ngangang weiyageya koyimagi puragi waligeleyagi
purik Sadang yombanu neyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi ngaibok weik
ulogo ngagozak kelemiya logo kemenak ngangang weiyagi legi.

12 Keya nogo iniyegi kozak yeiyagi keliyeng ngoluk kolokngagono yolu
kapura inugu pangka iwakagi langai ono.
13 Anotogi Kung Walek wameikta waligeleyibek lewa puwekke pi ini
wameikta maburagi iwakaweki keleyagi. Pi Pebago kozak meiyagiyeng keke
kozak yeiyagi. Keya pugu lewagelagi piyeng ini iwaka sibene keleyagi.
14 Keya yongkambanuwili yeik nogora yongolok meibene keleyagi purik
pugu nogo ngago kai pera weiya logo ini iwaka sibene keleyagi kopong.
15 Negi Mangobokko kai piyeng mabiyeng nogo kaiyeng. Piliktikki wiyeke
nogo iniyegi Anotogi Kung Walekpokko ngago nogo kai piyeng weiya logo
iniyegi waligeleya logo ini iwakaweki yeiya purik.

16 Tek nangezi miza logo purik inugurau ne pakelagi ono. Pulaga wok
nayeng miza logo purik inugu ne ngereke pakelagi. Logo pulaga purik kele
ne weik paka negi Mangobek yolu pulogo kangki, yeiya.

17 Pulaga Yisugu waligeleyiwiliyaga nawili ngezewiligi tepekke pelik kela
yongomo miza, Pi nangaiyengki kai yagenda? Pugu pelik kai purik nan-
gaiyengki kai yagenda, Tek nangezi miza logo purik inugurau ne pakelagi
ono. Keya pulaga wok nayeng miza logo purik inugu ne pakelagi. Logo
pulaga purik kele ne weik paka negi Mangobokko yolu pulogo kangki,
18 keya tek nangezi miza logo kai purik nangairikki? Pugu teniyegi kozak
yei piyeng teni lusuwei, kela.

19 Puwili Yisuyegi watabi yaka pugu kai piyengki nguk meiweki mizi purik
pugu iwaka legi pugu pelik yeiya, Ini nogo tek nangezi miza logo purik
inugurau ne pakelagi ono keya pulaga wok nayeng miza logo purik inugu
ne pakelagi kai purikki langai kozak keli?
20 Nogo kozak yei pura wameiktago. Ne ibeng puwekke ini ingkisagi.
Neyegi ngizi kumuli ono puwili wilik kagowing mizagi kapura ini yalek
mizagi. Kapura solowekkerik ini yalek mizagi kele kapura kalike ini wilik
kagowing mizagi.
21 Yongokpanu namele mandik waziweki mizi purik pi kuneng purik
pi ngangang mizi kopong. Kapura mandik pugubek waza logo purik pi
mawinda ngangang puragi kumuli ono. Pi mandikpek wazamiya purikki
wilik kagowing mizi penangai.

22 Logo inirau mabilik. Ini wameik yalekmokko pangka ono mizagi kapura
ne ngereke ini pakelagi logo ya inuguyeng wilik kagowingmokko yemanegi.
Logo wilik kagowing purarau nakko iniyaga yongonagi onora.
23 Keya wokpok lewawekkerik inugurau watabi nayengki nguk neiweki
mizagi ono, purik ini Pebayegi ini makngezego nguk meiyagi. Ne pobilik
kai purik ne wameik kai yagenda, ini yeik nogoragi kozandagi ngizi kumuli
kopong Pebago inugu nguk mei piyeng yanagi.
24 Keya kokarikka wizageya kayimeige yokopekke perik inugurau negi
Mangobekyegi yeik nogoraga watabi nayengki nguk meiya ono. Kapura
mabek pewekka purik ini nguk mei purik ini weiyagi logo ini wilik
kagowindago kolagi.

25 Nogo ngago peyeng ngago saweliwei wezayeng kozak yeiya. Kapura
wangki wok nakke puwekke purik ne ngagoyeng ngago saweliwei wezayeng
kozak kaiyagi ono. Keya Kung Walekpokko mizagewiyege ne yeik negi
Mangobekyegi langai kimeike kozak yeiyagi.
26 Logo puwekkerik kele ini yeik nogoragi kozandagi ngizi kumuli kopong
ini makngezego negi Mangobekyegi nguk meiyagi logo nogorau inigi wiyeke
negi Mangobekyegi nguk meiyagi ono,
27 purik negi Mangobek iniyegi keli legi. Keya ini neyegi keli keya inugu
ngizi kumularik ne Anotoyagabek. Logo piliktikki wiyeke negi Mangobek
iniyegi keli.
28 Ne Pebayaga kayima logo ngabelakpekke yerageya logo ne weik nga-
belakpek wizami Pebayegi kang yongo, yeiya.
29 Logo Yisugu waligeleyiwiligu pelik meiya, Weik perik kele ni ngagora
pangka kai logo teni iwaka. Ni ngagoyeng ngago saweliwei wezayeng kozak
kai ono logo teni iwaka.
30 Ni watabi mabiyengki iwaka keya nawili niyegi ngago nayengki nguk
nei nangai wizigeya ni were iwaka purik teni weik iwaka. Logo teni pilik
piyengki keriya logo ni wameik Anotoyagabek mizi, meiya.
31 Logo Yisugu pelik yeiya, Ini weik neyegi ngizi kumuli kapura kumuli
inuguyeng ngoluk kozang ono.
32 Keya teng ini ne keke wezaniya logo namek narik neing mizagira
mereke. Kapura ne makngeze keke wiziyagi ono purik ne negi Mangobek
kiling yolu kopong.
33 Nogo ini peyeng kozak yei purik kazing pilikmekke ini kazi mizagi ono,
wilek kang inuguyeng ngezege sara koyi penangai, purik ini neyegi ngizi
kumuli keya ne kiling sawela kopong. Ini ngoluk ngabelakpekke yolu logo
ini kuneng keya ngangang wagelagi. Kapura kazi mizi wak, purik nogo weik
neyegi ngizi kumuli ono puwiligi ngaibek ula legi kozang koyizo.

17

1 Yisu ngago peyeng kaiya logo pulaga paka ngilumbekke langai pakela
yongo mela logo pelik waberek miza, Peba, teng nugu watabi neyegi ke-
leniyagiyeng lewagi kaiyara weik lewagela purik ne nigi Marekpek legi. Yeik
nogora yongolok mei logo yeik nugura nogo yongolok meiweki.
2 Purik nugu ne yongkambanu wizageya koyi kambeli puwiliyegi ngaiweki
pangkara nana logo nugu ne nana puwiliyegi wik koyimagi pura nogo
yaniweki.
3 Keya wik koyimagi pura yombanu ni wamenak ngizi Anoto mizabok keya
mabilik Yisu Kilisi nugu wezamelabokyegirau iwaka mizabokko welagi.

4 Nogo weik yeik nugura ngabelakpekke pelege yongolok meiya. Purik
yawe nogo miziweki nugu nana pura weik nogo miza.
5 Peba ngilung keya ngabelak keremizagine ne ni kiling wizagomawekke
yeik nogora yemane wiziya pilik weik mena nigi wirege yeik nogora yemane
sibene kelemiye.

6 Nogo ni talik mizibek miza purikki nugu ngizi kumuli onowiligi tepekka
niza nana puwiliyegi waligeleya. Puwili nuguwili logo nugu puwili ne nana
keya puwili ngago nuguragi kerewiya logo miziwili.
7 Puwili weik watabi nugu nana piyeng mabiyeng niyaga lewayeng purikki
iwaka.
8 Purik nogo puwiliyegi nugu kozak neiya piyeng nogo kozak yeiya kopong.
Logo puragi kerewiya logo kiyebuk miza ono, segeya ne ni kiling wizagoma
logo ne kayima purikki puwili iwaka keya ni ne wezanelabokyegi puwiligu
kisirik, Wameik pugu pi wezamela, kisi.

9 Ne puwiligi wiyeke waberek mizi. Ne neyegi ngizi kumuli ono puwiligi
waberek mizi ono kapura ne nugu nana puwiligi wiyeke waberek mizi purik
puwili nuguwili legi.
10 Keya nigi puwili mabuwilirau nogowili. Keya negi puwili mabuwilirau
nuguwili. Keya yeik nogora ngalege panu yongolok meirik ngizi kumuliwili
kazing pangka lewengke yolu puwekke.
11 Keya ne weik niyegi lewa puloge, ne mawinda ngizi kumuli onowiligi
tepekke wiziyagi ono kapura ngizi kumuli puwili kele ngoluk ngabelakpekke
ngizi kumuli ono puwiligi tepekke yolugi. O Peba Anoto ni kaile nayendau
onobek mena yeik nigi nugu ne nana puragi kozandaga ngizi kumuli puwili
korowali piyengka iza warara wizei, logo towago kangka wamenakpekke
yolu mabilik puwilirau kangka wamenakpekke yoluweki.
12 Ne puwili kiling wiziyawekke nogo kozang nuguragi ngaige nugu nana
puwili mabuwiliyegi ngai wiziya logo puwiliyaga nak kazing nogo waligeleya puluwengka kemenak ibengki ono, kapura wamenak kele logo pok yogo
Yuras kazing kumbekki lewengke ibengkibek. Pugu korowali mizayengki
wiyeke pi kazing kumbekki lewengke ibengki purik pangka logo Anotogi
Kapiya Walektikke piyegi langai lende miza pura ngiziweki.

13 Peba, ne weik niyegi lewa. Ne ngabelakka pelege ngoluk wizimowei
ngago peyeng waberekmekke kozak kai logo nogo wilik kagowing yolu
mabilik ngizi kumuli puwilirau wilik kagowing nogorago kolaweki.
14 Nogo ngago nugura puwiliyegi kozak yeiya logo puwili ngizi kumula
logo piliktikki wiyeke ngizi kumuli onowili puwiliyegi sisik. Puwili ngizi
kumuli ono puwiliyagawili ono keya puwili ngizi kumuli ono puwiligu
kumulilik kumuli ono, puwili nogo kumulilik kumuli.
15 Ne nugu puwili ngizi kumuli onowiliyaga kazi iza oroweigirikki
waberek mizi ono, kapura Sadang korowali mabiyengki mangobekyaga
nugu puwili iza warara wiziyagirikki ne waberek mizi.
16 Nogo mizi mabilik puwilirau ngizi kumuli onowiligu kumuli pumokko
kumuli ono.
17 Legi nugu puwili ngago nigi wameik puragi waberek kiriwei mizibene waligeleyagirikki ne nguk nei, purik puwili nigi keke yolu keya
ngabelakpekke korowali yolu piyengka keke koyibene. Ngago nugura
wameikta.
18 Nugu ne ngabelakpekkewiligi tepekke wezanela. Logo kazing mabilikmekke nogo puwili ngabelakpekkewiligi tepekke ngago nugura orowei
kangweki wezayeli.

19 Nugu neyegi keleniyagi keli piyeng keleni mangaiweki ne makngezego
ne mele nuguzikke nani, purik ne puwiliyegi keli kopong. Keya nogo pilik
mizi purik puwiligu puwili ngezewili mele nuguzikke nanagi logo puwili
ngezewili keli nuguraga mizibene logo puwiligu mizagi purik puwili ngago
wameik nigi puragi iwaka kopong.
20 Keya nugu yombu nogo waligeleyi pewiliyegi sawelagirikki ne nguk
nei purik ne yeik puwiliyegi keke sawelagirikki kai ono kapura segeya
yongkambanu ngago pewiligu kisiyeng kerewiya logowekke neyegi ngizi
kumulagi puwiliyegirau sawelagirikki ne nguk kai
21 logo puwili mabuwili kangka wamenakweki. Peba, ni negi yungke
yolu keya ne nigi yungke yolu logo towa kangka wamenak. Logo kazing
mabilikmekke puwili mabuwili towagi yungke yoluweki logo ngizi kumuli
onowili nugu ne wezanela purikki ngizi kumuliweki, ne nguk nei.
22 Nogo yeik yemane nugu nana pura puwili yana logo puwili kangka wa-
menakpek kilingwiliweki, towago kangka wamenakpek kiling yolu mabilik.
23 Legi ne puwiligi yungke wizinda keya ni negi yungke wizinda logo
puwili kangka wamenakpek kilingwiliweki. Logo ngabelakpekke ngizi
kumuli onowili nugu ne pelege wezanela purikki keriyi nangaiweki, keya
nugu neyegi keli mabilik nugu puwiliyegirau keli purikki puwili iwakagi.
24 Peba, nugu ne nana puwili nogo yolu pulogo ne kiling yoluweki ne
keli keya ngaiwak nogorik keriyiweki, ngaiwak purik ngaiwak nugu watabi
mabiyeng keremizi nangai wizigeya nugu were neyegi kela kopong ne nana
purik.
25 O Peba, ni pangka panu. Keya ngizi kumuli onowili niyegi lusuwei kele
kapura ne niyegi iwaka keya negi puwili nugu ne wezanela purikki weik
iwaka.
26 Nogo puwili niyegi iwaka sibene keleya keya mawinda iwaka sibene
keleyagi logo puwili nugu neyegi keli pura puwiliyegi wizeibene logo ne
makngeze puwiligi wilek kangyengki yungke yolugi. Wameik panu.

18

1 Yisu weik waberekmek miza wizigeya pulaga pi kiling pugu waligeleyi-
wili kai Kidirong meilingki wale pangazuwagaleige kuna. Logo kailingka
pangazuwaga pulogo yengelei ngeriya namek yolu logo Yisu pugu walige-
leyiwili kiling pulogo kiliya kuna.
2 Keya Yisu pulogo pugu waligeleyiwili kiling kang kolokngagono kang
miza logo Yuras Yisu, Yisu ulagiwiliyegi miza yanagiboktau wale pulu-
mengki iwaka.
3 Togo Yuras Yisugu yolu pulogo wiriya. Pi kiling wiriyawili Rom Ami
nawili keya Yuda wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai yolu nawili, An-
otoyegi kolak miziwiligi ngai puwili keya Palisiwili meiwiligurau wezayela
nawili wiriya. Logo puwili lang keya kilikkilik keya lamyeng kiling wiriya.
Nawili ngelelang kazingmekke langiyiwei wiriyagi nayendau orowei wiriya.
4 Kapura Yisu ngezebekyegi watabi lewagelagi piyeng mabiyeng pi iwaka
wiziya logo pi puwili wilek yeliweki kuna logo pelik nguk yeiya, Ini takyegi
weli, yeiya.
5 Logo puwiligu pelik meiya, Yombanu yereng Nasarete mei puraga Yisu
meibok talege, meiya. Logo Yisugu pelik kanga yeiya to mela, Ne pi, yeiya.
Yuras Yisu, Yisu ulagiwiliyegi miza yanagiboktau puwili kiling mabulogo
luwe wiziya.
6 Yisugu puwiliyegi, Ne pi, yeiyawekke puwili ngik keya ngane mizagela
ngabelakka kawiye wala.

7 Logo Yisugu ngereke pelik nguk yeiya, Inugu welibok takyegi, yeiya. Logo puwiligu pelik meiya, Yisu yereng Nasarete mei puragabekyegi teni weli, meiya.
8 Logo Yisugu pelik yeiya, Nogo yaka weik iniyegi ne pi yeiya, mena yeiya. Tamizeige ini neyegi weli mabura nogo waligeleyi puwili yeik wezayeli, yeiya.
9 Pugu pilik kaiya purik ngago lang pugu koka pobilik kaiya purik ngizi miziweki. Logo ngago pura pelik, Nugu nana puwiliyaga naktau nogo ibeng sibene kelemiyagi ono, kai.
10 Pulaga Simong Pita lang yokolong nawek wara wiziyabokko lang yokolong puguwek pugusa logo yombanu yeikta Malaka meibekki kerelik ngaigezuwagemek peto moleige wezamela. Pi yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi yawe mizibek.
11 Logo Yisugu Pitayegi pelik meiya, Lang nuguwek meli pulumengke langwek mela to mele. Negi Mangobokko nogo ngangang wageliweki nana pura nogo wageli purik pangkarikku, meiya.

12 Pilik mizi ngizige yombanuwiligu Yisu kebangkela yaka Rom Ami puwili keya ngai puwiligibek keya Yudawiligi wagelawiligu. Puwili pi kebangkela wizigeya meleyau tariya.
13 Logo puwili weik pi miza orowei panga Kayapasigi yongokpumelegi mangobek Anasa meibekyegi kuna. Kirisimasi puragariktau Kayapasi yombanu Anotoyegi kolak miziwiliyegi ngai yemane panu wiziya.
14 Logo Kayapasi meibok ulogo Yudawiliyegi yombanu wamenak Yuda mabuwiligi wiyeke ibeng purik pangka kaiyabok.

15 Logo Simong Pita kiling Yisugu waligeleyawiliyaga ne, Yowan kapiya perik lende mizabok, te makngeze Yisuyegi kiriwei yaka ngai yemane panubokki imakke kuna.
16 Logo ne ngai yemane panubokyegi iwakabek kopong yemanebekki yerendikke Yisuyegi kiriwei yabela keya Pita yenge kandikke lemengmekka yenge yerengke wezamiya.
Pulaga ne yaka kiliya yabelabokko kolomandik kandikke ngai wizilegemeleyegi pelik meiya, Pita yabekke pani, meiya. Logo nogo pilik meiyawekke kolomandikmologo pangka kai logo Pitarau kuni pani kelemiya.
17 Logo kolomandikmolo Pitayegi pelik meiya, Ni yombanu pangabokko waligeleyiwiliyaga nak ma talik, meiya. Logo Pitago, A'a', ne puwiliyaga nak ono, meiya.
18 Weik kabelakta kilili logo pulogo yawe miziwili keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngai nawilirau yezi nazik waliya wizigeya yezimele sageya koya logo Pitarau puwili kiling yezimele sageya wiziya.

19 Yeke imakka yungke weik Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek Yisuyegi pugu waligeleyiwili tawili keya pugu waligeleyi piyengki langai mei.
20 Logo Yisugu pelik meiya, Ne mamokko kerewiya keliklege kozak kaiya. Ne liwik kozak kaiya ono. Ne Yudawiligi i walek songonoyengke yombanu kolokngagonogo wawere uli piliklege kozak kaiya keya panga puwiligi i walek yemanemakka Yudawiligu Anotoyegi kolak miziweki wawere uli pulogorau kozak kaiya.

21 Logo nangki nogo puwiliyegi kozak yeiya piyengki nguk nei. Nogo kaiya
piyengki kerewiya puwiliyegi nguk yei. Puwili nogo kaiya piyengki iwaka
koyinda mena, meiya.
22 Weik Yisu pilik kaiyawekke wagela mereke wiziya nakko melegozok
ula logo pelik meiya, Nugu kumularik nugu kai purik tenigi ngai yemane
panubekyegi pangka meiya to melagelik mei yagenda ma, meiya.
23 Logo Yisugu pelik kanga meiya, Tamizeige nogo kokowa kaiya mabura
nogo kokowa kaiya pura pewili mabuwiliyegi kozak yei. Kapura tamizeige
ne wameikta kozak kaiya mabura nangki nugu ne melegozok neli, meiya.
24 Pulaga weik Anasago mabilik meleyau tariya mabilik ngereke Kayapasi
pigi yelambekyegi wezamela.

25 Simong Pita yezimele sageya wiziya logo nawiligu piyegi pelik meiya, Ni
yombanu pangabokko waligeleyiwiliyaga nak ma talik, meiya. Logo pugu
ngaigu, A'a', ne puwiliyaga nak ono, yeiya.
26 Pulaga Anotoyegi kolak mizi puwiligi ngai yemane panubekyegi yawe
mizibek logo Pitago yombanu kerelik ngaigezuwagemek peto ula melabokki
ingembubokko piyegi pelik meiya, Wameik panu, ni pi kiling yengelei
ngeriyamekke wizilege nogo pakelabek, meiya.
27 Kapura ngereke Pitago ngaigu, A'a', meiya logo pilik kai ngizige weik
winak talekmek kai.

28 Weik wangkota si ngizige puwili Kayapasi wezamiya logo Yisu miza
orowei panga yombu ngabelak Yudaya meibekki Rom Kapman ngai
yemanebekki imakki kuna. Kapura Yuda ngaiwili ngezewili ngaibekki
pumakke kiliya kuna ono. Purik puwili kiliya kuna kesak kazing
puwiligimekke puwili kaile miza mizi kak logo puwili Pasobaraga ngeragi
yemane miza ni kak ono.
29 Logo Pailet Rom Kapman Yudawiliyegi ngaibek yenge yerengke kanda
Yudawiligi ngaiwiliyegi pelik nguk yeiya, Yombanu pobokko nangaiyeng
miza? Pugu kaile miza nayengki wiyeke ini ngagozak kelemiweki miza
orowei lewa ma talik, yeiya.
30 Logo puwiligu pelik kanga meiya, Pi kaile miza ono kesak tonugu pi
pelege niyegi miza orowei wiriyi kak ono, meiya.
31 Pulaga Pailetgu pelik yeiya, Pilik mabura lo ini makngezegiraga ini
makngezego ngagozak kelemi nangaiweki mena miza wari koli, yeiya. Ka-
pura Yudawili kiyebuk logo pelik kisi, Tonugu kisirik pi ibengweki kapura
ini Romwiligi loragarik teni Yudawiligurau yombanu nak ula logo ibengki
ono, meiya.
32 Logo Yisugu pi yengeleileige nili ula logo ibengki kaiyara weik wameik,
purik yombanuwili yengeleiyengki ibeng sibene nili ula wazayi pumok
kazing Yudawiligimek ono, Romwiligi kazingmek kopong.
33 Puwili weik pilik kisiwekke Pailet ngereke yeke ige yabela logo Yisu
piyegi miza orowei wiriyibene yeiya. Logo pugu Yisuyegi pelik nguk meiya,
Ni Yudawiligi King Ngaibek ma yeik, meiya.
34 Logo Yisugu Pailetyegi pelik meiya to mela, Ni pura kumula ni
makngezegiraga kai? Ma neyegi langai pilik kaiya nakko niyegi kozak neiya,
meiya.
35 Logo Pailetgu pelik meiya, Ne Yudabek ono. Ni makngezeyagawili keya
ngai yemane nuguwiligu ni neyegi niza nana. Legi watabi korowali nugu
mizayeng nangaiyeng, meiya.

36 Logo Yisugu pelik meiya, Ne ngabelakpekke pelege ngai ono. Logo pilik kesak Yuda ngai yemanewiligu ne kebangkela puwekke nogo ngaiwili neyegi wiyeke ngai mizi kak. Ne pelege ngaibek ono.

37 Pulaga Pailetgu pelik meiya, Togo nugu kairik ni King Ngai nak? Logo Yisugu pelik kanga meiya, Nugu ne King Ngai nak kai purik wameik. Ne piliktikki wiyeke wazaniya keya piliktikki wiyeke ngabelakka kayima, logo yongkambanuwili Anotogi ngago wameiktagi iwaka sibene keleyiweki. Wameiktagi walerikke yolu puwili neyegi kerewiyi, meiya.

38 Logo Pailet pelik meiya, Wameikta nangaira, meiya. Logo pilik kai kunimowei yenge yerengke Yudawiliyegi ngereke kuna logo pelik yeiya, Nogorau ngago korowali pek ngagozak kelemiyagi langai nararau piyaga kerewiya ono.

39 Kapura kazing inugumekkerik Pasobaraga purik wigirawiliyaga kalogomok nak kirisimasi mabiyeng weik wila wazami mizi legi nogo nak wila wazamiyagi. Logo ne ini Yudawiligi King Ngaibek wila wazamiyagi ma, yeiya.

40 Kapura puwili mabuwili mawinda kek kisageya koyimowei pelik kisi, A'a', pi ono. Yombanu Parabas meibok kele wila wazamiye, kisi. Parabas meibok ulogo ngoweiya nak.

19

1 Pulaga Pailetgu Yisu ngereke yeke ige pikang yemane ngai kozangyengko wizale uliweki miza orowei kunibene kelemiya.

2 Logo amiwiligu mabung ingak ngai merek kilulung wezabek keremiza logo Yisugi kebiraga ngalege wiya keya ngaigu King Ngaibek miza koyimowei melewangka King Ngaiwiligu wakiyi langai wago yokolong narik wakiya wazamiya.

3 Pulaga puwili piyegi kanda purik pelik mei mizi, Aiya, ni wik yokolong yoluweki. Ni Yudawiligi King Ngaibek, meiya logo purik wiregawerege melegozok uli.

4 Pulaga Pailet kang nararau mawinda yenge yerengke kuna logo Yudawiliyegi pelik yeiya, Keriyi, nogorau ngago korowali, pek ngagozak kelemiyagi langai nararau piyaga kerewiya ono, logo nogo pi ngereke iniyegi yerengke pelege miza orowei lewa logo inugu pi korowali nariktau ono purikki ini iwaka si nangaiweki, yeiya.

5 Pulaga Yisu kilulung mabung ingakyengka keremizabok wakiyi keya melewangka yokolong wagorik wakiyi miza logo welagela kuna. Logo Pailetgu pelik yeiya, Yombanubekyegi pelege pakeli, yeiya.

6 Logo yombanu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemanewili keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwiligi ngaiwili piyegi pakelawekke puwili ngalizi panu pelik kisa, Yengeleileige nili ula wazami. Pi uli. Yengeleileige luwe nili ula wazami, kisa logo puwiligu lewegeyau kisagela meiya meli kang keya miza. Logo Pailet pelik yeiya, Ini makngezego pi yengeleileige nili ula wazami. Purik nogorau korowali nangezi pekyegi wizilege pakela ono mena, yeiya.

7 Pulaga Yudawiligu pelik meiya, Lo tonuguragirik pi ulagibokko, purik pi yombanu yeikpek kele kapura pugu pi Anotogi Marekpek kairikki wiyeke, meiya.

8 Logo Pailet Yisugu pi Anotogi Marekpek kaiya purikki kerewiyawekke pi kazimek yemane miza.

9 Logo pi kazi kopong Yisu ngereke miza orowei yeke ige yabela logo pi
Anotogi Marekpek ma talik miza legi pelik nguk meiya, Ni talaga kayimabek,
meiya. Kapura Yisugurau nara kanga meiya ono.
10 Logo Yisu ngago nara kanga kai nangaiwekke Pailetgu pelik ngalik
meiya, Ni neyegi ngago kai onobek? Nigi wik yolugirikki kaiyagirik keya
ibengkirikki kaiyagirikki pangkara nogo wara purik ni iwaka ma talik,
meiya.
11 Logo Yisugu pelik meiya, Tamizeige Anotogo ni pangkara nani ono purik
nugurau neyegi watabi nayeng mizagi ono. Keya yombanu ne niyegi niza
nana puwiligi kaileyeng nuguyengka ngalege, meiya.
12 Logo Pailet puragi kerewiyawekke pi weik Yisu wila wazamiyagimokko
kelegele. Kapura Yuda ngaiwili ngalizi panu pelik kisi, Tamizeige ni pi
wila wazami purik mabura ni Sisa Romwiligi King Ngaibokki kewengkebek
ono. Yombanu ngezebokko ngezebek King Ngaiweki mizibok Sisayegi ngai
mizibek, kisi.
13 Logo Pailet pura kerewiyawekke pi kanda tung pugu ngagozakyeng
kebangkeliwekke mogosirikke mogosa. Logo Yisu pugu mogosa yolu pulogo
miza orowei wiriyibene yeiya, logo pugu mogosa pulumeng king ozokyeng
poloraga semeng wezabek keremizi wiriya lemeng, logo Iburu ngago yeik-
taga, Kabata, mei. Logo yeik puragi solorik, king ozokyeng kiling lemeng.
14 Pilik mizarik wok melenazikpekke logo wokpok yongkambanuwili
watabi Yudawiligi wok yawe mizi onobek Sabatpek meibekkiyeng ngayek
mizibek, logo Sabatpok Sabat yemane Pasobabek meibek. Logo wok me-
lenazikpekkerik paka ngilumbekke libuge yokmek weik 12 kilokweki mizi.
Logo Pailetgu Yudawiliyegi pelik yeiya, King Ngai inugubek pelege, yeiya.
15 Kapura puwiligu ngalizi pelik meiya to mela, Ibeng sa wazamiye. Ule.
Ule. Yengeleileige nili ula wazamiye, meiya. Logo Pailetgu pelik yeiya,
Nogo King Ngai inugubek yengeleileige nili ula wazamiyagi, yeiya. Logo
Yudawiligi ngai yemanewili pelik meiya, Yombanubek King Ngai tonugubek
ono, Sisa ngezebek King Ngai tonugubek, meiya.
16 Pulaga Pailet puragi kerewiya logo puwiliyegi Yisu yengeleileige nili ula
wazamiyagi yeiya. Logo amiwili pi miza orowei kuna.

17 Pulaga amiwiligu Yisu yengelei ngezebek nili ula wazamiyagi nalei
wagelibene mana logo pi pulei wageliwei kuna. Puwili weik ngabelak wale
Kebi Kozarik meirikke kanda logo Yudawiligi ngago yeiktagarik, Kologata,
mei.
18 Logo Kologata pulogo Yisu puwiligu yengeleileige nili ula wazamiya
logo yengeleilei luwe lewamiya. Keya yombanu neyaurau yengelei neyauge
mabilik nili ula wazaya logo Yisu tepekke keya yombanuyau nak nazuwaga
miza.
19 Logo Pailetgu ngago lang nayeng pelang korokwekke pilik lende miza
logo pugu yengeleileige Yisugi kebi wilekta yolulege ngalege uliweki yeiya.
Logo ngago lende miza pura pelikta,
Pek Yisu yereng Nasarete mei puragabek Yudawiligi King Ngaibek, miza.
20 Logo Yuda kolokngagono kanda ngago lang yaka miza wazamiya pura
mei kaiyageya koya, purik Yisu yengeleileige nili ula wazamiya pulumeng
Yirusalem yerendaga koweige ono. Ngago lang miza wazamiya purik ngago
yeik neyauganaraga miza kapura solorik menalik. Logo ngago yeik piyeng
ngago Iburura keya Latinda keya Kirikta.
21 Kapura Yudawiligi yombu Anotogi i walek yemanemakki Anotoyegi
wata kolak kelibene waliyi maniwiligi ngai yemanewili ngago lang puragi

kiyebuk logo Pailetyegi pelik meiya, Ngago lang pelik miza wazamiya pura,
Yudawiligi King Ngaibek, miza wazami kak onora kani, segeya pobilik kele
miza wazamiyagirago, Pugu ngezebekyegi kairik pi Yudawiligi King Ngaibek
kai, miza wazamiyagirago, meiya.
22 Logo Pailetgu pelik yeiya, Nogo lende miza pura yeik mabilik wizi pani,
yeiya.
23 Rom Ami Yisu yengeleileige nili ula wazamiyawili mangobektau ono.
Puwili pilik miza logorik puwili Yisugi kagorikyeng weiya logo ngezewiligi
tepekke sanga miza. Kapura piyengka melewangka yeik yokolong panu lolo
ularau onorik logo watabi wakiya piyengki ngalege wakiyarik wizilege.
24 Logo puwili nakko nakyegi pelik meiya, Tonuwa perik wale mangorik-
tau ono keremiziweki koliyagelega wiyagi ono. Segeya tonuwa purikki
wiyeke yengelei lek uliweki logo wini pilikpokko weibene. Puwiligu pilik
kisa purik Anotogi Kapiya Walektikke pobilik lende miza pura ngizi mizi-
weki.
Puwili kagorik nogoyeng ngezewiligi tepekke sanga miza keya melewangka
yokolong nogorikki wiyeke yengelei lek ula. *Ingi Sam 22:18*
Logo amiwiligu weik pilik pura ngizi miza.
25 Kapura pilik mizageyarik Yisugi panumele, keya Yisugi panumelegi
sakmele, yogo Kolopa meibekki yongokpumele Maliya, keya Maliya Matal-
enarau yengelei Yisu nili ulaleige ngezege luwe koya.
26 Logo Yisu pigi panumele keya ne pugu waligeleyiwiliyaga pugu keli
panubek mereke luwe koyilege keriyawekke pugu pigi panumeleyegi pelik
meiya, Kali ni kiling menalege yolubok perikka purik weik nigi marekpek
kani, meiya.
27 Pulaga pugu neyegi pelik kai, Negi panumele nigi panumele miza logo
piyegi ngai wizeimo, kai. Logo wokpokko nogo pi miza orowei panga i
nogomakka piyegi ngaiweki kambela.

28 Pilik kaiya logo weik Yisu watabi mizagi pilik piyeng mabiyeng weik
mamiza logo piyegi langai Anotogi Kapiya Walektikku kaiya pura ngizi
miziweki pi pelik kaiya, Ne kaigi keli, kaiya.
29 Pulogo kai waing walek narik kaimi naraga wizilege puwiligu kapuk
wezarik narik kai waing walekpekke yungke mela, logo tonugu ngo mei-
bokki pangka puwiligu yengelei isop mei mereke leleng nak weiya, wizigeya
kapuk wezarik purik isopmerekki lelembekke mela wizigeya Yisugi kiliraga
mana wazamiya.
30 Logo Yisu kai waing walektik na logo pelik kaiya, Ne weik watabi mizagi
piyeng mabiyeng miza kaiya, logo pulaga weik kebira lawila logo kung
pugubek weik pi wezami kang logo weik pi ibeng.

31 Pulaga weik teni Yudawiligi ngai yemanewiligu Pailetyegi pugu ami-
wiliyegi yeiya logo Yisu keya yombanu yaka Yisu kiling yengelei kalogomok
piyauge nili ula wazaya puwiligi ingeyeng liya wazaya logo puwili nguk
namizi ibeng sa wizigeya puwili ngezangai waliyiweki yeibene nguk meiya.
Puwili yombanuwili pilik kayima wok kalikebekkegi purikki kiyebuk, purik
wok kalikebek Sabatpek yawe mizi onobektikki wiyeke keya Sabatpok,
Sabat yemane Pasobaragabek.
32 Logo amiwili kanda yombanu nakki ingeyau liya wazami, nakki in-
geyaurau mabilik keleya.
33 Kapura puwili kanda Yisuyegi pura pi weik ibeng mamiza wizigeya inge
puguyaurau liya mowiya ono.

34 Segeya ami nakko Yisu yelabege wizalikku yowa logo nguk namizi iwi
keya kaiyau wala.
35 Ne Yowan kapiya perik lende mizabokko piyeng keriya. Logo nogo
kozak kai pura wameikta purik nogo iwaka. Tegi nogo kozak kai logo inirau
ngizi kumuliweki.
36 Logo piyeng pilik lewagela purik Anotogi Kapiya Walektikku lewagelagi
kaiya mabilik lewagela. Logo pelik kaiya.
Puwiligurau koza pigi nak liyagi ono. *Ingi Sam 34:20*
37 Keya peliktarau lende miza,
Puwiligu wizalikku yowabok kalike puwiligu ngereke keriyagi, miza.
Sakaraya 12:10

38 Weik pilik miza wizigeya yombanu Yosep mei yereng Arimatiya
meiragabek logo Yisuyegi kiriweiwiliyaga nak Pailetyegi kuna. Kapura pi
Yuda ngai yemanewiliyegi kazi kopong pi nawiligu iwakagi purikki kiyebuk
legi pi liwik kambela. Pi kanda Pailetyegi pugu Yisugi yasurik wawiyiweki
Pailetgu pangka meiyagirikki nguk meiya logo Pailetgu pangka meiya. Logo
pi nguk namizi kanda Yisugi yasurik wawiya.
39 Logo Nikotimas walaka Yisu ngoluk wikwekke wok nakka kusaga piyegi
kambela mabok Yosepyegi saweliweki kuna. Logo pi kamba pekik andet
paungki pangka marasing neyau kiling ngelaming kelemiyarik logo kukn-
gizi keliriktau orowei wiriya.
40 Logo Yosep keya Nikotimas Yisugi yasurik weiya logo yaka kamba
kukngizi keli puriktau kubuli yongomo miza logo kemenak sukumeng miza.
Kazing pumok Yudawili yombanu waliyiweki ibengwiligi korikyeng ngezan-
gai sok putiya wala nelegi mizimek.
41 Keya puwiligu Yisu ula pulumeng yengelei olip ngeriyamekki ngezege
logo pulogo king ururu yombanu waliyiweki keremiza namek wizilege
kapura ngoluk yombanu naktau pulogo waliyi ono.
42 Wok melenazikpekke puwili watabi puwiligi wok yawe mizi
onobek wok Sabatpek meibekkiyeng ngayek mizibek, logo wokpek weik
lewagelaweki mereke keya king ururumektau mereke miza legi pulogo
Yisugi yasurik wiya.

20

1 Weik Sondabekke ngoluk kabelaktik wilangka ono wizigeya Maliya
Matalena panga king ururu Yisugi yasurik wiya pumokko kuna. Logo pi
keriyiraige pura king yemane panga king ururu pumokki kandikke waliya
wazamiyabek yomizora wezamela logo wizilege.
2 Pulaga pi nginda panga yerengke kando kuna. Pi Simong Pita keya ne
Yowan Yisugu keli panubokyegi keriyiweki kuna. Logo pugu teyegi pelik
yeiya, Nawiligu Yemizibekki yasurik weiya logo puwiligu talege wiya miza
purik teni lusuwei, yeiya.
3 Togo te Pita panga yombu londagi pakeliweki kuna.
4 Logo te mabiyau nginda kuna logo pulaga ne weik Pita wezami were
nginda kanda panga king ururumekke tabunda.
5 Logo ne lawila logo yeke king ururumekke yeke yungke pakeliraige
pura kagorik Yisu sukumeng mizarik pizirik mamiza. Kapura ne yeke king
ururumekki yungkerau kuna ono.
6 Pulaga Simong Pita kalike nginda wiriyabok weik tabunda, logo pi yeke
king ururumekke yungke kiliya kuna. Logo kagorik Yisu sukumeng miza
purik wizilege pugu pakela.

7 Keya kagorik wale kebige tiya puriktau ngezerik panga keke loliya
wazamiya wizilege pugu pakela.
8 Logo ne were panga king ururumekke tabundabek kele kapura ne yeke
yungke kalika kiliya kuna logo ne watabi piyengki pakelawekke ne Yisu
ngereke wameik wik yolu purikki ngizi panu kumula.
9 Logo puwekkerik teni Anotogi Kapiya Walektikke Yisu ngereke ibendaga
wik yangalektagi kaiya puragi ngoluk iwaka panu ono wiziga.

10 Pulaga te Simong Pita weik ngereke panga ige kando kuna.
11 Kapura Maliya Matalena king ururu Yisu wiya pumokki kandikki
ngezege mabulogo luwe wizimowei ingkeiyageya wiziya. Logo pi in-
gkeiyageya wizimowei lawila logo yeke king ururumekke yungke pakela.
12 Logo angela neyau Yisugi yasurik wiya pulogo koyilege pugu pakela.
Piyau wilangkayengke koyilege. Logo nak Yisugi kebira wiziya pulogo
mogosa keya nak Yisugi ingeyau wiziya pulogo mogosi miza.
13 Logo piyaugu piyegi pelik nguk meiya, Yongokpanumele, ni nan-
gaiyengki wiyeke ingkei, meiya. Logo pugu pelik yeiya, Nawiligu Yemizi
nogobekki yasurik weiya logo talege wiya miza purik ne lusuwei, yeiya.
14 Pilik kaiya logo Maliya towilik meiraige pura yombanu nak mabulogo
luwe wizilege. Logo pok Yisu kapura Maliya yombanubek Yisu purik pi
lusuwei.
15 Logo pugu pelik meiya, Yongokpanumele, ni nangaiyengki wiyeke
ingkei? Ni takyegi weli, meiya. Logo pugu kumularik mabulogo olipyengke
yawe mizibek sawiya logo pelik meiya, Tamizeige nugu pi nalege wiya
mabura talege wiya miza purik neyegi kozak kai logo ne yasu pugurik
weiweki, meiya.
16 Logo Yisugu pelik meiya, Maliya, meiya. Logo Maliya kowita logo
Yisuyegi pelik meiya, Laboni. Ni mabok ma, meiya. Iburu ngago yeiktaga,
Laboni, mei purik Kiriwagabek, mei yagenda logo pugu Kiriwagabek ni
mabok ma, meiya.
17 Logo Yisugu pelik meiya, Ne kebangkeli wak purik ne ngoluk paka negi
Mangobek yolu pulogo kang onorikki wiyeke mena. Kapura mak kele nogo
waligeleya logo negi si keya sakkawili nobiyeng miza puwiliyegi pelik kozak
yeimo, Ne negi Mangobek keya inigi Mangobek keya Anoto nogobek keya
Anoto inugubekyegi kang yongo yeimo, meiya.
18 Pulaga Maliya Matalena Yisugu waligeleya puwiliyegi kuna logo
puwiliyegi Yemizibek pugu pakela logo pugu ngago pura piyegi kozak meiya
yeiya.

19 Weik Sonda mabokko ibeng kamekke, Yisugu waligeleyawili keya naw-
ilirau menalege i namakka koya logo puwili Yuda ngai yemanewiliyegi kazi
kopong nawiligu puwiligu kozak keli piyengki kerewiya nelegi kangyeng
kozang waliya logo yeke ige koya. Logo nguk namizi Yisu puwiligi tepekke
tabunda logo luweza wizimowei puwiliyegi pelik yeiya, Ya inuwagiyeng
ngezege sara kiling koyi pani, yeiya.
20 Pi pilik kaiya logo pulaga mele puguzikke nili kungyeng puwiligu
keriyibene waligeleyi keya mabilik yelabezuwaga wizang kundik waligeleyi
miza. Logo pugu waligeleyawili Yemizibekyegi ngizi pakela logo wilik
kagowing yemane miza.
21 Logo Yisugu mawinda pelik yeiya, Ya inuguyeng ngezege sara kiling koyi
pani. Negi Mangobokko ne pelege wezanela mabilik nogo ini yawe nogora
miziweki wezayeli, yeiya.

22 Pi pilik kaiya logo puwiligi ngalege yaung pugubek wilik mana logo pelik
yeiya, Weik mena Anotogi Kung Walekpek wei.
23 Tamizeige nakki kaileyeng inugu keremareke wezameli purik kaile
piyeng keremareke wezamela wizinda. Keya tamizeige inugu kaile piyeng
kebangkela yolu purik piyeng keremareke wezamela ono wizinda, yeiya.

24 Keya Yisu pugu waligeleyawiliyegi tabundawekkerik Tomasi mandik
kolakpelekeyauyaga nak logo Titima meibek wamenak puwiliyaga pulogo
wiziya onobek.
25 Logo nawiligu piyegi, Tonugu Yemizibek pakela, meiyawekkerik
Tomasigu pelik yeiya, Wire ne makngezegiyau pi pakeli keya nili kungyengki
pakeli keya nili kungyeng melegong nogoyengko kuming kelemi keya wiz-
ang kundikke mele nogozik meli puwekke kele ne ngizi kumulagi, yeiya.
26 Weik Sonda nara miza wizigeya puwili ngereke imakka mabuwili koya
logo Tomasirau wiziya. Logo ulogo miza mabilik kangyeng ngai kozang
waliyara koya logo nguk namizi mabulogo puwiligi tepekke Yisu tabunda.
Logo pugu pelik yeiya, Ya inuguyeng ngezege sara kiling koyi pani, yeiya.
27 Pulaga pugu Tomasiyegi pelik meiya, Melegong nugubek mele no-
gozikke nili kundik kebangkelibene wiye logo mele nogoyauge pakele keya
mele nuguzik tungkula logo wizang kung yelabezuwaga perik kebangkele,
logo kangka neyau kumuli nagani. Yeik ngizi panu kumule, meiya.
28 Logo Tomasigu pelik meiya, Yemizi nogobek keya Anoto nogobek,
meiya.
29 Pulaga Yisugu pelik meiya, Ni neyegi keriya kopong ni weik ngizi kumuli
kapura neyegi keriyagi ono kapura ngoluk ngizi kumulagi puwili wilik
kagowing yemane panu mizagi, meiya.

30 Togo ne Yowangu watabi Yisugu miza peyeng weik lende miza kapura
piyengka tenigi wirege Yisugu watabi Anoto wamenakko keke mizi piyeng
mizariktau kolokngagono kapura kapiya perikke nogorau lende miza ono.
31 Kapura nogo pelik kai, Ni perik mei puwekkerik ini pobiliktikki iwakagi
purik Yisu wameik Kilisibek, pi Anotogi Marekpek logo tamizeige ini purikki
ngizi panu kumuli puwekke purik mabura inirau Kilisigu wik wizagomagi
yani pura weiyagi, kai.

21

1 Weik pilik miza logo waleleige, Yisu ngezebokko ngezebek teni pugu
waligeleyawiliyegi kai kolamiya Kalili meibek, logo yeik nararau Taibiriya
meibekke pulogo waligeleya. Pugu kazing nogo kozak kaiweki mizi pobilik-
mekke teniyegi ngezebek walimiza.
2 Logo teni pulogo menalege koyawili Simong Pita keya Tomasi keya
Natanail keya ne, Yowan keya negi sibek keya Yisugu waligeleya neyau.
Natanail Kalili pulogo yereng marek songono Kana meiragabek, keya
Tomasi mandik kolakpelekeyauyaga nak logo Titima meibek.
3 Simong Pitago tonuwayegi pelik kai, Ne ngereke watabisi uliweki kang,
kai. Logo tonuwago piyegi pelik meiya, Teni ni kiling kangweki, meiya.
Pulaga weik tonuwa kanda kaibekki laluwekke wang nalei wizilege puleige
ngalege mogosa logo kuna. Teni kusa pok mabok watabisi ulageya koyima
kele kapura wokpokko kusagarau tonuwa watabisi nawili ula ono.
4 Wangane panu Yisu panga kaibekki laluwekke luwezara wiziya kapura
tonuwa pi Yisu purik tonuwa lusuwei.

5 Logo pugu tonuwayegi ngalizi pelik yeiya, Mandikwili, ini watabisi nawilirau ula ma yeik, kai legi tonuwago, A'a', meiya.

6 Pulaga pugu tonuwayegi pelik kai, Inuwa kik kawekkik panga ngaigezuwaga wezameli purik ini wameik watabisi kolokngagono ulagi, kai. Pulaga tonuwa kik kawekkik panga ngaigezuwaga wezamela logo watabisi kolokngagono ula. Logo kik kawekkik tonuwago ulumiya kapura wilak panu kopong tonuwago ulumiyagi langai ono.

7 Pilik miza logo ne Yisugu waligeleyiwiliyaga pugu keli panubokko Pitayegi pelik meiya, Yemizi tonuwagibokko ngago kai yagenda kani, meiya. Logo Simong Pita nogo pilik kairikki kerewiyawekke melewangka pi yawe miziweki pugusawiyarik wakiya logo panga kaibekke yungke kiliya logo weik panga laluwekkeweki kang.

8 Keya teni pi kilingwili wezaya pulumeng waze panga laluwekka koweige ono. Togo teni nawili yelakkelek wangleige kalika wiriya, purik kik kawekkik watabisiwiligu kola kopong.

9 Tonuwa kanda laluwekke pura ngereke watabi nayendau tonuwago yolok ngela. Purik yezi pugu waliyazikke watabisi nawili keya perek nayendau wizilege.

10 Logo Yisugu tonuwayegi pelik kai, Watabisi yaka inuwago ula puwiliyaga nawili orowei koli, kai.

11 Logo Simong Pita panga wangleige ngalege kuna logo kik kawekkik ulumowei panga kaingimbekke. Logo kik kawekkikki yungke watabisi yemane koyawili sangkelarik 153. Kapura kik kawekkiktau petora ono.

12 Logo Yisugu tonuwayegi pelik kai, Koli ngeragi wanganewekkeyeng niweki mena, kai. Logo tonuwayaga naktau kozang sa logo, Ni tak, meiya ono, purik pi Yemizi tonuwagibek purik tonuwa iwaka kopong.

13 Logo Yisu kanda perekyeng weiya logo tonuwa yani keya watabisiwilirau mabilik mizi miza.

14 Logo weik purago mizagewiyege kang neyauganara weik Yisu ibendaga ngereke yangalekta purikka tonuwayegi lewagela.

15 Tonuwa weik ngeragi ni kanda yeik si ngizige Yisugu Simong Pitayegi pelik meiya, Simong, Yowangi marekpek, nugu neyegi kelira pewiligu neyegi keli puraga ngalege ma talik, meiya. Legi pugu, Ei, Yemizibek, nogo niyegi keli purik ni iwaka, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Liyeng memeng kongwiliyegi ngaibokko liyeng memengwili ngeragi yani pilik, yongkambanu neyegi ngizi kumuli negi puwili ngago nogora yanimo, meiya.

16 Pulaga mawinda Yisugu pelik meiya, Simong, Yowangi marekpek, ni neyegi keli ma talik, meiya. Logo Simong, Ei, Yemizibek, nogo niyegi keli purik ni iwaka, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Liyeng memengwiliyegi ngaibokko liyeng memeng puguwiliyegi waberek ngai pilik ni neyegi ngizi kumuli negi puwiliyegi waberek ngai wizeimo, meiya.

17 Pulaga kang nararau mawinda Yisugu piyegi pelik meiya, Simong, Yowangi marekpek, ni neyegi keli ma talik, meiya. Logo Pita weik Yisugu kang neyauganara pilik nguk meirikki wiyeke pi yara ngangang miza logo pugu pelik meiya, Yemizibek, ni watabi mabiyengki iwaka logo nogo niyegi keli purik ni iwaka, meiya. Logo Yisugu pelik meiya, Yongkambanu neyegi ngizi panu kumuli, negi puwili, ngago nogora yanimo.

18 Nogo niyegi kozak nei pura wameiktago. Ni yombu nawekkewekkerik ni makngezego pikang ni makngezegibek pangka tiyi keya nugu kangki keli pulogo ni kang miza. Kapura ni yombusi puwekke purik mele nuguyau

tungkulagi logo niyegi ngai mizi nakko mele nuguyau tariya logo nugurau
kunagi keli ono pulogo ni niza orowei kunagi, meiya.
19 Yisugu pilik kaiya purik Pitagi kazing kalike ibengkimekki kaiya, kapura
Pitayegi kelemiya purago Anotogi yeikta yongolok meiyagi. Pulaga Yisugu
pelik meiya, Neyegi kiriwei mize, meiya.

20 Pulaga tonuwa kunimowei Pita yolik meiya logo ne Yisugu waligeleyi-
wiliyaga pugu keli panubek lewarikki keriya. Keya teni mabuwili ngeragi
nawekke Yisugi ngezege mogosa logo piyegi, Yemizibek takko ni nawiliyegi
niza yanagi, meiyabok ne.
21 Pita neyegi keriyawekke pi Yisuyegi nguk meiya, Yemizibek, pekyegirik
talikki? Pi kang tamekke ibengki, meiya.
22 Logo Yisugu pelik kanga meiya, Tamizeige nogo kelirik pi ngoluk wik
mabilik wizigeya ne yowekke mabura purik watabi nuguyeng ono. Ni yeik
neyegi kiriwei mizagi purikki kangkabek wara wizei, meiya.
23 Logo piliktikki wiyeke weik ngago ne ibengki ono mena miza pura
yongkambanu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili mabuwiligi tepekke wei miza.
Kapura Yisugurau Pitayegi ne ibengki ono meiya ono segeya pugu pobilikta
kele meiya, Tamizeige nogo kelirik pi ngoluk wik mabilik wizigeya ne
yowekke mabura purik watabi nuguyeng ono, meiya.
24 Yaka Pitago ibengki ono mizabok ne Yowanyegi. Logo nogo wire
nogoyaugu keriyi keya kerangang nogoyaugu kerewiyi miza piyeng ne lende
miza. Keya ngago nogo kozak kai piyeng mabiyeng wameikyeng purik ini
iwaka.
25 Yisugu watabi kolokngagono nayendau miza. Kapura tamizeige pugu
miza piyeng mabiyeng lende miza kesak kumula nogoragarik kapiya watabi
pugu miza piyengki lende mizayengko ngabelakpek mabok ulakki logo tek
yeik nariktau wizi kak ono.
Togo ne Yowangu ngago wazono Yisuyegi langai lende mizara mabura.

Yawe Aposolowiligu Mizayeng
Yombu Yisugu Ngago Wazonora Oroweiweki Wezayelawili Aposolowili Mei Puwiligu Yawe Mizayeng

1-2 Ei Tiyopila, ne Lukago kapiya perik niyegi lende mizi yagenda. Nogo kapiya wererikke lende mizarik Yisugu yawe mizayeng keya waligeleyayeng mabiyeng, pi solo panu yawe pugura uluwakiya puwekka kang kang kai kanda Anotogo Yisu paka ngalege miza orowei kiliya lawekke miza pilik piyeng mabiyeng, nogo lende miza. Pi paka ngalege kangkine were pi yombu ngago pugura orowei miziweki iza logo aposolowili yeiya puwiliyegi Anotogi Kung Walekpokki kozandago mizagewiyege yawe mizagi piyengki ngago kiriwei mizagiyeng kozak yeiya.
3 Pi ngangang wagela logo ibeng sa logo ngereke wik yangalek meiya logo wok yombu neyauyengke yungke pugu yaka puwili piyegi kang kolokngagono keya kazing kolokngagono nara nalik mizayengke keriyibene keleya logo piyengko mizagewiyege puwili pi ngereke wik yolu purik wameik ngizi iwaka. Puwiligu pi pakela logo pugu puwiliyegi Anotogo pigi ngaimekki ngai yolu puragi langai puwili kiling ngagozakka miza.
4 Wok nakke ngoluk pi puwili kiling wiziyawekke pugu puwiliyegi ngago miziweki nara kozang pelik yeiya, Yirusalem yerenda wizami nagani. Ini were negi Mangobekki Kung Walek pugu inuwayegi yeik yanagi kaiyabok weiweki yuke koyizo, pura ulogo nogo inuwayegi kozak yeiya pura.
5 Purik Yowangu ini kai yeikpokko kaimela kapura wok nayeng miza logo pulaga purik Anotogo yenge inigi yungke Kung Walek pugubokko kola wizeibene keleyagi, yeiya.

6 Waleleige wok nakke yombu yaka aposolo puwili Yisu kiling paka lewak Olip meibekke wawere ulawekke puwiligu piyegi pelik nguk meiya, Yemizibek, nugu mabek perage Romwiligu teniyegi ngai pura yeik sa wazamiya logo ngereke teni Isileiliwiligu ngabelak nayengki ngaiweki keleyagi ma yeik?
7 Yisugu pelik yeiya to mela, Piyeng watabi inuguyeng ono, piyeng watabi negi Mangobekkiyeng. Pi kozang ngezebekkirago tengyeng keya mizagiyeng sawiyi penangai. Inuwa teng yaka piyeng mizagiyeng iwakagirikki mizagi onowiligu
8 kapura inuwa perikki iwakaweki, teng Anotogi Kung Walekpokko yenge inigi yungke kiliyawekke puraga inuwayegi Anotogo kozandago kolagi logo inuwa ngago neyegi langaira kozak kisiwili mizagi. Inuwago yongkambanuwiliyegi kozak yeiyagirik inuwa panga Yirusalem yerengke pelege kunizo keya panga ngabelak Yudaya meibekke yereng mabiyengkerau kunizo keya panga ngabelak Sameriya meibekke yereng mabiyengkerau kunizo keya koweige ngabelakpekki wale mabiyengkerau kunizo logo yongkambanuwiliyegi neyegi langai kozak yeiweki mizizo.
9 Yisugu pilik yeiya logo puwili piyegi pakela koyigeya Anotogo pi paka ngalege miza orowei kang logo weik kozainumbekke kiliya logo puwiligu pi mawinda pakela ono.

10 Togo puwili ngoluk pi kandikki paka ngilumbekke ngai yuke panu
pakela tagogei pura yombu melewangka wilangkayeng wakiya neyau nguk
namizi tabunda logo puwiliyegi saweliwei luweza koyilege.
11 Piyaugu pelik yeiya, Yombu ngabelak Kalili meibekkawili, ini luweza
koyimowei paka ngilumbekke kozang panu pakela yolura nangki? Yisu
Anotogo iniyaga yaka paka ngalege miza orowei kang pok kazing yaka inugu
paka ngalege kangwekke pakela mabilikmekke ngereke yogibek kani, yeiya
logo piyau nguk namizi tamek neing miza.

12 Togo pulaga yombu yaka aposolo puwili paka lewak Olip meibekka
yerageya logo panga Yirusalem yerengke kandobela. Yirusalem yerengka
paka Olip lewakpekki koweigerik mail wale narik.
13 Puwili panga Yirusalem yerendage kanda i puwili yolumakki yeke
ngalege ige kiliya la. Puwiligi yeikyeng peyeng Pita keya Yowan, keya
Jems keya Enduru, keya Pilip keya Tomasi, keya Patolomiyu keya Matiyu,
keya Jems nak Alapiyagi marekpek, keya Saimon yombu Selete Yudawili
Romwiliyaga yaliya wazayiweki liwik yawe miziwiliyaga nak logo puwiligu
pi Saimon Seletebek meibek, keya Yuras, Jems nakki marekpek.
14 Puwili kangka wamenak koyimowei yeke ige waberek miziweki
mabuwili menalege wawere uli mizi, Yisugi panumele Maliya keya yongok
nawili keya Yisugi sakwili puwili kilindau pulogo waberek mizi mizi.
15 Wok waberek mizageya koyima piyengka nakke pulogo yongkambanu
Yisuyegi ngizi kumuli menalege wawere uliwili mabuwili 120 pilik koy-
awekke Pita luweza logo pelik yeiya,
16 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili, koka walaka Anotogi Kung
Walekpokko Tawitiyegi ngago Yurasyegi langaira mana logo Tawitigu ngago
pura Anotogi Kapiya Walektikke lende miza. Logo ngago pura pobilik lende
miza, Yuras pok Yisu yombanu pi ulagiwiliyegi miza yanagibek, miza. Pura
ngizi miziweki sawiya logo weik ngizi miza.
17 Yuras koka teni kiling yongomo mizageya wiziyabek. Pi Yisugu miza
logo pirau teni kiling yawe pera manabek, mena yeiya.
18 Togo Yurasyegirik ulogo pugu kaile miza puragi wiyeke pi king weiya
logo king piyengki ngane ngabelak narik weiya. Kapura ngabelak purikke
pi kawiye wala logo korik puguwek potora logo ya keya puguyeng kubula
wala.
19 Togo yongkambanu paka Yirusalem yoluwili mabuwili puragi kerewiya
logo puwiligu ngago yeik ngezewiligirage ngabelaktikki yeikta Akeletama
meiya, purik pelik, ngabelak iwi kubula walarik kai yagenda.
20 Pitago mawinda pelik yeiya, Togo pilik miza pura Kapiya Walek Ingi
Samyengkirikke pobilik kaiya puragi kiriwei,
I pugumak yeik ngiza yoluweki, I pumakke naktau yolu nagani. *Ingi Sam 69:25*
Keya ngago perarau Kapiya Walek Ingi Samyengkirikke yungke pelik lende
miza,
Nakko ngereke yawe pugura weiweki, kai. *Ingi Sam 109:8*
21 Piliktikki wiyeke legi yombanu nak teniyegi saweliweki logo pi teni kiling
yawe mizageya wizimowei Yisu ibendaga ngereke yangalekta wik yolu
purik kozak kaiweki.
22 Yombubok teng mabiyeng teni Yisu kiling yongomo mizageya koyawekke
wei kaiyageya wiziya nakweki, paka koka Yowangu yongkambanuwili
kaimelawekkerikka pongo Yisu yawe pugura mizi kanda wok Anotogo pi
paka ngalege miza orowei kunabokko, yeiya.

23 Pitago pilik yeiya logo puwiligu yombu neyau sawiya. Nak Yosep yeik
nara Pasaba keya yeik nara Yasita meibek, keya nakkara Matiyas.
24-25 Puwiligu yeikyau weiya logo Anotoyegi pelik waberek miza, O Yemiz-
ibek Anoto, ni wilek kang yombanu mabuwiligiyeng iwaka legi piyauyaga
nak nugu Yurasgi yawe aposolo pugu wizamiya logo yereng pugu kangki
puragi kambelabokki yawera miziweki kelibek teniyegi waligeleye.
26 Pulaga puwiligu yeik nara weiya logo yeik puwiligu were weiyara
Matiyasgira. Togo pi yombu aposolo meleyau keya pongo ingenazikka nak
puwiliyegi sawela.

2

1 Wok Yudawiligi ngeragi miza nibek Pendekosobek meibok pakelagibek
weik lewa. Wok Pendekosobek meibok teng ngeragi wit keya pandi wilek
were kuk piyeng menalege wawiyibek logo Yudawiligu Anotoyegi wazono
mei logo ngeragi miza nibek. Wokpokko Yisuyegi kiriweiwili kangka wame-
nak koyimowei i wamenamakke mabuwili menalege wawere ula.
2 Puwili tagogei nguk namizi panu ngai ngago kebarek unatuba kozang uli
nak kelik nak paka ngilumbekka kanda i puwiligu mogosamakke wilak.
3 Puwiligu ngai ngago pumokki kerewiya logo puwili lepe yezi wilekyeng
kelik logo longokyeng kelikyeng welelirikki pakela logo lepe piyeng sanga
miza logo puwili mabuwiligi nakki ngalege nak kuming keleya.
4 Lepe piyeng mabuwiliyegi kuming keleya mabuwekke Anotogi Kung
Walekpek ngezebokko ngezebek puwili mabuwili nak nakki yungke kiliya
logo puwiliyegi kola logo puwili nak nak ngago yeik nara weik kisi, purik
Anotogi Kung Walekpokko puwili nak ngago yeik ngabelak nakkara kaibene
keleya.
5 Pulogo Yirusalem yerengke Yuda nawili Anotoyegi kiriwei panu yoluwili
ngabelak mabiyengke yereng puwiligiyeng nak nalemeng wiya logo
Yirusalem yerengke kayima logo pulogo yoluwili.
6 Puwiligu ngai ngago pumok kerewiyawekke yongkambanu kolokn-
gagono Yuda puwili wawere ula. Puwili mabuwili nak nak ngago yeik
puwiligiyengki Yisuyegi kiriweiwiligu kisirikki kerewiya kopong puwili le-
lengkirara koya.
7 Puwili lelengkira logo kumula melageya koyimowei pelik kisa, Yombanu
ngago pilik kisi puwili ngabelak Kalili meibekkawili
8 kapura talik miza logo puwiligu teni mabuwiligi ngago yeikyengki kisi?
9 Teni pewili ngabelak nayengkawili. Teni nawili ngabelak Patiya
meibekkawili, keya nawili ngabelak Miriya meibekkawili, keya nawili nga-
belak Ilam meibekkawili, keya nawili ngabelak Mesopotemiya meibekke
yoluwili, keya nawili ngabelak pelege Yudaya meibekke yereng nayengkaw-
ili, keya nawili ngabelak Kaparosiya meibekkawili, keya nawili ngabelak
Pondasi meibekkawili keya nawili ngabelak Asiya meibekkawili.
10 Keya nawilirau ngabelak Pagiya meibekkawili, keya nawilirau ngabelak
Pambiliya meibekkawili, keya nawilirau ngabelak Isip meibekkawili, keya
nawilirau ngabelak wale Libiya mei yereng Sairini meiragi merekegawili,
keya teni nawili yereng Rom meiragawili.
11 Keya teni nawilirau ilibu Kiriti meileigawili, keya nawilirau ngabelak
Arebiya meibekkawili. Teni nawili Yudawili keya nawilirau Yuda onowili
kapura weik Yudawiliyegi sawelawili. Ei, teni mabuwili nak nak ngago yeik
naraga kisiwili kapura teni mabuwili ngago yeik teni makngezegiyengke
Yisuyegi kiriweiwiligu Anotogo watabi kozang piyeng miziragi kisirikki
kerewiyi, kisi.

12 Puwili lelengkiri keya wiyalowei legi nakko nakyegi pelik nguk mei
yongomo mizi, Pera talik mizi yagenda?
13 Kapura yombanu nawiligu songomeiya melageya koyimowei yang
wazewaze pelik yeiya, Yombanu pewili kai waing na logo lelewe mizi, yeiya.

14 Togo Pita ngago pura kerewiya logo pi Yisugi aposolo meleyau keya
nazikka nakwili kiling luweza logo yongkambanu mabuwiliyegi ngagora
weik pelik ngalizi yeiya, Kerewiyi, Ini teni kiling Yudawili keya ini pelege
Yirusalem yerengke yolu puwili mabuwili ngago nogo yeiweki mizi peragi
kumulizo.
15 Inugu kumularik yombanu pewili kai waing na logo lelewe mizi
miza kapura yokmek ngoluk wangane keya yokmek paka luwegewekkerik
yombanu kai na logo lelewe mizi mizi ono.
16 Purik segeya pilik mizi peyeng yombanu yeikta Jowel mei Anotoyaga
ngagoyeng weiya logo kozak kaiyabokko Anotogi Kapiya Walektikke lende
miza peyeng, purik Jowel pelik lende miza,
17 Anotogo pelik kaiya, Wok ngabelakpek weik yeikkirik mereke puwekke
nogo were mizagiyeng pelikyeng, Nogo negi Kung Walekpek weza-
mela logo pugu yongkambanuwiligi wilek kangyengki kiliya logo
puwiliyegi ngaigi. Keya inigi marekwili keya inigi yangowiligurau
neyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisiweki mizagi keya yombu
nawekkewiligu inigi tepekke wire puwiligiyengko wangakyeng ke-
likyengke ngago neyagaragi pakelagi, keya yombusiwilirau inigi te-
pekke neyaga ngagora wangakyengke weiyagi.
18 Ei, wok piyengke negi Kung Walekpokko yombanu neyegi yawe miziwili
yombu keya yongokwilirau puwiligi wilek kangyengki kiliyagi logo puwili
neyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisagi.
19 Nogo paka ngilumbekke wirangai nayeng mizagi keya pongo nga-
belakpekkerau nogo keke miziyeng mizagi logo iwibek keya yezizik keya
yezi yolak unatubabek wiziyagi kani.
20 Keya yokmek kusa sagi kani, keya ngombek wago iwibek kelikki kani,
peyeng pilik miza logo wok yemanebek keya ngaiwaktikku kolabek keya
Yemizibokko ngagozak keleyagibek lewagelagi. Yemizibekki kozandago
mizagewiyege yongkambanuwili wok yakabekki kazi mizagi.
21 Kapura namele keya nak Yemizibekyegi pi yaliya wazamiweki mei molo-
gabok Yemizibokko yaliya wazamiyagi. *Jowel 2:28-32*

Anotogo pilik kaiya logo Jowelgu pilik lende miza logo Pitago yongkam-
banuwiliyegi pilik yeiya.
22 Pulaga Pitago puwiliyegi mawinda pelik yeiya, Ini Isileiliwili ngago
nogoragi kerewiyi. Nogo Yisu yombu yereng pongo Nasaretegabekyegi
langai kozak kaiweki mizi. Yisu pelege inigi tepekke wiziya, keya mele
puguzikke Anotogo yawe kozangyeng miza keya watabi Anotogo keke mizi
unatuba kolokngagonoyeng miza keya wirangai nayeng miza logo purikki
wiyeke Anotogo pi wezamela purik ini iwaka.
23 Anoto keli pugurago ulogo were Yisu iniyegi yanagirikki sawiya. Keya
inugu pi ula purik yombanu kaile miziwiligu pi yengeleileige ngalege nili
uli pani kelemiya purikku. Ini pilik mizagi purik Anotogo koka solowekka
iwaka.
24 Inugu pi ula logo pi ibeng kapura Anotogo pi ibendaga yangalekta
wik wazamiya. Anotogo pi ibendagi ngangandaga wila wazamiya, purik
ibendago pi ngoluk wigirara wazamiyagi langai ono legi.

25 Pilik miza pura Tawitigu piyegi langai Kapiya Walektikke pobilik kaiya puragi kiriwei,
Wok mabiyeng nogo ni Anoto Yemizi nogobek negi wirege wizilege keriyi.
Ni ne kiling yolu purik nogo iwaka. Ni ne kiling yolu purikku mizagewiyege wilek kang nogobek kuneng mizi ono.
26 Ni ne kiling yolu purikku mizagewiyege wilek kang nogobek wilikwiliktago kola logo nogo wilikwilikta kiling kozak kai. Keya ne ibengkibek logo nawiligu yasu nogorik waliyagi kele kapura ne ngereke yangalek meiyagi purik ne iwaka, legi ne wilekpek keya yuke yolu.
27 Purik nugu wilek kang nogobek yereng ibengwiligu kandage wizibene kelemiyagi ono, keya pobiliktiktau, purik nugu ne yombu kaile nayendau onobokki yasurik ngabelakpekke sok si pani kelemiyagi ono.
28 Nugu neyegi kazing wik wizagomagi lemengke kangkimek waligeleniya logo ne ni kiling yolu purago nugu ne wilik miziweki keleniyagi. *Ingi Sam 16:8-11*
29 O nogowili, ne iniyegi Tawiti tenigi yelibu kokabekyegi langai kimeike kozak yeiweki mizi. Pi ibeng sa logo waliya wazamiya. Keya mabek yokopekke kawik pugurik mosing tonugurage yolu, legi Tawiti pi ngezebekyegi kozak kaiya ono purik teni iwaka.
30 Kapura pi Anotoyaga ngago weiyayeng kozak kaiyabek legi pi Anotogo piyegi kozak meiya pura pi iwaka, Anotogo piyegi ngago kozang kelemiya logo ngelagi ono nara pelik sawiya, Anotogo Tawitigi marekngangwiliyaga nak ngai keremiza wazamiyagi logo Tawitigu ngai wiziya pilik ngaiweki kelemiyagi.
31 Tawiti Anotogo kalike mizagiyengke iwaka wizigeya pi Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanu yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek ibendaga yangalek meiya logo wik wazamiyagiragi pelik kozak kai, Anotogo pi wilek kang pugubek yereng ibengwiligu kandage wizibene kelemi ma pigi yasurik sok si pani kelemiyagi ono kaiya.
32 Anotogo Yisu meibok ibendaga yangalekta wazamiya logo teni mabuwili pilik puragi keriyawili.
33 Ei, Anotogo pi ibendaga yangalekta wazamiya logo paka ngalege Anotogi mele ngaigezikke tung mabiyengka yemane panurikke mogosa wazamiya logo Anotogo Kung Walek pugubek piyegi mana, purik Yisugi ngago sawiyarago kozak kaiya mabilik. Togo weik Yisugu Kung Walekpek wezamela logo yenge tenigi yungke yana. Pura inugu pakeli keya kerewiyi pera.
34-35 Keya pobiliktiktau, purik Tawiti ngezebek paka ngalege korikwek kiling kambela ono legi ngezebekyegi langai kozak kai ono, segeya pi purik Yisuyegi langai kozak kai purik pi pelik kaiya,
Anoto Yemizibokko Kilisi Yemizi nogobekyegi pelik meiya, Nogo niyegi kiyebuk miziwili nigi kulengke nugu ngaiweki wazayirikka negi ngaigezuwaga pelaga mogosi koli, meiya, kaiya. *Ingi Sam 110:1*
36 Pilik legi Isileiliwili mabuwili, peragi iwakaweki, Yisu inugu yengeleileige nili ulabok Anotogo pi Yemizibek keya Kilisibek kelemiya kani, Pitago pilik yeiya.

37 Ngago piyengko puwili yowa kopong wilek kang puwiligiyeng kuneng miza logo Pita keya aposolo nawiliyegirau pelik nguk yeiya, Teni talik mizagi, yeiya.
38 Pilik yei legi Pitago puwiliyegi pelik yeiya, Ini kaile inuguyengki kuneng mizizo keya kaile inuguyengka kowiti mizizo keya wilek kang inuguyeng Yisuyegi sawelizo. Pilik miza logo purik Yisu Kilisigi yeiktage kaimela

logo Anotogo kaile inuguyeng tumula logo keremareke wezamelagi. Togo Anotogo iniyegi Kung Walekpek yeik yanagi.
39 Purik koka were Anotogo iniyegi Kung Walekpek yanagi sawiya keya inigi yango keya marekngangwiliyegirau yanagi sawiya keya yombanu ngabelak koweigeyengke yolu puwiliyegirau yanagi sawiya. Ei, yongkambanu Yemizi Anoto tonugubokko ngago yeiya logo piyegi lewa puwili mabuwiliyegi pugu Kung Walekpek yanagi kaiya, yeiya.
40 Pitago puwiliyegi pilik kozang yeiya keya ngago kolokngagonoyeng wezamelageya wizimowei pelik yeiya, Yongkambanu teng perage kaile mizi pewiligu Yisu ularikki wiyeke Anotogo pewiliyegi ngangang yanagi, legi wilek kang inuguyeng kowiti logo Anotogo inuwa ngangang yanagi puraga inuwa ngezego inuwa ngeze yaliya wazayiweki.
41 Togo wokpokko yongkambanu kolokngagonowili ngago puguragi ngizi kumula logo kaimela logo yongkambanu ulogo were Yisuyegi ngizi kumula puwiliyegi wik sawelawili sangkelarik tausen neyauganakki mereke.

42 Pilik miza logo wok mabiyeng puwili pulogo koyimowei aposolowiligi ngago Yisuyegi langai waligeleyiragi kerewiyi keya Yisugu mizayengki kozak keli yongomo mizi keya Yisuyegi kumuliweki menalege ngeragi na keya pasa na keya waberek miza logo purikki wilek kang puwiligiyeng tiya mana.
43 Anotogi kozandago mizagewiyege aposolowili watabi wirangaiyeng keya Anotogo keke miziyeng miziweki keleya logo yongkambanuwili mabuwili Anotoyegi kazi miza logo yeik pugura yongolok meiyagirago kola.
44 Yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwili mabuwili menalege sawelara kangka wamenak koyimowei watabi puwiligiyeng sanga miza yongomo mizi.
45 Kang nayeng puwiligu ngabelak puwiligiyeng keya watabi puwiligiyeng yombanuwiligu weibene yani logo king piyengka weiyayeng menalege wiya logo nawili yeik puwekke purik puwiligu puwiliyegi kingyeng sanga mizagela yani mizi.
46 Wokyeng mabiyeng puwili mabuwili Anotogi i walek yemanemakke ingimei miziweki wawere ulageya mizi. Keya puwili i puwiligiyengke menalege Yisuyegi kumuliweki pasa ni logo wilek kang puwiligiyeng wilikwilikmokko kola keya kangka puwiligiyeng Yisuyegi menalege wiya koyimowei ngeragi ni miziwili.
47 Togo puwili Anotogi yeikta yongolok meiya logo nazuwagawiligu yombanu Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi langai puwili wazonowili mena kela. Togo wok mabiyeng Yisu Yemizibokko yombanu yaliya wazaya puwili yombanu ulogo were Yisuyegi ngizi kumuli puwili kiling saweli mizi.

3

1 Wok nakke Pita keya Yowan yokmek panga luwege Yudawiligi teng waberek miziragawekke panga Anotogi i walek yemanemakke waberek miziweki kambela.
2 Puwili i walekmakki kang Yombiyangai Panurik meirikke kanda pulogo pura yombanu nak panugu wazamiyawekke ingeyau kaile wizigeya yeik yolubek mogosa wizilege. Togo wok mabiyeng nawiligu pi lalektikke wagelawei kanda kang purikke mogosa wezami mizi logo pugu yongkambanu i walekmakke waberek miziweki lewawiliyegi kingyengki nguk yeibene.
3 Pita keya Yowan yeke ige liweki mizi ngizige pugu piyauyegi pakela logo pugu piyauyegi kingyengki nguk yeiya.

4 Piyaugu piyegi ngai yuke panu koyimowei Pitago pelik meiya, Teyegi
pakele, meiya.
5 Tegi pi king nayeng weiyagi nobiyeng piyauyegi pakela.
6 Kapura Pitago piyegi pelik meiya, Ne king nayendau ono kapura Anotogi
kozang ne kiling puraga nogo ni nanagi. Yisu Kilisibek pongo Nasarete-
gabekki yeiktage nogo ni luwe luwe kuniweki nei mena kune, meiya.
7 Togo Pitago yombubekki mele ngaigezikka kebangkela logo yangalekta
wazamiya logo mabuwekke yombanubekki ingeyau keya ingegereyau weik
kozang.
8 Piliktikku pi perakta waliyi keya inge puguyaugu luweza logo weik yongo
keya to mizi.
Pulaga pi Pita keya Yowan kiling Anotogi i walek yemanemakke yeke ige
kang kunimowei perakta waligeya Anotogi yeikta yongolok mei.
9 Yongkambanuwili mabuwili pugu kang kunimowei Anotogi yeikta yon-
golok meirikke pakela.
10 Logo pi yenge i walek yemanemakki kang Yombiyangai Panurik
meirikke kingyengke nguk kaiyageyabok mamizawekke puwili mabuwiligu
piyegi miza puragi lelengkira logo kumula mela.

11 Anotogi i walek yemanemakki kandikke mereke pulogo paranda
Solomongi Parandara meira wiziya logo Pita keya Yowan pulogo luweza
koyilege. Yombanu inge kaileyau yombiyangai wazamiyabek wilikwilik
yemane miza kopong pugu Pita keya Yowan kebangkela wizigeya yongkam-
banu mabuwili puwiliyegi parandarage nginda kang. Puwiligu piyegi
pakela logo leleng yemane kira.
12 Pita puwiligu lelengkiririkki pakelawekke pugu puwiliyegi pelik yeiya,
Ini yongkambanu Isileiliwili, nangki wiyeke ini peragi lelengkiri? Keya
nangki wiyeke ini teyegi ngai yuke panu mizi? Inugu kumularik kozang
togorago ma te makngezeyaugi kazing pangkamokko mizagewiyege togo
yombanu pobok yombiyangai wazamiya logo pi luwe luwe wei yongomo
mizi, ma talik? A'a', pilik kumuli nagani.
13 Purik Anoto tenigi yelibu kokawili Abalam keya Isak keya Yakopgibokko
keke mizi perago Yisu piyegi yawe mizibekki yeikta yongolok meiya. Yisu pi
inugu kebangkela logo ngabelakpekki ngai pi ulagiwiliyegi miza yana logo
Pailetgi wirege kezanga manabek. Pailetgu pi wila wazamiweki miza kele
kapura ini ngoluk mabilik piyegi kezanga mana koya.
14 Yisu pi kaileyendau onobek keya pi pangka panubek kapura inugu
piyegi kezanga mana logo
15 Pailetyegi yombu yombanu ulabok wila wazamiyagirikki nguk meiya.
Tegi inugu wik yolugiragi mangobek ula logo pi ibeng kapura Anotogo pi
ibendaga yangalekta wazamiya logo wameik peragi teni pakela logo iniyegi
kozak yeiwili.
16 Yisugu ngezebekki kozandago yombu pobokki inge kaileyau yombiyan-
gai wazamiya. Te Yowan Yisugu pi yombiyangai wazamiyagi purik pangka
purikki ngizi panu kumuli purikku yombu inugu pakeli keya iwaka pobokki
ingeyau kozang sa. Ei, Yisugi kozandagi ngizi kumulirikku ini mabuwiligi
wirege yombanubek yombiyangai wazamiya.
17 Ei, nogowili, wameik ini lusuwei keya inigi yemanewilirau lusuwei
kopong inugu Yisuyegi kaile piyeng miza purik nogo iwaka.
18 Kapura koka walaka Anotogo yombanu Poropekwili meiwiliyegi
ngagora yana logo puwiligu pelik kozak kisa, Kilisi nogobek yawe nogora

miziweki sawiyabek ngangang wagelagi, kisa. Togo kazing inugu mizayengko ngago pobilik kisa puragi kiriwei miza keya mabilikmekke Anotogo weik ngizi lewagela wazamiya.

19 Tegi Anotogo kaile inuguyeng tumulibene ini kaile inuguyengki kuneng mizizo keya kaile inuguyengka kowiti logo Anotoyegi sawelizo.

20 Ei, pilik miza logo Anoto Yemizi ngezebokko inigi kazing kumbekkimek kozang kelemiweki. Keya pugu Kilisibek Yisubok pugu solowekkerikka inigi sawiyabok ngereke yo wezamelibene Anotoyegi wilek kangyeng kowiti.

21 Koka walaka Anotogo yombanu poropek pangka puguwiliyegi ngago nara kozak kisiweki yana logo puwiligu pelik kisa, Kalike kang narage nogo watabi mabiyeng wik keremizagi kisa. Perik Yisu paka ngalege wizinda, kapura ngago pura ngizi mizagira lewagelagi puwekke Yisu weik yogi.

22 Purik koka walaka Mose poropekwiliyaga nakko Anotoyaga ngago kozak kaiyagi nara weiya logo pelik kaiya,

Anoto Yemizi inugubokko ini Yudawiliyegi ini makngezeyaga nak ngago pugura kozak kaiweki wezamelagi, ne ngago pugura kozak kaiweki wezanela mabilik. Pugu iniyegi kozak yei piyeng mabiyengki inuwa kerewiya logo kiriwei mizizo.

23 Namele keya nak poropek pokko kairagi kerewiya ono mologabok Anotogo yongkamban puguwiliyaga sanga miza logo neneng ngelagi, kaiya. *Utoronomi 18:15,18,19*

24 Yombanu Anotogo ngago pugura yana puwili Poropekwili meiwili keya poropek yeikta Samuwele meibek keya poropek kalike puwili mabuwilirau mabek pewekke mizagiyengki kozak kisa.

25 Ini puwiligi yango keya marekngangwili kopong ngago sawiyayeng Anotogo poropekwili yana logo puwiligu kozak kisa piyeng inuguyeng, keya pigi ngago silok tiya pura inigi yelibungang kokawili kiling keremiza logo pura iniyegirau wizinda. Koka walaka Anotogo inigi yelibungang kokawiliyaga nak Abalamyegi pelik meiya, Nigi marekngangwiliyaga nak nogo wazamiyagi logo pugu yongkambanu ngabelakpekki wale mabiyengkewili mabuwiliyegi wazono mizagi, meiya.

26 Tegi Anotogo piyegi yawe mizibek Yisu wazamiya logo were iniyegi wazono miziweki wezamela. Pugu ini mabuwili kaile inuguyengka kowitiweki keleya purikku iniyegi wazono miza.

4

1 Pita keya Yowan ngoluk yongkambanuwiliyegi ngago kozak yeiyageya tagogei yombu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwili kiling wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwiligi ngaibek keya yombanu Sadusi yombanu ibengwili ngereke yangalektagi ono kisi nawilirau piyauyegi wiriya.

2 Yisugi aposolo piyaugu kozak yei piyengki puwili sisik miza, purik piyaugu yongkambanuwiliyegi Yisu ibendaga yangalekta wik purikku mizagewiyege ibeng sawili mabuwilirau ibendaga yangalek meiyagi pura waligeleyi mizi legi yemanewili sisik miza.

3 Togo puwiligu Pita keya Yowan kebangkela logo weik kusaweki mereke legi wigirimakke wazaya wanganewekke ngagozak mizagine.

4 Kapura yombanu kolokngagono Pitagi ngago puragi kerewiyawili ngizi kumula. Togo puwili yombu ulogo were Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi sawela. Yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili mabuwili sangkelarik tausen melenazikki mereke.

5 Puwili iwek kola logo wanganebekke Yudawiligi ngaiwili keya yemanewili keya loyengki waligeleyiwili Yirusalem yerengke ngagozakyengke kerewiyiweki wawere ula.
6 Keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panuyau Anasa keya Kayapasi meiyau keya Anasagi ingembuwiliyaga neyau Yowan keya Alesenda meiyau keya nawilirau miza logo puwili mabuwili menalege wawere ula.
7 Puwiligu aposoloyau puwiligi wirege luweza wazaya logo nguk yeiya, Talik miza logo yaligu yawe pura pilik miza? Yali takyaga kozanda weiya keya yeik takkarage yaligu yawe pura miza?
8 Pilik nguk yeiya logo Anotogi Kung Walekpokko Pitagi yungke wilak mereng miza wizigeya pugu Yudawiligi ngaiwili keya yemanewiliyegi pelik yeiya to mela, O yemanewili,
9 togo yombu ingeyau kaile mizabekyegi yawe wazono miza naragi wiyeke mabek inuwago te ngagozak keleyi. Keya talik miza logo togo pi yombiyangai wazamiya miza purikki inuwa iwakagi keli.
10 Pilik mena, nogo inuwa keya yongkambanu Isileili nawiliyegirau kozak yeiweki logo ini mabuwili iwaka sibene. Yombanu pobok inigi wirege pelege Yisu Kilisibek pongo Nasaretegabekki yeiktagi kozaleigu yombiyangai wazamiya purikki ini iwaka sizo. Yisu inugu ulabok keya pi Anotogo ibendaga yangalekta wazamiyabok.
11 Kapiya Walektikku pobilik kai purik pokyegi langai kai,
King ini imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo wezamela pura ngereke king
panu imak mamak kebangkela yolu pura kani, kai. *Ingi Sam 118:22*
12 Anotogo teni Yisugi yeikta yana logo yeik puguragi kozaleigu teni kaile tonuguyengka keya Anotogi ngagozak mizagi puraga yaliya wazayagirik pangka. Ngabelak pobokke yombanu yeikta kiling teni yaliya wazayagiweki pangka naktau ono Yisu wamenak teni yaliya wazayagibek, yeiya.
13 Pulaga yombanu ngagozakyengki kerewiyiwili Pita keya Yowangu kozang sara koyimowei ngago kisa purikki puwili pakela logo kumula meli. Keya puwili piyau yombu yeikyau keya kapiya miza onoyaurikki iwakawekke puwili lelengkira logo puwiligu piyau ulogo Yisu kiling koyayau mamiza.
14 Kapura yombu ulogo yombiyangai wazamiyabek Pita keya Yowan kiling pulogo luweza yolu legi puwiligu purikki ngago nararau kisagi langai ono.
15 Tegi puwiligu piyauyegi yeke iga welagelaweki kozang yeiya logo piyau welagela wezayela logo ngezewili ngago pelik kozak kela yongomo miza,
16 Teni yombu piyauyegi talik keleyagi? Purik yawe Anotogo keke kozang mizi nara piyaugu miza purik wameik keya Yirusalem yerengke yongkambanu yolu puwili mabuwili peragi iwaka legi tonugu pura liwik wiyagi ono.
17 Kapura piyaugu yongkambanu nawiliyegi ngagora ululu miza mela nelegi teni piyauyegi ngago kazi mizagiyeng keya Yisugi yeik puragi ngagora yongkambanu namele keya nakyegi kozak mei nagani, yeiweki kela.
18 Togo piyau ngereke yeke igeweki ngago yeiya logo piyauyegi ngago miziweki nara pelik kozang yeiya, Yaligu yongkambanuwiliyegi mawinda ngagora Yisugi yeiktaga kozak yei ma waligeleyi nagani, yeiya.
19 Kapura Pita keya Yowangu pelik kanga yeiya to mela, Ini ini makngezego pangka pangka mizi, tara Anotogi wirege pangkara, inugu kisiragi kerewiya logo kiriweira ma Anotogo kairagi kerewiya logo kiriweigira?
20 Te ngagoluk koyagi langai ono, te watabi Yisugu mizayengki togo pakela keya ngago Yisugu kaiyengki togo kerewiya mizayengki ngoluk kozak kisi yagenda, yeiya.

21-22 Pulaga yombu yemanewiligu mawinda piyau yelimbo keleyageya koyimowei ngago kozang panu yeiya logo piyau wila wazaya. Puwili yongkambanuwiliyegi kazi miza kopong, puwiligurau kazing piyau ngangang keleyagi namek yolok ngela ono. Purik yombu ulogo ingeyau kailebok kirisimasi yombu neyau pilik wiziya kapura mabek piyaugu pi yombiyangai wazamiya logo yongkambanu mabuwiligu Anotoyegi ngago wilikta meiya logo yeik pugura yongolok meiya.

23 Togo Pita keya Yowan wila wazaya logo piyau nguk namizi yombanu Yisuyegi ngizi kumuli nawiligu yolulege ngezangai yo. Pulogo kanda piyaugu puwiliyegi Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwili miza logo mabuwiligu kisaragi kozak yeiya.
24 Puwili puragi kerewiyawekke puwili kangka wamenakpek kiling menalege Anotoyegi pelik waberek mizageya koya, O Anoto Yemizibek, ni ngilumbek keya ngilumbekke piyeng keya ngabelakpek keya ngabelakpekke piyeng keya wizambek keya wizambekke piyeng mabiyeng keremizabek.
25 Nugu koka walaka nigi Kung Walekpokko tenigi yelibu koka niyegi yawe mizabek Tawitigi kiliraga pelik kozak kaiya,
Nangki wiyeke Yuda onowiligu Yemizibekyegi sisikka meneng miza. Nangki wiyeke yongkambanu Yudawiligu Anotoyegi yawe kaileyengki yeik ulak kumuli miza.
26 Ngabelakpekki King Ngaiwiligu ngaiweki kangkere miza keya yombu yemiziwilirau menalege wawere ula logo Anoto Yemizibek keya Kilisibek pugu sawiyabekyegi ngai miziweki, kaiya. *Ingi Sam 2:1,2*
27 Togo purik pilik ngizi miza, purik Elodo keya Pontiya Pailet yombanu Yuda onowili kiling Isileili yongkambanuwilirau yereng perage menalege wawere ula logo Yisu uliweki kela. Yisuyegirik, pi kaileyendau ono keya niyegi yawe mizibok keya pi Mesiyabek nugu yawe nugura miziweki sawiyabok.
28 Keya watabi puwiligu piyegi miziweki kela piyeng nugu koka were kozang nugura keya keli nugurago puwiligu mizagirikki sawiyayeng.
29 O Yemizibek, weik teniyegirik yemiziwiligu teni yelimbo keleyageya koyimowei kozang panu kozak yeiya purik ni iwaka legi nugu teni niyegi yawe miziwili kozang sara koyimowei ngago nugura kisi mizibene keleye.
30 Keya ni mele nuguzik tungkula logo kozang nugura wezamele logo teni Yisu niyegi yawe mizi kaileyendau onobekki yeiktaga mele tonuguyengko kemegemewiliyegi walami puwekke purik, kemegemewili yombiyangai sagi keya teni watabi wirangaiyeng keya Anotogo keke mizi nayendau mizi purik pangka mizagi, meiya.
31 Togo puwiligu Anotoyegi waberek mizageyara weik yeik wizigeya i puwiligu wawere ula pumak urukang miza logo Anotogi Kung Walekpokko weik puwiliyegi ngaiweki wilak kiliya logo puwiligu kozang sara koyimowei yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora weik kozak yei.

32 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili mabuwili weik kangka wamenak keya ya wamenara. Keya puwili mabuwili nakkorau pigi watabi piyeng pi ngezebekkiyeng pelik kaiya ono, watabi puwiligi piyeng puwili mabuwiligiyeng kisa.
33 Keya yombu aposolowili kozang yemanera kiling ngago puwiligu Yemizi Yisu yangalek meiyaragi pakelaragi yongkambanuwiliyegi kozak yeiyageyara koya. Keya Anotogo puwiliyegi wazono yemane panu puwiligu weiyagi langai onoyeng yana.

34 Puwili pilik yolurikku puwiliyaga nak watabiyengki yeik ono. Purik puwiliyaga ngabelakyeng kiling puwili ma iyeng kiling puwiligu piyeng yombanu nawili yani keya king piyengka weiya piyeng orowei kang
35 keya aposolowiliyegi yana. Togo aposolowiligu king mabiyeng menalege wiya logo sanga miza logo yeikwiliyegi yana.

36 Yombu Lebigi yeligagangmekka nak yolu logo Yosep mei logo pi panga wizambekke ilibu Saipira meileige wazamiyabek. Aposolowiligu pi Panabas mei, purik yeik Panabas pura Kirik ngago yeiktage, yombu kozanda yanibek, kai yagenda.
37 Pirau ngabelak pigi narik yana logo king purikka weiya piyeng orowei kanda aposolowiliyegi yana.

5

1 Keya yombu nak Ananiya meiyabek keya pigi yongokpumelegi yeikta Sapaira meiyamele. Piyaugu ngabelak narik yana logo kingyeng weiya,
2 kapura pi keya yongok pugumelerau kingyeng sangamiza wizigeya piyengka lewe narik ngezeyaugi wawiya keya lewe narik Ananiyago oroweirik aposolowiliyegi yana logo pelik yeiya, Ya, ngabelaktikka kingyeng mabiyeng weiya peyeng mena, yeiya.
3 Pilik kai legi Pitago piyegi pelik meiya, Ananiya, ni Sadangko wilek kang nugubekki ngai wizeibene kelemiya logo kazing king ngabelaktikka weiya piyengka nayeng ni makngezegi wawiya logo kazing pilik mizamokko Anotogi Kung Walekpekyegi ngaigu kelemiyara nangki?
4 Were ngabelakpek yanaginerik ngabelakpek nugubek. Keya ngabelakpek yana logo king ngabelakpekki ngane weiya piyendau nuguyeng. Pilik tegi, ni yenge wilek kang nugubekka pilik pura miziweki kumulara nangki? Ni pilik miza purago yombanuwiliyegi ngaigu kaiya ono, ni Anotoyegi ngaigu kaiya wizinda.
5-6 Ananiya ngago Pitago kai pura kerewiya mabuwekke mabulogo weik ulu wala logo ibeng. Togo yombu nawekkewiligu kanda yasurik sukumeng miza logo wageliweirik waliya wazamiya. Pulaga ngago Ananiyayegi yaka miza puragira ululu miza mela logo ngago puragi kerewiyawili kulili yemane panu miza.

7 Pulaga Pita kiling yongkambanu nawili mabulogo koya tek neyauganarik miza logo waleleige Ananiyagi yongokpumele pulogo kanda kapura pi pulogo yaka miza pura lusuwei.
8 Pitago piyegi pelik meiya, Sapaira, king orowei wiriya peyeng king ngabelaktikka weiya piyeng mabiyeng ma ni yali kerekpugu nayendau weiya, meiya logo Sapairago pelik meiya to mela, Ei, king ngabelaktikka piyeng mabiyeng piyeng, meiya.
9 Tegi Pitago piyegi pelik meiya, Nangki wiyeke ni yali kerekpu kozak kela logo Anotogi Kung Walekpekyegi yang kelemiya? Keriye, yombu nigi kerekpubek yaka waliyawili weik kandikke yolu puwili kani, logo puwiligu nirau waliyiweki wageliweigi kani, meiya.
10 Mabuwekke yongokmele ulu wala logo ibeng. Yombu nawekke puwili yeke ige kanda yongokmele ibendikki pakela logo puwiligu yasurik wageliweirik pigi kerekpubekki ngezege saweliwei waliya wazamiya.

11 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili mabuwili kulili yemane panu miza. Keya yongkambanu nalaga nalege yoluwili pilik miza piyengki kerewiyawili mabuwilirau kulili yemane panu miza.

12 Yombu Yisugi aposolowiligu watabi Anotogo keke mizi kolokn-
gagonoyeng keya watabi wirangai kolokngagonoyeng yongkambanuwiligi
wirege miza. Keya aposolowili kiling yongkambanu Yisuyegi ngizi panu
kumuliwili mabuwili Anotogi i walek yemanemakke wale Solomongi
Parandarage meirikke wawere uli mizi.
13 Yongkambanu nazuwagawili yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi
kulili miza logo puwili kiling wawere uliweki wiriya ono kele kapura
puwiligu aposolowiligi yeikyeng ngalege wiya.
14 Kapura yongkambanu kolokngagono Yisu Yemizibekyegi ngizi panu
kumula logo ngizi kumuliwili kiling sawela.
15 Aposolowili watabi Anotogo keke miziyeng mizagi langairikki wiyeke
yongkambanu Yirusalem yerengke yoluwili yombanu kemegemewili yol-
umekyeng keya lalekyengki ngalege yarek wazaya logo wageliwei wiriya
logo pongo kazingke wazaya. Purik puwiligu kumularik Pita kunimowei
kung pugumek puwiligi ngalege wali purik mabura puwili yombiyangai
wazayagi, miza.
16 Keya yongkambanu Yirusalem yerendagi yereng mereke piyengka
puwilirau yombanu kemegemewili keya kerewawiligu ngai logo lelewe
keleyi puwilirau iza orowei wiriya logo aposolowiligu yongkambanu pilik
puwili mabuwili ngereke yombiyangai wazaya.

17 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek keya
piyegi sawelawili yongkambanuwili aposolowiliyegi kandikki pakelawekke
puwili aposolowiligu miziyengki yagolok kopong sisikmokko kola. Puwili
mabuwili yombu Sadusiwili meiwiliyagawili.
18 Puwiligu Yisugi aposolowiliyegi sisik miza logo aposolowili kebangkela
logo mabuwili wigirimakka wigira wazaya.
19 Kapura kusarikke Anotogi angela nakko wigirimakki kandik tiya logo
aposolowili were iza orowei kula logo puwiliyegi pelik yeiya,
20 Anotogi i walek yemanemakki yeke ige luwezi kuni logo yongkambanu
pulogo wawere ulawili mabuwiliyegi kazing wik wizagomagiragimekki
ngagora kozak yeizo, yeiya.
21 Togo wangkota pura Yisugi aposolowili angelabokko kaiyaragi kiriwei
miza logo i walek yemanemakke yeke ige la logo weik ngagora kozak
yeiyageya koya. Pilik mizageya keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai
yemane panubek keya piyegi sawelawiligu yombanu Yudawiligi yemane
ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi ngago yeiya logo Yudawiligi yemanewili
mabuwili menalege wawere ula. Puwili ngago yemane kozak kelageya keya
puwiligu wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwili yenge wigirimakke
aposolowili iza oroweiweki wezayela.
22 Kapura wagelawili wigirimakke kandawekke puwiligurau Yisugi
aposolowili yenge wigirimakke pulogo koyilege pakela ono, tegi kang
yongorik yemanewiliyegi pelik kozak yeiya,
23 Teni wigirimakke kandawekkerik kandik kozang panu waliyarikki
tonugu pakela, keya kandikki ngaiwili ngai koyilege, kapura teni kandik
tiyawekkerik tonugurau nak yeke ige wizilege pakela ono, yeiya.
24 Logo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek
keya wagela Anotogi i walek yemanemakki ngaiwiligi ngaibek puragi
kerewiyawekke puwili wilek ngelek kumuli, weik talik mizagi miza legi.
25 Pulaga yombu nak yeke ige kiliya kanda puwiliyegi pelik yeiya,
Kerewiyi, yombu inugu wigirimakke wazaya puwili Anotogi i walek ye-

manemakke luwe koyimowei yongkambanuwiliyegi ngago kozak yeiyageya panga pewili, yeiya.
26 Pilik kai legi Anotogi i walek yemanemakki kandikki ngaiwiligi ngaibek keya wagela puguwili aposolowili iza wari kuna. Puwili aposolowili kiling yorik wagelawiligu puwili yogomagik keleya ono, purik puwili yongkambanuwiliyegi kulili, yongkambanuwiligu kingyengko yela nelegi.

27 Puwiligu Yisugi aposolowili ige iza orowei la logo yombanu ngagozakyengki kerewiyiwiligi wirege luwe wazaya. Pilik miza logo yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubokko puwiliyegi pelik yeiya,
28 Tonugu ulogo ini ngalik yeiya logo yongkambanuwiliyegi mawinda ngagoyeng Yisugi yeik puraga kozak yei ma waligeleyi nagani yeiya. Kapura ini ngago tonugu miziweki kisa pura miza ono, ini ngoluk kozak yei logo ngago inugura paka Yirusalem yerendaga kang wale piyengke ululu miza mela. Keya nariktau inugu yombubokki ibeng pura teniyegi tiya melagiweki mizi. Nangki wiyeke pilik mizageya, yeiya.
29 Tegi Pita kiling aposolo nawiligurau pelik yeiya to mela, Teni yombanuwiliyegi kiriwei mizi ono, teni Anotoyegi kiriwei mizi.
30 Inuwago Yisu yengeleileige nili ula logo pi ibeng kele kapura Anoto tenigi yelibungang kokawiligibokko pi ngereke yangalekta wazamiya.
31 Logo Anotogo pi yongolok meiya logo mele ngai puguzikke tung yeik lewegera kilimbokko mogosirikke mogosa wazamiya logo teni yaliya wazayi keya teniyegi ngaiweki. Anotogo pi teniyegi sawela logo teni yaliya wazayiweki kelemiya logo teni yongkambanu Isileiliwili wilek kang tonuguyeng kaileyengka piyegi kowita logo pugu kaile tonuguyeng tumulibene.
32 Logo teni keya Anotogi Kung Walekpokkorau watabi piyeng pakela keya kolok ula keya nawiliyegi kozak yeiya. Anotogi Kung Walekpek Anotogo yongkambanu ngago pugura kiriwei mizi puwiliyegi yeik yanibek, yeiya.

33 Togo yombanu ngagozakyengki kerewiyi puwili aposolowiligu kisiragi kerewiyawekke puwili sisik yemane panu miza logo aposolowili yela logo ibeng wazayiweki kozak kela.
34 Kapura yombanu Palisiwili meiwiliyaga nak yeikta Kameliye meibek, Mosegi loyengki waligeleyibek, pi yongkambanuwiligu pi yeik nara kilimbek mizibek luweza logo puwiliyegi kozang yeiya, Aposolowili welagela songono nangezi wezayeli, yeiya.
35 Togo aposolowili yenge yerengke welagela wezayela logo pugu ngagozakyeng kerewiyiwiliyegi pelik yeiya, Isileili yombanuwili, ini yombu pewiliyegi mizagi purik mabura waberek panu kumula logo mizizo.
36 Purik ulogo kang narage yombanu Tiyura meiyabek wiriyawekke pelik kaiya, Ne yombu yemizi inugubek, kaiyageya wiziya logo yombanu kolokngagono 400 merekewili piyegi sawela. Kapura nawiligu pi ula logo pi ibeng wizigeya piyegi sawelawili luwa ula mela logo yawe pugura yeik sawiya.
37 Pera pilik miza logo kalike kapmanwiligu yeik tonuguyeng kapiyarikke lende miziwekke, yombu nak ngabelak Kalili meibekkabek yeikta Yuras meiyabek lewagela logo ngai kapmanbek wezamelagi nara imawiyaweki mizibene logo yombanu kolokngagono piyegi sawela. Kapura pirau ibeng sa logo piyegi sawelawili kazi luwa ula mela logo yawe pugurarau yeik sawiya.
38 Tegi weik nogo inuwayegi aposolowiligu miziyengki ngago pera yani. Yombu pewiliyegi watabi nayeng keleyi nagani, puwili ngezewili yeik koyi pani. Purik tamizeige puwiligu yombu yeikpekyegi sawela logo yawe pera yombanuwiliyaga lewara purik mabura yawe puwiligira yeik sawiyagi.

39 Kapura tamizeige Anotoyaga lewara purik, mabura inuwagorau puragi
lewege mizagi ono. Tamizeige Anotoyaga lewa logo inuwa puwili kiling ngai
keli purik inuwa Anoto kiling ngai kelageya koyilege kalike pakelagi kani,
yeiya.

40 Togo yombanu ngagozak piyeng kerewiyiwili Kameliyegi ngagoragi
kiriwei miza logo aposolowili ige wiriyibene ngago yeiya logo wagelaw-
iliyegi aposolowili wizale yeli yeiya logo aposolowiliyegi ngago miziweki
pera kozang pelik yeiya, Inuwago yongkambanuwiliyegi Yisugi yeiktage
ngagora ngereke mazenda kozak yei nagani, yeiya logo welagela kang
wezayela.
41 Togo Yisugi aposolo puwili yombanu ngagozak piyeng kerewiyiwili
wezaya. Logo puwili wilikwilikmokko kola, purik Anotogo puwiliyegi
pangka kumula, Yisugi yeiktagi wiyeke ngangang mizi keya kendektik
wageli purikki.
42 Pulaga aposolowili ngago ngaiwiligu yeiyaragi kezanga mana logo
wok mabiyeng yongkambanuwiliyegi Anotogi i walek yemanemak keya
i puwiligiyengke ngago wazono Yisu Kilisibek Anotogo wezamelabek kai
puragi kozak yei yongomo mizi mizi.

6

1 Pilik piyeng mizageyarik yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumula
logo sawelawili sangkelarik ngalege panu lewagela. Kalike wok nakke
Yudawili ngago yeik Kiriktage kisiwiligu Yuda ngago ngezewiligirage kisi-
wiliyegi ngalik yeiya. Puwiligu pelik kisa, Wok mabiyengke inuwa yongok
komatewili ngeragi yaniwekkerik inuwago tenigi yongok komatewili nger-
agiyeng pangka yani ono, kisi.
2 Pilik kisi legi aposolo meleyau keya pongo ingenazikka neyauwiligu
Yisuyegi kiriweiwili mabuwili menalege ngago yeiya logo pelik yeiya,
Teni yawe Anotogi ngagora kozak yeira wezamela logo yawe ngeragiyeng
watabiyengki yeik puwiliyegi sanga mizagelega yani mizi purik pangka ono.
3 Tegi inuwayaga yombu melenazik keya nazikka neyau inugu pangka ku-
mulawili keya Anotogi Kung Walekpokko kolawili keya kangka yemaneyeng
kilingwili miza puwili iza logo tonuwago puwiligu yawe peragi ngai wazayi-
weki.
4 Teni pilik mizi purik mabura teni teni makngeze wok mabiyeng waberek
mizi keya yawe Anotogi ngagora kozak yeiyagiragi wilek kang tiya managi
kani, yeiya.
5 Togo puwiligu yeiyaragi puwili mabuwili wilik miza legi yombu puwiligu
izawiligi yeikyeng peyeng, nak Setepang pi Yisuyegi ngizi kumularikku kola
keya Anotogi Kung Walekpokko kolabek, keya nawili Pilip keya Porokora
keya Naikena keya Timong keya Pamena keya Nikolasi, pi ngabelak Antiyok
meibekkabek, pi Yuda onobek kapura pi ulogo Yudawiliyegi sawelabek keya
weik Yisuyegi ngizi panu kumuli.
6 Puwiligu pilik miza logo yombu izawili aposolowiligi tepekke luweza
wazaya logo aposolowiligu mele puwiligiyengko puwiligi ngalege walamiya
logo puwili waberek keleya.
7 Togo Anotogi ngagora ululu miza melageya keya yongkambanu kolokn-
gagono puragi kerewiya logo puragi ngizi panu kumula. Piliktikki kandik
yongkambanuwiligu Yisuyegi ngizi panu kumuli pumok pulogo Yirusalem
yerendage yemane panu. Keya yombu Anotoyegi wata kolak kelibene

waliya mani puwiliyaga nawilirau kolokngagonowili kazing Yisuyegi ngizi kumulimekki kiriwei.

8 Keya yombu Setepangyegirik pi Anotogi wazonora keya kozandago kolabek wizigeya pugu yongkambanuwiligi wirege watabi wirangaiyeng keya Anotogo keke miziyeng kozang miza.
9 Kapura yombu nawili piyegi waliwei kelemi. Puwili yombanu Yuda ulogo ngai nawiligu weiya logo yawe puwiligiyeng wiyagi langai ono kapura mabek kemenak wila wazayawili logo puwili i walek songono namakke Anotoyegi ya kumuli miziweki wawere ulawili. Puwiliyaga nawili yereng Sairini keya Alesendere meiyaugawili, keya nawili ngabelak Silisiya keya Asiya meiyaugawili. Puwili weik Setepang kiling ngalik keli.
10 Kapura Anotogi Kung Walekpokko Setepang kazing ngagoyeng iwaka kaiyagimek mana kopong pi ngago kaiyawekke puwiligu piyegi lewege miza ono.
11 Tegi puwiligu yombu nawili yasese keleya logo kingyeng liwik yana logo puwiliyegi pelik yeiya, Inugu yongkambanuwiliyegi pelik yeizo, Tonugu Setepangko Mosegi loyeng keya Anotoyegi ngago kaile kairikki kerewiya, yei kunizo, yeiya. Togo yombu kingyeng weiya puwiligu pilik yeiyageya koya.
12 Kazing pilikmekke Yudawiligi yemanewili keya loyengki waligeleyiwili keya yongkambanu nawilirau Setepangyegi sisik miza logo Setepangyegi wiriya logo pi kebangkela logo puwiligu pi yombanu Yudawiligi ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi miza orowei kuna.
13 Puwili Setepang kiling kanda puwili ngagozak mizageya keya puwiligu yombanu piyegi langai ngago ikuyogorik kisagi nawilirau ige iza orowei la. Yombanu yaka puwiligu Setepangyegi langai pelik kisa, Yombu pobok wok mabiyeng Anotogi i walek yemane pemak keya Mosegi loyengki ngago kaile kai mizibek.
14 Pugu ngago kaile kairik pelik kai, Yisu pongo Nasaretegabokko Anotogi i walek yemane pemak neneng ngela melagi, kairikki tonugu kerewiya. Keya pugu nararau pelik kai, Yisugu kazing Mosego tenigi yelibungang kokawili yanayeng ngereke kowitagi, kairikki tonugu kerewiya, yombanu ngaigu kisiwiligu pilik yeiya.
15 Pulaga pulogo yombanu ngagozaktaga mogosawili mabuwili Setepangyegi ngai yuke panu kelemiya, purik puwiligu pakelarik wiregawere pugura Anotogi angelawiliyaga nakki wiregawerera kelik.

7

1 Pulaga yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubokko Setepangyegi pelik nguk meiya, Puwiligu kai pura wameik ma yeik, meiya.
2 Tegi Setepangko pelik kanga meiya to mela, Negi mangowili keya yongkambanu nogowili ngago nogo iniyegi yeiweki miziragi kerewiyi. Koka walaka Abalam tenigi yelibubek ngoluk ngabelak Mesopotemiya meibekke yolu logo ngoluk ngabelak Arang meibekke weli kuna onowekke Anoto ngaiwaktikki mangobek Abalamyegi lewagela logo
3 pelik meiya, Ni nigi ingembuwili keya yereng nugura wizamiye logo ngabelak kalike niyegi waligelenibekke kune, mena meiya.
4 Togo Abalam pigi mangobek kiling ngabelak Mesopotemiya mei yeik nara Kandiya meibok wizamiya logo ngabelak Arang meibek Anotogo piyegi waligelemiyabekke kambela. Puwili kanda pulogo koyigeya pigi mangobek ibeng sa logo Anotogo Abalam ngabelak mabek teni Yudawiligu yolu pobokke wezamela logo pi kayima.

5 Abalam kiling pigi yongokpumele ngabelak Arang meibekke pulogo koyima kapura puwekke Anotogo pi ngabelak muneng nariktau mana ono logo pugu ngabelakpek nogobek kaiyagi ono. Kapura Anotogo ngago Abalamgi yango keya marekngangwili keya ngezebektau ngabelakpek kalike yaniweki sawiyara miza. Logo Anotogo pilik sawiya puragawekkerik Abalam koloyakamandik nawilirau ono wizigeya.
6 Anotogo piyegi kaiya pura pelik, Nigi yango keya marekngangwili ngabelak puwiligi onobekke yolugi. Keya pulogo puwili yombanu ngaiwiliyegi yawe yeik mizagi. Keya yombanu ngaiwili puwiligu puwiliyegi kirisimasi 400 piyengke kozang panu yeik yawe mizi keya puwiliyegi kaile panu keleyagi.
7 Kapura nogo yombanu puwiliyegi kaile panu keleyagiwili ngagozak keleya logo ngangang yanagi. Keya pulaga nogo nigi yango keya marekngangwili ngabelakpokka iza orowei ngabelak pobokke iza orowei wiriyagi. Keya pelege puwili neyegi ingeyeng laliyi keya ya kumulagi, kaiya.

8 Pulaga Anotogo Abalamyegi ngago silok tiya pura mana logo Anotogo Abalamyegi pelik meiya, Nogo ngago silok tiya pura ngelagi ono purik inugu iwakaweki nigi marekpek wazami puwekke purik yombu korik puguwekki korik ngalege puwek ngela mowiye logo purikku ini yongkambanu nogowili keleyagi, meiya.

Togo Abalam Anotogi ngago puragi kiriwei wizigeya pigi marekpek Isak wazawekke sonda nara wiziya logo Abalamgu Isakki yombu korikwekki korik ngalege puwek ngela mowiya. Mabilikmekke Isakko pigi marekpek Yakopgi yombu korikwekki korik ngalege puwek ngela mowiya. Keya Yakopgu pigi marek meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwiligi yombu korikyengki korik ngalege piyeng ngela yowiya. Yombu meleyau keya pongo ingenazikka neyau puwili tenigi yelibungang kokawili keya teni Yudawiligi mangowili. Nakki yeikta Yosep.

9 Pulaga Yosepgi siwili piyegi langai kisi keya miziyengki yagolok kopong puwiligu Yosepyegi sisik miza logo puwiligu pi yombanu ngai nawiligu kingyengki ngane weiya logo puwiliyegi yeik ulak yawe mizibene yana logo puwiligu pi ngabelak Isip meibekke miza orowei kambela. Kapura Anoto Yosep kiling wiziya
10 keya pulogo Anotogo pi kuneng puguyengka yaliya wazamiya logo Anotogo Yosep Pero Isippekki King Ngaibekki wirege wazamiya logo kangka yemanebek mana logo Perogo pi pangkabek purikki pakela logo Perogo Yosep ngai yemane keremiza wazamiya logo ngabelak Isippek keya i yemane pugumak keya watabi puguyeng mabiyengki ngaiweki kelemiya.

11 Pulaga ngabelak Isippek keya ngabelak tenigi yelibungang kokawiligibek Kanang meibekkerau yagasi unatuba panura weik lewa wizigeya tenigi yelibu kokawili ngeragi nagiyeng yolok ngelagi langai ono, logo piliktikki kandik yongkambanu kolokngagonowili kuneng yemane wagela.
12 Pilik mizageya keya Yakop ngeragiyeng yenge Isip ngabelakpekke yolu kairikki kerewiyawekke, pugu pigi marek nawili tenigi yelibu kokawili pulogo ngeragi nayeng orowei yoweki wezayela. Puwili pilik miza logo ngeragiyeng weik yeik wizigeyawekke Yakop ngereke pigi marekwili wezayela.
13 Puwiligi kang kalike kambelaraga Yosep ngezebokko pigi siwili piyegi iwaka sibene waligeleya, purik puwiligu pi koka ibembek sawiya nelegi. Pilik miza logo Perorau ngago Yosepgi mangobek keya siwili keya sakpekyegi langaira kerewiya.

14 Togo Yosepgu pigi mangobek Yakopyegi ngago pigi mangobek keya siwili
keya sakpektau mabuwili Isip ngabelakpekke lewawekira wezamela. Puwili
mabuwili sangkelarik 75.

15 Togo Yakop pongo Isip yoluweki kambela. Pulogo tenigi yelibungang
kokawili koyima Yakop ibeng keya pigi marekwilirau ibeng.
16 Logo yongkambanu wik yolu puwiligu yasu puwiligiyeng yenge
Sekeng lemengke wageliwei kambela logo pulogo ngabelak koka Abalamgu
yongkambanu Emo meiyawiliyaga kingyengki ngane weiyarik wizilege pu-
logo waliya wazaya.

17 Togo tenigi yelibungang kokawili yenge Isip kirisimasi kolokngagono
koyima logo Anotogo Abalamyegi ngabelak Kanang meibok, mabek teni yolu
pobok pigi yango keya marekngangwili yaniweki sawiya pura ngiziweki
merekewekkerik tenigi yelibungang kokawili Isippekke koya puwili kolokn-
gagono panu koya.
18 Pilik mizageya keya Isipwiligi King Ngaibek Pero ibeng sa logo ngai naw-
ili ngai keya puwilirau ibeng sa logo ngai nalik nakko Isipwiliyegi ngaiweki
mizi. Pi Yosep walaka ibembekyegi iwaka onobek keya yeik pugurarau Pero.
19 Pi ikuyogorik mizi mizibek logo pugu tenigi yelibungang kokawiliyegi
kaile miza keya ngangang keleya. Pugu puwiligi mandik wik wazayawili
iyengka iza kelegeya panga yerengke wezayela logo puwili ibeng sibene,
keleya.
20 Keya puwekke mandik kailemekke nak yeikta Mose meibek waza. Pigi
panumologo piyegi liwik ngai logo pi ngong neyauganak ige miza warara
koya.

21 Pulaga pigi panumologo pi ingkeiyageyarikki nawiligu kerewiya nelegi
kazi miza logo pugu pi imakka miza orowei welagela wiriya logo Mose
Perogi yangomologo yolok ngelagilege wezamiya. Pilik miza logo Perogi
yangomologo pi i pugumakke miza orowei kuna logo ngezemelegi marek
wezabek kelemiya.
22 Pugu Moseyegi ngai wiziya pi yemane lewagela logo wizimowei
puwiligu piyegi Isipwiligu iwakayengki waligelemiya logo pi weik yombu
kangka yemane nak keya pugu, ngago kaiyeng keya melezikku kazing
miziyengke pi yemane panu.

23 Pulaga Mose kirisimasi yombu neyau wizigeyawekke kangka nak piyegi
lewagela logo pi yongkambanu Isileili piyagawiliyegi pakeli kangweki ku-
mula.
24 Pulogo kanda Isileiliwiliyaga nak Isip nakko yeik ulak ngangang
manirikki pi pakela. Piliktikki pakela logo pi kangkabek ngangang miza logo
pi pigi ingembubekyegi sawela logo Isippek kanga ula logo ibeng.
25 Mosego kumularik Anotogo pi yongkambanu puguwili Isipwiliyaga wila
wazayiweki wezamela purik puwili iwaka mena miza kapura puwili ngoluk
iwaka ono koyigeya.

26 Pulaga wangkowangane pura Mosego yombu Isileiliwiliyaga neyau ngai
kelageya koyilege pakela logo pugu waliyiweki miza wizigeya piyauyegi
pelik yeiya, Kerewiyi, yali menalagayau legi yali nakko nakyegi pilik ngai
mizira nangki, yeiya.
27 Kapura piyauyaga kaile yemane mizabokko Mose nazuwaga yomizora
wezamela logo Moseyegi pelik meiya, Takko ni teyegi ngai wazaniya keya
teyegi ngagozak keleyiwekibek keleniya?
28 Ni ulogopekke Isippek ula pilik ne neliweki mizi ma, meiya.

29 Tegi Mosego puragi kerewiyawekke pi kazi miza logo pi ngabelak
Isippekka kazi kambela logo ngabelak Miriyang meibekke yeik wizagoma.
Pulogo pi yongok weiya logo pi mandik neyau wazaya.
30 Mose yenge ngabelak Miriyang meibekke mawinda kirisimasi yombu
neyau piyeng miza wizigeya wok nakke Mose yenge kurung yeikwekke
lewak Sainai meibekke mereke luwezara wiziyawekke Anotogi angela nak
piyegi tabunda wiriya. Logo Mosego ibek solorik ngoririkki pakela kapura
ibek solorik kemenak ngora ono.
31 Pi pakela logo lelengkira logo ibek solorik ngoririkki mereke pakeliweki
kuna. Pilik miziraige pura pugu Anotogi kilirago kairikki kerewiya.
32 Anotogo piyegi ibek solo yezizik ngori purikki yungka pelik meiya, Ne
Anoto nigi yelibu kokawili Abalam keya Isak keya Yakopgibek, meiya. Pilik
meiya logo Mose leli ula logo kazi miza logo Anotoyegi pakela ono.
33 Keya Anotogo piyegi mawinda pelik meiya, Ne pelege yolu kopong
ngabelak nugu luwe yolu purik ngabelak walektik mena nugu ngabelaktikke
kaile miza nera ingegang nuguyau puguse.
34 Yongkambanu negi Isip lemengke yoluwiliyegirik puwili ngangang
wagelirikki nogo pakela logo nogo iwaka. Keya Isipwiligu nogowiliyegi
ngangang keleya logo puwiligu ingkisiyengki nogo kerewiya logo ne puwili
yaliya wazayiweki kangki. Pilik legi, ne ni yenge ngabelak Isippekke ngereke
to wezaneliweki mizi, mena meiya, Setepangko pilik yeiya.
35 Pulaga Setepangko yemanewiliyegi ngago yeke langaktaga, pelik yeiya,
Pok Mose yongkambanu Isileili Isip yolu puwiligu kezanga manabok.
Puwiligu pelik nguk meiya, Takko ni teniyegi ngai wazaniya keya teniyegi
ngagozak keleyiwekibek keleniya, mena meiya. Logo kazing pilikmekke
puwiligu pi kezanga mana kapura pi Anotogo Isileiliwiliyegi ngai keya
Isipwiligu ngangang keleyiyengka yaliya wazayiweki wezamelabek, logo
angela yenge ibek solo songono ngori purikki yungka tabundabokko piyegi
sawela.
36 Togo Mose kambela logo yenge Isip kanda pulogo watabi Anotogo
keke miziyeng miza keya watabi pi Anotoyaga kozanda kilimbek mizi
piyeng miza logo pi yongkambanu Isileiliwili ngabelak Isippokka iza orowei
orozarikke kang kunimowei watabi Anotogo keke miziyendau kai Wizang
Wagobek meibekke mazenda miza keya pugu watabi Anotogo keke miziyeng
mazenda ngabelak kurung yeikpekke kirisimasi yombu neyau piyeng yon-
gomo mizageya wizimowei pulogo miza.
37 Pi Mose mabokko yongkambanu Isileili puwiliyegi pelik yeiya, Anoto
Yemizi inugubokko kalike yombanu piyaga ngagoyeng weiya logo kozak kai
inuwa ngezauyaga nak iniyegi wezamelagi, pugu ne iniyegi wezanela pilik,
mena yeiya.
38 Pi Mosebok tenigi yelibungang koka pulogo ngabelak kurung yeikpekke
wawere ula koya puwili kiling wiziyabek. Pi paka lewak Sainai meibekke
kuna logo pulogo wizimowei Anotogi angelabokko Anotoyaga ngago weik
yeikki ono, wik wizagomagi pura piyegi meiya logo Mosego kerewiya logo
lende miza logo lewakpekka yerageya logo teniyegi yanabok.
39 Kapura tenigi yelibungang kokawili Mosego kairagi kerewiyagirikki
kiyebuk legi puwiligu piyegi kezanga mana logo wilek kang puwiligiyeng
Isippekke kiliya kandoweki kela. Puwiligu pelik kumula, Tonugu kelirik teni
pelege yolugirikki kiyebuk, teni ngoluk ngabelak Isippekke yolugirikki keli,
miza.
40 Togo Mose ngoluk lewak Sainaibekke wizigeya puwili pigi sibek
Alongyegi kuna logo piyegi pelik meiya, Moseyegirik pok panga Isippekka

teniyegi orozarikke wiriyabek kapura pi weik talege keya pi talik miza miza purik teni lusuwei, mena meiya.

41 Togo puwekkerik puwiligu liyeng pulumakaumekki kung narik keremiza logo purikki wata kolak kelibene waliya mana logo pigi wirege inge laliyi keya ya kumula logo lepe puwiligu keremizarik yongolok meiweki puwili ngeragi yemane miza ni miza.

42 Kapura Anoto puwiliyaga kowita logo pugu puwili yokmek keya ngombek keya pelewewiligi yeikyeng yongolok meiweki inge laliyi keya piyengki ya kumulibene keleya. Pilik miza pura yombu Anotoyaga ngagora weiyabokko Kapiya Walektikke pobilik lende miza puragi kiriwei,

Ini Isileili yongkambanuwili, ini kirisimasi yombu neyau piyeng ngabelak kurung yeikwekkebekke liyeng pulumakau keya memengwili ula logo kolak waliya mani miza ono, inugu anoto ikuyogorik inugu keremiza puwili piyeng yana.

43 Keya inugu sela i walek nogomak wara ono, inugu anoto ikuyogorik Molok meibekki sela i walekmak wara. Keya yeik nogora yongolok meiya ono, inugu inigi anoto ikuyogorik pelewe Lepang meimelegi yeikta yongolok meiya. Keya inugu neyegi ingeyeng laliyi keya ya kumula ono, ini watabiyengki kung inugu keremiza piyengki ingeyeng laliyi keya ya kumula. Pilik legi nogo ini ngabelak Pabilong meibekka yengezuwage wezayelagi logo nawiligu iniyegi ngaiweki, yeiya. *Amoso 5:25-27*

44 Setepangko yemanewiliyegi Anotogo Kapiya Walektikke kaiyaragi kozak yeiya logo puwiliyegi ngago yeke langaktaga pelik yeiya, Tenigi yelibungang kokawili ngabelak kurung yeikwekkepekke koya puwekkerik puwiligu sela i walek namak Anoto puwili kiling yolurikki walimizagimak keremiza. Sela i walek pumak Anotogo Moseyegi ngiziweki waligelemiya mabilik panu keremizamak. Sela i yaka walek pumak puwiligi yango keya mareknganggwili kilingwekkerau wiziyamak.

45 Kalike Mose ibengwekke Yosuwa ngai keremiza logo pi kiling tenigi yelibungang kokawili ngabelak kurung yeikpok wiyawekke puwili sela i yaka walek pumak ngezewili kiling orowei kayima logo pelege ngabelakpekke kanda tenigi yelibungang kokawili nazuwagawili kiling ngai kela logo Anotogo nazuwagawili ngabelakpekka kiriwageliwei keleya logo tenigi yelibungang kokawili yana logo puwiligu sela i walekmak ngiza wazamiya. Keya sela i walekmak pulogo wizagoma keya ngai Tawitigu tenigi yelibungang kokawiliyegi ngai wiziyawekkeriktau wiziya.

46 Ngai Tawiti ngai wiziyawekkerik pi ngezebokko miziyengki Anotogo wazono miza, legi Anoto piyegi wazono kelemiya. Piliktikki wiyeke Tawitigu Anotoyegi pelik nguk meiya, O Anoto, ni Anoto tenigi yelibu yemane kokabek Yakopgibek. Nogo kelirik nugu ne nigi i walek yemane namak ngiza nowiyibene keleniweki, meiya.

47 Tawitigu Anotoyegi pilik waberek miza kapura pugu i yaka walek yemanemak ngiza ono, pigi marekpek yeikta Solomon meiyabokko Anotogi i walek yemanemak ngiza mowiya.

48 Kerewiyi, Anoto Yemizi Lewege Panubek i yongkambanuwiligu ngiziyengke yolu onobek. Purik yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nakko Kapiya Walektikke yungke pobilik kaiya pelik,

49 Anoto Yemizibokko pelik kai, Paka ngalege lemeng tung negi mogosirik, keya ngabelakpek neyegi panga kulengke nogo ngaiwekibek. Pilik legi negi i talikmak nakko negi ngizagi? Ma i ne pangka kumanagi namak talege ngizagi?

50 Nakkorau pangka mizagi ono, purik ne makngezego watabi paka ngalegeyeng keya ngabelak pobokkiyeng mabiyeng keremiza, Yemizibokko pilik kai, mena meiya. *Isaya 66:1,2*

51 Setepangko yemane ngagozak piyengki kerewiyi puwiliyegi pilik yeiya logo ngago yeke langaktaga pelik kozang yeiya, Ini yombanu Isileiliwili kangka inuwagiyeng kingyeng kelik. Wilek kang inuwagiyeng wilek kang yombanu Anotoyegi ngizi panu kumuli ono puwiligiyeng kelik. Keya inuwa wilek kang inuwagiyengko Anotogi ngagora weiweki kelemi ono, logo kerangang inuwagiyeng Anotogi ngagoragi waliya. Inuwa inuwagi yelibungang kokawili kelik purik inuwarau keya puwilirau wok mabiyeng Anotogi Kung Walekpek kik keya wezameli logo pugu kairagi kerewiyagirikki kiyebuk.

52 Inuwagi yelibungang kokawiligu yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyaga nak ngangang nagelemi nararau ono kani. Puwiligu yombanu ngago yombu pangka panubek lewagi puragi kozak kisawili yela. Keya pi kayima logo weik inuwago pi ulagiwiliyegi miza yana, keya inuwago pi ula kani.

53 Inuwa Anotogi loyeng weiyawili. Lo piyeng Anotogi angelawiligu paka ngalega inuwagi yelibungang kokawiliyegi yana logo puwiligu inuwayegi mele inuwagiyengke yana logo inuwa weiya kapura inuwa ngoluk piliktagi kiriwei mizi ono. Wameik, yeiya.

54 Togo Setepang ngago pugura weik yeik sawiya logo yombanu ngagozak piyengki kerewiyi puwili ngago puragi kerewiya koyimowei sisikmokko pangka ono miza logo kili puwiligiyeng ngiliti.

55 Kapura Setepang Anotogi Kung Walekpokko kola logo paka ngalege ngayang panu pakelageya tawizeige Anotogi ngaiwaktik keya Yisu Anotogi mele ngaigezikke luweza wizilege pakela.

56 Logo Setepangko pelik kaiya, Pakeli, nogo ngilumbek tiya wizilege pakeli logo yombanu ulogo paka ngalega kayimabek Anotogi mele ngaigezikke luweza wizilege, pakeli kaiya.

57 Puwekkerik yemanewili ngago pura kerewiyagirikki kiyebuk kopong puwili kerangang puwiligiyeng meleyengko nguk namizi waliya logo ngalizi kek kisa. Pulaga puwili mabuwiligu Setepangyegi nginda kuna.

58 Puwiligu pi yenge Yirusalem yerendaga yenge yerengke ulumi wageliwei kuna logo pulogo pi kingyengko ula.

Togo yombanu pi kingyengko ula puwili kagorik yeke ngalege puwiligiyeng pugusa logo yombu nawekke nakyegi mereke ngai wizeibene wiya. Pokki yeikta Saulu mei.

59 Puwiligu ngoluk Setepang kingyengko ulageya koyigeya Setepangko Yemizi Yisuyegi waberekmekke ngalizi pelik meiya, Yemizibek Yisu, kung nogobek mize, meiya.

60 Logo Setepang pongo ngabelakpekke ingeyau laliya logo ngereke waberekmekke ngalizi pelik meiya, Yemizibek, kaile puwiligu neyegi miza pera nugu puwiliyegi kanga yanagirikki kumuli nagani, pugu pilik meiya logo pi ibeng.

8

1-3 Keya Saulu puragi pakela logo pelik kumula, Puwiligu Setepang kingyengko ula logo pi ibeng purik pangka mena miza.

Setepang pilik ibeng sa logo yombanu Anotoyegi kiriwei panu yoluwiligu Setepangki yasurik waliyageya keya piyegi ngalizi ingkeya ngabik miza.

Wok puwiligu Setepang kingyengko ulabokka weik yombanu Yisuyegi ngizi kumuli onowiligu Yirusalem yerendage yombanu Yisuyegi ngizi kumuli nawilirau weik pulaga ngangang yemane panu keleya logo puwili ngangang yemane wagela. Keya yombu nawekke Saulubokyegirik pi yombanu Yisuyegi kiriweimok mamok yeikkirikki keli logo pi i puwiligiyeng mabiyengke kuna logo namakka namakke yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili iza kelegeya iza orowei wigirimakke wigira wazaya miza. Piliktikku mizagewiyege Yisuyegi kiriweiwili mabuwili nalaga nalege kazi luwa ula mela, nawili ngabelak Yudaya meibekke yerengyengke kuna, keya nawili ngabelak Sameriya meibekke yerengyengke kuna. Puwili mabuwili pilik kuna kapura yombu aposolowili kuna ono, puwili Yirusalem yerendaga mabulogo koya.

4 Togo Yisuyegi ngizi kumuliwili nalege luwa ula mela puwili wale mabiyengke ngago Yisuyegi langaira kozak yei kambela.
5 Pilip ngabelak Sameriya meibekke yereng Sameriya meirage kambela. Pulogo kanda yongkambanuwiliyegi ngago Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabekyegi langai puragi kozak yeiya.
6 Yongkambanu kolokngagono wawere ulawili Pilipgu kairagi kerangang mana logo puwili mabuwili piyegi kerewiya keya pugu Anotogo keke miziyeng mizirikki pakela.
7 Piyeng pelik, kerewawili yongkambanu puwiligu ngai puwiliyaga welagela ngalizi ingkeya kelele kisa meli lewa, keya yongkambanu inge keya mele ibengwili yombiyangai wazaya, keya yongkambanu ingeyeng korowali ma songono mizawili yombiyangai wazaya.
8 Piliktikki wiyeke yongkambanu Sameriya yolu puwili wilikwilikmokko pangka ono.

9 Yereng purage yombu yeikta Saimon mei nak yolu. Pi watagak yemaneyeng mizi mizibek logo pokko pilikyeng mizi puwekke purik yongkambanu Sameriya yoluwili lelengkiri mizi. Pi ngezebokko puwiliyegi ngezebekyegi langai pilik yei mizi, Ne yombu yemizi inugubek yei mizibek.
10 Logo yerengke yemanewili keya songonowilirau puwili mabuwili piyegi mereke kerangang mana mizi. Puwiligu piyegi kumularik pi Anotoyaga kayimabek mizi logo Anotogi kozang yemanelei meibek.
11 Pugu kang kolokngagonoyengke watagak yemaneyeng miza kopong yongkambanu kolokngagono Sameriya yoluwili lelengkira logo piyegi kiriwei mizi.
12 Kapura Pilipgu ngago wazono Anotogi ngaimekki ngai pura keya Yisu Kilisibekki yeiktaga yombanuwili Anotogi ngai purage kiliyiweki puragi kozak kaiwekke puwiligu ngagoragi ngizi panu kumula logo Pilipgu puwili kaimela, yombuwili keya yongokwilirau kaimela.
13 Saimon ngezebektau ngagora ngizi panu kumula logo kaimela. Pi kaimela logo Pilip kiling yongomo mizageya wizimowei pugu Pilipgu watabi yemane Anotogo keke miziyeng keya watabi pi Anotoyaga kozanda kilimbek mizi piyeng mizi purikki pakela wiziga pi lelengkira.

14 Pulaga yombu aposolowili yenge Yirusalem yerengke yongkambanu Sameriya yerengkewili Anotogi ngagoragi ngizi kumularikki kerewiyawekkerik puwiligu Pita keya Yowan yongkambanu Sameriya yerengke Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi wezayela.

15-16 Piyau pulogo kanda piyaugu puwili ngago Yisuyegi langairagi ngizi
kumula logo Yisugi yeiktage kaimeli kele kapura Anotogi Kung Walekpek
ngoluk yenge puwiligi yungke kiliya ono purikki pakela.
17 Tegi puwili Anotogi Kung Walekpek weibene Pita keya Yowangu
puwiliyegi mele piyaugiyau walamiya logo puwiliyegi waberek mizageya
koyigeya Anotogi Kung Walekpek yenge puwiligi yungke kiliya.
18 Togo Saimongu keriyarik Anotogi Kung Walekpokko yombanuwiligi
yungke kiliya purik aposoloyaugi meleyeng puwiliyegi walamiya purikku
mamiza legi Saimongu kingyeng Pita keya Yowangu weibene yana logo pelik
yeiya,
19 Nogo namele ma nakki ngalege mele nogozik walamiya logo Anotogi
Kung Walekpek namele ma nakki yungke kiliyagiweki kangka iwakagibek
weiweki. Tegi yaligu kozambok neyegirau nani, yeiya.
20 Kapura Pitago pelik meiya to mela, Anotogo yeik nanagi piyeng ni
kingyengki ngane weiyagi nobiyeng miza legi ni keya king nuguyeng yereng
yezi kusagi onozik ngori puragi kuni.
21 Wilek kang nugubek Anotogi wirege pangka ono legi ni yawe peraga
wale nariktau mizagi onobek ma ni te kiling yawe mizi piyengki saweliwei
yawe mizagi onobek.
22-23 Tegi ni kaile nuguyengki kuneng mizimo keya kaile nigi piyengka
kowitageya wizimowei Anotoyegi waberek mizimo. Purik nogo keriyirik
ni kozambek weiyagirikki yagolok kelimokko kolabek keya ni ni makngeze
lewege mizibek, keya ni kazing kaileyengko wigira wazaniyabek legi
Yisuyegi wilek kang nugubek kowitageya wizimowei Anotoyegi waberek
miza logo pugu kumula kaile pilik piyeng tumulibene waberek mize, meiya.
24 Pilik kai legi Saimongu Pita keya Yowanyegi ingi ngaungaumek kiling pe-
lik meiya, Yaligu Anotoyegi negi waberek mizi logo yaligu pilik kai piyengka
nara neyegi pilik mizagi onoweki, meiya.
25 Pulaga Pita keya Yowangu yongkambanu Sameriya yerengkewiliyegi
ngago Yemizibekyegi langairagi kozak yeiya keya watabi piyau ngezeyaugu
Yisuyegi langai iwaka piyengki kozak yeiya logo piyau Yirusalem
yerengke kandobela. Piyau yorik ngabelak Sameriyabekke yereng
kolokngagonoyengke yongkambanuwiliyegi ngago wazono Yisuyegi langai
puragi kozak yei kambela.

26 Wok nakke Yemizibekki angelawiliyaga nakko Pilipyegi kanda pelik
meiya, Ni kangweki kangkere miza logo kazing paka Yirusalem yerengka
pongo yereng Kasa meiragi, kazing kurung yeiktikke puluweng neing kam-
bele, meiya.
27 Tegi Pilip kangkere miza logo weik kambela. Pongo kazingke yombu
yemanebek ngabelak Itiyopiya meibekkabek yabekelege. Pok yombu yeik
yemanera kilimbek, keya pi yenge Itiyopiya puwiligi Kuwin Ngai yeikta
Kandesi meimelegi kingyeng mabiyengki ngaibek. Yakabok paka Yirusalem
yerengke Anotogi i walek yemanemakke Anotoyegi ingeyau laliyi keya ya
kumuli kambela logo
28 yorik pi pigi karek osimokko ulumimakke ngalege mogosa logo wiriya.
Pi ngalengale kunimoweirik pi Kapiya Walek yombu Anotoyaga ngagora
weiyabek Isaya meibokko lende mizarik sangkeli kuna.
29 Pulaga Anotogi Kung Walekpokko Pilipyegi pelik meiya, Pangalege
kune, logo karek osimokko ulumowei pumakke saweliwei ngabelak libu
kune, meiya.

30 Pilip nginda kuna logo pi yombu Kapiya Walek Isaya poropekpokko
lende mizarik sangkelirikki kerewiya. Tegi Pilipgu piyegi pelik nguk meiya,
Nugu sangkeli pura nugu iwakara ma yeikta, meiya.
31 Yombu ngaibokko Pilipyegi pelik meiya to mela, Talik miza logo ne
iwakagi purik nakkorau neyegi waligeleniya ono legi. Logo ni ne kiling yeke
ngalege karek negi osimokko ulumimakke mogosi koli, meiya. Tegi Pilip kari
osimokko ulumimakke tameneng meiya logo piyegi saweliwei mogosa.
32 Anotogi Kapiya Walektikki pugu yaka wale sangkela purik perik,
Pi memengmek nagiweki uliweki nakko miza orowei kang mabilikmekke
kuna, pi memeng songono nakko memengmekki lekpek ngeliwekke
kelele kai ono pilikmek kelik, pi ngago nararau kaiya ono.
33 Pi momanenda wiya keya ngagozak pugura waberek miza ono. Nakko
pigi yango keya marekngangwiliyegi kozak yeiyagi langai ono purik pigi
ngabelakpekke wik wiziyara weik yeik kopong. *Isaya 53:7,8*
34 Ngago lang purik lende miza wizilege sangkela logo ngaibokko Pilipyegi
pelik nguk meiya, Nugu neyegi kozak nei, Yombu ngago pura Anotoy-
aga weiyabokko kaibok takyegi kai, pi ngezebokko ngezebekyegi kai ma
nazuwaga nakyegi kai yagenda, pilik nguk meiya.
35 Tegi Pilipgu piyegi pelik meiya, Ngago nugu sangkela pura Yisuyegi
langai kai yagenda, pilik meiya logo ngago puragi ngaibekyegi waligelemiya
logo ngago wazono Yisuyegi langai piyeng mabiyeng kozak meiya.
36 Togo piyau ngalengale kazing libu tagoleige kai luwang songonobekke
tabunda logo ngaibokko Pilipyegi pelik meiya, Kai nak pek kani, ne kaimeli-
weki keli. Nangaiyengko kazing ne kaimelagimek waliyi wazami, meiya.
37 Tegi Pilipgu piyegi pelik meiya to mela, Tamizeige ni Yisuyegi wilek
kang nuguyeng mabiyengko ngizi panu kumuli purik mabura ni kaimelagi,
meiya. Logo ngaibokko pelik meiya, Ne pilik mizi, Yisu Kilisibek pi Anotogi
Marekpek purik nogo ngizi panu kumuli, meiya.
38 Togo ngaibokko karek osimokko ulumimak oroweibekyegi wila wiy-
ibene meiya logo Pilip keya ngaibek mabiyau kaibekke kiliya kula logo
Pilipgu pi kaimela.
39 Piyau kaibekka yangalekta mabuwekke Anotogi Kung Walekpokko Pilip
miza orowei kuna. Ngaibokko pi ngereke pakela ono, kapura pi kazingmek
neing kunarik wilek kang pugubek wilikwilikmokko pangka ono kuna.
40 Togo Anotogi Kung Walekpokko Pilip miza orowei kuna logo pi yenge
yereng Asoto meirage wazamiya. Pilip ngezebek Asoto yerengke wiziyarikki
pakelawekke pi yereng pura wiya logo ngabelak libu kunimowei pugu
yongkambanu yereng mabiyengke yoluwiliyegi ngago wazonoragi kozak
yei mizi kambeleige pi yenge Sisariya meirage lewagela.

9

1-2 Pilik mizi kandik yombu yaka Saulu meibokko pi yongkambanu Yisu
Yemizibekyegi kiriweiwili ngago kazi mizagiyengka yei keya nawili yeli kai
kang kuna. Pi yombu kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi kambela
logo nguk meiyarik pugu pi kapiya narik lende miza logo maniweki. Kapi-
yarikku kairik Saulugu yongok keya yombu inigi tepekke kazing Yisu Yem-
izibekkimekki kiriwei mizi mologabok kebangkela logo yenge Yirusalem i
wigirimakke wigiriweki iza orowei yo purik pangka, kai. Logo Saulugu
kapiya purik weiya logo pongo Tamasiko yerengke i walek songono Yudaw-
iligiyengki ngaiwiliyegi yani kangkirik.
3 Pi kapiyarik weiya logo pi weik pongo Tamasiko yerengke kambela.
Keya pi pulogo yerendage mereke kandaweki mizi pura ngaiwak paka

ngilumbekkerik pigi ngalege nguk namizi ngela mana logo ngaiwaktikku pi
yawereng kelemiya.
4 Pi ngabelakpekke kawiye wala logo kili narago piyegi pelik kairikki pi
kerewiya, Saulu, Saulu, nugu ne ngangang kelenira nangki, meiya.
5 Tegi Saulugu pelik nguk meiya, Yemizibek ni tak, meiya. Pugu pelik
meiya to mela, Ne Yisu nugu ngangang kelenibok.
6 Yangalek mei logo yeke yerengke kiliya kune logo pulogo nakko niyegi
yawe nugu mizagiyeng kozak neiyagi mena, meiya.

7 Pulaga yombu Saulu kiling kayima puwili weik ngoluk luweza, puwiligu
kele kilira kairikki kerewiya kapura naktau pakela ono.
8 Saulu ngabelakpekka yangalek meiya logo wire puguyau ngaiwila ka-
pura pugu watabi nayendau pakela ono, purik wire puguyau kusa kopong.
Tegi puwiligu pi mele puguzikka weiya logo yaliwei yeke Tamasiko yerengke
miza orowei wiriya.
9 Wok neyauganak piyeng pi wireyau kusa wiziya keya puwekkerik pi
ngeragi nayeng ni ma kai nak ni miza ono.

10 Yeke Tamasiko pulogo yombu Yisuyegi kiriwei nak yeikta Ananiya
meibek yolu. Yemizibokko piyegi wangakyeng kelik narage pelik meiya,
Ananiya ni talege meiya. Tegi pugu pelik meiya to mela, Yisu negi Yemizibek,
ne pelege, meiya.

11 Togo Yemizibokko piyegi pelik meiya, Yangalek mei logo panga kazing
wale yeikta Pangka Pangka meimekke kune, logo yombu Yuras meibekki
imakke yeke ige yombu wireyau kusa nak yeikta Saulu mei yereng Tasasi
meiragabek wizi penangai mena ngago meimo.
12 Pok neyegi waberek mizageya wizimoweiwekke nogo pi wangak nara
mana logo pugu yombu yeikta Ananiya mei nak pakela logo pok ni logo ni
kalike piyegi kanda pi ngereke wireyaugu pakelibene mele nuguyau pigi
ngalege walamiyagi.

13 Pilik kai legi Ananiyago Yemizibekyegi pelik meiya to mela, Kapura
Yemizibek, yongkambanu kolokngagonowiligu neyegi kisirik yombu pokko
paka Yirusalem yerengke yongkambanu Yisugi puwiliyegi ngangang kaile
panu keleyi mizi, kisi.
14 Keya pi yombu niyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubekyaga
pangkara weiya logo pongo Tamasiko pelege kanda yongkambanu nugu
puwiliyegi sawelibene yeik nuguragi ngago nei mizi puwili kebangkelag-
ibek, meiya.
15 Logo Yemizibokko Ananiyayegi pelik meiya, Purik wameik kapura weik
nogo pi neyegi yawe miziweki sawiya mena ni piyegi kune. Pi keli nogora
mizagibek logo nogo pi yongkambanu Yuda onowili keya puwiligi King
Ngaiwili keya yongkambanu Isileili puwiliyegirau wezamela logo pugu yeik
nogorage kuna logo neyegi iwaka sibene kozak yei mizagibek.
16 Keya ne makngezego pi waligelemiyagi purik yeik nogoragi wiyeke pi
ngangang nara nalikyeng keya kuneng nara nalikyeng wagelagi, meiya.

17 Togo Yemizibokko Ananiyayegi pilik mei legi Ananiya kambela logo i
yaka pumakki yeke ige la logo mele puguyau Saulugi ngalege walamiya.
Pugu Sauluyegi pelik meiya, Saulu, nogobek, Yisu Yemizibek, ni pongo kaz-
ingke pelege wiriyawekke niyegi tabundabok ngezebokko ne wezanela. Ni
ngereke wireyau ngaiwile logo pakeliweki keya Anotogi Kung Walekpokko
niyegi wilak sibene pugu ne wezanela, meiya.

18 Pilik miza ngizige watabisimekki sanga piyeng kelik nayeng Saulugi
wireyauga kawiye wala logo pi ngereke wireyau ngaiwila. Pi luweza logo
nakko pi kaimela.
19 Pi ngeragi na wizigeya kozang pugubek ngereke yo.

Pilik miza logo Saulu pulogo Tamasiko yerengke mawinda wok nayeng
Yisuyegi kiriwei puwili kiling wiziya.
20 Pi i walek songonoyengke kemenak kuna logo yeke ige la logo yongkam-
banuwiliyegi Yisuyegi langai kozak yeiya. Pugu puwiliyegi pelik yeiya, Yisu
Anotogi Marekpek kani, yeiya.
21 Keya yongkambanu piyegi kerewiyawili mabuwili lelengkira logo pelik
kisi, Pobok yombu paka Yirusalem yerengke yongkambanu Yisugi yeiktaga
puwiliyegi sawelibene ngago mei mizi puwili yelageya wiziyabok ma? Pi
pelege pilik kumuli puwili kebangkela logo yombu Anotoyegi kolak mizi-
wiligi ngai yemane panubekyegi iza orowei yogirikki weraga pelege kay-
imabek ma, kisa.
22 Kapura Saulugu ngoluk ngago Yisuyegi langaira kozak kai mizi keya
pugu kozak kaira kozandago kola keya pi mawiyarekka kozak kai purik
pugu kaiyeng mabilik kozandago mawiyarekka kola mizi. Keya ngago pugu
kaiyengko wameik Yisu Kilisibek mizi logo Yuda Tamasiko purage yolu
puwili piyegi kanga meiyagi langai nayeng ono.

23 Wok kolokngagono weik miza logo Yudawili wawere ula logo kazing
Saulu ulagi namekki kozak kela.
24 Kapura puwiligu kozak kela piyeng nakko piyegi kozak meiya. Puwili
pi ulagirikki wiyeke pi yerenda wiya nelegi puwili yerendagi kangyengke
kusaga yoklongko ngai kelemiyageya koyima.
25 Kapura wok nakke kusage Saulugu Yisuyegi iza orowei wiriya nawiligu
pi miza logo pi leng kikkikke wazamiya logo wibek neing lemeng yemane
kingyengka keremiza logo yerenda yawereng kelemiyamekki yungu tiya
narikke pongo ngabelakke wazamiya.

26 Pulaga Saulu paka Yirusalem yerengke kang yongobela. Keya pulogo
kanda pura pi Yisuyegi kiriweiwiliyegi sawelagi nobiyeng miza kapura
puwili mabuwili piyegi kazi miza logo puwili pi Yisuyegi ngizi panu kumuli
puwiliyaga nak miza ono.
27 Togo yombu Panabas mei nak ngago pugu kozak kai puragi ngizi
mena miza logo pi Saulu miza orowei panga yombu aposolowiliyegi kuna.
Puwiliyegi kanda Panabasgu puwiliyegi Saulugu Yemizibek pongo kazingke
pakela purikki kozak yeiya logo Yisugu piyegi ngago kozak meiya piyengki
kozak yeiya. Pi puwiliyegirau Saulugu pongo Tamasiko yerengke Yisugi
yeiktage ngagora liyandek namizi kozak yeiya puragi kozak yeiya.
28 Togo Saulu aposolowili kiling wiziya logo Yirusalem yerengke kozang
sara wizimowei yongkambanuwiliyegi ngago wazono pura Yisugi yeiktaga
kozak yei yongomo mizi kambela.
29 Pi Yuda Kirik ngago yeiktage kisi puwiliyegi kozak yei keya puwili kiling
kela yongomo miza kapura puwiligu pi ulagi nobiyeng miza.
30 Kapura yombanu Yisuyegi ngizi wamenara kumuli puwiligu puragi
kerewiyawekke puwiligu Saulu pongo yereng Sisariyaraga miza orowei
kambela logo pulaga pi ngabelak Silisiya meibekke pigi yereng Tasasi mei
purage kang wezamela.

31 Togo pulaga tek narik yombanu Yisuyegi kiyebuk mizi puwili yongkambanu yenge ngabelak Yudaya meibekke yolu puwili keya ngabelak Kalili meibekke yolu puwili keya ngabelak Sameriya meibekke yolu Yisuyegi ngizi panu kumuli Yisugi yeiktage wawere uliwili yeikta Yisugi I Walekmak meimak puwili mabuwiliyegi ngangang nayendau keleya ono, puwili yombiyangai yolu logo Anotogi ngagoyengki kiriwei mizi keya Anotogi Kung Walekpokko puwiliyegi sawelarikku puwili kozang keleyi keya yemane si kunimowei Yemizibekyegi ya kumuli keya yombanu kolokngagono nawilirau Yisuyegi ngizi panu kumuli.

32 Pita kabelak mabiyengke yongkambanu Yisugi puwiliyegi keriyi yongomo miza. Kang narage pi yereng Lida meirage kambela.
33 Pulogo pi yombu yeikta Iniya meibek melegulang kelemiya. Iniya pi inge keya mele ibembek logo pi ngezebektau yangalekta wei mizi ono, pi lalektage ngalege kirisimasi melenazik keya nazikka neyauganara wizagomibek.
34 Togo Pitago piyegi pelik meiya, Iniya, Yisu Kilisigu ni weik yombiyangai keleni mena yangalek mei logo tungka nuguyeng pangka pangka keleme, meiya. Pilik kai legi nguk namizi Iniya yangalek meiya.
35 Logo yongkambanu yereng Lida keya yereng Serong meiyauge yoluwili mabuwiligu Iniya wei mizirikki pakela logo wilek kang puwiligiyeng kaileyengka kowita logo Yisu Yemizibekyegi sawela.

36 Yereng Yopa meirage pulogo Yisuyegi kiriwei yongok yeikta Tabita meimele yolu. Yeik pugura ngago yeik Kiriktage Tokasi mei. Pi wok mabiyeng ngezemologo yawe wazonoyeng mizi keya watabiyengki yeikwiliyegi saweli mizimele.
37 Pi pilik mizageyara pi kemegeme miza logo ibeng. Puwiligu kazing puwiligu mizimekke kiriwei yasu pugurik kaigesa logo i yeke ngalegemakka yeke ige wiya.
38 Yereng Yopa pura yereng Lida mei puraga koweige ono logo Yisuyegi kiriwei Yopa yoluwiligu Pita yereng Lidaraga yolurikki kerewiyawekke puwiligu yombanu ngagora orowei neyau ngago pelikta Pitayegi meiweki wezayela, Teniyegi ngezangai wiriyimo, meiya.
39 Tegi Pita kangkere miza logo ngagora oroweiyau kiling kambela. Pi kandawekke puwiligu pi i yeke ngalege yasu Tokasigirik wiyamakke miza orowei yabela. Yongok komatewili mabuwili Pitayegi nazuwa nazuwa yawereng kelemiya logo ingkeya ngabik kelemiyageya koyimowei piyegi watabi wakiyagi Tokasigu pi wikwekke ula piyeng waligelemi, kelemiya.
40 Pitago piyengki pakela logo puwili mabuwili iga welagela wezayela logo pi ingeyau laliya logo Anotoyegi waberek miza. Pi pilik miza logo pi yasurikke kowita logo pelik meiya, Tabita, yangalek mei, meiya. Logo Tabita wire puguyau ngaiwila logo pi Pitayegi pakelawekke pi mogosa.
41 Logo Pitago melezik mana logo piyegi sawela logo luwe wazamiya logo yongkambanu Yisugi puwiliyegi wik miza oroweirik yana.
42 Pulaga ngago yongok ibengmele ngereke wik yolu puragira Yopa yerengke pulogo ululu miza mela. Keya yongkambanu kolokngagonowili Yisu Yemizibekyegi ngizi panu kumula.
43 Pita Yopa yerengke pulogo wok kolokngagonoyeng wizagoma. Pi yombu liyeng pulumakau korikyengka watabi keremizibek yeikta Saimon meibek kiling wiziya.

10

1 Ngabelak Sameriya meibekke yereng naragi yeikta Sisariya mei logo
Sisariya yerengke pulogo yombu Yuda ono nak yeikta Konurus meibek, yolu
logo pi Rom Ami ngai wale narikke ngaibek. Ngai pumokki yeikta Itali
Ngaimek meimek logo pi puwiligi ngaibek.
2 Pi Yuda onobek kele kapura pi ibuwili mabuwili Anotoyegi kazi mizi
keya piyegi kiriwei panu yolu. Pi Yuda watabiyengki yeikwiliyegi king yani
mizibek keya pi Anotoyegi waberek mizi mizibek.
3 Wok nakke yokmek panga luwegewekke yombu yakabek wangakyeng
kelik nara wire puguyaugu pakela. Konurusgu Anotogi angela nak piyegi
lewarikki pakela logo pelik meiya, Konurus, meiya.
4 Tegi Konurus angelabekyegi ngai yuke panu kelemiya logo kazi mizara
wizimowei pelik meiya, Yemizi nogobek, talik, meiya.
Pulaga angelabokko piyegi pelik meiya to mela, Anotogo niyaga waberek
nuguyeng keya yawe nigi watabiyengki yeikwiliyegi king yani purarau
niyaga weiya logo pugu niyegi wazono mizagi
5 tegi nugu yombu ngago orowei nawili yereng Yopa meirage yombu nak
yeikta Simong Pita meibokyegi ngago pelikta kiling wezayele, Neyegi koli.
6 Yombu Pitabok yombu Saimon liyeng pulumakau korikyengka watabi
keremizibokki i yenge wizambekke kerelege ngizamakke yolu, meiya.
7 Pilik meiya logo Anotogi angelabek pi wezami kambela. Logo Konurus
yombu neyauganak piyegi wiriyibene ngago yeiya, Neyau i pugumakke
piyegi yawe miziyau keya nak pigi ngai sawelibek logo pirau Anotoyegi
kiriwei panu yolubek.
8 Konurusgu puwiliyegi watabi wangakta kelik puraga kozak meiya piyeng
mabiyengki kozak yeiya logo panga Yopa yerengke wezayela.

9 Puwili Sisariya yerenda wiya logo puwili kang kang kelemi kayimeige
wok kalikebekke puwili yoklongko panga Yopa yerendagi mereke logo Pita
imakke yeke ngalege waberek miziweki yabela.
10 Pi yagasi keli logo ngeragi nayeng nagi keli. Togo puwili pigi ngeragi
nagiyeng ngoluk kai mizageya keya pi ngai yuke panu tawizeige pura pugu
wangakyeng kelik nara pakela.
11 Pitago pakelarik pelik, ngilumbek tiya logo kagorik wilangka unatuba
panu narik kelik sobong mangoriktau onoyengka wiramiya narik logo nga-
belakpekke pelege yeragelege.
12 Purikki yenge yungkerik watabi nalangai nalangai ngabelakpekke wata
inge mangobektau onowili keya kemale keya winak wizingwili wakiya.
13 Pulaga kili narago Pitayegi pelik meiya, Pita, yangalek meiya logo
watawili ula logo ne, meiya.
14 Kapura Pitago pelik meiya to mela, O Yemizibek, pilikki ono. Wata
puwili teni Yudawiligi lorago pangka ono kaiyawili logo ne ulogo ngeragi
Yudawiligi lorago pangka ono kaiya piyengka nayendau ne na ono, meiya.
15 Pulaga kili purago piyegi mawinda pelik meiya, Watabi Anotogo pangka
nagiyeng kaiya piyeng nugu nanigiyeng mizi nagani, meiya.
16 Kili purago kang neyauganara watabi pilik kaiya piyeng miza logo
piyeng ngereke paka ngilumbekke orowei yongo la.
17 Piyeng pilik miza logo Pita ngezebek wangakyeng kelik peragi solorik
talik kai yagenda miza legi ngoluk kumulageya wiziya logo tawizeige pura
yombu Konurusgu wezayelawili wiriya logo Saimongi imak talege miza legi
weli keya nguk yei miza logo kanda imakki yerengke kandikke luwezara
koya.

18 Puwiligu ngalizi pelik kisi, Yombu yeikta Simong Pita meibek pelege yolu
ma yeik, kisa.
19 Pita ngoluk wangakyeng kelik puragi kumulageya tawizeige An-
otogi Kung Walekpokko pelik meiya, Kerewiye, yombu nazuwaga neyau-
ganakwili niyegi weik weli lewa mena ni yangalek meiya logo kando kule.
20 Nugu Yuda ono puwili kiling kangkirikki wilek ngelek kumuli nagani,
purik puwili niyegi nogo wezayelawili kani, meiya.
21 Togo Pita imakki ngalega yerageya logo yombanu puwiliyegi pelik yeiya,
Ne yombanu inuwago welibok, inuwa nangaiyengki wiyeke pelege kayima,
yeiya.
22 Tegi puwiligu Pitayegi pelik meiya to mela, Tenigi ngaibek Konurus
Rom Amiwiligi ngaiwiliyaga nakko tonuwa wezayela. Pi pangkabek keya
Anotoyegi kazi miza logo pugu mizagi keli piyeng mizibek keya yongkam-
banu Yudawiligu piyegi pakelirik wazonobek mizibek. Anotogi angela
walek nakko piyegi pelik kozak meiya, Pitayegi ngago meimo, i nugumakke
wiriyibene logo ngago pugu kai piyengki kerewiyiweki, mena meiya, meiya.
23 Tegi Pitago puwiliyegi pelik yeiya, Ige koli, yeiya logo wokpokko kusage
pulogo puwili pi kiling iwek kola.

Puwili iwek kola logo wangane pura Pita kangkere miza logo puwili
kiling kambela. Yombanu Yisuyegi ngizi wamenara kumuli pongo Yopaga
nawilirau puwili kiling kambela.
24 Wok kalikebekke puwili panga Sisariya yerengke lewagela. Pulogo
Konurus Simong Pitayegi yuke wizilege keya Konurusgu pigi ingembuwili
keya pigi kewengkewilirau menalege ngago yeiya logo puwili mabuwili yuke
koya.
25 Pita yeke ige kiliya liweki tamizeige Konurus Pitagi ingewerege ingeyau
laliya logo piyegi ya kumuliweki miza.
26 Kapura Pitago pi luwezibene kelemiyageya wizimowei pelik meiya,
Luweze, purik nerau yeik yombanubek mena, meiya.
27 Togo Pita ngago mei kunimowei Konurus kiling yeke ige kuna logo
yeke ige kanda yongkambanu kolokngagono yaka wawere ula koyawiliyegi
pakela.
28 Logo Pitago puwiliyegi pelik yeiya, Teni Yudawiligi loyengkirik pelik kai,
Teni Yudawili Yuda onowili kiling mogosa yolu nagani ma ngagogeya mizi
nagani ma i keya yaweyeng menalege kira waliyi mizi nagani, kai purik ini
makngezego iwaka panu. Keya Yuda onowili Anotoyegi inge laliyi keya ya
kumuli onowili kopong puwili kiling yolu mizi purik pangka ono purikki teni
Yudawili kumulizo, kai keya puwili nazuwagawili purikki teni kumulizo,
kai. Kapura Anotogo neyegi waligeleniya pera nogo yombanu nak kaile ma
nazuwaga nak purikki kumuli nagani kai keya Anotogo miziweki pangka kai
piyeng nogo pangka mizagi ono mizi nagani, kai.
29 Tegi ne ini kiling yolu purik pangka. Piliktikki wiyeke inugu neyegi
ngago neiyawekke ne ketaga kaiya ono. Pelik mena, nogo ni Konurusyegi
nguk nei, Nangki wiyeke ni ne nizi wari wezanela, meiya.
30 Tegi Konurusgu pelik meiya to mela, Wok mangobektau ono ulogo
yokmek mabobilik panga luwegewekke ne i nogomakke Anotoyegi waberek
mizageya tawizeige nguk namizi yombu kagorik simbele langiya narik
wakiyabek negi wirege luweza wizilege.
31 Logo pugu pelik kai, Konurus Anoto waberek nugumekki kerewiya keya
yawe nigi watabiyengki yeikwiliyegi king yani purarau keremareke ono,
logo pugu niyegi wazono mizagi.

32 Yombu nawili yereng Yopa meirage yombu nak Simong Pita meibekyegi
ngago mei wezayele. Pi yombu Saimon liyeng pulumakau korikyengka
watabi keremizibekki imakke yenge wizambekke kerelege ngizamakka wizi
penangai, mena neiya.
33 Tegi mabuwekke ne niyegi puwili kang wezayela logo ni weik lewa purik
wazono. Teni mabuwili weik menalege Anotogi wirege pelege Anotogo
niyegi kaibene keleniya piyengki kerewiyiweki teni yuke yolu, meiya.

34 Togo weik Pitago puwiliyegi pelik kozak yeiya, Nogo weik iwaka. An-
oto yewizekkazek mizi onobek, pugu yongkambanuwili keleyirik menalik,
purik wameik.
35 Namele keya nak piyegi kazi miza logo pugu mizagi keli piyeng mizi
mologabok pugu puguwili mizi, Yudawili keya Yuda onowilirau.
36 Keya nogo kumularik ngago wazono teni Yudawiliyegi wezamela pura
logo ini kerewiya, pura pelikta, Yisu Kilisibekki ibendago yongkambanuwili
Anoto kiling ya wamenara wazaya logo pi Yisu tenigi Yemizibek logo pugu
yongkambanuwili mabuwiliyegi ngai yolu.
37 Keya watabi yemane ngabelak Yudaya meibekke miza piyeng inuwa
iwaka, Yisu yombu yereng Nasaretegabekyegi langai piyeng. Piyengki
solorik Yowangu were Anotogi ngagoragi kozak kaiya logo yongkam-
banuwili kaimela logo pi Yisurau kaimela logo Yisu ngabelak Kalili meibekke
yawe pugura solo miza.
38 Keya Anotogo Yisu pugu keli panubek miza logo piyegi pigi Kung
Walekpek keya pigi kozang purago wilak sibene kelemiya. Keya Anoto pi
kiling kopong Yisu wale mabiyengke yongomo mizi kuna logo pulogo pugu
yongkambanu Sadangko ngaiwili yombiyangai wazaya keya yongkambanu
nawiliyegirau saweli miza.
39 Togo piyeng Yisugu ngabelak wale Yudawiligi mabiyengke mizayeng
keya puwiligi yereng yemane panu Yirusalem meirage miza piyendau
mabiyeng tenigi wirege miza. Tonugu pakelarik puwiligu pi yengeleileige
nili ula logo pi ibeng kapura wok neyau wiziya logo
40 wok kalikebekke Anotogo pi ibendaga ngereke wik yangalekta waza-
miya.
41 Yisu yongkambanuwili mabuwiliyegi tabunda wiriya ono kapura teni
Anotogo izawiliyegi keke tabunda wiriya. Pi ibendaga yangalek meiya logo
tonugu purik pakela logo pi kiling kai ni keya ngeragi ni miza.
42 Keya pugu teniyegi ngago miziweki nara yana logo yongkam-
banuwiliyegi pigi ngago wazonoraga pi Anotogo yongkambanu ngoluk wik
yolu puwili keya ulogo ibeng puwilirau ngagozak keleyiweki sawiyabektikki
kozak yeiweki teniyegi kozak yeiya.
43 Koka walaka yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisawili
mabuwili ngago pokyegi langaira Kapiya Walektikke lende miza keya pelik
kisa, Yongkambanu pokyegi ngizi panu kumuliwili mabuwili Anotogo kaile
puwiligiyeng yakabokki yeiktaga tumula logo keremareke wezamelagi, kisa,
yeiya.

44 Pita ngoluk kozak yeiyageya tawizeige pura Anotogi Kung Walekpokko
weik yongkambanu Yuda onowili ngago puragi kerewiyawili mabuwiliyegi
ngaiweki wilak kiliya.
45-46 Kung Walekpokko puwiliyegi ngai purikku puwili ngago yeikyeng
nak naraga kisageya koyimowei Anotogi yeikta yongolok mei. Yuda Yopa
yerengka Yisuyegi ngizi kumuli Pita kiling kayimawiligu purikki pakela logo

puwiligu lelengkira purik Anotogo pigi Kung Walekpek Yuda onowiliyegirau
wilak kiliyaweki yeik yana.
47 Pulaga Pitago Yuda pi kiling panga Yopaga kayimawiliyegi pelik
yeiya, Yongkambanu pewili tonugu Anotogi Kung Walekpek weiya mabilik
puwilirau weiya, tegi takkorau yongkambanu pewili kaibokko kaimelagirik
waliyagi ono purik puwili weik Anotogi yongkambanuwili.
48 Tegi Pitago puwiliyegi inuwa mabuwili Yisu Kilisigi yeiktaga kaimelizo
yeiya. Logo Konurusgu Pita puwili kiling wok nayeng wizeiweki nguk meiya.
Togo Pita puwili kiling wizagoma.

11

1 Pita puwili kiling wizigeya yombu aposolowili keya yongkambanu
Yisuyegi ngizi wamenara kumuli Yudaya ngabelakpekke yoluwiligu Yuda
onowilirau Anotogi ngagora weiya logo Yisuyegi kiriwei mizi purikki
kerewiya. Kapura puwili nawiligu kozang kumula Yuda ono nakko Yisuyegi
ngizi kumuli puwekkerik pi yombu korikwekki korik ngalege puwek ngela
logo pi Anotogi yongkambanuwiliyaga nak miziweki.
2 Togo Pita Konurus wazamiya logo Yirusalem yerengke kang yongob-
elawekke Yuda yaka pilik kumuliwiligu Pitayegi pelik ngalik meiya,
3 Ni Yuda ono yombu korikwekki korik ngalegewek ngela onowiligi
imakke la logo mogosa logo puwili kiling ngeragiyeng na purik pangka ono,
meiya.
4 Pilik kisi legi Pitago solo panu miza ngiziga mizi yabekeya piyengki kozak
yeiya,
5 Wok nakke ne Yopa yerengke waberek mizageya wizimowei ngai yuke
panu tawizeige pura nogo wangakyeng kelik nara pakela. Nogo pakelarik
pelik, nogo kagorik wilangka unatuba panu narik kelik sobong mangoriktau
onoyengka wiramiya narik logo paka ngilumbekka ngabelakpekke pelege
yeragelege pakela logo purik negi saweliwei wila wiya.
6 Nogo purikke yenge yungke pakela logo wata inge mangobektau onowili
keya keri wizing keya liyeng wizingwili keya kemalewili keya winak wizing-
wili menalege yenge yungke koyilege pakela, yeiya.
7 Pulaga kilirago neyegi pelik kairikki ne kerewiya, Yangalek mei, Pita,
watawili ula logo ne, mena kairikki ne kerewiya.
8 Kapura nogo pelik meiya to mela, O Yemizibek, pilikki ono. Wata
puwili teni Yudawiligi lorago pangka ono kaiyawili logo ne ulogo ngeragi
Yudawiligi lorago pangka ono kaiya piyengka nayeng nerau na ono, mena
meiya.
9 Pulaga kili purago neyegi mawinda pelik kai, Watabi Anotogo pangka
kaiya piyeng nugu pangka onoyeng mizi nagani, mena neiya.
10 Kili purago kang neyauganara watabi pilik kaiya piyeng miza logo yeke
langak panu watabiyeng mabiyeng paka ngilumbekke yongobela, yeiya.
11 Mabuwekke panu yombu neyauganak Sisariya yerengka nakko neyegi
wezanelawili i ne yolumakke tabunda.
12 Pilik kanda Anotogi Kung Walekpokko neyegi puwili Yuda onowili kele
kapura puwili kiling ngezangai kangweki kai legi ne weik kuna. Keya Yopa
yerengka yombu mele nazik keya nazikka nak ne kiling ngizi wamenara
kumuli pewilirau ne kiling Sisariya yerengke kambela. Pulogo kanda teni
mabuwili Konurusgi imakke yeke ige la.
13 Pulaga Konurusgu teniyegi kozak kairik Anotogi angela nak i pugu-
makke ige luweza wizilege logo piyegi pelik meiya, Yombu nak Yopa
yerengke yeik pugura Simong Pita meibekyegi nawili ngago mei wezayele.

14 Pokko iniyegi ngago Anotogo ni ibuwili yaliya wazayagi naragi kozak
yeiyagi, mena meiya.
15 Togo pugu pilik kai legi nogo puwiliyegi weik ngago pura kozak
yeiyageya tawizeige Anotogi Kung Walekpokko weik puwiliyegi ngaiweki
wilak kiliya, mabilik ulogo solo panuwekke teniyegirau pugu ngaiweki wilak
kiliya pilik.
16 Nogo purik pakela logo nogo ngago Yemizibokko teniyegi kaiyaragi
kumula, pelik kaiya, Yowan kaimelabokko ini kai yeikpokko kaimeli kapura
Anotogo pigi Kung Walekpokko yenge inigi yungke kola wizeibene keleyagi
mena kai.
17 Togo Anotogo teniyegi teni Yisu Kilisi tenigi Yemizibekyegi ngizi ku-
mula puwekke pigi Kung Walekpek teniyegi yeik ulak yana mabilikmekke
Anotogo Yuda onowiliyegi puwili Yisuyegi ngizi kumuliwekke pigi Kung
Walekpek yeik yana purik kimeike legi ne talikpokko Anotoyegi ngai mizi-
weki. Ngago nogora mabura, yeiya.
18 Togo Pitago pilik yeiya puragi puwiligu kerewiyawekke puwili weik pi
mawinda ngalik meiya ono logo Anotogi yeikta yongolok meiya logo pelik
kisi, Pilik mena, Anotogo Yuda onowiliyegirau pugu kazing puwili kaile
puwiligiyengki kuneng mizi keya kaile puwiligiyengka kowiti keya Yisuyegi
sawela logo wik wizagomagira weiyagimek tiya yowiyi logo, purik teni weik
iwaka, kisi.

19 Pita pilik mizageya keya yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili
Setepang ula logo ibengwekke ngangang yemanera lewagela legi kazi luwa
ula mela puwili nawili koweige ngabelak Ponisiya meibekke kambela, keya
nawili panga wizambekke libuge ilibu Saipira meileige kambela, keya nawili
yereng Antiyok meirage kambela logo puwiligu yongkambanu Yudawiliyegi
keke ngago wazono Yisuyegi langaira kozak yei mizi kambela.
20 Kapura yombu Yisuyegi ngizi kumuli Saipira puleiga keya Sairini
yerengka nawili panga Antiyok yerengke kambela logo pulogo yongkam-
banu Yuda onowiliyegirau ngago wazono Yemizi Yisu tenigi ngaibekyegi
langai puragi kozak yeiya.
21 Anotogi kozanda yombanu pigi ngagora kozak yeiwili kiling kuna logo
yongkambanu kolokngagonomek Yisuyegi ngizi kumula logo Yemizibekyegi
sawela.
22 Pulaga Yirusalem yerengke yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli
menalege wawere uli mizi puwili mabuwili Yuda onowiligu Yisuyegi ngizi
kumuli puragi kerewiya logo puwili Antiyok yerengke yombu Panabas
meibek pakeliweki wezamela.
23 Kanda pulogo pugu Anotogo puwiliyegi pigi wazono tonugu weiyagi
langai ono pura yanarikki pakela. Pi pakela logo pi wilik kagowing miza keya
pugu puwili mabuwiliyegi kozanda yana logo wilek kang puwiligiyengko
Yemizibekyegi ngizi panu kiriweiweki kelegele yeiya.
24 Panabas pok pangkabek keya yombu Anotogi Kung Walekpokko ko-
labek keya ngizi panu kumulirikku kolabek kopong pugu kozak yeiya logo
yongkambanu kolokngagono nawilirau Yemizibekyegi kowita logo kazing
pugumekki kiriwei miza.
25 Pulaga Panabas panga yereng Tasasi meirage yombu Saulu meibekyegi
weliweki kambela.
26 Pi weli kanda Saulu yolok ngelawekke Panabas Saulu panga Antiyok
yerengke miza orowei yo kayima.

Togo kirisimasi pura mabura pulogo koyimowei piyau yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli menalege wawere uli mizi puwili kiling wawere ula logo yongkambanu kolokngagono panuwili waligeleyageya koya. Antiyok yerengke pulogo nazuwagawili yongkambanu Yisuyegi kiriweiwiliyegi yeik wik Kilisiwili meiyara were yana purik puwili Yisu Kilisibekyegi kiriwei miziwili kopong.

27 Pilik mizageya keya yombu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisi nawili paka Yirusalem yerengka pongo Antiyok yerengke kambela.

28 Puwiliyaga nak Akaba meibek Anotoyaga Kung Walekpokko mizagewiyege ngago watabi kalike mizagi nara weiya logo yongkambanuwiligi tepekke luweza logo pugu pura pelik kozak yeiya, Ngabelakpek mabokke ngaba ibeng mizagira lewagelaweki mizi, yeiya. Ngaba ibeng pura King Ngaibek Kilori meibokko Romwiliyegi ngaiwekke ngizi lewagelara.

29 Pugu pilik kai legi yombanu Yisuyegi kiriweiwili puwili ngezewili nak nak king pi puguyengka pangka pangka miziweki wiya logo puwili kiling Yisuyegi ngizi wamenara kumuli ngabelak Yudaya meibekke yereng mabiyengke yolu puwiliyegi wezameliweki, pilik sawiya.

30 Puwili pilik wiya logo kingyeng yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwiliyegi yaniweki Panabas keya Saulugi meleyauge wezamela.

12

1 Watabi pilik piyeng mizawekkerik King Ngai Elodo meibokko weik yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyaga nawiliyegi ngangang keleyiweki kebangkela.

2 Elodogo ngago miziweki kaiyaragi kiriwei puwiligu Jems, Yowangi sibek lang yemanewekko ula logo ibeng. Purikku Yuda Yisuyegi ngizi kumuli onowili wilik kagowing keleya.

3 Pulaga Elodogo purikki puwili wilik kagowing mizirikki pakelawekke ngereke pugu ngago miziweki kaiyaragi kiriwei puwiligu Pitarau kebangkela. Purik pilik mizarik Yudawiligu wok Pasoba meibek pakeliraga miza. Wok pokkorik Yudawili perek ngeragi yisriktau onoyeng keremiza logo ni logo nageya koyimowei Anotogo puwiligi yelibungang kokawiligi iyengki kangyengke iwirik pukmela wizilege keriya logo puwiligi koloyakamandik kalogoliwili ibengkirikka yaliya wazaya puragi kumulibek.

4 Puwiligu Pita kebangkela logo Pita wigirimakke wigira wazamiya. Pulogo pi ngai mangomektau onoge yombu mangobektau ono ngai namekke mizawiliyegi miza yana logo puwiligu piyegi ngai koyiweki. Keya Elodogo kumularik Yudawiligi Pasobara pakela logo pulaga puwiligu Pita Yudawiligi wirege ngagozak kelemiya logo ulagi nobiyeng miza.

5 Keya Elodogo Pita wigira wazamiya kele kapura yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili Pitayegi wiyeke Anotoyegi waberek mizageya koyima.

6 Wok Pasobaraga piyeng miza logo Elodogo Pita Yudawiligi wirege ngagozak kelemiweki wok kumulabek mizagine were kusage Pita i wigirimakke yombu ami neyaugi libuge iwek kola wiziya. Ngayeng seng neyaugu pi wigira wazamiya keya ami nawilirau wigirimakki kandikke ngai wazaya.

7 Mabuwekke wigirimakke pulogo Yemizibekki angela nak luweza wizilege logo ngaiwak narik yeke ige Pita yolumakke ngaiwak wiya.

Pulaga angelabokko Pita yangalek kelemiya logo piyegi pelik meiya, Pita, ngezangai yangalek mei, meiya logo mabuwekke sengyau mele puguyauga wei kayimeige wala.

8 Pilik miza logo angelabokko Pitayegi pelik meiya, Kagorik nugurik waliye, keya ingegangyau wakiye, meiya. Pita pilik miza logo angelabokko pelik meiya, Melewangka ngalege nugurik wakiya logo ne kiling koli, meiya.

9 Togo Pita piyegi kiriwei kuna kapura angelabokko mizi purik ngizi ma ngaigu miza puragi pi iwaka ono. Pugu kumularik wire puguyaugu wangakyeng kelik narage keriyi nobiyeng miza.

10 Pita piyegi kiriweirik piyau yombu ngai namek kang koru yeke igerikke ngaiwili wezayi kuna keya yenge narikke ngaiwilirau wezayi, keya kang yemane yenge yerengke kandikke pura purik ngezerik tiya wizilege piyau wigirimakka welagela kuna. Piyau welagelarik pongo kazing wale narik ngabelak libu kuna logo mabuwekke Yemizibekki angelabek pi wezami weik kakwela.

11 Togo pilik mizi ngizige piyegi yaka ngolukku miza pura weik kimeike logo kangka nak piyegi lewagela wizigeya ngezebokko pelik kaiya, Weik nogo iwaka, pera wameik ngizi. Anotogo pigi angelabek wezamela logo pugu ne Elodogi kozanda keya yongkambanu Yudawiligu neyegi miziweki miza piyengka yaliya wazaniya, kaiya.

12 Togo wire puguyau ngela wiziyawekke pi Yowan Makki panumele Maliyagi imakke kambela. Pulogo yongkambanu kolokngagono Yisuyegi kiriweiwili wawere ula logo Anotoyegi waberek mizageya koyilege.

13 Pita kanda yenge kang yerengkerikka ketakketak kelemiya logo kolomandik Maliyayegi yawe mizimele yeikta Loda meimele kuna logo ni tak meiya to mela.

14 Loda Pitagi kiliragi kerewiya logo pi wilik panu legi kandik tiya ono, pi yeke ige nginda yongorik puwiliyegi pelik yeiya, Pita yenge yerengke yuke yolubek, yeiya.

15 Pi pilik yeiya kapura puwili pugu kairagi ngizi kumula ono, puwiligu piyegi pelik meiya, Ni lelewe mizi puloge, meiya.

Togo Lodago ngereke kozang pelik yeiya, Wameik panu. Pi yolubek, yeiya. Tegi puwiligu pelik meiya to mela, Pok Pitagi angelabek kani, meiya.

16 Puwili pilik kelageyarik Pita mazeng keya ketakketak mizageya wiziya. Tegi puwili kandik tiya logo puwiligu Pita pakelawekke puwili lelengkira.

17 Pulaga Pita puwiliyegi mele puguzikku ngagoluk koyi keleya logo Anotogo pi wigirimakka welagela lewaweki kelemiya piyengki waleraga puwiliyegi kozak yeiya. Keya pugu peliktarau yeiya, Puragi Yisugi sakpek Jems keya teni kiling Yisuyegi ngizi wamenara kumuli nawiliyegirau kozak yeizo. Ne pelege wiziyagi ono, ne kangweki mizi. Pugu pilik yeiya logo pi puwili wezaya logo nalege kambela.

18 Wangane yokmek lewagelawekke pura pulogo yombu ami piyegi ngai puwili Pita kakwela purikki pakelawekke puwili leli uli keya wiyalowei kela mela logo nakko nakyegi pelik meiya, Pita talege, talik miza logo pi kakwela, meiya.

19 King Ngai Elodo ngago Pita kakwela puragi kerewiya puwekke pugu piyegi weliweki ngago nara yana, logo puwiligu wela kapura puwiligurau pi yolok ngela ono, yeik. Tegi Elodogo ami yaka Pitayegi ngai puwili ngago yeiya logo puwiliyegi nguk yei yongomo keleya. Logo yawe puwiligira kaile miza kopong Elodogo ngago miziweki kaiyaragi kiriwei puwili yela logo ibeng wazaya. Pilik miza logo Elodo ngabelak Yudaya meibek wiya logo Rom Kapmanbekki yereng yemane Sisariya meirage wok nayeng yoluweki kambela.

20 Pulaga King Ngai Elodo Sisariya yerengka wizimowei pi yongkambanu
yereng Taya keya Sairong mei piyaugiwiliyegi sisik panu miza. Pi sisik mizi
legi yombanu yerengyauga puwili wawere ula logo piyegi ngagozakkaweki
kambela. Wererik puwiligu yombu Elodogi i yemanemakki ngaibek yeikta
Pilasita meibekyegi pelik kozak meiya, Teni Elodogo ngaiwiliyaga nger-
agiyeng wei wilibek mizi kapura pi teniyegi sisik mizi kopong teni ngeragi
weiyagi langai ono, legi Elodo teniyegi sisik panu purik pangka ono, meiya.
Pilik meiya logo Elodogi i yemanemakki ngaibokko puwiliyegi pelik yeiya,
Ei purik wameik. Ini pangka kisi, yeiya logo pi Elodoyegi pakeli kuna logo
Elodogo pelik kai, Pangka mena, ne puwili kiling ngagora pangka pangka
mizagi, kaiya logo pugu wok nak sawiya.

21 Togo Elodogo wok nak sawiya logo wok sawiyabokko Elodo melewangka
King Ngaibekkiyengka pugurik wakiya logo tung pugurikke mogosara wiz-
imowei yongkambanu yereng Taya keya Sairong piyauga puwiliyegi ngago
yombiyangai nara kozak yeiya.

22 Pi ngagora weik yeik sawiyi ngizige yongkambanuwili mabuwiligu pelik
kek kisa, Ngagora yombanubokko kaira ono, pura anoto nakko kaira, kisa,
logo puwiligu yeik pugura yongolok meiya.

23 Mabuwekke Elodo kawiye wala. Purik pugu ne yombanubek mena
yeik nogora yongolok mei nagani segeya Anotogi yeikta yongolok mei, kaiya
ono kopong Yemizibekki angela nakko Elodo kemegeme namokko ula logo
ngikwiligu yenge pigi yungkeyeng na logo pi ibeng.

24 Togo Anotogi ngagora yemane lewagela keya ululu miza mela.

25 Keya yombuyau Panabas keya Saulu piyau yawe kingyeng orowei
Yisuyegi ngizi kumuliwiligi yemanewiliyegi yani pura mizi kambela logo
paka Yirusalem yerengka yereng Antiyok meirage ngereke yo. Piyau yombu
Yowan Mak meibek piyau kiling miza orowei kayima.

13

1 Togo yenge Antiyok yerengke yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuli
Yisugi yeiktage menalege wawere uli miziwiliyaga nawili ngagora Anotoy-
aga weiya logo yaniwili keya nawilirau Anotogi ngagoraga waligeleyiwili.
Nak Panabas keya nak Simiyong pi Buka meibek, keya nak Lusiya yereng
Sairini meiragabek, keya nak Maneyeng pi ngai Elodo kiling yolubek, keya
nak Saulu.

2 Wok nakke yenge Antiyok Yisuyegi ngizi kumuliwili Yemizibekyegi ya
kumuli keya waberek mizagirikki wilek kang tiya maniweki ngeragi ni
onora mizageya keya Anotogi Kung Walekpokko puwiliyegi pelik yeiya,
Nogo Panabas keya Saulu negi yawe nara mizibene sawiya legi ini piyau kuni
pani keleyizo, yeiya.

3 Tegi puwili waberek miza logo weik yeikwekke mele puwiligiyeng
piyaugi ngalege walamiya logo piyauyegi waberek miza logo piyau weza-
yela.

4 Togo Panabas keya Saulu Anotogi Kung Walekpokko wezayelayau pongo
Selusiya kambela. Logo pongo Selusiyaga piyau sikmak weiya logo pulaga
panga wizambekke libuge ilibu Saipira meileigi kambela.

5 Piyau Saipira puleigi yereng yemane Salami meirage kandawekke pulogo
piyau Yudawiligi i walek songonoyengke kiliya logo yongkambanuwiliyegi
Anotogi ngagora kozak yeiya. Piyau Yowan Mak yaweragi saweliweki miza
orowei kambela.

6 Pilik kambela puwili ngabelak libu ilibulei neing kang kayimeige yereng
Paposo meiragi lewagela. Keya pulogo puwiligu yombanu watagak ngeli nak
yeikta Pa-Yisu meibekyegi pakela. Pi Yudawiliyaga nak keya pi ngezebokko
ngezebekyegi ikuyogoriktaga pelik kaibek, Anotogo ne ngagora nana logo
kozak kaiweki wezanelabek, kaibek.
7 Pi ilibu puleigi ngaibek yeikta Sesiya Paurusu meibekki kewengkebek.
Sesiya Paurusu pi kangkabek iwaka panubek keya pi Anotogi ngagoragi
kerewiyagi keli kopong pugu Panabas keya Sauluyegi, Koli, yeiya.
8 Kapura Pa-Yisu yombu watagak ngelibek, ngago yeik Kiriktagarik yeik
pugura Elima meibek ngago Panabas keya Saulugu kozak kisiragi kiyebuk
keya pi ngaibokko Yisuyegi ngizi panu kumulagi purikki kiyebuk kopong
pugu Panabas keya Saulu waliyiweki keleya.
9 Togo Saulu yeik nara Paulu meibek logo Anotogi Kung Walekpokko
kolabokko watagak ngelibekyegi ngai yuke panu kelemiya
10 logo pelik meiya, Ni Sadang kaile panubekki marekpek kani. Ni watabi
pangkayeng mabiyengki kumbak mizibek legi piyengki ngai mizibek. Ni
watabi ikuyogorik miziyengko kola keya ngaigu kai piyengko kolabek legi
ni Anotogi kazing wameik ngiziyengki kazing ngizi onoyeng mizibene kow-
itiweki mizi wilibekpek.
11 Ni pilik mizibek kopong Anotogi melezikku weik ni nelagi kani. Ni
wire kusa wazaniyagi logo tek narik wokpekki wilangkarik nugurau pakeli
nangai wizageya wiriyagi, meiya.
Mabuwekke Elimagi wireyau kozainung kusabanurikku waliyi samiya
logo pi miza orowei miziweki weik mele puguzikka orowei kunagi namele
keya nakyegi weli kang keya mizi.
12 Pilik miza logo ngaibek pilik miza piyengki pakelawekke pi Yemiz-
ibekyegi ngizi panu kumula logo pi ngago Yemizibekyegi langairagi leleng
yemane panu kira.

13 Pulaga Paulu keya pigi kewengkewili yereng Paposo puraga sik na-
mak weiya logo panga wizambekke ngalengale kanda ngabelak Pambiliya
meibekke lewagela logo pulaga yereng Pega meirage ngabelak libu kam-
bela. Keya pulogo Yowan Mak Paulu keya Panabas wezaya logo pi pongo
Yirusalem yerengke kangmobela.
14 Pulaga piyau Pega yerenda wiya logo ngabelak Pisitiya meibekke yereng
Antiyok meirage lewagela. Wok Yudawiligu yawe mizi onobek wok Sabat-
pek meibekke piyau Yudawiligi i walek songonomakke yeke ige la logo
mogosa.
15 Nakko Anotogi ngagoraga Mosegi loyengka mei keya kapiya Poropek
kokawiligu lende miza piyengkarau sangkela logo i walek songonomakki
yemanewiligu nak piyauyegi wezayela logo pelik yeiya, Mandikyau, yali
ngago teni mamok kozang keleyagi nara purik mabura teniyegi kozak
yeiyagi purikki teni keli, yeiya.
16 Pilik kai legi Paulu luweza logo mele puguzik puwiliyegi langai yongolok
meiya logo pelik yeiya, Ini pelege Yudaga Yuda ono Anotoyegi kazi mizi
puwili mabuwili neyegi kerewiyizo.
17 Koka walaka Anoto teni Isileiliwiligibokko teni Yudawiligi mangowili
iza logo puwili ngabelak Isip, ngabelak nazuwagawiligibekke koyawekke
Anoto puwili kiling wiziya keya kozanda yana logo pugu puwili kolokn-
gagono sibene keleya.
Pulaga Anotogo kozang pugurago puwili Isip ngabelakpekka iza orowei
wiriya.

18 Keya kirisimasi yombu neyau tikindayengke pugu puwili yenge kurung yeikwekke wazaya logo kazing puwiligu miziyengki Anoto kunendik wagela.

19-20 Pulaga puwili ngabelak Kanang meibekke lewagela logo pulogo yombanu ngabelak melenazik keya nazikka neyauyengkiwili kiling puwili ngai kela logo Anotogo kaile keleyayela logo yongkambanu puguwili tenigi yelibungang kokawiliyegi ngabelak piyeng puwiligiyeng mizibene yana. Kirisimasi 450 piyengke puwili pilik koya.

Pulaga Anotogo puwiliyegi yombanu ngagoyeng pangka pangka mizagiwili wazaya logo wiziya Poropek Samuwele meibekki tendagawekke weik yeik.

21 Pulaga yongkambanuwiligu Anotoyegi puwiliyegi King Ngai nak ngaiweki keremizibene nguk meiyawekke Anotogo ngai Saulu puwiliyegi ngai wizeibene wazamiya. Saulu, Kaisgi marekpek pi Peniyamigi yeligagangmekkabek. Pi kirisimasi yombu neyau tikindayengke ngai wiziya.

22 Pulaga Anotogo Saulugu teng ngaira ngela mela logo pugu Tawiti puwiliyegi King Ngaibek mizibene wazamiya. Anotogo Tawitiyegi langai pelik kaiya,

Tawiti Yesigi marekpokko kazing miziyeng pangkarikki nogo pakela logo pi yombu nogo keli panu langaibek. Keya pi watabi nogo pugu miziweki keliyeng mabiyeng mizagibek, kaiya. *1 Samuwele 13:14*

23 Tawitigi mareknganwiliyaga nak Yisu, pi Anotogo teni yongkambanu Isileiliwili yaliya wazayiweki wazamiyabok pigi ngago sawiyarago kozak kaiya pilik.

24 Yisu yawe puguyeng mizagine, were Yowan kaimelibokko Isileili yongkambanuwiliyegi ngago puwili kaile puwiligiyengki kuneng mizi keya kaile puwiligiyengka kowiti miza logo wilek kang puwiligiyeng Anotoyegi sawela logo kaimeliweki pura kozak yeiya.

25 Yowangu pilik miza logo yawe pugu mizira yeikweki merekewekke pugu yongkambanuwiliyegi pelik yeiya, Ini ne tak mizi? Ne inugu yuke yolubok ono kani kapura kerewiyi, pi neyegi kalika lewagi keya ne pokyaga kulengke logo nogo kumularik yeik nogora yeik puguraga kulengke panu keya yeik pugura nogoraga ngalege panu.

26 Yowan kaimelibokko puwiliyegi pilik yeiya logo ne ini yongkambanu nogowili ini Abalamgi yango keya mareknganwili, keya ini Yuda ono Anotoyegi kazi miziwiliyegi ne pelik yei, Tenigi wiyeke Anotogo Yisugu teni yaliya wazayagi puragi ngago pura wezamela.

27 Kapura yongkambanu Yirusalem yoluwili keya puwiligi yemanewiligu Yisu puwili yaliya wazayiwekibekyegi pi pilik mizagibek miza ono. Keya puwili wok Sabat mabiyengke ngago Poropekwiligu lende mizayeng sangkeli kapura piyengki solorik iwaka ono, kapura puwiligu Yisuyegi kaile kelemiya purago ngago Poropekwiligu lende miza piyeng weik wameik ngizi miza.

28 Keya puwili pugu kaile miza nayendau yolok ono kele kapura puwiligu Pailetyegi pi waze yeik ulak ulibene nguk meiya.

29 Togo puwiligu watabi Poropekwiligu ulogo piyegi langai lende miza piyeng mabiyeng kelemiya logo piyegi kiriweiwiligu pigi yasurik yengeleileiga orowei yerageya logo mosindaga king ururumekke wizamiya.

30 Kapura Anotogo pi ibendaga yangalekta wazamiya.

31 Keya wok kolokngagonoyengke pugu yombanu pi kiling yereng Kalili meiraga paka Yirusalem meirage yongomo mizageya koya puwiliyegi

tabunda wiriya. Puwili pigi wiregawerera pakelawili logo puwili weik
Isileili yongkambanu nawiliyegi ngago piyegi langaira kozak kisiwili.
32 Togo te Panabas pelege iniyegi ngago wazono pera orowei kayima. Pera
Anotogo tenigi yelibungang kokawiliyegi pugu ngago mizagi sawiyara logo
33 weik pugu mabek teni puwiligi yango keya marekngangwiliyegi ngizi
wameik miza pera. Pura pugu Yisu ngabelakpekke pelege teni yaliya waza-
yiweki wezamela pura. Pilik miza pura Kapiya Walek Ingi Sam neyaurikke
pobilik kaiya puragi kiriwei,
Ni negi Marekpek. Yokopekke ne nigi Mangobek purikki kimeike keremiza,
kai. *Ingi Sam 2:7*
34 Keya Anotogo pi ibendaga yangalekta wazamiya logo pi ngereke mawinda
ibengkirau onorikki Anotogo Kapiya Walek Isayago lende mizarikke yungke
pelik kai,
Ngago walek wazono nogo Tawitiyegi sawiya pura nogo iniyegi ngizi
lewagela walibene mizagi kani, kai. *Isaya 55:3*
35 Keya mabilik Tawitigu Anotoyegi Kapiya Walek Ingi Samyeng meirikki
yungke pelik meiya,
Nugu yombu kaile nayendau onobokki yasurik ngabelakpekke sok si pani
kelemiyagi ono, kai. *Ingi Sam 16:10*
36 Tawitigu ngezebekyegi kozak kai yagenda ono, purik pugu Anotogi ke-
liyeng mizageya wiziya logo pi ibeng. Logo puwiligu yasu pugurik pigi
yelibuwiliyegi saweliwei waliya wazamiya logo ngabelakpekke sok sa.
37 Kapura yombu Anotogo ibendaga yangalekta wazamiyabokki yasurik sok
sa ono.
38 Pilik tegi O nogowili kerewiyi. Nogo kelirik ngago wazono puragi Yisugi
ibendago mizagewiyege Anotogo kaile inuguyeng tumula melagi puragi
langai ini iwakaweki keli legi ne iniyegi kozak yei yagenda. Keya peragirau
iwakaweki, tamizeige namele keya nak Mosegi loyengki ngizi kumula logo
kiriwei mizi purik Anotogo ngoluk kaile puguyengki kumulagi purik Mosegi
loyengko kaileyeng pangka tumulagi langai ono.
39 Kapura Yisugu mizagewiyege piyegi ngizi kumuli mologabok kaile
pugu miza piyengka wila wazamiya logo Anotogi wirege pirau watabi kaile
nayeng ono, pi weik pangka melegabek kelemiya.
40 Togo yombanu ngagoyeng Anotoyaga weiya logo kozak kisawiligu kisa
pura iniyegi lewagela nelegi waberek panu, ngai koyizo.
41 Puwiligu Anotogi Kapiya Walektikke yungke pelik kisa,
Ini Anotogo kaiyengki songomeiwili, kerewiyi. Ini ngoluk wik koyigeya
Anotogo yawe nara mizagi keya nakko iniyegi purikki kozak yei
kele kapura ini purikki ngizi panu kumulagi ono, inugu purikki yeik
kumula melageya koyimowei ni kemenak ibengki, kisa. *Abakak 1:5*
Ngago nogora weik, yeiya.
42 Pulaga Paulu keya Panabas Yudawiligi i walek songono pumakka we-
lagelaweki tamizeige yongkambanuwiligu piyauyegi pelik yeiya, Wok Sabat
kalikebekke peyengki mazenda teniyegi kozak yeiweki kayimizo, yeiya.
43 Yongkambanu wawere ulawili welagela miza logo Yuda kolokn-
gagonowili keya Yuda ono kolokngagono weik Yudawiliyegi sawelawilirau
Paulu keya Panabasyegi pongo kazingmekke kalika kiriwageliwei kuna.
Pilik kunimowei piyaugu puwiliyegi pelik kozang yeiya, Ini Yisuyegi ke-
bangkelizo logo pugu wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani puragi
inugu wilek kangyeng ngalege wiyizo, yeiya.
44 Wok Sabat kalikebekke yongkambanu yereng puraga yolu puwiliyaga
wale unatuba narik Yemizibekki ngagoragi kerewiyiweki kayima.

45 Keya Yudawiligi yemanewiligu yongkambanu kolokngagonowili
wawere ularikki pakelawekke puwili piyaugu miziyengki yagolok kopong
sisikmokko kola logo puwiligu Paulugi ngagora momanenda wiyi keya
piyegi ngago kaile kisa.
46 Kapura Paulu keya Panabas mak liyandek namizi kozang sara koyi-
mowei pelik meiya to mela, Togo ini Yudawiliyegi Anotogi ngagora were
kozak yei purik pangka kapura inugu puragi kezanga mani purikku ini
makngeze wik wizagomagira weiyagi langai onowili mizi legi, togo weik ini
wezaya logo Yuda onowiliyegi kozak yei kangweki mizi.
47 Purik koka Anotogo teyegi Kapiya Walek pugurikke yungke ngago
miziweki kaiya nara pelik kaiya,
Nogo ini Yuda onowili wilangkarik miziweki keleya, logo yongkambanu nga-
belakyeng mabiyengke kazing Yisugu puwili ibendaga yaliya waza-
yagimek waligeleyiweki kani. *Isaya 49:6*
48 Piyaugu pilik yeiya logo yongkambanu Yuda onowili piyaugu kisa puragi
kerewiyawekke puwili wilik kagowing miza logo Yemizibekki ngagoragi wi-
lik kagowing kisi. Keya yongkambanu Anotogo wik wizagomagira weiweki
sawiya puwili Yisuyegi weik ngizi panu kumuli.
49 Togo Yemizibekki ngagora weik kang wale pulumengke ululu miza meli.
50 Kapura Yudawiligi ngaiwiligu Antiyok lemengki yongok yemane i
walekmakki kang miziwili keya yombu yemanewilirau puwiligi kumuliyeng
lebuk ngai keleya logo puwiligu Paulu keya Panabas piyauyegi ngangang
keleya logo yerendaga kang wezayela.
51 Tegi piyaugu yongkambanu Antiyok yerengke yoluwiliyegi pelik yeiya,
Te iniyaga mele togoyau kaigesi purik Anotogo iniyegi wilik ono kopong,
yeiya logo piyau panga yereng Aikoniyam meirage kambela.
52 Yombanu Antiyok yerengke Yisuyegi ngizi panu kumuliwili wilikwi-
likmokko kola keya Anotogi Kung Walekpokko kolawili.

14

1 Paulu keya Panabas panga Aikoniyam yerengke kanda piyau watabi
mabilikyeng miza. Piyau Yudawiligi i walek songonomakke ige la logo
yongkambanuwiliyegi ngagora kazing wazonomekke kozak yeiya logo Yuda
keya Yuda ono kolokngagonowilirau Yisuyegi ngizi panu kumula.
2 Kapura Yuda Yisuyegi kezanga mani puwiligu yongkambanu ngoluk
Yisuyegi ngizi panu kumuli ono puwiligi kumuliyeng lebuk ngai keleya logo
puwiligu piyauyegi langai wilek kangyeng kowitibene keleya kele
3 kapura Paulu keya Panabas pulogo yokolong koyima. Piyaugu puwiliyegi
Yemizibek Yisuyegi langai liyandek namizi kozak yeiya. Anotogo piyau
kozang yana logo piyaugu watabi Anotogo keke miziyeng keya watabi piyau
Anotoyaga kozanda kilingyau mizi piyeng kolokngagono pangka miza logo
piyengko kopong yongkambanuwiligu kisirik, Ngago Yemizibokko pigi wa-
zono tonugu weiyagi langai ono pugu yani puragi langai pura ngizi wameik,
kisi.
4 Togo yongkambanu Aikoniyam yerengkewili sanga miza logo nawili
Yudawiliyegi ngizi kumuli keya nawili aposoloyauyegi ngizi kumuli miza.
5 Tegi yongkambanu Yuda onowili keya Yuda Yisuyegi ngizi panu kumuli
onowili kiling puwiligi yemanewilirau mabuwiligu aposoloyauyegi kaile
keleyi keya kingyengko yeliweki sawiya.
6 Kapura aposoloyau puragi kerewiyawekke piyau ngabelak Likoniya
meibekke yereng Lisita keya Tebi meiyauge kabelak piyengke kazi kambela.

7 Keya pulogo piyaugu yongkambanuwiliyegi Anotogi ngago wazono
Yisuyegi langaira kozak yeiya.

8 Yereng Lisita meirage yombanu ingeyau koru wazamiya kopong nga-
belakke wei mizagi langai ono nak yolu.
9 Pi Paulugu ngago kairagi kerewiyawekke pugu Anotogo pi yombiyangai
wazamiyagirik pangka purikki ngizi panu kumula. Logo Paulu pugu ngizi
kumularikki pakela logo piyegi ngai yuke panu kelemiya
10 logo piyegi ngalizi pelik meiya, Ingeyaugu luweze, meiya. Mabuwekke
yombu yakabok yangalekta perekmakkera wala logo weik wei mizi.

11 Keya yongkambanu wawere ulamek Paulugu mizi puragi pakelawekke
puwiligu weik ngago yeik Likoniyawili ngezewiligiraga pelik kek kisa meli,
Yombu peyau anoto tonuguyau logo korik yombanuwili kelikyauge teniyegi
yerageya kani, kisi.
12 Puwiligi anoto yemane panubekki yeikta Susi mei keya pigi ngago
oroweibekki yeikta Emisi mei. Tegi puwiligu Panabas yeik Susi pura mei
keya Paulu ngagora kozak kaiyabek legi puwiligu pi yeik Emisi pura mei
miza.
13 Susigi i walek yongkambanuwiligu Susiyegi inge laliyi keya ya kumuli
mizimak Likoniya yerendaga yenge yowerengke yolu. Keya i walekmakki
yombu wata kolak kelibene waliyibek liyeng pulumakauwili keya purukpu-
ruk marekyeng yerengke kandikke yongkambanu aposoloyauyegi kolak
kelibene waliyiwekiwiliyegi orowei lewa.
14 Kapura Panabas keya Paulu puwiligu miziweki mizi piyengki
kerewiyawekke piyau puwiligu kisi keya mizi piyengki kiyebuk legi
walimiziweki kagorik ngezeyaugiyeng koliya logo wawere ulamekki
tepekke nginda kuna logo pelik kek kisa,
15 O yombuwili, te yombanu yeikyau logo keli togoyeng ini yombanu
ngabelakkewiligi keliyeng kelik legi ini pilik mizira nangki? Te pelege iniyegi
ngago wazono ini anoto inuguwiliyegi yeik ya kumuli mizi piyengka Anoto
wik yolubekyegi ya kumuli mizibene puragi kozak yeiweki kayima. Anoto
wik yolubokko ngilumbek keya ngilumbekke piyeng, keya ngabelakpek keya
ngabelakpekke piyeng, keya wizambek keya wizambekke piyeng mabiyeng
keremiza.
16 Koka Anotogo yongkambanu mabuwili kazing ngezewiligu kelimek
neing wei mizageya koyi pani keleya.
17 Kapura pugu teni yeik koyi pani keleya ono, a'a'. Pi ngezebokko watabi
yombiyangai yolugiyeng yani logo teni yongkambanuwiligu pi wameik
ngizi panubektikki iwaka sibene pugu teni ngilumbekka kobo yani ya-
genda, keya kirisimasi mabiyeng ngeragi wawiyagiyeng yani yagenda,
keya wok mabiyengke ya tenigiyeng ngeragiyengko wilak keya wilek kang
tonuguyeng wilikwilikmokko kolaweki keleyi yagenda. Pilik tegi Anoto wik
yolubekyegi ya kumuli mizagirikki kai, yeiya.
18 Piyau ngago piyeng kozak yei kele kapura Paulu keya Panabas yongkam-
banu piyauyegi wata kolak kelibene mizi puwili waliyagirikki yawe yemane
mizi.

19 Pulaga Yuda Yisuyegi ngizi panu kumuli ono ngabelak Pisitiya meibekke
yereng Antiyok meiraga nawili kiling ngabelak Likoniya meibekke yereng
Aikoniyam meiraga nawili menalege wawere ula logo pongo yereng
Lisita mei puragi kayima. Kanda pulogo puwiligu yongkambanu wawere

ulara koyamek ngai puwiligimekki sawelibene keleya logo puwiligu Paulu
kingyengko ula logo yerendaga welagela ulumi wageliwei kuna.
20 Puwiligu pi ibeng nobiyeng miza kapura yombanu Yisuyegi ngizi panu
kumuliwiligu yawereng kelemiya logo pi yangalek meiya logo yerendaga
yongo la. Wanganebekke pura pi keya Panabas pongo yereng Tebi meiragi
kambela.
21 Paulu keya Panabas Tebi yerengke kanda piyaugu yongkam-
banuwiliyegi Anotogi ngago wazono Yisuyegi langai pura kozak yeiya
logo piyaugi ngagorago wilek kang puwiligiyeng yowa yowiya logo
yongkambanu kolokngagonowili weik Yisuyegi ngizi panu kumuli keya
Yisuyegi kiriwei mizi. Piyaugu yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi
Anotogi ngagora waligeleya logo paka yereng Lisita meiragi kang yongobela.
Keya pulaga piyau ngabelak Likoniya meibekke yereng Aikoniyam meiragi
kandobela. Keya pulaga ngabelak Pisitiya meibekke yereng Antiyok meiragi
kandobela.
22 Yereng naraga naragi piyaugu yongkambanu Yisuyegi ngizi panu
kumuliwiliyegi kozanda yana logo wilek kang piyaugiyengka puwiliyegi
puwiligi Yisuyegi ngizi panu kumuli pumokki ngizi wameik yolu keya Yem-
izibekyegi ngizi panu kiriweiweki kelegele yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya,
Teni Anotogi ngairagi kuneng kolokngagono panu wageliwei kangki kani,
yeiya.
23 Keya yereng Yisuyegi ngizi kumuli Yisugi yeiktage menalege wawere
uli mizi mabiyengke piyaugu yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyaga
nawili yombanu ngizi panu kumuliwiliyegi ngaiweki sawiya. Pilik sawiya
logo purik piyau waberek mizagirikki wilek kang tiyi maniweki ngeragi
ni onora mizageya koyimowei piyaugu yombanu Yisuyegi ngizi panu ku-
muliwiliyegi waberek miza logo Yemizibekyegi pelik meiya, Yongkambanu
pewiligu niyegi wilek puwiligiyeng ngalege wiyi legi togo puwili mele
nuguzikke wezaya logo nugu puwiliyegi waberek ngaiweki.

24 Piyaugu pilik waberek miza logo waleleige yereng pura wiya logo
ngabelak Pisitiyabek neing kandobela logo ngabelak Pambiliya meibekke
kayima. Pulaga kang kang yereng Pega meirage lewagela.
25 Yereng purage la logo piyaugu yongkambanuwili ngagora yana logo
pongo wizambekke yereng Ataliya meiraga kambela.
26 Pulogo kanda piyau sik namak weiya logo pumakki ngalengale yereng
Antiyok piyaugu were wiya puragi yo. Yereng Antiyok pura koka yongkam-
banu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu were piyau Anotogi melezikke yana
logo Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono purago piyau yawe piyaugu
weik pitamani pera miziweki keleyara.
27 Piyau Antiyok yerengke kandawekkerik piyaugu yongkambanu
Yisuyegi ngizi panu kumuliwili wawere keleya logo puwiliyegi watabi
Anotogo piyaugu miziweki keleya piyeng mabiyengki kozak yeiya. Keya
nariktau Anotogo miza logo Yuda onowiligi kazing Yisuyegi ngizi panu
kumulagi namek tiya yowiyarikki kozak yeiya.
28 Togo Paulu keya Panabas piyau pulogo yongkambanu Yisuyegi ngizi
panu kumuliwili kiling yokolong koyima.

15

1 Wok nakke Paulu keya Panabas Antiyok yerengke koyi keya yombu naw-
ili ngabelak Yudayabekka yereng Antiyoktagi kayima logo yongkambanu
Yisuyegi ngizi panu kumuliwili weik waligeleyi logo pelik yei, Tamizeige ini

Mosegi lo yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngelizo kaiya pura mizi ono purik mabura Anotogo ini yaliya wazayagi ono, mena yeiya.

2 Kapura Paulu keya Panabas piyaugu puwili kiling watabi puwiligu kisa piyengki ngago yemane panu ngalik kela yongomo miza. Tegi puwili mabuwili pilik kozak kela purik Paulu keya Panabas kiling yombanu Antiyok yerengke nawili paka Yirusalem yerengke Yisugi aposolowili keya yombu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi ngaiwiliyegi peragi pakeli kangweki, kela.

3 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu puwili wezayela logo puwili ngabelak Pinisiya keya Sameriya meiyau neing kambela logo puwiligu yongkambanu pulogo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi ngago Yuda ono nawili kowita logo Yisuyegi ngizi panu kumuli puragi kozak yeiya. Puwili puragi kerewiya logo wilikwilikmokko kola.

4 Puwili Paulu kiling paka Yirusalem yerengke kandawekke aposolowili keya Yisuyegi ngizi panu kumuliwili keya puwiligi ngaiwili mabuwiligu puwili kiling melegulang miza logo yombu Antiyok yerengkawiligu Yirusalem yerengkewiliyegi watabi Anotogo yawe puwiligu miziyengki yungke miza piyengke kozak yeiya.

5 Kapura yombu Palisiwiliyaga weik Yisuyegi ngizi panu kumuli nawiligu luweza logo pelik yeiya, Inugu Yuda ono weik Yisuyegi ngizi panu kumuli puwiliyegi puwili Mosegi loyengki kiriwei miza logo yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngeliweki wameik panu, yeizo, yeiya.

6 Togo aposolowili keya Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligi ngaiwili peragi kozak keliweki menalege wawere ula.

7 Ngago yokolong kozak kela yongomo miza logo Pitago luweza logo pelik yeiya, O ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili, ini iwakarik koka Anotogo iniyaga ne niza logo Yuda onowiliyegi wezanela logo puwiliyegi Anotogi ngago wazono Yisuyegi langaira kozak yeiweki logo puwili kerewiya logo Yisuyegi ngizi panu kumuliweki purik ini iwaka.

8 Puwili ngizi kumula logo Anoto yombanuwiligi wilek kangyeng iwakabokko Kung Walek pugubek teni yana pilik puwili yana legi purikku walimizi purik Anotogo Yuda onowiliyegi kezanga yana ono, pi wiregawere pugura puwiliyegi yana purikki teni waligeleyi.

9 Pugu teniyegi nalik keya puwiliyegi nalik miza ono. Puwili Yisuyegi ngizi panu kumuli kopong pugu kaile puwiligiyeng tumula logo wilek kang puwiligiyeng kaigesa mela yowiya.

10 Pilik mena nangki wiyeke inuwago Anotoyegi yang kelemiya logo pi sisik miziweki kelemi? Purik inuwago yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligu Mosegi lo mabiyengki kiriweigi purikki keli kapura tenigi yelibungang kokawili ma tenirau lo mabiyengki kiriweigi langai ono. Logo tamizeige inuwago puwili Mosegi lo mabiyengki kiriwei mizizo yei purik mabura inuwago puwili kuneng wageliweki keleyagi logo puragi Anoto sisik miziweki kelemiyagi.

11 Yuda onowili Mosegi loyengki kiriwei mizirikki wiyeke Anotogo puwili yaliya wazaya ono, puwili Yisuyegi ngizi panu kumulirikki wiyeke puwili Yisu Kilisi Yemizibekki wazono tonugu weiyagi langai ono purago Anotogo puwili yaliya wazaya. Keya Anotogo teni Yudawili kazing mabilikmekke yaliya wazaya, Pitago pilik yeiya. Yombanu wawere ula pumok mamok ngagoluk, logo puwili yeik kerewiya.

12 Pulaga Panabas keya Paulugurau ngago kisa logo pumok mamok ngago piyaugiragi kerangang mana. Piyaugu puwiliyegi watabi Anotogo

keke miziyeng keya watabi wirangai piyeng mabiyeng Anotogo mele piyaugiyengko Yuda onowiligi miza yowiyarikki kozak yeiya.
13 Piyaugu kozak kisiyeng weik yeikwekke Jems yangalek meiya logo pelik yeiya, O ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili, neyegi kerewiyizo.
14 Simong Pitago ngolukku teniyegi Anoto yongkambanu Yuda onowiliyegi ulogo lewagela logo puwiliyaga nawili yongkambanu yeik pugura kilingwili miziweki izarikki kozak yei yagenda.
15 Logo pugu kaira keya yombanu ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kisawiligu kisara menalik. Pilik miza pura Kapiya Walektikku pobilik kaiya puragi kiriwei,
16 Anoto Yemizibokko pelik kai, Kalike ne yogi logo Tawitigi kawiye wala yolu pumakka korowali miza mela piyeng wik keremizagi keya pumak ngereke ngizagi.
17 Nogo pilik mizagi logo yongkambanu nazuwaga Yuda onowili mabuwili ne Yemizibekyegi weliweki, puwili nogo iza logo yeik nogora kilingwili, ne Yemizibokko pilik kai.
18 Anoto Yemizibek kalike pugu mizagi piyeng koka solowekkerikka iwakabek. *Amoso 9:11,12*
19 Keya Jemsgu mawinda pelik kaiya, Nogo kumularik pelik, Tonugu Yuda ono Anotoyegi kowita puwili lo tonuguyeng mabiyengki kiriweiweki keleya logo puwiliyegi yawe unatubara miziweki yanagi ono.
20 Pilik segeya tonugu mak kapiya narik puwiliyegi lende miza logo yaniweki logo puwiliyegi lo keremungke ono, yeik yemane peyengki kiriwei mizizo yeiweki. Piyeng pelik, nakko watamek ma winakmek ma liyengmek ula logo anoto ikuyogorikwiligi kungyengki yana purik mabura ini piyengka ni nagani. Keya ini watamek ma winakmek ma liyengmekki iwibekka ni nagani, logo watamek ma winakmek ma liyengmek uli puwekke kebi wilektik were ngela logo iwibek mabok kubula wizigeya ni. Keya nariktau ini kazing kaile yongkambu mizimekke mizi nagani.
21 Yemane peyeng yongkambanu mabuwili iwakayeng purik kirisimasi kolokngagonoyeng yereng mabiyengke wok teni Yudawili yawe mizi ono mabiyengke tenigi i walek songonoyengke Mosegi loyeng sangkela logo ngago pugura kozak yeiya, Jemsgu pilik yeiya.

22 Pulaga aposolowili kiling Yisuyegi ngizi kumuliwili keya puwiligi ngaiwili mabuwili menalege kelarik mabuwiliyaga nawili iza logo Paulu keya Panabas kiling yenge yereng Antiyoktaga wezayeliweki kozak kela. Puwiligu nak Yuras yeik nara Pasaba meibek, keya nak Silasi meibektau iza. Yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligu kumularik yombu piyau yombiyangai panuyau miza.
23 Puwiligu piyau iza logo kapiya pelik lende mizariktau piyau kiling wezamela,
Teni aposolowili keya Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwili, teni ini kiling ngizi wamenara kumuliwili. Teni ini Yuda ono weik Yisuyegi ngizi kumuli yenge yereng Antiyok puraga yoluwili keya Yuda ono Yisuyegi ngizi kumuli yereng ngabelak Siriya meibekke nayengkirau yoluwili keya Yuda ono Yisuyegi ngizi kumuliwili yereng ngabelak Silisiya meibekke yoluwiliyegirau lende mizi yagenda. Tonugu ini mabuwiliyegi wangane yei.
24 Teni kerewiyarik yombu teniyaga nawili kambela logo iniyegi ngago ini lebuk ngai keleyagi nara kozak yeiya logo ini puwiligu kisaragi

wilek ngelek kumula meli. Kapura puwili teniyaga ngago pilik mizagira weiya ono, piyeng ngezewiligu mizayeng.
25 Tegi teni menalege wawere ula logo kangka wamenak kiling yombu ngagora orowei kangki neyau Paulu keya Panabas meiyau kiling wezayeliweki izaweki kozak kela. Paulu keya Panabas piyau tenigi kewengke tonugu keli panuyau keya
26 piyaugu ngago Yisu Kilisi tenigi Yemizibekyegi langaira kozak kisa melirikki wiyeke nawiligu piyauyegi kumbak miza logo yeliweki keleyi kapura piyau ngoluk kozang kozak kisageyayau.
27 Togo tonugu Yuras keya Silasi iniyegi wezayeli puloge. Keya piyaugurau kili yeikyaugu kapiyarikke tonugu lende miza mabilik inigi wirege kozak yei nangai.
28 Anotogi Kung Walekpokko teni kumula wazonoyeng yana logo tonugu kelara ini lo kolokngagonoyeng yanagi ono, mak lo yemane peyeng yaniweki kela.
29 Piyeng pelik, nakko watamek ma winakmek ma liyengmek ula logo anoto ikuyogorikwiligi kungyengki yana purik mabura ini piyengka ni nagani. Keya ini watamek ma winakmek ma liyengmekki iwibekka ni nagani logo watamek ma winakmek ma liyengmek uli puwekke kebi wilektik were ngela logo iwibek mabok kubula wizigeya ni. Keya nariktau ini kazing kaile yongkambu mizimekke mizi nagani.
Ini lo peyengki kiriwei mizi purik pangka. Wameik panu. Kusa.
30 Togo puwiligu ngagora oroweiwili wezayela logo Antiyok yerengke kambela. Pulogo kanda puwiligu Yisuyegi ngizi kumuli mabuwili wawere keleya logo kapiyarik yana.
31 Yongkambanuwili kapiyarik sangkela logo ngagorago puwili kozanda yana kopong puwili wilikwilikmokko kola.
32 Pulaga Yuras keya Silasi ngeze mabiyau ngagora Anotoyaga weiya logo kozak kisiyaugu yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi ngago kozanda yana keya ngago ngizi kumuli puwiligi pura kozang kelemiyara kozak yeiyageya koya.
33 Piyau sonda nayeng pulogo koyima logo yoweki kangkere miza. Yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu piyauyegi pelik yeiya, Kambeli, Anoto yali kiling kangki mena, yeiya logo wezayoyela.
34 Kapura Silasigi kumularago mizagewiyege pi mabulogo wizagoma.

35 Paulu keya Panabas ngong nayeng yenge Antiyok yerengke koyimowei piyau keya kolokngagono nawilirau Yemizibekki ngagora kozak yei keya waligeleyi miza.
36 Piyau pilik miza logo Paulugu Panabasyegi pelik meiya, Towa kandoweki. Keya kunimowei purik yereng towago ulogo Yemizibekki ngagora kozak yeiya piyeng mabiyengke Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi pakela logo puwili talik yolu miziweki, meiya.
37 Tegi Panabasgu pangka meiya logo pugu kumularik Yowan Mak piyau kiling kangweki kumula,
38 kapura Paulugu kumularik pirau miza orowei kang purik pangka ono. Purik pi koka yawe aposolowiligiragi piyau kiling yawe mizi kayima puraga kazi kunabek logo pi ngabelak Pambiliya meibekke piyau wezaya, legi purik pangka ono miza.
39 Piliktikki wiyeke piyau ngezeyau takkaragi kiriwei mizagi miza legi ngalik kela logo nak namek neing miza.

Pulaga Panabas weik Yowan Mak miza orowei logo piyau sikmak weiya logo panga wizambekke libuge ilibu Saipira meileige kambela.
40 Kapura Paulugu Silasi miza logo piyau kangweki sawiya. Togo Yisuyegi ngizi kumuliwiligu piyauyegi pelik yeiya, Yemizibekki wazono panu tonugu weiyagi langai ono pura yali kiling kambeli, yeiya.
41 Piyau wiya logo ngabelak Siriya keya Silisiya meiyau neing kambela logo yereng mabiyengke Yisuyegi ngizi panu kumuli Yisugi yeiktage menalege wawere uli miziwiliyegi ngago yana logo ngizi kumuli puwiligi pura kozang kelemiya.

16

1 Paulu keya Silasi kai kanda yereng Tebi meirage lewagela logo pulaga pura wiyiwiyi piyau ngereke kanda yereng Lisita meirage lewagela. Pulogo Yombu Yisuyegi kiriwei yolu nak Timoti meibek. Pigi panumelerau Yisuyegi ngizi panu kumulimele. Pi Yudamele kapura Timotigi mangobek Yudabek ono, pi Kirikpek.
2 Yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuli pulogo Lisita yerengke yoluwili keya Aikoniyam yerengke yoluwilirau mabuwiligu Timotiyegi langai wazono kozak kisi.
3 Paulu Timoti pi kiling Yisugi ngagora kozak kaiweki yongomo mizagi keli kapura Paulugu kumularik Timotigi mangobek Kirikpek logo pigi yombu korikwekki korik ngalegewek ngela ono purik Yuda yereng piyeng mabiyengke kangkiwili iwaka legi puwiligu piyegi kerewiyagi ono miza. Piliktikki wiyeke Paulugu Timotigi yombu korikwekki korik ngalegewek ngela mowiya logo Timoti piyau kiling kambela.
4 Puwili yerengyeng neing kang kunimowei puwiligu yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi lo aposolowili keya Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwiligu paka Yirusalem kozak kela piyengki kozak yeiya logo pelik yeiya, Peyengki ini kiriwei mizizo, yeiya.
5 Togo yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu Yisuyegi ngizi kumulira kozang kelemiya. Wok mabiyengke yongkambanu nawilirau Yisuyegi ngizi panu kumula logo Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi sawela.

6 Paulu pigi kewengkewili kiling Yemizibekki ngagora yongkambanu ngabelak Asiya meibekke yoluwiliyegi kozak yeiyagi nobiyeng miza kapura Anotogi Kung Walekpokko puwili kang nelegi waliya wazaya. Tegi puwili ngabelak Pagiya keya Kalesiya meiyau neing kunimowei Yemizibekki ngagora kozak yeiya.
7 Pulaga puwili ngabelak Misiya meibekki kerelemekke kayimawekkerik puwili ngabelak Pitiniya meibekke kiliyiweki nobiyeng miza kapura Yisugi Kung Walekpokko ngereke waliya wazaya.
8 Tegi puwili Misiya meibek neing kai kambela wizigeya pongo Torowa yerengke lewagela.
9 Wokpokko kusage Paulu iwek kolawekke wire puguyaugu wangakyeng kelik narage pakelarik yombu ngabelak Maseroniya meibekka nak pulogo luweza wizimowei pugu Pauluyegi ngalizi pelik kelegele mei, Pelege Maseroniyabekke teniyegi ngago wazonora kozak yeiweki mena koli, mena meiya.
10 Paulu pilik miza logo ne Luka puwili kiling Maseroniyabekke kangweki nguk namizi kangkere miza. Tonuwago kumularik Anotogo tonuwago yongkambanu pulogowiliyegi pigi ngago wazono Yisuyegi langaira kozak yeizo, yei yagenda, mena miza.

11 Togo tonuwa sikmak weiya logo yereng Torowa meira wiya logo sikmakki ngalengale panga wizambekke libuge ilibu Samotere meileige wela uwei kuna. Pulogo iwek kola logo wangane panga wizambekke sikmakke ngalengale ngereke kuna logo ngabelak Maseroniyabekke yereng Niyapoli meiraga wila wiya.

12 Keya pulaga teni ngabelak libu yereng Pilipai meirage kambela. Pilipai yereng pura ngabelak Maseroniya meibekki yereng yemane panura. Keya pura Romwiligu were ngiza logo wizagoma logo ngaira. Teni wok nayeng purage koyima.

13 Wok Yudawili yawe mizi ono, Sabatpek meibekke teni yerengka welagela logo kailingke kerelege kambela, purik pulogo teni Yudawiligu waberek miziweki wawere uli lemeng nobiyeng miza. Pulogo kanda teni mogosa koyima logo weik yongok pulogo wawere ulawiliyegi kozak yeiya.

14 Puwiliyaga ngago tonuguragi kerangang mana koyawiliyaga namele Lidiya meimele. Pi yereng Tayataira meiragamele keya pi yawe kagorik wago king yemane panuyengki ngane king yanagira mizimele. Pi yongok Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuli mizimele logo Paulugu Yemizibekki ngagora kozak kaiwekke Yemizibokko wilek kang pugubek tiya mowiya logo pugu ngago Paulugu kai puragi ngizi panu kumula.

15 Pulaga nakko Lidiya kiling i pugumakkawili mabuwili kaimela. Pi kaimela logo pugu tonuwayegi pelik kelegele yeiya, Inuwago kumularik ne Yemizibekyegi wameik ngizi kumuliwiliyaga namele purik mabura inuwa i nogomakke yoluweki koli. Pi kelegele kai legi tonuwa pugu kai mabilik miza logo i pugumakke yoluweki ige la.

16 Wok nakke tonuwa waberek mizi lemengke kang tagoneige kolomandik yombanu ngai nawiligu kingyengki ngane weiya logo puwiliyegi yawe mizimele logo yawe pugura wiyagi langai ono pilikmele tonuwago yoromaure miza logo tonuwayegi kalika kiriwei wiriya. Pi kolomandik kerewa nak yenge pigi yungke yolumele logo kang mabiyeng kerewabokko piyegi ngai yolu mizageyarikku pugu watabi kalike mizagiyeng kozak kaiyagi langaimele. Yombanu puwiliyegi watabi mizagiyengki iwakagi keliwili piyegi lewa logo pugu puwiliyegi piyengki kozak yei logo puwiligu pigi ngaiwiliyegi king yani. Pigi ngaiwili king yemane wei mizi. Kolomandik pemele pilik mizimele.

17 Kolomandikmolo Paulu keya tonuwayegi kalika kiriwei kaiyageya wizimowei ngago ngalizi pelik kai, Yombu pewili Anoto Lewege Panubekyegi yawe miziwili. Puwiligu iniyegi kazing Yisugu ini kaileyeng keya ibendaga yaliya wazayagimekke kozak yei, kai.

18 Kolomandikmele wok kolokngagonoyengke pilik mizi wilibek wizigeya kalikerik Paulu kiyebuk sende miza, legi piyegi langai kowita logo pugu kerewabekyegi pelik kozang meiya, Ne niyegi wameik panu nei, Yisugi yeiktage ni kolomandikmoloyaga welagela kule, meiya. Mabuwekke kerewabek kolomandikmeleyaga weik welagela kang.

19 Ngaiwiligi kazing king weiyagimek weik yeik purikki pakelawekke puwiligu Paulu keya Silasi kebangkela logo yerendagi libuge ngagozak mizirikke ulumi wageliwei kuna logo Romwiligi yombu ngagozakyengki kerewiyiwiligi wirege wazaya.

20 Puwili pilik miza logo puwiligu ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi pelik yeiya, Yombu peyau Yudayau, piyau yereng tenigira korowali kelemiyau.

21 Peyau kazing lo tonugurago mizi nagani kaiya piyeng waligeleyiyau.
Teni Romwili logo kazing puwiligiyengke kiriwei mizagi ono, legi teni piyau
iniyegi iza orowei lewa, yeiya.
22 Kolomandikmelegi ngaiwiligu pilik kisi legi yongkambanu wawere
ulamokkorau piyauyegi ngagora tiya meli. Yombu ngagozakyengki
kerewiyiwiligu wagela nawiliyegi Paulu keya Silasigi kagorikyeng koya
yowiya logo piyau pikang kozangyengko siyale yelibene kozak yeiya.
23 Siyale keremungke yela logo puwiligu piyau wigirimakke wezayela logo
puwiligu wigirimakki ngaibekyegi piyau kozang panu waliya wazaya logo
piyauyegi waberek ngai koyibene kozang kozak meiya.
24 Ngaibek ngago miziweki kai puragi kerewiya logo i songono panu
yeke libuge panumakke wazaya logo pugu yengelei wang kunengkeyau
logo yungu tiyayaugi yungke inge piyaugiyeng mela logo lokpek mana logo
wigirimakki kandik waliya.
25 Waleleige wokpokko kusa libuge Paulu keya Silasi waberek mizi keya
ingi Anotogi yeikta yongolok meiyagiyeng meiyageya koya keya wigira
nawili piyauyegi kerewiya koya.
26 Piyau ingimeiyageya tagogei nguk namizi kuburuk yemane panu nak uli
logo wigirimak mamok urukang miza. Mabuwekke imakki kang mabiyeng
tiya keya seng wigirawili mabuwiligi meleyeng kebangkelayeng wilora logo
wala.
27 Pulaga wigirawiligi ngaibek yangalekta keya pugu wigirimakki
kangyeng tiyarikki pakelawekke pugu kumularik wigirawili yaka kazi
kang miza legi pi lang puguwek pugusa logo ngezebek yowiweki mizi.
28 Kapura Paulugu piyegi ngago ngalizi panu meiya, Ni ni makngeze
kozangka mizi nagani. Teni mabuwili pelege, meiya.
29 Pulaga wigirimakki ngaibek lambekki kai. Pi weik lambek weiya logo
yeke ige nginda la logo kulilimek kiling leli ulageya wizimowei Paulu keya
Silasigi ingeyauge ulu wala logo ingeyau laliya.
30 Pulaga wigirimakki ngaibokko piyau iga iza orowei welagela logo
piyauyegi pelik yeiya, Yombuyau, nangaiyeng nogo mizagi logo Anotogo ne
yaliya wazaniyagi, yeiya.
31 Legi piyaugu piyegi pelik meiya to mela, Ni Yemizibek Yisuyegi ngizi
panu kumulagirikki kai logo Anotogo ni yaliya wazaniyagi keya i nugu-
makkawilirau yaliya wazayagi.
32 Togo piyaugu pi ibuwiliyegi Yemizibekki ngagora kozak yeiya.
33 Keya kusa libuge kele kapura wigirimakki ngaibokko piyau iza logo
piyaugi lamitayeng kaigesa. Pilik miza logo puwili yuke koya ono, nguk
namizi piyaugu pi ibuwili mabuwili kaimela.
34 Pulaga wigirimakki ngaibek Paulu keya Silasi i pugumakke iza orowei
la logo ngeragi kaimiza logo nibene yana. Logo pi ibuwili mabuwili weik
Anotoyegi ngizi panu kumuli kopong wilikwilikmokko kola.
35 Wangane pura yombanu ngagozak piyengki kerewiyi puwili wagelaw-
iliyegi wigirimakki kuna logo wigirawiligi ngaibekyegi yombu piyau wila
logo wezayelibene meizo, yeiya.
36 Wagelawili pilik miza logo wigirimakki ngaibekko Pauluyegi ngago
pera oroweirik meiya, Yombanu ngagozak piyengki kerewiyiwiligu ngago
yali wila logo wezayelagira wezamela, legi yali kambeliweki keya ngagoluk
kunizo, meiya.
37 Kapura Paulugu wagelawiliyegi pelik yeiya, A'a', te Romwiliyaga neyau
legi puwiligu siyale yela purik pangka ono. Keya te kaile nariktau ono kele

kapura puwiligu te yongkambanuwili ngai yuke koyigeya siyale yela logo wigirimakke wezayela. Kapura weik puwiligu te liwik wezayeliweki mizi. A'a', ngezewiligu kanda te wila logo wezayeliweki, yeiya.

38 Pulaga wagelawiligu yombu ngagozakyengki kerewiyiwiliyegi Paulugu kaira kozak yeiya. Puwili Paulu keya Silasi Romwiliyaga neyau purikki kerewiyawekke puwili kulili miza.
39 Togo puwili wigirimakki kanda piyauyegi pelik yeiya, Tonuwa yaliyegi kaile keleya piyengki kuneng legi pangka pangka miza logo melegulang miziweki, yeiya logo puwiligu piyau wigirimakka wezayela logo pelik yeiya, Yali yereng tonuguraga kambeli, yeiya.

40 Pulaga Paulu keya Silasi wigirimakka welagela logo Lidiyagimakke kambela. Kanda piyaugu Yisuyegi ngizi panu kumuli logo wawere ulawiliyegi kozanda yana logo kambela.

17

1 Togo Paulu keya Silasi yereng Ambipoli keya Apoloniya meiyayau neing kambela logo kang kang wiziga yereng Tesolonika meira logo Yudawiligi i walek songonomak yolulege lewagela.
2 Paulu pi ngezebekko mizilik i walekmakke kuna. Pulogo sonda neyauganarayengke wok Sabatpekke pugu yongkambanuwiliyegi Anotogi Kapiya Walektikka ngagora yana.
3 Ngago Anotogi Kapiya Walektikka pura Kilisibek, Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek ngangang wagela logo ibeng logo ibendaga yangalek meiyagirikki walimizara. Keya Paulugu puwiliyegi pelik yeiya, Yisu, nogo iniyegi kozak yeibok Kilisi, Mesiyabek, yeiya.

4 Paulugi ngagora weik yeikwekke Yuda nawili ngago pura wameikta miza logo Yisuyegi ngizi panu kumula logo Paulu keya Silasiyegi sawela. Yombanu Kirik kolokngagono Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuli puwilirau Yisuyegi ngizi kumuli keya yongok kolokngagono yeikyeng kiling puwilirau Yisuyegi ngizi kumuli.
5 Kapura Yuda ngizi kumula ono puwili Paulu keya Silasigu miziyengki yagolok kopong yombu yawe namizi yerengki kazingmekkewiliyaga nawili wawere keleya logo ngaimek keremiza logo weik ngai yemane keliweki mizi. Puwili yerenda mabura neing yongomo miza logo yombu nak Yasong meibekki imakke ngai waliya logo Paulu keya Silasiyegi weliweki kiliya la.
6 Puwiligu piyau yongkambanuwiliyegi iza oroweigi nobiyeng miza kapura puwili piyau yolok onowekke puwiligu Yasong keya Yisuyegi ngizi kumuli nawili yerengki ngaiwiliyegi ulumi wageliwei kuna logo pelik ngalizi kek kisi, Yombu piyau ngabelak mabiyengke korowali miza logo weik pelegerau pilik mizi yagenda.
7 Keya Yasongku i pugumakke piyau iza wara yolu. Piyaugu tenigi King Ngai Sisa meibekki lo piyeng ngela meli purik piyaugirago kisirik, Ngoluk King Ngai nak yolu, yeik pugura Yisu, kisi.
8 Ngago puwiligu kisa piyengko yongkambanu mamok keya yerengki ngaiwilirau sisik mizibene keleya.
9 Togo yerengki ngaiwiligu Yasong keya nawili kebangkela logo puwili king wigirimakka welagelagiyeng yanibene keleya logo puwili weik kang wezayela.

10 Wokpokko kusage Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu Paulu keya Silasi
panga yereng Periya meiragi wezayela. Puwili kandawekke puwili Yu-
dawiligi i walek songonomakke kambela logo yongkambanuwiliyegi ngago
Yisuyegi langaira yaniweki.
11 Yongkambanu pulogowili kangkayeng waliya ono, Tesalonika
yerengkewiligu miza pilik, kangka puwiligiyeng tiya logo puwili ngagora
wilikwilikta kiling weiweki kerewiya. Togo wok mabiyeng puwiligu ngago
Paulugu kaiya pura ngizi ma talik miza legi Anotogi Kapiya Walektikki
sangkeli.
12 Yuda kolokngagono nawili weik Yisuyegi ngizi panu kumuli, keya Kirik
yongok kolokngagono yeikyeng kiling nawilirau weik Yisuyegi ngizi panu
kumuli keya Kirik yombuwiliyaga kolokngagono nawilirau.

13 Pulaga Yuda Yisuyegi ngizi kumuli ono Tesalonika yerendaga
yoluwiligu Paulu Anotogi ngagora Periya yerengkerau kozak yeiyarikki
kerewiyawekke puwili panga Periya kambela logo kanda puwili weik
yerengkewiligi kumuliyeng lebuk ngai keleya.
14 Togo yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligu nguk namizi Paulu wizam-
bekke kerelege kang wezamela kapura Silasi keya Timoti Periya mabulogo
koyima.
15 Yombu Paulu kiling kambelawili kang kang wiziga ngabelak yombanu
Kirikwili yolubekke yereng Atenese meirage lewagela. Pulogo puwili Paulu
wezamiya logo Periya yerengke yo kayima, Paulugi ngago nara Silasi keya
Timoti piyegi ngezangai lewawekira orowei yo.

16 Paulu Atenese yerengke Silasi keya Timotiyegi yuke wizimowei pi
yerengke wei miza logo pugu yerendagawili kung nalangai nalangai
piyengki inge laliyi keya ngago yeirikki keriyawekke ya pugura ngalik
kaiweki keli keya pi wilek kuneng panu miza.
17 Tegi wok Sabatpekke pi Yudawiligi i walek songonomakke la logo Yu-
dawili keya Yuda onowili Anotoyegi kiriwei panu puwilirau ngago Yisuyegi
langairagi kozak keli yongomo mizageya koyilege. Keya wok mabiyeng pi
panga pundaga kang purik yongkambanu yongomo mizi puwili kiling kozak
keli.
18 Nawili piyegi kayima logo pi kiling weik ngalik keli yongomo mizi.
Puwili Kiriwaga iwaka yemanera kilingwili logo puwili kazing wik yolugi-
weki nalangai nalangai piyengki waligeleyiwili. Nawili Epikuriya Kiri-
wagawili meiwili keya nawili Sitoyik Kiriwagawili meiwili. Puwiliyaga
nawiligu Pauluyegirik pelik kisa, Pi kangka yeikpek, pilikpek mizabokko
kaiweki mizi piyeng nangaiyeng, kisa. Keya nawiligu pelik yeiya to mela,
Pugu anoto nalagawiliyegi langai kozak kai yagenda makne, kisa. Paulugu
ngago Yisuyegi langaira keya pi ibendaga yangalek meiyaragi kozak kai
kopong puwiligu piyeng kisa.

19 Paulugu pilikyeng kai legi puwiligu Pauluyegi pelik nguk meiya, Ngago
pura yombanu ngagoyeng kerewiyiwiliyegi kozak yeiweki koli, meiya logo
Paulu puwili kiling lewak nakka yombanu ngagoyeng kerewiyiwili kiling
ngagozakka miziweki wawere ulibek logo Ariyopaga meibekke kambela.
Kanda pulogo puwiligu Pauluyegi pelik meiya, Teni ngago nugu wik walige-
leyi puragi iwakaweki keli.
20 Watabi nugu ngago purago kai piyengka nayeng teniyegi wik panuyeng
legi teni ngago piyengki solorikke talik kai miza legi iwaka siweki keli logo
teni kerewiyi pei, meiya.

21 Yombanu yereng Atenese meirage yoluwili keya nalaga pulogo yolu puwilirau watabi ngolukku wik purago kozak yei keya kerewiyi piyengki wilek kang tiya managi keli kopong puwiligu Pauluyegi pelik nguk meiya.

22 Togo Paulu Lewak Ariyopaga meibokko ngagoyeng kerewiyiwiligi ingewerega luweza logo pelik yeiya, Atenese yombuwili kerewiyi. Nogo pakelirik ini kazing inge laliyi keya ya kumuli mizimekki kiriwei panuwili.
23 Purik ne yerenda neing wei miza logo nogo inigi alata kolokngagono piyeng keya kung kolokngagono inugu inge laliyi keya ya kumuli mizi piyengki pakela. Keya nogo alata lende mizamek kiling nararau pakela logo pelik miza, Alata Anoto Yeikta Teni Iwaka Onobekyegira. Anoto ini iwaka onobek kapura inugu ya kumulibok keya nogo kozak kaibek mabok logo ini kerewiya koyi.

24 Anoto ngabelakpek keya ngabelakpekke piyeng, keya ngilumbek keya ngilumbekke piyeng keremizabek pi ngabelakpek keya ngilumbekki Yemizi ngaibek, pi yombanuwiligi i walek ngiza piyengke yolu onobek.
25 Keya pi mabokko wik yolugira keya yeneng tiyira keya watabi mabiyeng yongkambanu mamok yani legi pi watabiyengki talik mizagi miza wizigeya yombanuwiligu meleyengko sawelagibek ono.
26 Pugu were yombu wamenak keremiza logo yakabokyaga pugu yongkambanu kolokngagono nalangai nalangai nawilirau keremiza logo ngabelakpek mabokko yoluweki keleya. Solorikka pi ngezebokko puwili wik yolu keya puwili ibengkiwekke sawiya, keya puwiligu ngabelak keya yereng yolugiyeng sawiya.
27 Pugu pilik mizarik puwili piyegi suwei welibene keya piyegi suwei welageyara pi yolok ngeliweki. Kapura Anoto ngizi teni namele ma nakyaga koweige ono.
28 Purik teni pigi yungke wik yolu keya teni pigi yungke yongomo mizi kang, keya pigi yungke wilek kang tonuguyeng koyimi yagenda. Pura inigi yombu ngago iwaka nawiligu pobilik kisa puragi kiriwei, Teni mabuwili pigi yango keya marekwili, kisa puragi kiriwei.

29 Mena teni pigi yango keya marekwili legi teni Anotogi yolura kung ma alata koli ma siliba ma king ma yengelei kang namekkeyeng kelikyengki yolu mizi nagani, purik peyeng yombanuwiligi kangkayeng keya meleyengko yombiyangai keremizayeng.

30 Koka yongkambanuwili Anotoyegi lusuweiwekkerik puwili kungyeng keremiza kele kapura Anotogo ngago ngelek kaiya ono, kapura mabek pugu yongkambanu mamokyegi ngago miziweki nara yana, purik kaile tonuguyengki kuneng miziweki kai keya kaile tonuguyengka kowitiweki kai keya wilek kang tonuguyeng piyegi sawelagirikki kai.
31 Tegi ini kungyengka Anoto wamenak wik yolubokyegi kowitizo, purik pugu wok nak sawiyabokko yombu pugu sawiyabokko yongkambanu ngabelakpekke wazayawili mabuwili pangkaraga menalik ngagozak keleyagi. Teni yongkambanu mamok purik wameik ngizi miziweki, pugu yombubok ibendaga yangalekta wazamiya kopong, yeiya.

32 Paulu ngago pugura weik yeik keya Paulugu ngago yongkambanuwili ibendaga yangalekta wazayagiragi kozak kairikki kerewiyawekkerik nawiligu piyegi songomeiya mana, kapura nawiligu pelik kisa, Teni nugu mawinda puragi kozak kairikki kerewiyagi keli, kisa.

33 Pulaga Paulu wawere ulamek wezaya.

34 Kapura nawili pi kiling kambela logo Yisuyegi ngizi panu kumula. Nak
yombanu ngagoyeng kerewiyiwiliyaga nak logo yeikta Taiyonisiya meibek,
keya yongok namele Tamari meimele, keya nawilirau.

18

1 Pilik miza logo Paulu Atenese yerenda wiya logo pongo yereng Korinti
meirage kambela.
2 Keya pulogo pi Yuda yombu yeikta Akuwila meibek kiling melegulang
miza. Akuwila ngabelak Pondasi meibekke wazamiya kapura ngabelak Itali
meibekke yereng Rom meirage pigi yongokpumele yeikta Pirisila meimele
kiling yolu. Kapura Romwiligi King Ngai yeikta Kilori meibokko Yudawili
Rom yerendaga yoluwili mabuwili yerenda wiya logo kangweki ngagora
yana kopong piyau Korinti yerengke ngolukku lewa. Paulu piyauyegi pakeli
kambela logo
3 piyau kiling yawe miziweki wizagoma, purik Paulu king ngeragiyeng
weiyagiyeng weirik pugu i selayeng keremizi purikka, piyaugu mizi pilik.
4 Kapura Sabat mabiyengke Paulu Yudawiligi i walek songonomakke
kanda Yudawili keya Kirikwili kiling ngago Yisuyegi langaira kozak keli
yongomo mizi logo puwiliyegi pugu ngago Yisuyegi langairagi ngizi panu
kumulibene kelegele yei mizi.
5 Wok nakke yombuyau Silasi keya Timoti paka Maseroniya lemeng
wiya logo piyau pongo Korinti yerengke kandawekkerik Paulu yawe wa-
menara mizageya wizilege, purik wok mabiyeng Anotogi ngagora kozak
yeiweki wilek kang tiya mani logo pugu Yudawiliyegi pelik yeiya, Kilisibek,
Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki
sawiyabek Yisu purik ne iwaka, yei mizi.
6 Kapura puwiligu ngago pugura keta wezameli keya piyegi ngago ko-
rowaliyeng meiyawekke pugu puwiliyegi pelik yeiya, Nogo iniyaga mele
nogoyau kaigesi. Tamizeige ini Anotoyaga wik wizagomagira wei ono
purik yawe ini makngezego mizi piyengko. Nogo yawe Anotogo neyegi
miziweki kaiyara miza. Purikki wiyeke purik pugu ne ngangang nanagi
ono. Kerewiyi, mabek pewekka ne Yuda onowiliyegi ngago Yisuyegi langaira
kozak yei kangweki mizi, yeiya.
7 Togo Paulu puwili wezaya logo Yuda ono nak yeikta Tisiya Yasita meibek
logo Anotoyegi inge laliyi keya kumuli mizibekki imakke yoluweki kambela,
i pugumak Yudawiligi i walek songonomakke saweliweimak.
8 Yombu Yuda nak Yemizibekyegi ngizi panu kumuli. Yeik pugura Kil-
isipa, pi Yudawiligi i walek songonomakki ngaibek. Pi ibuwili mabuwili
Yemizibekyegi ngizi kumuli. Keya nawilirau, yongkambanu kolokngagono
Korinti yerengke yoluwili Anotogi ngago Paulugu yeiyaragi kerewiya logo
ngizi panu kumula logo kaimela.
9 Wok nakke kusage pulogo Korinti yerengke Paulu wirere tawizeige
Anotogo watabi nayeng wangakyeng kelik naraga waligelemiya logo Yem-
izibokko piyegi pelik meiya, Ngago nogora kozak kaiwekke purik mabura
kulili mizi nagani, ngoluk kozak yeiyageya mizimo. Kiyebuk sa meli nagani.
10 Purik ne ni kiling wizinda kani, tegi nakkorau ni ngangang keleniyagi
ono, purik ngoluk yereng perage yombanu kolokngagonowili nogowili
mizagi legi, meiya.
11 Pilik kai legi Paulu kirisimasi nara keya walerik pulogo yongkam-
banuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleyageya wizagoma.
12 Kalike ngabelak Kirik meibekke yombanuwili ngai wikpek wazamiya,
yeikta Kaliyo meibek. Wok nakke pugu ngai wizigeya Yuda nawili menalege

wawere ula logo puwiligu Paulu kebangkela logo ngai Kaliyoyegi miza oroweirik ngagozak kelemiya.
13 Puwili ngai Kaliyoyegi pelik meiya, Yombu pobokko yongkambanu teniyagawili Anotoyegi kazing wik inge laliyi keya ya kumulagi namek waligeleyi logo pumok lo tonuguragorau kaiya onomek, meiya.
14 Paulu kaiweki tamizeige ngai Kaliyogo Yudawiliyegi pelik yeiya, Tamizeige yombu pobokko kaile nara miza ma nakyegi kaile miza purik mabura ne ini Yudawiliyegi kerewiyagi purik pangka.
15 Kapura pera yeik ngagoyeng keya yeikyeng keya lo ini makngezegiyeng legi ne pera kozak kelagi ono, ini ini makngezego pera kozak kela logo pangka pangka mizizo.
16 Ngai Kaliyo pilik yeiya logo pugu puwili i ngagozak mizimakka welagela wezayela.
17 Puwili mabuwili imakka welagela logo puwiligu yombu Yudawiligi i walek songonomakki ngai wikpek yeikta Sosoteni meibek kebangkela logo i ngagozak mizimakke yerengke siyale ula, kapura peragi Kaliyo songono nangezi kumula ono.

18 Keya Paulu yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili kiling ngoluk wok kolokngagono Korinti yerengke wiziya, waleleige pi puwili wezaya logo Pirisila yali kerekpu Akuwila kiling ngabelak Siriya meibekke sikmakke ngalengale kambela. Kangkine Pot Senikeliyalege Paulugu Anotoyegi ngago sawiya nara mana logo pugu pura ngelagi onorikki walimiziweki nakko kebi nganelek pugura kemenak wiliya.
19 Puwili yereng Epese meirage lewagela logo puraga Paulugu Pirisila keya Akuwila wezaya. Kangkine Paulu Yudawiligi i walek songonomakke ige la logo Yudawili kiling ngagozakka keli yongomo miza.
20 Yongkambanuwiligu piyegi wok nayendau puwili kiling yoluweki nguk meiya kapura pi ei miza ono.
21 Purik segeya pi puwili wezaya logo kunimowei pugu puwiliyegi pelik yeiya, Kapura tamizeige Anotogo kelirik ne yogi purik ne iniyegi yogine, yeiya logo pi Epese yerengka sikmakke ngalengale kambela.

22 Paulu Epese yerengka sikmakki ngalengale kemenak yereng Sisariya meiragi yo logo pulogo kanda pi Yirusalem yerengke kambela. Kanda pi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli Yisugi yeiktage wawere ulawili kiling melegulang miza. Pi pilik miza logo Yirusalem yerenda wiya logo pongo Antiyok yerengke kambela.
23 Keya pulogo kang nayeng wiziya logo pulaga pi pulumeng wiya. Pi Antiyok lemeng wiya logo ngabelak Kalesiya keya ngabelak Pagiya meiyau neing kambela purik yereng koka pi pakelayeng mabiyengke ngereke pakeliweki logo yongkambanuwiliyegi ngago puwiligi Yisuyegi ngizi kumulira kozang kelemiwekira yana.
24 Yombu Yuda yeikta Apolo meibek yereng Alesendere meirage wazabek Epese yerengke kanda. Pi ngagora wazono panu kaibek keya pi Anotogi Kapiya Walektikke ngago lang piyeng iwaka panubek.
25 Koka nakko pi kazing Yowan kaimelibokko Yemizibokko miziyengki kaiyayengki kozak meiya logo weik yongkambanu Epese yerengke yoluwiliyegi kazing Yemizibokko mizi logo pugu iwakayengki wilek kang tiya mani keya wameik ngizi waligeleya.
26 Keya pi Yudawiligi i walek songonomakke ige la logo weik liyandek namizi kozak yeiya logo Pirisila keya Akuwila pugu kai purikki kerewiya

logo piyaugu pi piyaugi imakke miza orowei kuna logo piyaugu piyegi kazing Yemizibokko miziyeng logo pugu ngoluk iwaka onoyengki kimeik panuge waligelemiya.

27 Pulaga Apolo ngabelak Kirik meibekke kangweki kumula legi Yisuyegi ngizi kumuli Epese yerengkewiligu yongkambanu Kirik Yisuyegi ngizi kumuliwili piyegi keriyageya koyibene lende miza yana. Kapiyarik pelik miza, Ini Kirik Yisuyegi ngizi kumuli puwiligu Apolo teni kiling Yisuyegi ngizi kumulibekyegi, Koli meiyagirikki tonugu iniyegi nguk yei.

Togo Apolo pulogo kandawekke pugu yongkambanuwili Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono purago Yisuyegi ngizi panu kumuli puwiliyegi unatuba panu sawela.

28 Purik pugu yereng wawere ulirikke ngago kozang kozak yeiya to meliyengko Yudawiliyegi lewege keleya, Pi Anotogi Kapiya Walektikka Yisu pok Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiya mabok purik wameik panu purikki walimiza.

19

1 Togo Apolo ngoluk Kirik ngabelakpekke Korinti yerengke wizigeya Paulu Kalesiya ngabelakpek keya Pagiya ngabelakpek neing kai kambela logo yereng Epese meirage lewagela. Kanda pangalege pura yongkambanu Yisuyegi kiriwei nawili koyilege.

2 Pi pulogo puwili kiling tek narik wiziya logo pugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Ini were ngizi panu kumula puwekkerik ini Anotogi Kung Walekpek weiya ma yeik? Puwiligu pelik meiya to mela, Tenirau Anotogi Kung Walekpekki ngagoragi kerewiya ono.

3 Pilik kisi legi Paulugu puwiliyegi pelik nguk yeiya, Pilik mena, ini kaimela puwekkerik ngago takkaragi kerewiya logo kiriwei miza, yeiya. Puwiligu pelik meiya to mela, Teni ngago Yowan kaimelibokko kai puragi kerewiya logo pugu teni kaimela, yeiya.

4 Pilik kisi legi Paulugu puwiliyegi pelik yeiya, Yowan kaimelibokko kaimelarik yongkambanu kaile puwiligu miza piyengka kowitawili kaimela keya pugu puwiliyegi yombu kalike piyegi lewagibokyegi ngizi panu kumulibene kozak yeiya. Pok Yisu, yeiya.

5 Pugu pilik yeiya puragi puwili kerewiya logo puwili Yisu Yemizibekki yeiktage kaimela.

6 Logo Paulugu puwiliyegi mele puguyau walamiya logo Anotoyegi waberek mizageyarik Anotogi Kung Walekpokko nak nakki yungke kiliya logo puwili nak ngabelak nakkawiligi ngago yeik naraga kaibene keleya. Keya Anotogo ngagoyeng puwili nak nak yana logo puwiligu kozak kisa meli.

7 Yombu puwili sangkelarik meleyau keya pongo ingenazikka neyau.

8 Togo pulaga wok Sabatpek meibekke Paulu Yudawiligi i walek songonomakke kiliya logo pugu Yuda yeke ige koyilegewili kiling ngago Yisu kazing Anotogi ngaimekki kiliyawekimek purikki liyandek namizi kozak kela yongomo miza. Pugu ngong neyauganak piyengke pilik mizi miza. Pugu kozang yeiya logo puwili ngagoragi wameik ngizi mamizibene logo puwiligu Yisuyegi ngizi panu kumulibene.

9 Kapura puwiliyaga nawili kerangang puwiligiyeng waliya logo kiyebuk miza logo Yisuyegi ngizi kumuli ono, keya puwili wawere ulawiligi wirege kazing Yisugimekki ngago kaileyeng kisa.

Pilik mizi legi Paulugu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili pi kiling iza orowei kuna logo Yisuyegi ngizi kumuli ono puwili wezaya logo waligeleyi

yeikta Tirana meibekki kapiya mizimakki kambela logo wok mabiyeng pi
yongkambanuwili kiling kozak keli miza.
10 Kirisimasi neyauge Paulu pilik pura mizageya wiziya logo yongkam-
banu ngabelak Asiya meibekke Yuda keya Yuda ono yoluwili mabuwili
ngago Yemizibekyegi langaira kerewiya.

11 Anotogo watabi ngezebokko keke kozang panu miziyeng Paulugi me-
leyaugu mizibene kelemiya.
12 Keya pobiliktiktau miza, Paulugu nawili kagorik wale Paulugi kebi-
raga tiyayeng ma pugu kagorik yawe miziwekke wangka waliyayeng wei
pani keleya logo puwiligu kemegemewiliyegi orowei kanda kemegemewiligi
ngalege walamiya logo kemegemeyeng weik yeik keya kerewawili yongkam-
banuwiliyaga welagela kang miza.
13 Pulaga yombu Yuda nawili wei kelemi kunimowei kerewawili yongkam-
banuwiliyaga welagela wezayeli miziwili Paulugu Yisugi yeiktage kerewaw-
ili yongkambanuwiliyaga welagela wezayelageya koyilege pakelawekke
puwilirau pura miziweki Yisugi yeiktage yamizi miza. Puwiligu kerewaw-
iliyegi pelik yeiya, Tonugu iniyegi wameik panu yei, Yisu Paulugu kozak
kaibokki yeiktage tonugu iniyegi puwiliyaga welagela koli, yei mizi.
14 Mena Yuda nak Anotoyegi kolak miziwiligi ngaibek yeikta Siba meibekki
marekwili melenazik keya nazikka neyauwili pura miza. Puwiligu kerewa
nakyegi pura meiya
15 kapura kerewabokko puwiliyegi pelik yeiya to mela, Yisu nogo iwaka.
Keya Paulu nogo iwaka. Kapura inuwayegirik inuwa tawili, yeiya.
16 Pulaga yombu kerewabek yenge pigi yungke yolubokko puwili kozang
panu kebangkela logo yelageyara lewege keleya. Puwili i pugumakka
iwi wala meli keya puwiligi wakiyayeng koliya wala mela logo komozilik
kimeike kazing wei kuna.
17 Pilik miza logo Yuda keya Yuda ono Epese yerengke yoluwili mabuwili
purage kerewiya logo kulilimokko kola. Yongkambanu mabuwiligu Yisu
Yemizibekki yeikta mazeng keya yongolok meiya.
18 Togo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyaga kolokngagonowili yongkam-
banuwiligi wirege watabi watagak ngeli puwiligu mizi piyeng ma kaile liwik
mizi piyendau kawela wiya logo kozak kisa.
19 Yombanu watagak ngeli miziwiliyaga kolokngagonowili kapiya kazing
watagak ngeli miziweki waligeleyi piyeng orowei kanda waliyageya keya
yongkambanu mamok pakelara koya. Koka puwiligu kapiya piyeng weiya
puwekkerik king kolokngagono panu wezamela keya nakko kumularik
tamizeige king wezamelayeng mabiyeng sangkeli purik king 50 tausen
Kinagi ngane weiyayeng wezameli yagenda.
20 Togo pilik miza piyeng mabiyengko ngago Yemizibekyegi langaira ngai
kalagalo lewagela keya ngoluk ululu miza melibene kelemiya.

21 Togo watabi pilik piyeng miza logo waleleige Anotogi Kung Walekpokko
Paulugi wilek kambek tiya mowiya logo ngabelak Maseroniya keya Kirik
meiyau neing kai kangweki miza logo Yirusalem yerengke yoweki kelemiya.
Paulugu pelik kai, Ne Yirusalem yerengke kuna logo waleleige ne Rom
yerengke kangkine, kai.
22 Paulugu pilik kaiya logo pugu were Timoti keya Erasata piyegi sawe-
layau ngabelak Maseroniyabekke wezayela kapura pi tek nangezi ngoluk
ngabelak Asiyabekke wiziya.

23 Teng purage yongkambanu Epese yerengke yoluwili kazing Yisugimekki
kozang panu kozak kela wizigeya puwili mabuwili ngai keliweki mizi.
24 Puwili ngai keliweki mizi purik peliktikki, Pulogo Epese yerengke
yombu nak yeikta Temitiya meibek yolu, pi watabiyeng silibayengka kerem-
izibek. Keya pugu silibayengka kung songono puwiligi yongokpanu anoto
namele yeikta Atemisi meimelegi i walek yemanemakko ngiza pilikyeng
keremiza logo nawili weiya logo kung songono piyengki inge laliyi keya ya
kumuli miza. Keya yawe pigi puraga king kolokngagono ulumiya logo pugu
yombanu pi kiling yawe mizi puwiliyegi yani.
25 Temitiyago Paulugu miziyengki keriyawekke pugu yombu pi kiling
yawe miziwili keya yawe mabilik miziwilirau menalege wiriyiweki ngago
yeiya logo puwiliyegi pelik yeiya, Yombanuwili, yawe tonuguraga tonuwa
king kolokngagono ulumi purik inuwa iwaka.
26 Keya yombu Paulu meibokko kairikki inuwa kerewiya. Pugu kairik
watabi yombanuwiligi meleyengko keremizi logo tenigi anotowili mei
piyeng Anoto ngizi onowili kai. Keya pokko yongkambanu kolokngagonow-
ili ngago puragi ngizi kumuliweki keleyi purik inuwa iwaka. Pi Epese pelege
keke mizi ono kapura ngabelak Asiyabek mabokkorau miziweki mizi.
27 Mena Paulugi ngagora keya pugu mizagiyengko yawe tonuguragi yeikta
korowali mizagi langai. Nariktau yongkambanu mabuwiligu kumulagirik
tenigi yongokpanu anoto Atemisi meimelegi i walek yemanemak yeik
ulakmak mizagi langai, logo pulaga yongokpanu anoto Atemisi mei teni
yongkambanu ngabelak Asiyabekke yolu puwili mabuwili keya yongkam-
banu ngabelak mabiyengke yolu puwili mabuwiligurau inge laliyi keya ya
kumuli mizimologi yeik yemane pura weik yeik sagi, yeiya.
28 Pulaga yongkambanu wawere ulawili ngago piyengki kerewiyawekke
puwili sisik panu miza logo weik pelik kek kisa meli, Teni Epesewiligi
yongokpanu anotomele Atemisi meimelegi yeikta yemane panu, kisi.
29 Kek kisimek yerenda neing ululu miza mela logo mabuwili wiyalowei
miza. Mamok kemenak wei kuna logo Kaiyasa keya Arisaka meiyau
Maseroniyagayau logo Paulu kiling yongomo miziyau kebangkela logo
puwiligi i ngagoyeng kerewiyageyara mogosa yolumakke piyau kiling
nginda kuna.
30 Paulu puwiligi wirege puwiliyegi kozak yeiweki kuniweki nobiyeng
miza kapura Yisuyegi kiriweiwiligu pi waliya.
31 Keya yombu ngabelak Asiyabekke yemanewiliyaga nawilirau Pauluyegi
iwaka panuwili logo Pauluyegi ngago nara wezamela logo kozang ngago
meiya pi ngezebek yongkambanu i yaka pumakkewiliyegi kozak yeiweki
kuna nelegi.
32 Keya i yaka pumakka mizarik pulogo wawere uliwiligu unatuba panu
kek kisi, nawiligu ngago nara ngalizi nalik kisi keya nawiligu nalik kek kisi.
Keya puwili nangaiyengki wiyeke wawere uli miza purik kolokngagonowili
lusuwei.
33 Yuda nawiligu yombu Alesenda meibek ngagora yongkambanu wawere
ulamekki wirege kozak kaibene kelegele kelemiya. Tegi puwiliyaga nawiligu
kumularik Alesenda wiyalowei keli puragi solorik nobiyeng. Pilik miza
logo Alesenda mele puguzik puwiliyegi langai yongolok meiya logo ngago
puwiligu piyegi langai kisageya puragi kangara kozak kaiweki miza.
34 Kapura puwiligu tapakeleige pura pi Yuda nak mamiza, legi pumok
mamok kemenak menalege awa neyauge ngago pera pelik kek kisa, Teni
Epesewiligi yongokpanu anotomele Atemisi meimelegi yeikta yemane panu,
kisa.

35 Kalikerik yombu Epese yerengke yongkambanuwiligi yeikyeng mizi-
bokko yongkambanu wawere ulamekyegi ngagoluk koyi yeiya logo pelik
yeiya, Ini Epese yombanuwili kerewiyi, teni Epesewiligi yongokpanu an-
otomele yeikta Atemisi meimelegi i walek yemane pelegemakki waberek
ngai mizi purik yongkambanu ngabelak mabiyengkemek mamokko iwaka.
Keya teni Atemisigi kung paka ngalega walabekki waberek ngai mizi purik
yongkambanu mamokko iwaka.
36 Keya namele ma nakkorau watabi piyau ngaiguyau kisagi ono. Tegi ini
ngagoluk koyi keya watabi korowali nayeng miziweki kumuli nagani.
37 Yombu peyaugu tenigi i walek yemanemakka watabi nayeng ngoweiya
ono, ma tenigi yongokpanu anotomoloyegi langai ngago kaile kisa ono,
kapura inugu waze piyau pelege iza orowei wiriya.
38 Tamizeige yombu Temitiyabok keya yombanu pi kiling yawe mizi
puwili nak kiling ngagozak mizagi keli purik wok pilikkiyeng keya yombu
ngagozak piyengki kerewiyiwili ngoluk koyinda legi puwili pulogo nakko
nak ngagozak kelemi nangai.
39 Mena, tamizeige watabi inugu mizagi keli nayeng ngoluk purik wok teni
wawere uliweki piyengke ngagoragi kerewiyiwili kiling kozak keli nangine.
40 Keya watabi yaka wokpekke miza piyengkirik teni ngaimek keremiza
perikki wiyeke ngagozak yemane mizagi langai, purik puragi soloriktau
purik sa ono. Togo tamizeige ngaiwiligu teniyegi puragi nguk yeiwekkerik
tonugurau ngago wazono wameik mizagi nara yanagi ono.
41 Pugu pilik yeiya logo mabura yeiya logo puwili wezayela.

20

1 Togo pulaga yongkambanu kek kisimek yeik sa logo waleleige Paulugu
yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwili menalege wiriyiweki ngago yeiya. Pugu
puwiliyegi ngago kozang keleyagiyeng yana logo weik koyimizo yeiya logo
Epese yerenda wiya logo ngabelak Maseroniya meibekke kambela.
2 Kanda pulogo pi yereng kolokngagonoyengke kuna logo yombanu
Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi ngago kazing puwiligi kumbekki leweng
kozang kelemiweki kolokngagonoyeng yana.
Togo pi ngabelak Kirik meibekke lewagela.
3 Pulogo pi ngong neyauganak pilik miziweki wiziya.
Pulaga pi ngabelak Siriya meibekke sikmakke ngalengale kangweki
kangkere mizirage pura pugu Yuda nawili pi uliweki kozak kelirik kerewiya.
Tegi pi Maseroniya ngabelakpek neing kang yongoweki kumula.
4 Pi kiling kambela nawilirau pewili, Piragi marekpek Sopata, pi yereng
Periya meiragabek, keya yereng Tesalonika meiragayaugi yeikyau Arisaka
keya Sekanda mei, keya yereng Tebi meiraga nak yeikta Kaiyasa, keya
ngabelak Asiya meibekka neyau Tikika keya Topima meiyau keya Timoti.
5 Yaka puwili Paulu kiling kelemi kanda yereng Pilipairaga lewagela.
Paulugu ne Luka pulogo Pilipai yerengke yolu purik keriya logo Paulu ne
kiling Pilipai yerengke wizagoma kapura yaka puwili were kambela logo
teyegi yereng Torowa meirage yuke koyilege.
6 Te yenge Pilipai wok Yudawili perek ngeragi yisriktau onoyeng keremiza
logo piyeng kiling ngeragi yemane miza niyeng miza logo waleleige te
Pilipai yerengka sikmakke ngalengale wok melenazik miza logo yereng
Torowaraga yaka puwiliyegi lewagela. Kanda pulogo te sonda nara koyima.

7 Wok sondabokko weik kusanung kangmekke teni Yisuyegi ngizi panu ku-
muliwili menalege pasa niweki wawere ula. Paulugu yongkambanuwiliyegi

Anotogi ngagora kozak yei kaiyageya wiziya, purik wangane purik pi puwili
wezayagi legi pi kozak yeiyageyara kusa libuge weik yeik.
8 I tonugu wawere ulamakki yeke ige yeke ngalege panumakka puwili lang
kolokngagono wiramiya.
9 Keya yombu nawekke yeikta Yutika meibek ngalege winduwarikka
mogosa. Paulu kozak kai mizageyarik Yutika weik wire kuneng mizi
logo pilik mizageyara weik iwek yeneng tiya logo i pumakki yeke ngalege
panumakka yenge ngabelakki kawiye wala. Nawiligu pi yangalek kelemiya
kapura pi weik yaka ibeng sa.
10 Nguk namizi Paulu kula logo ibembek yogoto meiya logo kozang ke-
bangkela.
Pulaga Paulugu puwiliyegi pelik yeiya, Ini wilek kuneng mizi nagani,
purik pi ibeng sa kapura pi weik ngereke wik yangalek mei yagenda kani,
yeiya.
11 Pilik miza logo Paulu yeke ngalege panumakka ige yongorik yongkam-
banu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili kiling perek waleyeng sikila logo pasa
na.
Togo Paulu puwili kiling yokolong ngagozakka wizagoma weik
wangkaimek weli lewa logo puwiligu pi wezamela logo pi yerenda wiya.
12 Puwilirau imakka welagela logo yombu nawekkebek i pugumakke wik
miza orowei kuna logo purago puwili yasese panu keleya.

13 Togo Paulu Torowa yerenda wiya logo pi ngezebek ngabelakpok neing
pongo yereng Aso meirage ngabelak libu kambela. Pi were kangkinerik
pugu teni pigi kewengkewiliyegi pelik yeiya, Ini sikmak weiya logo were
pongo Aso sikmakke ngalengale kambeli. Nogo ini pongo pulogo pakelagine,
kai legi teni pilik miza.
14 Togo tonuwago pi Aso yerengke pakelawekke tonuwago pi sikmakka
miza wara logo pongo yereng Mitilini meiragiweki kambela.
15 Tonuwa pulaga sikmakki ngalengale kambela logo wangkowangane
ilibu Kaiyoso meileige mereke kuna pulaga wok pokki lengkebekke ilibu
Samoso meileige lewagela pulaga wok pokki lengkebekke tonuwa Epese
yerengke wila wiya ono, tonuwa kemenak kambela logo yereng Mailita
meirage tabunda.
16 Paulugu pelik kaiya, Tonuwa ngabelak Asiya meibekke wok nayeng
koya nelegi tonuwa Epese yerenda wizami kemenak sikmakka ngalengale
kangweki, logo tonuwa ngezangai Yirusalem yerengke wok yemane yeikta
Pendekoso meibek pakeliweki.

17 Pugu pilik kai legi tonuwa kemenak Mailita yerengke sikmakka ngalen-
gale kambela. Kanda pulogo Paulugu ibakpek Epese yerengke wezamela
logo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligi ngaiwili piyegi wiriyiweki nguk yeiya.
18 Togo yaka ngago yeiya puwili pongo Mailita yerengke kandawekke
Paulugu puwiliyegi pelik yeiya, Inuwa iwakarik ini kiling wok ulogo ne
ngabelak Asiyabekke kanda pokka sa wizigeya watabi nogo miza piyengki
inuwa iwaka.
19 Ne yawe Yemizibekyegi mizara kulengkebek miza wizimowei miza logo
kang kolokngagonoyeng ingkeiya, purik Yudawiligu ne neliweki kozak kela
piyengko ne kuneng kolokngagonoyeng kolok ula.
20 Keya nogorau Anotogi ngago iniyegi sawelagi nararau nogo liwik wiya
ono, nogo yerengke kimeike kozak kaiya keya i inuwagiyengke Anotogi
ngagoyeng mabiyengki kozak yei keya waligeleya purik inuwa iwaka.

21 Nogo Yudawili keya Yuda onowiliyegirau mabilik kozang ngago yeiya
purik kaile miziyengki kuneng mizibene logo kaile puwiligiyengka kowita
logo Anotoyegi sawelibene keya Yisu Kilisi Yemizi tonugubekyegi ngizi panu
kumulibene.
22 Togo ne weik Yirusalem yerengke Anotogi Kung Walekpokko ngago
neiya kopong kangweki mizi, kapura pulogo neyegi keleniyagirik ne iwaka
ono.
23 Ne iwaka panu, yereng ne kangyeng mabiyengke Kung Walek
pugubokko wigiragirik keya kunengyeng wiriyi penangairik neyegi ngai
yolurikki kozang ngago nei.
24 Kapura neyegirik nawiligu korik kang nogoyengki mizagirik ma ne
wik yolugi ma ibengkirikki nogo wilek ngelek kumuli ono, nogo kangka
kumulibek wamenak, purik pilik ne Yisu Yemizi nogobekyegi yawe miz-
ibekweki keya yawe pugu ne miziweki nanara keke miziweki. Yawe
pura yongkambanu mabuwiliyegi ngago wazono Anotogi wazono panu
yongkambanuwiligu weiyagi langai ono purago mizagewiyege Yisugu
puwili ibendaga yaliya wazaya puragi yongkambanuwili mabuwiliyegi
kozak yeiyagira.
25 Kerewiyi, ne ini mabuwiligi tepek neing ngago kazing Anotogi
ngaimekki kiliyawekira kozak yei yongomo miza. Kapura ne weik
pobiliktikki iwaka ini ngago nogo yeiya puragi kerewiyawiliyaga nakkorau
ne ngereke pakelagi ono.
26 Piliktikki wiyeke ne weik iniyegi kozang yei, Tamizeige yongkam-
banuwiliyaga namele ma nak Yisugi ngaimekki kiliya ono purik nogo
mizarago ono, pi ngezemelegabokko mizarago.
27 Purik Anotogi ngago nararau iniyaga nogo wara wiziya ono, nogo iniyegi
ngago puguyeng mabiyeng kozak yeiya.
28 Togo ini kazing ini makngezego koyagi pumokko waberek ngai koyizo,
keya Yisuyegi kiriweiwilirau liyeng memeng inuguwiliyegi ngai yolu mabi-
lik ini puwiliyegirau waberek ngai koyizo. Purik Anotogi Kung Walekpokko
ini ngaiwili mizibene keleya. Tegi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligi
ngizi kumulira kozang keleyizo. Puwili, Anotogi yongkambanu Yisuyegi
ngizi kumuliwili, Yisugi I Walekmak meiwili, pi puguwili mizibene pigi
Marekpek ibeng puwekke iwi pugubokko weiyawili.
29 Nogo iwaka purik waleleige ne kambela wizigeya purik keri wizing ngai
nawiligu liyeng memengwili ula logo niweki wiriyagi logo puwekke purik
puwiligu liyeng memeng nawiliyegi korowali mizi mizi nangai mabilik
yombanu ngago ngaigura kozak kisi nawiligu inigi tepekke yongkambanu
Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi korowali miziweki wiriyagi.
30 Keya periktau, wangki kang narage yongkambanu Yisuyegi ngizi ku-
muli inuwago ngai puwiliyaga nawiligu nawiliyegi ngago ngaigura kozak
yeiyagi logo puwiligu Yisuyegi ngizi kumuliwili puwiliyegi kiriwei kunibene
keleyagi.
31 Tegi puwiligu ini ikuyogoriktaga keleyagi legi ini waberek ngai koyizo.
Keya ngago nogo iniyegi waligeleya piyengki kumulizo. Ne kirisimasi neyau
keya narayeng ini kiling wiziya keya ne iniyegi yangeze mizi miza kopong ne
ini yoklongko keya kusage Anotogi ngagora waligeleyageya wizimowei kang
nayeng ingkeiya.
32 Togo weik nogo ini Anotogi meleyauge wezayi logo pugu iniyegi pangka
ngaiweki. Keya ngago Anotogo pigi wazono panu tonugu weiyagi langai ono
teniyegi yani puragirago inuwa kazing kumbekki lewengke yemane si keya
kozang lewagela keleyiwekirik pangka keya purago watabi wazono Anotogo

yongkambanu pugu kaile nayendau ono wazayawili mabuwiliyegi yanagi kai piyengka teni weiweki keleyiwekirik pangka.

33 Keya neyegirik ne nakki kingyengki ngora keli ma nakki koliyengki ma nakki kagorikyeng ma watabi nakki nayengkirau ngora keli onobek.

34 Ne yombu talikpek miza purik inuwa ngezego iwaka. Mele negi peyaugu ne yawe mizageya wizimowei ne keya negi kewengkewiligi watabi yombiyangai yolugiyeng weiya.

35 Kazing pemekke ne yawe unatuba mizi purago ne iniyegi kazing yongkambanu yawe mizagi langai onowiliyegi sawelagimekki waligeleya. Purik teni ngoluk ngago Yemizibek Yisu ngezebokko kaiya puragi kumuli miziweki, Tamizeige nakko ni nana puwekke purik ni wilikwilik mizagi, kapura nugu nak mana puwekke purik ni wilikwilik unatuba panu mizagi, kaiya, yeiya.

36 Paulu ngagora weik yeik yeiya logo pi puwili mabuwili kiling ingeyeng laliya logo Anotoyegi waberek miza.

37 Pilik miza logo puwiligu pi yogoto meiya logo melegulang kelemiyageya koyimowei ingkelemi miza.

38 Purik Paulugu puwiliyegi puwiligu piyegirau kalike pakelagi ono kaiya puragi wiyeke puwili yalek panu miza. Togo weik puwili pi kiling pongo sikmakke pi wezameli keya kang ngago meiweki kambela. c

21

1 Togo tonuwa puwili kiling sikmakke kanda tonuwa puwiliyegi koyimizo yeiya logo Mailita yerenda wiya logo tonuwa sikmakke ngalengale panga wizambekke libuge ilibu Kosi meileige wela uwei kuna. Kanda pulogo iwek kola logo wangane tonuwa sikmakka ngalengale kuna logo ilibu Loso meileige tabunda. Pulaga tonuwa sikmakka ngalengale kuna logo kanda yereng Patara mei ngabelak Pisitiya meibekke tabunda

2 Keya pulogo tonuwa sik namak ngabelak Pinisiya meibekke kangweki mizirikki kerewiya, legi tonuwa sik pumakke taberek meiya logo pumakka ngalengale kambela.

3 Tonuwa sikmakki ngalengale kunimowei wizambekke libuge ilibu Saipira mei pulei panga koranengezuwa wizilege pakela logo ngabelak Siriya meibekkeweki kuna. Tonuwa yereng Taya meirage kerelege wila wiya purik pura sikmakko watabi wara piyeng wawiyagira.

4 Keya Taya yerengke pulogo tonuwa yombanu Yisuyegi kiriwei nawili koyilege keriya wizigeya puwili kiling sonda nara koya. Anotogi Kung Walekpokko puwiliyegi watabi nawiligu Pauluyegi mizagiyeng kawela wiya logo puwili piyegi kozang pelik meiyageya koya, Paka Yirusalem yerengke kang nagani, meiyageya koya.

5 Kapura wok piyeng puwili kiling miza logo tonuwa puwiliyegi kangweki yeiya legi yombu Yisuyegi kiriweiwili kiling yongokka mandikwili mabuwili tonuwa kiling yerendaga welagela kanda pongo wizambekke kerelege kuna. Pulogo teni mabuwili ingeyeng laliya logo Anotoyegi waberek miza.

6 Pilik miza logo tonuwa puwili nak nak melegulang keleya logo weik koyimizo yeiya logo tonuwa sikmakke taberek mei keya puwili yerengke kang yongobela.

7 Tonuwa Taya yerenda wiya logo sikmakka ngalengale kanda yereng Tolomai meirage wila wiya. Pulogo tonuwa yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwili kiling melegulang miza logo puwili kiling wok nak koya.

8 Wangane tonuwa yereng pura wiya logo kanda yereng Sisariya meirage lewagela. Pulogo tonuwa yombu yerengyengki Yisuyegi langai kozak kai yongomo mizibek, Pilip meibekki imakke kambela logo pi kiling koya. Pilip, pi paka Yirusalem yerengke yombu melenazik keya nazikka neyauwili yawe ngeragiyeng sanga miza logo yanira miziweki izawiliyaga nak.
9 Pigi yango mangomelerau ono yombu naweiwili pi kiling yolu keya Anotogo puwiliyegi ngago piyaga weiyayeng kozak kisiweki kangkayeng yanawili.
10 Togo tonuwa pulogo Pilip kiling wok nayeng koya logo yombu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaibek yeikta Akaba meibek ngabelak Yudaya meibekka tabunda
11 logo pi Paulugi pikambek weiya logo ngezebekki ingeyau keya meleyau pikambokko tariya logo pelik kaiya, Anotogi Kung Walekpokko pelik kai, Yombu Yuda paka Yirusalem yerengkewiligu pikambekki mangobek kazing pilikmekke wigiragi logo Yuda onowiliyegi miza yanagi mena kai, kaiya.
12 Togo ne kiling pulogowili puragi kerewiyawekke tonuwa Paulu paka Yirusalem yerengke kang nelegi kelegele keya meiya.
13 Kapura Paulugu tonuwayegi pelik yeiya to mela, Nangki wiyeke inuwa pilik ingkisi. Inuwago wilek nogobek kuneng miziweki keleni kani. Puwiligu ne paka Yirusalem yerengke wigiragi purikki keke ne kangkere mizi ono kapura Yisu negi Yemizibekki wiyeke ne pulogo ibengkirikkirau kangkere mizi, yeiya.
14 Tonuwa pelikta miziweki mizi mamiza legi tonuwa mabilik miza. Togo tonuwago piyegi pelik meiya, Yemizibekki kelira mizi pani, meiya.

15 Keya pulogo kang nayeng miza logo waleleige tonuwa watabi tonuwagiyeng paka Yirusalem yerengke kangweki kangkere miza.
16 Yombanu Yisuyegi kiriwei Sisariya yerengke yolu nawilirau tonuwa kiling kambela. Paka Yirusalem yerengke kanda puwiligu tonuwa yombu tonuwa koyagibekki imakke iza orowei kuna. Pi ilibu Saipira puleige wazamiyabek logo yeikta Neison meibek, pi koka were aposolowiligu ngago Yisuyegi langaira kozak kisawekke Yisuyegi ngizi panu kumulawiliyaga nak keya mabilik kai kang weik mabek ngoluk Yisuyegi kiriwei yolubek.
17 Pulaga yombanu Yisuyegi ngizi panu kumuli pulogo Yirusalem yerengkewili mabuwiligu tonuwayegi pakelawekke wilikwilik miza.
18 Tonuwa iwek kola logo wangane Paulu tonuwa kiling Jemsyegi pakeli kambela. Kanda pangalege pura Yirusalem yerengke Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwili mabuwilirau koyilege.
19 Paulu puwili kiling melegulang miza logo puwiliyegi ne weik lewa yeiya logo Anotogo yawe pigi Yuda onowiligi tepekke miza puragi kelemiya piyeng mabiyengki waberek panu kozak yeiya. Anotogi kozandago pi ngagoyeng kozak kai keya Anotogo keke miziyeng mizarikki pugu kozak yeiya.

20 Puwili Pauluyegi kerewiya logo puwiligu Anotogi yeikta yongolok mei keya Anotoyegi wazono meiya logo Pauluyegi pelik meiya, Ei, tonugubek, pelege Yuda kolokngagonowili weik Yisuyegi ngizi panu kumuli kapura ngoluk pelik kisi, Teni Mosegi loyeng keya tenigi kazing miziyeng kozang panu kebangkeliweki, kisi purik ni iwaka.
21 Kapura nawiligu puwiliyegi pelik yeiya, Yombu Paulubok yombanu Yuda weik Yisuyegi ngizi kumuli ngabelak Yuda onowiligibekke Yuda onowiligi tepekke yoluwiliyegi puwili Mosegi loyeng wizami keya puwiligi

yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngeli keya Yudawiligu kazing miziyengki kiriwei miza nelegi, pilikyeng kozak yei, meiya.
22 Togo puwili ngago pura kerewiya logo tonuwa ngago pura talik yeik sawiyagi kela? Ni pelege weik lewarikki puwili kerewiyi nangai logo puwili kiyebuk mizagi.
23 Tegi tonuwago kozak nei pera mize. Tenigi tepekkewiliyaga yombu mangobektau onogo Anotoyegi ngago sawiya nara mana Mosegi loragi kiriwei. Puwili Anotogi i walek yemanemakke Anotoyegi wata kolak kelibene waliyi kangweki mizi.
24 Ni yaka yombu puwili kiling Anotogi i walek yemanemakke kambela logo nirau puwili kiling pulogo wok melenazik keya nazikka neyauyengke koyimowei tonugu kazing kaigesimokko kiriwei mizimo, keya puwiligi king watawili weiyagiyendau nugu wiyimo. Pilik miza logo puwili kebi puwiligiyeng kemenak wiliyagi logo ngago yaka Anotoyegi sawiya pura weik yeik purik walimiziweki. Kazing nugu pilik mizimokko yombanu mabuwili nak nakko watabi niyegi langai kozak kisa piyeng ngaigu kisayeng mamizagi.
25 Kapura Yuda ono weik Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu mizagiyeng, tonuwago koka kapiya narikke miza yana logo puwiliyegi lo yemane yana piyeng puwiligu kiriweiweki tonuwago kozak kela piyeng kozak yeiweki miza, logo piyeng pelik, nakko watamek ma winakmek ma liyengmek ula logo anoto ikuyogorikwiligi kungyengki yana purik mabura puwili piyengka ni nagani. Keya puwili watamek ma winakmek ma liyengmekki iwibekka ni nagani, logo watamek ma winakmek ma liyengmek uli puwekke kebi wilektik were ngela logo iwibek mabok kubula wizigeya ni. Keya nariktau puwili kazing kaile yongkambu mizimekke mizi nagani yeiya, meiya.
26 Jems keya ngaiwiligu pilik kisi legi wangane pura Paulu yombu mangobektau ono ngago Anotoyegi sawiya pura kisawili kiling kuna logo weik kazing ngezewili kaigesagimekke mizi. Puwiligu ngezewili kaigesa logo Anotogi i walek yemanemakke ige la logo yombu Anotoyegi wata kolak kelibene miziwiliyegi, wok kaigesira yeik sa logo puwili nak nakki wata kolak kelibene waliyagibekki kozak yei kuna. Puwili pulogo wok melenazik keya nazikka neyauyeng koyagi.

27 Wok melenazik keya nazikka neyau piyeng weik merekewekke Yuda nawili Asiya ngabelakpekkawili Pauluyegi Anotogi i walek yemanemakke pakela. Pakela logo mabulogo puwiligu yongkambanu mamok lebuk ngai keleya logo nawiligu Paulu kebangkela.
28 Pi kebangkelara koyimowei Yudawiligu pelik kek kisa, Yombu Isileiliwili, tonuwayegi saweliweki koli. Yombu pobok ngabelak mabiyengke kang kunimowei yongkambanu mabuwiliyegi teni Isileiliwiliyegi kezanga yani keya Mosegi loyengki kezanga mani keya tenigi i walek yemanemakki ngago kaile kai yongomo mizibek. Keya pugu weik kaile nariktau mizarik pi yombanu Kirik nawili pelege Anotogi i walek Yuda onowili ige lagi ono pemakke yeik iza orowei la logo i walek pemak korowali kelemiya.
29 Puwiligu pura kisa purik puwiligu yombu Yuda ono Epese yerengkabek yeikta Topima meibek Paulu kiling yerendagi libuge wizilege pakela kopong puwiligu kumularik Paulugu pi Anotogi i walek yemanemakke miza orowei wiriya nobiyeng miza.
30 Togo puwili ngago si keli kang keya miza mela logo yereng yemane pura ululu miza mela logo yongkambanuwili i puwiligiyengka kabengmek nginda Anotogi i walek yemanemakki kuna. Kanda puwili Paulu kebangkela

logo Anotogi i walekmakka ulumi wageliwei kula logo nawiligu Anotogi i walek yemanemakki kangyeng waliya.

31 Pulaga ngai mizimokko Paulu uliweki yang kelemiyageya keya nakko Romwiligi Amiwiliyegi ngai yemanebekyegi pelik meiya, Yirusalem yerendagawili mabuwili nakko nakyegi ngai mizi.
32 Pilik kai legi nguk namizi Rom Amiwiliyegi ngai yemanebek kiling ngai kulengke nawili keya ami nawilirau ngaira waliyiweki nginda kuna. Logo wawere ulamokko amiwiligi ngai yemanebek kiling pigi amiwiliyegi pakelawekke puwili weik Paulu wizale ula ono, yeik koya.
33 Pulaga amiwiliyegi ngai yemanebek Pauluyegi kanda pelik meiya, Ni i wigirimakka wigiragi meiya. Pilik miza logo pugu wagelawiliyegi seng neyaugu pi tariyiweki yeiya.
Togo yongkambanuwiliyegi pelik nguk yeiya, Yombubok tak? Pugu mizayeng nangaiyeng?
34 Pulogo wawere ulawiliyaga nawiligu ngago nara kisi keya nawiligu ngago nara kisi mizi. Ngago ngelek ngelek kisa melimokko ngaibek wiyalowei mizi wizigeya pugurau ngagoragi solorik purik sa ono. Tegi pugu ami puguwiliyegi Paulu i amiwiligimakki miza oroweiweki yeiya.
35 Pilik miza logo amiwili Paulu kiling kunarik yongkambanuwili wata wizingwili kelik ngai miza meli legi amiwili Paulu kiling imakki ngilirikke lawekkerik puwiligu pi wageliwei yabela.
36 Pauluyegi kiriwei lewawili mabuwiligu pelik ngalizi kek kisi, Uli. Uli. Pi ula logo ibengweki, kisi.

37 Pulaga amiwili yeke ige liweki tamizeige Paulugu ngai yemanebekyegi pelik nguk meiya, Ne niyegi ngago nara neiyagi ma talik? Ngaibokko Paulugu kairikki kerewiyawekke pugu Pauluyegi pelik meiya, Au, ni ngago Kirik nogo kaira iwaka purikki kai.
38 Pilik mabura ni yombu Isip ngabelakpekka ulogo teni Rom Kapmanwiliyegi ngai miza logo yombanu tausen mangobektau onowiligu yongkambanu nawili yela logo ibeng sa logo puwili panga kurung yeikwekke iza orowei kambelabok ono, meiya.
39 Pilik kai legi Paulugu pelik meiya to mela, Ne pi ono, ne Yudabek, ngabelak Silisiya meibekke yereng Tasasi yeikta yemane puraga wazabek. Ne yongkambanuwiliyegi ngago yeiweki, meiya.
40 Togo ngaibokko pi ngago kaibene, Ei, meiya legi Paulu paka ngilirikke luweza logo yongkambanuwiliyegi langai melezik yongolok meiya logo puwili ngagolukwekke Paulugu ngago yeik puwili ngezewiligirage kozak yeiya.

22

1 Togo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Negi mangowili, keya yongkambanu nogowili, kerewiya koyizo. Nogo inigi wirege ngago ne makngezeyegi langai inugu kisageya puragi kangara kozak kaiweki mizi legi ini kerewiya koyizo, yeiya.
2 Puwili pugu puwiliyegi ngago yeik puwili ngezewiligirage yeirikki kerewiyawekke puwili ngagoluk panu koya logo Paulugu mawinda pelik yeiya,
3 Ne Yudabek, ngabelak Silisiya meibekke, yereng Tasasi meiraga wazaniyabek, kapura pelege Yirusalem yerengke ne yemane sa. Kiriwaga Kameliye meibokko ne waberek waligeleniya logo kangka nogobek Mosegi

lo tenigi yelibungang kokawiligu kiriweigiyeng yombiyangai panu weiya
wizigeya ne Anotoyegi kozang panu kiriwei miza ini mabuwiligu mabek
piyegi kiriwei mizi mabilik.
4 Ne yongkambanu kazing Yisugimekki kiriwei puwili ngangang keleya
logo yelabek. Ne yombuwili keya yongokwilirau kebangkela logo i wigiri-
makka wazayabek.
5 Yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubek keya yombu
ngagozakyengki kerewiyiwili watabi nogo kai piyengki iwaka logo ngizi
kisagi. Puwiligu pongo yereng Tamasiko meirage Yudawiligi i walek
songonoyengki ngaiwiliyegi kapiya miza yanayeng ne weiya logo ne pulogo
kambela logo yongkambanu kazing Yisugimekki kiriweiwili kebangkeli-
weki logo paka pelege iza orowei yorik puwiliyegi ngangang yaniweki.

6 Ne kapiya piyeng weiya logo weik pongo Tamasiko yerengke pulogo
mereke kanda yokmek yoklongkowekke ngaiwak yemane panu narik paka
ngilumbekka negi ngalege nguk namizi ngela mana logo ngaiwaktikku ne
yawereng keleniya.
7 Pulaga ne ngabelakpekke kawiye wala logo kili narago neyegi pelik
kairikki ne kerewiya, Saulu, Saulu, nugu ne ngangang kelenira nangki, kai.
8 Tegi nogo pelik nguk meiya, Yemizibek, ni tak, mena meiya logo pugu
neyegi pelik neiya yo mela, Ne Yisu Nasarete yerengkabek nugu ngangang
kelenibok, mena neiya.
9 Togo yombu ne kiling puwiligu ngaiwaktikki pakela kapura kilirago
neyegi kairikki puwiligu kimeike kerewiya ono.
10 Pulaga nogo piyegi pelik nguk meiya, Yemizibek, nugu neyegi miza-
girikki kozak nei, mena meiya logo Yemizibokko neyegi pelik neiya, Yan-
galek meiya logo yeke Tamasiko yerengke kiliya kune. Kanda pulogo nakko
watabi Anotogo nugu mizagi sawiyayeng kozak neiyagi, mena neiya.
11 Ngaiwak purikku mizagewiyege ne wireyau kusa wizigeya yombu ne
kilingwiligu mele nogozikka kebangkela logo yeke Tamasiko yerengke niza
orowei kuna.
12 Kanda yekelege yombu yeikta Ananiya meibek wizilege. Pi Anotoyegi
kiriwei panu yolubek. Pi Mosegi lo mabiyengki waberek kiriwei mizibek.
Keya Yuda pulogo yoluwiligu kumulirik pi wazonobek.
13 Pi neyegi pakeli wiriya. Kanda mereke luweza wizimowei neyegi pelik
neiya, Saulu, nogobek, wireyau ngereke ngaiwile, mena neiya. Mabuwekke
panu wire nogoyau ngaiwila logo nogo piyegi pakela.
14 Pulaga Ananiyago neyegi pelik neiya, Tenigi mangowiligi Anotobokko
yaka ni niza logo pugu ni keli puguragi iwaka keya pigi pangkabekyegi pakeli
keya kili ngezebekkirago kairikki kerewiyiweki keleniya.
15 Pilik legi ni piyegi sawelagibek miziweki logo yongkambanu
mabuwiliyegi nugu yaka pakela piyeng keya kerewiya piyeng kozak
yeiweki.
16 Mena nayengkirau yuke yolu nagani, luweza logo kaimelimo. Keya
nugu Yisugi yeiktage niyegi sawelibene ngago mei purik pugu kaile
nuguyeng tumulagi. Pilik miza logo ne paka Yirusalem yerengke kang
yongobela.

17 Kanda pakalege ne Anotogi i walek yemanemakke kuna. Ne yeke
ige la logo Anotoyegi waberek mizageya tawizeige pugu ne watabi nayeng
waligeleniya. Ne ngai yuke panu tawizeige wire nogoyaugu wangakyeng
kelik naraga

18 Yemizibek pakela logo pugu neyegi pelik neiya, Ngezangai. Pelemeng
nguk namizi wiye, purik yongkambanu pelegewili ngago nugu neyegi lan-
gaira kozak kai purikki ei mizagi ono legi wiye, neiya.
19 Nogo piyegi pelik meiya to mela, Kapura Yemizibek, ne Yudawiligi
i walek songonoyengke pumakka pumakki kambela logo yongkambanu
niyegi ngizi panu kumuliwili kebangkela logo yela logo wigirimakke wazaya
logo purikki puwili iwaka panu.
20 Keya ulogo puwiligu Setepang niyegi kozak kaibek ula logo ibeng
puwekke ne makngezerau pulogo, Ule, Ule, meiyabek keya ulawiligi kagorik
ngalege waliyi piyengki ngai wiziyabek. Pilik kopong puwili nogo ngago kai
puragi kerewiyagi, mena meiya.
21 Kapura Yemizibokko neyegi pelik neiya, Kune, purik nogo ni Yuda
onowiliyegi koweige wezanelagi, mena neiya, yeiya.

22 Yongkambanuwili Paulugu kairikki ngagoluk kerewiya koya weik pi
lang purik kai ngizige puwili ngalizi pelik kek kisa, Uli. Ibeng wazami.
Pilikpek yolugi langai onobek, kisa.
23 Puwili pilik kek kisa melageya koyimowei kagorik puwiligi yeke ngalege
waliyiyeng ngalege wezameli keya kozobek paka ngalege yokora meli.
24 Tegi Rom Amiwiligi ngai yemanebokko ami puguwiliyegi ngago mizi-
weki nara pelik yeiya, Paulu i tonugumakke miza orowei li logo pi wizale
ula logo kaile puguyeng kozak kaiweki kelemi logo Yudawiligu piyegi pilik
kek kisa meli purikki, teni iwakaweki, yeiya.
25 Puwiligu Paulu wizale ulagine were tariyiwekke Paulugu ngai koru nak
pulogo wizilegebekyegi pelik nguk meiya, Ma Rom Kapmanwiligi lorago
kairik inuwago yombu Rom nakyegi pilik kelemi purik pangka kai? A'a'.
Inuwa iwaka were ngagozak miza logo pilikpok kaile narik miza puwekke
purik mabura ngangang managi purik lorago kaiyalik, meiya.
26 Ngai korubokko puragi kerewiyawekke pi ngai yemane pugubekyegi
kuna logo pelik meiya, Yombu tonuwago uliweki mizibok Rombek kani tegi
ni talik mizi mangai, meiya.

27 Pilik kai legi Rom Amiwiligi ngai yemanebek Pauluyegi kanda pelik
nguk meiya, Ni yombu Rombek mabura neyegi kozak kai. Tegi Paulugu pelik
meiya to mela, Ei, ne yombu Rombek, meiya.

28 Pulaga ngai yemanebokko pelik meiya, Ne kokarik Rombek ono kapura
ne king yemane wezamela logo ne weik Rom nak wizinda, meiya. Keya
Paulugu piyegi pelik meiya to mela, Kapura negi panu keya mangoyau
mabiyau Romyau keya ne pulogo wazaniyabek wizigeya ne Rombek kani,
meiya.

29 Mabuwekke yombu Paulu wizale ulagi nobiyeng koyawili ngik
kelemiya. Keya Rom Amiwiligi ngai yemanebokko Paulu yombu Rombek
yaka sengyengko tariya purikki keriyawekke pirau kazi panu miza.

30 Togo wokpokko kusage Paulu pulogo yeik iwek kola logo wangane
pura ngai yemanebokko Paulugi sengyeng wila wazamiweki kai. Taliktikki
wiyeke Yudawiligu Paulu ngagozak kelemiweki mizi miza purikki ngai
yemanebek iwakaweki keli legi pugu Yudawiligi yombu Anotoyegi kolak
kelibene waliyiwili keya amiwiligi ngaiwili keya puwiligi ngagozakyengki
kerewiyiwili wawere uliweki ngago yeiya. Keya puwili mabuwili wawere
ula logo Rom Amiwiligi ngai yemanebokko Paulu miza logo puwiligi wirege
luwe wazamiya.

23

1 Pilik miza logo Paulu ngagozak kerewiyiwiliyegi kozang panu pakela
wizimowei pelik yeiya, Nogowili, Anotogi wirege negi yongomo mizirik keya
negi yolurik wok mabiyeng kangka wazonobekke wizageya kayima mabek
wok pobokko, yeiya.
2 Yombu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngai ye-
manebek, yeikta Ananiya meibokko yombu Pauluyegi mereke luwezaw-
iliyegi pi kilirage melegozok ulibene yeiya.
3 Nakko pilik miza logo Paulugu piyegi pelik meiya, Anotogo ni neli
penangai purik ni ngalegerik yombiyangai panu kapura yenge yungkerik ni
korowali kani. Ni pelege mogosa logo ne lorago pangka pangka keleniweki
mizi kapura ni makngezego puwiliyegi ne neliweki yei purikku lora ngeli.
Tegi Anotogo ni neli penangai, meiya.
4 Paulugu pilik kai legi yombu piyegi mereke luwezawiligu Pauluyegi pelik
meiya, Nugu yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubekyegi
ngago korowali mei, meiya.
5 Tegi Paulugu pelik yeiya to mela, Nogowili, pi yombu Anotoyegi kolak
miziwiligi ngai yemane panubek purik ne iwaka kesak nogo piyegi pura mei
kak ono. Purik Anotogi Kapiya Walektikke lende mizarik pelik kai, Inugu
yombanu iniyegi ngaiwiliyegi langai ngago korowali yei nagani, kai purik
nogo iwaka, yeiya.
6 Togo yombanu wawere ulawiliyaga nawili Sadusi yombanu pelik kisi-
wili, Yombanu nak ibeng purik kung pugubektau ibeng logo pi ngereke
yangalektagi ono, kisiwili, keya nawili Palisi yombanu Mosegi lo mabiyeng
keya puwiligi yelibungang kokawiligu mizayeng mabiyengki waberek panu
kiriwei miziwili koyilege. Keya Paulugu purik keriyawekke kangka nak
piyegi lewagela wizigeya pugu yombanu ngagozaktaga kerewiyi wiriyaw-
iliyegi pelik yeiya, Nogowili, ne Palisiwiliyaga nak. Keya Palisiwiligu watabi
ngizi panu kumuli piyeng nogorau ngizi panu kumuliyeng keya negi panu
keya mangoyaugurau ngizi panu kumuliyeng legi teni Palisiwili. Keya ne
yombanu ibengwili ibendaga ngereke yangalek meiyagi puragi wilekpek
keya yuke yolubek kopong puwiligu ne pelege ngagozak keleniweki niza
orowei wiriya, yeiya.
7 Pilik kai mabuwekke yombanu Palisi puwili keya yombanu Sadusi puwili
weik ngalik keli yongomo miza logo wawere ulamek weik sanga miza logo
nawili kangka nak keya nawili kangka nak miza.
8 Purik Sadusiwiligu ibengwili ibendaga ngereke yangalek meiyagi ono
keya angelawilirau yolu ono, keya kungwilirau yolu ono kisi kapura Pal-
isiwiligu pelik kisi, Ibengwili ibendaga ngereke yangalek meiyagi, keya
angelawili yolu, keya kungwili yolu, kisi legi puwili sanga miza.
9 Togo kek kisimek unatuba panu kek kisi lewa wizigeya Palisiwiligi
loyengki waligeleyiwiliyaga nawili luweza logo ngalizi pelik ngago yeiya,
Yombu pobokko kaile miza nararau tonugu kerewiya ono. Pi pongo kazingke
Tamasiko yerengke kuna puwekke kung nakko ma angela nakko piyegi
meiya purik mabura teni Anotoyegi ngai mizagi ono, yeiya.
10 Pulaga kozak keli yongomo mizimek mazeng keya unatuba panu
lewagela legi Rom Amiwiligi ngai yemanebek kulili, purik puwiligu Paulu
narik narik sela melagi sa legi. Tegi pugu ami puguwiliyegi Paulu yombanu
ngai keliwiliyaga miza orowei i amiwiligimakke lizo yeiya.
11 Wokpokko kusage Paulu ngereke amiwiligi imakke yeik iwek kola. Pi
iwek kola wizimowei Yisu Yemizibek Pauluyegi saweliwei luweza wizilege
logo pugu pelik meiya, Kazi mizi wak. Kozang wizimo. Purik nugu ngago

neyegi langaira Yirusalem yerengke pelege kozak yeiyageya pilik yenge yereng Rom meirage mabilik mizi mangine kozang sa wizimo, meiya.

12 Wangane pura Yuda nawili menalege wawere ula logo mizagirikki kozak kela. Puwiligu Anotogi yeiktage ngago sawiya nara kisa logo pura ngeragi ma kai nani koya teni Paulu ula logo pi ibeng puwekke teni ngeragi keya kai nagi, kisara.
13 Yombanu yombu neyau tikinda keya nawilirau puwiligu ngago pura kisa.
14 Togo puwiligu Yudawiligi yemanewili keya yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngaiwiliyegi kambela. Kanda pelik yeiya, Teni Anotogi yeiktage ngago sawiya nara kisa logo pura ngeragi nagi ono koya Paulu ula logo pi ibeng puwekke teni ngeragi nagi, kisara.
15 Tegi mabek inuwa keya yombanu ngagozakyeng kerewiyiwiligu Rom Amiwiligi ngai yemanebekyegi ngago nara wezamelizo, Paulu miza orowei inuwayegi wiriyibene logo pelege inuwa mawinda ngago nayendau piyaga waberek kerewiyiweki, pilik yeizo. Kapura teni ngai koyagi logo pi yawerelege purik were uliweki mizagi, yeiya.
16 Puwili pilik yeiya logo Paulugi simelegi marekpek Yudawiligu mizagirikki kozak kelirikki kerewiyawekke pi Rom Amiwiligi imakke kuna logo yeke ige la logo Pauluyegi kozak meiya.
17 Pulaga Paulugu amiwiligi ngai koruwiliyaga nak piyegi wiriyibene ngago meiya logo pelik meiya, Ni yombu nawekkebok nigi ngai yemanebekyegi miza orowei kune, purik pi ngago piyegi kozak meiyagi nara mena, meiya.
18 Tegi ngai korubokko miza logo ngai yemanebekyegi kanda logo pugu piyegi pelik meiya, Yombu wigirabek Paulu meibokko neyegi ngago neiya logo pelik neiya, Ni yombu nawekkebok nigi ngai yemanebekyegi miza orowei kune purik pi ngago piyegi kozak meiyagi nara mena neiya legi ne pilik miza, meiya.
19 Togo Rom Amiwiligi ngai yemanebokko yombu nawekkebekki melezikka weiya logo piyau keke kuna logo pelik nguk meiya, Ni neyegi nangaiyeng kozak kaiweki mizi, meiya.
20 Logo yombu nawekkebokko pelik meiya to mela, Yudawiligi ngaiwiligu kozak kelirik niyegi nguk neiyagi logo wangane purik ni Paulu yombanu ngagozak puwiligiyengki kerewiyiwiliyegi miza oroweiweki kela. Yombu ngagozakyeng kerewiyi puwiligu piyaga mawinda ngizi ngago nayendau weiweki ngaigu mizi.
21 Kapura puwiliyegi kerewiyi nagani purik yombanu yombu neyau tikinda keya nawilirau, liwik koyimowei piyegi wiragak miza yolu legi. Puwili mabuwili ngago sawiya nara Anotogi yeiktage kisa logo ngeragi nani koya Paulu ula logo ibeng puwekke ngeragi nagi kisa. Puwili weik miziweki kangkere mizi keya nugu pi wezamelagirikki puwili yuke yolu, meiya.
22 Pulaga Rom Amiwiligi ngai yemanebokko yombu nawekkebekyegi pelik meiya, Ne niyegi wameik panu nei, nugu neyegi pera kozak neiya pilik nugu nakyegirau kozak mei nagani. Pugu pilik meiya logo yombu nawekkebek wezamela.

23 Pulaga ngai yemanebokko pigi ngai kulengke neyau piyegi wiriyibene ngago yeiya logo pelik kozang yeiya, Yali amiwiliyaga 200 izi, keya yombu osiwiligi ngalengale wei miziwiliyaga 70 izi, keya yombu wizangyeng yowiwiliyaga 200 iza logo pongo yereng Sisariya meiragi kangweki kangkere

mizi. Keya mabek kusage yokmek melenazik keya nazikka mangobektau
onowekke ini mabuwili pelemeng wiyagi kani.
24 Keya osi Paulugu mogosiwei kangki nawilirau kangkere keleyizo, logo
waberek panu miza orowei Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai ye-
manebek Pilikisi meibekyegi kambeli.
25 Pulaga Rom Amiwiligi ngai yemanebokko kapiyarikke pelik lende miza,
26 Ne Kilori Lisiyago ni Rom Kapman ngai yemanebek Pilikisiyegi kapiya
perik lende mizi. O yemanebek, nogo niyegi wangane nei.
27 Yudawiligu yombu nogo niyegi wezameli pobok kebangkela logo
uliweki mizi. Kapura pi Romwiliyaga nak purik ne kerewiya, legi ne
kiling ami nawili pi puwiliyaga yaliya wazami kuna.
28 Ne puwiligu pi ngagozak kelemi piyeng nangaiyengki miza legi iwaka
siweki ne pi puwiligi ngagozak piyengki kerewiyiwiliyegi miza orowei kula.
29 Nogo ngago pi ulagi ma wigiragi nara kerewiya ono, yeik lo ngezewil-
igiyengka nguk meiyengko ngagozak kelemi.
30 Togo ngago Yuda nawiligu pi uliweki kela nara neyegi lewagelawekke
ne pi niyegi wezameliweki miza. Nogo yombanu pi ngagozak kelemi
puwiliyegi nigi wirege watabi puwiligu piyegi kisa piyeng wameik
panu kozak kisibene yeiya. Mabura.
Kapiyarikke pilik miza.
31 Pulaga yombu ami ngai kulengkeyau ngago piyauyegi yana piyeng
kiriwei miza logo amiwili keya yombu osiwiligi ngalengalewili keya yombu
wizangyeng kilingwili mabuwili Paulu kiling wokpokko kusage Yirusalem
yerenda wiya logo Paulu yereng Antipatiri meirage miza orowei kambela.
32 Kanda pulogo iwek kola logo wangane pura ami ngabelak libu kayi-
mawili paka Yirusalem amiwiligi imakki kang yongo. Keya yombu osiwiligi
ngalengalewili Paulu miza orowei Sisariya yerengke kambela.
33 Kanda pulogo puwiligu kapiyarik Rom Kapman ngai yemanebek Pilik-
isiyegi mana logo puwiligu piyegi Paulu miza mani miza.
34 Pulaga ngai yemanebokko kapiyarik sangkela logo Pauluyegi pelik nguk
meiya, Ni ngabelak takka lewabek, meiya logo Paulugu pelik meiya to mela,
Ne ngabelak Silisiya meibekka lewabek.
35 Pilik kai legi ngaibokko pelik meiya, Mena, yombanu ni ngagozak
keleniyagiwili lewagela puwekke ne ngagozak piyeng kerewiyagine, meiya.
Pulaga pugu pigi yombu puwiliyaga nawiliyegi Paulu miza orowei i pugu-
mak i ngabelak Yudayabekki Rom Kapman ngai yemanebekkimak koka ngai
Elodogi wiyeke ngizamakki wazamiya logo waberek ngai koyibene yeiya.

24

1 Wok melenazik miza logo Yudawiligi yemane nawili keya yombu An-
otoyegi wata kolak kelibene waliya maniwiligi ngai yemane panubek,
Ananiya meibek kiling yombu nak loyengki wazono iwakabek, yeikta Tetala
meibek Yirusalem yerengka pongo Sisariya yerengki wiriya. Kanda puwili
Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek, Pilikisi meibekyegi
lewagela logo pelik meiya, Teni Paulu ngagozak kelemiweki, meiya.
2 Togo Paulu ngago meiya logo kandawekke yombu loyengki iwakabek
ngai yemanebekki wirege luweza logo weik pugu ngago Paulu ngagozak
kelemiyagira pelik kozak kai, O yemanebek, ngai nugura keya iwaka
nugurago teniyegi ngai wizageya wiriyarik yombiyangai keya yokolong
panu. Keya lo nugu keremiza piyengko ngabelak tenigibek wazono wiz-
eibene kelemi.

3 Tegi wok mabiyeng tenigi wilek kangyeng purikki wilik, keya tonugu niyegi wazono kisi.
4 Togo nogo ni yokolong panu niza warara wiziyagi ono, ne niyegi yeik nguk nei purik ni yalekta kiling ngago tonugu kaiyengki kerewiyiweki nguk nei, meiya.

5 Pobok yombanuwiligi kumuliyeng lebuk ngai keleyi mizibek keya pi Yuda ngabelak mabiyengke yoluwiliyegi ngai waligeleyibek purik teni iwaka, Keya pi yombanu Yisu yereng Nasarete meiragabekyegi kiriweimekki orozarikkebek.
6 Keya ulogopekke Anotogi i walek yemanemakke korowali miziweki miza, legi teni pi kebangkela.
7 Teni lo teni makngezegiyengko pi ngagozak kelemiyagi nobiyeng miza kapura Rom Amiwiligi ngai yemane Lisiya meibek teniyegi wiriya logo kelegele keleya logo pi teniyaga miza orowei kuna, meiya.

8 Pulaga Lisiyago ngago miziweki nara yana logo pura teni pi ngagozak kelemiyagi keliwili nigi wirege wiriyibene yeiya logo teni pelege weik lewa. Logo nugu yombubokyegi nguk mei puwekke purik watabi tonugu pi ngagozak kelemiweki mizi piyengki solorik ni makngezego iwaka sagi, meiya.
9 Pilik meiya logo yombu Yuda pi kiling kayima puwili mabuwili ngagozaktagi sawela logo pugu yaka kai piyeng mabiyeng wameik kisa.

10 Pulaga Rom Kapman Yudaya ngabelakpekki ngai yemanebek Pilikisigu Pauluyegi weik kozak kaibene melezikku kozak kai kelemiya logo Paulugu pelik meiya, Nogo pobilik perik iwaka, kirisimasi kolokngagono ni yombanu ngabelak pobokke yoluwiliyegi ngai wizagoma, keya ngai wizimowei puwiligi ngagozak piyengki waberek kerewiya, legi ngago puwiligu neyegi nei puragi nogo nigi wirege kangara nanagirikki ne wilik.
11 Wok meleyau keya pongo ingenazikka neyau peyeng mizagine ne paka Yirusalem yerengke Anotogi i walek yemanemakke pigi wirege ingeyau laliyi keya piyegi ya kumuli kambela. Nugu puwiliyegi nguk yei purik puwiligu niyegi, Ei, pura wameik, kisagi.
12 Anotogi i walek yemanemakke ne kiling naktau ngago ngalik keli yongomo mizageya wizilege yombu neyegi ngagozak keleni pewiligu pakela ono. Ma i walek songonoyengke ma yerengke nalege ne ngai miziweki mizageya wizilege puwiligu pakela ono.
13 Logo puwiligu yaka ngagozak neyegi mizi puragi solo nariktau yolok ngela ono logo ngago pura ngizi mizagi ono.
14 Kapura nogo ngago pera niyegi kozak neiweki mizi, Kazing Yisu Yemizibekki puwiligu ngaigumek kisi pumokki ne kiriwei mizi logo purikku ne Anoto tenigi yelibungang kokawiligibekyegi inge laliyi keya ya kumuli mizi. Kapura ne mabilik Mosegi loyeng mabiyengki ngizi panu kumuli, keya watabi yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisawiligu Anotogi Kapiya Walektikke lende miza piyengki ngizi panu kumuli.
15 Nogo wilekpek keya yuke yolu pura puwili ngezewiligu kebangkelara yolu pura kelik, logo pura Anotogo yongkambanu wazonowili keya kailewili mabuwili ibendaga ngereke yangalekta wazayagi puragi kumula pura, meiya.

16 Togo ne ibeng logo purik ngereke yangalek meiya logo Anoto kiling yolugi purikki kumulirikki wiyeke nogo kazing miziyeng wazewaze

mizi ono, wazonoyeng keke mizi mizi logo Anotogi wirege keya yongkambanuwiligi wirege kangka nogobek kokowa nayendau ono, yeik miziweki, meiya.
17 Togo ne Yirusalem yerengka koweige nalege kirisimasi nayeng miza logo waleleige ne Yuda yongkambanu nogowiligi kingyeng orowei keya Anotoyegi wata kolak waliyagiyeng miziweki ne pakalege yongo.
18 Kanda ne Anotogi i walek yemanemakke tenigi kazing teni makngeze kaigesimekke miza logo waleleige ne Anotoyegi wata kolak kelibene waliyagiyeng wiyageya tawizeige puwiligu ne yolok. Kapura yombanu wawere ulamek pulogo ne kiling koya ono, ma yongkambanu kek kisa puwilirau koya ono.
19 Kapura Yuda nawili kele pulogo koya. Puwili ngabelak Asiya meibekkawili. Keya puwiligu ngago neyegi yowiweki nayeng mabura puwili ngezewiligu nigi wirege lewa purik pangka, meiya.
20 Ma yombu pelege yolu pewiligu ne Yudawiligi yombanu ngagozak piyengki kerewiyiwiligi wirege korowali nayeng mizarikki kerewiya mabura kozak kisi yei.
21 Nogo kumularik korowali wamenara kele logo pura nogo ngagozak piyengki kerewiyiwiliyegi yeiyara, Anotogo ibengwili ibendaga ngereke yangalekta wazayagi logo puragi nogo ngizi kumuli purikki wiyeke nugu mabek wokpekke ngagozak nogoragi kerewiyi. Paulugu Pilikisiyegi pilik meiya.
22 Pulaga Pilikisi kazing Yisu Yemizibekkimekki iwaka panu kopong pugu ngagozakta waliya logo pugu puwiliyegi pelik yeiya, Rom Ami ngai yemane Lisiya meibek lewawekke nogo ngago inuwagira pangka pangka mizagi, yeiya.
23 Togo pugu ngai koru Pauluyegi ngaibekyegi Pauluyegi waberek ngaiweki meiya kapura waze ngai kalagalo wigira wazamiya nelegi meiya, keya pigi kewengkewili watabi piyegi sawelagi piyeng orowei wiriyibene yei purik pangka, meiya.

24 Pulaga wok nayeng miza logo waleleige Pilikisi yali yongokpu Yuda namele yeikta Tirusila meimele piyau i Paulu yolumakka wiriya logo Paulugu kozak kairagi kerewiyiweki. Paulu piyauyegi kanda pugu piyauyegi kazing Yisu Kilisibekyegi ngizi panu kumulagimekki kozak yeiya logo piyau ngagoluk kerewiyara koya.
25 Kapura Paulu ngago Anotogi kazing pangka mizagimek keya kazing keli ni makngezegi piyeng yeik yenge kezangka wiyagimek keya wok kalik panubekke Anotogo teni mabuwili tenigi kazing miza piyengki ngagozak keleyagiragi kozak kaiyawekke ngago piyengko Pilikisigi wilek kambek yowa mowiya kopong pi kulili panu logo pugu Pauluyegi pelik meiya, Weik mena, kune. Kalike wok nakka purik nogo niyegi ngereke ngago neiyagine, meiya.
26 Teng maburage Pilikisigu kumularik Paulugu pi king nayeng liwik managi nobiyeng logo pi Paulu wila wazamiweki. Purikki wiyeke Pilikisi kang kolokngagonoge Paulu piyegi wiriyibene ngago meiya logo pi kiling ngagozakka miza, kapura Paulugu king nayendau pi mana ono.
27 Pilik mizageyara kirisimasi neyau miza logo yombu ngai wik nak yeikta Posiya Pesta meibokko Pilikisigi yawera weiya. Keya Pauluyegirik Pilikisi ngezebokko ngezebekyegi pelik kumula, Amiwiligu Pauluyegi imakke ngai yolu purik Yudawiligu ne wazonobek kisagi. Pilikisi pilik kumula legi pi Paulu imakke mabilik wigira wazamiya.

25

1 Ngai yemanebek Pesta meibek yawera weiya logo wok neyauganak
piyeng miza logo pi Sisariya yerenda wiya logo paka Yirusalem yerengke
kambela.
2 Keya pulogo Yudawiligi yemanewili keya yombu Anotoyegi kolak mizi-
wiligi ngaiwili Pestayegi kanda logo puwiligu piyegi ngagozak Paulugiragi
kozak meiya.
3 Puwiligu Pestayegi pelik nguk meiyageya koya, Ni teniyegi sawele logo
ami nuguwiliyegi Paulu pelege Yirusalem yerengke miza orowei wiriyizo,
yeimo, meiya. Purik Yuda puwiligu pelik kozak kela, Paulu lewawekke
nawiligu pi liwik uliweki kangkere miziweki, kela.
4 Pilik kisi legi Pestago pelik yeiya to mela, Amiwiligu Pauluyegi Sisariya
yerengke ngai yolu, keya ne makngeze pulogo kandoweki mereke.
5 Pi kaile nayeng miza mabura inuwagi tepekke ngaiwiliyaga nawili
Sisariya yerengke ne kiling kangweki wezayeli logo pulogo ngagozak mizi
nangaiweki, yeiya.
6 Togo Pesta ngoluk wok melenazik keya nazikka neyauganakyeng ma
wok meleyauyeng Yirusalem yerengke wiziya logo pongo Sisariya yerengke
kandobela. Wok wanganebekke pura pi ngagozak miziweki mogosa logo
Paulu miza orowei wiriyibene yeiya.
7 Paulu kandawekke yombu Yuda Yirusalem yerengka lewawili luwe
koyimowei pi yawereng kelemiya keya ngagozak korowali panu kelemiya
logo puwiligu ngizi miza nayeng kozak kisa ono.
8 Kapura Paulu ngezebokko ngago kangara pelik yeiya, Nogo teni Yudaw-
iligi loyeng, ma Anotogi i walek yemanemak, ma Romwiligi King Ngai Sisa
meibekyegi korowali nayendau miza ono, yeiya.
9 Pulaga Pestago kelirik Yudawiligu pi wazonobek kisagirikki wiyeke pugu
Pauluyegi pelik nguk meiya, Ni paka Yirusalem yerengke pulogo negi wirege
ngagozak nugura miziweki kangki keli ma kiyebuk, meiya.
10 Tegi Paulugu piyegi pelik meiya to mela, I nogo luwe yolu pe-
mak King Ngaibekki ngagozak mizimak logo pelemeng ngagozak nogora
mizagi lemeng. Nogo Yudawiliyegi korowali nayeng keleya ono purik ni
makngezego iwaka panu.
11 Kapura tamizeige nogo korowali nara miza ma ibeng wazaniyagi langai
nara miza purik pangka keya ne kaziweki mizagi ono. Kapura tamizeige
puwiligu neyegi ngagozak keleni piyengka nararau ngizi ono purik nakko-
rau ne puwiliyegi niza yanagi ono. Tegi ne Romwiligi King Ngaibekyegi
kangweki logo pugu ngagozak nogoragi kerewiyiweki, ne nguk nei, meiya.
12 Pilik kai legi Pesta pigi yombanu ngagozak piyengki kerewiyiwili kiling
were kozak kela logo Pauluyegi pelik meiya to mela, Ni Romwiligi King
Ngaibekyegi pugu ngagozak nugura kerewiyiweki kangweki nguk nei legi
ni piyegi kambeli mangine, meiya.

13 Kang nayeng miza logo ngaibek, yeikta King Ngai Akaripa meibek keya
pigi sakmele Ibenaisi meimele piyau yenge Sisariya yerengke ngai yemane
Pestayegi pakeli keya melegulang kelemiweki kayima.
14 Piyau pulogo wok nayeng miza logo Pesta King Ngai Akaripa kiling
Paulugi ngagozaktagi kozak kela. Pugu piyegi pelik meiya, Pelege imakke
Pilikisigu yombu Rom Amiwili yombanu nakyegi ngai wazaya.
15 Ne paka Yirusalem yerengke kambelawekke Yudawiligi yemanewili
keya yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiligu yakabok ngagozak

kelemiya logo nogo pi kokowa miza mena ngangang mani kaiweki puwiligu nguk neiya.
16 Kapura nogo puwiliyegi pelik yeiya, Teni Romwili kazing yombanubek ngangandik yeik mani pilikmek namiziwili, segeya teni yombanu nak ngagozak nara purik pi yaka ngagozak kelemiya puwili kiling wizimowei ngagozak mizi miziwili logo pilikpokko kanga kaiyagiyeng kaibene, yeiya.
17 Togo puwili ne kiling mabelege yorik ne wok miza ono, ne wok wangane panubekke ngagozak mizimakke mogosa logo Rom Amiwiliyegi pi yeke ige miza orowei wiriyibene yeiya.
18 Pi yeke ige kanda logo yombanu pi ngagozak kelemi puwili kozak kisiweki luweza kapura puwiligu ngago kazing Romwiligi loyengke pugu ngela nara piyegi langai kisi ono, nogo kumularik puwiligu kisagi nobiyeng.
19 Purik segeya puwiligu kisarik pelik, Kazing ngezewiligi Anotoyegi ngago mei keya ya kumuli mizimekki kisi, keya yombu ibeng yeikta Yisu meibekyegi wiyeke Paulu kiling ngalik keli. Puwiligu pi ngoluk ibeng kisa, kapura Paulugu yombubok ngoluk wik yolu kai.
20 Tegi ne ngago piyengki iwakagirikki wiyalowei miza wizigeya nogo Pauluyegi pi paka Yirusalem yerengke pulogo ngago piyeng pangka pangka miziweki kangki keli ma, meiya.
21 Kapura Paulugu neiyarik pi mabelege amiwiligu piyegi ngai wiziya Sisa teni Romwiligi King Ngaibokko ngago pugura pangka pangka mizagine neiya, legi nogo ngago piyegi ngai wiziyagira yana logo wiziya nogo pi Sisayegi wezameliweki kai puwekkegine. Pestago King Ngai Akaripayegi ngago pelikta meiya.
22 Pulaga King Ngai Akaripago Pestayegi pelik meiya, Ne makngezego pokyegi kerewiyagi keli. Pilik kai legi Pestago pelik meiya to mela, Iwek kola logo wangane puwekke ni piyegi kerewiyi mangine, meiya.
23 Togo puwili iwek kola logo wangane pura King Ngai Akaripa keya sakmele Ibenaisi ngawau miza logo i yombanuwiligu ngagozak mizimakki wiriya. Piyau Rom Amiwiligi ngai yemane panuwili keya yombu yemane yerengkewili kiling yeke ige ngai wilikwilikmek kiling kiliya la.
Pulaga Pestago amiwili Paulu miza orowei wiriyibene yeiya.
24 Puwili pilik miza logo Pestago puwiliyegi pelik yeiya, King Ngai Akaripa keya ini pelege teni kiling wawere uliwili mabuwili, pakeli. Inuwa yombu pobokyegi pakeli. Yuda yongkambanu pelegewili keya paka Yirusalem yerengkewilirau mabuwiligu negi wirege pi ngagozak kelemiya, Puwiligu kisirik, Pi ngoluk wik yolugi langai onobek, kisi.
25 Kapura pi watabi pi ibengki nayeng miza logo nogo nara kerewiya ono. Pi ngezebek Romwiligi King Ngaibekyegi nguk meiya legi nogo wezameliweki mizi.
26 Kapura nogo tenigi King Ngaibekyegi ngago ngizi piyegi nara lende mizagi langai ono. Tegi ne pi pelege inigi wirege miza orowei wiriya keya ni King Ngai Akaripa, nigi wirege panu. Togo purik ini ngago piyengki kerewiya logo ne ngago ngizi nayeng lende miziweki mizagi.
27 Purik neyegirik yombanu wigira nak King Ngaibekyegi wezamela logo kapiya pigi ngagozak puragi narik miza logo ngezebek kiling kang ono purik pangka ono purikki kumuli, yeiya.

26

1 Pulaga King Ngai Akaripago Pauluyegi pelik meiya, Weik mena, ni ngago nugura kozak kai, meiya logo Paulu mele puguzik yombanuwiliyegi yongolok meiya wizimowei weik ngago kangara pelik kozak yeiya,

2 Ei, King Ngai Akaripa, yombanu Yudawiligu ngago ne ngagozak keleni
pera yeik sawiyagira nigi wirege kozak kaiyagirikki ne wilik.
3 Teni Yudawiligi kazing miziyeng keya nakko nakyegi ngalik mei yon-
gomo mizi piyeng mabiyengki ni iwaka panu. Piliktikki wiyeke legi nogo
niyegi nguk nei purik ni watabi nogo kozak kaiweki mizi piyeng mabiyengki
ni ngagoluk kerewiyara wizei, meiya.
4 Yudawili mabuwili ne songonowekka wizageya yabekeya yokopekke
perik neyegi iwaka. Ngabelak nogobekke ne wazaniya ngiziga mizi
yabekeya piyeng puwili iwaka. Keya paka Yirusalem yerengke miza piyen-
dau puwili iwaka.
5 Puwili koka solowekke neyegi iwakarik ne yombu nawekkewekkerik ne
ngai Palisiwiligimekki sawela logo ne kazing puwiligi Anotoyegi inge laliyi
keya ya kumuli mizi pumokki kiriwei mizabek purik puwili iwaka. Keya
Palisiwili Yuda nawiliyaga Mosegi loyengki waberek kiriwei panu miziwili
kopong nerau kazing pilikmekke kiriwei mizi mizibek. Puwili purikki iwaka
logo tamizeige puwiligu puragi kozak kisagi keli purik mabura pangka, kai.
6 Togo ne weik pelege luwe wizigeya puwiligu ne ngagozak keleni. Nogo
ngago Anotogo tenigi yelibungang kokawiliyegi sawiya puragi ngizi panu
kumuli keya yuke kopong puwiligu ne ngagozak keleni.
7 Anotogi ngago sawiya logo nogo weik lewagelagirikki wilekpek keya
yuke pura yongkambanu tenigi ngai meleyau keya pongo ingenazikka neyau
piyengkawili Anotoyegi yoklongko keya kusage yawe mizageya koyimowei
pigi ngago sawiyaragi weik lewagelagi purikki yuke mabura. O King
Ngaibek, piliktikki wiyeke Yudawiligu ne ngagozak keleni.
8 Ini Yudawili Anotogo yombanu ibengwili ibendaga yangalekta wazayi
puragi ngizi panu kumuli onora nangki, kaiya.
9 Ulogo ne makngezego kumularik nerau Yisu Nasarete yerengkabekki
yeikta momanenda wiyagi nobiyeng miza
10 wizigeya pilik piyeng nogo paka Yirusalem yerengke mizayeng. Ne
yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiliyaga pangkara weiya logo
yongkambanu Yisugi puwili i wigirimakke wazayabek. Keya teni puwili
yeliweki ngagozak miziwekkerik nogorau yeliweki yei mizabek.
11 Keya kang kolokngagono ne teni Yudawiligi i walek songonoyeng na-
makka namakki kuna logo puwiliyegi ngangang keleya logo Yisu Kilisi-
bekyegi ngizi panu kumula yolu pura wiyibene keleyiweki mizabek. Keya
ne puwiliyegi sisikmokko kola kopong ne yereng koweige piyengkerau
kambela logo nogo puwiliyegi ngangang keleya, kaiya.

12 Pilik purago yombu Anotoyegi kolak miziwiligi ngaiwiliyaga pangkara
keya ngago puwiligira kiling ne yereng Tamasiko meiraga kambela.
13 O King Ngaibek, yoklongkowekke ne keya yombanu ne kilingwili pongo
kazingke tagoneige nogo ngaiwak yokmek kelik ono wilangka panu narik
tenigi ngalege ngela manirikki pakela.
14 Teni mamok ngabelakke kawiye wala logo neyegi kili narago ngago
yeik ne makngezegirage pelik kairikki ne kerewiya, Saulu Saulu, nugu ne
ngangang kelenira nangki? Pilik mizi purago ni ni makngeze ngangang
keleni, kai.
15 Pulaga nogo pelik nguk meiya, Yemizibek, ni tak, mena meiya logo
Yemizibokko neyegi pelik neiya yo mela, Ne Yisu Nasarete yerengkabek
nugu ngangang kelenibok kani.
16 Weik yangalek meiya logo luweze. Ne weik niyegi tabunda perik ni
neyegi yawe mizibek keleniweki logo mabek wokpekke nugu neyegi pakeli

keya nogo niyegi kalike kawela wiyagi piyengke yongkambanuwiliyegi kozak yeiyagirikki kai.
17 Logo nogo ni yombanu Isileiliwili keya Yuda onowiliyegi wezaneliweki mizi keya nugu puwiliyegi kozak yei purik puwiligu niyegi kaile miziweki mizagi kapura nogo ni puwiliyaga yaliya wazaniyagi.
18 Nogo puwiliyegi wezaneli logo nugu puwiliyegi ngago neyegi langaira kozak yeiweki. Keya puragi ngizi kumulirikku wire puwiligiyeng ngaiwilagi logo puwiligu kazing wilangkamekki pakela logo puwili kazing kusabanumekka wilangkamekki kowitagi, keya Sadangki kozandaga Anotogiragi kowitagi. Togo puwiligu neyegi ngizi panu kumulirikku kaile puwiligiyeng tumula logo tung nogo yongkambanu Anotogo kaile nayendau onoweki keleya puwiliyegi yanagi piyeng weiyagi, mena neiya, kai.

19 Togo King Ngai Akaripa, ne wire nogoyaugu wangakyeng kelik paka ngalege watabi pakela piyengki kiriwei mizibek ma? Ei, ne piyengki kiriwei mizibek.
20 Ne ngagora kozak yeiyawekkerik were yongkambanu Tamasiko yerengkewiliyegi pilik kozak yeiya keya pulaga paka Yirusalem yerengke yoluwili keya Yudaya ngabelakpek mabokke yerengyeng mabiyengke yoluwili keya Yuda onowiliyegirau pelik kozak yeiya, Ini kaile inuguyengki kuneng mizizo keya kaile inuguyengki kezanga manizo logo Anotoyegi kowiti mizizo logo yombanu nawiligu iniyegi pakelarik kazing inugu miziyengko ini Anotoyegi kowita purikki iwaka sibene, mena yeiya.
21 Togo ne Anotogi i walek yemanemakke tawizeige Yudawiligu ne puragi wiyeke kebangkela logo neliweki miza.
22 Kapura wok mabiyengke Anoto ne kiling yolu keya pugu neyegi saweli logo ne pelege luwe wizimowei ngago Yisuyegi langai nogora ini songonowili keya yemanewiliyegirau kozak yei. Ngago Mosego kaiyara keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisa puwiligu kisa pura keya ngago nogo kozak kai pera menalik.
23 Pera pelik, Kilisibek, Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek ngangang wagelagi logo ibengki logo ibendaga pi were yangalek meiya logo mawinda ibengki onobek kani, logo teni Yudawili keya Yuda onowiliyegirau ngago pi wilangkarikku kazing tenigi kunagimek langiya yowiyagi puragi kozak yeiweki, kai.

24 Paulu pilik kanga kaiya yo meli legi ngai yemane Pestago piyegi pelik kek meiya mana, Paulu, ni lelewe kani. Nigi iwaka yemane purago ni lelewe keleni.
25 Kapura Paulugu pelik meiya to mela, O yemanebek, ne lelewe mizi ono. Ngago nogora wameik keya ne kangkabek kiling wizimowei kozak kai yagenda.
26 Nogo King Ngai Akaripayegi liyandek namizi kozak mei purik pi watabi nogo kai peyengki iwakabek legi. Keya watabi peyeng liwik kungke nalege miza ono, kimeike miza legi nogo kumularik pi peyeng mabiyengki iwaka.
27 O King Ngai Akaripa, nugu yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu kisa puragi ngizi panu kumuli ma yeik? Nugu ngizi kumula yolu purik nogo iwaka, meiya.

28 Pulaga Akaripago Pauluyegi pelik meiya, Nugu kumularik ngago ngerewalek nugurago ne Yisuyegi ngizi panu kumuliweki keleniyagi nobiyeng ma talik?

29 Pilik kai legi Paulugu piyegi pelik meiya to mela, Ngago ngerewalekta
pangka keya yokolondarau pangka. Waberek negi Anotoyegimek ni keya ini
mabek wokpekke pelege neyegi kerewiya yolu puwili ne kelik Yisuyegi ngizi
panu kumulagirikki ne keli, kapura puwiligu ini seng pelikyaugu wigira
nelegi ne kiyebuk, meiya.
30 Pilik miza logo King Ngai Akaripa keya Rom Kapman Yudaya nga-
belakpekki ngai yemanebek Pesta keya King Ngai Akaripagi sakmele
Ibenaisi keya yombanu puwili kiling puwili mabuwili yangalek meiya
31 logo iga welagela logo nakko nakyegi pelik mei to keya yo mizi, Yombu
pebok watabi pi ibengki ma wigira wazamiyagi nayeng miza ono, mei.
32 Pulaga King Ngai Akaripago ngai yemane Pestayegi pelik meiya, Yombu
pobokko Romwiligi King Ngaibek Sisago ngagozak pugura kerewiyiweki
nguk meiya ono, kesak pi wila wazami kakpek, meiya.

27

1 Togo teng puwiligu teni sikmakke ngalengale panga ngabelak Itali
meibekke kangkira kozak kelawekke puwiligu Paulu kiling yombanu wigira
nawili Rom Ami ngai wale narikki ngaibekki yeikta Yuliyasi meibekyegi iza
mana. Ngai wale purikki yeikta Sisagi ngaimek meimek.
2 Teni mabuwili sik yereng Aramitiya meiraga wiriya namakke tameneng
meiya. Sik pumak Asiya ngabelakpekki wizambekke kerelege yerengyengki
kangweki mizi. Yombu sikmakke tameneng meiya naktau ngabelak
Maseroniya meibekke yereng Tesalonika meiragabek logo yeikta Arisaka
meibek.
3 Teni sikmakke ngalengale kanda wokpokko kusage iwek kola logo wan-
gane pura sikmak Sairong yerengke wila wiya. Ami ngaibek Yuliyasigu
Pauluyegi wazono miza logo pigi kewengkewiliyegi pakeli kuni pani
kelemiya logo puwiliyaga watabi ni keya mizi kangkiyeng weiweki.
4 Teni pulaga sikmakki ngalengale kambela logo weik kebarekpokko sik-
mak ula yo keya to kelemi legi teni ilibu Saipira meileige kerelemek neing
kolamowei kambela.
5 Pulaga teni panga kai wizambekke libulibu kuna logo ngabelak Sil-
isiya keya Pambiliya meiyaugi yarek wala uwei kuna logo ngabelak Lisiya
meibekke yereng Maira meirage wila wiya.
6 Yereng purage pulogo ami wigirawiliyegi ngaibokko sik panga Ale-
sendere yerengka namak panga Itali ngabelakpekke kangweki mizirikki
pakela logo pugu teniyegi pumakke tameneng mei, yeiya.
7 Teni pulaga sikmakki ngalengale kambela logo wok nayeng kaibekke
yelakkelek kambela purik kebarekpek kozang uli kopong yawe yemane
panu mizi kayimeige yereng Nainda meirage lewagela. Pulogo ke-
barekpokko teni waliya logo kang pumok neing pangazuwaga kunagi langai
ono. Tegi teni pongo ilibu Kiriti meileige kerelemek neing kolamowei
Salemoni lemengke saweliwei kambela.
8 Teni kaibekki kerelemek neing mereke kuna kapura kebarekpek kozang
uli legi yawe yemane panu mizi kayimeige kabelak yeikta Wazono Wila
Wiyirik meirikke lewagela, kabelak purik yereng Lasiya meiraga koweige
ono.
9 Keya pulogo teni kebarekpek yeikweki yuke koya kapura kebarekpek
ngoluk uli logo yuke koyimowei Yudawiligi wok Anotogo kaile puwiligiyeng
tumulibokki kumula koya weik puwiligu ngeragi nani mizi pura weik yeik
sa. Keya kaibek kaile panu kopong teng sikyeng kangkira weik yeik.

10 Tegi Paulugu puwiliyegi ngago ngai pera pelik yeiya, Yombanuwili,
nogo kumulirik teni pelaga kangkirik kaile panugi logo sikmak keya watabi
sikmakko wara piyendau kaile mizagi keya teni yongkambanuwiliyaga
nawilirau kaiyaga nagi. Pilik legi teni pelege yoluweki, yeiya.
11 Kapura ami wigirawiliyegi ngaibek ngago Paulugu kai puragi kiriwei
mizi ono, segeya pi yombu sikmakki ngaibek keya mangobokko kai puragi
kiriwei miza.
12 Purik kabelak purik teng kabeneng keya kebarek yemanebek uli puraga
koyagi langai onorik, legi yombanuwiliyaga kolokngagonowili panga wiz-
ambekke ngalengale kangweki kela logo puwiligu kumularik puwili ilibu
Kiritileige yereng Piniki meiragi lewagela purik pulogo teng kabeneng keya
kebarek yemanebek uli pura yolu purik pangka miza. Piniki pulumeng
sikyeng kanda wila wiyi lemeng logo kebarekpekka kungke lemeng.

13 Pulaga kebarek songono yezingei nak pongo moleiga uli logo
yombanuwiligu kumularik puwili kazing yaka puwiligu kangkiweki
mizimok neing kangki miza. Tegi puwili ngayeng sikmak kebangkeliweki
yenge kaibekke wezamelarik ulumiya logo Kiriti ilibuleigi kerelemek neing
mereke kolamowei kambela.
14 Kapura pungezige mabulogo kebarek kozang yemane panubek yeikta
Kebarek Paka Yongoleiga Ulibek meibek paka ilibuleigi ngabelakka uli yo.
15 Kebarekpokko sikmak ula logo sikmak pangka kebarekpekke kunagi
langai ono. Tegi teni yaka pangkagi nobiyeng miza purik wizamiya logo
sikmak ngezemak kebarekpokko wageliwei kai kambela.
16 Pulaga teni ilibu koru yeikta Kota meileigi pongo moleigi kerelemek ne-
ing kunawekke kebarekpek songono uli. Pulogo teni sikmakki sik songono
panumak paka sikmakke ngalege ulumiya wiyiweki mizageya koya.
17 Puwili pumak sikmakki ngalege ulumiya wiyawekke waliya logo sik
yemanemak liyora nelegi yombuwiligu sikmak ngezemak wiyengko kozang
panu wigira. Puwili kulili panu purik panga ngabelak Libiyabekki mereke
pulogo kanda sikmak kingyengke sawela nelegi puwili selamak wila mela
logo kebarekpokko teni wageliwei kai kambelibene.
18 Kobo keya kebarek unatubayau lewageya purikku sik tonugumak
kozang uli, legi wangane pura puwili waleraga watabi sikmakko warayeng
weik sikmakka panga kaibekki wezameli.
19 Pilik miza logo wangane pura puwili watabi sikmakki ngai kangyeng
mele ngezewiligiyengko kaibekki wezameli.
20 Teni pilik kunarik wok kolokngagonoyengke tonugurau yokmek keya
pelewewili pakela ono wizigeya teni talegi kang miza. Keya kebarekpek
yemane panu ulageya wilibek, legi teni ibengki mamiza.
21 Togo yombanuwili wok kolokngagono nayeng ngeragi nani miza logo
Paulu puwiligi wirege luweza logo pelik yeiya, Yombanuwili, ini nogo Kiriti
ilibulei wiyagi ono kaiya puragi kerewiya kesak teni yawe yemane kaile
perarau yolok ono, ma watabi mabiyeng suwei mizi kak ono.
22 Kapura kerewiyi, ini kozang koyizo. Teni pewili nakki wik yolugirik
yeikki ono, sikmak keke yeikki.
23 Purik yaka kusage Anoto nogobek keya ne piyegi yawe mizibokki angela
nakko neyegi kanda
24 pelik neiya, Paulu, kulili mizi nagani. Ni ibengki ono, ni Romwiligi King
Ngaibek Sisagi wirege luwezagi logo pugu ngagozak nigi puragi kerewiyi-
weki. Keya Anotogo niyegi wazono pugura waligeleniyagi logo ni kiling weik
sikmakke ngalengale kayima puwili wik yolugi, mena neiya.

25 Tegi ini mabuwili kozang koyizo. Purik nogo Anotoyegi ngizi panu
kumuli purik kalike mizagi piyeng pugu neyegi kozak neiya mabilik mizagi.
26 Kapura teni kiling sikmak panga kai wizambekke libuge ilibu naleigi
kerelege wezayagi, yeiya.

27 Wok meleyau keya pongo ingenazikka mangobektau ono piyengke
kusage kai Ariya meibekke kebarekpokko teni ngoluk iza orowei kai kuna.
Kusa libuge sikmak oroweiwiligu teni weik ngabelak muneng nangezige
mereke lewagelaweki mizi nobiyeng miza.
28 Tegi puwili kaibekki kulakkarik talik miziweki wi nakka watabi songono
kuneng nayeng tariya logo kaibekke wezamela logo pakela kapura kaibekki
kulakkarik yokolong panu. Pulaga ngalengale kambela logo tek nangezi
kuna logo puwiligu mabilik miza logo weik kaibekki kulakkarik songono.

29 Togo puwili kulili purik sik tonugumak king yemaneyengko ula nelegi,
puwili ngayeng sikmak kebangkela wiziyagi piyeng mangobektau ono sik-
makki yeke kukka ngane miza logo yenge kaibekke wezamela logo anoto
puwili ngezewiligiwiliyegi nguk namizi wangkotibene waberek mizageya
koya.

30 Pulaga sikmak orowei nawili sikmakka kazigi nobiyeng miza logo
puwili sik songonomak kaibekke yungke werege sa kelemiya logo puwili
ngaigu ngayeng sikmak kebangkela wiziyagi piyeng yeke sikmakki
orozarikka ngane miza logo yenge kaibekke wezameliweki mizagi nobiyeng
kelemiya.
31 Kapura Paulugu puwiligu mizi piyengki iwaka legi pugu wagela amiwili
keya puwiligi ngaibekyegi pelik yeiya, Tamizeige sikmak orowei pewili
sikmakke ngalege yolu ono purik inirau wik yolugi ono, yeiya.
32 Pilik kai legi wagela amiwiligu sik songonomakki wi ngane mizayeng
ngela mela logo sik songonomak yeik kambela.

33 Wokpok wangkotiweki mizageya keya Paulugu kozang pelik kelegele
yeiya, Ini mabuwili ngeragi nayeng nagirikki kai. Ini wok meleyau keya
pongo ingenazikka mangobektau ono piyeng wilek ngelek kumula logo yeik
yolu logo wok piyeng ini ngeragi nayeng nani.
34 Tegi nogo iniyegi wameik panu yei, ini kozanda weiya logo wik yoluweki
ngeragi nayeng nagirikki kai, purik ini yombanuwiliyaga nak ibengki ono,
keya kebi nganelek kebi inuguyengka naktau walagi ono, yeiya.

35 Pulaga Paulu perek nayeng weiya logo puwiligi wirege Anotoyegi wa-
zono meiya logo sikila logo weik na.
36 Togo puwili mabuwili kozang sa logo ngeragi na.
37 Teni yombanu sikmakke ngalege pulogo mabuwili sangkelarik 276.
38 Keya pumok mamok ngeragi na logo pangka wizigeya, waleleige sikmak
lalang sibene puwili pandi wit wire kikyeng panga kaibekke wezamela.

39 Yokpek lewagela logo sikmak oroweiwiligurau ngabelakpek pakela
kapura kerelege lemengki iwaka ono. Kapura puwiligu kele kai taneng
kaingimbek kiling nak pakela logo pulogo sikmak kuniweki kozak kela,
tamizeige pangka purik puwili sikmak panga kaingimbekke pulogo orowei
kunagi, kela.

40 Togo puwili ngayeng yaka sikmakka ngane miza piyeng yenge kaibekke
mabulogo ngela wiya. Keya puwili wi yaka sikmakki orowei kai kangyengke
kozang tiyayendau wila mela.

Pulaga puwili sikmakki selarik yeke orozarikke lewamiya logo kebarekpokko orowei kai kangweki. Puwili pilik miza logo sikmak panga kerelege weik kuna.
41 Kapura sikmak kaibekke rip lewagelarikki ngalengale menewei kuna logo sikmakki yeke orozarikke narik kozang uluwakiya. Keya kaibekki ngalengale tagoneige kebarek unatubabek kaibekke uli yongomo miza logo purikku sikmakki yeke kukke narik nalege sugusugu miza mela.
42 Togo wigirawili panga kerelege kuna logo kazi kang nelegi wagela amiwiligu kazing puwiligu wigirawili yelagi namekke kozak kela.
43 Kapura ami wigirawiliyegi ngaibokko Pauluyegi sawela logo pi wik wezamiweki keli legi pugu puwili waliya wazaya. Segeya pugu yombanu wizambekke kaigesa iwaka puwiliyegi sikmakka tabotera panga kaibekke wala logo panga kerelege kambelibene yeiya.
44 Keya nawili kalika kiriwei wezayela yengelei waleyengka kebangkeliwei keya sikmakka liya wale nayengka kebangkeliwei miza.
Togo kazing mabilikmakke teni mabuwili panga kerelege kambelarik yombiyangai lewagela.

28

1 Teni kerelege yombiyangai lewagelawekke teni ilibu puleigi yeikta Molita meilei purikki iwaka sa.
2 Yombanu puleige pulogo yoluwili teniyegi wazono panu keleya. Weik kobo mani wiziga kilili legi puwiligu yezi waliya logo teniyegi koli, yeiya.
3 Paulu yezi kowili narik kisa logo panga yezi ngorizikke wiyi tagai yezingeirikki wiyeke kemale kuluwek namek yezizikka punda panga Paulugi melezikke menewagela.
4 Yombanu puleige pulogo yoluwiligu kemalemek Paulugi melezikka nginonginong wiramiya yeragelege pakelawekke nakko nakyegi pelik meiya yongomo mizi, Pebok ulogo yombanu ulabek kani, purik pi panga kaibekke ibeng ono kele kapura watabi pangka pangka ula yongomo miziyengko pi wizi penangine legi kelemi, meiya.
5 Kapura Paulugu kemalemek panga yezizikke kita wezamela, keya pi ngangang kelemiya ono.
6 Yongkambanuwili Paulugi melezik wari ma nguk namizi panga ngabelakke ibeng sa walagi nobiyeng yuke koya kapura teng yokolong nara yuke koyima logo piyegi nalik nayeng mizi onorikki pakela, logo puwili longokyeng kowita logo pelik kisa, Pobok anoto nak kani, kisa.
7 Yombanu puleige yoluwiligi ngai yemanebek, yeikta Pabiya meibek, i pugumak keya yawe puguyeng tonugu yezizikke mogosa pulaga koweige ono. Pugu teniyegi, I nogomakke koli, yeiya logo wazono keleya logo wok neyauganak piyeng teni pi kiling koya.
8 Yombu Pabiyagi mangobek kemegememokko tundikke yarek yolu. Pi kemegeme korikwek yezingeimek keya yawalimokko mizi. Paulugu pi kemegeme yolu purikki kerewiya logo yeke ige pi yareksamakke la logo mele puguzik kemegemebekki ngalege walamiya logo Anotoyegi waberek miza logo pi yombiyangai wazamiya.
9 Yombanu ilibuleige pulogowili Paulugu kemegemebek yombiyangai wazamiyarikki kerewiya puwekke yombanu kemegeme ilibuleige puwili Pauluyegi kanda logo Paulugu puwilirau yombiyangai wazaya.
10 Puwiligu teniyegi wazono yeiya logo teniyegi watabi kolokngagonoyeng yeik yana. Keya kalike teni kangkiweki mizi puwekke puwiligu tenigi watabi sikmakke orowei kangkiyeng yana.

11 Teni ilibu Molita meileige ngong neyauganakyeng miza logo teni sik
namakke ngalengale kuna. Pumak yereng Alesendere meiragamak logo
yeikta Walek Kolapelekkeyau meimak. Pumak ilibu Molitaleige kanda teng
kabeneng keya kebarek yemane ularaga wiziyamak.
12 Weik teni Molita pulei wiya logo kai kanda yereng Sairakusi meirage
lewagela logo wok neyauganak pulogo koya.
13 Keya pulaga teni kai kanda yereng Lisiya meirage lewagela. Pulogo
iwek kola logo wangane pura weik kebarek pongo moleigabek uli logo sik
tonugumak ngezangai kunibene kelemiya logo kusa neyau iwek kola logo
wangane pura yereng Putolai meirage lewagela.
14 Pulogo teni sikmakka welagela logo te Paulu yombanu Yisuyegi ngizi
panu kumuli nawili pakela logo puwili kiling melegulang miza. Puwiligu te
puwili kiling yoluweki nguk kisi logo te puwili kiling sonda nara koya.
Pulaga te puwili wezaya logo paka Rom yerengke weik kambela.
15 Yombanu Rom yerengke Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligu te lewarikki
kerewiyawekke puwili te yoromaure miziweki wiriya. Puwiliyaga nawili
panga pung yeikta Apiyasigi Pundik meirikke togo pakela, keya nawili togo
wale yeikta Iwek Neyauganakyeng meirikke pakela. Paulugu puwiliyegi
pakelawekke pugu Anotoyegi wazono meiya logo kozang sa wiziya.
16 Togo te Paulu wagela amiwili kiling Rom yerengke lewagela logo pulogo
kanda ami wigirawiliyegi ngaibokko Paulu ngezebek i namakka wezamiya
logo wagela amiwiliyaga nakko piyegi ngai yoluweki meiya.

17 Pilik miza logo wok neyauganak miza logo Paulugu Yudawiligi ngai Rom
pulogowili ngago kozak keliweki ngago yeiya. Puwili wawere ulawekke
pugu puwiliyegi pelik yeiya, O nogowili ngago iniyegi kozak kaiweki
mizi peragi kerewiyizo. Nogo yongkambanu tonuwagiwili ma kazing
tonuwagi yelibungang kokawiliyaga weiya piyengki watabi korowali nayen-
dau miza ono kele kapura Yuda Yirusalem yerengkewiligu ne kebangkela
logo Yirusalem pulogo wigira wazaniya logo Romwiligi ngaiwiliyegi niza
yana.
18 Puwili ne kiling ngagozak miza logo puwiligu ngago ne ibeng
wazaniyagi nara kerewiya ono kopong puwili ne wila wazaniweki miza.
19 Kapura Yudawili kiyebuk logo ngago negi pura keta wezamela kopong
ne kazing mizagimek wamenakmek purikki wiyeke nogo Romwiligi King
Ngaibek Sisago ngagozak nogora kerewiyibene nguk meiya. Nogo nguk
meiyarik nogo Yuda nogowiliyegi ngagozak keleyagirikki wiyeke ono.
20 Piliktikki wiyeke nogo iniyegi pakeliweki nguk yeiya logo ini kiling
kozak keliweki mizi. Ne iniyegi pelik yei, Kilisibek Mesiya Yudawiligu
lewaweki yukebok ulogo kayima purikki nogo ngizi panu kumulirikki
wiyeke sengyengko mele nogozik tiyarikki ini pakeli, yeiya.
21 Paulugu pilik yeiya logo puwiligu piyegi pelik meiya to mela, Teni yombu
Yudaya ngabelakpekke yolu puwiliyaga kapiya niyegi langai nayeng weiya
ono. Ma tenigi paka pulaga lewa puwiligu ngago niyegi langai nayeng ma
ngago korowali niyegi langai kisa nayengki kerewiya ono.
22 Kapura teni ngago nuguyengki iwakagirikki kerewiyagi keli purik
yongkambanu koyi kambeli pumok mamok kazing nugu kiriwei mizi
pumokki ngago korowali kisirikki wiyeke kopong, logo purik tonuwa iwaka,
meiya.
23 Pilik kisi legi puwili wok nak Paulu kiling wawere uliweki sawiya logo
wokpokko yongkambanu kolokngagono namek i Paulugu yolumakki pulogo
kayima. Wanganega sa wizigeya kozak yei kang kusage pugu puwiliyegi

ngago wazono Anotogi ngaimekke kiliyagira kozak yeiya. Keya puwili Yisuyegi ngizi panu kumulibene keleyiweki Mosegi loyeng keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligi kapiyayengka ngagora kozak yeiya.

24 Ngago piyengko mizagewiyege nawili Yisuyegi ngizi panu kumula, kapura nawili ngizi panu kumula ono.

25 Pulaga Paulugu Yisuyegi ngizi panu kumuli ono puwiliyegi ngago kangkali nararau pelik yeiya, Ini Yisuyegi ngizi panu kumuli ono pura koka walaka Anotogi Kung Walekpokko yombu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisawiliyaga nak Isaya meibekyegi meiya logo pugu tenigi yelibungang kokawiliyegi pobilik kaiya puragi ngizi kiriwei,

26 Kune. Yombanu pewiliyegi pelik yeimo, Ini Anotogi ngago ngizira mazeng keya kerewiyi kele kapura ini ngizi kumulagi ono. Keya wire inuguyengko Anotogi yawe miziyengki pakelagi kele kapura ngizi pakelagi ono.

27 Pura yeimo purik yombanu pewiligi kangkayeng kingyeng kelik kopong puwili ngezewiligi kerangangyeng weik waliya keya ngezewiligi wireyeng weik kusa koya. Puwili peyeng miza, purik wire puwiligiyengko Anotogi yawe miziyengki pakela nelegi, keya kerangang puwiligiyengko Anotogi ngago wameikta kerewiya nelegi. Purik tamizeige puwili pilik miza kesak puwiligi wilek kangyeng neyegi kowita logo nogo yombiyangai wazayi kak, meiya. *Isaya 6:9,10*

28 Paulugu nararau kozak yeiya, Ini Yuda Anotogi ngagora nagerewiyiwiliyegirik Anotogo ngago Yisugu yongkambanuwili ibendaga yaliya wazayagi pura Yuda onowiliyegi wezamela purikki inuwa iwakaweki. Keya Yuda onowiliyegirik puwili pura kerewiyagi, yeiya.

29 Paulugu pilik yeiya logo Yuda puwili pi wezamiya logo ngezewili ngalik yemane panu keli yongomo mizi kang.

30 Kirisimasi neyauge Paulu yereng Rom purage i pugu king nayengki ngane weiyamakke wiziya, keya yombanu piyegi pakeli lewa puwiliyegi ige li keleyageya wiziya.

31 Pulogo pugu puwiliyegi ngago wazono Anotogi ngaimekki kiliyagira yana keya Yemizibek Yisu Kilisibekyegi langaira liyandek namizi waligeleya keya Rom Kapmanwiliyaga nakkorau pi waliya ono.

Rom
Paulugi Kapiya Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Rom Mei Puraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulugu kapiya perik ini Yisuyegi ngizi kumuli Rom yerengke yolu puwiliyegi lende miza yani. Ne Yisu Kilisiyegi yawe mizibek. Anotogo ne niza logo ne ngago wazono Yisuyegi langai pura orowei mizi logo Aposolobek meibek miziweki sawiya.
2 Koka walakawekke Anotogo ngago wazono Kilisiyegi langai pura kozak kaiyagi kaiya wizigeya yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisa puwiligu piyaga ngago wazono pigi pura weiya, logo Anotogi Kapiya Walektikke lende miza.
3 Ngago wazono Anotogi pura pigi Marekpek Yisu Kilisi tenigi Yemizibekyegi langai kozak kaira. Pi kemenak Anoto keya yombanu yeikpek miza. Logo pi yombanu yeikpek, purik pi Tawitigi yeligagangmekkabek.
4 Pi Anoto keya pi kaile nayendau ono, logo Anotogo teniyegi Yisu pigi Marekpek keleyarik kozang yemane pugurago pi ibendaga yangalekta wazamiya puwekke.
5 Keya pugu mizagewiyege Anotogo ne keya ngago orowei mizi nawiliyegirau wazono keleya, logo Kilisigi wiyeke teniyegi yawe ngago wazono Yisuyegi langai pura kozak yei kangweki pura yana, logo yongkambanu wizageya koyi kambeli puwili mabuwili ngago puragi kerewiya, logo piyegi ngizi kumuli keya piyegi kerewiya logo kiriwei mizibene.
6 Ini Rom yongkambanu pulogowilirau, Anotogo Yisu Kilisigiweki ngago yeiya puwiliyagawili.
7 Tegi ini Rom pulogo Anotogo keli logo Yisugiwili miziweki ngago yeiya puwili mabuwiliyegi ne kapiya perik lende miza yani. Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono piyaugira keya wilek kang inuguyengke ngezege sara yani pani.

8 Ne were pelikta kaiweki. Ne nalege kang purik yongkambanuwili iniyegi langai kozak kelageya koyilege ne kerewiyi wilibek, yaka inugu Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli purikki, legi ne iniyegi kumulageya wizimowei Yisu Kilisigi yeiktaga Anotoyegi wazono meiyageya.
9 Ne Anotoyegi yawe ngago wazono pigi Marekpekyegi langai pura kozak kaiweki puragi wilek kang tiya mani mizibokko keya waberek nogomekke ne iniyegi langai waberek mizi wilibek kai purik wameik kai yagenda, purik Anoto pokko iwaka.
10 Keya nogo kang mabiyengke Anotoyegi nguk meiyageyarik tamizeige pugurau kelirik pangka mabura negi kazing iniyegi pakeli lewaweki namek tiya nowiyiweki mei mizi kani.
11 Ne ini kazing kumbekki lewengke yemane si kuniweki ne iniyegi ngago kung inuguwiligi sawelagi nayeng yanagi kelirikki wiyeke ne iniyegi pakeli lewagimokko ibeng.
12 Nogo mabek kai purik peliktikki, ini nogo Yisu Kilisiyegi ngizi kumulirikki keriyi puwekkerik nogo piyegi ngizi kumuli puragi ini iwaka sa logo kung inuguwili kozang sagi keya nerau ini ngizi kumulirikki keriya logo mabilik kung nogobek kozang sagi.

13 Keya nogo iniyegi keriyi lewaweki kelarik kang kolokngagono kapura
neyegirau ngoluk wok pilik mizagi naktau ono. Logo ne yaka lewaweki
kai purik peliktikki nogo yereng nayengki Yuda onowiliyegi Anotogi ngago
wazonora kozak yeiya logo puwili Yisuyegi ngizi kumulageya mabilik inigi
tepekke yolu nawilirau Yisuyegi kiriwei miziweki keleyiweki.
14 Purik ne Yisu Kilisigibek logo yawe nogora yongkambanu koyi kambeli
puwili mabuwiliyegi ngago wazono Yisuyegi langai puragi kozak yeiyagi
pura. Nogo kozak yeiyagi puwili yongkambanu Anotogi ngagoragi iwaka
puwili keya Anotogi ngagoragi iwaka ono puwili, keya yongkambanu
kapiyayengki iwaka puwili keya yongkambanu kapiyayengki iwaka ono
puwili.
15 Tegi ini keya nawilirau Rom pulogo yolu puwili mabuwiliyegi, Anotogi
ngago wazono Yisuyegi langai puragi kozak yeiweki ne tarikke keya mizi-
bokko wizinda kani.

16 Nerau Anotogi ngago wazono Kilisiyegi langai puragi kendek ono.
Ngago wazono pura Anotogi kazing yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli
puwili Anotogi sisiktaga yaliya wazayimek logo Yudawili were keya Yuda
ono puwili kalike mizagi.
17 Purik ngago wazono pura Anotogo kazing yongkambanuwili ngezebek
kiling pangka koyiweki keleyi pumokki kozak kaira. Teni Yisuyegi ngizi
kumuli purikku Anotogo teni pangkawili kai. Logo purik Kapiya Walektikku
pelik kai purikki kiriwei,

Anotoyegi ngizi kumulibok Anotogo pangkabek meiyagi keya wik wizago-
magibek, kai *Abakak 2:4*

Teni solo kazing Anoto kiling pangka wazayimek Yisuyegi ngizi kumulirago
keya teni mabilik Yisuyegi ngizi kumuli kanda wila wiyi ngizige wila wiyi.

18 Kapura Anotogo sisik pugura paka ngilumbekka pongo yombanu
kaile korowaliyeng mizi logo kaile puwiligiyengko wameikta liwik wiyi
puwiliyegi kimeike waligeleyageya.
19 Purik Anotogi piyegi iwakaweki pura puwili iwakagi langaira logo
puwiliyegi Anotogo kimeike waligeleyageya wizinda, legi Anotogo ngan-
gang yanageya.
20 Anoto ngabelakpek keremizi keya weik wizageya kayimi perik
yongkambanuwili kozang pugura yeik si onora keya pi Anoto ngizi
panubek logo kang pugumek kaileyendau onomek purikki puwili iwaka
panu. Logo pilik piyeng puwiligu keriyagi langai onoyeng kapura yeik
kangkayengko iwakagiyeng, logo yongkambanuwili Anotogo keremiza
piyengka puwili Anotoyegi langai iwakagi. Logo puragi wiyeke namele keya
nak kaile puguyeng ngokmorokta wiya wizimowei ngagozak yemanera mizi
puwekke, Ne Anotoyegi lusuwei wizimowei miza, kaiyagi ono.

21 Puwili Anoto wik yolu purik iwaka kele kapura puwili Anotogi yeikta
yongolok meiyagirikki kiyebuk mizi keya puwiligurau piyegi, Ni wameik
Anoto, meiya ono keya Anotoyegirau puwiligu wazono mei ono segeya
puwili kangkayengka kumuliwekkerik kangka puwiligiyeng yeik kopong
puwiliyegi wazono kumuli nariktau ono, yeik kaile kaile piyengki kumulagi
purik kele.
22 Puwiligu kele puwili mabiyengki iwakawili kisi kapura puwili yeik
kangkayendau onowiligu.

23 Keya puwili Anoto ibengki onobekyegi ingeyeng laliyi keya ngago mei
purik segeya ngereke yombanu ibengkiwili keya winak keya wata keya
kemalewiligi kung yombanuwiligi meleyengko yengelei keya kingyengka
keremiza piyengki ingeyeng laliyi keya ngago yei.

24 Yombanuwili kangkayengkarau kumula logo mizi ono kopong keli kaile
ya ngezewiligiyengke ngori piyeng mizibene Anotogo kuni keleya, purik
yenge ya puwiligiyengka kazing kaile yongkambu mizimekke nakko nakyegi
kendek mizagi langaimekke korikyeng mana yo keya to miziweki mizi, legi
Anotogo kuni keleya.
25 Puwili Anotoyegi langai wameikta ngizi kumulagirikki kiyebuk logo
ikuyogorik pura kele wei. Puwili Anoto watabi mabiyeng keremizabekyegi
ingeyeng laliyi keya ya kumuli keya piyegi kerewiyi onobe, watabi pugu
keremiza piyengki kele ingeyeng laliyi keya ya kumuli. Mamok watabiyeng
keremizabekyegi wilik kagowing mei keya yeik pugura yongolok meiyageya
koyimagiwiligu. Wameik panu.
26 Yombanuwili pilik mizi mizirikki wiyeke Anotogo kazing kaile kaile keli
ngezewiligiyengko miziyengki mizibene kuni pani keleya. Logo piliktikki
kandik yongokwili yombu weiyagirikkirau kumula ono, segeya yongok
ngezemek yongok kiling kaile mizi logo purik pilikki onorik kapura puwiligu
mizi.
27 Keya kazing mabilikmekke yombuwili yongokwiliyegi kiyebuk logo
yombu mabulangaiwili kiling iwek kolagirikki ibeng. Yombanuwili nakko
nak kaile kelemi logo piliktikki kandik kaile puwiligiyengki wiyeke Anotogo
pangkaraga puwili ngangang yani.
28 Yombanuwili Anotoyegi ngizi iwakagi puragi kiyebuk mizi legi pugu
puwili wezayela wizigeya kangka kaile kaile kilisa nagi pilik pokko kaile
kumuli wilibek logo kaile kaile puwiligu mizagi onoyeng mizi kuni pani
keleya.
29 Puwili kaile wirangaiyaugu kola keya yongkambu weiya puwili
namelegi kerekpu onobek ma nakki yongokpu onomele kiling iwek koli,
ma yongkambu weiya ono puwili namele ma nak kiling iwek koli keya
yombanu nakki watabiyengki ngora keli keya nazuwagawiliyegi kaile kaile
keleyi. Puwili peyengko wilak, nakko miziyengki ma nakki piyengki yagolok
kopong sisik mizi keya nazuwagawili ibeng sibene yeli, keya nazuwagawili
kiling ngago kerewiyiweki mizi wilibek, keya nazuwagawiliyegi ikuyogorik
yei, keya nazuwagawiliyegi korowali kumuli wilibek, keya nazuwagaw-
iliyegi yang keli.
30 Puwili nazuwagawiliyegi langai kaile kozak keliwili, Anotoyegi kum-
bak miziwili, nakko nakyegi ngago kaile meiwili, ngezewiliyegi lewegewili
miziwili, ngezewiligu mizayeng keya warayengki lewege kisiwili, puwili
kaile kolokngagono miziweki kumuliwili, puwili panu keya mangoyegi
nagerewiyiwili,
31 puwili kazing yongkambu mizimekke kaile piyeng miziwili, puwiligu
mizagi kisi piyeng mizi onowili, nazuwagawiliyegi keli onowili, keya ngalik
kela piyeng waberek mizi onowili, keya nawiliyegi wazewaze keleyiwili.
32 Anotogi lorago pilik mizi puwili ibengki kaiya purik puwili iwaka
kapura mawiyarekka mizi, keya kaile piyeng mizi puwiliyegi pangka mizi
yagenda mena mizi yei logo purik korowali panurikku.

2

1 Tamizeige ni nazuwagabekyegi pilik mizibek keya pilik mizibek kaibek

mabura ni nawiliyegi ni makngezeyegi langai ne pilik mizi onobek kaiyagi
ono, purik ni nazuwagabekyegi ni pilik mizibek keya pilik mizibek mei
kapura pugu miza piyeng nugurau miziyeng kopong ni makngezego ni
makngezeyegi nirau ngangang nanagibek kai yagenda.
2 Towa Anotogo kaile yaka kozak kai piyeng miza pilikwili pangkaraga
ngagozak keleyi mizi purikki towa iwaka koyinda.
3 Kapura ni nazuwagabekyegi pilik mizibek keya pilik mizibek meibok
nugu pilik meibokko mizi piyeng ni makngezegorau miziyeng. Logo nugu
kumularik ni pilik poktau Anotogi ngagozaktaga kazi kunagi ono ma talik?
A'a'.
4 Anoto wazono panubek keya yombanuwili nguk namizi ngagozak keleyi
onobek keya yongkambanuwiligu mizi kambeliyengki yelakkelek yuke yol-
ubektikki wiyeke inugurik pugu iniyegi watabi nayeng mizagi ono sawiyi.
Ini mabuwiligu Anoto wazonorago kolabek mizi purik peliktikki wiyeke
pugu kelirik ini kaile inuguyengki kuneng miza logo wiya logo ngezebekyegi
iza orowei yoweki purik ini iwaka kapura ini pigi wazono yemane panu
puragi kiyebuk.
5 Kapura kangka inuguyeng kingyeng kelik keya inugu kokowa miza
purikki ini kawela kisagirikki kiyebuk kopong inugu Anotoyegi nagerewiyi
mizi pumokko inuwa ngezeyegi ngangang yanagira mawiyarekka wari logo
pilik kai kanda wok Anotogo sisik pigi kaileyengki pura walimizi keya
ngagozak pangka panura mizi pokkowekkegine.
6 Purik Anotogo keriya wizimowei nak nakko mizi wiriya piyengki pangka
pangka kangayeng yanagi.
7 Yongkambanu nawili kazing pangka lewengke koyagi purikki wilek kang
tiya mani, purik puwili yereng ngaiwaktikku kola puraga wik koyimagi
puraga kanga weiyagi puragi langai yawe mizi kopong. Logo pilik puwili
Anotogo wik koyimagira weiweki keleyagi.
8 Kapura nawili ngezewiliyegi wilik kagowing mizagirikki wiyeke weiweki
mizi logo kazing pangka pumokki kiyebuk keya kazing kokowamekki kiri-
wei mizi. Anoto pilik puwiliyegi sisik mizagi logo ngagozak keleyagi.
9 Anotogo korowali mizi puwili kuneng wageli keya ngangang mizibene
keleyagi. Logo pura Yudawiliyegi were keleyi keya pulaga Yuda ono
puwiliyegirau keleyagira.
10 Kapura Anotogo pangkaraga mizi puwiliyegi sisik mizagi ono keya
yeik puwiligiyeng yongolok meiyagi keya ya ngezege sa pura yanagi, were
Yudawiliyegi keya pulaga Yuda onowiliyegirau.
11 Purik Anotogi wiregerik yongkambanu mamok pangka pangka logo
Anotogo nawili kiling sawela logo nawili ngagozak keleyagi ono, pugu
mamok pangka pangka ngagozak keleyagi.
12 Togo Anotogi ngagozaktagarik Anotogo kaile miza puwili mabuwili
ngagozak keleyagi. Anotogi lo Mosego lende miza piyeng Yuda ono puwiliye-
girau ono logo Anotogo puwili loyengko ngagozak keleyagi ono. Puwili kaile
mizi purikku puwili Anotoyegirau yogi ono, kemenak ibengki. Yudawili
Anotogi lo Mosego lende miza piyeng puwiliyegi logo puwili kaile miza
purikku loyengko puwili ngagozak keleyagi.
13 Anotoyegirik yongkambanuwili loyengki yeik kerewiya maburikki wer-
aga ngezebekki wirege pangka wazayagi ono kani. Segeya, puwili loyengko
kaiyeng miza purik kele pugu pangkawili kaiyagi.
14 Mosegi lo piyeng Yuda ono puwiliyegirau yana ono kapura kangka
puwiligiyengka loyengko mizagiyeng keya mizagi onoyeng kai piyengki
puwili iwaka logo purikki walimizi, purik lo pangkayeng keya pangka

onoyengki pura kangka puwiligiyengke yolu, Mosegi loyeng ono kele kapura.
15 Puwiligu mizi piyengko walimizirik loyengko miziweki kai piyeng yenge
ya puwiligiyengke yungke yolu. Puwiligu yenge ya puwiligiyengke yungke
kumuliyengko walimizirik purik wameik logo purik peliktikki wiyeke, kang
nayeng kangka puwiligiyengko puwili kokowa miza kani yei keya kang
nayeng kangka puwiligiyengko puwili pangka miza kani yei.
16 Logo ngago wazono nogo kozak kai perago kairik wok Anotogo Yisu Kil-
isiyegi meiya wizigeya Yisu Kilisigu yongkambanuwiligu ya puwiligiyengke
liwik kumuli keya miziyeng logo namele keya nakkorau iwaka onoyengki
ngagozakta mizi purik mabilikki, kai.

17 Keya inuwa lewege sara koyimowei, ne Yudabek, kisi puwiliyegi ne
ngago nara yeiweki. Ini Yudawiligu kozang kumulirik ini ngagozak keleyi
puwekkerik Anotogi lo Mosego lende miza piyengki kiriwei purago iniyegi
sawelagi mizi keya Anotogi loyeng iniyegi legi ini Anotogi ngizi panuwili kisa
logo ini wiliwili kisi.
18 Ini Anotogo inugu miziweki pugu keli pura ini iwaka keya loyengke ini
kapiya miza kopong ini pangka piyengki iwaka.
19 Inugu kozang panu kumulirik ini kumbekki lewengke wireyeng kusa
puwili Anotoyegi langai yaliwei kunagiwili, keya inugu kumulirik kusaba-
nurikke yolu puwiligi lambek inugu wara mizi,
20 keya kangkayendau onowili waligeleyiwili keya lusuweiwiligi walige-
leyiwili mizi. Keya inugu kozang panu kumulirik ini Anotogi loyeng kiling
kopong ini mabiyengki iwaka panu keya inugu kisiyeng mabiyeng wameik
panuyeng mizi.
21 Ini nazuwagawili kapiya keleyi kapura ini ini makngeze kapiya keleyagi
langaiwiligu. Inugu nawiliyegi ngowei nagani yei kapura ini ngowei.
22 Inugu kazing yongok nigi ono nazuwagamele kiling iwek kolimok mizi
nagani yei kapura ini makngezego mizi. Inugu puwiliyegi watabi nayeng
weiya logo anoto puwiligibek mizi nagani yei kapura ngereke kingyeng
inugu anoto inugubek mizi.
23 Anotogi loyeng iniyegi purikki ini wiliwili kisa meli kapura inugu loyeng
ngeli purikku mizagewiyege Anotogi yeikta kaile sawiyi.
24 Purik Kapiya Walektikku pelik kai purikki kiriwei,
Ini Yudawiligu miziyengki wiyeke Yuda onowiligu Anotogi yeikta kaile
sawiyi, kai. *Isaya 52:5*

25 Tamizeige ni yombu korikwekki korik ngalegewek ngelabek logo
loyengko nugu miziweki kaiya piyeng mabiyeng mizibek mabura Anotogi
wiregerik pangka kapura ni loyengki nagerewiyi miza mabura, purik ni
yombu korikwekki korik ngalegewek ngelabek kele kapura ngagozaktaga
purik purikku niyegi sawelagi ono.
26 Yuda onowili yombu korikyengki korik ngalegeyeng ngela onowiligu
kapura tamizeige loyengko puwiliyegi miziweki kaiyayeng puwili mizi purik
mabura Anotogo yombu korikyengki korik ngalegeyeng ngela puwiliyegi
mizi mabilik pilik puwiliyegirau mizagi.
27 Ini Yudawili yombu korikyengki korik ngalegeyeng ngeli keya loyeng
wei mizawili kapura ini loyeng ngeli legi ini ngagozak mizagi. Keya Yuda
ono nawili yombu korikyengki korik ngalegeyeng ngela ono kele kapura
Anotogi loyengki kerewiyi keya kiriwei miziwili logo purikku walimizi purik
ini Yudawili ngagozak keleyagiwiligu.

28 Purikku kai purik nak yombu korikwekki korik ngalegewek ngelarikki
wiyeke nak ngizi Yuda Anotogibek kaiyagi ono, purik yeik korik yeiktikku
Yudabek kai yagenda.
29 Segeya, Anotogi Yuda ngizibek mabura ya pugura Anotogo kowitabok
logo pilik miza purik Anotogi Kung Walekpokko miza logo, keya yaka lo
Mosego lende miza piyengki kiriwei miza onorikku. Anotogo pilikpok
Anotogi yeik yemanera yongolok meibene kelemi, yombanu yeikwiligu ono.

3

1 Togo inugu kumularik Yudawili yaka Yuda ono puwiliyaga ngalegewili
ma talik? Keya kazing yombu korikyengki korik ngalegeyeng ngeli pumokko
nakyegirau sawelagi ma talik?
2 Ei, kazing kolokngagonoge Yudawili Yuda ono puwiliyaga ngalege wei-
wili. Kazing weremek yaka Anotogo ngago pugura Yudawiligu ngai keya
nazuwagawiliyegirau kozak yei kunibene yana pumok.
3 Yudawiliyaga nawili Anotogo miziweki kaiya pura ngizi miza ono pura
wameiktago. Nawiligu ngizi mizi onorikki wiyeke Anotogo mizagi kaiya
piyeng mizagi ono sawiyino.
4 A'a', pilikkirau ono. Yongkambanu mamok kele ngago puwiligiyeng
ngeliwili kapura Anoto wamenak yeik panubek purik ini iwaka. Kapiya
Walektikku Anotoyegi langai pobilik kai pelik,

Puwiligu ni ngago kai puwekke ni pangkabek mizi nangai keya niyegi ngai
mizi puwiliyegi nugu lewege mizagi, kai pilik. *Ingi Sam 51:4*

5 Kapura tamizeige nawiligu tonugu kaile miziyengko Anotoyegi
saweli purik kaile tonuguyengko mizagewiyege Anotogo pangka mizi
piyeng yongkambanuwiligu kimeike keriyibene tonugu kawela wiyi kisi
puwekkerik talikki? Logo nogo Anotogo teni ngangang yani purik kaile mizi
yagenda kaiyagi ma talik? Ne yombanuwiligu kisimekke kai yagenda.
6 Pilikkirau ono, Anoto wameik pangka panubokko. Tegi pugurau
kaileyeng yeik kuni pani kelemiyagi ono, pugu yongkambanu
ngabelakpekkewili pangkaraga ngagozak keleyagi.
7 Tamizeige nakko nogo Anotogo miziweki kaiya pura mizi onorikku
Anotogi ngizi mizi pura kawela wiyi logo purikku Anotogi yeikta yemane
sawiyi mabura ngereke nangki pugu ne kaile mizibek kaiya logo ngangang
nani?
8 Mena, pilik mabura yongkambanu nawiligu meilik tenirau pobilik mei-
weki, Teni kazing kaile mizimekke Anotogi yeikta yongolok meiweki. Logo
inugu kumulirik pilik kisi purik pangkaraga kisi yagenda ma talik? A'a',
purik kaile kisi yagenda logo pura mabek nawiligu neyegi langai nogo
kaiyara kisa meli pura kapura nogo pilik kai kisi puwiliyegi kele Anotogo
kanga yanagira pangka yani penangai.

9 Togo nogo kai purik weik Anotogi wirege teni Yudawili Yuda onowiliyaga
ngalege yei miza ma talik? A'a', piliktau ono, purik nogo yaka kaiyarik
Yudawili keya Yuda onowilirau mabuwili kaile puwiligiyengki wiyeke ngan-
gang yanagi.
10 Mabilik Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,

Anotogi wiregerau nak pangka ono. Yeik panu.
11 Keya ngoluk nakkorau Anotogi kazing pangkamekke kiriwei panu ono ma
Anotoyegi ngizi panu weli ono.

12 Yombanu mamok Anotoyegi kezanga mana. Mabuwili Anotoyegirik
yeik ulakwili. Kazing wazonoragi puluwendau nakko mizi ono, yeik
panu. *Ingi Sam 14:1-3*
13 Ngago puwiligiyengko yombanu ibeng wazayi keya longok
puwiligiyengka ngago ikuyogorikyeng pung keya wezameli keya
kili puwiligiyengko ngago kemale kuluwekwiligi ngaira kelikyeng
yombanu ngangang mizibene keleyi.
14 Puwili ngago korowali yombanuwiligi yayeng kuneng mizagiyeng
wezameli mizi. *Ingi Sam 5:9; 140:3; 10:7*
15 Puwili yombanuwili nguk namizi ngangang yani keya ibeng wazayi.
16 Puwili yombanuwili ula yeli kang keya ngangang mizibene keleyi.
17 Puwili kazing menalege yombiyangai yolugi pumok lusuweiwili.
18 Puwiligurau Anotoyegi kulili mizi ono, kai *Isaya 59:7,9; Ingi Sam 36:1*
19 Togo teni weik iwaka, purik lo Mosego lende miza piyengko miziweki kai
piyeng yaka loyengki kulengke yolu puwiligu kiriwei mizagiyeng. Anotogo
teni loyeng yana purik teni namele keya nakko nogo miza piyeng korowali
purik ne lusuwei kaiya nelegi logo teni mabuwili Anotogi wirege ngagozak
miziweki, yaka loyengki kiriwei mizi puwilirau.
20 Purik yombanu nakkorau loyengko miziweki kai piyeng mizi
purikku pi weik Anotogi wirege pangkabek mizagi ono, segeya loyengko
yombanuwiliyegi puwili loyengko kai puragi kiriwei miza ono keleyi legi
puwili kaile mizawili purik iwaka sibene keleyi.

21 Kapura mabek perik weik Anotogo kazing yombanuwili ngezebek kiling
pangka wazayagi leweng weik walimiza logo kazing loyengki puluwendau
pelewengki yungke ono. Logo Anotogo mabek walimiza pera lo puguyeng
keya koka yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligu kozak
kisara.
22 Logo kazing puluweng pelik, Yombanuwiligu Yisu Kilisiyegi ngizi
kumuli purikku mizagewiyege puwili Anotogo ngezebek kiling pangka
wazayi. Anotogo yongkambanu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili mabuwiliyegi
pangkara yani, purik Yudaga Yuda ono puwili mabuwili menalik legi.
23 Yombanu mamok kaile miza logo Anoto kaile nayendau onobokyaga
kokowa.
24 Kapura Anotogo teniyegi yalek miza logo wazono ngezebekki tonugu
weiyagi langai ono pura teniyegi walimiza logo pura pugu teniyegi yeik yani
logo ngezebek kiling pangka wazaya logo Yisu Kilisigu teni Anotogo kaile
tonuguyengki wiyeke ngangang yanagirikka iza logo Anotogo ngangang
tonugura pi mana pi yengeleileige nili ula puwekke.
25 Keya Anotogo Yisu Kilisi ibeng si pani miza purik iwi pugubokko
mizagewiyege Anotogo kaile yombanuwiligiyengki wiyeke puwiliyegi kaile
keriyi pura tumula meliweki. Keya Yisu Kilisigu miza pura pigi wiyeke
mizara mizibok Anotogo weik kaile puguyeng tumula logo keremareke
wezamela. Logo pilikmekke Anotogo pi kazing pangkamekke mizibek
kani keleya. Koka walakarik Anoto yelakkelek pakelara wizagoma logo
yombanuwiligu kaile miza piyengki ngangang yana ono. Purik Kilisigu
kanda kaileyeng tumulirik kele pi yuke wizagoma.
26 Togo mabek pewekkeriktau Anotogo kaile tonuguyengki yawe mizi ya-
genda logo Kilisigu mizagewiyege kaile tonuguyeng Anotogo tumuli. Kapura
Anotogo kaile miza puwili pangkawili yei purik pangka ma talik? Ei, purik
pangka, purik kaile mizabokko ngizi kumulirik Yisugu ngangang pugura
weiyarikku.

27 Mena, weik yombanuwiligu lewege kisagirik nangaiyengki? Nakkorau
watabi nayengki lewege kaiyagi langai ono. Nangki pi lewege kaiyagi ono?
Pi loyengki kiriwei mizi purikku pi weik Anoto kiling pangka purikki pi
lewege kaiyagi ono? A'a', piliktau ono, purik pi Anoto kiling pangkagirik
loyengko ono kapura Yisugu pigi wiyeke miza puragi ngizi kumuli purago.
28 Tegi yombanu nak Anotogo loyengka miziweki kaiya piyeng mizirikki
wiyeke Anotogo pi pangkabek mizagi ono kapura pigi ngizi kumuli
maburago kele pi pangkabek mizagi purik teni iwaka.
29 Anoto Yudawiligi kekebek ma? A'a', pi Yuda keya Yuda ono puwili
mabuwiligibek.
30 Anoto wamenakpek legi pi Yuda keya Yuda ono puwili mabuwiliyegi
menalik mizagi logo Anotogo Yudawili pangkawili kai purikki solorik
puwiligu Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli purik keya mabilik Anotogo Yuda
onowili pangkawili kai purikki solorik puwiligu Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli
purik.
31 Togo pilik kai purik lo Mosego lende miza piyeng tenigi ngizi ku-
muli purago momanenda wiyagirikki kai ono. Segeya Yisuyegi ngizi ku-
muli purikku loyeng ngai kozang kelemiyagi purik Kilisiyegi ngizi kumuli
puwiligu keke loyengki ngizi panu kiriwei mizagi.

4

1 Ne weik Abalam teni Yudawiligi mangobekyegi kozak kaiweki. Abalam
talik miza logo Anoto kiling pangka wazamiya?
2 Tamizeige Abalamgu wazono mizayengki wiyeke Anotogo Abalam
ngezebek kiling pangka wazamiya kesak Abalam wazono pugu miza
piyengki wiyeke lewege kai. Kapura pugu Anotogi wirege pilik lewege
kaiyagi nariktau ono,
3 purik Kapiya Walektikku pelik kai,
Abalam Anotoyegi wilekpek ngalege wiya logo pugu Anotogo kai piyengki
ngizi panu kumularikki wiyeke Anotogo pi pangkabek miza. *Genesi 15:6*
4 Yombanu yawe mizi nakko king wei piyeng pugu miza piyengki ngane
weiyengko, logo king piyeng yeik manayeng kaiyagi ono, segeya pugu yawe
mizayengki nganeyeng kaiyagi purik kele.
5 Kapura yombanu wazono mizi ono yeik ngizi kumuli pura keke wara logo
Anotogo pangkabek meiweki mizibok logo Anotogo yombanu kaile miza
puwili ngereke ngezebek kiling pangka wazayiwekirik pangka puragi yeik
ngizi kumulibokko ngizi kumuli puragi wiyeke Anotogo pilik pok pangkabek
mizagi, logo purik wazono pugu miza nayengki kangarik ono.
6 Keya kazing mabilikmekke Tawitigu kaiyara wilik kagowimbok Anotogo
pangka wazamibok logo purik pokko wazono miza nayengki wiyeke ono.
Purik pugu kapiya Ingi Samyengkirikke pobilik lende miza pelik,
7 Yombanu kaile puguyeng Anotogo tumula wizigeya keremareke mizabok
wilik kagowing yemanera kilimbokko.
8 Yombanu kaile puguyeng Anotogo kebangkela onobok wilik kagowing
yemanera kilimbokko. *Ingi Sam 32:1,2*
9 Logo wilik kagowing Tawitigu Ingi Samyengkirikke lende miza pura
Yuda Yisuyegi ngizi kumuliwiligi kekera ono. Pura Yuda ono ngizi kumuli
puwiliyegirau wiziyagirago. Purik nogo Kapiya Walektikku pobilik kai
purikki yaka pelik yeiya, Abalam Anotoyegi ngizi panu kumula logo pugu
Anotogo kai piyengki ngizi panu kumularikki wiyeke Anotogo pi pangkabek
miza.

10 Anotogo Abalam ngezebek kiling pangka wazamiya purik ngoluk pi
yombu korikwekki korik ngalege puwek ngeli ono wizigeya were panu pilik
miza.
11 Abalam Anotoyegi ngizi kumula kopong Anotogo pi pangkabek kaiya,
logo waleleige Abalam yombu korik ngezebekkiwekki korik ngalege puwek
ngela logo kundikku walimizarik pi were Anotoyegi ngizi panu kumula.
Logo Abalam yombanu yombu korikyengki korik ngalege piyeng ngeli ono
kele kapura Anotoyegi ngizi kumulirikki wiyeke pangkawili yeiya puwiligi
mangobek mizagi langaibek.
12 Keya pirau teni Yuda yombu korikyengki korik ngalege puwek ngeli logo
kazing Anotoyegi ngizi panu kumula yolumekki, Abalam tenigi mangobokko
yombu korik puguwekki korik ngalege puwek ngelagine wizagomalik yolu
puwiligi mangobek.

13 Abalam ngizi kumulirikki wiyeke Anoto pi pigi marek kalogolibek miza
wizimowei ngago sawiya nara mana. Anotogo Abalam keya Abalamgu
wazaya puwiliyegirau yeiyarik mandik kalogoli wezawili pugu ngabelakpek
mabok puwiligu ngaiweki yanagi yeiya. Logo Anotogo Abalamyegi pilik
meiya purik Abalam ngago loyengko kai piyengki kiriwei panu mizirikki
wiyeke Anotogo pilik meiya ono, segeya pi Anotoyegi ngizi kumulirikki
wiyeke Anotogo pi pangkabek miza.
14 Tamizeige Anotogo pugu yanagi kaiya piyeng loyengki kiriwei mizi
puwiliyegi yani kesak yombanuwiligu ngizi kumuli purik yeiktikku keya
Anotogo ngago sawiya piyeng yeik ulakyengko.
15 Kapura pobilik purik wameik, purik teni loyengki pangka kiriwei mizagi
langai ono logo purikku mizagewiyege Anotogi sisikta teniyegi lewa. Keya lo
nayendau ono kesak loyeng ngeli nawilirau koyi kak ono.

16 Anotogi ngago sawiya puragi solorik Abalamgu piyegi ngizi kumuli
pura logo Anotogo sawiya pura kimeike walimiziweki logo yombanu ngizi
kumuli logo Abalamgi yango keya marekngang ngizi panuwili mei puwili
mabuwiliyegi Anotogo pigi wazonoraga yeik yanara miziweki. Logo pura
loyeng wara logo ngizi kumuli puwiliyegi kekera ono, segeya yombanu
loyeng wara ono kapura Abalamgu ngizi kumula pilik ngizi kumuli puwiliye-
girau kunagirago. Logo Abalam teni Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili
mabuwiligi mangobek mizagibokko.
17 Logo Anotogo Kapiya Walektikke Abalamyegi were pelik meiya pobilik,

Nogo ni weik yombanu ngabelak kolokngagonoyengkiwiligi mangobek ke-
leniya. *Genesi 17:5*

Anoto Abalamgu ngizi kumulibok ngaigu kai onobek legi ngago pugu sawiya
pura kozanda kilindago. Anoto mabokko ibeng puwili wik yangalekta
wazayi. Keya pugu kairago watabi wiziya onoyeng ngereke yolu.
18 Abalam Anotogo ngago sawiya puragi ngizi kumula keya ngai yuke
wizagoma, pugu wilekpek keya ngai yuke yolu purarau onowekke logo
piliktikki wiyeke yombanu ngabelak kolokngagonoyengkiwiligi mangobek
miza. Purik pi pobilik meiyabokyegi ngizi kumula kopong,

Nigi yelibungangmek kolokngagono pobilikki. *Genesi 15:5*

19 Abalam weik kirisimasi yombu melenazikweki mizi logo korik puguwek
weik ibeng nobiyeng miza keya pigi yongokpumele, Sera weik mandik
wazamiyagi langai ono kele kapura pigi ngizi kumuli Anotoyegi pura yeik
kozang panu kebangkelara wiziya.

20 Abalam pigi ngizi kumuli puriktau tek nangezi wiya ono. Keya Anotogo
piyegi pigi marek nak managi kaiya puwekke pugu Anotogo kai purik
lewagelagi onorik kaiya ono, segeya purikki pi ngizi kumularikki wiyeke pi
kozandago wilak wiziya logo mandik nak wazamiya. Logo pilikta lewage-
lagine were pugu Anotoyegi ni lewege panubek meiya.
21 Keya Anotogo piyegi kozak meiya puragi langai pugurau kangka ngelek
ngelek kumula ono, purik Anotogo mizagi sawiya pura pugu ngizi mizagi
purik pi iwaka.
22 Logo mabiliktikki wiyeke Anoto Abalamgu ngizi kumulirikki keriya logo
pi pangkabek meiya.
23 Ngago lang, Anotogo pi pangkabek meiya, purik pigi keke lende mizarik
ono,
24 purik teni yombanu Anotogo pangkawili yeiyagi langai puwili
mabuwiliyegirikku logo purik teni Anoto Yisu tenigi Yemizibek ibendaga
yangalekta wazamiyabokyegi ngizi kumuli legi.
25 Teni kaile mizarikki wiyeke Anotogo Kilisi ulagiwiliyegi yana keya teni
Anoto kiling pangka wazayagirikki wiyeke Anotogo Kilisi ngereke ibendaga
yangalekta wazamiya.

5

1 Tegi tenigi Yisuyegi ngizi kumuli purago mizagewiyege teni weik Anoto
kiling pangka wazaya legi, teni weik Yemizi tonugubek Yisu Kilisigu Anotogo
kaile tonuguyengki wiyeke teniyegi sisik miza pura weik yeik sawiya logo
teni weik Anoto kiling ya wamenara.
2 Kilisigu teni Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani puragi
yungke yolugirikki pangkara yani, purik teni Yisuyegi ngizi kumuli kopong.
Logo mabek perik teni weik Anotogi wazono puragi yungke koyinda. Logo
teni Anotogi ngaiwak yemane purikki yungke wameik koyagiwili miza
kopong teni wilik kagowingmokko kola.
3 Kapura teni maburikki weraga wilik kagowing mizi yagenda ono, teni
Yisuyegi wiyeke tonugu kuneng ma ngangang wageli puragirau wilik mizi
yagenda, purik tonugu pilik kuneng ma ngangang wageli piyengko teni
kozambek yani logo kalike teni mawinda kuneng ma ngangang keleyi
mamizi pura teni kozang koyiweki.
4 Logo kuneng ma ngangang wageli piyengki ngizirik kozang koyagi purik
logo purikku walimizi purik Anotogo teni yang keleya logo tonugu Yisuyegi
ngizi kumuli pura ngizirikki pakela logo purikku mizagewiyege wok teni
weik ngizi Anotogi ngaiwak yemane purikki yungke koyagi pokki tonugu
wilekpek keya ngai yuke yolu.
5 Keya teni Anotogi ngaiwaktikki yungke koyagi purikki wilekpek keya
ngai yuke yolu pura yeik ulakta ono, purik Anotogo ya tonuguyengki keli pigi
teniyegi pura Kung Walek pugu teniyegi yanabokko walimizi.
6 Purik teni teni makngeze kaileyengka yaliya wazayagi langai onorikki
Anotogo pakela logo wok Anoto ngezebokko sawiyabokko Kilisi teni
yombanu korowali pewiligi wiyeke ibengweki wezamela.
7 Nakko nak yaliya wazamiyagirikki wiyeke ibeng sagirikki kelagi ono,
mak kele nak kozang sara wizimowei wazono mizibokki wiyeke ibeng
siweki mizagi purik kele.
8 Kapura teni ngoluk mabilik kaile koyigeya Kilisi teni yaliya wazaya-
girikki wiyeke ibeng sa, logo purikku Anotogi keli teniyegi pura yemane
panu kani keleyi.

9 Logo Kilisi ibeng keya iwi pugubek kubularikki kandik teni weik Anoto
kiling pangka wazaya purik wameik legi, teni weik pugu Anotogi sisik
kaileyengki puraga yaliya wazayageya wizinda purik wameik panu panu.
10 Kokarik Anoto kaile tonuguyengki wiyeke teniyegi sisik miza kapura
pigi Marekpokko ibeng sarikku teni Anoto kiling ya wamenara wazaya.
Logo Kilisigu ibeng sarikku teni weik Anoto kiling ya wamenara purik
wameik legi, Kilisigu ibendaga yangalekta wik yolu purikku wok mabiyeng
kaileyengki teni weik lewege mizagi logo pugu wok mabiyeng teni Anotogi
sisiktaga yaliya wazayi purik wameik panu panu.
11 Kapura maburikki mizi ono, pobiliktikkirau mizi, Anotogo teni piyegi
wilik mizibene keleyi, purik Yemizi tonugubek Yisu Kilisigu mizagewiyege
teni weik Anoto kiling ya wamenara wazaya.

12 Solorik pobilikta miza. Yombanu wamenakko miza logo kailerik nga-
belakpekke wiriya logo pi kaile mizarikki weraga pi Anotoyegi kazing
kumbekki lewengke ibeng keya kazing korikwekkimekke ibeng. Piliktikki
kandik yombanu mabuwili kaile mizarikki weraga yombanu mabuwili An-
otoyegi kazing kumbekki lewengke ibeng si keya kazing korikwekkimekke
ibeng si.
13 Kokarik Anotogi lo Mosego lende miza piyeng yanagine wererik
yongkambanu ngabelakpekkewili kaile miza kapura loyendau onorikki
wiyeke Anotogo puwili Aramgu Anotogo lo mana piyeng ngela pilik loyeng
kaile puwiliguyengko ngela miza ono.
14 Kapura yombanu Aramyaga panga Moseyegi pulogo tek purikke koyi
kang wiriya puwili mabuwili ibeng sa, legi teni iwakarik puwili mabuwili
kaile miza. Puwili Aramgu Anotogo ngago piyegi manaragi nagerewiyi miza
logo kaile miza mabilik miza ono kele kapura puwili kaile miza, purik Aram
kaile mizawekke kailerik teni mamokyegi kiliya.
Aram pi Yisu kalike lewagibokyegi langai yeik walimizabokko. Purik
Aram kaile mizarikku kailerik teni mamokyegi kiliya, keya Yisugi wazonor-
ago teni mamokyegi sawela.
15 Kapura piyau menalik ono, purik kazing Anotogo teniyegi wazono
pugura yeik yani puluweng, kazing Aramgu kaile miza puluweng kelik
leweng ono. Purik yombanu wamenak Aramgu kaile mizarikki wiyeke
yombanu kolokngagono kazing kumbekki leweng keya kazing korik-
wekkimekkerau ibeng purik wameik legi, yombanu wamenak Yisu Kilisigi
wazonoragi wiyeke yombanu kolokngagonowiliyegi Anotogo pigi wazono
puwiligu weiyagi langai ono pura yeik yana purik wameik panu panu.
16 Mabilik Anotogo yeik yani puragi ngizirik keya yombanu wamenakko
kaile miza puragi ngiziriktau nalik koyinda. Aramgu kaile miza puragi
ngizirik Anotogo pi kaile miza legi kemenak ngangang weiyagi meiya purik,
kapura Anotogo yeik yani puragi ngizirik pugu yombanu kolokngagonow-
iliyegi Yisugu ngangang inuguyeng weiya logo nogo iniyegi kumulirik ini
kaile miza ono, yeikwili nobiyeng miza mena kambeli, yeiya purik.
17 Yombanu wamenak Aramgu kaile mizarikku weik yombanu
mabuwiliyegi kazing ibendagimek yolu purik wameik legi, yombanu
Anotogo pigi wazono yemane panu puwiligu weiyagi langai ono pura yeik
yani logo pi kiling pangka wazaya puwili mabuwili yombanu wamenak Yisu
Kilisigu wok mabiyeng kaileyengki lewege mizibene keleyi purik wameik
panu panu.
18 Togo wamenakko kaile mizarago mabuwili kemenak ngangang weiyagi,
kapura kazing mabilikmekke wamenakko pangkaraga mizarikku yombanu

mamok Anoto kiling pangka wazayi logo puwili weik ngizi panu yoluweki
keya pi kiling paka ngalege wik koyimagiweki.
19 Nakko nagerewiyi miza logo yombanu kolokngagono kailewili miza
mabilik nakko kerewiyirago mizagewiyege yombanu kolokngagono Anoto
kiling pangka wazayagi.

20 Anotogi lo Mosego lende miza piyeng yaniweki keleya logo watabi
kaile yongkambanuwiligu mizagiyeng mawiyarekka yemane si kunibene.
Logo yombanuwili mawiyarekka kaile mizi kapura Anotogi wazono tonugu
weiyagi langai ono pugu yani pura mawiyarekka yemane panu lewa mizi.
21 Weik kangkalirik pelik kaiweki, kaileyengko yombanuwiliyegi
ngairikku yombanuwili Anotoyegi kazing kumbekki leweng keya kazing
korikwekkimekke kemenak ibeng sibene keleyi mabilik Anotogi wazono
tonugu weiyagi langai ono pugu teni yani purago yombanuwiliyegi
ngairikku yombanuwili pangkawili mizibene keleyi, logo piliktikki kandik
Yemizi tonugubek Yisu Kilisigu teni weik Anotoyegi kazing kumbekki
lewengke kemenak wik koyimibene keya korikyeng ibeng sa logo kalike
korik wikyeng kiling paka ngalege kemenak koyimagiweki keleyi.

6

1 Togo nogo kai purik teni mawiyarekka kaile miziweki logo Anotogi
wazono pura teniyegi mawiyarekka yemane sibene keleyiweki kai yagenda
ma talik? A'a',
2 piliktau ono. Purik kaileyengkirik teni weik ibengwili kelik logo
kaileyengko mawinda teniyegi ngai ono. Legi talik miza logo teni mawi-
yarekka kaile mizagiyagi?
3 Ma ini Yisugu teni Anotogi Kung Walekpokko yenge yungke kola wiz-
eibene keleya puwekke teni Kilisi Yisu kiling sawelawili keya tenirau pi
kiling kemenak ibengwili miza purik keremareke ma?
4 Mena, kaimela tenigi purago purikki walimizi yagenda logo purikku kai
purik Kilisi ibeng sawekkerik tenirau pi kiling kemenak ibeng sa logo teni
pi kiling kawiktikke kemenak waliya logo Anotogi kozang yemane purago
Kilisi ibendaga yangalekta wazamiya mabilik tenirau Kilisi kiling kemenak
yangalekta wazaya logo tenirau wik yolugi nara weiweki logo kazing wik
pugumekke yoluweki.

5 Keya tenigi pi kiling sawela purikka teni pi kiling kemenak ibeng purik
wameik legi tenigi pi kiling sawela purikka teni pi kiling kemenak yan-
galekta puriktau wameik.
6 Keya teni iwaka, kazing tonugu were koya pumok Kilisi yengeleileige
ibeng sa puwekke pumoktau ibeng sa logo kaileyengko teniyegi ngai nelegi
wilek kang were tenigi kaile miza piyeng neneng ngeliweki. Logo perikka
purik teni mawinda kaileyengki yawe miziwili mizagi ono.
7 Yombanu ibembokko kaileyengki kozandaga wila wazami pilik teni
Kilisi kiling ibeng sawekkerik teni kaileyengki kozandaga wila wazaya logo
kaileyengkorau teniyegi ngai ono.

8 Teni Kilisi kiling ibeng sa legi teni Kilisi kiling wik yolugi purikki ngizi
panu kumuli.
9 Purik tonugu iwaka, Anotogo Kilisi ibendaga yangalekta wazamiya logo
mawinda ibengki onoweki logo kazing ibengki pumokkorau piyegi ngaigi
ono.

10 Logo pugu ibeng sa purago kazing kaileyengki pumokki kandik kemenak waliyiweki keya pigi wik yolu purago kazing Anotogiweki ngizi wik yolugi pumokki kandik tiya wazamiweki.
11 Logo kazing mabilikmekke teni kazing kaileyengkimekke ibeng keya kazing Anotogimekke teni Kilisi Yisu kiling sawelarikku teni wik yoluwili miziweki.
12 Tegi kaileyengko korik nuguwekke mawinda ngai wizimowei kazing kaile korikwekko keli piyeng mizibene keleniya nagani.
13 Keya niyaga wale narik kazing kaileyengkimekke miziweki kelemiya nagani segeya ni kazing Anotogi lewengke wik yolu legi Anotoyegi wilek kang nugubek keya korik nuguwek mabuwek tiya mane logo pugu ni kazing pangka pugumekke mizibene keleniweki.
14 Keya Anotogi lo Mosego lende miza piyengko miziweki kaiyengki ini mawinda kiriwei yolu ono, iniyegi Anotogo wazono keleyaragi yungke ini yolu legi kaileyengko iniyegi mawinda ngaigi ono.

15 Logo teni lo Mosego lende miza piyengki yungke yolu ono, teni Anotogi wazonoragi yungke yolu legi kaile mizageya purik pangka ma talik? A'a', pilikkirau ono.
16 Tamizeige ni nakko kaiyengki wilek kang tiya mani keya kerewiyi purik pilik pokko niyegi ngai keya pi yemizi nugubek. Legi ni makngezego. Ni kazing kailemekke kerewiya logo kemenak ibeng wizagomagimekke kang ma Anotoyegi kerewiya logo Anotogi wirege pangkabek mizi.
17 Kapura ne Paulu, Anotoyegi wazono panu meiweki, purik kailerago iniyegi ngai wiziya logo puragi ini yawe mizageya koya kapura ini Anotogi ngago ini waligeleya pura ini kerewiya logo puragi ngizi panu kiriwei mizagirikki wilek kang tiya mana.
18 Logo ini weik kaileyengki yawe mizi puraga wila wazaya logo pangkaragi yawe miziweki.
19 Nogo ngago saweliwei nara yombanu nak ngai nakyegi yawe mizirikki kozak kai purik korik tonuguyengko kaile keliyeng kozang panu logo teniyegi ngaiweki mizi kopong. Kaileyengko iniyegi were ngai wiziyawekke korowali kaileyengki korik inuguyeng kemenak manageya koya mabilik mabek perik Anotogi kazing pangka puluweng iniyegi ngai wizi pani keya wazonoyengki pangka panu piyeng miziweki korik inuguyeng kemenak maniweki kani.
20 Kaileyengko iniyegi were ngai wiziyawekkerik Anotogo inugu miziweki keliyengkorau iniyegi ngai wiziya ono.
21 Logo inugu mabek kendek mizi piyengki kanga wazono narik weiya ono. Kaile pilik miza piyengki kangara ibeng koyimagi pura.
22 Kapura Anotogo ini weik kaileyengka wila wazaya logo pi weik ngai inugubek, legi purikki inugu kanga weiyagirik kazing pangkamekke koyagi langai purik keya purikki ngizirik pi kiling kemenak paka ngalege wik koyimagi purik.
23 Purik kaileyengki kangara ibeng koyimagi pura kapura Anotogo yongkambanu puguwiliyegi wik koyimagi pura yeik yani, purik teni Yisu Kilisi tenigi Yemizibek kiling sawelarikku.

7

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ini nogo kaiweki mizi pera ini iwaka, purik ini mabuwili lo Mosego lende miza piyengki iwaka legi, logo lo piyeng yombanuwili wik yolu mabuwekke kiriwei mizagiyeng.

2 Purik pelik, lo narago kairik yongokpanu yombu weiya pumolo
yombubek wik yolu purik mabura pi kiling yolugimologo kai kapura
tamizeige yombubek ibeng purik mabura lorago mizagewiyege pi weik
yombu weiya onomele kelemiyagi logo weik mawinda yombu pok weiya
ono.
3 Kapura tamizeige yombubek ngoluk mabilik wik wizigeya pi wezamela
logo ngereke yombu nak wei purik mabura pi lorago kairik ngela logo pi
yongokpanu yombu ngezemelegibek weiya wizimowei ngereke nak kiling
iwek kolimolo kelik mizi yagenda. Kapura yombubek ibeng logo pi nak wei
purik pangka mizi yagenda logo pi yongok kazingkemele ono.
4 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili nogo pilik kai. Lo Mosego lende miza
piyengkirik teni ibeng purik teni Kilisi kiling ibeng nobiyeng miza legi,
logo teni nak kiling saweliweki, logo teni pi ibendaga yangalekta waza-
miyabokkowili logo wazonoraga Anotoyegi yawe miziweki.
5 Purik wererik teni korik tonuguyengko yoluweki kelamekki teni koy-
awekke loyengko mizagewiyege teni kaile miziweki yenge ya tonuguyengka
kela, logo tonugu mizi mabiyeng kazing ibeng wizagomagimekkiyeng miza.
6 Kapura ini weik mawinda loyengki ya kuneng mizagi ono, purik ini
wigira wazaya piyengkirik ini ibeng nobiyeng miza. Teni kazing were lo
Mosego lende miza piyengko teniyegi yoluweki kai puluwengke Anotoyegi
yawe mizi ono kapura kazing wik Kung Walekpokko teni kiriwei koyibene
keleyi puluwengke mizi.

7 Weik mena, nogo kai purik lo Mosego lende miza piyeng ngezeyeng kaile
kai ma? A'a', piliktau ono. Loyeng kaile ono kapura loyengko kaileyengki
ngizirik waligeleniya. Tamizeige lo narago neyegi, Watabi nakki piyengki
ngora keli nagani, kaiya ono kesak ne pilik mizi purik kaile mizi yagenda
purikki iwaka ono.
8 Kaileyengko kazing neyegi negi yungke korowali keli piyeng mizibene
keleniweki namek keriya, logo purik pelik, kaileyengko loraga, Nakki
watabiyengki ngora keli nagani kai puragi langai nei mizirikku ne nakki
watabiyengki mawiyarekka ngora keli mizi. Lorarau ono pulogo nogo kaile
miza mizagi ono.
9 Lorarau onowekkerik ne wilik kagowinda kiling kaile miza kapura
lora kanda keya lorago pura mizi nagani keya pura mizi nagani kai pura
miziweki keli purarau neyegi lewagela.
10 Logo keli nogoragi kiriwei mizarikki kandik ne kuneng. Logo lo ne
kiriwei miza kesak wik yolu pura nani kak maburago ne kiriwei miza
onorikki kandik ibengkira nani.
11 Kaileyengko ikuyogoriktaga ne lo puragi kiriwei miza purik ne wik
wizagomagi keleniya kapura ne lo pura ngelarikki kandik ne kaileyengki
kanga ibeng wizagomagi pura weiya.
12 Lo pura Anotoyagarago logo walek, keya loyengki yungke lende miza
piyeng mabiyeng walek keya pangka keya wazono.
13 Nogo kai purik lo neyegi pangka purago ne ibeng siweki keleniya ma?
A'a', piliktau ono. Kaileyengko ne ibeng sibene keleniya. Kaileyengko
Anotogi lo wazono pura weiya logo pilik miza logo ne weik kaileyeng
mei piyengki peyeng kaileyeng mamiziweki. Logo lo Mosego lende miza
piyengko weik neyegi kaile nogoyeng Anotogi wirege korowali panu purikki
waligeleniya.

14 Anotogi Kung Walekpokko teniyegi loyeng teni Anotogi keliragi kiriwei

miziweki yana, kapura ne yeik yombanu korik nogowekko keli piyengki kiriwei mizibek. Nogo kaileyengki kerewiyi pumokko ne weik kaileyengki yawe mizibek mizi.
15 Nogo mizi piyeng nangaiyengki wiyeke ne mizi miza purik ne lusuwei, purik nogorau miziweki keliyeng ne mizi ono kapura segeya nogo kumbak miziyeng ne mizi.
16 Nogo miziweki keli onoyeng ne mizi puwekkerik ne pelik kaibek mizi, Ei, loyeng pangkayeng, mizi.
17 Tegi ne makngezegorau pilik piyeng mizi ono, segeya kaile yenge negi yungke yolu piyengko mizi.
18 Yenge negi yungke ne wazono miziweki keleniyagi ono purik ne iwaka. Ne kai purik Kung Walekpokko wilek kang wikpek keremizagine wilek kang werebokki kozak kai yagenda. Purik ne wazono miziweki keli kele kapura ne mizagi langai ono.
19 Purik nogo wazono miziweki keli piyeng ne mizi ono, segeya ne korowali nogorau miziweki keli ono piyeng mizi mizi.
20 Tamizeige nogo miziweki keli onoyeng ne mizi purik mabura purik nogo mizi yagenda ono, segeya kaile yenge negi yungke yolu piyengko mizi yagenda.
21 Logo nogo keriyirik pilik pura neyegi weik yolu pera, purik pilik nogo kele wazono miziweki keli kapura ne korowali piyeng mizi wilibek.
22 Keya wilek kang wik nogobekkirik ne Anotogi lo piyeng kiriwei mizi wilibekweki keli,
23 kapura ne ngereke keli kalogomok narago korik nogowekke yawe mizi logo nogo keriyi. Keli pura keli wilek kang wik nogobokko pangkara mizi puragi ngai mizira. Logo korik nogowekko keli piyeng kozang panu kopong keli piyengko mizagewiyege kaileyengko ne wigira wazanibene mizi.
24 Okuwi, ne weik kamakaile magai. Takko korik nogowekka keli ne kebangkela yolu logo ne ibengkiraga wezaneliweki mizi puraga yaliya wazaniyagi?
25 Yisu Kilisi Yemizi nogobokko ne yaliya wazaniya logo purikki wiyeke ne Anotoyegi wazono mei.

Togo nogo kumulirik pelik, Keli negi wilek kang wikpokkirago mizagewiyege ne Anotogi keliragi kiriwei mizagi. Keya keli korik nogowekko keli puragi kiriwei mizi purik mabura keli negi puwekkirago mizagewiyege ne kazing kaileyengki kunagi pumokko kiriwei mizagi.

8

1 Tegi Yisu Kilisigu ibeng sarikku kaileyengki kanga pura ngezebokko weiya legi teni Kilisi Yisu kiling sawela puwiliyegirau Anotogo mabek kemenak ngangang yanagi ono.
2 Purik Anotogi Kung Walekpekki kozang teni Kilisi kiling sawela purikka kazing kumbekki lewengke wik koyibene keleyi purago teni kozang teni kaile kaile mizi keya ibeng sibene keleyi puraga wila wazayi.
3 Keya keli korikwekki piyeng kozang panu kopong teni lo Mosego lende miza piyengki pangka kiriweigi ono logo piliktikki kandik lo piyengko teni pangkawili keleyagi langai ono. Kapura Anotogo loyengko mizagi langai onora miza purik pelik, korik tonuguyengko keli piyengki ngizirik kaileyeng logo Anotogo kaile piyeng kemenak ngangang mana. Logo pilik miziweki ngezebekki Marekpek wezamela logo pi yombanu yeikwiligi korik kaile mizi pilik puwek kelikwekke kayima logo teni yombanu mamokko kaile mizayengki wiyeke ibeng siweki.

4 Anotogo pilik miza purik teni korikwekki kelirago kebangkela wizi pani
mizi ono, Anotogi Kung Walekpokko kebangkela wizi pani mizi puwili
loyengko pangka miziweki kai piyeng ngizi panu mizagi langai.
5 Yombanu korikwekko keliyengki kiriwei yolu puwili yombanu ko-
rikwekko keliyengki wilek kang tiya manawili, kapura Anotogi Kung
Walekpokko keliragi kiriwei yolu puwili wilek kang puwiligiyeng Kung
Walekpokko keliragi tiya manawili.
6 Purik yombanu wilek kang pugubek korikwekki kelirago kebangkelibok
kazing kumbekki lewengke Anotoyegi ibeng, kapura yombanu wilek kang
pugubek Anotogi Kung Walekpokko kelirago kebangkelibok kazing kum-
bekki Anotoyegi lewengke wik yolu keya ya pugura ngezege sara yolu.
7 Purik tamizeige yombanu nakki wilek kambek korik puguwekko kelirago
kebangkela purik mabura pi Anotoyegi ngai mizi yagenda, logo purik pi
Anotogi keliragi nagerewiyi mizi yagenda purik pi kerewiyagi langai ono
kopong.
8 Tegi yongkambanu korik puwiliyengko keliyengki kerewiyi puwilirau
Anotogo keli piyeng mizagi ono.
9 Kapura ini ngizi kumuli puwiliyegirik Anotogi Kung Walekpek wameik
inigi yungke yolu legi ini korik inuguyengko miziweki kai piyeng ini mizi
ono, ini Kung Walekpokko miziweki kai piyeng miziwili. Tamizeige Kilisigi
Kung Walekpek inigi yungke yolu ono purik mabura ini Kilisigiwili ono.
10 Kapura tamizeige Kilisi inigi yungke yolu purik mabura kaileyengko
mizagewiyege korik inuguyeng ibengki kele kapura Kilisigi pangkarago
mizagewiyege Anotogi Kung Walekpokko ini kazing kumbekki Anotoyegi
lewengke wik koyiweki keleya.
11 Logo tamizeige Anoto Yisu ibendaga yangalekta wazamiyabokki Kung
Walekpek inigi yungke yolu purik mabura Anoto Yisu ibendaga yangalekta
wazamiya mabokko Kung Walek pigi inigi yungke yolubokko inigi korik
ibengki piyeng ngereke yangalektaweki keleyagi.

12 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, ini keya nerau teni
mabuwili korik tonuguyengko keliyengki mizagi onowili. Kapura Kung
Walekpek tenigi yungke yolu legi teni Anotogi Kung Walekpokko keliragi
mizagiwili.
13 Purik tamizeige ini korik tonuguyengko keliyengki kiriwei yolu purik
mabura inigi kazing kumbekki Anotoyegi leweng ibengki. Kapura tamizeige
ini korik inuguyengko keli piyeng kozang Anotogi Kung Walekpekki purago
neneng ngelibene kelemi mabura ini kazing wik lewengke ngizi wik yolugi.
14 Purik yongkambanu Anotogi Kung Walekpokko kebangkela yolu puwili
Anotogi yango keya marekngangwili.
15 Purik were kung tonuguwili Anotoyegi ibengwekkerik kazi mizimokko
teni kebangkela. Kapura Anotogo teni Kung Walek pugubek yana logo
pigi yango keya marekngangwili keleyiweki keya teni kazi mizimokka wila
wazayiweki. Tegi pigi Kung Walekpokko mizagewiyege teni weik Anotoyegi,
Peba, O Peba nogobek, meiyagirikki kazi ono.
16 Anotogi Kung Walekpokko kung tonugubekyegi wameik panu kozak
meirik teni Anotogi yango keya marekngangwili mei.
17 Teni pigi yango keya marekngangwili keya teni nak nak Anotogi marek
kalogolibek mizawili legi Anotogo teni nak nak mandik kalogoli watabi
pugu yanagi piyengka weiyagibek keleya. Keya teni kemenak Kilisi kiling
mandik kalogoliwili mizawili legi Kilisigi mowiya piyendau teni Kilisi kiling

kemenak weiyagi, purik teni Kilisi kiling ngangang wageli mabilik teni pi kiling kemenak ngaiwak pugurik weiyagi.

18 Nogo wameik kumulirik tonugu ngabelakpekke pelege kuneng wageli piyeng paka ngalege kalike Anotogo teniyegi ngaiwak yanagi purikki pangka ono.
19 Watabi Anotogo keremiza piyeng mabiyeng wangki wok Anotogo ngezebekki yango keya mareknganggwili ibendaga wik koyimagiweki yangalekta wazayagi pokki ngai yelili mizara yolu.
20-21 Purik Anotogo Aram kaile mizarikki keriyawekke watabi pugu keremiza piyeng mabiyeng sok sagiyeng sawiya. Logo pura Anotogo keremiza piyengko sawiyara ono, kapura Anotogo sawiyara. Kapura Anotogo keremiza piyeng mabiyeng wok nakka Anotogo watabi pugu keremiza piyeng mabiyeng sok sa nelegi pugu yaliya wazayagi logo piyeng Anotogi yango keya mareknganggwili kiling Anotogo kazing watabi nayengkorau wigira ono, ngaiwaktikku kola logo pugu yani pumok weiweki wilekpek keya yuke yolu.

22 Ngabelakpek mabokko kaileyeng lewagelarikka wizageya kayimi perik yongok mandik waziweki sulu kilisi logo ngai nguk kai kang keya mizi kanda weik mandik waziyi puwili kelik ngai nguk kaiyageyara, Anotogo watabi mabiyeng ngereke wik keremizi puwekkegine purik teni iwaka.
23 Kapura ngabelakpek ngezebek ngai nguk kai yagenda ono, tenirau yenge teni makngezegi yungke kuneng tonugu wageli piyengka wila wazayiweki teni ngai nguk kisi. Keya Anotogo Kung Walek pugubek teni were yeik yana kopong teni kalike pugu yeik yanagi piyeng weiyagi purik teni iwaka. Tegi tenirau wangki wok Anoto ngezebokko teniyegi, Ini negi yango keya mareknganggwili panuwili mena nogo negi marek kalogoliwili keleya puwili yani piyengka ini yaniweki mena koli, yeiyagibokki teni yuke. Logo puwekkerik teni korik wik kemegeme mizagi ono keya ibengki onowek weiyagi.
24 Purik tonugu keriyagi langai ono piyengki tonugu wilekpek keya ngai yuke koyima purikku mizagewiyege Anotogo teni yaliya wazaya, kapura tamizeige tonugu ngai yuke yolu piyeng tonugu pakeliyeng mabura purik teni ngizi ngai yuke koyinda ono. Purik tak watabi pugu wireyaugu pakeli piyengki ngereke talikwekke lewagi miza legi ngai yuke yolubek?
25 Kapura tamizeige tonugu keriyiweki wilekpek keya ngai yuke yolu piyeng tonugu pakeli onoyeng mabura teni keriyagirikki kelegelemokko tenigi ngai yuke yolu pura kozangki.

26 Kazing mabilikmekke Anotogi Kung Walekpokko kanda teniyegi saweli purik tenigi ngizi kumuli Anotoyegi pura kozang ono legi. Keya teni Anotoyegi pangka waberek mizagirik kang tamekke mizagi mizi kopong Anotogi Kung Walekpek ngezebokko tenigi wiyeke ngago yenge yungke panu tonugurau kozak kisagi onorago Anotoyegi nguk mei.
27 Keya Anoto tenigi wilek kangyengki yungke pakelibok Kung Walekpokko kumuli pura pugu iwaka, purik Kung Walekpek teni Yisugiwiligi wiyeke Anoto kiling kazing Anotogo kelimekke piyau ngagozakka mizi legi.

28 Keya teni Anotogo keli puguragi kiriwei iza puwiliyegi lewagela piyeng Anotogo weiya logo teni piyegi keli puwiligi wazono koyagiragi wiyeke kowiti purik teni iwaka.

29 Anotogo yongkambanu koka solowekka iza puwili kemenak ngezebekki
Marekpek kelikweki sawiya. Pugu pilik miza purik pigi Marekpek pigi yango
keya marekngang puwiliyaga kalogoli panubek miziweki.
30 Logo Anotogo yongkambanu iza puwili pugu ngago yeiya. Keya pugu
ngago yeiya puwili pugu ngezebek kiling pangka wazaya. Keya pugu ngeze-
bek kiling pangka wazaya puwilirau pigi ngaiwak yemane purik kelikta
weibene keleya.

31 Tonugurau watabi wazono pilik piyengkirau ngago nayeng kisagi langai
ono. Tegi teniyegi ngai mizi puwiliyegirau teni wilek ngelek kumuli ono,
purik Anoto tonugumekke legi.
32 Pi pigi Marekpek miza warara wiziya ono, segeya mamokki wiyeke
ibeng sibene kelemiya. Logo pugu pigi Marekpek tenigi wiyeke yeik yana
mabilik watabi mabiyendau pugu teniyegi yeik yanagi purik nogo iwaka.
33 Anoto ngezebokko pugu iza puwiliyegirau watabi kokowa nayeng miza
onowili yei legi nakkorau puwiliyegi ngagoyeng yowagi ono.
34 Takko teni kaile mizawili logo ngangang weiyagiwili kaiyagi? Kilisigu?
A'a'. Purik pi tenigi wiyeke kaile miza logo ngereke wik yangalektabek. Keya
pi weik perik Anotogi mele ngaigezikke mogosa logo tenigi wiyeke Anotoyegi
nguk meiyageya.
35 Tegi takko lemeng namek teni keya Kilisigi keli teniyegi puragi libulibu
wiyagi? Tamizeige kuneng teniyegi lewa piyeng ma watabi nayendau
pangka mizagi langai ono, ma Yisuyegi wiyeke nakko ngangang keleyi, ma
yagasi, ma watabiyengki yeik, ma nawiligu watabi nayengko teni yeliweki
mizi, ma teni yela logo ibeng purik tonugu Kilisigi keli teniyegi pura weik
teniyaga koweige mizagi, ma talik? A'a', piliktau ono.
36 Kapura Kilisigi wiyeke kunengyeng teniyegi lewagelagi Kapiya Walek-
tikku pobilik kai pelik,

Nigi wiyeke wok mabiyeng yombanuwiligu teni yeliweki keleyi, yongkam-
banuwiligu teniyegi keleyirik liyeng memeng nagiweki yeliweki iza
orowei kang puwiliyegi keleyi pilik teniyegi keleyi. *Ingi Sam 44:22*

37 A'a', yaka kuneng paka pilikyeng lewagela kele kapura teniyegi kelibokko
teni piyeng mabiyengki lewege panu mizibene teniyegi saweli.
38 Purik nogo iwaka, watabi nayengkorau teni keya pigi keli puragi libulibu
wiriyagi ono. Ibengki pura keya wik yolu puragorau pilik mizagi ono.
Angelawili ma kawere kungwili ma kerewawiligurau ono ma kozang nalan-
gai nalangai yolu piyengkorau Anotogi kelira koweige wara wiziyagi ono.
Ma yokopekke mizagi piyeng ma wangki wokpokkorau mizagi pilik piyeng
mizagi ono.
39 Ma paka ngilumbekke ngalege, ma yenge wizambekke yenge yungke panu
puriktau, watabi nayengkorau Anotogi keli Kilisi Yisu tenigi Yemizibokko
teni iwaka sibene keleyi puraga iza wara koyagi ono.

9

1 Nogo kai pera wameiktago, ne ngaigu kai ono, purik ne Kilisigibek legi.
Ngago kangka nogobekke Anotogi Kung Walekpokko ngai purago kairik ne
ngaigu kai yagenda ono kai.
2 Nogo ngabelak nogobekkawiliyegi yalek kelirik yemane panu keya
puwiliyegi wiyeke yenge ya nogoraga ngangang kelageya mizi. Ne Yuda
ngabelak nogobekkawiliyegi kozak kai.

3 Tamizeige Anotogo ne wezaneli keya Kilisiyaga ne keke yolu mizi purikku
puwili Kilisiyegi iwaka sibene puwiliyegi sawelagirik pangka mabura ne
wilik mizagi.
4 Isileiliwili Anotogo izawili. Anotogo puwili Anotogi marekngang kalo-
goliwili keleyawili, ngaiwak yemane pigi purik puwili kiling sanga miza,
pugu puwili kiling ngago silok tiya piyeng keya pugu puwiliyegi Mosego lo
lende miza piyeng yana. Pugu puwiliyegi puwiligu piyegi kazing ngizi piyegi
ya kumulagimekke waligeleya keya pugu puwiligi mizagi sawiya piyeng
pugu ngelagi ono, wameik mizagi yeiya.
5 Puwili Yudawiligi mangowiliyagawili keya Kilisiyegi keriyiwekkerik
yombanu yeikwiligi kangmekke pi yeligagang puwiligimekkabek. Kapura
Anotogi kangmekkerik pi Anoto keya pi watabi mabiyengki ngaibek legi teni
yombanu mabuwili yeik pugura yongolok meiyageyaweki. Wameik panu.

6 Nogo kai perik Anotogo ngago sawiya pura kawiye kai yagenda ono,
purik Isileiliwiliyaga lewagela puwili mabuwili Isileili Anotogiwili ono,
purik mabuwili Kilisiyegi ngizi kumuli ono legi.
7 Ma Abalamgi yango keya marekngang puwili mabuwili Anotogi yango
keya marekngang panuwili ono. Anotogo Abalamyegi pelik meiya,
Nigi yelibungangwili Isakyaga lewagelagi, meiya. *Genesi 21:12*
8 Purik pelik kai yagenda, Abalamgi marek Ismail kazing korikwekkimekki
kiriwei wazamiyabokki yango keya marekngangwili Anotogi yango keya
marekngangwili mizagi ono, segeya Abalamgi marek Isak Anotogo sawi-
yaragi kiriwei wazamiyabokki yango keya marekngangwili Anotogi yango
keya marekngang panuwili yeiyagiwili.
9 Anotogo Abalamyegi ngago sawiyaragirik pelik meiya,
Wok nogo sawiyabokko ne yogi logo kozang nogobekki walimizagi logo Sera
mandik nak wazamiyagi. *Genesi 18:10,14*
10 Logo Anotogo Abalamgi marekyauyaga wamenak miza. Keya Anotogo
sawiyara mabura keke ono, pugu mabilik Isakki marekyauyaga wamenak
miza. Purik Rebekagi marekyaugi mangobek wamenak logo pok tenigi
yelibu kokabek Isak.
11-12 Rebekagi marekyau ngoluk waziyi nangai keya kaile mizi keya wa-
zono mizi nangai wizigeya Anotogo Rebekayegi pelik meiya,
Mandik kalogoli nugubek mandik kalike nugubekki kulengke yolugi. *Genesi
25:23*
Anotogo pilik kaiya purik pugu mandik kalikebek miza purik ngezebokko
sawiyaraga lewagelabek legi walimiziweki. Anotogo nak mizi keya nak
yeik, miza purikki solorik pugu sawiya pura. Piyaugu miza keya nayengki
wiyeke Anotogo nak mizi keya nak yeik miza ono, segeya pugu sawiyararikki
wiyeke.
13 Pilik miza pura Kapiya Walektikku pobilik kaiya puragi kiriwei,
Nogo Yakop miza keya Isau wezamiya. *Malakai 1:2,3*
14 Yongkambanu nawiligu kozang kisagirik Anoto yewizekkazek mizibek
kisagi kapura purik ngizi ono.
15 Purik Kapiya Walektikke Anotogo Moseyegi pelik meiya,
Nogo wazono kelemiyagi kelibokyegi ne wazono kelemiyagi, keya nogo
yalek mizagi kelibokyegi ne yalek mizagi, meiya. *Ekosora 33:19*
16 Togo Anotogo nawili izi keya nawili yeik mizi purikki solorik puwiligu keli
ma puwiligu mizi piyengki ono, segeya Anotogo yalek miziweki keli legi.
17 Purik Kapiya Walektikke Anotogo Peroyegi pelik meiya,

Nogo ni Isip lemengki King Ngai wazani purik peyaugi weraga, nara, nogo niyegi keleniyagi purago kozang negi pura mamokyegi waligeleyiweki keya nara, yongkambanu ngabelakpekke koyi kambeli puwili mabuwili neyegi langai iwaka sibene keleyiweki, meiya. *Ekosora 9:16*

18 Togo tamizeige Anoto nakyegi yalek mizagi keli purik yalek mizi penangai keya tamizeige pugu nakki kangkabek kingyeng kelik kozang wizeibene keremiziweki keli purik keremizi penangai.

19 Iniyaga nakko neyegi pelik nguk neiyagi, Anoto nakki kangkabek kingyeng kelik kozang wizeibene keremiziweki kelibek legi ngereke ngenangki pi pokyegi ngagoyeng yowi? Takko Anotogi kelira ngela melagi, neiyagi.

20 Togo nogo pilik kanga meiyagi ni ngenangaibek legi ni Anotoyegi ngago wageliwei mizi. Ni yeik yombanu yeik ngizigu. Kaimi narago yombanu pi keremizabekyegi ni ngenangki ne pelik keremiza, meiyagi ono.

21 Ini iwaka, yombanu kaimiyeng keremizibok keli ngezebekkiragi kiriwei ngabelaktikki yawe mizi purik pangka, logo tamizeige pugu keli purik kaimi neyau keremizi, logo wazono panu pura wok miza nagi pilik piyengki miza nagira keya nara wok mabiyeng miza nira.

22 Anotogo mizarik mabilik miza. Pi keli ngezebekkiragi kiriwei sisik pugura kaileyengki wiyeke walimizi keya kozang puguragi yongkambanuwili iwaka sibene keleyi purik pangka. Tegi pugu sisik puguraga ngagozak keleya logo neneng ngelagi langaiwili kowitibene pi yelakkelek yuke yolu.

23 Keya ngereke ngaiwak yemane pugu teni yemane panu yana purikkirau teniyegi walimiziweki mizi purik pangka. Anotogo yalek pugurik walimiza purik teniyegi keya ngaiwak pugurik weiweki kangkere keleya puwili teni.

24 Purik yongkambanu pugu ngago yeiya puwili teni logo teni nawili Yudawili keya teni nawili Yuda onowili logo pura

25 Anotogo Kapiya Walektikke yungke Osiyago kapiya lende mizarikke pelik kaiya poburagi kiriwei,

Yongkambanu negi ono puwili nogo nogowili kaiyagi keya ngabelak nakkiwili nogo kela ono puwili nogo keliwili, yeiyagi. *Osiya 2:23*

Keya Osiyago pobiliktarau kai,

26 Keya Anotogo, Ini yongkambanu nogowili ono, yeiya pulogo Anoto wik yolubokko puwili pigi marekngangwili yeiyagi. *Osiya 1:10*

27 Koka walaka panu Isayago Yudawiliyegi langai kek ngaungaumek kiling pelik kaiya,

Yudawili kainging wizambekke ngezege yolu piyeng kelik logo sangkelagi ono kele kapura puwiliyaga yeik mele sangkela nawili Anotogo yaliya wazayagi.

28 Purik Yemizibokko nguk namizi Yuda yongkambu ngabelak Isileilibekkewili ngagozak keleyagi logo pulaga pugu mizagi kaiya pura kemenak mizi penangai, kai. *Isaya 10:22,23*

29 Isayago koka kaiya mabilik,

Tamizeige Yemizibek kozang mabiyengki mangobokko teni Yudawiligi koloyakamandik nawili wezaya ono kesak teni yereng korowali Sorong keya Komola piyaugu yeik sawiya pilik mizi kak. *Isaya 1:9*

30 Nogo kai purik peliktikki, Yuda onowili ngezewili Anoto kiling pangka
wazayiweki miza onowili, puwiligu Anotoyegi ngizi kumularikku Anotogo
puwili ngezebek kiling pangka wazaya.
31 Kapura Yuda Anotogo iza puwiliyegirik puwili kazing ngezewili Anoto
kiling pangka wazayagi namekke welageya koya kapura pilik namek yolok
ngela ono.
32 Nangki puwili pilik namek wela ono? Purik puwili ngizi kumula purago
Anoto kiling pangka wazayagi miza ono, segeya puwili puwiligu wazono
mizi piyengko Anoto kiling pangka wazayagi mizara koya. Logo Yisuyegi
ngizi kumuli purago teni Anoto kiling pangka wazayi kapura Yudawiligu
Yisuyegi kiyebuk miza kopong puwili king yombanuwili natengka walibene
keleyibokka natengka wala.
33 Mabilik Kapiya Walektikke pobilik kai pelik,
Keriyi, ne Saiyong mei lemengke king nak wiyi, king yongkambanuwili
natengka walibene keleyagi nak kapura yombanu piyegi ngizi ku-
mulibok yeik ulak ngizi kumulagi ono, kai. *Isaya 8:14;*
28:16

10

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ne pobokko yenge ya nogoragi
yungka kelirik Yuda yongkambanu neyaga puwili Anotogi kazing yombanu
yaliya wazayi pumok kolok uliweki keli. Ne puwiligi wiyeke Anotoyegi
kozang panu waberek mizi.
2 Ne puwiliyegi iwaka legi nogo puwiliyegi langai pelik kai, puwili An-
otoyegi yawe mizagimokko tarikke keya miziwili kapura puwili Anotogi kaz-
ing puluwengki kiyebuk legi puwiligu tarikke keya mizi pura yeik ulaktikku.
3 Puwili Anotogo kazing yombanuwili ngezebek kiling pangka wazayi
pumokki puwili ngaungaugu kiyebuk miza logo ngezewiligu kazing lo
Mosego lende miza piyengko puwili Anoto kiling pangka wazayagi namek
keremiziweki miza logo puwili Anotogi kazing lewengke kiliya ono.
4 Yudawiligu puwiligi kazing were loyengki kiriwei panu mizi purikku
Anotogo puwili pi kiling pangka wazayagi miza pumok Kilisigu kayimarikku
puwiligu pilik kumuli pura yeik sa wazamiya. Logo piliktikki kandik
Anotogo yombanu Kilisiyegi ngizi kumuli puwili ngezebek kiling pangka
wazayi.
5 Kazing loyengki kiriwei mizirikku Anoto kiling pangka wazayi
pumokkirik Mose loyeng melabokko pelik kai,
Yombanu lo Mosego lende miza piyengko miziweki kai piyeng mabiyeng
mizibok Anoto kiling paka ngalege wizagomagi, kai. *Lebitika 18:5*
6 Kapura kazing Kilisiyegi ngizi kumulirikku Anoto kiling pangka wazayi
pumokkirik Anotogi Kapiya Walektikku pelik kai,
Ni makngezeyegi takko paka ngalege kangki kai nagani, kai. *Utoronomi*
30:12
Purikku kai purik takko tenigi wiyeke Kilisi paka ngalega miza orowei lewagi
kai yagenda.
7 Keya Mosego pobiliktarau kai,
Ma ni makngezeyegi takko yungu yenge yungke kambelirikki kangki kai
nagani, kai. *Utoronomi 30:13*
Purikku kai purik yombanu Kilisi yenge ibengwiligi iga miza orowei
yabekkeyagibek tak kai yagenda kapura nakkorau pilik mizagi ono purik
Kilisi ulogo paka ngalega kayima keya ulogo ibendaga yangalekta.
8 Keya Mosego piyengkirau pelik kanga kai,

Anotogi ngagora iniyegi mereke yolu puloge mena kili inuguyengko ne puragi ngizi kumuli kisi logo ya inuguyengke wiyi, kai. *Utoronomi 30:14*

Anotogi ngago pura ngago Yisuyegi ngizi kumuli logo ini yaliya wazayiweki tonugu kozak kisi pura.

9 Purik tamizeige nazuwagawiligi wirege kili ni makngezegirago, Yisu Yemizi nogobek, kai keya yenge ya nuguraga Anotogo pi ibendaga yangalekta wazamiya purikki ngizi kumuli mabura Anotogo ni yaliya wazaniyagi.

10 Purik ya nugurago ngizi kumulirikku Anotogo ni ngezebek kiling pangka mizi, keya nazuwagawiligi wirege kili ni makngezegirago, Yisu Yemizi nogobek, kai puwekke Anotogo ni yaliya wazaniyagi.

11 Kapiya Walektikku pelik kai,

Yombanu piyegi ngizi kumulibok yeik ulak ngizi kumulagi ono, kai. *Isaya 28:16*

12 Pilik kai purik mabuwiliyegi kai yagenda, purik Anotogo kazing menalikmekke Yuda keya Yuda ono puwili mabuwili yaliya wazayi. Purik Anoto Yuda keya Yuda ono puwili mabuwiligi Yemizibek keya Anotogo yaliya wazayibene nguk mei puwili Anotogo yaliya wazayiweki keli keya pugu pangka yaliya wazayagi.

13 Purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Yemizibokko yombanu piyegi pugu yaliya wazamibene nguk meibok yaliya wazamiyagi, kai. *Jowel 2:32*

14 Kapura tamizeige puwili piyegi ngizi kumuli ono mabura puwili piyegi nguk meiyagi langai ono. Keya tamizeige puwili ngago piyegi langai puragi kerewiya ono mabura puwili piyegi ngizi kumulagi langai ono, keya tamizeige ngago pura kozak yei ono mabura puwili kerewiyagi langai ono.

15 Keya tamizeige Anotogo ngagora orowei mizagi nawili wezayeli ono mabura ngagora kozak yeiyagi langai ono. Purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Ngago wazonora orowei lewawili lewa purik wazono panurikku, kai. *Isaya 52:7*

16 Kapura Yuda mabuwili ngago wazono pura weiya logo ya puwiligiyengki wiya ono. Isaya Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisa puwiliyaga nakko Kapiya Walektikke ngezebokko kapiya lende mizarikke Anotoyegi pugu pelik meiya,

Yemizibek, nakkorau ngago towagi puragi ngizi kumuli ono, meiya. *Isaya 53:1*

17 Togo yombanu nak ngagoragi ngizi kumulagi mabura were ngago puragi kerewiya logo. Keya yombanu nak ngago puragi kerewiyagi mabura nakko ngago wazono Kilisiyegi langai pura were kozak meiya logo.

18 Kapura ne Yudawiliyegi langai kumuli. Puwili ngago wazono Kilisiyegi langai puragirau kerewiya ma yeik miza purikki? Ei, puwili wameik ngago wazono Kilisiyegi langai puragi kerewiyawiligu, purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Ngago wazonora oroweiwiligi kiliyengki ngabangamek yongkambanu ngabelakpekkewili mabuwiliyegi kuna logo ngago wazonora yongkambanu ngabelakpekkiwili mabuwili kerewiya, kai. *Ingi Sam 19:4*

19 Ne ngereke mawinda kumuli. Yudawili ngago wazono puragi ngizi iwaka sa ma talik? Ei, puwili iwaka sa keya Mose ngezebokko puragi were kangkira mela yo mela,

Ne Anotogo ini Yudawiliyaga onowili ngago nogoragi kerewiyiwili izagi logo ini piliktikki keriya logo puwiliyegi yagolok mizagi. Ne Anotogo puwiliyegi wazono mizagi logo purikku mizagewiyege ini Yudawili yongkambanu inugu kangkayendau onowili kisi puwiliyegi sisik mizagi. *Utoronomi 32:21*

20 Keya kalike Isaya kozang sara wizimowei Yuda onowiliyegi langai pelik kaiya,

Ne, Anotoyegi welageya koya ono puwiligu neyegi keriya keya ne, Anotoyegi kisa onowiliyegi ne wiriya, kai. *Isaya 65:1*

21 Keya Yudawiliyegirik Isayago pelik kaiya,

Ne Anotogo puwili kiling melegulang miziweki keli wilibek, kapura puwili yongkambanu nagerewiyi mizi keya ngago wageliwei miziwili, kaiya. *Isaya 65:2*

11

1 Togo ne pelik kai, Anotogo yongkambanu puguwili Yudawiliyegi kezanga yana ma? A'a', pugurau pilik mizagi ono. Purik ne makngezerau Yuda Isileiliwiliyagabek, keya ne Abalamgi marekngangwiliyaga nak, keya Peniyamigi ngaimekkabek.

2 Anotogorau Yuda pugu koka solowekka iza puwiliyegi kezanga yana ono. Kapiya Walektikki wale narikke yungke Ilayago Anotoyegi Yudawiliyegi langai pelik kozang meiya purik ini iwaka,

3 Yemizibek, puwiligu nigi yombu niyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisawili yela keya puwiligu alata nuguyeng topela mela. Ne wamenak niyegi ngizi panu yolu logo puwili ne neliweki mizi. *1 King Ngaiwili 19:10,14*

4 Pulaga Anotogo ngago pera Ilayayegi kanga meiya to mela,

Nogo ne makngezegiweki yombu melenazik keya nazikka neyau tausenbekke tikinda, anoto ikuyogorik Pal meibekyegi inge laliyi keya ya kumuli mizi onowili iza wara. *1 King Ngaiwili 19:18*

5 Mabek pewekkeriktau mabilik wizinda, waze Yuda mabuwili Anotoyegi kezanga mana ono, yeik Yuda mele sangkela nawili Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani purago mizagewiyege Anotogo puwili iza.

6 Anotogo nawili izi keya nawili yeik mizi purikki solorik puwiligu wazono mizi piyengki ono, segeya Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani puraga. Purik Anotogo puwiligu watabi wazono mizi piyengki wiyeke iza kesak Anotogo wazono puwiligu weiyagi langai ono pugu puwiliyegi yani pura waligeleyi kak ono.

7 Togo Yudawili puwiligu wilekpek keya weli piyendau puwiligu keriya ono purik tonugu pakeli. Puwiligu welarik kazing Anoto kiling pangka wazayagi pumokki. Kapura Yuda mele sangkela Anoto ngezebokko iza puwili kazing pumok keriyawili kapura nawili kazing pumokki kerangangyeng waliya.

8 Purik Kapiya Walektikku pelik kaiya purikki kiriwei,

Kazing kumbekki lewengke Anotogo kangka puwiligiyeng iwek kola wazaya logo walakarikka wizageya kayima yokopekke perik wire puwiligiyengko Anotogi yawe miziyengki pakelagi langai ono keya kerangang puwiligiyengko Anotogi ngago ngizira kerewiyagi langai ono, kaiya pilik. *Utoronomi 29:4*

9 Keya Tawitigu Kilisiyegi kiyebuk miziwiliyegi langai pelik kaiya,

O Anoto, ngeragi yemane puwiligu miza nageya koyimowei niyegi keremareke mizi piyengko wakula watawili kebangkeli piyengko mizi pilik puwili kebangkeli pani logo puwili ngangang yaniweki.

Yombanu nakko kimbekki ngalega natenda wala logo kawiye wali pilik puwili kawiye wali pani logo puwili ngangang yaniweki.
10 Keya wire puwiligiyeng keriya nelegi wire puwiligiyeng kusa koyi pani. Keya kezanga puwiligiyeng kuneng puwiligiyengko lawiliweki wok mabiyeng keleyageya koyimi pani, kai. *Ingi Sam 69:22-23*

11 Togo ne pelik kai, Yudawili Anotogi ngago wazono Kilisiyegi langai puragi kiyebuk mizirikki wiyeke Anotogo puwili kemenak wezayela ma talik? A'a', piliktau ono. Purik puwili Kilisiyegi kezanga manarikki wiyeke Anotogo wik koyimagira Yuda onowiligu weibene yana logo Yudawili puwiliyegi yagolok mizibene keleyiweki.
12 Yudawiligu Kilisiyegi kezanga manarikki kandik wazonora yongkambanu ngabelakpekkewili mabuwiliyegi wiriya keya Yudawiligu Kilisiyegi kiyebuk mizarikki kandik Kilisi Yuda onowiliyegi wiriya legi wangki Yudawiligu Kilisiyegi kemenak koli kelemi puwekke wazono kolokngagono panu ngabelakpekke wiriyagi.
13 Nogo kaiweki mizi pera ini Yuda onowiliyegira. Ne Anotogo ngago pugura ini Yuda ono puwiliyegi kozak yei kangweki nizabek, legi nogo kumulirik yawe negi pura yemane panurago.
14 Logo kazing pilikmekke nogo ne makngezeyagawili Anotogo ini yaliya wazaya purikki yagolok mizibene keleyagi logo puwili Anotoyegi kowitagi logo pulaga Anotogo puwili yaliya wazayiweki.
15 Anotogo Yudawiliyegi kezanga yanawekkerik wiregawere pugura Yuda ono puwiliyegi yana logo puwili weik Anoto kiling ya wamenara wazaya. Kapura Anotogo wiregawere pugura Yudawiliyegi yani puwekkerik puwili ibendaga ngereke wik yangalekta nobiyeng mizagi.
16 Purik pelik, tamizeige ini ngeragi yawe wikleiga solo panuyeng waberek miza logo Anotoyegi mani puwekkerik Anotogi wazonora yawelei mabuleigi pangka sagi, keya tamizeige ni yengelei naleige puliliyeng ngeriyawekke yengelei pulili piyeng Anotogiyeng kaiya mabura kalike yengelei mele lewa piyeng keya yengelei wilek lewa piyendau Anotogiyeng. Kazing mabilikmekke Anotogo Yudawiligi mangowili pigiweki iza legi kalike puwiligi yango keya marekngang puwilirau Anotogogi. Logo kalikewekke Anotogo wiregawere pugura Yudawiliyegi langai pakela yo melagi.
17 Nogo ngago saweliwei nara kozak yei pei. Yuda yongkambanuwili ngoyei ngeriya pumorok kelikwili. Keya ini yongkambanu Yuda ono puwili ngoyei ngezemerek lewa pumorok kelikwili. Logo Anotogo ngeriya pumorokka mele nayeng ngela logo keke wiya. Pulaga yengelei ngezemerek lewa pumorokka mele nayeng ngela logo ngeriya pumorokki wandikke sawela wazamiya. Logo ngoyei ngeriya ono pumorokki mele purik kiling ngoyei ngeriya pumorokki mele puriktau mabiyau ilumbek ngoyei ngeriya pumorokki puliliyengka wei. Logo Yudawiligi mango puwili ngoyei ngeriya pumorokki puliliyeng kelikwili keya ini Yuda ono puwili ngoyei ngezemerek lewa wizigeya Anotogo kira logo ngoyei ngeriya pumorokki wandikke sawela pumorokki meleyeng kelikwili. Mena ngoyei ngezemerek lewa pumorokki meleyengko kozang siweki ngoyei ngeriya pumorokka ilumbek wei mabilik ini Yuda ono puwili Anotogo Yuda puwiliyegi kozang yana puraga ini wei.
18 Togo ini Yuda onowili Yuda Anotogo yengelei mele wezayeng ngela puwiliyaga lewegewili mizi nagani. Ini lewegewili mizagi nariktau ono kani. Kumulizo, inugu yengeleimerekki puliliyeng kozang kelemiyagi ono kani kapura yengeleileige puliliyengko ini kozang keleyagi.

19 Kapura iniyaga nawiligu pelik kisagi, Ei, kapura teni saweliweki yen-
geleileigi meleyeng ngela.
20 Ei, pura ngizirago. Puwili Kilisiyegi ngizi kumuli ono kopong puwili
Anotogo piyaga ngela mela. Kapura ini Kilisiyegi ngizi kumuli kopong ini
pi kiling sawela. Tegi ini lewegewili mizi nagani, segeya waberek panu.
21 Purik tamizeige Anotogo Yuda nawili Yisuyegi ngizi kumuli ono kopong
piyegi sawelara koyibene keleyagi ono mabura pugurau wameik ini Yuda
ono puwili Yisuyegi ngizi kumuli ono kopong piyegi sawelara iza wara
koyagi ono.
22 Anoto wazonobek keya ngai mizibek purik tonugu keriyi. Pi Yuda ngizi
kumuli ono puwiliyegi ngai mizabek kapura pi iniyegi wazono mizibek.
Keya pi iniyegi mawiyarekka wazono mizi penangai tamizeige ini wazono
puguragi kiriwei yolu purik mabura. Kapura tamizeige pilik ono mabura
pugu Yuda ngizi kumuli ono puwili ngezebekyaga ngela mabilik inirau
ngezebekyaga ngela melagi.
23 Keya Yudawiliyegirik tamizeige puwiligi ngizi kumuli ono pura wiya
logo Yisuyegi ngizi kumuli mabura Anotogo puwili ngezebekyegi sawela
wazayagi, purik Anoto puwili sawela wazayagi langaibek.
24 Purik ini Yuda ono Yisuyegi ngizi kumuli puwili ini yengelei ngezelei
lewa puleigi mele ngela piyeng kelikwili logo pulaga ini yengelei wazono
ngeriya puleigi sawela wazaya. Yuda Yisuyegi ngizi kumuli ono puwili
yengelei wazono ngeriya puleigi mele ngela piyeng kelikwili logo Anotogo
yengelei wazonoleiga mele ngela piyeng ngereke panga yengelei panuleigi
sawela wazayiwekirik piyegi yawe yemane onogi, puwili Yisuyegi ngizi
kumuliwekke.

25 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, ngago liwik wameik nogo ini
iwakaweki keli nara wizinda. Ini puraga iwaka mabura ini makngezego ini
makngeze lewegewili mizagi ono. Ngago liwik wameik pura pera, Yudawili
Kilisiyegi ngizi kumulagi purikki kiyebuk mizageyara yongkambanu Yuda
ono Anotogo sawiya puwili mabuwili Kilisigu puwiliyegi ngai wizeibene
kelemi puwekke Yudawili Kilisiyegi ngizi kumuliweki kelagi.
26 Logo Anotogo Yudawili kazing mabek kai pilikmekke yaliya wazayagi.
Purik Kapiya Walektikku koka kaiya mabilik lewagelagi,
Puwili yaliya wazayagibek Saiyongka lewagi. Keya pugu kaile mabiyeng
Yakopgi marekngangwiliyaga tumulagi.
27 Keya Anotogo pelik kaiya, Ngago nogo puwiliyegi, Nogo kaile inuguyeng
tumulagi, silok tiya pura puwekke ngizi mizagi, kaiya. *Isaya 59:20,21*
28 Anotogi ngago wazono Yisuyegi langai puragi Yudawili kiyebuk miza
kopong Anotogo kezanga yana logo piliktikki kandik Anotogo ini Yuda onow-
iliyegi wiregawere yani. Kapura Anotogo Yudawili iza purikkirik Anotogo
ngoluk Yudawiliyegi keli purik ngago Anotogo Abalam keya Isak keya Yakop
kiling silok tiya puragi weraga.
29 Purik Anoto watabi pugu yana piyeng yongoni onobokko ma ngago pugu
iza puwiliyegi pugu sawiyi piyeng ngeli onobokko. Tegi wok nakka pugu
Yudawili yaliya wazayagi logo ngizi yongkambanu puguwili keleyagi.
30 Ini Yuda onowiliyegirik koka kang narage ini Anotoyegi nagerewiyi
miza kapura Yudawili Anotogi wazonoragi kiyebuk mizawekkerik Anotogo
puwili segeya ini Yuda onowiliyegi yalek miza.
31 Keya mabek perik Yudawili nagerewiyi mizi kapura wangki kalike
wok nakka purik puwili Anotogi yalek mabek ini Yuda onowiliyegi waligeleyageya puraga weiyagi.

32 Purik Anotogo yongkambanu mabuwili nagerewiyi mizi legi wigira
wezawili keleya logo pugu puwili mabuwiliyegi yalek pugura waligeleyi-
weki.

33 Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu teni yani puragi
yokolondik sangkelagi ono. Kangka pigi watabiyeng sawiyibok yemane
kani. Pigi ngiziragi iwaka pura yemane panu kani. Teni yombanuwiligurau
pugu kumuliragi solorik iwakagi langai ono. Tonugurau pugu kazing mizi
piyengki iwakagi langai ono.
34 Purik Kapiya Walektikku kaiya pelik,
Takko Yemizibekki kangkabek iwaka? Takko pi waligelemiyagi?
35 Takko pi watabi nayeng mana logo pi mela yo meliweki miza? *Isaya 40:13; Yop 41:11*
36 Pugu watabi mabiyeng keremiza keya pugu miziyengko watabi mabiyeng
yolu keya piyegi wiyeke watabi mabiyeng yolu. Yongkambanu mabuwili
Anotogi yeikta wok mabiyeng yongolok meiyageya koyimiweki. Wameik
panu.

12

1 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili Anotogo kang kolokn-
gagono teniyegi yalek miza piyengki wiyeke ne inugu pobilik miziweki ne
iniyegi kelegele yei, Korik keya wilek kang inuguyeng ini wik koyimowei An-
otoyegi opa wezarik mani. Keya korik keya wilek kang inuguyeng mabiyeng
Anotogi piyengki tiya mani logo inugu mizi piyeng mabiyengko piyegi wilik
kagowinda manibene kelemi. Logo ini kazing pumokko mizi purik mabura
ini ya inuguyengka Anotoyegi ngizi panu inge laliyi keya ya kumuli yagenda.
2 Keya kazing ngabelakpekki piyengki kiriwei mizi nagani kapura segeya
Anoto wilek kang inuguyeng kowita logo ngereke wilek kang wik panuyeng
yanibene kelemi logo ini Anotogo keli piyengki iwaka sa logo miziweki, purik
pelik, ini wazono pura keya Anotoyegi wilik kagowing kelemiyagi pura keya
Anotogi keli pangka panu puragi iwakagi.

3 Anotogi wazono nogo weiyagi langai ono pugu ngago pugura orowei
miziweki nani puragi wiyeke ne ini mabuwiliyegi pobilik yei, Ini
makngezeyegi ini lewege panuwili mizi nagani, purik ini makngeze talikwili
miza purik ini makngezego iwaka, legi Anotogo ngizi kumuli yana piyengki
pangka pangka ini makngezeyegi kumuli kunagirikki kai.
4 Korik tonuguwek wale wamenarik ono kapura wale kolokngagono panu
logo piyeng narik yawe nara mizi.
5 Kazing mabilikmekke teni Kilisiyegi ngizi kumuliwili yongkambanu
kolokngagono kele kapura teni Kilisi kiling sawelarikku Anotogo teni ngai
wamenakmekke menalege wazaya logo Kilisigi korikwek meiweki logo teni
nak nak yawe nara miziweki logo Yisu kiling sawela puwiliyegi saweliweki.
6 Togo teni mabuwiliyegi Anotogo wazono puguraga nak kangka nak
keleya piyengki teni kiriwei miziweki. Teni nak kangka nak keleya legi
tamizeige Anotogo iniyaga nak ngago piyaga weiya logo kozak kaiweki
kangkabek nana mabura pugu tonugu Anotogi ngagoragi ngizi kumuli
puragi kiriwei kozak kaiyagi.
7 Ma tamizeige Anotogo Yisuyegi ngizi kumuli nawiliyegi saweliweki
kangkabek iniyaga nak mana mabura pi puwiliyegi saweliweki yawe ye-
mane mizagibokko. Ma tamizeige Anotogo nawili kapiya keleyiweki iniyaga
nak kangkabek mana mabura pi puwili waberek kapiya keleye mei.

8 Ma tamizeige Anotogo nawiliyegi kozang yaniweki iniyaga nak kangkabek mana mabura nawiliyegi kozambek yane mei. Ma tamizeige iniyaga nak watabi kolokngagono Anotogo mana logo yawe pugura piyengka nayeng nazuwagawiliyegi yani pura mabura kumuli Anotogo keli pilik puraga kumula koyimowei keremungke yani. Ma tamizeige Anotogo iniyaga nak ngai keremiziweki kangkabek mana mabura pi yawe pugura pangka mize mei. Ma tamizeige yawe nugura nawiliyegi wazono keleyi pura mabura wilik kagowing kiling wazono keleye.

9 Nugu nakyegi kaile kumula wizimowei ikuyogoriktaga ne niyegi keli mei nagani, segeya nakyegi ya nuguraga ngizi panu kele. Kaile piyengki kumbak mizizo keya wazono piyengki kebangkelara koyizo.
10 Inigi Kilisi kiling sawela purikka ini ingini iwi wamenakkawili miza, legi ini nakko nakyegi ingini iwi wamenakkawiligu nakko nakyegi keli pilik kelizo keya nazuwagabekki yeikta yongolok meiyagi purikki wilik mizi.
11 Kiyebuk sende mizi nagani, yawe kozang mizi logo Anotogi Kung Walekpokko ini Yemizibekyegi yawe mizi nobiyeng keleyi pani.
12 Inugu Kilisi kiling wik koyimagi puragi wilekpek keya ngai yuke yolu purago ini wilik kagowinda yani pani keya kuneng inigi piyengka kazi kang wak, segeya luwe kozang koyi keya kang mabiyengke waberek mizi.
13 Watabi inigi piyeng yongkambanu Yisugi watabi ngelek ono puwili kiling sanga mizi keya nalaga lewa pilik puwiliyegi i nugumakka koli keleyi.
14 Niyegi ngangang keleni ma kuneng nani puwiliyegi Anotogo wazono keleyibene piyegi nguk mei. Ei, puwiliyegi wazono keleyibene mei kapura Anotoyegi puwili ngangang yanibene nguk mei nagani.
15 Wilik kagowing mizi puwili kiling wilik kagowing mizi keya ingkisi puwili kiling ingkisi.
16 Nazuwagawili kiling menalege wazono yolu. Ini makngezeyegi ini nazuwagawiliyaga lewegewili mizi nagani kapura yombanu yeiktarau ono puwiliyegi mizi. Ini makngeze kangka yemaneyeng kilingwili mizi nagani.
17 Tamizeige yombanu nakko niyegi kaile kaile keleni mabura piyegi kanga kelemi nagani, keya yombanu mabuwiligi wirege pangkara mizi.
18 Keya iniyegirik nazuwagawili kiling wazono yolugi purikki yawe kozang mizi.
19 Keya ini negi kewengke puwili ini nakko kaile kaile keleya puragi kanga keleyi nagani kapura segeya Anotogo keriyi penangai mena wiyi. Purik Kapiya Walektikke Yemizibokko pelik kai,

Kanga yanagi pura watabi nogoyeng legi puwiligu kaile kaile keleniya piyengki kangayeng nogo yanagi, kai. *Utoronomi 32:35*

20 Nakyegi kanga kelemi nagani, segeya Kapiya Walektikku pobilik kai pelik mizi,

Tamizeige niyegi kaile kaile keleniyabok yagasi mabura ngeragi mane, keya tamizeige pi kai wik nagi keli mabura kai wik mane, purik nugu wazono pilik piyeng mizirikki pi keriya logo pugu miza puragi kendek mizi penangai. *Ngago yogong 25:21,22*

21 Keya kaileyengko ini kawiye walibene keleya nagani, segeya wazonorago kailera momanenda wiyibene kelemizo.

13

1 Teni mabuwili teniyegi ngai puwiliyegi panga kulengke mizagirikki kai. Purik waze yeik nakko ngaigi ono, Anotogo ngaiweki kelemiyabokko keke

ngaigi. Purik ngabelakpekke ngai wizageya koyi kambeli puwili mabuwili
Anotogo ngaiweki keleyawili.
2 Tegi yombanu ngaiwiliyegi nagerewiyi mizi puwili yombanu Anotogo
ngai koyibene keleyawiliyegi nagerewiyi mizi yagenda logo ngaiwiliyegi
pilik nagerewiyi mizi puwili ngaiwiligu ngangang yani logo Anotoyegirik
purik pangkarikku.
3 Purik yongkambanu kazing kokowayeng mizi puwili ngaiwiliyegi kazi
miziwili. Ini ngaiwiliyegi kazi mizi pilik nariktau onoweki kele ma talik?
Mabura kazing pangkayengki mizi logo ngaiwiligu ini wazonowili yeiweki.
4 Purik ngaiwili Anotoyegi yawe miziwili logo ini wazono yoluweki saweli-
wili. Kapura ini kazing kokowayengke mizi mabura puwiliyegi kazi mizi.
Purik kozang puwiliyegi kazing kokowayeng mizi puwili ngangang yani-
weki yanabok yeik ulak yanabek ono. Puwili Anotoyegi yawe miziwili logo
Anotogi sisikta kazing kokowayeng mizi puwiliyegi waligeleyiwekiwili.
5 Tegi ini ngangang wagelagirikki kiyebuk mabura ngaiwiliyegi panga
kulengke mizi keya kangka inuguyengka purik pangkarikku kai legi.

6 Keya mabiliktikki wiyeke ini ngaibokko takis wiyiweki kai piyeng wiyi
purik ngai puwili yawe iniyegi ngaigi pura mizi puwekkerik puwili An-
otoyegi yawe mizi yagenda.
7 Togo puwiligu yaniweki kisi piyeng yani keya puwiligu takis nalangai
nalangai piyeng wiyiweki kisi purik mabura wiyi keya ngai mabuwiliyegi
kerewiyi.

8 Nakyaga king nayeng yagong wei mabura piyeng yeik siweki nguk
namizi weiya piyengki kangayeng mani. Kapura inugu yawe yeik sibene
kelemiyagi onora nakko nakyegi kelagi pura, purik nawiliyegi kelibok An-
otogi loyeng mabiyengkirau kemenak kiriwei miza wizinda.
9 Lo pobilik kisi piyeng yongkambu weiya puwili nigi kerekpu onobek ma
nigi yongokpu onomele kiling iwek koli nagani, keya yombanu uli nagani,
keya ngowei nagani, keya watabi nakki piyengki ngora keli nagani, keya
lo mabilik nayendau logo piyeng lo ni makngezego ni makngezeyegi keli
mabilik nakyegirau mabilik kelimo, kai puragi yungke yolu.
10 Yombanu nazuwagabekyegi kelibokkorau pugu kelibokyegi kaile kaile
kelemiyagi ono. Tegi tamizeige ni nazuwagawiliyegi keli mabura ni Anotogi
lo mabiyengkirau kemenak kiriwei mizi yagenda.

11 Ini watabi tonugu yaka kozak kela piyeng mabiyeng mizizo, purik teng
tonugu yolu pera kaileyengko kola purik ini iwaka mena wire ngela koyi.
Purik wok tenigi ngabelakpekka iza orowei paka ngalege kangkibek tonugu
solo Yisu Kilisiyegi ngizi kumulabok kelik ono, weik mereke panu.
12 Kaileyengko kusabanu ngai purik weik yeik siweki mizi kang keya
wok Kilisigi lewagibok weik wangkoti lewa. Tegi teni watabi kusaba-
nurikki piyeng wiyiweki keya Anotogi watabi kaileyengki ngai miziweki
wilangkarikke wakiyi piyeng wakiyiweki.
13 Teni yombanu wilangkarikkiwiligu koyagelik teni wilangkarikke koyi-
weki. Teni kai nameli keya mizi nagani, ma ngeragi yemane miza ni keya
kai nameli kang keya mizi piyengke kang nagani, ma kaile yongkambu miza
meli kang keya mizi nagani, ma tenigi tepekke pangka onoyeng mizi ma
kerewiyi ma kozak kelagi langai onoyeng kozak keli nagani, ma ngai mizi
nagani, ma nakko miziyengki ma nakki piyengki yagolok miza logo waze
sisik mizi nagani.

14 Kapura segeya tenigi Yemizibek Yisu Kilisi melewangka wezarik wakiyi
logo kazing pilikmekke mizi purik korik inuguyengko keli piyengki ini panga
yungke kiliyagi ono.

14

1 Tamizeige yombanu nak ini Yisuyegi ngizi kumuliwili kiling saweliweki
kai mabura piyegi koli kelemi, pigi ngizi kumuli pura kozang ono kele
kapura. Pi kiling pugu pangkayeng keya pangka onoyengki langai nalik
kumuli piyengki ngago si kela yongomo mizi nagani.
2 Pelik, wata nagi purik pangka ma pangka ono miza purikki pi kiling
ngago si kela yongomo mizi nagani. Purik nugu ngizi kumulagirik purikke
ngangang narik mizagi ono kapura yombanu ngizi kumuli pugura kozang
onobokyegirik pi watayendau ono yeik ngeragi yeikyeng ni penangai.
3 Yombanu wata keya ngeragi piyeng mabiyeng nibok yombanu wata ni
onobokyegi yang kaiyagi onobokko keya yombanu wata ni onobok yombanu
wata keya ngeragi piyeng mabiyeng nibokyegi melebek yowagi onobokko,
purik Anotogo piyau mabiyauyegi keli.
4 Ni nangaibek legi ni nazuwagabekyegi melebek yowi. Pi niyegi yawe
mizibek ono pi Anotoyegi yawe mizibek, logo pi pugu mizagiyengka kawiye
ma yeik miza purik watabi Anotogiyeng kapura pi kawiye walagi ono, purik
Anotogo pi luwe wiziweki kelemiyagi langai legi.
5 Yongkambanu nawiligu kumulirik wok nayeng Anotogi wirege ye-
maneyeng mizi keya wok nayeng yeikyeng mizi. Keya nawiligu kumulirik
wokyeng mabiyeng Anotogi legi wokyeng mabiyeng Anotogi wirege ye-
maneyeng mizi. Pilik piyengkirik nak nak pugu kumuli pura pangka panura
mizi purik nangki wiyeke miza purik ngezebokko iwaka.
6 Yombanu wok nayeng yemaneyeng mizibok Yemizibekki yeikta yon-
golok meiweki mizibokko. Keya yombanu wok mabiyeng Anotogiyeng
mizibok Yemizibekki yeikta yongolok meiweki mizibokko. Keya kazing
mabilikmekke yombanu ngeragi nalangai nalangai piyeng mabiyeng nibok
Yemizibekki yeikta yongolok meiyagirikki wiyeke mizi, purik ngeragiyengki
wiyeke pi Anotoyegi wazono mei yagenda. Keya yombanu ngeragi nalik
nayeng nagirikki kiyebuk mizibok, Yemizibekki yeikta yongolok meiya-
girikki wiyeke mizi logo pirau Anotoyegi wazono mei yagenda.
7 Teni Yisuyegi ngizi kumuliwiliyaga nakki yolu pura ngezebekkira ono
keya ibengkiriktau ngezebokko ngai ono.
8 Teni wik yolu purik teni Yemizibekki wiyeke wik yolu keya teni ibeng
puwekkerik teni Yemizibekki wiyeke ibeng logo teni wik yolu ma ibeng miza
puriktau teni ngoluk Yemizibekkiwili.
9 Piliktikki wiyeke Kilisi ibeng sa logo ngereke wik yangalek meiya purik
wik yoluwili keya ibengwiligirau ngaibek miziweki.
10 Togo iniyaga nakkorau ini kiling ngizi kumuli puwiliyaga nakyegi mele-
bek yowagi ono keya ini kiling ngizi kumuli puwiliyaga nakyegi yang kaiyagi
ono, purik teni mabuwili Anotogo ngagozak keleyiweki pigi wirege luwe
koyagi.
11 Purik Kapiya Walektikke Yemizibokko pelik kai,

Nogo wameik panu kai, Wangki wok nakka purik mabuwili negi yungke
kiliya wiriyagi logo negi wirege ingegereyeng laliyagi logo puwekke
mabuwiligi kiliyengko neyegi ni Anoto ngagozak nogoragi kerewiyag-
ibek kisagi, kai. *Isaya 45:23*

12 Tegi teni mabuwili nak nak pugu mizayengki Anoto ngagozaktaga
kerewiyagibekyegi kozak mei keya nangki piyeng miza miza purikki kozak
meiyagi.

13 Togo teni nakko nakyegi melebek yowi mizi pumok wiyiweki. Segeya ini
makngezeyegi langai melebek yowa logo tonugurau teni kiling ngizi kumuli
puwili tonugu miziyengko puwili kaile mizibene keleyagi ono kisagirikki
kai.
14 Ne Paulu Yemizibek Yisuyegi ngizi kumuli legi nogo kairik ne iwaka,
purik watabi nayeng waze ngezeyeng kaile ono kapura tamizeige yombanu
nakko ngizi kumulirik watabi nayeng kaile mizi mabura watabi piyeng
piyegirik kaile.
15 Tamizeige nugu ngeragi niyengko mizagewiyege ni kiling ngizi kumuli-
bok kuneng mani mabura nugu mizi purago walimizirik ni weik mawinda
piyegi keli ono. Kilisigu yombanubokki wiyeke kaile miza legi nugu ngeragi
mabiyeng ni purikku Yisuyegi ngizi kumuli puguragi kaile kelemiya nagani.
16 Nugu watabi nayeng pangka mizagiyeng mizi kele kapura tamizeige nak
nugu mizageyarikki keriya logo pi Kilisiyegi yang kai mabura piyeng mizi
nagani.
17 Purik Anoto, teniyegi ngaibek yeik ngeragi talikyeng nagi ma kai
talikyeng nagi miza purikki kai yagenda ono kapura pobilikyengki kai
yagenda, Anotogo pangkayeng kai piyeng mizi keya Anoto kiling ya
tonuguyeng ngezege sara yolu keya wilik kagowinda kiling mizi, purik
piyeng Anotogi Kung Walekpekyaga lewayeng.
18 Logo yombanu Kung Walekpokko ngai wizimowei kazing pilikmekke
Kilisiyegi yawe mizibokko Anoto wilik mizibene kelemi keya yongkam-
banuwiligu pugu miza puragi pangkara kisibene keleyi.
19 Togo teni kang mabiyengke tenigi ngezege yolu puwili kiling wazono
yoluweki mizagi piyengka miziweki keya mabilik kang mabiyengke ngizi
kumuli nawili kazing kumbekki lewengke kozang sagiyengka miziweki.
20 Anotogo yawe ngizi kumuli nakki yungke mizageya pura nugu ni nger-
agi nalangai nalangai piyeng pangka nibektikki wiyeke yawe pura ngela
mowiyi nagani. Wameik, ngeragi mabiyeng nagiyengko kapura ngeragi
nakko pi kaile mizibene kelemiyagiyeng mizi piyengka ni purik kele kokowa
mizi yagenda.
21 Kazing pangka mizagiyeng watayengka kazi koyagi pumok ma kai
waingyengka kazi koyagi pumok ma watabi nalangai nalangai ngizi kumuli-
bok kawiye walibene kelemiyagi piyengka kazi koyagi pumok.
22 Nugu puragi talik kumuli miza purik yali Anoto ngezeyaugi tepekke
wara yolu. Wilik kagowinda yombanu ngezebokko kumularik pangkara
miza logo miza wizigeya kangka pugubokko kuneng mani onobokyegi yolu.
23 Kapura yombanu pugu niyeng ma miziyengki wilek neyau kumulibok
piyeng mizi puwekke Anotogo pi kaile miza mei purik pugu miza purik ngizi
kumuli puguraga pangkayeng mizayeng miza ono kopong. Keya watabi
tonugu ngizi kumuliraga pangkayeng miza ono piyeng mizi piyeng Anotogo
kaileyeng meiyeng.

15

1 Teni yongkambanu ngizi kumuli tonugura kozang puwiliyegirik watabi
nalangai nalangai piyeng tonugu pangka nagiyeng kapura purikki wiyeke
teni korik teni makngezegiyengki wilik kagowing mizagi ono segeya ngizi
kumuli nazuwaga ngizi kumuli pugura kozang onobok wilek neyau logo pi

piyeng mizagirik pangka ma kokowa miza legi piyegi saweli keya kuneng
pigi purik teni mabuwiligu wageli.
2 Teni makngezeyegi wilik kagowing mizi purik segeya teni nak nak ngizi
kumuli nazuwagabekyegi wazono sawelagi piyeng keya pi wilik kagowing
mizibene kelemiyagiyengki kumuliweki logo teniyegi pi keriyi puwekke pigi
ngizi kumuli pura kozang sibene.
3 Purik Kilisirau korik ngezebekkiweki wilik kagowing kelemiweki wiziya
ono. Segeya Kilisiyegi miza pura Kapiya Walektikku kai mabobilik,

Yongkambanuwiligu ni Anotoyegi kaile kisa piyengko ne nela, kai. *Ingi Sam 69:9*

4 Watabi Kapiya Walektikke lende miza piyeng mabiyeng teni waligeleyi-
wekiyeng logo Kapiya Walektikku teni yelakkelek koyagi pura yani keya teni
kozanda yani logo teni Anotoyaga ngaiwak weiyagi purikki wilekpek keya
ngai yuke yoluweki.
5 Anoto yelakkelek yolu puragi solorik keya kozang yani puragi solorikku
ini mabuwiliyegi kangka menalikpek yani pani mabilik Yisu Kilisigu miza
puragi kiriwei,
6 logo ini mabuwili kangka menalikpek kiling kemenak kili wamenara
koyimowei Anoto tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi Mangobekki yeikta yongolok
meiweki.

7 Keriyi, ini nawili Yudawili kani keya ini nawili Yuda onowili logo watabi
koru koru nayengkirik ini nawili nalik kumuli miza kele kapura Anotogi
yeikta yongolok meiweki nakko nakyegi koli kelemi mabilik Kilisigu ni
ngoluk kaile mizageya wiziya puwekke niyegi koli keleniya pilik.
8 Ne pelik kai, Kilisi Yudawiligi yawe mizibek miziweki kayima purik
Anotogo ngago Yudawiligi mangowili kiling sawiya pura ngizi lewageliweki,
logo purikku walimizarik Anoto ngaigu kai onobek.
9 Keya Kilisi Yudawiligi yawe mizibek miziweki kayima purikku Yuda ono
puwili Anotogi yalektagi wiyeke yeik pugura yongolok mei, mabilik Kapiya
Walektikke Tawitigu Ingi Samyengkirikke Kilisigu pobilik kai puragi langai
lende miza pelik,

Ne Yuda onowiligi tepekka wizimowei niyegi wazono neiyagi keya nogo ingi yeik nugura yongolok meiyagiyeng meiyagi, kai. *Ingi Sam 18:49*

10 Keya Kapiya Walektikke mawinda pelik kai,

Ini Yuda ono puwili Yuda yongkambanu Anotogo iza puwili kiling wilik kagowing mizi, kai. *Utoronomi 32:43*

11 Keya Kapiya Walektikke mawinda pobiliktarau kai,

Ini Yuda ono puwili mabuwili Yemizibekyegi ngago wilik kagowingyeng mei keya ini yongkambanu ngabelakpekki pumok mamok ingi yeik pugura yongolok meiyagiyeng mei, kai. *Ingi Sam 117:1*

12 Keya ngereke Kapiya Walektikke Isayago pelik kai,

Yesi Tawitigi mangobekki ngaimekka mandik nak lewagelagi logo Anotogo mandikpok Yuda ono puwiliyegi ngai wizeibene kelemiyagi keya puwiligu pigi ngalege wilekyeng wiyi keya puwiligu ngai yuke yolu pura pi, kai. *Isaya 11:10*

13 Anoto ngai yuke yolu puragi solorikku nugu piyegi ngizi kumuli puraga
ni kemenak wilik kagowindago kola wizeiweki keleni keya nugu yolu
pura kazing ngezege sa yolu pumokko wilak wizeiweki keleni, purik An-
otogi Kung Walekpekki kozandago mizagewiyege Anotogo ini yanagi kaiya
piyengki yuke yolu pura mawiyarekka yemane si kuni pani.

14 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nogo wameik kumulirik ini
kazing pangkamekke mizageya keya inugu mizagi pilik piyengki ini iwaka
panu logo ini nakko nak waligelemiwekirik pangka.
15 Kapura kapiya nogo lende miza perikke lang nogo iniyegi kozak yeiya
nayeng ne kozang sara wizimowei kawela kaiya purik ini mawinda kumuli-
weki, purik Anotogi wazono nogo weiyagi langai ono pugu nani purago
mizagewiyege ngago pugura orowei miziweki
16 logo ne Yisu Kilisiyegi yawe mizi logo ini Yuda onowiliyegi saweli.
Ne Anotoyaga ngago wazono pura kozak kaiyageya wizimowei yombanu
yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kambokko yawe mizi pilik yawe mizi
logo ini Yuda onowili ngago wazono puragi ngizi kumula logo puwekke
Anotogi Kung Walekpokko ini kaile nayendau onowili keleyagi logo ini opa
pangka panu Anotogo wilik mizagirik maniweki.
17 Tegi negi Yisu Kilisi kiling sawela purago mizagewiyege negi Anotoyegi
yawe mizi puragi ne wilikwilikmokko kola.
18-19 Ne watabi nazuwagawiligu mizayengkirau kozak kaiyagi ono, segeya
Kilisigu neyegi keleniyarikku nogo kaiyeng keya nogo mizayeng keya watabi
ne Anotoyaga kozanda kilimbek miza logo mizi piyeng keya watabi Anoto
ngezebokko keke mizayengko Yuda onowili Anotoyegi kerewiyibene kele-
yarikki ne kozang kozak kai. Peyeng mabiyeng Anotogi Kung Walekpekki
kozandago mizayeng. Pilik mizarikku ne kemenak Kilisiyegi langai ngago
wazono pura nogo yereng kuna piyeng mabiyengki kozak kai kuna, panga
yereng yemane Yirusalem puraga sa wizigeya kozak kai kayimeige panga
ngabelak Ilirika meibekke.
20 Watabi wamenak nayeng nogo miziweki kelageya wizagomayeng
mabek nogo mizi pura logo pura ngago wazono pura wale ngoluk yongkam-
banuwiligurau Kilisiyegi langai kerewiya ono pulogo kozak yei kangweki
pura. Nogo pilik miziweki keli purik yongkambanuwiligu neyegi ni yeik
nakko yawe mizaraga walerik weiya kisa nelegi ne nakkorau ngoluk Kil-
isiyegi langai ngago wazono pura orowei kang ono pulogo ne kangweki keli.
21 Logo Kapiya Walektikke Isayago kaiya mabobilik lewagela,

Yongkambanu Kilisiyegi langai kozak yeiya ono puwiligu Kilisi keriyagi
keya yongkambanu ngago wazonoragi kerewiya ono puwiligu ngago
wazono puragi waberek iwaka sagi, kai. *Isaya 52:15*

22 Yawe perago mizarikku ne iniyegi ngezangai keriyi kayimi mange miza.
23 Kapura ne weik yawe negi wale perikkeyeng yeik logo ne weik ulogo
kirisimasi kolokngagono iniyegi keriyi lewaweki kelageya wizagomi keya
ngoluk lewaweki keli legi,
24 ne panga ngabelak Sepen meibekke kangki logo pulogoweki kunimowei
purik iniyegi keriyiweki yereng inuguraga wila wiyagine. Logo ini kiling
ngong nayeng wiziya logo nogo kelirik inugu king keya pulangai nayeng kaz-
ing negi pulaga kangki lewengki saweliweki nana logo ne ngereke kangkine.
25 Kapura ne lewagine ne perik weik were paka Yirusalem yerengke
Yisugiwiligi king nayeng orowei kang.
26 Nogo pilik mizi purik Yisuyegi ngizi kumuli puwili panga ngabelak
Maseroniya keya Kirik piyauge puwiligu wilik kagowinda kiling king nayeng
Yisuyegi ngizi kumuli paka Yirusalem pulogo yolu puwiliyaga watabi ngelek
ono pilik puwiliyegi saweliweki nana legi ne pilik mizi.
27 Wameik nakkorau puwiliyegi pilik miziweki yeiya ono kele kapura
ngezewiligu pilik miziweki sawiya. Kapura ngizira pelik, puwili watabi

ngelek ono pilik puwiliyegi sawelagiwiligu. Purik Yudawiligu watabi wazono kumbekki Anotoyaga weiya piyeng Yuda ono puwili kiling sanga miza, legi Yuda ono ngizi kumuli puwili Yuda ngizi kumuli puwiliyegi watabi korikwekki piyengka puwiliyegi saweliweki yanagiwiligu.

28 Ne yawe yaka paka Yirusalem king puwiligi wiya piyeng orowei kangki kai pura miza logo puwekke ne panga ngabelak Sepen meibekke kangki logo kunimowei iniyegi keriyi lewagine.

29 Ne iniyegi lewa puwekke ne ini kiling watabi wazono kolokngagono kumbekki Kilisigu ne nana piyeng ini kiling sanga mizagi purik ne iwaka.

30 Ne ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi pelik yei, tenigi ngizi kumuli Yemizibek Yisu Kilisiyegi puragi wiyeke keya Anotogi Kung Walekpokko teniyegi teni nakko nakyegi keliweki keli yana puragi wiyeke inugu negi wiyeke Anotoyegi ngayang waberek miziweki ne iniyegi kelegele yei.

31 Inugu waberek mizagirik ngizi kumuli ono pongo ngabelak Yudayabekke yolu puwiligu ne ngangang keleni ma kuneng nana nelegi keya mabilik waberek mizagirik yongkambanu Yisugi pongo Yirusalem yerengke yolu puwili nogo puwiligi king orowei kang peyengki wilik kagowinda kiling weiyagi purikki.

32 Pilik miza logo purik tamizeige Anotogo keli mabura ne iniyegi wilik kagowing yemanera kiling lewagi keya ini kiling pulogo wiziyagi purikku ne kozang yemanera nanagi.

33 Anoto ngezege sa puragi solorik ini mabuwili kiling pulogo wizei pani. Wameik panu.

16

1 Ik Pibi pulogo kapiya perik kiling tabunda mabura inugu koli kelemiweki ne iniyegi yei. Pi Yuda ono Yisuyegi weik ngizi kumulimele keya yongokpanu wazono panumologo. Pi yereng Senikeliya mei pulagamele logo kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli pulogorikke yawe mizimele.

2 Inugu yongkambanu Yemizibekyegi yawe mizi puwiliyegi koli keleyi mabilik kazing Yisugiwiligu mizagi pumokko pirau Yemizibekkimele mizara koyimowei koli kelemiyagi purikki ne iniyegi nguk yei. Keya inugu watabi nayengki piyegi sawelagi pulogo sawelagirikki, purik pugu ulogo yongkambanu kolokngagonowiliyegi sawela keya neyegirau sawela mizamele, legi ne iniyegi purikkirau nguk yei.

3 Ne Pirisila yali kerekpu Akuwila ne kiling Kilisi Yisuyegi yawe mizi piyauyegi wangane yei.

4 Piyau negi wiyeke ibengweki mizayau logo ne piyauyegi wazono yei kapura ne makngezego kai ono, ngizi kumuli Yuda ono puwili mabuwiligurau mabilik kisi.

5 Kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli Pirisila keya Akuwilagi imakke wawere uli puwiliyegi ne ngoluk puwiliyegi kumulageya kani yei.

Keya yogo Epinita negi kewengke panubek keya ngabelak Asiya meibekke solo panu Kilisiyegi ngizi kumulabekyegi wangane mei.

6 Maliya inigi wiyeke yawe yemane panu mizamoloyegi wangane mei.

7 Yogo Andolonika keya Yuniya, negi ingembuyau logo koka ne kiling wigirayauyegi wangane yei. Aposolowili piyauyegi iwaka panu keya ne ngoluk yeik wizigeya piyau were Kilisiyegi ngizi kumulayau.

8 Yogo Ambileta kazing Yemizibekkimekke negi kewengke panubokyegi wangane mei.

9 Yogo Ebana ne kiling Kilisiyegi yawe mizibokyegi wangane mei keya yogo
Seteki negi kewengke panubekyegirau mabilik mizi.
10 Yogo Apeli kuneng kolokngagonogo piyegi wiriya kele kapura Kilisiyegi
ngizi panu kumulageya wiziyabokyegi wangane mei. Keya yogo Arisobulagi
imakke puwiliyegi wangane yei.
11 Yogo Elodiyong negi ingembubok keya ngizi kumuli yogo Nasisagi
imakke yolu puwiliyegirau wangane yei.
12 Ik Taipina keya pigi sakmele Taiposa Yemizibekki yawerarau mizi piyau,
keya ik Pesisi negi kewengke Yemizibekki yawe kolokngagono mizamoloye-
girau wangane yei.
13 Yogo Lupa Yemizibekyegi kiriwei panu mizibok keya pigi panu neyegi
ne pigi marek wezabek keleni pumoloyegirau wangane yei.
14 Yogo Asingkirita keya yogo Piligong keya yogo Emisi keya yogo Patoroba
keya yogo Emasi kiling ngizi kumuli yolu puwiliyegi wangane yei.
15 Yogo Pilologo keya ik Yuliya keya yogo Neriya yali sakmele keya yogo
Olimba keya Yisuyegi ngizi kumuli morok kiling pulogo Yemizibekyegi ya
kumuliweki wawere uli puwili mabuwiliyegi wangane yei.
16 Ini Yisuyegi ngizi kumuli puwili nakko nakyegi kelira wilik kagowinda
kiling melegulang mizi puraga walimizi mizizo. Kongkirigesen Kilisiyegi
ngizi kumuli piyeng mabiyengko wangane puwiligiyeng iniyegi wezameli.

17 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili yombanu Kilisiyegi kiriwei mizi puwili
nakko nakyegi ngai mizibene keleyi puwiliyegi kani waberek panu, purik
puwili yombanu ngizi kumuliwili kazing pangka leweng wiyibene keleyi-
wili keya puwili ngago wazono ini waligeleya puragi ngai miziwili legi
puwiliyaga kazi yolu.
18 Purik pilik mizi puwili Kilisi tenigi Yemizibekyegi yawe mizi ono
kapura segeya puwili korik ngezewiligiyengko keliyengki yawe mizi ya-
genda. Ngago puwiligi kangmekke kisi piyengko yombanuwiliyegi kolok
logo puwiligu yongkambanu wazonowili ikuyogorik keleyi.
19 Yongkambanu mamok weik inugu ngago wazonoragi kiriwei panu mizi
purikki iwaka, legi inugu ne wilik kagowing mizibene keleni. Nogo kelirik ini
pangka piyengki keke iwakaweki keya korowali piyengki lusuwei panuweki.
20 Logo Anoto tenigi ngezege sa yolu puragi solorikku Sadangki kozanda
neneng ngelagi logo panga inigi kulengke wiriyibene kelemi penangai.
Tenigi Yemizibek Yisu Kilisigu wazono pigi tonugu weiyagi langai ono
pugu yani pura iniyegi waligeleyi pani.

21 Timoti ne kiling yawe mizibokko iniyegi wangane kai keya yogo Lusiya
keya yogo Yasong keya yogo Sosipata negi ingembuwiligurau mabilik kisi.
22 Ne Tetiya Paulugi ngagora kili puguraga weiya logo mele ne
makngezegezikku lende mizabokko iniyegi wangane yei, purik nerau ini
kelik Yemizibekyegi ngizi kumulibek legi.
23 Yogo Kayasa ne Paulugu i yolu pumakki mangobok keya i kongkirige-
sen Yisuyegi ngizi kumulirikkiwiligu Korinti pelege wawere uli pumakki
mangobokko iniyegi wangane kai keya yogo Erasata yerendagi kingyengki
ngaibek keya yogo Kuwota teni kiling ngizi kumulibek miza logo mabiyaugu
iniyegi wangane kisi.
24 Tenigi Yemizibek Yisu Kilisigu wazono pigi tonugu weiyagi langai ono
pugu yani pura ini mabuwiliyegi waligeleyi pani. Wameik panu.

25 Togo ne weik ini Anotogi melezikke yani logo pugu iniyegi ngaiweki.
Teni Anotogi yeikta yongolok meiweki, purik pi yemane panubek legi.
Pugu ini Yisuyegi ngizi kumuli inigi puraga kozang koyibene keleyagi purik
pangka, mabilik ngago wazono Yisu Kilisiyegi langai nogo kozak kai purago
kai pilik keya mabilik pugu teni Yisuyegi wilekpek ngalege wiyi puwili yaliya
wazayi puragi wameikta liwik wizageya kayima logo weik kimeike walimizi
purago walimizi pilik.
26 Mabek perik weik Anotogi yombanu ngagora piyaga weiya logo kozak
kisa puwiligu lende mizayengko ngizira weik kimeike kawela wiya keya
Anoto ibeng si onobokko kairikku ngizira yongkambanu ngabelakpekki-
wiliyegi weik kozak yei logo purik puwili mabuwili ngizi kumuli keya
kiriwei mizibene.
27 Tegi Yisu Kilisigu miza puragi wiyeke teni Anoto wamenak mabiyengki
iwakabekki yeikta yongolok meiyageya koyimiweki.

Wameik panu.

Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

1 Korinti
Paulugi Kapiya Were Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Korinti Mei Puraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulugu kapiya perik lende mizi. Anotogi kelirago mizagewiyege
pugu ne Kilisi Yisugi ngagora orowei mizi logo Aposolobek meibek miziweki
keleniya. Keya Sosoteni teni kiling Yisuyegi ngizi kumuliboktau ne kiling
pelege logo pi nogo lende mizi peyengki ei kai.
2 Ne kapiya perik ini Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli yereng
yemane Korinti meiraga yolu puwili mabuwiliyegi lende miza yani, ini
Kilisi Yisu kiling sawela purikku Anotogo kaile nayendau onowili miziweki
keleyawili mizi. Logo Anotogo ini yongkambanu kang wale mabiyengke
Yemizi tonugubek Yisu Kilisigi yeiktage puwili yaliya wazayiweki mei
puwilirau Yisu Kilisigi puwili miziweki iza. Yisu puwiligi Yemizibek keya
tenigi Yemizibek.
3 Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono piyaugira keya
ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke yani pani.

4 Inugu Kilisi Yisu kiling sawela purikku Anotogo wazono inugu weiyagi
langai ono pura ini yanirikki wiyeke wok mabiyeng purik nogo Anotoyegi
wazono mei.
5 Keya ini Kilisi kiling sawela purikkurau ini kazing kumbekkimekke
watabi mabiyengki pangka logo ini mabuwili Anotogi wameikta kozak
kisagi langai keya ini mabuwili Anotogi wameikta iwakagi langai.
6 Keya purik tonuwago Kilisiyegi langai ngago pura kozak yeiya puwekke
wilek kang inuguyengko pura kozang weiya kopong.
7 Tegi ini mabuwili wok Yemizi tonugubek Yisu Kilisi yogibokki wilik
kagowinda kiling yuke koyimoweiriktau inirau Anotogo kazing kumbekki
yani piyengka kokowa mizi ono.
8 Anotogo ini kozang keleyageyara wiziya yenge wok kalik panubekke pu-
logogi logo wok Yemizi tonugubek Yisu Kilisi yogibokkowekke pugu iniyegi
melebek walimiza nelegi.
9 Anotogo ini mabuwili iza warara koyagi, purik Anoto pugu kai piyeng
mabiyeng ngizi mizi wilibekpek kopong. Pi Anoto teni izabek logo teni
keya pigi Marekpek Yisu Kilisi tenigi Yemizibek kiling teni kabengmek wei
miziweki wazayiweki.

10 Mena, ini Yisuyegi ngizi kumuliwili Yemizi tonugubek Yisu Kilisigi
yeiktaga ne iniyegi kelegele yei, ini makngezegi tepekke kela yongomo mizi
nagani segeya ini mabuwili ei kisagirikki kai keya inugu kumuli piyeng
kiling sawiyi piyeng kangka wamenak koyimowei mizi.
11 Nogo ini ne kiling ngizi kumuliwiliyegi pobilik kai purik Kolowigi
ingembungang nawiligu neyegi inigi tepekke ngalik kela yongomo mizara
yolu kisi legi.
12 Purik iniyaga nawiligu pelik mei, Ne Pauluyegi kiriwei, mei, keya
nawiligu, Ne Apoloyegi kiriwei, mei, keya nawiligu, Ne Pitayegi kiriwei, mei,
keya nawiligu, Ne Kilisiyegi kiriwei, mei.

13 Logo inugu mizi purik Kilisiwili kolokngagono nobiyeng mizi. Yongkambanuwiligu ne, Paulu, inigi wiyeke yengeleileige nili ula ono. Keya ini kaimelawekke ini mabuwili yeik nogoraga kaimela ono.
14 Nogorau ini nawili kaimela ono yeik yogo Kilisipa keya Kaiyasa kele logo purikki ne Anotoyegi wazono mei.
15 Tegi iniyaga nakkorau pelik kaiyagi ono, Ne Paulugi yeiktaga kaimela logo ne Pauluyegi kiriweibek, kaiyagi ono.
16 Ei, yogo Setepana kiling i pugumakkawili nogo kaimela kapura nawilirau ma yeik purik ne keremareke.

17 Kilisigu ne kaimeliweki wezanelabek ono, kapura ngago wazonora kozak kaiweki logo yombanuwiligi ngago lewege kisi piliktaga ono kapura ngago mamokko iwakagi langai piliktaga, purik Kilisigu yengeleileige ibeng sa puragi kozanda yeik sawiya nelegi.
18 Keya nogo pilik kai purik peliktikki wiyeke, yaka ngago Kilisigu yengeleileige ibeng sa puragi kemenak ibengki puwiligu kisirik, Ngago pera lelewe ngagora, kisi kapura yongkambanu Anotogo yaliya wazayi puwiligu kisirik, Ngago pera Anotogi kozanda, kisi.
19 Purik Kapiya Walektikke wameik pelik kai,
Kangka yemanewili kisi puwiligi sawiyayeng nogo neneng ngelagi. Keya kangkayengko kola kisi puwiligi ngagoyeng nogo waliya yowiyagi, kai. *Isaya 29:14*
20 Tegi kangka yemanewiligu, Teni kangka yemane, kisi purik yeik ulaktikku keya waligeleyiwiligu, Teni loyengki iwaka, kisi purik yeik ulaktikku, keya teng peraga ngalik kela yongomo mizi puwili yeik ulakwiligu, purik yombanu yeikwiligi iwaka pura yeik ulak purik Anotogi iwaka purago walimiza legi.
21 Purik Anotogi kangka yemanebokko keriyarik ngabelakpekkewiligi kangkabokko Anotoyegi iwakagi langai ono, tegi Anotogo sawiyara ngago tonuwago kozak kisi logo nawiligu lelewe ngagora kisi puragi ngizi kumuli puwili pugu yaliya wazayagi sawiya.
22 Togo Yudawiliyegirik lelewe ngagora nobiyeng miza purik puwili pelik kisi legi, Teni watabi yemane Anotogo keke mizi nayengko pera wameikta mizi puwekke teni ngizi kumulagine, kisi legi. Keya Kirikwiliyegi lelewe ngagora nobiyeng miza purik puwili yombanuwiligu watabi mabiyengki soloyeng kozak yeiweki mizi wilibek kopong.
23 Kapura teni Kilisigu yengeleileige ibeng sa puragi langai kozak kisi logo purago Yudawili sisik miziweki keleyi keya Yuda onowiliyegirik purik, Lelewe ngago si, kisi.
24 Kapura Yuda keya Yuda ono Anotogo iza puwiligu pelik kisi, Kilisigu ibeng sa pura Anotogo kozang keya kangka yemane teni yaliya wazayiweki yawe miza pura, kisi.
25 Purik Anotogi ngago puwiligu lelewe ngagora kisi pura kangka yemane panuwiligiraga lewege keya Kilisigi ibenda kozandarau ono nobiyeng mizi pura yombanu mabuwiligi kozandaga kozang panura.
26 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili ini Anotogo izagine ini talik koyawili miza purikki kumuli. Iniyaga keremungke onowili watabi kolokngagono kilingwili miza, keya iniyaga keremungke onowili yeikyeng kilingwili miza, keya iniyaga keremungke onowili yombanuwiligu kumuliyengko kangka yemaneyeng kilingwili miza.
27 Kapura Anotogo pilik sawiya purik pugu iza puwiliyegi ngabelakpekkewiligu pelik kozak keliwili, Puwili yeik ulakwili, kapura pugu

yeik ulakwili iza logo kangka yemane pilik kumuliwili kumuli puwiligiyeng kokowa kani keleyiweki, keya Anotogo kozang onowili iza logo kozandago kola puwili pilik kumuli puwiligiyeng kokowa kani keleyiweki.
28 Ngabelakpekkewiligu pakela to meli ma kiyebuk mizi ma yeik ulakwili mizi puwili Anotogo iza logo ngabelakpekkewiligu yemanewili mizi puwili yeik sa wazayiweki.
29 Tegi nakkorau Anotogi wirege ngezebekyegi langai lewege kaiyagi ono.
30 Kapura Anotogo teni Kilisi Yisu kiling sawela wazayagiraga iza orowei wiriya logo Anotogo Kilisi Yisu tenigi kangka yemanebek kelemiya keya Kilisigu mizarikku teni Anotogi wirege pangkawili keya Kilisigu mizarikku teni kaile nayendau ono wazayawili keya Kilisigi ibendago teni kaileyengka wila wazayawili.
31 Tegi Kapiya Walektikke puwiligu ngago lang pobilik miza piyengki kumula,
Lewege kaiyagibok Yemizibokko miza piyengki lewege kaiyagirikki kai, miza. *Seremaya 9:24*

2

1 Ne ini ne kiling ngizi kumuliwili mabuwiliyegi kayimawekke Anotogi wameik pura kozak kaiyageya wizimowei ne ngago wirangaiyeng kaiya ono keya ne ngago iwakara kilimbokko kailik kaiya ono.
2 Nogo pilik miza purik nogo sawiyarik ne ini kiling wiziya puwekke ne Yisu Kilisiyegi keke kumula keya pi tenigi wiyeke yengeleileige ibeng sa purikki.
3 Ne ini kiling wiziyawekkerik ingegere nogoyau kozang ono keya kazimokko leli ula mela,
4 keya ne yombanu yeikwiligi kangkabek weiya logo kaiya ono logo ini keriyibene keleyiweki kapura Kung Walekpekki kozanda ngago nogoraga wiziya logo purikku ngago nogora Anotoyagara miza.
5 Purik ini ngizi kumuliweki purik ini Anotogi kozanda keriya kopong keya yombanuwiligi kangkabekki keriya ono kopong.
6 Kapura ne keya ne kiling Anotogi wameikta waligeleyi puwiligu wok mabiyeng yongkambanu Anotogi wameiktaga yemane sa puwiliyegi ngago iwakara kilindagi kozak yei mizi. Kapura tonuwa ngago iwakara kiling pura ngabelakpekke yolu puwiliyaga ma yombanu pewekke ngai yolu logo kozang puwiligira yeikki puwiliyaga weiya ono.

7 Ngago iwakara kiling tonugu kozak kisi pura Anotogo iwakara kiling sawiya pura logo purago teni Anotogi yereng ngaiwaktik kilindaga iza orowei kunagi. Anotogo pilik sawiya pura ulogorik liwik warara wizagoma, pugu ngabelakpek keremizagine were tenigi keremizara kele kapura.
8 Keya ngabelakke ngai puwiligi tepekka nakkorau Anotogi sawiya pura iwaka ono. Tamizeige puwili iwaka kesak puwiligu Yemizi tonugubek ngaiwaktik kilimbok yengeleileige uli kak ono.
9 Puwiligu lusuwei mizi pura Kapiya Walektikku pobilik kai purikki kiriwei,
Nakkorau keriyi ma kerewiya ono ma nakkorau lewagelagi miza ono piyeng Anotogo piyegi keli puwiligi kangkere miza wiya, kai. *Isaya 64:4*
10 Kapura Anotogo teniyegi piyeng kimeike kawela wiya purik Anotogo teniyegi kozak yeiweki Kung pugubek wezamela. Keya Kung pugubek watabi mabiyengki iwaka purik Kung pugubek Anotogi yengezege liwik panu piyeng mabiyengki iwaka.

11 Yombanu nak nakko kumula piyeng iwaka ono kapura kung
ngezebekkibokko kele pigi yungke piyeng iwaka. Kazing mabilikmekke
yombanuwili Anotogo kumulayeng lusuwei kapura Anotogi Kung
Walekpokko kele Anotogi kumulayeng iwaka.
12 Anotogo teni kung ngabelakpekkabek yana ono kapura Anotogo Kung
Walek pugubek teni yana logo pugu watabi yeik yana piyengki teni
iwakaweki.
13 Keya yombanu yeikwiligu waligeleyayengki kiriwei teni watabi yeik
yana piyengki kozak kisi ono kapura Anotogi Kung Walekpokko waligeleyayengko teni kisi keya Kung Walekpokko teni watabi ngizi kumbekki
yaniyengki teni kisi.
14 Keya yombanu Anotogi Kung Walekpektau onobok Anotogi Kung
Walekpokko wameik kai piyengki ei mizagi ono, purik pi, Pura lelewe
ngagora, mizi wilibek keya pi wameikta lusuwei, purik Kung Walekpekki
wameikta kimeike iwakagi purik piyegi Anotogi Kung Walekpek yolu purik
kele.
15 Yombanu Anotogi Kung Walekpek kiling puwili watabi mabiyengki
ngizirikki iwakagi kapura yombanu Anotogi Kung Walekpek kiling onowili
yombanu Anotogi Kung Walekpek kiling puwiligu mizi piyengki iwaka ono.
16 Ngago peyeng wameik purik teni iwaka, purik piyeng Kapiya Walektikke lende miza,

Nakkorau Yemizibokko kumula piyeng iwaka ono. Nakkorau Yemizibek
ngago managi ono, miza. *Isaya 40:13*

Kapura teni Kilisigu kumula piyeng kilingwili.

3

1 Keya ini ne kiling ngizi kumuliwili ne ini kiling wiziyawekkerik nogo
yombanu kumbekki langai yemane sa puwiliyegi kozak yei pilik nogo
iniyegi kozak yeiyageya wiziyagi langai ono, purik watabi Kilisigu waligeleyi
piyengkirik ini mandik songono yebili ni wezawili mizi legi, logo nogo
yongkambanu korik puwiligiyengko keli piyengki kiriwei mizi puwiliyegi
ngago yei pilik ini mabuwiliyegi ngago yeiya.
2 Watabi nogo iniyegi kozak yeiya piyeng mandik songonowiligu yebili
ni pilik. Piyeng ngeragi kozang piyeng kelik ono, purik ini pilik piyeng
weiyagirikki kangkere miza ono kopong, keya ini ngoluk kangkere miza ono.
3 Ini yolu purik ngoluk yongkambanu korik inuguyengko keliyengko
ngaiwili miza koyinda, purik ini kazing nakko miziyengki ma watabi
nakkiyengki yagolok kopong sisik mizi pumokko yolu keya ngalik kela
yongomo mizi wilibek. Tegi korik inuguyengko keliyengko iniyegi ngai purik
ne iwaka logo ini yombanu ngabelakpekkewiligu yolu pilik yolu.
4 Logo pilikta inigi tepekka nawiligu pobilik kisi puwekke walimizi, Teni
Pauluyegi kiriweiwili, keya nawiligu pelik kisi, Teni Apoloyegi kiriweiwili,
kisi. Tegi ini yombanu ngabelakpekkewiligu mizilik mizi purik nogo iwaka.

5 Togo ini nangki Apolo keya neyegi wiyeke ngalik kela yongomo mizi? Te
yeik Anotoyegi yawe miziyau kani keya Yemizibokko teyegi yawe miziweki
yanara te nakkorau mizi keya nakkorau mizi miza kopong ini Kilisiyegi ngizi
kumula.
6 Keya yombanuwiligu ngeragi ngeriyi pilik ne Anotogi ngagora kozak
kaiya, pulaga watabi ngeriya piyengki yombanuwiligu kalika kaimeli pilik
Apologo Anotogi yawera weiya logo mizi kuna kapura wok mabiyeng Anotogo ngago pugura yemane sibene kelemi.

7 Tegi yombanu ngagora ngeriyi puwili lewege ono keya yombanu Anotogi
yawera kaimeli puwili lewege onowiligu kapura Anoto ngagora yemane
sibene kelemibok kele lewegebokko.
8 Yombanu Anotogi ngagora ngeriyi keya yombanu Anotogi yawera
kaimeli puwili watabi menalikyengki yawe mizi yagenda logo nak nak pugu
miza piyengki pangka pangka Anotogo kanga managi.
9 Te, waligeleyi inuguyau Anoto kiling yawe mizageya koyimowei yawe
pugura mizi keya ini yawe yemane Anotogo yawe mizageya nalei kelik keya
ini i yemane Anotogo ngizi namak kelik.

10 Ne inigi tepekke Anotogi yawera solo mizawekkerik ne yombanu i ngizi
nak kelik logo Anotogi wazono pugu ne nanarago iwaka panu miza logo
imakki king panuyeng nogo wiya. Logo nawili nogo miza puraga weiya logo
mawiyarekka mizi yagonenda. Kapura mabuwili weik king panu piyengki
ngalege keriya koyimowei waberek ngizi kunagirikki kai.
11 Purik king panu yaka wiya piyeng Yisu Kilisibek logo nakkorau
mawinda king panu nak wiyagi ono.
12-13 Nogo iniyegi pelik yei, yombanu Anotogi yawera miziwili imak
ngiziwili kelikwiligu logo king panu piyengki ngalege Anotogi imak ngizi.
Logo yawe puwiligiragi ngizirik wok Anotogo yombanu ngagozak keleyag-
ibokko walimizagi. Keya wokpokko yezi yang keleyagiziktau putagi logo
yombanuwiligu miza piyeng yezizikku yang keleyagi logo ngizirik wal-
imizagi. Nogo ngago saweliweira kozak yeiweki. Tamizeige yombanu
imak ngiziweki mizibek watabi pobilikyeng, koliyeng, ma siliba, ma king
lewege panuyeng weiya logo imak ngizi purik mabura yezizikku i pugumak
waliyagi ono kapura tamizeige imak ngizibek watabi pobilikyeng yengelei
ma kuzingikyeng ma yengelei lekyeng weiya logo imak ngizi purik mabura
yezizikku i pugumak waliyagi.
14 Kazing mabilikmekke tamizeige nakko yawe Anotoyegi mizi kambe-
layeng Anotogi yezi yang keleyagizikku waliyi ono purik mabura Anotogo
pi kanga nara managi.
15 Tamizeige yezizikku yawe Anotoyegi mizi kambelayeng waliyi purik
pirau waliyi ono kapura Anotogo pi kangara managi ono. Pi ngezebek
kele paka ngalege wik wizagomagira weiyagi kapura pi yezizikku ngori kak
panu.

16 Pelik purikki keremareke mizi nagani, ini mabuwili Anotogi i walekmak
kelikwili, purik ini mabuwiligi yungke Anotogi Kung Walekpek yolu.
17 Tamizeige nakko Anotogi i walek pumak kaile kaile miza meli purik
Anotogo pilikpok kaile kaile kelemiya melagi, purik Anotogi imak walekmak
kopong keya ini makngeze puwili i walek pugumak.

18 Pobilik puragi kokowa nangezi mizi nagani, tamizeige inigi tepekka
nak pobilik kumuli, Watabi ngabelakpekkiyengki langairik ne kangka ye-
manebek kilimbek, mizi mabura pigi pilik kumuli pura wezamelagibokko
logo pulaga pi watabi paka ngalegeyengka kangka yemane weiyagibokko.
Pulaga piyegi langai yombanu Anotogi Kung Walekpek kiling ono puwiligu
pelik meiyagi, Pi lelewebek, meiyagi kapura Anotogi wiregerik pi kangka
yemanebek kilimbek.
19 Purik Anotogo pobilik piyeng yombanu yeik ngezewiliyegi, Kangka
yemanewili, mizi puwiliyegi Anotogo puwili lelewewili kai. Purik Kapiya
Walektikku pobilik kai pelik,

Anotogo Yombanu kangka yemaneyeng kiling puwiligu watabi mizi
piyengko ngezewili neneng ngelibene keleyi, kai. *Yop 5:13*
20 Keya Kapiya Walektikke ngago lang narikkurau pobilik kai,
Yombanuwiligi kangkayengko kumuli piyeng yeik ulak purikki Yemizibokko
iwaka. *Ingi Sam 94:11*
21 Tegi yombanu inigi ngai keremiza puwiligu mizi piyengki lewege kisi
nagani, Watabi piyeng mabiyeng Anotogo weik ini yana.
22 Ne, Paulu keya Apolo keya Pitarau Anotogo iniyegi saweliweki yana.
Keya ngabelakpekke piyendau keya wik yolu purarau keya ibengki purarau
iniyegi saweliweki iniyegi yawe mizi, keya mabek lewagela wali piyeng keya
wangki lewagelagi piyeng mabiyeng inuguyeng.
23 Keya ini Kilisigi yongkambanuwili keya Kilisi Anotogibek.

4

1 Togo te Kilisiyegi yawe mizi keya Anotogi ngago liwik wameik puragi
ngaiyau purikki ini teyegi langai iwakagirikki kai.
2 Keya ngaiwili yombanu mabiyengki waberek ngai koyimowei ngaibokko
miziweki kaiya piyeng mizi wilibekwili purik ini iwaka.
3 Ini ma nawiligu ne watabiyengki pangka ngai wiziya ma yeik mizarikki
pakeli purikki ne yangeze ono, purik yombanuwiligu kumuli piyengko ne
pangka ngai wiziya ma yeik miza purik kisagi ono. Ne makngezegorau ne
makngezeyegi kaiyagi ono.
4 Iniyegi ne ngagora kozak yeiyawekke nogo kokowa nayeng miza ono ma
talik miza purik kangka nogobekkarau kai ono, kapura purikku kai purik
nerau kokowa nayeng miza ono kai yagenda ono. Yemizibokko neyegi ne
talikpek mizi yagenda.
5 Tegi Yemizibek waze yo ono wizigeya ngezangai yombanuwiliyegi pok
pilikpek keya pek pilikpek mizi wak. Pugu yombanuwiligi wilek kangyengki
yungke liwik wiziya piyeng kawela wiyagi keya ya puwiligiyengke miziweki
kumula yolu piyendau. Pulaga puwekkerik Anotogo nak nak pugu miza
piyengki wazono mei kai kunagi.

6 Mena ini ne kiling ngizi kumuli puwili inigi wiyeke ne keya Apoloyegi
langai yang miza logo teyaga pobilik kai puragi solorik ini iwakaweki,
Kapiya Walektikke lende miza piyengki kiriwei mizi. Pulaga ini Anotogi
waligeleyiwiliyaga nakyegi lewege kisi keya nakyegi kiyebuk nelegi.
7 Ini taliktikki wiyeke lewegewili mizi? Nakkorau iniyegi, Ini lewege
keya nawili kulengke, kaiya ono. Watabi inigi piyeng mabiyeng Anotogo
yanayeng logo Anotogo piyeng mabiyeng yana wizigeya nangki ini ngereke
pelik kisi, Teni makngezewiligu peyeng miza.
8 Ini pelik kumuli wilibek, Teni Korinti yongkambanuwili weik Anotogo
watabi yani piyengka keremungke weiya. Teni kazing kumbekki lewengke
mawinda nayengkirau kelagi ono. Keya aposolowiligu teniyegi waligeleyi
puriktau ono teni weik Anotogo yereng ngai puraga King Ngai wezawili
yolu. Tamizeige ini Anotogi wirege King Ngai wezawili yolu kesak purikki
ne wilikki, purik tamizeige ini king ngai purik teni aposolowili wilikki logo
ini kiling ngai koyagi.
9 Kapura nogo kumularik Anotogo teni aposolowili tung kulengke pa-
nurik yana. Purik teni yombanu nawiligu mele yowa logo pelik yeiya
puwili kelikwili, Tonugu ini ibeng sa wazayagi. Teni yombanu angela paka
ngalegewili keya yombanu ngabelakpekkewiligu mawiyarek pakela yolu
keya songomeiya yani puwili kelikwili.

10 Purik yongkambanuwiligu teniyegi langai pelik kisi, Ini lelewewili kisi
purik teni Kilisiyegi langai kozak kisi legi. Kapura ini ini makngezeyegi
langai pelik kumuli, Teni kangka yemane purik teni Kilisigiwili kopong,
mizi. Yongkambanuwiligu teniyegi langai pelik kisi, Ini kozang ono. Kapura
ini ini makngezeyegi langai kumuli, Teni kozang, mizi. Yongkambanuwili
tonuwayegi kumbak kapura yeik inuwagiyeng yongolok mei.
11 Teni Kilisiyegi langai kozak kisageya koyarik kang kolokngagono yagasi
mizi keya kai wikki ibeng sa. Kang nayeng wakiyagiyengki yeik koya.
Yongkambanuwiligu teni yelawiyi keya miza. Tenigi yereng ngizi nararau
ono purik teni wei kang keya mizi wilibek logo perik teni ngoluk mabilik
mizageya koyinda.
12 Teni yawe kozang miza logo korik teni makngezegiyengki ngaiweki.
Yongkambanuwili tonuwayegi kaile kisiwekkerik teni puwiliyegi saweli.
Puwiligu teni ngangang keleyi keya kuneng yani purik tonuwa pilik piyeng
yelakkelek wagelageyara ngagoluk yolu.
13 Puwiligu tonuwayegi ngago kaile kisi puwekkerik tonuwago puwiliyegi
ngago wazonoyeng kanga yei. Ngabelakpekkewiligu teniyegi langai kumu-
larik teni sobozoboyeng kelik keya teni yeik ulaktikyeng, mizi logo weik pilik
kumulageya koyinda.

14 Ne peyeng lende mizi perik iniyegi pakela to meliweki ono kapura ini
nogo keli negi yango keya marekngangwili kelik nobiyeng miza puwiliyegi
waberek panu yeiweki.
15 Tamizeige iniyegi waligeleyi kolokngagono panugu Kilisiyegi langai
waligeleyi puriktau, ne wamenak kele inigi mango wezabek, purik ne An-
otogi ngago wazonora kozak yeiyawekke ini solo Yisu Kilisiyegi ngizi kumula
kopong.
16 Tegi ne iniyegi kelegele yei logo ini nogo mizayengki yang kiriwei
miziweki.
17 Piliktikki wiyeke ne Timoti iniyegi wezameli puloge. Pi negi marekpek
nobiyeng mizabek logo nogo kelibek, purik nogo piyegi Yisuyegi langai
kozak meiya logo pi Yemizibekyegi ngizi kumula legi. Keya Timoti Yemiz-
ibekyegi ngizi panu kiriwei mizageyabokko. Keya ne Kilisiyegi sawelara
wizimowei Kilisigi kazing wikmekke yolu keya nogo kongkirigesen Yisuyegi
ngizi kumuli nalaga nalege wawere uli mizi puwiliyegi waligeleyi puragi
pugu kozak kai penangai.
18 Iniyaga nawili lewege kisa meli logo pelik kisi, Paulu teniyegi lewa-
girikki kazi, kisi.
19 Kapura ne nguk namizi iniyegi keriyiweki lewagi tamizeige Yemizi-
bokko keli purik logo lewege puwili tawili miza purik ne makngezego keriyi-
weki keya puwili yeik ngago yeiktikyengko kisiwili ma wameik Anotogi
kozanda warawili miza purikki keriyiweki.
20 Anotogo yongkambanu puguwiligi yungke ngai pura yeik ngago yeik-
tikku ono pura Anotogi kozandagi ngaige yolu pura.
21 Tegi ne lewawekke inugu keliyengki kumuli. Ne iniyegi wizalebek
kiling lewagi ma ne iniyegi ya kuzigera keya kelira kiling lewagi? Legi ini
makngeze pangka pangka mizi logo ne iniyegi kelira kiling lewaweki.

5

1 Ini tepekke pulogo lewagelageya piyengki langai mamok iniyegi kozak
keli kani. Inigi tepekka nawili kazing kaile yongkambu mizimokko mizi
kani. Logo purik korowali panu logo ngizi kumuli ono puwiligurau mizi

ono. Inigi ngizi kumuli wawere ula puwiligi tepekka yombanu nak pigi
mangobekki yongokpumele weiya logo yolu kani.
2 Tegi ini nangki lewegewili mizi? Ini ingkisi kakwili kani. Pulagarik
yombanu yaka pilik mizabok inigi tepekka kang wezameli kakpek kani.
3 Neyegirik korikwekkerik ne iniyaga koweige yolu kele kapura kung no-
gobek ini kiling pulogo yolu. Keya Yemizi tonugubek Yisugi kozandago miza-
gewiyege ne pulogo ono kapura pura mizabokyegi weik talik kelemiyagi
miza purikki nogo kumula.
4 Purik ini Yisu Kilisi Yemizi tonugubekki yeiktaga wawere uli puwekke
kung nogobek ini kiling wiziyagi keya Yemizi tonugubek Yisugi kozandarau
ini kiling wiziyagi logo puwekke
5 yombanubok Sadangyegi miza managirikki kai logo Sadangko korik
puguwek neneng ngela wizigeya wok Yemizibek yogibokko kung pugubek
yaliya wazamiweki.

6 Inugu ini lewege mizi purik pangka ono. Ngeragi Yis meirikku miza-
gewiyege iwing palewarik yemane si pilik korowaliyeng inigi tepekke ye-
mane sagi tamizeige korowali pilik piyeng wizi pani mizi purikki kumuli.
7 Ini yaliya wazayagine were inugu kaile miza logo yis wezarik yemane
si kang piyeng wezamelizo logo ini palewa yisriktau ono purik kelikweki.
Purik ini wameik pangka panu keya purik Kilisi liyeng memeng Pasobaragi
pumok kelik pok tenigi wiyeke ibeng sa legi logo kaile tonuguyeng tumuli-
weki.
8 Tenigi Kilisiyegi sawela yolu pura ngeragi yemane miza nira kelik logo
teni korowali kaile tonugu nalangai nalangai mizi piyeng wiyiweki mabilik
Yudawiligu Pasobara nawekke perekyengke yisyeng wiya mabilik. Logo
tenigi yolu puraga teni ngizi miziweki keya wameik kisiweki.
9 Nogo kapiya ulogo miza purikke ne pelik kaiya, Yombanu kazing kaile
yongkambu mizimokko mizi puwili kiling kabengmek mizi nagani, kaiya.
10 Nogo kai purik ngizi kumuli ono yongkambu mizi puwili ma watabi
nakki piyengki ngora keli puwili logo king menalege yawe naraga wawiya
piyengka ngowei puwili ma anoto ikuyogorikwiligi kungyengki inge laliyi
keya ngago yei mizi puwiliyegi kai ono. Pilik puwekkerik ini ngabelakpek
wiyagi.
11 Kapura nogo iniyegi pelik kai yagenda, pobilik kaibok kiling kabengmek
mizi nagani, Ne ini kiling Kilisiyegi ngizi kumulibek kai, kapura tamizeige pi
yongkambu mizi ma watabi nayengki ngora keli ma anoto ikuyogorikwiligi
kungyengki inge laliyi keya ngago yei mizi ma yombanuwiliyegi ngago kaile
yei ma kai nameli kang keya mizi ma ngowei mizi purik, pilikpok kiling
kabengmek mizi nagani. Pilik puwili kiling menalege ngeragi ni nagani.
12 Yaka ngizi kumuli onowiliyegi pi talikpek keya mizi pura watabi
nogoyeng ono. Kapura ini wawere ula puwekke Kilisiyegi ngizi kumuli
puwiliyegi pi talikpek keya mizi pura kele watabi inuguyeng.
13 Anotogo ngizi kumuli ono puwiliyegi pi talikpek keya mizi. Kapiya
Walektikke pelik kai purikki kumula, Inigi tepekka korowalibok kang weza-
meli.

6

1 Ni Yisuyegi ngizi kumuli nakyegi ngago narawekkerik talik miza logo ni
kazi namizi wizimowei kele ngereke, panga loraga, kuna logo Yisuyegi ngizi
kumuliwiligu yaliyaga tak pangka kai mizagirikka ngereke ngizi kumuli
onowiligu ngagozak yaligira kebangkeliweki kunagi.

2 Pobilik purikki kumulagirikki kai, kalike purik Yisugi puwiligu ngabelakpekkewiligi ngagozakta kerewiyagi legi nangki watabi marek songono ngabelakpekke pilik piyeng ini ini makngezegi tepekke kozak kelagi langai ono.
3 Teni ngizi kumuliwili kalike angelawiligi ngagozakta kerewiyagiwili purikki kumulizo. Legi inigi ngabelakpekke pelege kuneng pilik piyeng ini pangka kozak keli keya mizagi langaiwiligu.
4 Tegi ini kuneng pilikyeng kilingwekke nangki Yisuyegi ngizi kumuliwiligu ngizi kumuli onowili mizi puwiliyegi ngagozakyeng puwiligu kerewiyiweki kang.
5 Ini pilik mizi purikki kendek ono. Ini ngizi kumuliwiligi tepekke yombanu kangka yemane yaka kunengyeng kilingwekke ngago kerewiyagi nawilirau koyinda.
6 Kapura pilik purik segeya ini ngizi kumuliwiligi tepekka nawili ngagozaktaga taberek mei logo ini ngizi kumuliwiligi tepekka nawiliyegi mele yowi nangaiweki pulaga ngizi kumuli onowiligu kuneng puwiligiyengki kerewiyi.
7 Wameik yaka ini makngezegi tepekke nakko nak ngagozaktaga miza orowei kang purikku walimizi purik inuwagi wawere ula purikke kokowa narik wizinda. Nangki nakko kaile kaile mizi mabura miza meli peli pani mizara ngai yuke yolu ono? Keya nangki iniyaga ngowei peli pani mizi ono?
8 Nawiligu iniyegi kokowa mizagi purikki ini wilik ono segeya ini makngezego nawiliyaga ngowei mizi keya kokowa mizi logo ini kiling ngizi kumuliwiliyegi ini pilik mizi.
9 Yongkambanu korowali mizi puwilirau yereng Anotogo ngaigi puragi kangki ono purikki kumulagirikki kai. Nawiligu ini ikuyogorik keleyi pani mizi nagani, purik yongkambanu pilik puwili kazing kaile yongkambu mizimekke mizi puwili keya anoto ikuyogorikwiligi kungyengki inge laliyi keya ngago yei mizi puwili keya nak ma namelegi kerekpubek ma yongokpumele kiling iwek kola mologabok ma kazing yombu neyau kazing yongkambu mizimekke mizi puwili,
10 keya ngowei puwili keya nakki piyengki ngora keli mizi puwili keya kai nameli keya mizi puwili keya yongkambanuwiliyegi ngago kaile yei mizi puwili keya king menalege yawe naraga wawiya piyeng ngowei puwilirau Anotogo yereng ngaigi puraga kiliya yabelagi ono.
11 Inigi tepekke nawili koka pilikyeng miziwili kapura inigi Kilisiyegi sawela purikku keya Anotogi Kung Walekpokko kaile inuguyeng kaigesawili keya ini Anotogi yongkambanu kaile nayendau onowili keya Anoto kiling pangka wazayagiwili.

12 Ini pelik kisi wilibek, Anotogo mizi nagani kaiya ono piyeng mabiyeng ne mizagi logo nogo pilik mizi purik pangkarikku, kisi. Ei, kapura watabi nayeng teniyegi saweli ono yengko. Nogo pelik kai, Ne watabi nangaiyeng miza piyeng mizagirikki pangkara nana kapura ne mizagirikki pangkara nana puriktau ne kiyebukki tamizeige nogo kumularik piyengko ne kozang kebangkela wizigeya ne wila melagi keliweki pangka wila melagi ono mabura.
13 Keya ini pelik kisi wilibek, Ngeragiyeng ya tonuguyengkiyeng keya ya tonuguyeng ngeragiyengkiyeng, kisi. Ei, kapura pilik mizi kanda purik Anotogo ya tonuguyeng keya ngeragiyendau yeik sa wazamiyagi legi yawe ngeragi ni pura yemane nara mizi nagani. Korik tonuguyeng kazing kaile yongkambu mizi pumokkowekiyeng ono kani, segeya korik tonuguyeng

Yemizibekyegi yawe mizagiyeng keya korik tonuguyeng Yemizibek ngezebokko pangka sagiyeng.
14 Anotogi kozandago Yemizibek ibendaga ngereke wik yangalekta wazamiya keya pugu mabilik kozang pugurago teni ibengwili wik yangalekta wazayagi.
15 Keya korik inuguyeng Kilisigiyeng purikki keremareke mizi nagani, tegi korik tenigi Kilisigi puwek weiya logo yongok kazingke namele kiling sawelagi? A'a', piliktau ono.
16 Keya kazing yongkambu mizimekke yombanu yongok kazingke namele kiling korik puguwek sawelabok weik yongok kazingke pumolo kiling korik wamenawek purikki keremareke mizi nagani. Purik Kapiya Walektikku kimeike pelik kai, Piyau weik wamenakweki, kai.
17 Kapura yongkambanu Yemizibek kiling saweli puwili weik pi kiling kazing kumbekki lewengke wamenakwili.
18 Piliktikki wiyeke ini kazing kaile yongkambu mizimokka kazi kunagirikki ne kai yagenda. Kaile mabiyengko wilek kang nugubek kaile kaile kelemiya meli kapura kazing yongkambu mizi pumokko wilek kang nugubek keya korik ni makngezegiwektau kaile kaile kelemiya meli.
19 Keya korik inuguyeng Kung Walek Anotogo ini yanabokki i walekyeng purikki keremareke mizi nagani. Korik inuguyeng inuguyeng ono kani.
20 Anotogo ini watabi yemane panuyengko weiya. Tegi korik inigi puwek mabuwekko Anotogi yeikta yongolok mei purik korikwek puguwek legi.

7

1 Ne weik kapiya inugu ulogo miza nana purikke lende miza piyengki ngago kangayeng miziweki. Tamizeige Yemizibekki wiyeke ini yombu keke yoluweki keli logo yongok namele kilindau iwek kolagi ono mabura pura wazono.
2 Kapura ini kazing kailemekke miza nelegi purik kolokngagono yongok nawili kiling iwek koli logo kazing kaile yongkambu mizimekke mizi legi ini yombanuwili nak nak yongok ngezebekkimele wei keya ini yongokwili namele yombu ngezemelegibek wei mizi.
3 Keya yongokpanu namelegi kerekpubek kazing weiyawiligu yongkambu mizimokkorik korik puguwek yongokmeleyaga kazi warara wiziyagi ono keya yongokmelerau mabilik yombubekyaga korik puguwek kazi warara wiziyagi ono.
4 Yombanu nakki yongokpumelegi korik puwek ngezemelegiwek ono, puwektau yombubekkiwekko keya kazing mabilikmekke yongok namelegi kerekpubekki korik puwek ngezebekkiwek ono, puwektau yongokmelegiwekko.
5 Yombanu nak yali yongokpu kazing yongkambu mizi pumok wiya wazami nagani. Piyaugu kazing pumok wiya wazamiyagirik tamizeige piyau mabiyaugu pelik kisa logo ei miza purik, Towa tek narik wiya wazamiya logo koyagi logo towa watabi nayengki waberek miziweki. Kalike korik piyaugiyau ngereke menalege saweli pani logo Sadangko piyau kangka kaile yani onoweki purik piyaugurau korik piyaugiyengka keli piyengki pangka ngaigi ono legi.
6 Ne ini yongkambu weizo kai ono kapura weiweki mizi puwiliyegi ne pangka kai yagenda.
7 Eiye, yongkambu mabuwili nogo yeik yolu pilik yongkambu wei ono yeik yolugi pe, kapura nak nak Anotogo kozang nalik manabek kiling koyinda.

Anoto nawiliyegi yongok namele ma yombu nak mana keya Anotogo nawiliyegi yongok namele ma yombu nak mana ono.

8 Ne weik yongkambu weiya onowili keya yongok komatewiliyegi pelik yei, Nogo yeik keke yolu pilik puwili yolu purik puwiliyegi wazono.
9 Kapura tamizeige korik puwiligiyengko keli piyengki puwili ngaigi langai ono mabura puwili yongkambu weiyagiwiligu, purik korik puwiligiyengka keliyengko puwili wok mabiyeng ngorageya purik segeya yongkambu wei purik pangka legi.

10 Ne ngago pera yongkambu weiya puwiligu miziweki kozang yei kapura nogo keke kai ono Yemizibokkorau pelik kozang kai, Yongokpanu namelerau pigi kerekpubek wezami kangki ono.
11 Tamizeige pi pilik mizi mabura pi ngereke yombu nak weiyagi ono kapura kerekpu kiling ya wamenara koyimowei ngereke menalege yolugi purik kele. Keya yombu nakko yongok pugumele wezamelagi ono.

12 Keya Yemizibokkorau ono ne makngezego kele yongkambanu nawiliyegi yeirik pelik, Tamizeige yombu Kilisiyegi ngizi kumuli nakki yongokpumele Kilisiyegi ngizi kumuli onomele logo tamizeige pi keya pigi kerekpubek menalege yolu purikki pi wilik mabura pi pigi yongokpumele wezameli nagani.
13 Tamizeige yongok Kilisiyegi ngizi kumuli namelegi kerekpubek Kilisiyegi ngizi kumuli onobek logo pi keya pigi yongokpumele menalege yolu purikki pi wilik mabura pi pigi kerekpubek wezameli nagani.
14 Purik yombu Kilisiyegi ngizi kumuli onobok pigi yongokpu Kilisiyegi ngizi kumuli pumolo kiling Anotogo piyauyegi saweliragi yungke wilik kagowing yolu, keya yongok Kilisiyegi ngizi kumuli onomolo pigi kerekpu Kilisiyegi ngizi kumulibok kiling Anotogo piyauyegi saweliragi yungke wilik kagowing yolu kopong. Tamizeige pilik ono mabura piyaugi yango keya mareknganwili Kilisiyegi ngizi kumuli ono koyagi. Kapura pilik legi piyaugi yango keya mareknganwilirau Anotogo morokyegi saweliragi yungke wilik kagowing yolugi logo Kilisiyegi ngizi kumulagi langai.
15 Kapura tamizeige yongkambu Kilisiyegi ngizi kumuli ono namele keya nakko pelik kaiyagi keli purik, Ne negi kerekpu Kilisiyegi ngizi kumulibek ma ne negi yongokpu Kilisiyegi ngizi kumulimele wezamelagi, kaiyagi keli purik mabura pilik mizi pani. Pilik piyengki purik mabura yombu ma yongok Kilisiyegi ngizi kumuli mologabok pilik mologabokyegi wizei meiyagi ono purik Anotogo kelirik pigi yango keya mareknganwili kazing kuzigeragamekke menalege yolugi purikki keli legi.
16 Purik yongokpanumele tamizeige pigi kerekpubek yolu purik pi kaileyengka yaliya wazamiyagi ma yeikki miza purik pi lusuwei. Keya yombanubek tamizeige pigi yongokpumele yolu purik pi kaileyengka yaliya wazamiyagi ma yeikki miza purik pi lusuweigi legi.
17 Kapura nak nak Anotogo kozang manabokki pangka pangka yolu keya Anotogo izawekke koya mabilik koyagiwiligu. Pera nogo kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli wawere uli mizi puwili mabuwiliyegi kozak yei mizira.
18 Pelik, tamizeige yombanu nak Anotogo mizawekke weik ulogo puwiligu yombu korikwekki korik ngalegewek ngelabek mabura mak, Ne Yudabek, kai purik wameliweki mizi nagani. Keya tamizeige yombanu nak Anotogo mizagine were ngoluk yombu korikwekki korik ngalegewek puwiligu ngela onobek mabura puwiligu pi ngelagirikki mizi nagani.

19 Purik, yemane panurik Anotogo ngago miziweki kaiya piyeng kebangke-
lara yolu purik. Yaka yombu korikwekki korik ngalegewek ngela ma ngela
ono miza purik yeiktikku.
20 Yongkambanu mamok Anotogo puwili izagine were koya mabilik koyi-
weki.
21 Ni Anotogo nizawekkerik ni yombanu ngai nakko kingyengki ngane
weiya wizigeya piyegi yeik yawe mizageya ma? Mabura purikki ni kuneng
nanibene kelemi wak kapura ni wok nakka yombanu yeikpek keleni mabura
weik yeik kune.
22 Purik yombanu ngai nakko weiya logo were pilik wiziyawekke Anotogo
mizabok Yemizibekki yombanu weik kaileyengka wila wazamiyabek, keya
kazing mabilikmekke were yeik wiziyawekke Anotogo mizabok weik Kilisigi
yombanu weiya logo yeik piyegi yawe mizibek.
23 Anotogo watabi yemane panuyengki ngane ini weiya tegi yombanu
yeikwiligu ini weiyawili miza yolu wak.
24 Tegi ini ne kiling ngizi kumuli puwili teni Anotoyegi mereke yoluweki
keya Anotogo teni izawekke tonugu yawe mizageya koya piyeng mizageya
koyiweki.

25 Ne weik inugu mabilik nara nguk neiya puragi kangayeng yeiweki.
Yongkambu keke ngoluk yongkambu wei nangai puwiliyegirik talikki?
Neyegirau Yemizibokko ngago inugu miziweki neiya nara ono kapura nogo
kumulayeng ne kozak yeiyagi. Nogo kai piyengki ini ngizi kumuli purik
pangka, purik Yemizibokko neyegi yalek miza legi nogo kai piyeng wameik
purik ini iwakagirikki kai.
26 Nogo kumularik ngabelakpekke kuneng mabek yolu peyengki wiyeke
legi ini yongkambu wei ono pilik yolu purik wazono.
27 Tamizeige ni ulogo yongok weiya ma yombu weiya mabura piliktikki
wiyeke yombu nugubek ma yongok nugumele wezameli nagani. Kapura
tamizeige ni yongok wei ma yombu weiya ono mabura teng peraga nguk
namizi yongkambu weiyagirikki mizi nagani.
28 Kapura ini yombuwili teng peraga mabilikka yongok weiweki mizi
mabura purik pangka. Keya yongok keke namele teng peliktaga yombu
wei purik kaile ono. Kapura yongkambanu wei puraga kuneng nayendau
wiriyagi logo ini piyengko wiregawerege yelagi purikki ne kiyebuk.
29 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili nogo kai purik Anotogo piyegi yawe
miziweki teng yana pura ngerewalektikki ne kai yagenda. Perikka mabuwili
Anotogo keliyeng were wiyi keya ngezewiligu keliyeng kalike wiyiweki keya
ini yombu yongok weiya puwili yongok inuguwiligu inigi kang Anotoyegi
yawe mizagi purik waliya nagani. Kang purik yeik tiya wizi pani.
30 Ingkeya ngabik mizira ma wilik kagowinda ma watabi wawiyi purago
kang Anotoyegi yawe mizagi purik waliya nagani.
31 Yombanu ngabelakpekki watabiyengki wok mabiyeng mereke yolu
mizibok watabi piyengko piyegi ngai nagani segeya pi Anotoyegi yawe
mizagibokko, purik ngabelakpek weik yeikkiweki mereke.
32 Inugu mizi piyeng mabiyengke ini kumula meli nariktau ono purikki ne
keli. Yongok weiya onobok Yemizibekki yawera mizi keya Yemizibek kang
tamekke wilik kagowing kelemiyagi miza purikki kumuli penangai.
33 Kapura yongok weiyabokkorau pilik mizagi ono, purik pi pigi yon-
gokpumele talik wilik kagowing kelemiyagi miza purikki kumuli penangai.
34 Pugu keliyeng sanga miza. Kazing mabilikmekke yombu wei
pumolorau. Yombu weiya ono pumolo kang tamekke korik puguwek keya

wilek kang pugubokko Yemizibekki yawera mizagi miza legi mizi. Kapura yombu weiyamele i keya yawe keya piyeng yombubek wilik kagowing kelemiyagiyengki kumuli.

35 Ne iniyegi sawelagirikki wiyeke ne pilik kai. Ne ini waliwei keleyi ono. Segeya ini pangka piyeng mizi keya wilek kang inuguyeng mabiyeng Yemizibekyegi yawe miziweki tiya managi purikki ne keli.

36 Tamizeige yombanu nakko kumularik yongok keke pugu weiweki sawiyamele yongok kerek siweki mizi kang keya keli yemane pumoloyegi pura kusa wiyagi langai ono legi pugu kumulirik piyau weiyagi mabura pilik mizi pani. Yongkambanu wei purik kaile ono.

37 Kapura yombanu ngezebokko kumula logo piyegirau kuneng keli ono keya keli pugurago ulumowei kelemi onobok logo yongok weiyagi ono kaibok Yemizibekyegi yawe mizagirikki wiyeke wilek kang tiya maniweki pilik miziboktau mak pangka mizi yagenda.

38 Logo yongok kekemele weibok pangka yamizinda kapura yongok wei onobok pangka panu yamizinda.

39 Yongokpanu namelegi kerekpubek wik yolu purik pi pi weiyara yolugimologo. Kapura pi ibeng purik pugu kelibok pi wei purik pangka kapura pi Yemizibekyegi sawelabekweki.

40 Kapura kumula nogoragarik pi yombu wei ono purik pi wilik kagowingki. Keya nogo kumulirik ne pilik kai purik kangka wazono Anotogi Kung Walekpokko nanibokka.

8

1 Ne weik ngereke inugu ngeragi anoto ikuyogorikwiligi kungyengki yana piyengki langai neyegi lende miza piyengki ngago kangayeng kozak yeiweki. Ngago puragirik nak nakko kumula pura pangkara mizi. Keya mabiyengki iwakabek, mizi purikku teni yeikta kilingwili mizi kele, kapura ngizi kumuli wawere ula puwili kazing kumbekki lewengke yemane sagirik kazing nakko nakyegi keli puluwengko.

2 Tamizeige yombanuwiligu, Teni mabiyengki iwaka mizi, purik puwili ngoluk kazing Anotogo watabiyengki iwakaweki keli pumok puwili lusuwei.

3 Kapura tamizeige yombanuwili Anotoyegi keli mabura Anoto puwili puguwili purik pi iwaka.

4 Togo weik piliktikki talik mizagi? Teni anoto ikuyogorikwiligi kungyengki wata waberek miza piyeng nagi ma yeikki? Tonugu kung narik anoto ikuyogorikpek kisi puwekkerik teni wameik kisi purik teni iwaka. Anoto wamenakpek Anoto purik teni iwaka.

5 Tamizeige paka ngalege keya ngabelakka pelege watabi kolokngagonoyengki Yisuyegi ngizi kumuli onowiligu pelik kisi, Piyeng anotowili, kisi, logo wameik puwiliyegirik anoto kolokngagono keya yemizi kolokngagono,

6 kapura teniyegirik Anoto wamenak, Pok tenigi Mango watabi mabiyengki solorik keya teni pigi wik yolu. Keya Yemizi wamenak, Yisu Kilisi kazing watabi mabiyeng lewamek keya kazing tonugu yolu pumok.

7 Kapura nawili watabi piyengki lusuwei. Puwiligu kumulageya koyimarik anoto ikuyogorikwiligi kung piyeng wik yolugiyeng mizageya koyima. Logo puwili weik Yisuyegi ngizi kumuli pewekke puwiligu ngoluk kumularik ngeragi anoto ikuyogorikwiliyegi yana piyengka ni purikku puwili kaile mizi keleyi. Togo puwili kazing kumbekki lewengke kozang ono kopong puwili wata pilikyeng ni purik puwili kumula meli.

8 Kapura ngeragiyengko teni Anotogi ngezege iza orowei lewa ono purik
ini iwaka. Purik tamizeige teni wata pilikyeng ni purik keya teni wata pilik
piyeng ni ono purikkurau teniyegi saweli ma ngangang yanagi ono. Logo ini
wata piyeng ni ma nani purik watabi inuguyeng.
9 Kapura ini wata piyeng ni puwiligu Kilisiyegi ngizi kumulira kozang ono
pilik puwili kaile mizibene keleya nelegi waberek panu.
10 Purik tamizeige Yisuyegi ngizi kumulira kozang onobokko ini watabi
piyengki iwakawiliyaga nak i anoto ikuyogorikwiligi kungyengki inge laliyi
keya ya kumuli mizimakke nageya wizilege keriya purik, pugu kumularik
kaile kele kapura pi anoto ikuyogorikwiligi kungyengki wata yana piyeng
nagi.
11 Logo yaka kozang onobok nugu ni watabi piyengki iwaka kai purikku pi
neneng ngeli. Kilisi pigi wiyekerau ibeng sabek kani.
12 Logo piyegi pilik kelemi purikku ni pigi ngizi kumuli kozang ono pura
kaile kaile kelemi yagenda logo Kilisiyegi kaile mizi yagenda.
13 Tegi tamizeige nogo niyengko mizagewiyege nak kaile mizi purik ne
mawinda wata nagi ono logo pi kaile mizibene kelemiyagi onoweki.

9

1 Ne yeikpokko nerau nakko nani onobokko. Ne Yisugi ngagora oroweibek
logo Aposolobek meibek purik nogo Yisu Yemizi tonugubek pakelarikki
wiyeke. Keya ini yawe negi Yemizibekyegi puragi ngizirik.
2 Neyegi nawiligu aposolobek mizi ono kele kapura ne ngoluk iniyegi
aposologibokko. Ini makngeze inigi Yemizibekki yungke yolu purago miza-
gewiyege ne ngizi aposolobek mizi.
3 Logo neyegi kisi puwiliyegi nogo kanga yeira pura.
4 Ma negi pangka nararau ono? Nogo yawe mizi puragi ngane inugu ne
ngeragi keya kai wik nanagi purik pangka ono ma talik?
5 Ma ne yongok ngizi kumuli namele weiya logo miza orowei ne kiling
kelemi kangki logo kongkirigesendikku pi king managine yaka aposolo
nawili keya Yemizibekki sakwili keya Pitago mizi pilik mizi purik pangka ma
talik?
6 Ma ne keya Panabas te makngezego miziyengki ngaige yolugiyau?
7 Ami takko watabi ngezebekkiyengki amiragi yungke king wezameli keya
miza? Yawe ngeriyi tak ngezebokko ngeriya piyengka ngeragi ni ono? Keya
liyeng kauwiligi mango tak kau ngezebekkiwiligi yebili kolok piyengka ni
ono?
8 Peyeng watabi wok mabiyeng miziyengkayeng kapura nogo Kapiya
Walektikka ngoluk kolokngagono yanagi.
9 Anotogi lo Mosego lende mizayengka tonugu meirik pelik,
Liyeng pulumakau yawe mizagimek iwingyengke yawe mizi puwekke
iwingyeng nibene kili pugura tariyi nagani. *Utoronomi 25:4*
Anoto pilik kaiya purik liyeng pulumakau yawe mizagiwiliyegi kumula
wizimowei ma?
10 Pi pura teniyegi kaiya wizinda kani? Ei, pura tenigi lende miza purik
yokoribek yokori keya wawiyibek wawiyi puwekkerik piyau piyengka wale
narik weiyagirikki kumula koyimowei yawe mizagiyaugu legi.
11 Logo kazing mabilikmekke tonugu kazing kumbekki lewengke ngeragi
wazonoyeng yani legi korik tonuguyengki ngeragi keya pulangai piyengka
inugu teni yani purik pangkarikku.
12 Te Panabas iniyaga wei purik pangkarikku, purik iniyegi ngago wa-
zonora kozak yeiyawili iniyaga weiya kapura te iniyaga weiya onoyaugu.

Segeya te kuneng kolokngagono wara, purik te pilikyengki iniyegi nguk yeiya kapura tegi ngago Kilisiyaga puragi kiyebuk miza nelegi te kazi.

13 Yombanu Anotogi i walek yemanemakka yawe mizi puwili yongkambanuwiligu ngeragi i walek yemanemakka wiyayeng ni purikki kumulagirikki kai. Keya alataraga ngeragi kolak mizi piyengka pulogo kolak mizi puwili ni.

14 Kazing mabilikmekke Yemizibokko ngago miziweki kai nara yombanu ngago wazonora kozak kisi puwili king puwiligi nagiyeng yongkambanu ngago wazonora kerewiyi keya wei puwiliyaga weiyagiwiligu.

15 Kapura nogorau iniyegi king nalikki nguk yeiya ono kai keya nogo kapiya perik lende miza perik ne weik pilikta miziweki mizi kani keleyi ono. Segeya ne yagasimokko ibeng purik pangka kapura nogo iniyegi kingyengki nguk yei purik pangka ono, purik nogo ngago wazonora yeik yanagi purik wiyagi purikki ne kiyebuk.

16 Kapura ne ngago wazonora kozak kai purikki yeik nogora yongolok mei purikki pangkara kiling onobokko, purik ne ngago wazonora kozak kaiweki yawera nanabokko legi ne miziweki. Ne miza ono purik ne wilikki ono. Neyegi korowali panugi.

17 Tamizeige ne keli ne makngezegiraga mizi kesak ne king nanagirikki mizi kak kapura ne yawe pura miziweki nana, legi ne yeik yawe nogora mizageya wizinda.

18 Ne piyengki ngane talik weiyagi? Yeik poburik, ne king weiyagirikki pangkara kilimbokko kapura ne king wei ono, ne yeik ngago wazonora kozak kai purikki wilik kagowinda wei purikku. Ne king naniweki nguk kai onobokko.

19 Logo purik wazonorikku, ne nakko king nanagirikki wiyeke pilikpokyegi panga yungke kiliyagi ono. Ne yeikpokko kele kapura ne mamokyegi yeik yawe mizibek logo nogo yombanu kolokngagono Kilisiyegi iza orowei wiriyiweki.

20 Ne Yudawiligi tepekke wiziyawekkerik ne Yuda wezabek wiziya logo puwili ngago wazonoragi kerewiyiweki keya Yudawili Kilisiyegi iza orowei wiriyiweki. Keya Yudawiligi kazingyengki kiriwei mizi keya Anotogo lo Mosego lende mizayengki puwili kiling ne yolu puwekkerik loyengko neyegi ngai ono kele kapura loyengko ngai wezalik wiziya purik puwili neyegi kerewiyagi purikki ne keli logo loyengko ngai ono puwili kiriwei mizi puwili Kilisiyegi wiriyiweki.

21 Kazing mabilikmekke ne Yuda ono loyengko ngai ono puwili kiling yolu purik ne loyengko neyegi ngai mena mizi ono logo puwili neyegi kerewiya logo nogo Kilisiyegi iza oroweiweki. Purik ne Anotogi loyengki nagerewiyi mizi yagenda ono, ne Kilisigi loyengki kiriwei mizi yagenda.

22 Ne Kilisiyegi ngizi kumulira kozang ono puwili kiling yolu puwekkerik ne mabiyengki iwakabek mizi ono keya puwili lelewewili yei ono. Logo purik puwili neyegi kerewiyagi logo nogo puwili Kilisiyegi kozang sibene keleyagi. Ne nakyegi saweli onobokko segeya ne yongkambanu mabuwiliyegi ne kunimowei kazing nalangai piyeng mabiyengko Kilisiyegi iza oroweiweki mizi logo Kilisigu puwili yaliya wazayiweki.

23 Nogo pilik mizi purik ne ngago wazonora puwiliyegi yaniweki pilik mizi keya puwili Kilisiyegi lewa puwekke wilik kagowinda nogo weiyagirikkirau ne mizi.

24 Keya resisi narikke nginda kang puwili mabuwili nginda kang purik ini

iwaka kapura wamenakko peraisirik wei. Logo ini mabilik mizagirikki kai logo Anotoyaga peraisirik weiweki.

25 Logo nginda kambok resisirikke lewege mizagi purik pi were watabi korik puguwekka keli logo pi waliwei kelemiyagi piyeng wezamelagirikki pi kozang mizi. Nginda puwili peraisi nguk namizi yeik sawiyagi pilik purikki wiyeke yawe kozang mizi kapura teni peraisi wizagomagirik weiyagirikki mizi.

26 Piliktikki wiyeke ne kozang sowei peraisirik weiweki Yemizibekyegi yawe mizi. Ne yombanu lewege miziweki wilekpek keya mizibok kelik keya yeik karagare mizibok kelik ono.

27 Nginda wei mizi keya paleng uli keya mizi puwiligu mizi pilik ne korik nogowekko keli piyengko korik nogowekke ngai nelegi kozang sibene kelemi logo keli nogora Anotogo keliragi kulengkeweki logo ne ngago wazonora kozak yeiya wizigeya Anotogo neyegi kiyebuk mizi onoweki.

10

1 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili tenigi yelibungang koka Moseyegi kiriwei miza puwiligu miza purikki kumula. Anoto kozainundikke wiziyarikku puwili mabuwiliyegi ngai wiziya keya Wizang Wagobekke puwili mabuwili pangka kuna.

2 Purik meiyagirik puwili kaimelara meiyagirik. Purik puwili mabuwili kozainumbek keya wizambekke Moseyegi kiriweiwili miza logo kaimela. Purikku kai purik puwili mabuwili pigi kulengke wiriya.

3 Puwili mabuwili Anotogi Kung Walekpokko ngeragi yana piyeng na,

4 keya Anotogi Kung Walekpokko kai yanabok mabuwili na. Ei, keya Anotogi Kung Walek puwili kiling kunabokko king yanabokka kai wik pundabok puwili mabuwili na. Kimbok Kilisi ngezebek.

5 Anotogo puwili mabuwiliyegi watabi wazono piyeng yana kele kapura puwekkerik Anotogo kolokngagonogo kaile mizayengki kumbak miza logo pugu puwili pugu kurung yeikwekke neneng ngela.

6 Peyeng mabiyeng teniyegi waligeleyiyengko logo teni puwiligu miza pilik kaileyengki ngora kiliya nelegi waberek ngaiweki.

7 Puwiliyaga nawiligu miza pilik anoto ikuyogorikwiligi kungyengki inge laliyi keya ngago yei mizi nagani. Kapiya Walektikku tenigi yelibungang kokawili liyeng kaumekki kung koliyengka keremiza purikki inge laliyi keya ngago mei mizarikki pelik kai,

Yongkambanuwili ngeragi ni keya kai niweki mogosa logo pulaga luweza logo yongolo ula, kai. *Ekosora 32:6*

8 Keya puwiliyaga nawiligu miza pilik teni kazing kaile yongkambu mizimekke mizi nagani. Puwili pilik miza logo wok wamenakke yongkambanu ibengwili sangkelarik 23 tausen.

9 Keya nawiligu miza pilik teni Yemizibekki yelakkelek yolu pura yang kelemi nagani. Puwili pilik miza logorik kemalewiligu limita logo ibeng.

10 Keya puwiliyaga nawiligu miza pilik Anotoyegi langai ngago ngelek ngelek mei nagani. Puwili pilik miza logo angela yombanu neneng ngelibokko puwili neneng ngela.

11 Puwiliyegi pilik keleya piyeng teni waligeleyiwekiyeng logo yombanuwiligu lende mizi logo teni ngabelakpekki teng kangkaliraga yolu puwiliyegi waberek panu yeiweki.

12 Tegi tamizeige ini pelik kumulageya, Nerau pilik mizagi ono, ne kozang mizageya, mabura waberek panu. Pera iniyegi waberek panu mena kai yagenda kani logo inirau kanda kaile mizi onoweki.

13 Inugu kazing kokowayeng miziweki keli pumok watabi wik nayeng ono.
Kapura Anoto pugu kai piyeng ngeli onobek logo pugu inugu pangka kik ula
melagirikki pangka yaka kokowa miziweki keli pilikyeng iniyegi wiriyi pani
keleyagi keya pilik keli pumokka kaziwei kuniweki kazing namek waligeleyi
penangai.

14 Tegi ini ne kiling ngizi kumuli nogo keliwili kazing anoto ikuyogorik-
wiligi kungyengki inge laliyi keya ngago yei mizi pumokka kazi kunagirikki
kai.
15 Nogo kumularik ini yongkambanu iwaka panuwili. Ini weik mena
waberek kumuli logo nogo kai pera ngizi ma ngaigu miza purikki keriyi.
16 Teni pasa niwekke kakpekki solorikki kumula logo Anotoyegi wazono
meiwekkerik teni Kilisigi iwibek kiling menalege mereke wazaya. Keya teni
pasa niwekke pereksik sikila logo ni puwekkerik teni Kilisigi korikwek kiling
menalege mereke wazaya.
17 Keya perek wamenaksik tonugu ni mabilik teni yombanu kolokngagono
korik wamenawek purik perek wamenaksikka teni mamok ni legi.
18 Togo Isileili yongkambanuwiliyegi kumuli. Ngeragi kolak mizayeng na
puwili alatara kiling menalege mereke wazayarikki.
19 Ne taliktikki kai yagenda? Nogo kai purik ngeragi anoto ikuyogorik-
wiligi kungyengki kolak miza piyeng ngizi ma kung narik ngezerik kele ngizi
kai yagenda ma?
20 A'a', nogo kai purik Anotoyegi ngizi kumuli onowiligu ngeragi kolak
miza piyeng kerewawiliyegi yani, Anotoyegi mani ono. Logo ini kerewawili
kiling kewengke mizagi purikki ne kiyebuk.
21 Inugu Yemizibekki kakpekkarau ni keya kerewawiligi kakpekkarau
kemenak nagi langai ono. Keya inugu Yemizibekki lalektage pasa ni keya
kerewawiligi lalektagarau kemenak nagi langai ono.
22 Purik ini pilik mizi purik inugu Yemizibek sisik mizibene kelemiyagi.
Pi kozang logo tamizeige teni anoto ikuyogorikwiligi kungyengki kolak mizi
purik Yemizibokko wameik teni ngangang yanagi.

23 Ini pelik kisi, Anotogo mizi nagani kaiya ono piyeng mabiyeng nogo
mizi purik pangkarikku. Wameik kapura watabi nayeng teniyegi saweli
onoyengko. Ei, Anotogo mizi nagani kaiya ono piyeng mabiyeng inugu
mizi purik pangka kapura watabi nayeng wilek kang tonuguyeng kazing
kumbekki lewengke yemane sibene kelemi onoyengko.
24 Togo ini makngezeyegi kumuli nagani. Nakyegirau kumuliweki miza-
girikki kai keya pigi wazono wiziyagi puragi kumuli.
25 Pung wata wiyirikke wata wiya piyeng ni purik pangka kapura takyegi
kolak mizayeng yei ono, purik ngago kanga melarago kangka nugubek
ngangang miza nelegi.
26 Purik Anotogi Kapiya Walektikku ngabelakpek keya ngabelakpekke
piyeng mabiyeng Yemizibekkiyeng kai logo teni watabi nangaiyeng miza
piyeng nagiwiligu.
27 Tamizeige ngizi kumuli ono nawiligu ini puwili kiling ngeragi niweki
ngago yeiya logo ini kangweki keli purik ini niweki yani piyeng mabiyeng
ni logo takyegi kolak mizayeng keya yei ono, purik kangka inuguyeng
ngangang miza nelegi.
28 Kapura tamizeige nakko pelik kozak nei, Ngeragi peyeng anoto ikuyo-
gorikwiligi kungyengki opa mizayeng, nei purik mabura piyeng ni nagani,
kemenak wazono ngezebekkirage wiyeke keya kangka pugubekki wiyeke.

29 Pilik puwekkerik pugu keli pura yemanerago keya nugu keli pura
yemane onorago. Legi watabi piyeng ni nagani.
Tamizeige nakko pelik nguk nei, Ne nangki nagi purik pangka ono. Nakko
kumularikku kokowa kairikki wiyeke ne nagi ono purik pangka ma?
30 Tamizeige ne Anotoyegi ngeragi nogoyengki wazono mei purik nangki
nakko neyegi ngeragi nogo wazono mei piyengki langai ngago kaiyagi?
31 Mena nogo nangki miza purikki kozak nei pei. Purik ngeragi ni ma kai
ni ma watabi nugu mizi piyeng mabiyengki Anoto yemanebek mizizo.
32 Keya Yudawili ma Kirikwili ma ngizi kumuli puwilirau kaile mizibene
keleyi nagani.
33 Nogo mizi mabiyengke ne mabuwili wilik kagowing keleyiweki mizi
pilik inirau mizizo. Ne ne makngezegi wazono puragi kumuli onobek kapura
mabuwiligi puragi kele logo puwili yaliya wazayiweki.

11

1 Togo nogo Kilisigi kazingmekke yang kiriwei mizi pilik neyegi yang
kiriwei mizi.

2 Nogo ini waligeleya piyeng warara yolu keya kiriwei mizageya koya
purikki nogo ini wazono miza kai.
3 Kapura ne ngago naragi langai iniyegi kozak yeiweki. Pura pelik, kebira
korikwekki ngaira. Keya kazing mabilikmekke Kilisi yombuwiliyegi ngaibek
keya yombubek yongokmeleyegi ngaibek keya Anoto Kilisiyegi ngaibek.
4 Yombanu nak waberek mizi ma Anotogi ngagora kozak kaiwekke watabi
nayeng kebige wakiya wizimowei mizibok Kilisiyegi kaile sawiyi yagenda.
5 Kapura yongok yombu weiya namele waberek mizi ma Anotogi ngagora
kozak kaiwekke kebira watabi nayengko ngokmorokta wizimowei mizi
onomolo pigi kerekpubekyegi kaile sawiyi yagenda. Purik tamizeige kebi
pugura mabura wiliyawekke yombu pugubek kaile sawiyagi mabilik mizi
yagenda.
6 Tamizeige yongok namele kebira ngokmorokta wiyagirikki kiyebuk
mabura pi kebira ngelagimologo. Kapura tamizeige yongokpanu pumolo
kebi nganelek pugura ngeli ma wiliyi purikku pi kaile sawiyi mabura molo
kebira ngokmorokta wiyagimologo.
7 Yombanu nak kebi pugura pi Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuli mizi
puwekke ngokmorokta wiyagi onobokko, purik pi Anotogi kangmek keya
ngaiwaktik walimizibek kapura yongokmele kebi pugura ngokmorokta
wiyagimologo, purik pi yombanu pugubekki ngaiwaktik walimizimele legi.
8 Purik Anotogo yombanu were keremizabok yongokmeleyaga ono kapura
Anotogo yongok weremele yombubekyaga keremiza kopong.
9 Keya yongokmelegi wazonoragi wiyeke Anotogo yombanubek kerem-
iza ono kapura yombanubekki wazonoragi wiyeke Anotogo yongokmele
keremiza.
10 Tegi pangkara yongokwili Anotogi wirege inge laliyi keya ya kumuli-
wekke watabi nayengko kebiyeng ngokmorokta wiyi purik logo purikku
walimizi purik yombuwili puwiliyegi ngaiwili, purik angelawili keriyara
koyinda legi.
11 Kapura yongkambu Anotogi piyau yombubokko keke nayeng mizi keya
yongokmologo keke nayeng mizagi ono.
12 Purik Anotogo yongok weremele yombubekyaga keremiza logo perik
yombu mabuwili yongokwiliyaga punda keya watabi mabiyeng Anotoyaga
lewa kopong.

13 Ini makngezego purikki kumularik talik? Yongokpanu namele yombanu lembekke kebira ngokmani nangai wizimowei waberek mizi purik pangka ma talik?
14 Teni mamokyegirik yombu kebira yokolombok wazono onorikku.
15 Kapura yongokwiliyegirik kebi yokolong piyeng lewegeyengko. Purik kebi yokolong pura Anotogo yongokwili kebiyeng ngokmorokta wiyiweki yanara kopong.
16 Kapura tamizeige nak yongokwiligi kebiyengki langai nara mawinda kaiyagi mabura nogo kairik teni ma Anotogi Yisuyegi ngizi kumuli wawere uli mizi puwili Anotogi wirege inge laliyi keya ya kumuliweki kazing kalogomok nayendau ono.

17 Nogo yeiweki mizi peyengkirik ini wazono miza ono purik ini Anotoyegi inge laliyi keya ya kumuliweki wawere uli puwekke kaileyengko wazonoyengki lewege legi.
18 Pilik wawere uli piyengke ngalik keli piyengki mabuwiligu kozak nei keya ini sanga miza logo nawili narikke mizi purik logo nogo ngizi kumularik narik purik wameik.
19 Inigi tepekke pilik piyeng yolu purik mizagelik logo yombanuwiligu inigi tepekke tawili ngizi kumuli panuwili miziweki.
20 Kapura ini menalege wawere uliwekkerik ini Yemizibekyegi kumuliweki ngeragi niweki lewa ono.
21 Nogo pelik kai purik pangka, purik ini ngeragi ni purik ini kemenak menalege mogosa logo ngeragi ni ono logo nawili yagasi keya nawili kai waing na logo lelewe mizi.
22 Inigi i pilik ngeragi ni keya kai nagiyeng wizinda kapura segeya ini Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi kumbak keya watabigi yeik puwili kendek mizibene keleyi.

Logo nogo iniyegi talik yeiyagi? Nogo ini wazono panu miza yeiyagi? A'a', piliktau ono.
23 Purik nogo Yemizibekyaga pugu ngeragi lalek puguragi langai kaiya pura weiya logo pulaga nogo iniyegi yana. Pura pera, Yemizi Yisu Yurasgu pi yelagiwiliyegi miza yanawekke kusaga pi pereksik weiya
24 logo puzikki pugu Anotoyegi wazono meiya. Pulaga sikila logo pelik kaiya, Pobuzikku walimizi purik korik negi inigi wiyeke ibeng sa puwekki walimizi yagenda. Pilik mizi kunizo logo ini neyegi kumuliweki.
25 Keya kazing mabilikmekke puwili ngeragi na logo pi kakpek weiya logo pelik kaiya, Waing kakpekke yolu pobokko walimizi purik iwi nogobokko mizagewiyege Anotogo kaile tonuguyeng tumulagirikki ngago wik silok tiya pura ngai kozang kelemiya. Ini pek ni puwekke purik mabura neyegi kumuliweki mizizo.
26 Purik ini perek pezik ni keya kakpekka niwekkerik ini Yemizibek inigi wiyeke ibeng sa purikki mawinda kozak kisi kanda pi yo puwekkegine.

27 Tegi kazing pangka onomekke pereksik ni ma kakpekka ni puwili Yemizibekki korikwek keya iwibek kaile kaile kelemi yagenda.
28 Pilik mabura yongkambanuwili were ya kumuli pani logo tamizeige puwili pangka nagi mabura pereksik ni keya kakpekka ni pani.
29 Purik Anotogo yongkambanu kazing pangka onomekke na puwili ngangang yanagi, legi purik puwili Yemizibekki korikwekki solorikki pakela ono legi.

30 Pilik kopong ini kolokngagono kemegeme keya kozang ono. Ini pangka
onomekke pasa na. Keya iniyaga nawili mabiliktago ibeng.
31 Kapura tamizeige teni were pasa nagine teni makngeze ya kumuli
mabura Anotogo teni ngangang yanagi ono.
32 Kapura Anotogo teni mabek ngangang yani keya ngalik yei puwekkerik
pugu pilik mizi purik pi ngabelakpekke ngizi kumuli ono puwili kaile kaile
puwiligiyengki kemenak ngangang yani puwekke puwili kiling tenirau ke-
menak ngangang yanagi onoweki.
33 Tegi ini ne kiling ngizi kumuli puwili ini menalege Yemizibekyegi
kumuliweki ngeragiyeng niweki wawere uli puwekke mabura mabuwili
kemenak menalege mogosa logo nagirikki kai.
34 Tamizeige yombanu nak yagasimokko pangka ono mabura were panga
ige ngeragi ni pani kelemi logo ini pasara menalege niwekke Anotogo pi
ngangang mani onoweki. Keya watabi nayengkirik ne lewagela pilikwekke
nogo piyengki langai kozak yeiyagine.

12

1 Keya ini ne kiling ngizi kumuli puwili ne weik kangka wazono Kung
Walekpokko ini nak nakyegi yeik yani piyengki langai kozak kaiweki, purik
piyengki langai ngizira ini iwakagi purikki ne keli legi keya purik ini
piyengki langai nguk kisa legi.
2 Ini ngoluk Yisuyegi ngizi kumuli onowekke Sadangko iniyegi ngai wiz-
imowei anoto ikuyogorikwiligi kung ngago kisi onoyengki inge laliyi keya
ngago yeiyagirikki iza orowei kuna purik ini iwaka.
3 Tegi nogo kelirik ini pobilik purikki iwakaweki, Anotogi Kung
Walekpokko ngaibokkorau pelik kaiyagi ono, Kaile nayeng Yisuyegi
lewagela wale kaiyagi ono. Keya nakko kumula ngezebekkiraga pelik
kaiyagi ono, Nogo ngizi kumulirik, Yisu Yemizi nogobek, kaiyagi ono, yeik
Kung Walekpokko piyegi ngai logo pi pilik kai purik kele.
4 Anotogo teni mamokyegi nak kangka nalik nak, nak kangka nalik nak
keleyi kambela kapura Anotogi Kung Walek wamenakpokko piyeng teni
yani.
5 Teni kazing kolokngagonoyengke Yemizibekyegi yawe mizi kapura Yem-
izi wamenakpokko teni piyegi yawe miziweki iza.
6 Teni nak nak yawe nalangai nalangai mizayeng Anotogi mizi kapura
Anoto wamenakpokki kozandago yongkambanu mamokki yungke yawe
pura mizi.
7 Anotogi Kung Walekpek ngezebokko peyeng yombanu nak nakyegi
waligeleyi logo puwiligu yongkambanu puguwili mabuwiliyegi saweliweki.
8 Anotogo kangka nalangai nalangaiyeng yongkambanuwiliyegi yani.
Nakyegirik Anotogi Kung Walekpokko pigi yungke yawe miza logo purik pi
Anotogi iwakaragi kaiweki kangkabek mani. Keya nakyegirik pugu ngago
iwakara kiling Kung Walek mabokko kozak meiya pura wizimowei kozak
kaiweki kangkabek mani.
9 Nakyegirik Anotogi Kung Walek mabokko pi keya nawiliyegi Anotogo
wizimowei keke mizi piyeng mizagi purikki kozang kumuli. Keya Kung
Walek mabokko nakyegi kozang yombanu yombiyangai sa wazayagi pi-
likpek mani.
10 Nak kozang Anotogo keke mizi piyeng miziwekibek mani. Nak kangka
ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyiwekibek mani. Nak kangka watabi

Anotogi Kung Walekpekyagayeng keya kerewawiliyagayengki iwaka sagibek mani. Nak kangka ngago yeik pugu lusuweiyengki ngago kaiyagibek mani. Nak kangka ngago yeik pugu lusuweiyeng kowitagibek mani.
11 Kung Walek wamenak mabokko watabi piyeng mabiyeng mizi logo keli puguragi kiriwei watabi piyeng yombanuwiliyegi sanga mizagelega yani.

12 Korik tonuguwek wale kolokngagono kapura korik wamenawek mabilik logo wale kolokngagono piyengko korik wamenawek keremizi. Logo Kilisigi menalege wawere ula puwili pilik.
13 Tenigi tepekke nawili Yudawili keya nawili Kirikwili keya nawili ngai nawiliyegi yeik yawe miziweki kingyengki ngane weiyawili keya nawili yombanu yeikwili kapura Anotogi Kung Walekpek teniyegi yarageyawekke teni ngai wamenamekke menalege wawere ula wazaya. Keya Anoto Kung wamenakpok wezamela logo pi tenigi yungke kiliya logo ngezebek tenigi yungke wilakweki.
14 Korik tonuguwekke wale wamenarik ono kapura wale kolokngagono panu.
15 Yombanu nakki ingezikku, Ne mele puguzik ono legi ne korik puguwekka walerik ono, kai kele kapura pi ngoluk korik puwekka wale narik wiziyagi.
16 Ma yombanu nakki kerangandikku pelik kai purik, Ne wire pugubek ono legi ne korik puguwekka walerik ono, kai kele kapura pi ngoluk korik puwekka wale narik wiziyagi.
17 Togo tamizeige korik tonuguwek mabuwek wireyeng kesak teni talik kerewiyagi mizi kak, purik teni kerangangyengki yeikki kopong. Keya korik tonuguwek mabuwek kerangangyeng kesak teni mengkeri kak ono.
18 Kapura Anotogo korik tonuguyeng pilik keremiza ono. Pugu keli puguragi kiriwei korik tonuguwekke wale piyeng mabiyeng wiyi kambela.
19 Korik tonuguyeng wale wamenarik kesak korik tonuguyeng wizi kak ono.
20 Kapura korik tonuguyeng pilik ono. Yombanubekki korikwek wale kolokngagono kapura korik wamenakwekko.
21 Tegi nakki wirebokko mele puguzikki pelik meiyagi ono, Nerau niyegi keli ono, keya kebi pugurago inge puguzikki, Ne niyegi keli ono, meiyagi ono, a'a'.
22 Tamizeige korik tonuguyengke wale tonugu kozang onoyeng mizi piyendau ono purik teni wik yolugi ono.
23 Keya korik tonuguyengke tonugu wale yemane onoyeng mizi piyeng tonugu kagorik palumuyengko ngokmani keya wale tonugu kimeike walimizi ono piyeng tonugu waberek panu ngokmani.
24 Keya wale kimeike piyendau pilik keleyagi ono. Korik tonuguyengke tonugu wale yemane onoyeng mizi piyeng Anotogo yemaneweki keremiza,
25 logo purik korik tonuguyeng wale narik narikke mizi onoweki kapura pugu piyeng menalege wiya logo korik tonuguyengke wale piyeng narikku narikke kumuliweki.
26 Tamizeige korik tonuguyengka wale narik ngangang mizi purik wale mabiyeng ngangang pura wageli. Tamizeige teni wale narikki wilik kagowing kelemi purik wale mabiyeng wilik kagowing mizi.
27 Ini mabuwili Kilisigi korikwek kelik logo ini nak nak Kilisigi korikwekka wale narik.
28 Keya Anotogo Yisuyegi ngizi kumuliwiligi tepekke were aposolowili iza keya pulaga ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyiwekiwili keya pulaga waligeleyiwili keya pulaga Anotogo keke miziyeng mizagiwili keya pulaga

kemegemewili yombiyangai sa wazayagiwili keya nawiliyegi sawelagiwili keya yombanu yawe nalangai nalangai piyengki ngaigiwili keya ngago yeik puwiligu lusuweiyengke ngago kisagiwili iza.
29 Anotogo iza puwili mabuwili aposolo onowili. Yombanu mabuwili Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisi onowili. Yombanu mabuwili nawili kapiya keleyi onowili. Yombanu mabuwili Anotogo keke mizi piyeng mizi onowili.
30 Yombanu mabuwili nawili yombiyangai sa wazayiweki kozang pura kiling ono. Yombanu mabuwili ngago yeik puwiligu lusuwei piyeng kozak kisi ono. Yombanu mabuwili ngago yeik puwiligu lusuwei piyengke ngago kowiti ono.
31 Anotogo watabi yeik yani yemane nayeng ini yaniweki ini wok mabiyeng kelagiwiligu. Nogo weik kazing mabiyengka lewege panumek waligeleyiweki.

13

1 Tamizeige ne ngilumbek keya ngabelakpekki pangka ngago yeik wizageya kambeli piyeng mabiyeng nakkorau waligeleni ono kapura ne iwaka panu kapura ne nazuwagawiliyegi kelirau ono purik ne yeik kelambelang mizi yagenda.
2 Tamizeige ne ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyagirikki iwaka panu keya Anotogi liwik piyeng mabiyeng iwaka keya watabi mabiyengki iwaka keya tamizeige negi ngizi kumulira kozang panu logo nogo lewakpek towiliweki meiya logo towili kapura nerau nazuwagawiliyegi keli ono purik ne yeik ulakpokko.
3 Tamizeige nogo watabi negi piyeng mabiyeng watabiyengki yeik puwiliyegi yani keya Anotogi ngago wazonora kozak kairikki wiyeke wik waliya wazani kapura nazuwagawiliyegi keli ono purik piyengkorau neyegi sawelagi ono.
4 Tamizeige teni wameik nazuwagawiliyegi keli purik teni puwiliyegi yelakkelek mizagi keya teni puwiliyegi wazono keleyagi. Tamizeige teni nazuwagawiliyegi wameik keli purik teni puwiliyegi ngago senze kisagi ono. Teni nakki watabiyeng keya nakyegi yagolok mizagi ono. Teni lewege kisagi ono. Teni lewegewili mizagi ono.
5 Kazing nazuwagawiliyegi keli pumok pelik, Teni kaile kaile keleyagi ono, ma teni kerezi mizagi ono teni nazuwagawiliyegi kumulagi, ma teni pesang pesang keya kisagi ono, ma nazuwagawiligu teniyegi kaile mizi piyeng teni sangkelagi ono.
6 Ma nazuwagawiligu korowali miziwekke teni wilik mizagi ono kapura nazuwagawili wazono mizi puwekke teni wilik mizagi.
7 Tamizeige ni nakyegi keli purik ni piyegi panga yungke kiliya panugi keya ni wok mabiyeng piyegi wazono wiziyagi keya pugu pangka mizagi purikki kumuli wilibekki keya piyegi wiyeke luwezagi.
8 Keya Anotoyaga watabi yeik wei piyeng keya kozang piyeng wangki yeikkiyengko kapura nakko nakyegi keli pura wizagomagira. Wangki wok nakka purik ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyi purik keya ngago yeik lusuweiyengki ngago kisi pura keya watabi iwaka piyeng yeikki.
9 Purik tenigi yeik yana piyengki iwaka pura keya ngago Anotoyaga weiya logo kawela wiya purarau ngoluk mabura iwaka ono.
10 Kapura mabura iwaka panubek yo puwekke watabi yeik yani piyeng teniyegi mawinda sawelagi ono logo yeikki.

11 Ne mandik songonowekkerik ngago nogora, keli nogora, keya kumuli
nogora mandik songonowili kelik kapura ne weik yombu kerek perik ne
mandik songonowiligi kazing piyeng weik wiyi.
12 Kazing mabilikmekke perik teni weik Anotoyegi iwaka panu ono logo
purik kung teni makngezegimekke waberek pakeli ono pilik kapura wangki
puwekke teni pi wiregawerege pakelagi. Nogo iwaka piyeng weik ngoluk
kimeike panu ono kapura Anoto neyegi iwaka mabilik ne piyegi iwaka
panugi.

13 Tegi watabi neyauganayeng peyeng wiziyagi purikki kumulizo. Kaz-
ing teni Anotoyegi ngizi kumulagi pumok keya kazing Anoto kiling paka
ngalege yolugirikki wilekpek keya ngai yuke yolu pumok keya kazing
teni nazuwagawiliyegi kelagi kapura piyengka nazuwagawiliyegi kelagi
pumokko waligeleyi purikku ngalege panu.

14

1 Tegi wok mabiyeng nazuwagawiliyegi kelagi purikki wilek kang tiya
mani. Keya Anotogi Kung Walekpokko watabi yeik yani piyeng weiyagi
purikki keli. Keya kazing Anotoyaga ngagora weiya logo kawela wiyagi
pumok kele weiyagi purikki kozang kelagirikki kai.
2 Yombanu nak ngago yeik pugu lusuweiraga ngago kaiyageya puwekkerik
pi Anotoyegi ngago meiyageya wizinda. Pi yombanuwiliyegi ngago yei
yagenda ono, purik nakkorau pugu kai pura iwaka ono kopong, pi Anotogi
Kung Walekpokko kelemiyageya wizimowei pi Anotoyegi langai liwikyeng
kozak kai.
3 Kapura yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kawela wiyibok
yombanuwiliyegi kozak yei yagenda logo puwili kazing kumbekki lewengke
yemane siweki keya pugu puwili kozang keleyiweki keya pugu puwili An-
otogi yalekta yaniweki.
4 Yombanu ngago yeik pugu lusuweiraga ngago kaibok kung pugubek
yemane sibene kelemi yagenda kapura yombanu ngago Anotoyaga weiyara
kawela wiyibok yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili mabuwiligi kung-
wili yemane sibene keleyi yagenda.

5 Ini mabuwili ngago yeik inugu lusuweiyengke ngago kisagi purikki
ne keli kapura nogo keli panurik ini mabuwili ngago Anotoyaga wei-
yara kawela wiyagi purikki. Purik yombanu ngago Anotoyaga weiyara
kawela wiyibokko mizi pura yaka yombanu ngago yeik pugu lusuweiraga
ngago kawela wiyibokko mizi puraga ngalege tamizeige pugu ngagoragi
solorik waberek kowiti ono logo yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili
mabuwiligi kungwili yemane si onoweki mabura.

6 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ne iniyegi lewa puwekke
tamizeige ne ngago yeik inugu lusuweiyengke ngago kai mabura
nogo iniyegi sawelagi ono. Keya tamizeige Anotogo watabi ne
waligeleniyayengka nayeng iniyegi kozak yei ono keya Anotogi wameiktaga
nogo iwaka nayeng mabura nogo iniyegi sawelagi ono. Keya tamizeige nogo
ngago Anotoyaga weiyaraga nayeng kawela wiyi ono ma tamizeige nogo ini
nayeng waligeleyi ono mabura nogo iniyegi sawelagi ono.

7 Keya watabi wik yolu ono kulelera keya kitara kelik piyengkirik takko
ei ingi purik uli yagenda kaiyagi tamizeige puwili kang uli kunagimekke uli
ono purik.

8 Tamizeige sangubek kimeike kai ono purik naktau ngairaga kunagirikki
kangkere mizagi ono, purik puwili sangubekki waberek kerewiya ono ko-
pong.
9 Logo kazing mabilikmekke tamizeige nugu yombanu nakyegi ngago yeik
pugu lusuweiraga ngago meiya purik mabura pi talik miza logo nugu kai
pura pi iwakagi? Ni yengelei wale narikke ngago mei nobiyeng mizagi.
10 Ngago yeik kolokngagono ngabelakpekke wizinda kapura ngoluk ngago
piyeng kisi puwili ngezewiligu ngagoyengki soloyeng iwaka.
11 Kapura tamizeige ngago yeik kisi piyengki soloyeng ne lusuwei purik
nogo ngago pura kaibekyegi ngabelak nakkabek mizagi keya pugurau
neyegi mabilik mizagi.
12 Tegi iniyegiriktau, ini Anotogi Kung Walekpokko watabi yeik yaniyeng
weiyagirikki wirangai mizi legi watabi yeik yongkambanu Yisuyegi ngizi
kumuliwili mabuwiligi kungwili yemane sagi pilik piyengki weli.
13 Tegi yombanu ngago yeik pugu lusuwei naraga ngago kaibok kangka
ngago yeik puragi solorik kowitagi purikkibek waragi purikki waberek
mizagirikki kai.
14 Purik tamizeige ne ngago yeik ne lusuwei naraga ne waberek mizi purik
kung nogobek waberek mizi kapura kangka nogobekkarau watabi nakyegi
sawelagi nayeng lewagela ono.
15 Tegi ne talik mizagi? Ne mabiyau mizagi. Ne makngeze keke puwekke
neyegi sawelibene ne ngago yeik lusuweiyengki waberek mizagi keya
tiyamekki ngalege puwekke puwiliyegi sawelibene ngago yeik mabuwiligu
iwakayengki waberek mizi mizagi. Keya ne makngeze keke puwekke ne
ngago yeik mabuwiligu lusuweiyengki ingi meiyagi keya tiyamekki ngalege
puwekke ngago yeik mabuwiligu iwakayengki ingi mei mizagi.
16 Tamizeige ni ngago yeik nugu lusuwei naraga ni Anotogi yeikta yon-
golok mei purik mabura talik miza logo yombanu pura lusuweiwiligi te-
pekke wiziya nak nugu Anotoyegi wazono mei purikki walege, Wameik
panu, kaiyagi? Pi nugu kai kang pura pi lusuwei wizinda.
17 Nigi waberek Anotoyegi wazono meimok pangka kele kapura pumokko
nakyegi sawela ono.
18 Nogo Anotoyegi ne ngago yeik ne lusuweiraga ngago kai purikki wazono
mei logo nogo pilik mizirikku iniyaga ngalege.
19 Kapura yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli wawere uli mizi puwiligi
wiregerik ngago kolokngagono ngago yeik ne lusuweiraga pumokyegi yei
purik segeya ngago lang melenazik yombanuwiligu iwaka logo puwiliyegi
sawelagi pilik piyeng kaiyagi purikki kele ne keli.
20 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili ini piyengki kumuliwekke mandik
songonowiligu mizi pilik mizi nagani. Mandik leklingigewiligu mizi pilik
kaile mizagirikki ono kapura yongkambu kerek wezawili kumuli yaka ngago
yeik inugu lusuweiyengke ngago kisi pumokko langai.
21 Perik Kapiya Walektikke lende miza,
Yemizibokko pelik kai, Nogo pewiliyegi yeiyagirik yombanu nalaga lewaw-
iligi ngago yeikyengke kozak yeiyagi kapura ne pilik miza logoriktau
yombanu puwili mabilik neyegi nagerewiyi mizageya koyi nangai,
kai. *Isaya 28:11,12*
22 Togo ngago yeik inugu lusuweiraga ngago kisi pura Yisuyegi ngizi
kumuliwiliyegi Anotogi kozandagi waligeleyiweki onora purik inugu pakela
kapura Anotogi kozandagi ngizi kumuli ono puwiliyegi waligeleyagira.
Kapura ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyi pura ngizi kumuliwiliyegi
waligeleyira, ngizi kumuli onowiliyegi ono.

23 Tegi tamizeige Yisuyegi ngizi kumuli Anotogi wirege inge laliyi keya ya
kumuliweki wawere uliwili mabuwili ngago puwiligu lusuweiyengki ngago
kisi logo ngizi kumuli ono nawili kanda purik puwili pelik kisagi, Ini lelewe,
kisagi.
24 Kapura tamizeige mabuwili ngago Anotoyagara kawela wiyi yaka
Yisuyegi ngizi kumuli ono nak ma peyengki iwaka panu ono nak wiz-
igeyawekkerik ngago peyeng mabiyengko pi kailebek mizi penangai logo
piyeng mabiyengko pi talikpek mizi penangai.
25 Logo pugu liwik kumuliyeng kawela wiyagi logo pi ingeyau laliya logo
Anotoyegi ya kumulagi pelik kaiyageya wizimowei, Wameik ini kiling Anoto
pelege yolu kaiyagi.

26 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nogo kai perik ini wawere
uliwekkerik mabuwili nak yawe nara mizi. Nakko ingi narik, nakko walige-
leyi, nakko ngago Anotogo kozak meiya nayeng kawela wiyi, keya nakko
ngago nara ngago yeik pugu lusuwei naraga kai keya nak puragi solorik
kozak kai. Yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwili wawere uliwekkerik
peyengko nakko nakyegi saweli.
27 Tamizeige pulogo nawili ngago yeik puwiligu lusuwei naraga kisi purik
mabura neyau ma neyauganakko kisi pani keleyi. Keya nak nak kisi pani
keleyi. Keya nakko kai puragi solorik kowiti.
28 Kapura ngagora kowitagibek pulogo ono mabura ngago yeik naraga
kaibok kai nagani. Puwili ngezewiliyegi ngago kisagi purik kele keya nalege
kang narage Anotoyegi ngago mei nangine.
29 Yombanu neyau ma neyauganak ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyi
puwili nak nak ngago kisagiwiligu keya nawili puwiligu kisi piyengki yang
keleyi.
30 Kapura tamizeige kaiyageyabok kaiyageya keya mogosa wiziya nak
Anotoyaga ngago nara wei purik mabura ngago kaiyageyabok ngagora
ulumi nagani kapura yaka Anotoyaga ngago wikta weiyabok kele ngago kai
pani kelemi.
31 Kazing pilikmekke ini mabuwili nak nak ngago Anotoyaga ngagora
kozak kisagi logo mabuwili iwakaweki logo ngizi kumuli puwiligiraga
kozang keleyiweki.
32 Yombanu Anotoyaga ngago narabok ngago pugura leng kelemiya logo
pigi teng ngago kaiyagi purage ngago kaiyagirikki kozanda kiling purik ini
iwaka,
33 purik Anoto kisageli meiya meli piyengki kiyebuk mizibek legi, purik
Anoto ngezege sa yolu puragi kelibek.
Kongkirigesen Yisugi piyegi ngizi kumuliwili wawere ula logo
34 Anotogi wirege inge laliyi keya ya kumuli puwekkerik yongokwili
ngagoluk koyagiwiligu. Teni puwili ngago kisi pani keleyi onowiligu, puwili
Kapiya Walektikku kai mabilik kulengke koyagiwiligu.
35 Tamizeige puwili watabi nayengki langai nguk kisagi purik puwili
puwiligi kerekpuwiliyegi panga ige yei pani. Menalege wawere uliwekkerik
yongokwili ngago kisi purik pangka onorik.
36 Wau. Ini nogo kisi purikki a'a' kisi. Anotogi ngagora iniyaga wiriya ono
keya iniyegi keke wiriya ono. Ini pilik kumuli mabura ini kokowa puloge.
37 Tamizeige nak pelik kumuli, ne ngago Anotoyaga weiyara kawela wiy-
ibek ma Anotogi Kung Walekpokko ne watabi yeik yani piyengka nara nana,
mabura nogo lende mizi pera Yemizibekki ngago miziweki kaira purikki pi
iwaka simo mei.

38 Tamizeige pugu purikki yeiktik mizi mabura ngezebek Anotogi
wameikta kawela wiyibek mizi purik yeiktik mizagi kani.
39 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili Anotoyaga ngagora weiya
logo kawela wiyagi purikki wilek tiya mani kapura yombanuwili ngago yeik
nayengke kisagi purikka waliyi nagani.
40 Keya ini Anotoyegi ya kumuli ma ingimek mei puwekke watabi
mabiyeng kazing pangka panumekke mizagirikki kai.

15

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ne ngago wazono Yisu Kilisiyegi
langai nogo ulogo iniyegi kozak yeiya puragi ne mawinda kozak yeiweki. Ini
ngago pura wilek kang inuguyengke wiya logo ngago pura inugu Kilisiyegi
ngizi kumuli purikki solorik.
2 Tamizeige ini ngago puragi yeik ulak ngizi kumula ono keya tamizeige
ini waligeleya piyeng ini kozang kebangkela mabura ngago wazono Yisu
Kilisiyegi langai purago ini yaliya wazayageya wizinda.
3 Nogo iniyegi ngago neyegi kozak neiya pura kozak yeiya logo ngago pura
ngago yemane panura. Ngago pura Kilisi kaile tonuguyengki wiyeke ibeng
sa puragira, Kapiya Walektikku pugu mizagi kaiya mabilik
4 keya pi kawitikke waliya logo wok neyau wiziya logo wok kalikebekke
Anotogo pi ibendaga yangalekta wik wazamiya, Kapiya Walektikku pugu
mizagi kaiya mabilik.
5 Keya Pitago pi pakela purikki, pulaga Yisugu yombanu meleyau keya
ingenazikka neyau ngezebokko waligeleya puwili mabuwiligu pi pakela.
6 Keya pilik miza logo pulaga yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli sangke-
larik 500 pekka ngalegewiligu pi pakela, puwiliyaga kolokngagono ngoluk
wik yolu keya nawili weik ulogo ibeng.
7 Pulaga Jemsgu pi pakela logo kalike aposolowili mabuwiligu pi pakela.
8 Pulaga kalik panuge nogorau pi pakela, ne ngoluk korowali mizageya
tawizeige kapura nguk namizi pugu ne wik keremiza.
9 Nogo pelik kai, purik ne Anotogi ngagora oroweiwili mabuwiliyaga
kulengke panubek kopong keya ne Anotogi ngagora oroweibek neiyagi
langai onobek purik nogo ulogo Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi ku-
muliwiliyegi ngangang keleya puragi wiyeke.
10 Kapura kang nogomek mabek yolu mabilik, purik Anotogo neyegi
wazono miza kopong. Pugu neyegi watabi wazono pigi nogo weiyagi langai
ono piyeng nani. Keya negi yungke pugu yawe miza pura yeik ulak ono,
a'a'. Pura pelik, aposolo Anotogi ngagora orowei nawili yawera wazono miza
kapura nogo Anotoyegi yawe mizara puwiligu yawe miza puraga ngalege.
Keya ne makngezego yawera keke miza ono kapura Anotogi wazono purago
ne kiling yawe miza keya neyegi sawela.
11 Kapura ne ma aposolo nawili yawe kozang miza ma talik miza purik
yemane onorik kapura yemanerik kele tonuwago ngago wazono Kilisiyegi
pura kawela wiya logo ini ngago puragi ngizi kumula.

12 Tonuwago kozak kisirik Anotogo Kilisi ibendaga ngereke wik yangalekta
wazamiya purikki. Tegi nangki inigi tepekka nawiligu ibeng puwili kalike
wik yolugi ono kisi.
13 Tamizeige ibengwili mawinda wik yolugi ono purik ngizi mabura An-
otogo Kilisi ibendaga ngereke wik yangalekta wazamiya kisi purarau ngizi
ono.

14 Tamizeige Anotogo Kilisi ibendaga ngereke wik yangalekta wazamiya
ono pura ngizi mabura tonuwa ngagora yeik ulak kozak kisa keya ini yeik
ulak ngizi kumula puriktau ngizi.
15 Logo pilik mabura tonuwago Anotoyegi langai ikuyogoriktaga Anotogo
Kilisi ibendaga ngereke wik yangalekta wazamiya kisi purik ngizi. Kapura
tamizeige Anotogo ibendaga ngereke wik yangalekta wazayagi ono kai purik
ngizi mabura Anotogorau Kilisi ibendaga ngereke wik yangalekta wazamiya
ono.
16 Purik tamizeige Anoto ibengwili kalike ngereke ibendaga yangalekta
wik wazayagi ono mabura Anotogorau Kilisi ibendaga wik yangalekta waza-
miya ono.
17 Keya tamizeige Anotogo Kilisi ibendaga yangalekta wik wazamiya purik
ngizi ono mabura ini yeik ulak ngizi kumula keya Anotogo ini kaile in-
uguyengka yaliya wazaya ono.
18 Mabura Kilisiyegi ngizi kumula koyimowei ibeng puwili ngoluk kaile
puwiligiyengki yungke ibeng logo puwili kemenak ngangang weiyagi.

19 Tamizeige teni yongkambanu Kilisigu teniyegi ngabelakka pelege keke
sawelaweki yuke koyimawili logo kalike pi kiling ngereke wik yolugi onowili
mabura yongkambanu mamokki tepekke tonuwa talikki mizagi.
20 Kapura ngizira Anotogo Kilisi ibendaga yangalekta wik wazamiya pura.
Ibengmek mamokki tepekka Kilisi wamenak were ngereke wik yangalekta
yo yabekeya logo mawinda ibengki ono. Logo purikku walimizi purik
Anotogo wameik ibengwili kalike ibendaga pi kiling wik yoluweki wik
yangalekta wazayagi.
21 Perikki kumulagirikki kai. Yombanu wamenak Aram pokko ibengkirik
ngabelakpekke puwili mabuwiliyegi orowei wiriya mabilik yombanu wa-
menak Yisu Kilisi pokko ibengwili mabuwiliyegi ngereke wik yangalekta
yogirik orowei wiriya.
22 Purik yongkambanuwili mabuwili wazayiwekkerik Aram kiling sawela
kopong kazing kumbekki Anotoyegi leweng ibeng logo korikwektau ibeng,
kapura mabilik yongkambanu Yisu kiling sawela puwili mabuwiligi kazing
kumbekki Anotoyegi leweng wik yolu keya korikyeng ibeng sa logo purik
Anotogo ibendaga ngereke wik yangalekta wazaya logo wik yolugi.
23 Kapura nak nak kang puguraga ngereke wik yolugi. Kilisi were ngereke
wik yolu keya Kilisigi puwili ngereke wik yolugi pi ngereke yo puwekke.

24 Pulaga Kilisigu ngai yemane pilik puwiligi kozanda keya ngaira neneng
ngela logo yongkambanu pugu ngai puwili Anoto pigi Mangobekyegi iza
mana logo puwekke weik mabiyeng yeikkira lewagi.
25 Purik Kilisigu ngai wiziyagi purik miza keliktik Anoto yeik kozang kaile
Kilisiyegi ngai miziyeng keya Kilisiyegi kiyebuk miziwiliyegirau lewege
miza logo pugu Kilisigi kulengke Kilisigu ngaiweki wazayirikka.
26 Keya kozang kaile kalik panubek yombanuwili ibeng si pura logo Kilisi
puragi lewege mizi yagenda logo yeikki.
27 Purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Anotogo watabi mabiyeng Kilisigi kulengke pugu ngaiweki wazaya, kai. *Ingi Sam 8:6*
Anoto watabi mabiyeng Kilisigi kulengke wazayabokko ngezebek Kilisi ku-
lengke kunagi purikki langai kozak kai ono, purik wameik kimeike wizinda.
28 Keya Kilisi watabi mabiyengki ngai puwekke pi, Anotogi Marekpek,
ngezebek pigi Mangobekki ngagoragi kulengke kunagi logo Anoto pi watabi
mabiyengki lewegera manabek watabi mabiyengki kemenak ngaigi.

29 Mena tamizeige inugu kumularik ibengwili ngereke wik yangalekta yogi
ono mabura nangki kambela puwiligi wiyeke yongkambanuwili kaimeli-
weki, iniyaga nawiligu mizageya pilik? Inigu ngizi kumulirik ibengwili
ngereke wik yangalekta yogi mabura pilik mizi.
30 Keya teniyegirik tamizeige ngago pera ngizi ono mabura nangki teni
lelewe sara koyimowei ngangang wageliweki mizageya mizi.
31 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili perikki iwaka si. Ne wok mabiyeng
yombanuwiligu ne neliweki mizi wilibek logo purik wameik. Purik wameik
mabilik ini Kilisi Yisu Yemizi tonugubekkiwili purikki ne wilik logo puriktau
wameik.
32 Tamizeige Anoto ne ngereke wik yoluweki niza orowei yogi ono mabura
Epese pelege yombanu liyeng wizing ngai mizi puwili kelikwiligu ne ngan-
gang nani purik yeik ulaktik. Tamizeige ibengwili Anotogo ngereke wik
yangalekta wazayagi ono kai purik wameik mabura tenirau ngago nawiligu
pilik kisi puragi kiriwei miziweki, Teni mabek wokpekke kai ni keya ngeragi
ni keya watabi mabiyengki wilik kagowing miziweki, purik wangkopek
tonuwa ibengki.
33 Nawiligu kisi piyengki kokowa nara mizi nagani purik, kaile kaile
miziwili kiling menalege yolu piyengko wilek kang wazonobokki kazingmek
kaile kaile kelemi.
34 Ini kai nawiligu kumuli pilik kumuli puwili yangalekta waberek kumuli.
Inugu kaile mizi piyeng wiya wazami. Kerewiyi, nogo pilik kai purik inigi
tepekka nawili Anotoyegi iwaka ono kai purik ini ya kuneng miziweki.

35 Tamizeige nakko pelik nguk yei, Anotogo ibengwili talik ibendaga
ngereke wik yangalekta wazayagi? Anotogo puwili ibendaga wik yangalekta
wazaya logo purik korik kang tamekkeyeng puwiliyegi wiziyagi?
36 Nogo piyegi pelik meiyagi, Ni lelewe panubek. Iwing wirebekki kumule.
Ni iwing wirebok ngabelakpekke yungke ngeriya purik kele keya yeik purik
pendik pundagi ono.
37 Keya peng wiktik punda puwekkerik nugu were ngeriya pilik wizei
penangai ono. Purik nugu ngabelakpekke iwing wire ngeriyabok yeik iwing
wire yeikpek.
38 Anoto ngeragi mabiyeng kang ngezeyengki namek yani, keli puguraga
kiriwei logo watabi mabiyeng kang ngezewiligiyeng yana.

39 Keya ngeragi nalangai nalangai yolu piyengki pangka korik nalan-
gai nalangaiyeng wizinda. Yombanuwili, liyengwili, watabisiwili keya
winakwilirau korikyeng nalik lewi kang kuna.
40 Mabilik korik paka ngalegeyeng keya korik ngabelakpekkiyendau wiz-
inda. Kapura korik paka ngalegeweki palumura nara keya korik nga-
belakpekkiweki palumura nara.
41 Yokmekki palumura nara keya ngombekkira nara keya pelewewiligira
nara. Keya pelewe namelegi palumura nameleyaga nalik.

42 Logo Anotogo korik tonuguyeng kiling teni wik yoluweki ibendaga
iza orowei yo puwekke korik tonuguyeng nalik wiziyagi. Korik tonugu
kawiktikke waliyi puwek sok sagi kapura tenigi korik Anotogo wik yoluweki
orowei yogi puwek sok sagi ono.
43 Korik tonugu waliyi puwek kaile kaile kelemiya melawek kapura korik
Anotogo wik yoluweki ibendaga yangalekta wazayagi puwek ngaiwaktik
kilingki. Korik tonugu waliyi puwek kozang ono kapura korik Anotogo wik
yoluweki yangalekta wazayagi puwek kozanda kiling.

44 Korik tonugu waliyi puwek yeik ngabelakpekkewek kapura korik Anotogo wik yoluweki ibendaga yangalekta wazami puwek paka ngalegewek. Purik korik tenigi ngabelakka pelege puwek ngizi tegi korik paka ngalege puwek ngizi.
45 Kapiya Walektikke miza mabilik, Anotogo Aram yombanu werebek keremiza logo wilek kang pugubek wik wizeibene kelemiya kapura Kilisi yombanu kalika wiriyabokko teni kazing kumbekki lewengke Anotoyegi wik yolu keya kalike ibendaga korik wikwek kiling wik yangalektaweki keleyi.
46 Kapura korik paka ngalege puwek were lewa ono. Korik ngabelakkawek were lewa pulaga korik paka ngalegewek kiriwei.
47 Anotogo Aram yombanu werebek ngabelakpekka keremiza kapura yombanu Kilisi kalika wiriyabok paka ngalegabek.
48 Yombanu ngabelakka yolu puwili Anotogo yombanu ngabelakpekka keremizabok kelikwili. Keya paka ngalege yolu puwili yombanu paka ngalegabok kelikwili.
49 Kang tenigi yolu pemek yombanu Anotogo ngabelakpekka keremizabok kelik, kapura kang tonugumek paka ngalegabok kelikki.

50 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili ne peliktikki inuwayegi kozak yeiweki mizi yagenda. Korik yeik piyeng Anotogo ngai yolugi pulogo yabelagi ono keya watabi sok si piyeng yereng watabiyeng sok si ono puraga kiliya kunagi ono.
51-52 Kerewiyi. Nogo watabi yemane ngizi panu yombanuwiligi kangkayeng ngezeyengko iwakagi langai ono nayeng kozak yeiweki. Sangu kangkalibek tiyi puwekkerik Yisuyegi ngizi kumuli, nawili ngoluk mabilik wik koyigeyagi kapura Anotogo teni Yisuyegi ngizi kumuli puwili mabuwili yombanuwiligi wireyengko nguk namizi kusi keya ngaiwili pilik nguk namizi mabuwekke nalik wazayagi. Nogo kozak kai pei. Sangu kangkalibek tiyi puwekke Anotogo Yisuyegi ngizi kumuli ibengwili wik wazayagi. Korik tonuguyeng mawinda ibengki ono keya puwekke teni Yisuyegi ngizi kumuli ibeng ono ngoluk wik yolu puwilirau Anotogo nalik wazayagi.
53 Pugu pilik mizagi purik korik tenigi sok si keya ibeng si puwek wezameliweki, logo korik sok si keya ibengki ono puwek wakiyiweki.
54 Tenigi korik sok si keya ibeng si puwek wezameli keya sok si keya ibeng si ono puwek wakiyi puwekke ngago lang Kapiya Walektikke pobilik lende miza piyeng ngizigi,

Anotogo yombanuwiligi ibengki pura yeik sa wazamiya keya pugu kemenak lewege miza mela. *Isaya 25:8*

55 Keya nararau pelik lende miza,

Teni ibengki sawiya purago teniyegi lewege mizagi ono. Ibengkiragi kozandago teni mawinda ngangang yanagi ono. *Osiya 13:14*

56 Kozang teni ibeng si keya ngangang yaniweki pura teni kiling yolu, purik teni kaile mizi keya kaileragi kozanda kiling yolu kopong. Keya kaileyeng kozanda kiling purik Anotogi lora yolu kopong.
57 Kapura Anotogo tonuwa lewege miziweki keleya purikki tonuwa piyegi wazono meiweki purik watabi Yemizi tonuwagibek Yisu Kilisigu tenigi miza piyengki wiyeke.
58 Tegi ini ne kiling ngizi kumuli nogo keli puwili mabilik ngizi kumuli kuni keya kozang koyi keya ini Yemizibekki yawera mizageya koyimowei kangka neyau kumuli nagani. Yemizibekki yawe miza pura yeik ulak ono purikki kumulagirikki kai.

16

1 Ini king Yisugiwiligiweki inugu menalege wiyageya piyengki langai nguk
nei legi ne king piyengki langai lende miziweki. Pelik mizi, nogo Anotogi
kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli ngabelak Kalesiyabekke wawere uli
mizi puwiliyegi nogo miziweki kozak yeiya pilik mizi.
2 Purik peliktikki, ini nak nak inugu king inugu yawe mizayengki ngane
weiya piyengki pangka Sondayengki purik king nayeng wawiyi logo ne lewa
puwekke ini ngereke king wei yo keya to mizagi purikki miza nelegi.
3 Pulaga ne lewa puwekke ne kapiya nayeng lende mizagi logo yongkam-
banu inugu sawiya pilik puwiliyegi yanagi logo king inugu wawiya piyeng
nogo panga Yirusalem yerengke orowei wezayelagi.
4 Tamizeige nerau kang purik pangka mabura teni mabuwili menalege
kangki.

5 Ne Maseroniya kambela logo pulaga iniyegi lewagine purik ne
Maseroniya lemeng neing were kangkiweki sawiya legi.
6 Ne ini kiling tek yokolong narik wiziyagi mane miza ma ngong kaben-
embek lewagelayengke ne ini kiling wiziyagi mane miza pulaga inugu
negi kazing kang kunagi pumokki wiyeke neyegi king keya pulangaiyengki
saweli nangine pulaga ne ngereke kangki pulogo kangkine.
7 Ne yereng inigi Korintira mei pura neing kang puwekke ne ini tek
songono narik inuwa kiling wiziyagi purikki ne kiyebuk. Ne kiling tek
yokolong narik wiziyagi purikki ne keli, purik tamizeige Yemizibokko kelira
pura mabura.
8 Ne mabelege yereng Epeseraga wiziya Pendekosora mizi logo
puwekkegine,
9 purik Yemizibokko kazing yemane naleweng tiya nowiya kopong logo
yawe nogoragi ngizi narikweki. Keya ne yolugi purik yongkambanu kolokn-
gagonowili neyegi ngai kele kapura.
10 Tamizeige Timoti iniyegi lewa mabura pi watabi nayengki kazi miza
nagani, purik nogo mizi mabilik pirau Yemizibekyegi yawe mizi legi.
11 Nakko Timotiyegi kiyebuk mizi nagani. Piyegi saweli logo pi ya
ngezegera kiling kelemi kang kuniweki. Pulaga pi neyegi yogi purik ne pi
keya ngizi kumuli yogi puwiliyegi ne yuke legi.
12 Ne weik Apolo teni kiling Yisuyegi ngizi kumulibokyegi langai kozak
yeiweki. Nogo piyegi nawili kiling pirau iniyegi keriyi lewaweki nguk
kozang meiya, kapura pugu kumularik purik Anotogi kelira ono. Kapura
kalike piyegi kazing namek tiya puwekkegine.

13 Wireyeng ngaiwila koyi logo watabi kung inuguyeng ngangang keleyagi
piyengki keriyi nangaiweki keya Yemizibekyegi wameik kozang kumuli
pura watabi nayengko waliyi nagani keya kozang yolu, kazi mizi nagani.
14 Keya inugu mizi piyeng mabiyeng ya wazonora keya kelira kiling mizi.
15 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili Setepana ibubek ngabelak
Kirik meibekke solo Yisuyegi ngizi kumula logo sawela purik ini iwaka. Keya
ngezewili ngizi kumuli nawiliyegi saweli keya yawe miziweki miza purik ini
iwaka. Logo ne iniyegirau kelegele yei,
16 Inirau puwiligi kulengke koyi keya ini kiling Yemizibekyegi yawera
kozang mizi puwiliyegirau.
17 Setepana keya yogo Potuneta keya yogo Akaika lewagelawekkerik ne
wilik miza, purik ne puwili kiling yolu purik wazono, ini kiling wiziyagi
langai ono legi.

18 Keya ne wilik miza purik puwiligu ini wilik kagowing keleya keya nerau
wilik kagowing keleniya legi. Yombanu pilik puwiligi yeikyeng yongolok
meiyagiyengko.
19 Kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli Asiya ngabelakkewiligu iniyegi
wangane kisi. Keya Akuwila yali yongokpu Pirisila keya Yisuyegi ngizi
kumuli i piyaugimakka wawere uli mizi puwiligurau ini Yemizibekki
puwiliyegi wangane kisi.
20 Yisuyegi ngizi kumuli mamok iniyegi wangane kisi. Ini ngizi kumuli
puwili nakko nakyegi kelira wilik kagowinda kiling melegulang mizi purago
walimizi mizizo.
21 Ne Paulugu kapiya perik mele ne makngezegizikku waliyi keya wan-
gane nogora iniyegi yani.
22 Tamizeige nak Yemizibekyegi keli ono mabura Anotogo piyegi
kelemiyagi piyeng kelemi pani. O Yemizibek, Yemizi tonugubek, koli.
23 Yemizi tonugubek Yisu Kilisigi wazono pura ini kiling wizei pani.
24 Nogo ini mabuwiliyegi keli purik inirau Kilisi Yisugiwilirikki wiyeke.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik iniyegi wezamelabek.

2 Korinti
Paulugi Kapiya Kalike Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Korinti Mei Puraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulugu kapiya perik ini Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli
yereng yemane Korinti meiraga yolu puwili keya ini Yisuyegi ngizi kumuli
ngabelak Kirik meibekke yolu puwili mabuwiliyegi lende miza yani. An-
otogi kelirago mizagewiyege ne Kilisi Yisugi ngagora orowei mizi logo ne
Aposolobek meibek. Keya Timoti teni kiling Yisuyegi ngizi kumuliboktau ne
kiling pelege logo pi nogo lende mizi peyengki ei kai.
2 Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono piyaugira keya
ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke yani pani.

3 Teni Yisu Kilisi Yemizi tonugubekki Anotobek keya Mangobekyegi ngago
wilik kagowing meiweki, purik pi yalektagi Mangobek keya pi Anoto ya
kuneng miza pilik puwili yalekta yanibek.
4 Tonugu kuneng mizi piyeng mabiyengke pugu teni yalekta yani logo
tonugu nawiliyegi Anotoyaga yalek weiya pura ngereke yaniweki.
5 Teni Kilisiyegi sawelarikki wiyeke teni Kilisigu ngangang wagela mabilik
ngangang wageliweki sawiya pilik Kilisi kiling tenirau kemenak Anotogo
yalek yani pura teni mabuwili wei logo teni kunengyeng mawiyarekka
wageli puwekkerik Anotogo yalekta mawiyarekka yani.
6 Ne ngangang wageli puwekkerik ne ini yalek Anotogo yani pura keya
Anotoyaga yaliya wazayira ini weiweki iniyegi sawelibek kopong. Purik
Anotogo ne yalekta nani puwekkerik ini keriya logo yalek Anotogo yani
pura weibene iniyegi sawelagi logo ini kozang sara koyimowei ne ngangang
wageli mabilik ngangang wageliweki.
7 Keya nogo ngizi kumulirik ini ngangang wagelageya koyimowei ini
kozang sara koyagi, purik nogo ngangang wageli puraga ini wale narik
weiyagi mabilik yalek nogo wei puraga ini wale narik weiyagi purik ne
iwaka legi.
8 Ini ne kiling ngizi kumuliwili ne ngabelak Asiya meibekke ngangang
wagelarikki iwaka si nangaiweki kozak yeiweki. Ne kuneng yemane panu
wagela logo neyegi pangka onorikki wiyeke nogorik ne ibengki nobiyeng.
9 Nogorik ne ibengki nobiyeng miza logo ne makngeze kozang ono purikki
ne keriya. Kapura neyegirik purik wazono, purik nogo Anotoyegi pelik
meiya, Anoto nugu neyegi saweliweki purik ne pangka ono legi, purik ni
Anoto ibengwili ngereke wik wazayibek, meiya.
10 Logo Anotogo neyegi sawela logo ibengkiraga yaliya wazaniya. Ei, pugu
puwekke pilik miza keya nogo kumularik pi mawinda pilik mizi kai kunagi.
11 Inugu neyegi saweliweki waberek mizageya koyimowei purik pugu
pilik mizagi. Pilik miza logo purik yongkambanu kolokngagonowili negi
wazono wiziyagirikki wiyeke waberek mizayengki kangayengki keriya lo-
gowekke Anotoyegi wazono mei nangai.

12 Ini nawiligu kumulirik ne wok mabiyeng ne makngeze keya yawe
nogora yongolok mei mizi sawiyi. Kapura nogo kozak kaiweki kelirik
peliktikki, kangka nogobokko kairik nogo nawili keya iniyegi miziriktau

pangka panuraga keya wameik panumekke, logo purik yombanu yeikwiligi kangkayengki kiriwei ono kapura Anotogi wazonorago neyegi sawelarago.
13 Keya kapiya nogo lende mizayengkiriktau nogo ngizi pilik kaiweki sawiya logo lende miziyeng mizi yagenda purikki ini iwakaweki. Nogo lende mizi piyeng inugu iwaka piyeng keke lende mizi.
14 Ne inugu mabek neyegi langai iwaka panu ono piyengki wangki iwakagi purikki ne yuke yolura wok Yemizibek Yisu yogibokko nogo iniyegi langai lewege kaiyagi mabilik inugu neyegi langai lewege kisagi.
15 Inugu neyegi iwaka keya ngizi kumularikki ne wilekpek ngalege panu wiya logo kang neyau iniyegi keriyi lewaweki sawiya logo Anotogo teni mabuwiliyegi kang neyau wazono mizibene.
16 Purik ne panga ngabelak Maseroniya meibekke kang puwekke iniyegi keriyimekke lewaweki sawiya keya pangalaga yogi puwekkeriktau. Logo puwekke neyegi panga Yudaya kangkirikki kazingmekke neyegi sawelagiyengki keriyi nangine.
17 Inugu pelik kumulagi, pi nangki ngereke pugu sawiyara ngelamela? Ma pi ngoluk kangka nakke keke kumula ono? Ma pi yombanu Anotoyagabek ono wizigeya a'a' kaiyagirikki ngereke ei kisi puwili kelikpek?
18 A'a' piliktau ono. Wameik Anotoyegi. Ne yombanu pilik onobek. Nogo ei kai purik ne wameik ei kai yagenda.
19 Teni Timoti keya Silasi keya nerau iniyegi Yisu Kilisi Anotogi Marekpekyegi langai kozak yeiyageya koya. Pi a'a' kaiyagiwekke ngereke ei kai onobek. Pi wok mabiyeng pugu kaiya puragi kiriwei mizibek.
20 Keya Anotogo pugu mizagi kaiya piyengki Kilisigu ei kai keya Kilisi Mesiyabek talikpek keya talik mizagibek kaiya piyeng mabiyeng weik ngizi miza. Legi tenirau Yisu kiling Anotogo pugu mizagi kaiya piyengki wameik meiweki logo Anotogi yeikta yongolok meiweki.
21 Anoto pokko te keya inirau Yisuyegi ngizi kumulageya keya kebangkelara yoluweki keleyi. Pugu teniyegi ngago Kilisi yombanu yaliya wazayibek kai pura kozak yei kangweki teni wezayela.
22 Pugu Kung Walek pugubek teni yana logo purik silok tiyarik logo teni puguwili purik walimiziweki. Pugu teni yanagi piyengka solo panurik pigi Kung Walekpek ya tonuguyengke yenge yungke wazamiya logo purikku walimizi purik pugu teni puguwiliyegi yanagi kaiya piyeng ngizi wameik panu yanagi.

23 Ne kayima ono purik nogo ini waberek keleyagiyeng kaiya logo nogo kaiyayengko ini kuneng yana nelegi. Tamizeige nogo Korinti pulogo iniyegi ngoluk lewa ono purikki solorik wameik kozak kai ono mabura Anoto pokko kawela wiyibene ne piyegi nguk mei.
24 Inugu ngizi kumuli piyengki ne iniyegi ngaigirikki ne kai ono, purik inugu ngizi kumulira kozang kapura nogo ini pangka koyibene iniyegi saweliweki purik ini mawiyarekka wilik kagowing keleyiweki.

2

1 Tegi nogo ne makngezeyegi pelik kaiya, Nogo pilik mizagi ono. Nogo puwili ya kuneng mizibene puwiliyegi keriyiweki kangki ono, kaiya.
2 Purik tamizeige nogo ini waberek keleya purikku ini ya kuneng mizibene keleya kapura ini kowiti ono mabura takko ne wilik kagowing mizibene keleniyagi? Ini ne wilik kagowing keleniyagiwiligu.
3 Togo piliktikki wiyeke ne kapiya ulogo kalike purik lende miza logo ini watabi mabiyeng pangka pangka kelemiya wizigeya ne lewarik kele. Pulaga

ne lewawekke ngereke ne wilik kagowing keleniyagi langaiwiligu ne ya
kuneng keleniyane. Ne pelik kai purik ne iwaka, watabi ne wilik kagowing
keleni piyengko inirau wilik kagowing keleyagi.
4 Ne negi kapiya wererik lende mizagirikki kiyebuk miza. Ne ingi yemane
kaiya logo yenge ya nogoraga kaile kelageya wizimowei ne kapiyarik miza.
Kapura nogo lende miza purik ini ya kuneng keleyiweki ono kapura keli negi
iniyegira waligeleyiweki.

5 Inirau yombanu kuneng yemane yana logo nogo piyegi langai kapiya
miza yanabokyegirau iwaka. Pokyegirik pugu ini kuneng yanarik neyaga
ngalege logo nogorau purik keriya. Kapura inugu pi ngalik si mei nagani.
6 Kapura kapiya nogorik ini weiya logo pi yenge wilingke wazamiya purik
weik pangka.
7 Logo perik weik ngereke pugu miza piyeng inugu keremareke wiyagira
logo pi kuneng mizagela kaile sowei kuna nelegi kozang wizeiweki kelemiya-
gira.
8 Tegi pi iwaka sibene inugu piyegi keli pura wameik kani kelemizo.
9 Togo ini ngago nogoragi kiriwei mizi yaga ma yeik miza legi ne kapiya
purik lende miza.
10 Ini yombanu nakko kaile miza piyeng keremareke wiyi puwekkerik no-
gorau mabilik keremareke wiyagi. Keya tamizeige kaile nakki keremareke
wiyagi nayeng wizigeya nogo keremareke wiya puwekkerik purik nogo
Kilisigi wirege kaile pilikpokki piyeng keremareke wiyi yagenda logo inigi
wazono koyagiragi wiyeke mizi yagenda.
11 Legi tonuwa kaile puguyeng keremareke wiyiweki, purik Sadangko
teniyegi lewege miza nelegi, purik pugu miziyeng teni iwaka legi.

12 Ne panga ngabelak Asiya meibekka logo yereng Torowa meiraga ngago
Kilisigu yombanu yaliya wazayiraga kozak kaiweki tabundawekke, Yem-
izibokko weik yongkambanuwiligi yayeng kangkere miza yowiyarikki ne
keriya.
13 Kapura Taitus ne kiling Yisuyegi ngizi kumulibek keya nogo yawe
mizi mabilikta mizibek ne wilek neliweki wizilege ono keya ini talik yolu
miza legi kozak kaiweki logo nerau leng miza ono purik ne iniyegi kumula
meli. Tegi ne pulogowiliyegi koyimi yeiya logo Maseroniya mei lemengke
kambela.

14 Kapura ngago wazono mabiyeng Anotoyegi mani. Purik teni Kilisi kiling
sawela koyimowei Anotogo teni kazing lewege mizagimekke iza orowei
keleyi logo tonugu ngezebekyegi iwaka pura kukngizi wazono wezamek
kang wale mabiyengke orowei miziweki keleyi legi.
15 Anotoyegirik teniyegi kukngizi wazonomek wizinda. Logo pumok
Kilisi tenigi yungke yolu pumok logo yombanu yaliya wazaya puwili keya
kemenak ibengki puwiligu mengkera.
16 Yaka Kilisiyegi iwaka onowiliyegirik kukngizi kemenak ibengwiligimek
keya Kilisiyegi iwaka puwiliyegirik kukngizi wik koyimagira yanimek. Logo
takko yawe pura pangka mizagi langai?
17 Ne makngeze kelik puwili logo Anotogo wezayela logo Anotogi
kozandago wameikta kozak kisi logo Anotogi wireyau tenigi ngalege ngai
yuke yolu pilik puwiligu keke mizagi langai. Teni puwili keya kolokn-
gagonomokko mabek king weiyagirikki wiyeke Anotogi ngagora kozak kisi
puwili kelik onowiligu.

3

1 Logo inuwago keriyarik perikku kai perik ne ne makngeze yongolok mei-
weki ne makngezeyegi langai inuwayegi kozak yei ma? Ma ikuyogorikyeng
kozak kisi puwiligu kapiyayengke ngezewiliyegi langai wazono kisi pilik
yawe nogoragi langai wazono kaiweki nawiligu kapiyayeng lende mizagi?
2 A'a' piliktau mizagi ono. Ini kapiya yenge ya nogoraga lende miza
wezaliktik, purik nawili yeik kazing inuwago yolu lewengki keriya logo nogo
yawe wazono inuwagi tepekke miza puragi iwaka. Wilek kang inuwagiyeng
kazing wazonomekki kiriwei mizirikki pakeli nangai.
3 Yawe nogorago mizarikki kandik puwiligu keriyirik inuwa kapiya Kil-
isigu lende mizarik kelik nobiyeng miza. Logo kapiyarik kilipibokko miza
ono segeya Kung Walek Anoto wik yolubekkibokko lende miza. Keya
Anotogi loyeng mawinda king tapeleyengke lende miza ono segeya weik
yombanuwiligi yayengke lende miza.
4 Logo nogo pilik kai purik nogo Anotoyegi yemane kumuli purago Kilisi
kiling sawela purikku.
5 Logo purik Anoto wizigeya teni makngezego Anotogi yawera pangka
mizagi mizi yagenda ono, a'a', purik kozang tonugura keya tonugu lewege
mizi purarau Anotoyaga lewa.
6 Pugu nawiliyegi tonugu kazing wik pigi yombanu yaliya wazayi pumokki
langai kozak yeiweki teniyegi sawela. Tonugurau puwiliyegi ini Anotogi
loyeng mabiyengki kiriwei miza ono purik ini ibeng koyimagi yei ono segeya
tonugu puwiliyegi Kung Walekpokko puwiliyegi wik koyimagira yanagi yei.
Kazing were lo meleyaugu yaliya wazayiweki loyengki kiriwei mizi pumokki
kangkira ibeng koyimagi pura, purik teni loyengki kiriwei panugi langai ono
logo Anoto kiling pangka wazayagi langai ono legi. Kapura Kung Walekpekki
kazing wik puluweng kele wik koyimagira yani leweng.
7 Keya ngoluk kazing were loyengki pumok solo wiriyarik Mosego loyeng
kingyengke lende miza logo ngaiwak yemanerik kiling wiriya lewengko logo
yongkambanuwili Mose lo piyeng kebangkelabekki wiregawereragi talik
pakelagi miza. Purik pugu Isileiliwiliyegi Anotogi loyeng kiriwei miziweki
yaniweki mizageya wiziyarik wiregawere pugura Anotogi ngaiwaktikku
mizagewiyege ngaiwak wiya. Logo puwili piyegi pakelawekke weik yeik
sawiyi kang.
8 Keya mabek wang perikke Kung Walekpokko wik yolugira yanageya
pewekke teni ngaiwak yemane panurik keriyi.
9 Tamizeige kazing were ibengkiraga iza orowei kuna pumok ngaiwaktik
kiling mabura kazing Anoto kiling pangka wazayagi pumokki ngaiwaktik
lewege panu wizinda,
10 purik ulogo were ngaiwak wiziya purik weik yeik keya mabek ngaiwak
yolu perikku kele lewege panu kopong.
11 Tamizeige kazing were yeik sawiya puluweng ngaiwak paka ngale-
garikku kola mabura Anotogi kazing wik kaileyengka yaliya wazayi
pumokki ngaiwaktik lewege panu, purik pumok wizagomagimek kopong.
12 Tegi ngaiwak wik perik yeik sawiyagi ono purik ne iwaka legi ne Anotogi
ngagora kozang sara wizimowei kawela kai.
13 Ne Mose wiregawere puguraga ngaiwaktik yeik sawiyi kandikki Isileili-
wiligu pakela nelegi wiregawerera ngokmorokta wiyabok kelikpek ono.
14 Logo Mosegi wiregawerera keke ngokmorokta wiya ono kapura Isileili-
wiligi kangkayeng keya kumulayendau waliya. Mabek pewekkeriktau were
loyeng Mosego lende mizayeng mei puwekkerik Yudawiligi kangkayeng
keya yayendau waliya nobiyeng miza purik Anotogi ngagoragi solorik

puwiligu keriyi keya iwaka ono kopong. Yombanu nak Kilisiyegi sawela puwekkerik kele yaka waliya piyeng tiyagi.
15 Keya ngoluk yokopekke yolu puriktau Mosegi loyeng mei puwekkerik kangka keya ya puwiligiyeng ngoluk mabilik waliya yolu.
16 Kapura nak kaile puguyengka kowita logo Yemizibekyegi saweli puwekkerik kangka pigi waliyabok tiya.
17 Keya yaka nogo pelege Yemizibek kai purik Anotogi Kung Walekpekki kai yagenda logo kang wale Yemizibekki Kung Walekpokko yolu piyeng loyeng ma kaileyengkorau waliya ono.
18 Logo Yudawiligi kangkayeng ngoluk waliya kapura teni weik ulogo Yemizibekyegi sawela puwiligi kangkayeng weik tiya. Teni wiriwilik wezayeng Yemizibekki ngaiwak purik walimizagiwiligu, purik Yemizibekki Kung Walekpek tenigi yungke yawe mizageya purik teni pi kelik mawiyarekka sagi.

4

1 Tegi ne kazi ma yawe nogora wiya wazamiweki mizi ono, purik Anotogi yalektaga ne yawe pura nana.
2 Kapura ne yongkambanuwili ngizi kumulibene ikuyogorik keleyi ono. Ne kazing liwik kendek ngelangai piyengki kiyebuk mizibek logo nogorau nawili ikuyogorik keleyi ono. Nogorau Kapiya Walektikke miza ono nayeng kozak kai ono. Segeya Anotogi wirege ne kimeike wameikta kozak kai logo neyegi iwakawiligu ne wameikta kozak kai kisi nangai.
3 Ne kele wameikta kozak kai kapura tamizeige nogo ngago Yisugu yombanu yaliya wazayiragi kozak kai pura ngoluk kimeike ono mabura purik yombanu kazing kumbekki lewengke ibeng si kang puwiliyegi kimeike ono wizinda.
4 Sadangko ngizi kumuli onowiligi kangkayeng waliya logo puwili Yisuyegi kazing kang puluwengki lang ngoriyi purikki ngagoragi kerewiyi keya Kilisi Anotogi kangmekke pokki ngaiwaktikkirau keriya nelegi.
5 Keya ngago nogo kozak kai pura ne makngezeyegi langaira ono kapura Yisu Kilisi Yemizibek mizagi pokyegi langaira. Kapura ne makngezeyegirik ne pelik kai, Yisugu negi wiyeke miza puragi weraga ne yeik iniyegi yawe mizibek kai.
6 Nogo pilik kai purik Anoto pelik kaiyabok, Kusabanurikki yungka wilangkarik wiriyi penangai, kaiyabok Anoto wilangka pugurik ya tonuguyengke wiriyibene kelemiya maboktikki wiyeke, logo purik Anotogi ngaiwak Yisu Kilisigi yungke purikki teni iwaka sibene.
7 Kapura tonugu Anotogi ngaiwaktikki iwaka pura watabi yemane kalagalo wara yolu piyeng kelik logo pura korik tonuguwekke watabi nguk namizi sopela walagi piyeng kelik. Kapura purikku walimizi purik kozang yemane tenigi yungke yolubok teni makngezeyaga onobek, Anotoyagabek.
8 Keya kang wale mabiyengka kunengyengko ne kawiye waliyiweki keleni kapura kozang pugurago mizagewiyege nerau kawiye keya mizi ono. Kuneng pilik piyeng nangki neyegi lewagela miza purik ne lusuwei kapura piyengki wiyeke yawe nogora wiyi ono.
9 Keya neyegi kiyebuk mizi puwili kolokngagono kapura Anotogo ne keke wezani ono. Keya kang nayeng neyegi kiyebuk mizi puwiligu ne ngangang yemane keleni keya kuneng nani kapura ne kemenak ibeng sa wazani ono.
10 Keya korik negi pewek wok mabiyeng purik Yisugu miza mabilik ibengkira wilek uli mizi logo Yisugu yolu pura nawiligu korik nogowekke wizilege pakeliweki.

11 Ei, nogo kazing yolu pumok kuneng wagelagimekke ne yolu purik ne
Yemizibekyegi yawe mizirikki wiyeke kapura pilik piyengki yungke ngereke
nogo ngabelakpekke pelege yolu puragi Yisu Kilisigi kozanda waligeleyi.
12 Nogo Yisugu yombanu yaliya wazayiragi langai ngago pura kozak kaiya
kopong ne ibengki pura wilek uli kapura pilik purikki kangarik ini wik
koyimagira weiya purik.

13 Anotogi Kapiya Walektikku pelik kai, Ne ngizi kumula kopong ne kozak
kaiya, kai. Logo kazing mabilikmekke ne kozak kai purik ne ngizi kumuli
kopong.
14 Anoto Yemizibek Yisu ibendaga yangalekta wik wazamiyabokko nerau
Yisu kiling yangalekta wazaniya logo niza oroweirik inirau ne kiling pigi
wirege wiriyagi purik ne iwaka.

15 Nogo kuneng wageli piyeng iniyegi sawelagiyeng. Keya ini Kilisiyegi
lewa purikku kolokngagonowilirau Kilisiyegi lewagi logo Anotogi wazono
yemane puragi wazono meiyagi logo purikku Yemizibekki yeikta yongolok
mei.
16 Piliktikki wiyeke ne yawe pura teni wiyi ono. Purik korik nogowek
yombusi si kang kele kapura wilek kang nogobek wok mabiyeng wik si kang.
17 Nogo ngabelakpekke kuneng wageli keya ngangang mizi piyeng yeik
songonoyengko logo wok panu yolugi onoyeng. Kapura kuneng tek songono
perikke wageli piyeng paka ngalege wazono koyimagi puragi pangka ono.

18 Togo nogo ngabelakka pelege keriyi piyengki ne wilek kang tiya mani
ono segeya paka ngalege piyengki kele ne wilek kang tiya mani. Purik
ngabelakka pelege keriyi piyeng yeik yagongyeng kapura paka ngalege
keriyagi langai ono piyeng wizagomagiyeng legi.

5

1 Nerau yawe nogora wiyi ono purik korik nogowek imak kelik logo
korik puwekke yungke kung nogobek keya wilek kang nogobek yolu logo
tamizeige korik nogowek ibeng logo ne korikwek wizami kangwekkerik An-
oto paka ngalege korik negi yolugi nawek paka ngalege kangkere miza wiya
purik ne iwaka legi. Logo korik puwek Anoto ngezebokko keremizawek logo
wizagomagiwek.
2-3 Ne mabek pewekke yolu perik ne korik ngabelakpekke pewek wiyiweki
ne ingkei logo melewangkayengko wakiyi pilik korik paka ngalege puwek
wakiyiweki ne keli, purik korik nogowek ibeng sa logo purik kung nogobek
keya wilek kang nogobektau korik nawek kilingki.
4 Ne korik pewekke wizimowei purik ne ya kuneng miza logo ingkei. Logo
purik ne ibengkirikki wiyeke ono kapura negi korik paka ngalege puwek ne
wakiyagirikki ne keli logo negi korik ibengki puwek ngereke korik ibengki
onowekweki.
5 Anotogo tenigi pilik korik nawekka nawekke mizagi purik sawiya logo
pugu tenigi kebangkelara yolu piyeng pugu yanagi purikki waligeleyiweki
were Kung Walek pugubek teniyegi yana.
6 Anoto ne paka ngalege niza orowei kangweki sawiya tegi neyegi wok
mabiyeng kunengyeng yolu kapura ne mabilikka yawe mizi. Keya ne korik
pewek i negi wezamak keremiza logo yolu purik ne Yemizibek kiling i negi
paka ngalege pumakka koweige purik ne iwaka.
7 Watabi peyeng ngizi purik ne iwaka logo pakelarikku ono kapura ngizi
kumulirikku.

8 Ya nogora kozang ibengkirikki ne kazi ono, purik negi i korik pewekke
pemak wiya logo paka ngalege Yemizibek kiling wiziyagi purikki ne keli
panu.
9 Keya watabi mabiyengki ngalege nogo kelirik korik nogowekke pelege
ma paka ngalege puriktau Anoto wilik kagowing kelemiyagi purik.
10 Ne pi wilik kagowing kelemiyagirikki keli purik ne keya mabuwilirau
Kilisigi wirege pugu ngagozak keleyiweki wiriyagi legi. Nak nak ngabelakka
wiziyawekke korik puguwekke wazono miza ma kaile miza miza piyengki
kanga weiyagi.

11 Pulaga ne Yemizibokko ngangang naniragi kulili puragi iwakabek ko-
pong nogo nawili Kilisiyegi sawelibene keleyi. Anotogo neyegi piyeng
mabiyeng iwaka logo nogo ngizi kumulirik yenge ya inuguyengke inugu
neyegirau pilik iwaka panuweki.
12 Ne ngereke yeik nogora yongolok meiweki keleyiweki mizi ono segeya
nawiligi wirege ini neyegi langai wazono kisiweki, ne mizi. Keya yombanu
wok mabiyeng korikwekke yeke ngalegeyengki kozak kisi kapura yenge ya
puwiligiyengki yungke lemengkirau kozak kisi ono puwiliyegi ini kanga yei
nangaiweki.
13 Inugu keriyarik ne lelewe ngago kai ma? Tamizeige ne pilik mabura
purik watabi Anoto keya nogoyeng, tamizeige ne pilik ono mabura nogo pilik
kai piyeng mabiyeng inuwayegi saweliwekiyeng.
14 Nogo mizi piyeng ne Anoto keya pigi ngizi kumuli puwiligi mizi yagenda,
purik ne Kilisigi keli neyegi purago neyegi ngai kopong keya purik Kilisi
wamenakko ne keya mamokki ibeng sa purik ne iwaka kopong logo mamok
pugu ibeng sa purago pangka sa.
15 Pugu mamokki ibeng sa purik mabek wik yolu logo piyaga wik koy-
imagira weiya puwili ngezewili wilik kagowing mizi purik segeya Kilisi
puwiligi wiyeke ibeng sa logo ngereke yangalektabokyegi kele wilik kagow-
ing kelemiyageya koyimiweki.
16 Tegi purik teni ngizi kumuli nakyegi melebek yowa logo pelik meiyagi
ono, Ni talikpek miza purik nogo iwaka, ni ngizi kumuli onowiligu niyegi
kisi mabilik panu. Tonugu kele koka Yisuyegi mabilik melebek yowa kapura
perik nogorau pilik mizi ono.
17 Keya nak Kilisiyegi sawela puwekkerik pi weik yombanu wikpek.
Yombanu werebok weik yeik keya yombanu wikpek ngereke lewagela.
18 Logo pilik mizi piyeng Anotogo miziyeng. Pi teni piyegi kiyebukwili
mizara koyagi laga weik pi kiling ya wamenarawili keleya mabokko pilik
miza. Keya pugu teniyegi nawilirau pi kiling ya wamenara keremiziweki
yawe pura yana.
19 Ngago tonugura pelik, Anoto Kilisiyegi wizimowei yongkambanu nalan-
gai nalangai pumok mamokyaga pigi kewengkewili izageya wiziya. Anotogo
puwiligi kaile piyengki ngane puwili ngangang yaniweki kumulara wiziya
ono keya teniyegi pugu ngago puwiliyegi kozak yeiya logo puwili pigi
kewengke keremizagira teniyegi yana.
20 Teni weik Kilisigi wiyeke ngago kisi. Anotogo kili tonuguyengka Kilisigi
wiyeke iniyegi ngago yei nobiyeng mizi. Tonuwa pobilik kisi puwekkerik
pilik wizinda, Tonuwa iniyegi kelegele yei, Anoto inuwa piyegi kiyebukwili
miza yolu puraga pigi kewengkewili keleyi pani, yei.
21 Kilisi kaile nayendau onobek kapura teniyegi saweliweki Anoto pi kaile
tonuguyeng wagelibene kelemiya logo tonugu Kilisiyegi sawela purikku
Anotogi wirege teni pangka wazaya.

6

1 Teni Anoto kiling menalege yawe miziwiligu inuwayegi pelik kelegele yei,
Ini Anotogi wazono inugu weiyagi langai onoyeng kapura pugu yeik yani
piyeng weiyawili mena piyeng yeik wezameli wak.
2 Keya Anotogo kai perikki kerewiyi,
Ne kerewiyiweki kangkere miza wizilegewekke ini neyegi kek kisa logo
puwekke nogo kandik tiya wiziya. Keya wok nogo ini yaliya wazayi-
weki mizabokko inugu kisirikki nogo kerewiya, kaiya. *Isaya*
49:8
Ne Paulugu iniyegi pelik yei, yokopek wok Anoto inugu weiyagi langai ono
piyeng yanagibek. Kerewiyi, yokopek wok Anotogo ini yaliya wazayiweki
kelibek.
3 Nogo kazing yolu pumokko mizagewiyege nawilirau kazing Yemizibek
yolok ngelagi pumok suwei welagi ono. Nogo pilik mizi purik nawiligu yawe
Yemizibekkiraga yungke kokowa nayeng keriya nelegi.
4 Logo pilik segeya nogo mizi piyeng mabiyengke ne Anotoyegi yawe
mizibek mizi. Logo piliktikki walimizirik yaka kunengyeng ma watabi
neyegi lewege mizi piyeng ma neyegi kaile kaile keleni piyengkerik ne yeik
ngagoluk yolu.
5 Purik kang kolokngagonoge puwiligu ne nela keya kang nayeng i wi-
giriyengke wazaniya keya kang nayeng ne yawereng keleniya logo kek
ngago ngago neiya. Yawe nogorago ne nela keya mogosara wizagomamokko
iwek kola ono keya ngeragirau na ono.
6 Ne wameik panu yolu keya iwakara kiling keya ngagoluk yolu keya
nawiliyegi wazono keleyirikku ne Anotoyegi yawe mizibek mizi. Keya
Anotogi Kung Walekpek neyegi yolurikku keya keli negi nawiliyegi purago.
7 Keya ngago nogo wameik kozak kai puragorau walimizi keya Anotogi
kozang neyegi yolu puragorau. Keya negi Anoto kiling pangka yolu pura negi
lei keya wizang ngai miziweki wari piyeng kelikta logo purago teni ngai mizi
keya purago teni makngezeyegi ngai.
8 Nawiligu yeik nogora yongolok mei keya nawiligu yeik nogora kaile
sawiyi. Nawiligu neyegi langai kaile kisi keya nawili neyegi langai wazono
kisi. Nawiligu ne ikuyogorik kaibek nobiyeng keleni kapura ne wameikta
kozak kaibek.
9 Nawiligu ne nalaga lewabek nobiyeng keleni kapura kolokngagono yeik
nogoragi iwaka. Nawiligu ne watabi ibeng nayeng nobiyeng keleni kapura
ne wik yolu perikki keriyi. Ne wik yolu logo ne neli kapura Anotogo ne
ibengkirikka niza warara yolu.
10 Ya nogora kuneng kapura mabuwekke Yemizibekki wilik kagowinda
neyegi. Ne watabiyengki yeik kapura kazing kumbekki lewengke nogo
yombanuwili Yemizibekki watabi yeik yani piyeng kolokngagono yani.
Keriyiwekkerik ne watabiyengki yeik nobiyeng miza kapura watabi
mabiyeng kele neyegi wizinda.
11 Ini Korintiwili nogo keliwili nogo weik iniyegi neyaga keliyeng
mabiyeng kozak yeiya. Nogo iniyegi kelirik yemane.
12 Nogo keli negi iniyegira liwik wiyi ono kapura ini kele keli inigi neyegi
pura liwik wiyi.
13 Ne ini negi yango keya mareknganga wezalikwili keleyi yagenda logo
nogo iniyegi keli pilik ini neyegi keli.

14 Keya ini ngizi kumuli ono puwili kiling menalege yolu keya mizi na-
gani. Anotogi yongkambanuwili kaileyengki lewengke yolu puwili kelik ma

talik? A'a'. Yombanu wilangkarikkewili keya yombanu kusabanurikkewili menalege koyagi ma talik? A'a'.

15 Keya Kilisi keya Sadandau watabi nayengki mabiyau ei mizagi? A'a'. Keya ngizi kumulibek keya ngizi kumuli onobekyegi keriyiwekkerik piyauyegi watabi nangaiyeng menalik? Yeik.

16 Keya Anotogi i walekmak keya anoto ikuyogorikwiligimakko watabi ei miziyeng nangaiyengki? Yeik. Mabura ngizi kumuli ono puwili kiling menalege yolu keya mizi nagani, purik teni Anoto wik yolubekki i walekmak legi. Anoto ngezebokko pobilik kaiya pelik,

Ne yolugirik yongkambanu nogowiligi yungke yolugi logo puwili kiling to keya yo mizagi. Ne puwiligi Anoto wiziyagi keya puwili yongkambanu nogowili mizara koyagi. *Lebitika 26:12*

17 Logo piliktikki wiyeke Yemizibokko pelik kai,

Ini kaile mizi puwili wezayi logo puwiliyaga koweige koyi. Ini kaileyengki kazing puluwengka koweige yolu purik nogo ini nogowili mizagi. *Isaya 52:11*

18 Ne inigi Mango wiziyagi keya ini negi yango keya mareknganggwili mizara koyagi, *2 Samuwele 7:14*

Yemizi kozang yemanerago kolabek keya mabiyengki ngaibokko pilik kai.

7

1 Togo ini nogo keli panu puwili Anotogo tonuwayegi ngago pilik piyeng sawiya legi teni korikwek keya wilek kang tonuguyengke kaileyengkimekke mizi pura wiya logo kazing kaile nayendau onomekke Anotogo ngangang yanagi puraga kazi yoluweki.

2 Ya inuguyeng neyegi langai wazono kelemi keya ini neyegirau keli inugura kimeike walimizi. Nogorau nakyegi kokowa nayeng miza ono. Nogorau nawili kokowa nayengki ngizi kumulibene keleya ono. Nogorau nawiliyegi liwikliwik keleyi ma puwiliyaga watabi nayeng weiya ono.

3 Ne iniyegi melebek yowagirikki kai ono. Segeya nogo ulogo kaiya mabilik, Ne iniyegi keli panu logo tonuwa menalege yolu keya yawe mizi keya ibeng wezalik mizi.

4 Nogo iniyegi wilekpek ngalege wiya. Ne iniyegi wilik panu, purik kuneng nogoyengke inugu ne wilik kagowinda nana logo ne piliktikku kozang sa wilek kang nogobek wilikwilikmokko pangka ono.

5 Ne Maseroniya lewagelawekkerik nerau narik leng miza ono. Purik wale mabiyeng kunengyeng kiling keya ngalik keli yo keya to mizi logo ya nogoragi yungka ne kazi.

6 Kapura Anoto ya kuneng mizi puwili wilik kagowinda yanibokko Taitus inuwayaga neyegi wezamelarikku ya nogora kabeneng sa wazaniya.

7 Pugu neyegi kayima pura keya inugu pi wilik kagowing kelemiyarikki kozak kaiyarikku ne wilik kagowing miza. Inugu neyegi keriyagirikki kisageya purikki kozak kai keya ulogo miza purikki inuwago yalek mizirikkirau kozak kai. Keya nogo miziyengki inuwago kalika kozambek nanagirikki kangkere miza yolu kai purikku ne wilikmek yemane keli.

8 Ne wilik purik kapiya nogo lende miza purikku ya inuwagiyeng kuneng kele kapura ne purik lende miza purikki ya kuneng ono. Kapiyarikku kele inuwa ya kuneng yana purikki ne keriyawekke ne yalek miza, kapura ya kuneng inuwagira wok wiziya ono.

9 Logo ne weik wilik logo purik nogo ini ya kuneng keleya purikki wiyeke ono kapura ya kuneng inuwagirago mizagewiyege kazing kaile inuguyengka

kowitarikki wiyeke. Kapiya nogo lende miza purikku ini ngangang yana ono, yeik Anotogo miziweki kaiyalik ini miza.
10 Purik yombanunak kaile puguyengki kuneng mizi purikku pi kazing Anotogo pi yaliya wazamiyagi pumokki kowitibene kelemi. Logo naktau kazing pumokki ya kuneng mizagi ono. Kapura Yisuyegi ngizi kumuli onowili ya kuneng mizibene keleyi piyengko puwili Anotoyegi wilek kangyeng kowitibene keleyi ono, logo ibeng koyimagira puwiliyegi lewagela logo wik yolu keya ngai yukegi nararau ono.
11 Anotogo ya kuneng inuwagi puraga miza purikki keriyagirikki kai. Perik weik inuwa waberek kerewiya logo ini kaile inuguyengki ya kuneng logo nogo kapiya miza purikki wiyeke ini piyeng wezamelagirikki kelegele mizi. Inugu kaile mizabok ngalik meiya logo yenge wilingke wazamiya. Ini ulogo miza purikki kazi logo nogo iniyegi saweli lewagirikki ini miza. Logo ini kazing pumok pangka kelemiyagirikki nguk namizi yawe miza. Logo kang wale mabiyengke ngago puragi wiyeke iniyegi nogo ngago tiya mela nelegi ini makngezego kazing inuguyeng mabiyeng yeik kani keleya.
12 Togo nogo kele kapiyarik inuwayegi lende miza kapura purik ya kokowa mizabok ma kokowa lewengke kelemiyabokyegi saweliwekirik ono. Segeya Anotogi wirege inuwa wameik neyegi keli keya kumulageya koyinda purikki waligeleyiweki.
13 Piliktikki wiyeke neyegi kozang miza. Ne inugu neyegi keli kai puragi keke wilik ono kapura Taitusgi wilik kagowindagirau ne keriya logo ne wilikmokko kola. Ini mabuwiligu kangka pugubek kabeneng sa wazamiyarikki wiyeke pi wilik.
14 Keya iniyegi langai nogo piyegi wazono meiya logo nogo kaiya pura wameiktikki pugu keriya. Ini nogo kozak meiyalik koyilege logo nerau kendek ono. Logo nogo iniyegi kozak yeiyayeng wameik mabilik Taitusyegi inuwayegi langai wazono kozak meiyayendau wameik pilik.
15 Keya wok mabiyeng pi inugu ini kazi keya leli uli kele kapura ini mabuwili pugu kaiyengki kerewiyi keya inugu koli kelemiya purikki pi kumuliwekkerik pugu iniyegi kelira kozang si lewa.
16 Tonuwagi tepekke watabi mabiyeng weik pangka purikki ne wilik. Inugu pangkaraga mizagi purik nogo iwaka.

8

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nogo kelirik Anotogo Maseroniya pulogo ngizi kumuliwiliyegi wazono pigi nakkorau weiyagi langai onoyeng kapura pugu yana piyengka keremungke yanarikku miza purikki ini iwakaweki.
2 Keya puwiliyegi kuneng wiriya piyengko puwiliyegi yang yemane keleya kapura pilikyeng kilindik puwili wilik kagowing yemanerago kola logo puwili king keremungke ono kele kapura puwiligu kolokngagono yana purik ya puwiligiyeng keya kangka puwiligiyengka yaniweki keli kopong.
3 Keya puwili puwiligu yanagirikki pangka yani keya ngoluk yeke langak nayendau yana logo purik wameik. Keya keli ngezewiligirikku
4 neyegi puwili yani pani keleyiweki kisi logo Yudaya pulogo Yisugiwiliyegi puwiligurau narikka saweliweki kozang kisi.
5 Nogo puwiligu mizagi mena sawiyayengka ngoluk puwiligu mawinda yeke langak nayendau miza. Puwili wererik ngezewiligu ngezewili Yemizibekyegi yawe mizibene yana. Pulaga Anotogo kelalik ngezewiligu ngezewili neyegi nana.

6 Tegi puwiligu king wiyi purikki wiyeke nogo Taitusyegi nguk meiya purik
yawe pulogo kingyeng menalege wawiyi keya miza pura ulogo pugu solo
miza legi pura kozang kunibene logo mizi kanda yawe pulogo keli inugurago
mizi pura yeik puwekkegine.
7 Ini yongkambanu puwili watabi kolokngagonoge inugu nawili yela logo
piyeng ngizi kumulira keya ngago iwakara kilingyeng kisiyeng keya naw-
iliyegi sawelagirikke wilek kang tiya manara keya keli inigi neyegi pura.
Mena weik mena king inugu yani piyendau yenge ya inuguyengka kelira
kiling meli purikku lewege mizibene mizagirikki kai.
8 Nogo kai purik inuwa pilik pura miziweki kai ono. Kapura inuwayegi
nawiligu wilik kagowinda kiling yanirikki kozak yeirikku inuwago king meli
piyeng keli inuwagira wameik wizimowei meli ma talik mizarikki ne yang
keleyi,
9 purik Yemizi tonugubek Yisu Kilisi kelira keya wazonorago kola purik
ini iwaka legi. Pi watabiyengko kola kele kapura tenigi wiyeke ngezebek
watabiyengki yeikpek kelemiya purikku teni kazing kumbekki lewengke
watabiyengko kolawili keleya.
10 Logo nogo ngago kaiweki mizi pera inuwagi wazono koyagiragi kai
yagenda. Kirisimasi ulogo peragirik ini solo panu kingyeng meliweki miza
logo mabilik solo melawili.
11 Mena weik inugu miza pura mabilik mizi kuni logo inugu yani pura
inugu solo yaniweki kela mabilik mizi kanda yeik sawiyiweki. Keya inugu
yanagirikki pangka yanizo.
12 Purik tamizeige yanibok yanagi kelirau mabura watabi pigi piyengka
pugu yanagi langai purikki pangka Anotogo ei mizagi. Purik Anoto watabi
nakyegirau ono piyengki pakela logo pi pangka meli ma pi pangka meli ono
kai ono, Anoto watabi nakyegi piyengki pakela logo pi pangka meli ma pi
pangka meli ono kai.
13-14 Nogo kai purik nawili king watabi weiya ni kang keya mizagiyeng
kiling keya ini keremungke yana logo yeikkirikki kai ono. Kapura ini
perik weik ngelek wara legi watabiyengki yeik pilik puwiliyegi saweli
purik pangkarikku. Pulaga ini ngereke yeik pilik puwekke puwili ngelek
wara purik ini yanagi. Logo kazing pilik mizimekke yali mabiyau pangka
pangkaweki.
15 Anotogi Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,
Yombanu ngeragi kolokngagono menalege wawiyabok kolokngagono panu
wawiya ono, purik kolokngagono yana mela keya yombanu songono
menalege wawiyagi langaibok songono panu wawiya logo yagasi
miza ono purik nawiligu piyegi mana. *Ekosora 16:18*

16 Keya Anoto Taitusgi yaraga nogo iniyegi keli mabilikta mowiyabokyegi
ne wazono mei.
17 Pi nogo iniyegi keriyi lewaweki meiya puragi ei mizi. Kapura nogo
kumularik ngezebokkorau iniyegi keriyi lewaweki keli purik pi inuwayegi
keriyagimokko ibeng.
18 Ne yombu yongkambanu kolokngagonomokko iwaka nak Taitus kiling
wezameli puloge. Piyegirik yongkambanu kolokngagonomokko kisira pi
ngizi kumuliwiligu wawere ula piyengke Yisugu yombanu yaliya wazayi
puragi langai wazono panu kaibek.
19 Keya purik kiling ngizi kumuliwiligu pi teni kiling panga Yirusalem
opayeng orowei kangweki sawiya. Purikku Yemizibekki yeikta yongolok
mei keya tonuwago nakko nakyegi saweliweki mizimokki walimizagi.

20 Keya namele keya nakko king peyengki tonuwago ngairikki kaiya nelegi
ne pi Taitus kiling wezameli.
21 Nogo kelirik pangka mizi pura mizagi maburik kele logo Yemizibekki
wirege keke ono kapura yombanuwiligi wiregerau.
22 Keya piyau kiling yombanu Yisuyegi ngizi kumulibek logo kang kolokn-
gagonoge nogo yang kelemiya logo nguk namizi nawiliyegi sawelagirikki
mizibek logo ne kiling yawe mizibektau wezameli puloge. Keya ini
pangkayeng keke mizagi kisi purikki pi kerewiya logo pi iniyegi sawela-
girikki weik wilekpek tiya yolu.
23 Keya Taitusyegirik pi te menalege wei miziyau keya ne kiling iniyegi
saweliweki yawe mizibek. Keya teni kiling yawe mizi pi kiling kang
puwiliyegirik puwili Kilisigi yeikta yongolok mei miziwili logo ngizi kumuli
nawiligi yeikta weiya logo kangwili.
24 Tegi yombanu puwiliyegi keli inuguragi ngizirik keya nogo iniyegi lan-
gai wazono kai purikki solorik waligeleye logo ngizi kumuli wizageya koyi
kang puwili nogo iniyegi langai wazono kai piyeng pangka kai miziweki.

9

1 Iniyegirau nogo panga Yudaya pulogo Yisugi watabiyeng yeikwiliyegi
king wezamelageya piyengki langai kapiya mizagi ono, purik ini ulogo ngago
puragi kerewiya.
2 Ini were kerewiyawekke ini saweliweki miza logo ne Maseroniyawiliyegi
purikki langai ulogo kozak yeiyageya wiziya. Ini Kirik ngabelakpekkewili
kirisimasi ulogo puraga king inuguyeng yaniweki kangkere mizarikki kozak
yeiya. Logo keli inugurago mizagewiyege nawilirau weik mabek saweliweki
keleya.
3 Legi ne yombanu pewili wezayeli purik nogo puwiliyegi kozak yeiya
mabilik ini yaniweki kangkere mizara koyiweki. Nogo waze ngaiguraga ini
yaniweki kangkere mizara koyagi yeiya kapura yeikki purikki ne kiyebuk.
Kapura nogo yeiya mabilik kangkere miza koyizo.
4 Purik tamizeige Maseroniyaga nawili ne kiling kayima logo ini ngoluk
kangkere miza onorikki pakela purik ne keya inirau kendek wagelagi, purik
ne waze inugu mizagirikki wilekpek tiya mana legi.
5 Tegi nogo kumularik ne kiling ngizi kumuli pewili iniyegi pulogo were
lewaweki nguk yei purik pangka logo inugu king keya pulangai yaniweki
sawiya piyeng were menalege wiyi keya mizi nangaiweki. Pulaga ne
lewagela purik weik kangkere miza wiya wizigeyaweki. Logo inugu yani
piyeng yawe inugurarikki wiyeke ono kapura inugu kelirikki wiyeke purikki
walimiziweki.
6 Yaka yani pura yombanu ngeragi songono ngeriyabok songono yoko-
ragibek kapura yombanu yemane ngeriyabok yemane yokoragibek logo
purikki keremareke mizi nagani.
7 Tegi nak nak pugu sawiya purikke yani logo kingyeng warara wiziya-
girikki wiyeke ma nawiligu pi yanagibek mizagirikki wiyeke ono, purik
Anoto wilik kagowinda kiling yani puwiliyegi kelibek legi.
8 Keya Anotogi wazono puraga mizagewiyege nugu wara piyengka ngoluk
yeke langak nayendau nanagi, logo wok mabiyeng purik ini makngezegi-
weki pangka wiyagi keya ngoluk yeke langak nayeng yeik pilikwili wilik
kagowinda kiling yanagiyendau yanagi.
9 Anotogi Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,

Wazonobok watabi pugu yani piyengki kangayeng weiyagirikki kumuli nangai wizimowei watabi pugu yeik yani piyeng watabiyengki yeikwiliyegi yana meli. Logo watabi wazono pugu mizi piyeng keremareke mizagi ono, kai. *Ingi Sam 112:9*

10 Keya Anotogo watabi ngeriyibekyegi watabi ngeriyagiyeng mana logo ngeragi nagiyeng lewibene kelemi mabilik pugu nirau ya wilik kagowinda kiling kolokngagono yanagi nara nanagi logo nugu wazono mizi puragi ngizirik yemane panu wiriyibene.

11 Ini wok mabiyengke nawiliyegi kolokngagono yaniweki Anotogo ini kolokngagono yanagi, logo watabi inugu yani wizigeya tonuwago orowei kang piyengki nawili Anotoyegi wazono meiweki.

12 Yawe inugu pilik yani purago keke Yisugi puwiliyegi watabi yeik pilik piyeng meli yagenda ono kapura mabuwekke kolokngagonowili piyeng wei puwiligu Anotoyegi wazono yemane panu meiyagirikki kazing namek tiya yowiyi yagenda.

13 Keya yongkambanu inugu saweli puwili ngezewili keya nawiliyegirau inugu kolokngagono yani piyengki keke wilik mizi nangai ono kapura Anotogo yeikta puwili yongolok meiyagi purik purikku walimizi purik inugu miziyeng inugu waligeleyi piyeng kelik wazono legi.

14 Keya iniyegi yemane kumula koyimowei inigi wiyeke waberek mizi nangai, purik Anotogo wazono yemanera iniyegi yana purikki wiyeke.

15 Mena pugu pigi Marekpek teniyegi yeik yana logo watabi yeik ngagoyengkorau kozak kisagi langai onobokki wiyeke Anotoyegi wazono meiweki.

10

1 Ne Paulu iniyegi ne lewarik kele kuneng mabiyeng pangka pangka mizibene kelegele yei. Keya ne Kilisi ngezebokko mizagelikmekke yelakkelek yei. Kapura iniyaga nawili ngoluk pelik kisi, Paulu koweige puwekkerik kapiya puguyengke ngagoyeng kozang kai kapura pi kanda pelege puwekkerik pi ngagoyeng kozang kaiyagirikki kazi, kisi.

2 Ne pulogo lewagela puwekke nerau mak kozang sara wizimowei yamek nangeli mizibek purikki waligeleyiweki miza nagani. Ini neyegi ne ngizi kumuli onowiligu mizilik korikwekko keliyeng mizibek kisi puwiliyegi nogo yamek nangeli wizimowei keleyagi sawiya pobura miza nelegi ne kiyebuk.

3 Ne ngizi kumuli onowiligi tepekke yolu kisi purik wameik kapura ne ngizi kumuli onowiligu kazing miziyeng weiya logo kaileyeng neneng ngeli ono.

4 Nogo watabi weiya logo kaileyeng neneng ngeliweki mizi piyeng ngizi kumuli ono puwiligi watabiyeng ono kapura ne Anotogi watabi kozanda kilingyeng weiya logo piyengko Sadangko ngai yolu piyeng neneng ngeli.

5 Anotogi watabiyeng ngalik kela yongomo mizi piyeng ngela meliyeng keya Anotoyegi lewege miziweki kisi piyeng kawiye walibene keleyiyeng keya Kilisi keriya nelegi lemeng wezamek ula wazamiya piyendau. Logo watabi piyengki nagerewiyi mizi puwili kebangkela logo Anotoyegi nogo iza orowei yogi logo ya puwiligiyeng kowita wizigeya ngereke yombanu Kilisigu kairagi kerewiyiweki keliwili miziweki.

6 Kapura were inuwago neyegi inuwa Kilisigu kaiyengki kerewiyiwili miziweki pulaga tonuwago nagerewiyi mizara yolu puwiliyegi ngangang yanirik kele.

7 Inuwago neyegi pakelarik ne kozandarau onobek mizi purik inuwa yeik yeke ngalege maburikki pakela kopong kapura inuwagorau yenge negi

yungke lemengki pakela ono. Logo tamizeige inuwayaga nakko pi Kilisigibek kai mabura yeik ngezebekyegi langai mawinda kumuli pani purik pugu pi Kilisigibek kai mabilik nerau mabilik wizinda legi.
8 Logo keriyiwekkerik neyegi Anotogo inigi ngizi kumulira kozang kelemiweki pangka nana puragi lewege kaiya meli nobiyeng mizagi kapura purikku ini ngangang yanagi ono yeik iniyegi saweliwekirikku kapura wameiktago ne ne makngezeyegi langai kai pera wameik mamizi nangine logo ne lewege kaiya meli purikki ne kendek ono.
9 Kapura kapiya nogo lende miziyengko ini kazi mizibene keleyagirikki ne kiyebuk.

10 Purik nawiligu pelik kisi, Paulugu kapiya miza meliyengkirik ngagoyeng kozang keya kunengke kapura pi teni kilingwekke purik pi kozang ono keya ngago pugu kaiyeng yeik ulak kaiya meli, kisi.
11 Legi pilik puwiliyegi yei mabura ne pulogo onowekke kapiyayengki lende mizi piyeng ne pulogowekke inigi wirege ngizi mizagiyeng kani yei.

12 Wameik, nogorau ne yombanu mabek ngezewiliyegi langai puwili yombiyangaiwili kisi puwili kelikpek kaiyagi ono. Puwili kangkayendau onowili. Purik puwili nakko nakyegi keriya koyimowei pi pilikpek keya ne pilikpek mizi, logo kangka ngezewiligiyengki kiriwei.
13 Kapura neyegirik ne Anotogorau nana onoragi langai lewege kaiyagi ono kapura pangka inuwayegi sawelagiragi kele nogo lewege kaiyagi. Anotogo wale nana purikki pangka keke ne lewege kaiyagi logo puragi yungke negi yawe inigi tepekke mizageya purarau wiziyagi.

14 Ne Anotogo pangka nana puragi pangka yawe mizi kapura ne inuwayegi pangkara kiling purik nogo solo panu inuwayegi ngago Kilisiyegi langai Kilisi yombanu yaliya wazayibek kai pura orowei kayima legi.
15 Keya Anotogo ne pangka nani puraga yeke ngalege nararau nogo mizi ono logo nawiligu miza piyengki ne lewege kai ono legi. Segeya ngizi kumuli inigi puraga ini yemane sagi purikki nogo wilekpek keya ngai yuke yolu keya inuwagi tepekke yawe yemane nara mizagi purikki. Logo wok mabiyeng pilik mizagi purik Anotogo ne pangka nana puragi pangka yawe mizagi.
16 Pulaga yereng nayengkerau Kilisigu yombanu yaliya wazayi puragi ne kozak kaiweki, wale nawiligurau yawe mizi ono piyengke. Pulaga nogo miza wezalik ne nawiligu mizaragi lewege kai kisagi ono.
17 Kapura Anotogi Kapiya Walektikku kai pelik,

Nak watabi nayengki lewege kaiyagi mabura Yemizibokko miza piyengki lewege kaiyagirikki kai. *Seremaya 9:24*

18 Purik yombanu ngezebekyegi langai lewege kai pok pangkabek mizi yagenda ono segeya yombanu Yemizibokko pok pangkabek mizibok kele.

11

1 Nogo kelirik inuwa mabilik kerewiya koyigeya ne lelewe ngago kai kuniweki. Kapura purikki nogo pilik kelagi ono purik ini ne pilik mizi purik yeik mabilikka yoluwili.
2 Keya Anotogo inuwayegi yangeze mizi mabilik nerau inuwayegi yangeze. Nogo inuwayegi yangeze mizi purik inuwagi keli pura Kilisi wamenakyegi kunagi purikki. Nogo kelirik ini yongok nawekke yombanu nak kilindau iwek kola ono logo yombanu nak weiweki sawiya wizigeya keli pugura pokyegi keke warara yolumolo kelikwili miziweki. Legi yombanu Kilisibokyegi keke keli inugura mani.

3 Kapura ne kazi purik Sadangko Ewa ikuyogorik kelemiya pilik inuwagi
kangka piyeng inuwagi Kilisiyegi ngizi keli puraga ngereke kokowa leweng
neing iza orowei kuna nelegi.
4 Ini nawiligu kanda walimizi piyengki ei mizi. Keya nawiligu Yisu nogo
kozak kaibokyegi langai ono kalogomok nakyegi kozak kisi puriktau ini ngizi
kumuli. Ma nakko Kung Walek inugu Anotoyaga weiyabok ono kalogomok
nakyegi langai kozak kai keya tamizeige nogo kozak yeiya puraga ngereke
nakko kanda kazing ini yaliya wazayagi kalogomok namekki langai kozak
kai purik ini yeik mabilik kerewiyara yolu.
5 Kapura ngoluk nogo kumularik yombanu ngezewiligu ngezewiliyegi
langai yombanu lewege Anotogi ngagora orowei miziwili kisi puwili neyaga
lewege ono.
6 Inugu kumulagirik nogo ngago kaiyeng kapiya miza onowiligu kisilik kai
mizagi kapura nogo kai piyengki ne ngoluk iwaka wizinda, purik Anotogo
neyegi kawela wiya piyeng mabiyeng nogo inuwayegi kimeike kozak yeiya.
7 Ne Anotogi ngago Kilisigu yombanu yaliya wazayi puragi langai kozak
yeiyawekke nogo iniyegi kazingmekki king keya pulangaiyengki keriya
naniweki yeiya ono. Nogo kele ne makngezeyegi kulengke panubek keleniya
logo ini lewegewili keleyiweki. Logo neyegi purik kaile narik ma talik? Nogo
kumulirik pilik ono.
8 Ne inigi tepekke yawe mizageya wiziyawekkerik kongkirigesen kalo-
gomokyengko ne king nana. Iniyegi sawelagirikki wiyeke nogo puwiliyaga
ngowei nobiyeng miza.
9 Keya ini kiling wiziyawekke ne kingki yeik purik inuwayegi nguk yeiya
ono. Ne kiling ngizi kumuli Maseroniyaga kayima puwiligu watabi neyegi
yeikyeng wara nuwei kayima. Koka miza pilik wangki puriktau king keya
pulangaiyeng neyegi keriya naniweki yeiyagi ono.
10 Ne wameik Kilisigi yeiktaga ngago pura kozang kelemi. Ngabelak
Kirikpekke pumok mamokyegi negi yawe Anotogi ngagora kozak yeiya
puragirau iniyaga king nayeng yongona ono purikki nogo kozak yeiyagi.
11 Nangki? Purik nogo iniyegi keli ono legi ma? A'a'. Nogo iniyegi keli purik
Anotogo iwaka.
12 Ne nogo mizageya pura mizi kunagi keya kingyengkirau nguk kaiyagi
ono logo waligeleyi Anotogi wameikta kozak kisi ono puwili lewege sara
koyimowei puwilirau nogo kazing mizi mamokko Anotogi yawera miziwili
kisane.
13 Purik yombanu pilik puwili Anotogi ngago wameikta orowei mizi onow-
ili keya yawe mizi ikuyogorikyeng miziwili logo yeke ngalege yeik ulak
Kilisigi ngagora orowei miziwili.
14 Mak pilik kopong legi. Purik Sadandau ngezebek kowita logo ngereke
angela wilangkarikkebek nobiyeng miza purik mizi penangai.
15 Togo piyegi yawe miziwili ngezewili kowita logo ngereke wameiktagi
yawe miziwili nobiyeng miza purik mizagelik. Waleleige purik puwiligu
miza piyengki pangka pangka kangayeng wei nangaiwiligu.

16 Nogo ulogo kaiya pura ne mawinda kai. Inuwagorik ne lelewebek
mizi nagani. Kapura inuwago kumulirik pilik mabura ne lelewe wezabek
pekyegi kerewiyi logo ne Anotogi ngagora wameik orowei mizi onowiligu
ngezewiliyegi langai kisi pilik kaiweki mena.
17 Nogo kai pera Yemizibokko ne kai pani keleniyagi onorago. Ne
makngezeyegi kozak kaiweki mizi pera ne lelewe wezabek mizi yagenda.

18 Kapura yombanu kolokngagono ikuyogoriktaga Anotogi ngagora
orowei miziwili mizi puwili logo ngizi kumuli onowiligu mizimekke
ngezewiliyegi langai kozak kisi legi nerau lewege kaiyagi.
19 Inugu kumulirik ini kangka yemane mizi kapura ini lelewewiligu kisi
piyengki kerewiyi legi ne lelewe wezabek kai pani keleni.
20 Ini perikka pangarikke keleyi puwili mizi pani keleyi ma watabi in-
uguyeng yeik sawiyi puwili ma kazingmek waliwei keleyi puwili ma iniyegi
pakela to meli puwili ma wiregawerege koso ulayeli puwili mizi pani keleyi.
21 Ne kawela kaiyagirikki kendek kapura wameik ne puwiligu mizi pilik
mizagirik ne kozang ono. Kapura tamizeige nak ngezebekyegi langai kozak
kai purik nerau kozang sara wizimowei mabilik mizagi. Purik ne weik
ngereke lelewe wezabek kai yagenda kani.

22 Puwili Iburuwili kisi. Nerau pulangaibek. Puwili Isileiliwili kisi. Nerau
pulangaibek. Puwili Abalamgi yango keya marekngangwili kisi. Nerau
pilikpek.
23 Puwili Kilisiyegi yawe miziwili kisi. Ne ngereke lelewe wezabek kai
yagenda. Ne puwiliyaga ngoluk Kilisiyegi ngalege yawe mizibokko. Ne
puwili kelik ono ne yawe yemane panu miza. Kerewiyi, ne i wigiriyengke
kang kolokngagono wigira wazaniya keya ne kang kolokngagono pikang
kozangyengko lik keleniya keya kang kolokngagono ibeng siweki miza.
Kapura puwili pilik nayeng miza ono.
24 Keya ne ibengweki mizarik ne kang melenazik wizale 39 lik keleniya,
Yudawiligu.
25 Keya Romwiligu kang neyauganara lik keleniya. Keya kang nara
kingyengko nela. Panga wizambekke sik neyauganamak kiliyayengke ne
wiziya keya wok nak wilibek wang naleige wale narikki ngalege kebangkela
wizimowei ne kaibokko niza orowei yo keya to keleniya.

26 Nogo wei kelemi kambelayengkirik ne kaingaiyeng keya ngoweiwiligu
ngangang naniweki keleniya keya Yudawili keya Yuda onowiligurau mabi-
lik keleniweki miza. Keya yereng yemaneyengkirau keya kalogoyengke keya
wizang yemaneyengke keya ngaiguraga ngizi kumuliwili miziwiligurau
ngangang naniweki keleniya.
27 Ne iwek nagoli yawe yemane mizi keya kaiyageya wiziya. Ne yagasi
mizi keya kai wikki kaile sageya wiziya. Ne kang kolokngagono ngeragi keya
wakiyagiyengki yeik logo kabeneng wiziya.

28 Keya piyeng mabiyengki ngalege wok mabiyeng purik yenge ya nogor-
aga ne ngizi kumuliwili mabuwiliyegi yangeze mizi.
29 Nak kazing kumbekki lewengke kozang onowekkerik nerau mabilik
keli. Keya nak kaileyengki ulumowei kuna puwekkerik ne yalekmokko yezi
yeiksik ngori mizi.

30 Tamizeige ne makngezeyegi ne lewege kaiyagi purik mabura watabi ne
kozang onobek mizi piyengki ne kozak kaiyagi.
31 Yemizi Yisugi Anotobek keya Mangobekki yeikta yongolok meiyageya
koyimiweki. Ne ngaigu kai ono purik pugu iwaka wizinda.
32 Ne Tamasiko yerengke wiziyawekke Romwiligi King Ngai Areta
meibekyegi kulengke ngai yemane wiziyabokko ne kebangkeliweki
wagelawili yerendagi kang yemanerikke ngai wazaya.
33 Kapura lemeng yemane kingyengka keremiza logo yerenda yawereng
kelemiyamekki yungu tiya narik neing ne leng kik nagikke wazaniya wiz-
igeya pongo ngabelakka wazaniya logo ne ngai yemanebekyaga kazibela.

12

1 Negi watabi wazono nayeng purikka lewagelagi ono kele kapura ne
mawiyarekka negi pangka ne Kilisigi ngagora orowei miziweki. Neyegi Yem-
izibokko wangakyeng kelik nayengke waligeleni logo kawela wiyiyengki ne
weik kozak kaiweki mizi.
2 Koka weik kirisimasi meleyau keya mangorarau ono kambelayengke ne
Kilisiyegi ngizi kumuli pobok paka ngalege lemengke yeke solo walerikke
niza orowei kambela. Perik ngizi mizarik ma wangakyeng kelik naraga wire
nogoyaugu yeik pakela miza purik ne lusuwei, Anoto ngezebokko iwaka.
3 Ne mawinda kai, ne paka ngalege paka Paladisi mei pulogo yogokta
niza orowei kambela purik ne iwaka. Yaka kai pilik, perik ngizi mizarik
ma wangakyeng kelik naraga wire nogoyaugu yeik pakela miza purik ne
lusuwei, Anoto ngezebokko iwaka.
4 Logo Paladisi pulogo pugu watabi kozak kaiyagi langai onoyeng keya
kiliyengko kawela wiyagi onoyeng kerewiya.

5 Logo pilik miza purikki kaiyagirik pilai kaiyagi onorik logo yeik nogora
yemane sawiyagi kapura nogo pilik mizagi ono. Segeya ne kozang ono
purikki ne kozak yeiyagi.
6 Nogo lewege kaiya melagiyeng kolokngagono logo ne kaiya meli-
wekkerik ne lelewe sawiyagi ono, purik ne wameik kaiyagi kapura nogo
piyengki lewege kaiyagi ono, purik nawili nogo yolura keya ngago nogo
kairagi kerewiya logo neyegi lewegebek mizagi purikki ne kiyebuk, yeik
ngezewiligi wireyengko keriyi purik kele.
7 Kapura watabi wazono nogo paka ngalege keriya piyengki wiyeke ne
lewege miza logo kawiye wala nelegi neyegi kemegeme ngangangmokko
kola namek neyegi wiriya. Logo yeik nogora yongolok meiweki miza nelegi
pumokko mizira Sadangyegi yawe mizibokko mizilik ngangang yemane
nani.
8 Logo kang neyauganara nogo purikki Yemizibekyegi langai waberek
miza, logo nogo piyegi kemegememek wameliweki kelegele meiya.
9 Kapura pugu neyegi pelik kanga kai, A'a'. Negi wazono nugu weiyagi
langai onora kapura nogo nana pura pangka. Ni watabi nayendau weiyagi
ono purik ni kozang onowekke negi kozang nigi yungke yolu pura kozang
panu kopong, kai. Logo ne kozang ono puragi ne wilik logo negi ngalege
Kilisigi kozang yolu puragi ne keriyiweki.
10 Piliktikki wiyeke Kilisiyegi ngizi kumulirikku ne kozang ono ma kaile
neiya wiyi ma kuneng mizi ma ngangang wageli ma talikki miziwekkerik ne
wilik. Purik ne kozang ono keya pangka onowekkerik ne piyaga kozambek
wei.

11 Ne lelewe wezabek kaiya meli yagenda, kapura inugu mizagewiyege ne
pilik kai. Purik ini neyegi langai wazono kisa kesak ne pilik mizi kak ono.
Purik ne yombanu ulakpek kele kapura ne inigi yombanu ngagora orowei
mizi logo inugu lewegewili mei puwiliyaga kulengke onobokko.
12 Purik ne ini kiling pulogo wiziyawekkerik ne wameik ngagora orowei
iniyegi Anoto ngezebokko wezamelabek kani keleya. Purik nogo watabi
ne Anotoyaga kozanda kilimbek mizi piyeng keya wirangai piyeng keya
Anotogo keke miziyeng nogo mizageya wizimowei neyegi ngai izakkazek
mizi puwiliyegi ne yeik yelakkelek keriyara wiziya.
13 Nogo iniyegi miza onorik kapura ngizi kumuli nalegewiliyegi keleyirik
logo purik nogorau iniyegi ngeragi keya pulangaiyengki wiyeke kuneng

yana ono purik. Nogo puwiliyegi ne ngeragi nani keya iwek kolagi namak naniweki yeiya kapura nogorau iniyegi pilik miziweki nguk yeiya ono. Logo nogo pilik miza purik kokowa miza wizinda ma talik? Tamizeige ne kokowa mabura nogo pilik miza pura tumula logo keremareke wezameli.

14 Ne weik negi kang neyauganara iniyegi keriyi lewagiragi kangkere mizi logo nerau iniyegi ngeragi keya piyengki kuneng yanagi ono. Ne king keya pulangai inuguyengki mizi ono, ne iniyegi mizi yagenda. Purik koloyakamandik songonowiligurau panu keya mangongangwiliyegi watabiyengki ngaigi ono segeya panu keya mangongangko koloyakamandik songonowiliyegi ngaigi purik kele.

15 Neyegi piyeng mabiyeng ini yanagi purikki ne wilik keya ne makngezerau ini yani logo kazing kumbekki lewengke iniyegi saweliweki. Kapura keriyiwekkerik keli negi iniyegira yemane si lewa purik keli inigi neyegi pura songono si lewa.

16 Iniyaga nawili pelik meiyageya, Wameik pugu teniyegi kayima piyengke tonugurau king nalik wezamela ono kapura Paulubok liwikliwik mizibokko logo pugu teni ikuyogorik keleyi. Pugu kazing namekke teniyaga king yongonageya wizindagi langai.

17 Kapura talikmekke pilik miza miza purikki ne nguk yei. Nogo iniyegi yombanu wezayela puwiligu inuwayegi ikuyogorik keleya? A'a'.

18 Nogo Taitusyegi iniyegi keriyi lewaweki meiya logo ngizi kumuli nak pi kiling wezamelawekke Taitusgu iniyaga king yongona ma talik? A'a'. Togo teyegi Anotogi Kung Walek menalikpek yolu legi te kazing menalewengke wei mizi keya watabi togo miziyeng menalik mizi.

19 Inuwago kumulagirik inuwagi wirege nogo ne makngeze waliwei kang keya mizi mizagi. A'a', piliktau ono. Anoto kerewiya wizigeya ne pelik kai, Kilisi kiling sawela purikku watabi nogo pilik kai piyeng mabiyeng ini nogo keliwiliyegi saweliweki logo ini kazing kumbekki lewengke yemane siweki logo purik ne makngezeyegi saweliweki onorik.

20 Purik ne iniyegi keriyi lewawekke nogo pulogo pakelagi piyengki ne kiyebuk mizagi pulaga purik nogo iniyegi keleyagi piyengki ini kiyebuk mizagi. Ini ngalik kela yongomo mizi, keya nakko nakyegi senze mizi, keya nakko miziyengki ma watabi nakki piyengki yagolok kopong sisik mizi, keya watabi mabiyeng nakki kekeweki kerezi mizi, keya nawiligu nawiliyegi kaile kisi, keya yang keli mizi, keya lewegewili mizi, keya ini kangka wamenak kiling menalege koyilege ono purikki ne keriyagirikki kazi.

21 Ei, ne iniyegi lewawekkerik inugu kaile mizayengki wiyeke Anotogo ne inigi tepekke yolu purikki kendek mizibene keleniyagi purikki ne kazi. Keya ini kolokngagono kaile miza puwiliyegi wiyeke ne yalek mizi keya ingkeiyagi. Ini yaka mawiyarekka kaile mizi keya kazing kaile mizi piyeng mizi keya kazing kaile yongkambu miziyeng mizi keya kazing inigi tepekke pangka ono mizi ma kerewiyi ma kozak kelagi langai ono piyengkirau mizi logo inugu kaile miza piyengkirau kuneng miza logo piyengka kowiti keya Anotoyegi kowita logo pugu kaile inuguyeng tumulibene nguk mei ono.

13

1 Nogo inuwayegi keriyi lewaweki mizi pera weik kang neyauganarara. Ne lewawekke tamizeige ngizi kumuli nak ngizi kumuli nazuwaga nakyegi langai ngago nara neyegi orowei lewa purik mabura ne Anotogi Kapiya Walektikku pobilik kai pelik mizagi,

Tamizeige nakko nakyegi ngago naragi melebek yowi purik mabura neyau ma neyauganakko kokowa narik pakela purik mabura purik wameik

mizaliktik sawiyagi logo puragi nganganda kiriweigi. *Utoronomi 19:15*

2 Ne iniyegi kang neyaura kayimawekke nogo iniyegi ngago ngai wazamiya nara yeiya. Ne weik pura mawinda kozak kaiweki. Ne yowekkerik ulogo kaile miza puwili keya kaile mizageya puwili ngangang yanagirik.

3 Keya puwekkerik Kilisi nogo kairagi yungke ngago kai yagenda purikki ngizirik nogo ini yanagi. Pi iniyegi yawe miziwekkerik pi kozang ono mizi ono segeya inigi tepekke kozang pugura pi walimizi.

4 Ei, pi yengeleileige ibeng sa wazamiyarik pi korik kozang ono puwek wizigeya. Kapura Anotogi kozandago mizagewiyege pi wik yolu. Tonuwarau korikyeng kozang ono, pugu wiziya mabilik kapura tonuwa weik pi kiling wik yolu logo inuwayegi yawe miziweki Anotogi kozanda tonuwayegi wilak wizinda.

5 Ini makngeze yang keleyi logo talikwili mizi. Ini wameik Kilisigiwili ma? Tamizeige ini ngizi Kilisigiwili mabura pi inigi yungke yolu. Ma ini yeik ngaigu Kilisigiwili kisi kapura pigi onowili? Mabura ini puraga kawiye puloge.

6 Ini ini makngeze yang keleya logo keriyiwekkerik ne makngeze kele Kilisigibek.

7 Ne Anotoyegi weik waberek mizi perik ini kerewiyi keya kokowa nayendau miza ono wizigeya ne lewaweki kani. Nogo Anotogi kozandago ini ngangang yani purikki yongkambanuwiligu ne Kilisigi ngagora orowei mizibek mizagirikki mizi ono kapura ini pangkayeng mizagi purikki ne mizi, nogo iniyegi miziweki mizayeng kawiye nobiyeng miza kapura.

8 Purik teni wameikta kiling izakkazek mizagirikki kozang naktau ono kapura kele wameikta kiling yawe mizagi purikki kozanda kiling kopong.

9 Teni aposolowiligi pangkara kiling onowili mizi purikki tonuwa wilik tamizeige ini weik ngizi kumuli iwakara kiling wizigeya pangkaraga yoluwili mabura. Tegi ini ngizi kumuliraga yemanewili mizi keya kazing pangka lewengke wei mizagi purikki ne waberek mizi.

10 Piliktikki wiyeke ne pulogo ono purik ne piyeng lende mizi logo ne lewawekkerik ini kozangka keleya nelegi. Yemizibokko ini yangalekta wazayiweki, ini ula yelagirikki wiyeke ono logo pangka pilikta nana.

11 Keya ini ngizi kumuliwiliyegi ne weik kusa yei. Watabi mabiyeng pangka kelemi keya pangkaragi kozang mizi. Nogo kaiya piyengki pakeli, waberek menalege koyi. Keya Anoto kelira keya ngezege sara yanibek ini kiling wizei pani.

12 Ini ngizi kumuli puwili nakko nakyegi kelira wilik kagowinda kiling melegulang mizi puraga walimizi mizizo.

13 Yisugi pelege puwiligu wangane kisi.

14 Yemizi Yisu Kilisigi wazono inugu weiyagi langai ono pugu yani pura keya Anotogi kelira keya Anotogi Kung Walekpekki merekera ini kiling wizei pani.

Mabura.

Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Kalesiya
Paulugi Kapiya Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Ngabelak Kalesiya Meibekke Yoluwiliyegi Lende Miza yanarik

1-2 Ne Paulugu kapiya perik ini kongkirigesen Yisuyegi ngizi panu kumuli ngabelak Kalesiya meibekke yolu piyeng mabiyengke puwili mabuwiliyegi lende miza yani. Ne Anotogi ngagora orowei mizi logo ne Aposolobek meibek, purik nakko ne yawe pera miziweki nana onorikka ma nakko neyegi ni Anotogi ngagora orowei kune neiya onorikka, kapura Yisu Kilisi keya Peba Anoto, Yisu Kilisi ibendaga yangalekta wik wazamiyaboktau piyaugu ne niza logo yawe ngago piyaugira orowei mizagira nana. Ne kiling pelege Yisuyegi ngizi kumuli puwiligu iniyegi wangane yei.
3 Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke yani pani.
4 Yisu Kilisi Peba Anoto tonugubokko kelirikki kiriwei miza logo ngezebokko ngezebek ngaungaugu kaile tonuguyengki wiyeke ibeng sa purik ngabelakpekke kaile kaile yongkambanuwiligu mizageya piyengka teni yaliya wazayiweki.
5 Tegi teni Anotogi yeikta yongolok meiyageya koyimiweki. Wameik panu.

6 Kazing inugu miziyengki ne lebuk ngeli. Purik ini yombanu pelik kaiyabok, Koli, Kilisigi wazono inugu weiyagi langai ono pura weiweki mena, kaiyabok inugu nguk namizi wezamela legi. Ini weik Anotogi ngago wazono Kilisiyegi langai pura ono ngago kalogomoktagi kiriwei mizi.
7 Ngago wameik wamenara keke wizinda kapura ngabelak nakkawili kayima logo ngago wazono Kilisiyegi langai pura nalik kaibene kelemiya logo ini wiyalowei mizi.
8 Tamizeige nawili ma ne makngeze ma angela paka ngalega nakko ngago wazono nogo kozak yeiya puraga nalik nara kozak kai mabura Anotogi sisikta pilikpokyegi kuni pani.
9 Nogo yaka kaiya mabura ngereke mawinda kai, tamizeige nakko iniyegi ngago wazono inugu weiya puraga nalik nara ngereke kozak yei mabura Anotogi sisikta pilikpokyegi kuni pani.
10 Weik mena purikku kai purik ne yongkambanuwiligu neyegi kelibene mizi kai ma talik? A'a'. Nogo kelirik Anotogo nogo mizi piyeng pangka kaiyagi purikki ne keli. Ne yongkambanuwiligu neyegi kelibene mizi kesak ne Kilisiyegi yawe mizi kak ono.

11 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, ini pobilik purikki iwakaweki, purik ngago wazono nogo kozak kai pura ngago yombanuwiligi kazingyengki kiriweigirikki kozak kaira ono.
12 Purik ngago wazono pura ne nakyaga weiya ma nakko ne waligeleniya ono. Yisu Kilisi ngezebokko neyegi kawela wiya logo pura kozanda kiling.
13 Yisugu ne nizagine wererik ne Yudawiligu mizi pilik nerau Anotoyegi kiriwei panu kaiyageya wiziya. Logo ne talikpek miza purik ini weik ulogo kerewiya makne miza. Inugu kerewiyagirik nogo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi kunengyeng yani keya ngangang yemane keleyi keya Anotogi kongkirigesenyeng ula waliyiweki miza purikki.

14 Keya puwekkerik kazing teni Yudawiligu Anotoyegi kiriwei mizi
pumokki kiriwei miziyengkirik nogo negi kabelarikka kolokngagonow-
iliyegi lewege miza logo kazing tenigi yelibungang kokawiligi ngago yogong
puwiligu teni waligeleyi piyengki kiriwei miziweki ne kozang panu miza.
15 Kapura Anotogi wazonorago mizagewiyege ne wazagine pugu ne niza
logo pelik kumula, Nogo Pauluyegi yawe yemane pugu mizagi nara neyegi
yolu pera, meiyagi, logo pulaga Anotogo sawiyara wiriyawekke
16 pugu pigi Marekpek waligeleniya logo ne kowita logo nogo Yisuyegi
langai ngago wazono pura Yuda onowiliyegi kozak yeiweki.

Logo ne Yisuyegi keriya logowekkerik nogorau nakyegi purikki solorik
talik miza purikki nguk meiya ono,
17 ma Yisugi ngagora orowei mizi panga Yirusalem yerengke yolu naw-
iliyegirau talik mizagi mizarikki nguk yeiya ono. Segeya ne panga Are-
biya ngabelak Yisu ngezebokko ngezebekyegi langai waligeleniyabekke
mabuwekke kambela. Pulaga pilik miza logo ne Tamasiko yerengke yo
kayima.
18 Ne weik ngizi kumula wizigeya kirisimasi neyauganara miza logo ne
panga Yirusalem Pitayegi pakeli kambela logo pi kiling yeik sonda neyau
miza.
19 Nogorau ngago wazonora orowei miza nawili keriya ono yeik Jems
Yemizibekki sakpek ngezebek.
20 Nogorau ngago wazono pura yombanu nakyaga weiya ono. Nogo pura
Kilisiyaga weiya legi nogo iniyegi kozak yei piyeng mabiyeng ngiziyengko.
Wameik Anotoyegi ne ngizira kozak kai.
21 Ne Yirusalem lemeng wiya logo pulaga ngabelak Siriya keya Silisiya
meiyaugi yereng nayengke kambela.
22 Logo puwekkerik ngizi kumuli kongkirigesen panga Yudaya pulogo
wawere uliyengkiwili neyegi lusuwei.
23 Kapura puwili nawiligu pelik kisiyengki iwaka, Yombanu koka teni
kunengyeng yani keya ngangang keleya logo tonugu Yisu Kilisibek mizi
purik yeik sawiyiweki mizabok weik mabek perik yongkambanuwiliyegi
puwili Yisuyegi ngizi kumuliweki yei.
24 Puwili neyegi langai kerewiyayengki iwaka kapura ne pulogo kambela
logo ne weik Yisuyegi ngizi kumulirikki puwili keriyawekke puwili Anotogi
yeikta yongolok meiya.

2

1 Ne solo paka Yirusalem yerengke kambelarikka wizagomeige kirisimasi
meleyau keya pongo inge nazikka mangobektau ono miza logo ngereke
kambela logo ne Panabas kiling kambela logo mabuwekke Taitusrau nogo
ne kiling miza orowei kambela.
2 Logo ne kambela purik Anotogo neyegi kangweki waligeleniya kopong
ne kambela. Logo Yuda ngai ngizi kumuliwiligu keke ngago kozak keli
narikke koyawiliyegi nogo Yuda onowiliyegi ngago wazono Kilisiyegi langai
nogo kozak yeiya puragi waberek kozak yeiya. Purik nogo kelirik nogo ulogo
Yemizibekki miza piyeng keya nogo mabek mizageya peyendau ngaiwiligi
wirege pangka mizibene.
3 Nogo ngaiwiliyegi yeiyarik nogorau Yuda ono anoto ikuyogorikwiliyegi
kezanga yana logo Yisuyegi ngizi kumuli puwiligi yombu korikyengki korik
yeke ngalege piyeng ngeliweki keleyi ono, yeiya. Logo ngaiwili Taitus
ne kilimbek Yuda onobek kapura ngoluk yombu korikwekki korik yeke

ngalegewek ngeli nangaibek yombu korikwekki korik yeke ngalegewek ngeliweki kelegele kelemiya ono.
4 Kapura kongkirigesendikke nawili pi yombu korik puguwekki yeke ngalege korik puwek ngeliweki kisi. Puwili ikuyogoriktaga ngizi kumuliwili miziwili logo tonugu wawere uli piyengke sengekta kanda teni Kilisi Yisuyegi ngizi kumuliwili legi Mosegi loyengka taragi kiriwei mizi ono miza purikki liwik keriyiweki wiriyawili. Purik tonugu ngizi kumulirik tamizeige yombanu nakyegi Yisugu ngai mabura Mosegi loyengko piyegi mawinda ngai ono kapura puwiligu kisirik Mosegi loyengko teniyegi ngai logo teni Yudawiligi loyengko tonugu miziweki kai piyeng mabiyengke kiriwei panu mizagiwiligu kisi.
5 Logo puwiligu pelik kozang kisi, Tamizeige ini Mosegi loyengko kaiya piyengki kiriwei mizi ono purik mabura Anotogo ini yaliya wazayagi ono, kisi. Kapura puwiligu miziweki kisi piyengki teni ei yeiya ono, purik teni ngago ngizi Yisugu yombanuwili yeik Yisuyegi ngizi kumuli purikku puwili yaliya wazayi kai pura ini Yuda onowiligi nalik kaiya nelegi yeik mabilik warara yoluweki keli.

6 Yombanu ngaiwili nobiyeng mizi puwiliyegirik logo ne ngaiwili nobiyeng mizi puwiliyegi kai yagenda, purik puwili ngaiwili ma yeik miza purik watabi nogoyeng ono legi, logo puwiliyegirik Anotogo yombanu nakyegi yeik yeke ngalege pakela logo pi wazonobek keya pi kailebek kai ono. Logo ngai puwili ngago nogo kai pura nalik kaibene keleni ono.
7 Segeya Anotogo neyegi yawe Yisuyegi langai ngago wazono pura Yuda onowiliyegi kozak yeiweki nana, mabilik Anotogo Pitayegi yawe Yisuyegi langai ngago wazono pura Yudawiliyegi kozak yeiweki mana pilik logo purik puwiligu keriya.
8 Purik Anoto Pita ngago pugura Yudawiliyegi orowei kangweki manabok Anoto ngago pugura Yuda onowiliyegi orowei kangweki ne nana mabok.
9 Togo Jems keya Pita keya Yowan kongkirigesen were panuyengki mangowili sawiyiwili Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pura Anotogo nana logo ngago pugura orowei miziweki neiyarikki keriyawekke puwili yawe nogoragi ei miza logo ne keya Panabas kiling melegulang miza. Tonuwago menalege sawiyarik Yuda onowili yolu pulogo te Panabas yawe mizagi keya Yudawili yolu pulogo nawili yawe mizagi.
10 Puwiligu watabi wamenak nayeng togo miziweki nguk yeiyara kongkirigesenyengke watabiyengki yeik puwiliyegi kumulageyaweki. Logo ne purikki wilik miza purik ne mabilik mizagirikki ne yawe yemane mizi.

11 Paka Yirusalemwekkerik Pita yaka yombu korikwekki korik yeke ngalege puwek ngelagi purikki te menalik kumula kapura kalike pi panga Antiyok yerengke neyegi keriyi kayimawekkerik ngizi kumuli mabuwiligi wirege pugu mizaragi ne ei miza ono, purik pugu miza pura pangka ono purik kimeike panu legi.
12 Purik Pita solo Antiyok yerengke kayimawekkerik pi Yuda ono ngizi kumuli yombu korikyengki korik yeke ngalege piyeng ngela ono puwili kiling ngeragi na. Pulaga yombu Jems kiling paka Yirusalem koyima nawili Antiyok yerengke kayima. Pulaga yombanu puwili kandawekkerik Pita ngereke Yuda onowiliyaga koweige yolu logo pi puwili kiling ngeragi nagirikki kiyebuk, purik pi piyegi pelik meiyagi puwiliyegi pi kazi, Yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngeli nangai puwili kiling ngeragi ni purik kokowa legi ni nangki puwili kiling ngeragi ni?

13 Keya Yuda ngizi kumuli nawili Yuda onowili kiling ngeragi ni
purik pangka purik puwili iwaka kele kapura puwilirau yombanu paka
Yirusalemga puwiliyegi kazi logo Yuda onowili kiling ngeragi nagirikki
kiyebuk. Logo purikku mizagewiyege Panabasrau puwiligu mizi pilik miza
logo pirau kokowa miza.
14 Kazing puwiligiyeng ngago wameiktagi kiriwei mizi onorikki ne,
Paulugu pakelawekke nogo mabuwiligi wirege Pitayegi pelik meiya, Ni
wazaniyarik Yudabek kapura walaka mabura nugu Yudawiligi loyengki
kezanga mana. Kapura yombu paka Yirusalemgawili kandawekkerik ni
ngereke Yudawiligi kazingyengki kiriwei mizi. Logo purik ni weik Yuda ono
puwili mabuwilirau Yudawiligi kazingyengki kiriwei miziweki keli legi ma
talik? Purik pilik mizagi onorik kani, meiya.

15 Nogo ini Kalesiyawiliyegi yeirikki ini kerewiyi. Teni wazayarik Yudawili
mei puwili, Yuda ono kaile miziwili, sawiya ono kele kapura
16 teni ngoluk peliktikki iwaka, yombanu nak Mosegi loyengki kiriwei mizi
purikku pi Anoto kiling pangka wazamiyagi ono, kapura yeik Yisu Kilisiyegi
ngizi kumuli maburikku. Logo tenirau Anotogi wirege pangkaweki teni Yisu
Kilisiyegi ngizi kumula logo purik Mosegi loyengko miziweki kai piyeng mizi
purikku ono. Purik Anotogo yombanu nak Mosegi loyengki kiriwei mizi
purikku pilikpok ngezebek kiling pangka wazami ono.
17 Teni Yudawili Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli purikku teni Anoto kiling
pangka wazayi legi teni Mosegi loyeng wiyi. Kapura tamizeige teni lo piyeng
wiyi purik Yudawiliyaga yolu puwiligu teni kaile miziwili mizagi, puwiligu
Yuda ono puwili mabuwiliyegi kumuli mabilik. Mabura weik purikku kai
purik Kilisigu teni kaile mizibene keleya kai yagenda ma? Piliktau ono.
18 Pilik segeya tamizeige kazing yombanuwili Mosegi loyengki kiriwei mizi
purikku puwili Anoto kiling pangka wazayi nogo wiya wazamiyamekke ne
to purik mabura purikku ne kailebek keleni.
19 Kokarik ne Mosegi loyengki kiriwei miza logo purago kaile nogoyeng
waligeleniya kapura ne pura wiya logo Kilisi ne Anoto kiling pangka
wazaniyagibekyegi ne kiriweiweki. Logo lo piyengkirik ne ibeng nak kelik
logo Mosegi lo piyengko mawinda neyegi ngai ono logo ne Anotogi wiyeke
yolurik kele.
20 Logo nogo pakelarik ne Kilisi kiling yengeleileige ibeng sa mizi, ka-
pura ne ngoluk wik yolu kapura wik yolubok ne ono, Kilisigu negi yungke
wik wizinda logo negi ngabelakpekke yolu pura Anotogi Marek neyegi
keli panurikki wiyeke ngezebek ngaungaugu negi wiyeke ibeng sabokyegi
wilekpek ngalege wiyi purikku.
21 Logo ne Anotogi wazono pugu ne Yisugu mizagewiyege ngizi yolugira
nanawekke nana puragi kezanga managirikki kiyebuk. Mena tamizeige teni
Mosegi loyengki kiriwei mizirikku teni Anoto kiling pangka wazayi kesak
Kilisi yeik ulak kaile miza.

3

1 Eiye, ini Kalesiyawili lelewe kani. Nakko ini watabi keleya logo ini
weik ikuyogorik kisiyengki kerewiyi ma? Te Panabasgu iniyegi Yisugu yen-
geleileige ibeng sa purikki waberek panu kozak yeiya logo ini kerewiyi keya
ngizi kumularikku Anotogo ini ngezebek kiling pangka wazaya. Kapura
mabek perik ini lusuwei nobiyeng mizi.
2 Ini inugu Anotogi Kung Walekpek weiya puwekkerikki kumula yo
melizo. Anotogo Kung Walek pugubek ini Kilisiyegi langai ngago wazono

pura kerewiyi keya ngizi kumula puwekke yana ma ini Mosegi loyengko miziweki kai piyeng mizarikki wiyeke kopong yana. Keriyiwekkerik ini Anotogi Kung Walekpek weiya purik ini ngago wazono Yisu Kilisiyegi langairagi kerewiyi keya ngizi kumula kopong.

3 Tegi lelewe mizi wak. Purik Anotogi Kung Walekpokko kazing wik lewengke solo yoluweki keleniya legi inugu kumularik korik inuguyengki kozandago mizagewiyege kazing wik inigi puluwengke ini koyima yenge wila wiyi pulogo yeikki? A'a'.

4 Keya ini ngizi kumulirikki wiyeke nawiligu ini ngangang keleya piyeng mabiyeng yeik ulakyeng ma? Nogo kumularik pilik ono. Purik ngangang wagela purikku ngago wazonoragi ngizi kumuli purik watabi yemaneyeng keleyagi. Logo pura wiya wazami purik segeya puragi wiyeke ngangang wageli purik pangka.

5 Anotogo ini Kung Walek pugubek yana logo inigi yungke watabi Anotogo keke mizi piyeng ini Mosegi lorago miziweki kai piyeng mizi kopong lewagela walibene keleyi ono, kapura ini ngago wazono Yisu Kilisiyegi langairagi kerewiyi keya ngizi kumuli kopong.

6 Togo tonuwa weik Yudawiligi yelibungang kokawiliyaga Abalam meibokyegi mizagiragi kumuliweki. Kapiya Walektikku piyegi langai pelik kai,

Abalam Anotoyegi wilekpek ngalege wiya logo pugu Anotogo kai piyengki ngizi panu kumularikki wiyeke Anotogo pi pangkabek miza. *Genesi 15:6*

Kazing mabilikmekke teni Kilisi Anotogi Marek panubek purikki ngizi kumuli kopong Anotogo teni pangkawili mizi.

7 Pilik mabura ini peliktikki iwakaweki, Abalam kelik Anotoyegi ngizi kumuli keya piyegi wilekyeng ngalege wiyi keya puwiligu yolura puwiligu ngizi kumuli puragi kiriwei yolu puwili Abalamgi yango keya mareknganng ngiziwiligu.

8 Keya Kapiya Walektikkerau koka kaiyarik Anotogo Yuda onowili ngezewiligu Anotoyegi ngizi kumuli keya wilekyeng ngalege wiyirikku ngezebek kiling puwili pangka wazayagi. Keya Kapiya Walektikkurau kairik ngago wazonora Abalamyegirau Anotogo pobilik meiyawekke kozak meiya,

Ni kazing nogo yongkambanu ngabelak mabiyengkewiliyegi wazono keleyagimek, meiya. *Genesi 12:3*

9 Logo Abalam ngizi kumuli wilibek keya wilek pugubek Anotoyegi ngalege wiya wilibek kopong Anotogo piyegi wazono kelemiya. Kazing mabilikmekke Abalamgu mizalik Anotoyegi ngizi kumuli keya wilek puwiligiyeng Anotoyegi ngalege wiya puwili mabuwili Abalamgu wazono weiya puraga puwilirau weiyagi.

10 Kapura Mosegi loyengko miziweki kai piyengki kiriwei mizirikku Anoto kiling pangka wazayagi mizi puwili wok mabiyeng Anotogo puwili wezayeli keya ngangang yanageya koyimagi mizara yolu, purik puwili nak nak lo nara weik ulogo ngela purik puwili iwaka. Purik Kapiya Walektikku pobilik kai purikki kiriwei,

Anotogo Mosegi lo Kapiya Walektikke lende miza piyeng mabiyengki wok mabiyeng kiriwei mizi keya mizi ono puwili wezayeli keya ngangang yanageya koyimagi. *Utoronomi 27:26*

11 Keya nariktau pelik. Kapiya Walektikku pobilik kai,

Yombanu Anotoyegi wilekpek ngalege wiyarikku Anoto kiling pangka wazamibok Anoto kiling paka ngalege wizagomagi, kai. *Abakak 2:4*

Logo purikku walimizi purik naktau Mosegi loyengko miziweki kai piyengki
kiriwei mizi keya mizi purik Anoto kiling pangka wazamiyagi ono.
12 Keya kazing Mosegi loyengki kiriwei mizimok kazing Anotoyegi wilekpek
ngalege wiyi pumok kilingmek ono, a'a'. Wameik, Kapiya Walektikku pelik
kai,
Mosegi loyengko miziweki kaiya piyeng mabiyeng mizibok Anoto kiling
paka ngalege wizagomagi kai, *Lebitika 18:5*
kapura nakkorau lo piyeng mabiyeng pangka warara wiziyagi langai ono
purik teni iwaka.
13 Tegi Mosegi loyengko teniyegi pelik kai yagenda, teni lo piyeng mizagi
langai ono legi Anotogo teni wezayela logo teni ngangang yanageya koy-
imagi. Kapura Kilisigu purik teniyegi ngizi mizagirikka waliya purik pugu
weik teni Anotogo wezayelagirikka iza kopong. Pilik miza purik Anotogo
Kilisi wezamela logo ngangang tonugura pi mana logo pi yengeleileige nili
ula puwekke. Purik Kapiya Walektikku pobilik kai purikki kiriwei,
Anotogo yengeleileige nili ula puwili wezayeli, kai. *Utoronomi 21:23*
14 Anotogo Kilisi wezamela logo ngangang mana logo Anotogo wazono Abal-
amyegi miza pura Yisugu miza purago mizagewiyege Yuda onowiliyegirau
kunibene. Weik Yudawili keya Yuda onowilirau Anotogi Kung Walek pugu
Kilisiyegi ngizi kumuli puwili yanagi kaiyabok weiyagi.

15 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ne ngago saweliwei pera
Anotogo yanagi kaiya piyeng miziragi waligeleyiweki. Yombanu neyau
ngago nara silok tiya logo yeke ngalega ngagora kozang kelemibene yeik
piyaugiyau lende mizi puwekkerik nakkorau ngago piyaugi pura ngelagi
ono ma ngago nara kaiyagi ono. Logo Anotogi ngago silok tiyaragirik pilik.
16 Kapura Anotogo Abalam yali marek kiling ngago pugura silok tiya
purikki keriyi. Purik Kapiya Walektikku pelik kai ono, Nigi marekngangwili
kiling kai ono, a'a'. Kapura Kapiya Walektikku kele pelik kai, Nigi marekpek
kiling kai logo pigi marekngangwiliyaga nakyegi kai yagenda logo ngago
lang purik yombanu wamenakyegi keke kaiya wizinda logo pok Kilisi.
17 Nogo kai purik peliktikki. Anotogo ngago nara Abalam kiling silok tiya
logo pelik meiya, Nogo mizagi kaiya pura ne mizagi, meiya logo kirisimasi
430 miza logo waleleige Anotogo lo puguyeng Moseyegi mana kapura Mosegi
loyengki Anotogo silok tiya pura ngela logo yeik ulakta kelemi ono.
18 Purik tamizeige nakko Mosegi loyenki kiriwei mizi kopong pilikpok
Anotogo melagi kaiya piyengka wei mabura purik Anotogo meliweki kai
kopong ono. Kapura pilik ono, segeya Anotogo Abalamyegi managi kaiya
piyeng mana purik yeik pugu managi kaiya kopong.
19 Inugu pelik kisi, Mosegi lo piyeng nangaiyeng mizagiyeng, kisi. Logo
nogo kairik pelik, Ei, Mosegi loyengko mizagiyeng wizinda. Mosegi loyeng
Anotogo ngago silok tiyaragi ngalege wiyayeng logo yongkambanuwiligu
mizageya piyeng kaileyeng kani keleyiweki. Anotogo loyeng keremiza
purik piyengko yongkambanuwiligu mizagiyeng keya mizagi onoyengkirau
kaiyageyara Abalamgi marek ulogo kozak kaiyabok lewa puwekkegine.
Loyeng Anotoyaga angelawiligu oroweirik Moseyegi mana, pulaga Mosego
loyeng yongkambanuwiliyegi yana logo pi Anoto keya yongkambanuwiligi
tepekkebek miza.
20 Yombanu neyaugi ngago nara ma watabi nayengki mizi puwekkerik te-
pekke ngago kerewiyi keya orowei mizagi pilik nak mizi. Logo purik wazono
kapura kazing nakko nakyegi kanda nogo watabi piyeng mizagi kaiya piyeng
ngizi mizi pumok wazono panumokko. Anoto wamenak kopong yombanu

tepekke nak miza ono logo pi yeik kanda Abalamyegi Kilisi lewagirikki ngago silok tiya pura mana.

21 Logo inugu kumularik Mosegi lo piyengko Anotogo silok tiya pura nolo uli ma? A'a', piliktau ono. Tamizeige Anotogo yongkambanuwiliyegi lo kiriwei mizagi nayeng yana purikku yongkambanuwili wik koyimiweki keleyagi kesak, yongkambanu mabuwili Mosegi loyengko miziweki kai piyeng mizirikku mabuwili Anoto kiling pangka wazayi kak.
22 Kapura Kapiya Walektikku kairik yongkambanu ngabelak mabiyengkiwili mabuwiligi kaile mizagirikki kozang keli purago puwiliyegi ngai logo Anotogo tamizeige puwili Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli purik puwili yanagi yeiya pura ngizi kumuli pilik puwiliyegi yaniweki.
23 Kazing Yisuyegi ngizi kumulimok lewagine wererik kazing Mosegi loyengki kiriwei mizamokko teni wigira wezawili wigirara kazing ngizi kumulagimek kimeike kawela wiyirikka yuke koya.
24 Logo teni sikaikaik miza nelegi Kilisi lewarikka Mosegi loyengko teniyegi ngai wezabek ngai wiziya logo pi kandarikka purik Kilisiyegi ngizi kumulirikku teni Anoto kiling pangka wazayiweki.
25 Kapura kazing Yisuyegi ngizi kumulimek weik pelege legi Mosegi loyeng mawinda ngai wezabek teniyegi ngai wiziyagi ono.

26 Togo ini Kalesiyawili weik Yisuyegi ngizi kumuli kopong ini mabuwili inigi Kilisi Yisu kiling sawela purikku ini weik Anotogi marekngangwili.
27 Ini kaimelarikku ini Kilisi kiling sawelawili mizi puwili weik Kilisigi kang pumok melewangka wezarik wakiya.
28 Kilisiyegi wilekpek ngalege wiyirikku mabuwili piyegi sawela legi kazing kumbekki lewengkerik Yudabek keya Yuda onobek nalik ono keya yombanu ngai nakko weiya logo yawe pugura wiyagi langai onobok keya yombanu nakko weiya onobok nalik ono. Keya yombu nak keya yongok namele nalik ono. Logo tenigi Kilisi Yisuyegi sawela purikka Anotogo teniyegi keriyirik teni wamenak mizi.
29 Logo tamizeige ini Kilisigiwili mabura ini Abalamgi yango keya marekngangwili tegi ini Anotogo Abalam managi kaiya piyengka ini weiyagi.

4

1 Ne weik Anotogo yanagi kaiya piyengki langai ngago kaiyageya wiziyagi. Nogo purikki ngago saweliwei pera kozak kaiweki. Tamizeige kemegeme ibengweki mizi nakko pigi marekpekyegi ngaigibekyegi pelik mei, Ne ibeng wizigeya purik watabi negi piyeng mabiyeng negi marekpek manimo kapura pi piyeng weiyagi ono wiziya pi yombu nawekke puwekkegine, mei. Logo purik ngiziwekkera pelik mizagi, mandikpek pigi mangobekki watabi piyeng mabiyengki mango wiziyagi kele
2 kapura pi ngoluk songono yolu puwekkerik piyegi ngaibokko piyegi ngai logo pi keli puguragi mizagi ono, pi yeik piyegi ngaibokko kairagi kiriwei mizageya wiziya wok ngezebekki mangobokko sawiyabok lewagela puwekkegine.
3 Kazing mabilikmekke Kilisi lewagine Mosegi loyengko Yuda mabuwiliyegi ngai wiziya. Logo teni piyengki kiriweiweki yawe kozang miza logo teni kazing puluweng wiyagi langai ono.
4 Kapura wok Anotogo sawiyabok lewagelawekke Anotogo ngezebekki marekpek ngabelakpekke wezamela logo yongkambanu mabuwili wazaya

mabilik yongok ngabelakpekkimologo pi wazamiya logo Yudawiligi loyengko piyegi ngai wiziya.
5 Yisugu pilik miza logo teniyegi loyengko ngai puraga teni iziweki logo teni Anotogi yango keya marekngang pugu yemane sawili mizibene.
6 Keya teni weik Anotogi marekngangwili kopong Anotogo pigi Marekpekki Kung Walekpek wilek kang tonuguyengke yoluweki wezamela. Keya Kung Walekpokko teni Anotoyegi pelik kaibene keleyi, Peba, O Peba nogobek.
7 Logo ini nak nak yombanu ngai nakko weiya logo yawera wiyagi langai onobok kelikwili ono. Purik Kilisigu ini iza logo ini nak nak Anotogi marek kalogolibek kelemiya. Keya ini nak nak Anotogi marek kalogolibek mizawili legi Anotogo ini nak nak mandik kalogoli watabi pugu yanagi piyengka weiyagibek keleya.

8 Ini Yuda ono Kalesiya ngabelakpekke yolu puwili, ini koka Anotoyegi iwaka onowekkerik ngabelakpekki watabi piyengko iniyegi ngai logo piyeng anoto ikuyogorikyeng.
9 Kapura ini Anoto weik Anoto inugubek purik ini iwaka ma nogo pelik kai pei, Anoto ini weik pigi yango keya marekngangwili purik pugu iwaka kapura nangki watabi ngabelakpekki piyengko iniyegi ngaiweki ini mizi? Watabi piyeng kozang ono keya yeik ulakyeng kani keya iniyegi sawelagi onoyeng.
10 Keya ini wokyeng keya ngongyeng keya kirisimasiyengki sonda yemane Yudawiligu keriyi piyeng keriyi logo ini piyengki keriyi puwekke Anotogo iniyegi wilik mizagi mizi.
11 Iniyegi nangaiyeng lewagelagi miza purikki ne kazi. Purik inugu miziyengko yawe ini kiling wiziyawekke nogo miza piyeng yeik ulak miza ma talik miza purikki ne kumuli. Nogo ngago wazonora iniyegi yeik ulak kozak yeiya nelegi purikki ne kazi.

12 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nogo miza pilik inirau Yudawiligi loyeng kemenak wiyiweki ne iniyegi kelegele yei. Ne pilik miza logo ini kelik lewagela. Wameik, ini neyegi kokowa nayeng keleniya ono kapura Kilisiyegi kele inugu kokowa kelemiya.
13 Keya kemegeme nogomokko mizagewiyege ne mabulogo wiziya kopong solowekke nogo ngago wazonora iniyegi kozak yeiya purik ini iwaka.
14 Keya kemegeme nogomek korowali kele kapura ini neyegi kezanga nana ono, segeya ngago nogoyeng angela Anotogiwili nakyaga lewa wezalik ini wilik miza. Keya ini Kilisi Yisu ngezebekyegi koli kelemiyagi pilik inugu mabilik neyegi koli keleniya.
15 Logo nogo iniyegi Kilisiyegi kozak yeiya kopong inugu Kilisi Yisuyegi koli kelemiyarikki kandik ini wilik kagowingmokko kola. Kapura wilik kagowing inigi pura weik talege? Nogo wameik kumulirik puwekke inugu negi watabi nangaiyeng miza piyeng mizagi kesak ini mizi kak, keya iniyaga nakko wire puguyau koriya logo ne nanagi kesak nani kak.
16 Nogo iniyegi inugu mizageya piyengki langai wameikta kozak yei purikku ne iniyegi weik ngai mizibek keleyi ma?

17 Yombanu iniyegi ini Mosegi loyengki kiriwei miziweki yei puwili ini puwiliyegi saweliweki yasese keleyi yagenda kapura puwiligu kumula koyimowei mizi piyeng wazono ono, purik puwiligu mizi purik ini ne wezaniya logo puwiliyegi kiriweigirikki mizi yagenda.

18 Tamizeige nawili pangka kumula koyimowei ini puwiliyegi kiriweiweki
kisi purik ne ngago nara ono. Wameik wok mabiyeng ne koweige ma mereke
yolu miza kele kapura ini neyegi kiriweigi purikki ne keli.
19 Ini negi yango keya marekngang ne makngezego wazayawili nobiyeng
keleyi logo nogo keli puwili nogo ya nogoraga iniyegi ngangang kelirik
yongokpanu mandik sulu mizimologo mandikpek waza logowekke yeikkine
were ngangang keli pilik keli logo nerau iniyegi ngangang kelageyara ini
weik kazing kumbekki lewengke yemane sa logo Kilisi kelikwekke yeikkine.
20 Ne weik ini kiling pulogo wiziyagi keli logo ini kiling ngago keya mizi
keya nogo iniyegi talik keli miza pura waligeleyiweki. Ne iniyegi kang
tamekke langai kumulagi mizi.

21 Ini loyengko iniyegi ngaiweki mizi puwiliyegi ne ngago naragi nguk
yeiweki. Ini loyengko iniyegi miziweki kai piyengki ini waberek iwaka ma
talik?
22 Abalam kiling pigi marekyauyegi langai kai purikki kumuli. Abalamgi
yongokpumele Sera pigi marekyauyaga nakki panumele. Keya yongokpanu
Abalamgu Serayegi yawe miziweki kingyengki ngane weiya logo yeikta Aiga
meimolo nakki panumele.
23 Abalamgi marek yongok kingyengki ngane weiya pumologo waza-
miyabok Abalamgu sawiyaragi kiriwei kopong kazing korikwekko keliragi-
mekke wazamiya, kapura Abalamgi yongokpumologo wazamiyabok pigi
marek Anotogo pi managi kaiyabok.
24-25 Logo Aiga yongok kingyengki ngane weiya pumolo ngago silok tiya
naragi walimizimele logo pura Anotogo Mose lewak yeikta Sainai mei
ngabelak Arebiya meibekke yolubokko mana pura. Keya Aiga yongok
kingyengki ngane weiyamele legi pigi yango keya marekngang puwili
mabuwili nawiliyegi yeik yawe mizi kangki. Keya tonugu Aiga yereng
Yirusalem puragi walimizimele kisagi purik pangka, purik yereng pura
kiling pulogo yolu puwiliyegi loyengko ngai keya puwiligi yango keya
marekngang puwili mabuwiliyegi loyengko ngaigi.
26 Kapura yongok Sera mei kingyengki ngane weiya ono pumolo ngago
silok tiya Anotogo Abalamyegi mana puragi walimizamele. Sera Anotogi
yereng Yirusalem paka ngalege puragi walimizamele logo yongkambanu ka-
like purage yolugi puwili mabek yolu perik Mosegi loyengko puwiliyegi ngai
ono. Sera tenigi panu wezamologo logo teni pigi yango keya marekngang
wezawili pewili Mosegi loyengko ngai ono.
27 Purik Anotogi Kapiya Walektikku Yirusalem paka ngalegeragi langai
kozak kai, yaka Sera Isak wazagine piyegi langai pelik kai puwekke,
Ni yongok kabili mandik nak wazamiya ono pumolo logo mandik sulu mizi
pumok kolok ula ono pumolo wilik kagowing mizi keya kek ngago
ngago kaiyagimologo, purik koloyakamandik nuguwili yongok nigi
kerekpubek kiling yolu pumologiwiliyaga kolokngagono panugi, kai.
Isaya 54:1
28 Kerewiyi, ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili teni Anotogi yango
keya marekngangwiligu mabilik Anotogo mizagi kaiyarikki kandik Abal-
amgu Isak wazamiya pilik.
29 Kapura Abalamgi marek korikwekka kelirago mizagewiyege waza-
miyabokko Abalamgi marek Anotogi Kung Walekpekki kozandago miza-
gewiyege wazamiyabokyegi ngai mizi mabilik mabek perik Mosegi loyengko
ngai puwili Anotogi Kung Walekpokko wazami logo wik keremizi puwiliyegi
ngai mizi.

30 Kapura ngai mizibokyegirik Kapiya Walektikku teniyegi Anotogo Abalamyegi pelik meiyarikki kozak kai,
Yongok nigi yongokpumeleyegi yawe miziweki nugu kingyengki ngane weiya pumolo yali marek wezayelimo, purik yongok kingyengki ngane weiya pumologi marekpek watabi mangogo managi piyengka weiya nagani, purik piyeng mabiyeng nigi yongokpu kingyengki ngane weiya onomologi marekpokko weiyagiyeng, kai. *Genesi 21:10*
31 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili teni yongok kingyengki ngane weiya pumologi yango keya marekngangwili mizagi ono kapura teni yongok kingyengki ngane weiya ono pumologi yango keya marekngangwili mizi. Tegi kozang sara koyi.

5

1 Kilisigu ini Mosegi lo tonugu wiyagi langai ono piyengka ini iza. Tegi ini yongkambanu izawili mizara koyiweki keya ini loyengko ngereke ngaiwili mizara yolu nagani.
2 Ne Paulugu iniyegi yei puragi kerewiyi, purik tamizeige inigu nawili yombu korik inuguyengki korik yeke ngalege piyeng ngeli pani keleyi logo ini Anoto kiling pangka wazayiweki mabura Kilisigu inigi wiyeke miza pura yeik ulakta mizi yagenda.
3 Ne mawinda mabilik kai, tamizeige nak ngago yombu korikwekki korik yeke ngalege puwek ngeliweki kai puragi kiriwei mizi mabura pi Mosegi lo nayengkirau kemenak kiriwei mizagirikki kai.
4 Ini lorago miziweki kai piyengki kiriwei mizirikku Anoto kiling pangka wazayiweki mizi puwili Kilisi kiling yolu puraga ini makngezego ini makngeze ngela logo Anotogi wazonorago ini wezaya.
5 Kapura teni nawiliyegirik Anotogi Kung Walekpekki kozandago mizagewiyege teni Anotogo ngezebek kiling kemenak pangka wazayiweki teni wilekpek keya ngai yuke yolu, purik teni ngizi kumuli logo wilek kang tonuguyeng Kilisiyegi ngalege wiyi kopong.
6 Purik teni Kilisi Yisu kiling sawelawekke teni yombu korikyengki korik yeke ngalege piyeng ngela ma ngela ono miza kele kapura purik Kilisigu teni yaliya wazaya puragi solorik ono segeya solorik yongkambanuwiligu ngizi kumuli logo wilek kang puwiligiyeng Kilisiyegi ngalege wiyi purikku logo puwiligu yongkambanu nawiliyegi keli purago walimizi.
7 Ini Kalesiyawili kazing Anotoyegi wilek kangyeng ngalege wiyi pumokko pangka panu mizageya koyawili kapura takko kanda inugu kazing wameik lewengke kiriwei mizi pura wizamiweki keleya?
8 Anotogo ini ngezebekki yango keya marekngangwili keleyiweki koli keleyi legi pugurau ini kazing kokowa lewengke iza orowei kuna ono. Logo pilik mizabok Anotoyaga wiriyabekki langai ono pi kailebekyaga wiriyabek,
9 purik ngago lang pelik mei purikki kiriwei, Yezi songono nazikki wilitikku mizagewiyege lewak nak mabok ngori purik pangka.
10 Teni mabuwili Yemizibek kiling sawela kopong nogo kumularik ini nogo kai puragi ei mizagi keya iniyegi lelewe keleyi puwili tawili miza kele kapura Anotogo puwili ngangang yanagi.
11 Tamizeige ne ngoluk puwiligu kisilik yombuwili yombu korikyengki korik yeke ngalege puwek ngeliweki kozak yeiyageya kesak nangki Yudawiligu ne ngangang keleni? Tamizeige ne yombu korikwekki korik yeke ngalege puwek ngelirikku Anotogo yongkambanuwili yaliya wazayagi yeiyageya kesak Yudawili ngago nogoragi kiyebuk mizi kak ono. Kapura nogo kairik Anotogo yongkambanu Kilisi puwiligi wiyeke yengeleileige ibeng sa purikki

ngizi kumuli puwili yaliya wazayagi yei logo Yudawili kiyebuk wizigeya ne
ngangang keleni.
12 Yuda waligeleyi ini lelewe mizibene keleyi keya yombu korikyengki
korik yeke ngalege piyeng ngeliweki ngalowei mizi puwili nangki keliliktikki
kiriwei korik ngezewiligi piyeng ngelagelega wiyi ono.
13 Keya ini ne kiling Kilisiyegi ngizi kumuli puwili Anotogo ini ulogo piyegi
wiriyibene ngago yeiya logo Mosegi loyengko iniyegi ngai onoweki. Pangka,
logo iniyegi loyengko ngai ono kapura korik inuguyengki kelirago iniyegi
ngaiweki mizi nagani. Segeya nakko nakyegi keli pura nakko nakyegi saweli
puraga walimizi. Tamizeige ini pilik mizi purik ini Mosegi lo mabiyengki
kiriwei mizagi.
14 Purik lo Mosego teni yana piyeng mabiyeng ngago ngai puragi yungke
kopong teni makngezego teniyegi keli pilik teni mabuwiliyegirau kelagirikki
kai.
15 Kapura tamizeige ini nakko nakyegi kiyebuk mizi keya nakko nak sela
niweki mizi mabura kazing kumbekki inigi puluweng neneng ngelagi kani
waberek panu.

16 Logo nogo iniyegi pelik yei, ini Anotogi Kung Walekpokko inigi yungka
inugu miziweki kozak yeiyageya piyengki kiriwei mizi logo ini pilik mizi
purik mabura ini korikwekko keli piyengki kira orowei mizi piyengki kiriwei
mizi yagenda ono.
17 Purik korikwekko keliyeng Anotogi Kung Walekpokko tonugu miziweki
keli piyeng nolo uli keya Anotogi Kung Walekpokko tonugu miziweki keli
piyengko korikwekko keliyeng nolo uli. Piyau nakko nakyegi kiyebuk mizi
logo tenigi yungke ngai keli logo teni wazono mizi ma kaile mizi mizayengka
iza warara koyiweki.
18 Mena, tamizeige ini Anotogi Kung Walekpokko inugu miziweki kairagi
ini kiriwei mizi mabura iniyegi Mosegi loyengko mawinda ngai ono.
19 Kazing korikwekki piyeng tonugu kimeike pakeli logo piyeng peyeng,
kazing yongkambu weiya puwili namelegi kerekpu onobek ma nakki yon-
gokpu onomele kiling iwek kolimok, ma kazing yongkambu weiya ono
puwili namele ma nak kiling iwek kolimok, ma kazing kaile mizimok, ma
kazing inigi tepekke pangka onoyeng mizi ma kerewiyi ma kozak kelagi
langai onoyeng kozak kelimok,
20 ma kazing anoto ikuyogorikwiliyegi ingeyau laliyi keya ngago meimok,
ma kazing watagak ngeli ma watagak kaigesimok, ma kazing nakko nakyegi
kumbak mizimok, ma kazing ini makngezegi tepekke ngalik kela yongomo
mizimok, ma kazing nakko miziyengki ma nakki watabi piyengki yagolok
kopong sisik mizimok, ma nakko nakyegi senze meimok, ma kazing sisik
kameneng mizimok, ma kazing watabi mabiyeng nakki kekeweki kerezi
mizimok, ma kazing nawiligu nawili lelek melimok, ma kazing nakko
nakyegi ngai miza logo sanga mizimok,
21 ma kazing nakki piyengki yagolok mizimok, ma kazing yombanu ula
logo ibeng mizimok, ma kazing kai nameli keya mizimok, ma kazing ngeragi
keya kai namelageya koyimowei kisageli meiya melimok, ma kazing kaile
kaile pilik piyeng. Nogo ulogo iniyegi yeiya pilik, nogo weik ngereke mabilik
iniyegi yeiweki, yombanu kazing yaka pobilik piyeng mizageya koyimowei
yolu puwilirau yereng Anotogo ngai puraga kiliya yabelagi ono.
22 Kapura Anotogi Kung Walek yombanu nakki yungke yolubokki ngizirik
lewagela wazamirik peyengko, kazing yongkambanuwiliyegi kelimok, keya
kazing wilik kagowindago kolamok, keya kazing wilek kambek ngezege sara

yolumok, keya kazing yelakkelek yolumok, keya kazing kuzigemok keya kazing nawiliyegi wazono keleyimok, keya kazing watabi mabiyengki ngizi mizimok,
23 keya kazing ni makngeze kulengkebek mizimok, keya kazing keli ni makngezegi piyengki ngaigi langai pumok. Logo lo naragorau kazing pumokko yolu pilik puwiliyegi ngalik kai ono.
24 Logo Kilisi Yisugi puwili korik ngezewiligiyengka keli piyeng kiling korowali piyeng mabiyeng miziweki kozang ulumi pura yengeleileige weik nili ula. Tegi korikwekki keli purago mawinda teniyegi ngai ono.
25 Tegi Kilisiyegi ngizi kumuli puwili Anotoyegirik kazing kumbekki lewengke wik legi teni Anotogi Kung Walek tenigi yungka tonugu wok mabiyeng miziweki kozak yeiyageyabokko kaiyengki teni kiriwei miziweki.
26 Teni yeik teni makngezegiyeng yongolok meiweki keli nagani keya teni nawili sisik mizibene keleyi nagani keya teni kazing izakkazek mizimok mizi nagani. Tamizeige teni pilik mizi purik teni kazing kumbekki tenigi puluweng kaile kaile kelemi yagenda.

6

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili tamizeige inigi tepekka nak kaileyengke kawiyerikki ini iwaka mabura ini Anotogi Kung Walekpokko miziweki kai piyeng mizi puwili yaka pilikpok kaile mizi pumok wiyibene piyegi saweli kapura ini makngeze kulengkewili miza koyimowei kuzigera kiling pilikpokyegi mei. Keya kaileyengko yang keleyiraga ini makngeze kawiye nagani waberek panu.
2 Tonugu kaileyeng uliweki mizi puraga ini nakko nakyegi sawelagirikki kai. Purik ini nakko nakki kunengyeng wageliweki saweliwekkerik ini Kilisigi loyengki kiriwei mizi yagenda.
3 Kapura tamizeige nakko pi lewege miza logo nakyegi pugu saweli ono ma nakko piyegi saweliweki mizi ono mabura pi ngezebekyegi ikuyogorik kelemi yagenda, purik ngizirik pelik, pugu pi lewegebek miziwekkerik Anotogo pi yeik ulakpek mizi.
4 Logo nak nak pugu mizayengki pakeli logo wazono miza ma yeik mizi. Tamizeige pugu mizayeng wazono mabura pugu wazono miza puragi pi wilik mizagibokko keya pi nakko miza puragi pi pilik miza keya ne pilik miza kaiyagi onobokko.
5 Keya nakko mizayengki pi pilik miza keya ne pilik miza kai nagani, purik teni mabuwili tonugu miza piyengki wiyeke Anotogi wirege luwezagiwili.
6 Yombanu Kilisigi kazing pangka lewengke waligelemiyageyabok waligeleyi pugubek kiling watabi wazono pigi piyeng pi kiling sanga mizagibokko logo pilik mizi purikku pi kazing kumbekki lewengke yemane sibene ngezebokko ngezebekyegi saweli yagenda.
7 Inugu kumularik inugu Anoto ikuyogorik kelemiyagirik pangka sawiya? A'a'. Ini makngeze ikuyogorik keleyi wak, purik inugu mizi piyeng Anotoyaga liwik wiyagi ono. Kerewiyi, ini yawe nalei ngeriyi puwekkerik ini inugu ngeriya piyeng panu yokori. Tamizeige ini ngaba ngeriyi purik ini ngabayeng weiyagi, keya tamizeige ini songono ngeriya purik ini songono yokoragi, keya tamizeige ini wazono ngeriya ma kaile ngeriya miza purik ni wazono yokori ma kaile yokoragi. Kazing mabilikmekke inugu yolu puragi ngizirik lewagela wiriyi penangai.
8 Tamizeige yombanu nak korik puguwekko pugu miziweki keliyeng mizi mabura korik puguwekko keliyeng mizi purikki kangara kemenak ibeng wizagomagi pura. Kapura tamizeige yombanu nak Anotogi

Kung Walekpokko pugu miziweki keliyeng mizi mabura Anotogi Kung Walekpekki kangara ngizi panu wik wizagomagi pura.
9 Tegi teni pangka lewengke koyagi purikki kiyebuk sende mizi nagani, purik tamizeige teni wiya wazami ono purik mabura wok teni kanga wazono panura weiyagi nak lewagelagi.
10 Pilik legi wok nugu nawiliyegi wazono keleyagi nak lewagela puwekke purik mabura puwiliyegi wazono keleye keya teni kiling Kilisiyegi ngizi kumuli logo Anotogi yango keya marekngang puwiliyegi kele.

11 Ne makngezego weik ngago kangkali peyeng iniyegi lende mizi logo mele nogozikku yemane miza wazamiya purik inugu keriya.
12 Yombanu ini yombu korikyengki korik yeke ngalege piyeng ngeliweki kelegele keleyi puwili yeik yombanuwiligu watabi korikwekkiyengki puwiliyegi pakelagirikki mizi yagendawiligu. Puwili pilik mizi purik nawiligu puwili ngangang keleya nelegi. Purik tamizeige puwiligu Kilisigu yengeleileige ibeng sa pura kazing wamenak leweng yombanu yaliya wazayagi leweng yei purik nawiligu puwili ngangang keleyagi.
13 Purik yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngela puwili ngezewilirau Mosegi loyengko miziweki kai piyeng mabiyeng mizi ono, kapura puwili yombu korik inuguyengki korik yeke ngalege piyeng ngeliweki mizi logo Yuda nawiligu yeik puwiligiyeng yongolok meiweki, purik ini ngago puwiligiragi kiriwei miza kopong.
14 Kapura neyegirik ne yeik ne makngezegira yongolok meiyagirikki kiyebuk, ne Yisugi yeikta yongolok mei purik pi yengeleileige negi wiyeke ibeng sarikki wiyeke. Kazing kaile ngabelakpekki piyengkirik ne ibeng keya neyegirik kazing kaile ngabelakpekki piyeng ibeng.
15 Purik yombanu nakki yombu korikwekki korik yeke ngalege puwek ngela ma ngela ono miza purik yeiktikku kopong, kapura ngereke Anotogi Kung Walekpokko yombanu wikpek kelemiya pura watabi yemaneyengko.
16 Keya yongkambanu ngereke wik panuwili mizara yolu puwiliyegirik Anotogo puwiliyegi yalek miza yoluweki keya wilek kang puwiligiyengke ngezege sara yanageya wizeibene ne waberek mizi. Ne puwiligi keke waberek mizi ono kapura Anotogi yongkambanu puwili mabuwiliyegi logo puwili ngizi Isileili yongkambanu puwili.
17 Nogo ngago kangkali nogora pelik kai, waligeleyi Anotogi wameikta waligeleyi onowili mawinda ne Anotogi ngagora orowei miziwiliyaga nak ma yeik miza purikki kisagirikki pangka nararau ono, purik wizing kung korik nogowekke peyengko walimizirik Yisugu ne weiya logo pi ngai nogobek logo ne piyegi yawe mizi pura wiyagi ono mizi.
18 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili Yemizi tonugubek Yisu Kilisigi wazono pura wilek kang inuguyengke wizei pani.
Wameik panu.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Epese
Paulugi Kapiya Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Epese Mei Puraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulu ne Anotogi kelirago mizagewiyege Kilisi Yisugi ngagora orowei
mizi logo ne Aposolobek meibek. Nogo kapiya perik ini Kilisi Yisugi
yongkambanu piyegi ngizi kiriwei mizi yereng Epese meiraga yolu puwili
mabuwiliyegi lende miza yani.
2 Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono piyaugira keya
ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke yani pani.

3 Teni Yisu Kilisi Yemizi tonugubekki Anotobek keya Mangobekyegi ngago
wilik kagowing meiweki purik teni Yisu Kilisi kiling sawela keya Yisu
Kilisiyegi weraga pugu watabi kolokngagono wazono kumbekkiyeng yani.
Piyeng paka ngalega lewayeng keya piyengko paka ngalege kangkirikki
weraga wiragak keleyiyeng.
4 Purik koka were ngabelakpek keremizagine Anotogo were teni Yisu
kiling sawela purikka yongkambanuwili pigiweki iza logo Anotogi wirege
kungkak nayendau onoweki keya pugu teni kaile nayendau onowili mizi-
weki.
5 Keli pigi teniyegi purago pi ulogo mabura Yisu Kilisigu mizarikku teni pigi
marekngang pugu yemane sawili miziweki sawiya. Kumula pugura keya
keli ngezebekkiragi kiriwei pi pilik miza,
6 legi wilik kagowing mabiyeng Anotoyegi maniweki, purik pugu teniyegi
wazono miza logo pugu teni pigi Marek pugu keli panubek kiling sawela
wazaya purikka pigi wazono yemane panu tonugu weiyagi langai ono pura
pugu teniyegi yeik yanageya.
7-9 Purik pugu tenigi Kilisi kiling sawela purikka teni weik kaileyengka wila
wazaya, logo purik teni Kilisigi iwibekki ngane kaile tonuguyengki wiyeke
ngangang yanagi puraga weiya kopong, logo Anotogo wazono puguragi
kiriwei pugu kaile tonuguyeng tumula logo keremareke wezamela. Anotogi
wazono tonugu weiyagi langai onora pugu teniyegi yemane panu yana,
tonugurau sangkelagi langai ono. Mabilikmekke pugu kaile tonuguyeng
tumula logo keremareke wezamela. Anoto koka miziweki miza piyeng miza
logo kazing liwik pugu sawiyamok Kilisigu mizarikku teniyegi kimeike panu
logo iwaka pugura keya kangka pugubokko pilik miza.
10 Anotogo sawiyara wok pugu iwakabokko watabi ngabelakpekke keya
ngilumbekke pugu keremiza piyeng mabiyeng pugu menalege wawere ulagi
logo Kilisi mabiyengki ngai wazamiyagi.
11 Watabi nayendau Anotogo sawiya piyeng ngezeyeng keke lewagelagi
ono. Pi teni ngezebekki sawiya wizigeya Kilisi kiling sawela wazaya. Purik
keli ngezebekkirage kiriwei koka pugu solo sawiya.
12 Pilik mabura teni Yuda were Kilisiyegi wilekpek ngalege wiyiwili tonugu
yolu puragi waberek ngaiweki logo tonugu pilik yolu purikku Anotogi yeikta
yemane sibene kelemiweki.
13 Anotogo ini Yuda onowili mabilik iza. Ini ngago wazono wameik Kilisigu
ini yaliya wazayagiragi kerewiyawekke ini Kilisiyegi ngizi panu kumula logo

Anotogo pigi Kung Walek pugu yanagi kaiyabok yana logo purik silok tiyarik logo teni puguwili purik walimiziweki.
14 Kung Walekpek Anotogo teni watabi yanagi kaiya piyengka wale were yanarik logo purikku walimizi purik yombanu puguwiliyegi pugu yanagi kaiya piyeng ngizi wameik panu yanagi. Pugu teni pigi Kung Walekpek yana purikku pugu ulogo kaileyengka weiya logo teni puguwili mizara koyi kanda pugu teni pi kiling koyimagiweki wok izibokkogirikki walimizi. Tegi teni Anotogi yeikta yemane sibene kelemiweki.

15 Anotogo pilik mizarikki wiyeke nogo ini Yemizi Yisuyegi ngizi kumuli keya Yisugiwiliyegi kelirikki kerewiyawekkerik
16 ne iniyegi weraga Anotoyegi wazono meiyageya keya waberek negi Anotoyegimekke iniyegi langai kozak meiyageya. Ne wok mabiyeng pilik mizi wilibek, ne lendau nangezi ono.
17 Logo nogo Yemizi tonugubek Yisu Kilisigi Anoto ngaiwaktikki mangobekyegi nguk meirik pugu ini pigi Kung Walekpek yanibene logo pugu iniyegi pangkayeng kaileyengka iwaka sibene keleyiweki keya Anoto iniyegi waligeleyibene logo ini Anotoyegi iwaka panuweki.
18 Logo nogo Anotoyegi nguk mei logo kangka inuguyeng ulu tiyibene logo ini tonugu weibene Anotogo ngago yei logo wilekpek keya yuke yolu puragi iwakaweki keya watabi wazono pugu teni Yisugiwiliyegi yanagi kaiya piyengki yemanerik teni iwakaweki.
19-20 Keya ini pigi kozang yemane panu teni yongkambanu ngizi kumuliwiligi yungke yawe mizi puragirau iwakaweki. Kozang pura pugu Kilisi ibendaga yangalekta wazamiya logo paka ngalege mele ngaigezikke tung mabiyengka yemane panurikke mogosa wazamiyaweki kozang miza mabura.
21 Kilisigi ngai paka ngalege yolu pura ngabelakpekke mabek ngai nalangai nalangai yolu puwili keya kalike lewagi puwiliyaga lewege panura. Keya Kilisigi yeikta teng mabek perage yeik piyeng keya teng kalike wiriyagiraga yeik piyengka yemane panura. Keya Kilisigi kozanda yombanubekki kozanda keya Sadangki kozanda keya kerewawiligi kozanda keya kozang nalangai nalangai yolu piyeng mabiyengka yemane panura.
22-23 Anotogo watabi mabiyeng Kilisigi kulengke wazaya. Keya yongkambanu Kilisiyegi ngizi panu kumuliwili logo Yisugi I Walekmak mei puwili korik Yisugiwek kelik logo kebi wilektikku korikwekke ngai pilik Anotogo Yisu Yisugiwiliyegi ngai yemizi panu wazamiya. Yisu pigi puwiligi yungke yolu logo ngezebokko kola koyibene keleyi keya pi ngezebek kang wale mabiyengke yolu keya watabi mabiyengki ngai yolu.

2

1 Ini wererik kazing inigi kumbekki Anotoyegi leweng ibeng purik ini makngezego kokowa miza pumokko keya kaile kaile miza piyengko.
2 Puwekke ini yongkambanu ngabelakpekkewiligu kazing kaile kaile mizi pumokko inirau kiriwei mizi miza. Keya ini kerewawiligi ngaibek paka kurung yeikwekka wizimowei ngai yolu keya ngoluk yongkambanu Anotoyegi mabek nagerewiyi yolu puwiligi yungke yawe mizibekyegi kiriwei mizi miza.
3 Tenirau ulogo puwili kelik mabilik koya keya ya wereraga tabunda piyengko kela piyengki kiriwei mizi miza keya kangka keya korik tonuguyengko keli piyengki kira orowei mizi piyengki kiriwei miza,

mabuwiligu mizi mabilik. Teni kazing Anotogo teniyegi sisik panu mizagimokko kuna.

4-5 Kapura Anotogo teni Kilisi kiling wik yaliya wazaya. Anotogo pilik miza purik yalek pugura unatuba panu keya keli pigi teniyegira yemane panu legi. Tenigi kazing kumbekki leweng ibengwekke pugu pilik miza. Teni Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono purago teni yaliya wazaya.

6 Keya tenigi Kilisi kiling sawela purikka Anotogo Yisu kiling teni wik yangalekta wazaya logo pi kiling paka ngilumbekke ngalege mogosa wazaya.

7 Pugu pilik miza purik yongkambanu teng kalike lewagi piyeng mabiyengki lewagi puwiliyegi pigi wazono tonugu weiyagi langai ono keya sangkelagi langai ono pura pugu teni Kilisi Yisu kiling sawela purikka kela purago walimiziweki.

8 Ei, Anotogo keliragi wiyeke pigi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani logo Yisuyegi ngizi panu kumularikku teni yaliya wazaya. Keya ngizi panu kumuli pura teni makngezegira ono, a'a', Anotogo teni yeik yanara.

9 Tonugu wazono mizi piyengko teni makngeze kemenak ibeng koyimagi puraga paka ngalege kemenak wik koyimagi puragiweki yaliya wazayagi ono, pilik kesak teni pelik kisi kak, nogo ne makngeze yaliya wazaniya, kisi kak.

10 Purik Anotogo teni keremiza logo tenigi Kilisi Yisu kiling sawela purikka Anotogo teni wik keremiza logo yawe wazono pugu koka tonugu wik koyimowei miziweki sawiya piyeng miziweki.

11 Ini Yuda ono wazaya logo Yudawili yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngela puwiligu yombu korikyengki korik yeke ngalegeyeng ngela onowili mei puwili koka inugu kazing koyamokko keremareke mizi nagani. Yombu korikyengki korik yeke ngalege piyeng ngeli pura yeik yombuwiligu ngezewiligi meleyengko mizira logo Yudawiligu kumularik pilik mizi purikku puwili Anotogi kekewili mizi.

12 Wererik ini Yuda onowili Kilisiyaga koweige koyawili keya ini yombu ngabelak nakkawili mizawili keya ini Isileili yongkambanu puwiliyaga yenge wilingkewili mizawili. Keya ini Anotogo yongkambanu puguwili kiling silok tiya logo pugu ngelagi ono kaiya piyengka wale nariktau onowili keya inigi kalike Kilisi kiling wik yolugi nararau ono keya ini Anoto kiling sawela koyimowei ngabelak kailebekke koya onowili.

13 Kapura mabek Kilisi kiling sawela perikka ini koka koweige koya puwili Kilisigi iwibokko weik ini Anotoyegi mereke iza orowei wiriya.

14 Purik Kilisi ngezebek kazing teni Yudawili weik Yuda onowili kiling ya wamenara yolugimok. Pugu ngai neyauga teni menalege ngai wamenamek wazaya. Yudawili kazing Yuda ngaiwiligu miziweki kisa piyeng keya lo piyengke kiriwei miziwili keya Yuda onowili piyengki kiriwei mizi onowili, legi puwili ngai keremiza yoluwili. Kapura Yisu ibeng sa puwekke korik ngezebekkiwekko lo puwiligi nawiligu nawiliyegi ngai keremiza yolu pura pugu ngela mela.

15 Kilisigu Yudawiligi ngago miziweki kisa piyeng keya ngago yogongyengke kiriweiweki kisa piyeng pi ibeng sa puwekke pugu ngela mela. Pugu pilik miza purik ngai neyau piyauga ngai wik wamenakmek pi kiling sawelamek keremiziweki. Togo pilik mizamokko pugu Yudawili weik Yuda onowili kiling ya wamenara koyibene keleya.

16 Kilisigu yengeleileige ibeng sa purikku pugu puwiligi sisik yemane panu yolu pura neneng ngela mela keya ngai pugu menalege wazaya piyau weik ngai wamenakmek keremiza logo weik Anoto kiling ya wamenara wazaya.

17 Togo Kilisi ngago wazono teni Anoto kiling ya wamenara koyagiragi
ngagora ini Yuda ono Anotoyaga koweige yolu puwili keya Yuda Anotoyegi
mereke yolu puwiliyegi kozak yeiweki kayima.
18 Kilisigu kazing miza pumokko, teni Yuda keya Yuda onowili mabuwili
weik Kung Walek wamenakpekke yungke Pebagi wirege kiliya wiriyagi.

19 Tegi ini Yuda onowili weik mawinda koweigawili ma wilingkewili
mizagi ono kapura ini weik Anotogi yongkambanu puwili kiling kapiyarik
waliyawili keya Anotogi yango keya marekngangwili.
20 Inirau yombanu ngago Kilisiyegi langaira orowei mizi puwili keya
yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisa puwiligu kuleng toro
ngiza puraga yeke ngalege sawela wazaya keya Kilisi Yisu ngezebek i
pumakki king panu imak mamak kebangkela yolu pura kani.
21 Kilisi wamenak i pumak kebangkelabek keya pugu tomang sa ngizi
logo Anotogi i yemane Yemizibek kiling sawelarikka walek keremiza pumak
weikweki.
22 Kilisi kiling sawela purikka Anotogo ini kemenak nawili kiling wazaya
logo teni i Anotogo Kung Walek pigibokko yungke yolumak mizimak.

3

1 Anotogo iniyegi wazono mizarikki wiyeke ne Paulu ne ini Yuda onow-
iliyegi Kilisi Yisuyegi langai kozak yeiyarikki weraga wigirabokko Anotoyegi
iniyegi langai waberek mizi.
2 Nogo kumularik ini weik ulogo Anotogi wazono nogo weiyagi langai ono
pugu ne nana logo yawe ngago pugura iniyegi kozak yeiyagira miziweki
nana puragi kerewiya.
3 Inugu neyegi iwaka ono kele kapura Anotogo pigi liwik sawiya pura
neyegi kawela wiya keya ne iwaka sibene keleniya logo nogo iniyegi puragi
yaka lende miza.
4 Keya tamizeige nogo lende miza piyeng ini mei purik inugu keriyagirik
ne Kilisiyegi langai liwik sawiya puragi iwaka panubokko.
5 Kokawekkerik Anotogorau nakyegi liwik sawiya puragi kozak meiya
ono, kapura Anotogo weik mabek Kung Walekpek kiling pigi yombu ngago
Kilisiyegi langaira orowei mizi keya yombanu ngago Anotoyaga weiyara
kawela wiyi Anotoyegi keke yawe mizi puwiliyegi kawela wiya.
6 Anotogi liwik sawiya pura pelik, ngago wazono Kilisiyegi langai puragi
ngizi kumuli purago watabi Yudawiligu Anotogo pigi marek kalogoliwili
miza puwili yanagi piyengka wei piyeng Yuda onowiligurau weiweki, keya
puwili Yudawili kiling ngai wamenakmekke kapiyarik waliyawili miziweki,
keya puwili Kilisi Yisu kiling sawela purikka Anotogo Yudawiliyegi ngizi
yanagi kaiya piyengka puwilirau weiweki.
7 Togo Anotogo neyegi yawe ngago wazono Kilisi Yisuyegi langai pera
kozak kaiyagira pigi wazono nogo weiyagi langai ono pugu yeik nani puragi
kiriwei kozang pugu negi yungke yawe mizarago nana.
8 Yongkambanu Kilisigi songono puwili mabuwiliyaga ne kulengke
panubek kele kapura ngoluk Anotogo neyegi pigi wazono nogo weiyagi
langai onora nani logo purikku ngago wazono Kilisiyegi langai yemane panu
sangkelagi langai onoyengki nogo Yuda onowiliyegi kozak yei kangweki
keleniya,
9 keya yongkambanu mabuwili Anotogo Yisuyegi langai liwik sawiyarago
yawe mizagira iwaka sibene keleyiweki keleniya. Anoto watabi mabiyeng

keremizabokko kazing liwik pigi sawiya pumok koka wererik liwik wiya wiziya.
10 Pugu miza purik mabek pewekke kazing yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligimokko mizagewiyege angela keya kawere kung keya kerewa nalangai paka kurung yeikwekke kozang puwiligiyeng keya ngai puwiligiwili kiling yolu puwili Anotogi kangkabokko kang wale iwaka mabiyengke iwakaweki keleyi.
11 Anotogo pilik miza purik koka walaka pugu kazing miziweki sawiya pumok tenigi Yemizibek Kilisi Yisu wezamelagimek.
12 Yisuyegi pilik saweli keya piyegi ngizi panu kumuli purikku watabi nayengkorau kazing tenigi Anotogi wirege kiliya kunagimok waberek mizi-wekke waliyagi ono keya teni kozang sara koyimowei kunagi, purik pugu teniyegi kerewiyagi purikki teni iwaka panu kopong.
13 Tegi ne iniyegi nguk yei, ini negi ngangang mizi puragi weraga inigi ngizi kumuli piyeng kawiye nagani. Negi ngangang pura iniyegi wazonora lewagela wiriyibene.

14 Anotogi sawiya puragi wiyeke Pebagi wirege ne inigi weraga ngizi panu waberek mizi.
15 Peba mabokyaga yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli mamok paka ngilumbekkewili keya ngabelakkewilirau yeik puwiligira wei.
16 Logo nogo piyegi nguk meirik wazono yemane panu sangkelagi langai ono puguragi kiriwei pugu Kung Walek pigibokko inigi yungkemek kozang yaniweki
17 logo inigi piyegi ngizi kumuli pumokko Kilisi yenge wilek kang in-uguyeng i pugumak mizibene. Keya pigi keli pura wilek kang inuguyengke yungke kozang ngeriya keya ini puragi ngai kalagalo koyibene logo
18 ini keya yongkambanu Kilisigi puwili menalege Kilisigi keli puragi nazuwaga nazuwagi purik keya yokolong ngalege kandik keya yongorik talik keya kulakkarik talik miza purikki iwaka siweki.
19 Ei, Kilisi iniyegi keli keya ini Kilisiyegi keli keya nazuwagawiliyegi keli purikka ini Kilisigi keli pura mawiyarek iwaka panuweki, nakkorau pilik puragi pangka iwaka panugi ono kele kapura, keya watabi Anotoyegi kola yolu piyeng iniyegi kola koyibene keleyiweki nogo Anotoyegi nguk mei.
20 Anotoyegirik pi watabi mabiyeng mizagi langaibek, tonugu nguk mei piyendau keya ngoluk mawinda kolokngagonoyendau keya tonugu nguk meiweki kumulagi langai ono piyengkirau logo piyeng pigi kozang tenigi yungke yawe mizibokka miziyengko.
21 Tegi Anoto keya Kilisigu yongkambanu piyauyegi ngizi kumuliwiliyegi miza piyengki Anotoyegi wok wizagomagi piyengke piyegi wilik ngago mei keya yeik pugura yongolok meiyageya koyimiweki, mabek pakeli pewili keya wangki kalike pakelagi puwilirau. Wameik panu.

4

1 Tegi Anotogo kazing ini kiriweiweki ngago yeiya pumokko ini pangka pangka koyiweki, ne Paulu Yemizibekyegi yawe mizirikki weraga wi-girabokko iniyegi pilik kelegele yei.
2 Ni makngezeyegi ni lewegebek sawiyi nagani, ni nazuwagawiliyaga kulengkebek mizi, keya kazing kuzigemek mizi, keya nazuwagawili kiling yelakkelek wizei, keya nazuwagawiligu miziyengki yeik kerewiyara yolu. Nakko nakyegi saweli purikka keli inuwagi nakko nakyegi pura walimizizo.

3 Anotogi Kung Walekpokko teni wamenakwili keleya legi nakko nak
kiling ya wamenaraga koyimowei kangka wamenakweki purikki teni ngai
koyiweki kozang yawe mizizo.
4 Anotogi yongkambanuwili sawela logo purik ngai wamenakmek kerem-
izi keya Kung Walek wamenakpek wizinda. Ngizi kumulibok kalike Anoto
kiling paka ngalege pigi wik yolugi naragi wilekpek keya yuke yolu Anotogo
piyegi weiweki ngago meiya pura wizinda.
5 Yemizi wamenak wizinda keya Yisuyegi ngizi kumuli wamenara wizinda
keya kaimeli wamenara Kilisi kiling sawela purikki walimizira wizinda.
6 Keya ngizi panu kumuli puwiligi Anoto puwiligi Mangobek, pi puwiligi
Yemizibek keya puwiligi yungke yawe mizibek keya puwiligi yungke yol-
ubek legi puwili ngai wamenamek koyinda.
7 Kapura teni mabuwili nalik nalik kai kunawili keya Anotogo wazono
puguraga teni mabuwili nak nakyegi kangka yawe ngizi panu kumuli-
wiliyegi saweliwekiyeng yana. Piyeng pigi watabi kolokngagono sangkelagi
langai ono piyengka yaniyeng.
8 Logo purik Anotogo Kapiya Walektikke yungke pobilik kai puragi kiriwei,

Pi paka ngalege kambela puwekke yombanu kolokngagono wigira wazaya
puwili iza orowei yabela logo pugu yombanuwiliyegi watabiyeng yeik
yana. *Ingi Sam 68:18*

9 Mena paka ngalege kang kai purik talik kai yagenda? Purik pelik, pi were
ngabelakpekke pelege wirageyarikki kai yagenda.
10 Togo pi ngabelakpekke wirageya mabok paka ngalege yongo yabelabok
paka ngalege lemengki ngalege panu yeke solo walerikke ngai kozang pigi
pura yolulege logo ngezebokko ngilumbek keya ngabelakpek kolaweki kam-
bela.
11 Pi ngeze mabokko yombanuwiliyegi watabi kumbekkiyeng yeik yana.
Watabi piyeng pelik, pugu nawiliyegi Anotogi ngagora orowei miziweki
kangkabek yana, nawiliyegi ngago Anotoyaga weiyara kawela wiyiweki
kangkabek yana, nawiliyegi yerengyengki Kilisiyegi langai kozak kisi yon-
gomo miziweki kangkabek yana, nawiliyegi yawe kaimeli pura miziweki
kangkabek yana keya nawili Anotogi ngagoragi waligeleyiweki kangkabek
yana, nawiliyegi yawe Anotogi ngagora yani pura miziweki kangkabek
yana.
12 Pugu yombanuwiliyegi watabi piyeng yeik yana, purik puwiligu mabi-
lik ngizi kumuli nawili Kilisi keya nakko nakyegi yawe mizagi pumokki
kangkere keleyiweki keya pilik purikku Kilisigi yongkambanu puwili kazing
kumbekki lewengke mawiyengka yemane si kunibene wiziya
13 weik teni mabuwili Yisu Anotogi Marekpekyegi ngizi kumulira keya
iwakara kangka wamenakweki keya kumbekki langai yemane si kang wiz-
iya kazing tonugu mizi piyeng weik Yisugu miza pilikweki.
14 Teni weik kumbekki langai yemane sa puwekke teni mawinda mandik
songonowiligu ngiziyeng keya ikuyogorikyengki mabiyeng ngiziyeng mizi
pilik mizagi ono, keya yombanu ngago ngaiguyeng ngaigu kele kapura ngizi
panu wezalik kozak kisi puwiliyegi teni kerewiyagi ono.
15 Pilik purik segeya tamizeige kelira kiling koyimowei wameik kisi purik
mabura teni Kilisi tenigi ngaibok kelik kazing nalangai nalangai piyengki
yungke teni yemane sagi.
16 Kebi wilektik korikwekke ngai pilik Yisu ngai tonugubek keya pugu teni
menalege yawe miziwekke teniyegi saweli keya pugu yawe teni menalege
kebangkelara yolu pura mizagiwili yanagi, legi teni nak nak yawe pi pugura

mizi puwekke purik teni mabuwili yemane sagi keya kemenak kozangki purik kazing nakko nakyegi saweli keya keli mizi pumokko.

17 Togo Yemizibekki yeiktage nogo iniyegi ngago pera kozang panu yei, ini yombanu Yisuyegi lusuwei panu puwiligu kazing yolu pilikmekke mawinda yolu nagani, purik puwili kangka yeik ulak kumuli puwiligi piyeng
18 keya puwiligi kangka kumuli kusabanurikke yolubokki kiriwei miziwili. Puwili Anotogo wik yolugiweki yanagi puraga lelek mela yowiya ono, purik puwili Anotoyegi iwaka panu ono keya puwiligi kangkayeng kingyeng kelik,
19 legi puwili kazing kendek mizagi pumoktau ono. Puwili ngezewiligu ngezewili kazing kaile yongkambu miza melimokko wilek kangyeng tiya meli keya kazing kaile kaile piyeng kerezimek kiling mizi.
20 Iniyegirik Kilisigu pilik miza meli piyeng iniyegi waligeleya ono kani.
21 Nogo kumulirik ini ulogo Kilisigi ngago wameik pura kerewiya keya tonugu ulogo ngago wameik Yisuyegi yolu pura iniyegi waligeleya.
22-23 Ini wilek kang wereyengko mizagewiyege kazing were korikwekko keli piyengki ikuyogoriktagi kira orowei miza logo wilek kang were inuguyeng neneng ngela meli piyengki kiriwei miziweki keleya legi ini wilek kang werebek wezamela logo ya keya kangka inuguyengko kumuliyeng wik panu lewagela siweki mizagirikki kai.
24 Ini wilek kang wikpek weiyagirikki kai. Wilek kang wikpok Anotogi wilek kambek kelik keremizabek keya wilek kang wikpok ngezebokko ngizi wik yolugira walimizi. Ngizi wik yolugi pura pangka pangkayeng keli wilibek keya kaile kaileyeng kumbak wilibek. Piyaugi solorik ngago wameiktaga yungke yolu.
25 Tegi ngaigu kisi pumok wiya wazami keya inigi ngezege puwiliyegi ngago wameik panuyeng keke kozak yei, purik teni mabuwili nak nak Yisu kiling sawela purikka teni korik wamenawek kelik legi.
26 Tamizeige ini sisikmek lewagela mabura sisik inigi piyengko mizagewiyege ini kaile miziweki keleya nagani keya wokpok sisik kameneng mizageya wizagomeige yokmek kiliya nagani.
27 Keya Sadang yombanu kailebekki tek narik tiya mowiyi nagani.
28 Yombanu ngoweibok kazing pumok wiya wazamiya logo mele ngezebekkiyaugu yawe miziweki, wizigeya ngezebekki keya kokowa piyeng nazuwaga watabiyengki yeik puwili yani miziweki.
29 Ini nawili kiling ngagozakka puwekke purik ngago kaile nazuwagawiliyegi ngangang mizagi pilik piyeng kili nuguraga lewagela nagani. Ngago lang nugu kaiya logo puwiliyegi sawelagi pilik piyeng keke kozak kai keya puwiliyegi sawela logo Kilisigi yungke yemane sagi pilik piyeng kai.
30 Keya Anotogi Kung Walekpek ya kuneng mizibene kelemi nagani, purik Kung Walekpok Anotogo teni pigiweki teniyegi luwe silok tiyabek. Keya Kung Walekpek teniyegi mabilik silok tiyara wiziya wok Yisu teni iwi pugubokko kaileyengka wila wazaya puwili iza wariweki yobokkogine.
31 Ini ngago kaile sanga kisi piyeng keya ngalik kisi mizi piyeng mabiyeng wezamelizo. Keya ngago si kaiyeng keya ngago yombanu kendek sowei kunagi langai piyeng wezamelizo. Watabi nayengki ma nazuwagawiliyegi kumbak keli mizi pumok wezamelizo.
32 Pilik segeya nakko nakyegi wazono mizizo keya ya inuguyengka nakko nakyegi yalek mizizo keya nakko niyegi kaile miza piyeng tumula logo keremareke mizimo, Anotogo kaile nuguyeng Kilisi kiling sawela purikka tumula logo keremareke miza mabilik.

5

1 Ini Anotogi yango keya marekngang pugu keli yemane panu miziwili legi
ini pi kelikweki yawe kozang panu mizizo.
2 Keya inugu mizi piyeng mabiyeng kazing keliragi pumokko mizizo mabi-
lik Kilisigu teniyegi kela logo ngezebek ngaungaugu teniyegi weraga ibeng
sa pilik. Pi Anotogo wilik mizibene korik puguwek Anotoyegi kolak wazono
kelibene mana.
3 Ini Kilisigiwili legi ini kazing kaile yongkambu mizimek keya inigi
tepekke pangka ono kerewiyi keya kozak kelagi langai ono piyeng ma watabi
nazuwagabekkiyeng keya yongok pugumele weiweki kerezi miza logo ibeng
si nagani. Togo pilik piyeng inigi tepekke mizagi langai onoyeng purik pilik
piyeng Kilisigiwiligu pangka mizagi onoyeng.
4 Keya ngago korowaliyeng ma ngago wazewaze ma ngago kowiyeng
ma ngago kaile sanga kisiwekke kozak kisi piyeng kozak kisagi langai
onoyengko kapura pilik segeya Anotoyegi kele wazono meiweki.
5 Ini pelik peragi iwaka, yombanu kaile yongkambu mizibok ma pangka
ono kerewiyi keya kozak kisagi langai onoyeng kozak kaibok ma watabi
ngezebokko keliyengki kerezi mizi ma watabi nakki piyengki ibeng sibok
watabi wazono Anotogo keremiza piyeng anoto pugubek mizi yagenda
logo pilikpok Kilisi keya Anotogo yereng ngai puraga lelek mela mowiyagi
onobek.
6 Ini waberek ngai koyizo. Ini nazuwagawiligu ngago yeik ulakyengko
ikuyogorik keleyi keya kazing kaile piyengki ulumowei kunibene ke-
leya nagani, purik piyengki weraga Anotogi sisikta yongkambanu piyegi
nagerewiyi puwiliyegi wiriyagi.
7 Tegi ini yombanu pilik mizi puwili kiling kewengke wei yongomo mizi
nagani.
8 Purik ini makngeze were kusabanurikke koyawili kani kapura ini Yemiz-
ibekyegi wiriyarikka weik ini Yemizibekki wilangkarikke koyinda, pilik legi
ini yombanu wilangkarikkewili kelik koyiweki,
9 purik wilangkarikke yolu puwiliyaga watabi mabiyeng nalangai nalan-
gai wazono keya pangka keya ngizi piyeng lewagela legi.
10 Ini Anotogi Kapiya Walektikka kazing inugu talik nalik miziyengko An-
oto wilik kagowing kelemiyagi miza legi keriyagirikki kai keya mizagirikki
kai.
11 Yombanu kusabanurikkiwiligu yawe mizi piyengki saweliwei mizi na-
gani. Pilik segeya puwiligu mizi piyeng mabiyeng welawekke punda wiyizo.
12 Puwiligu watabi liwik mizi piyengki ne kozak kaiyagirikki kendek panu.
13 Togo watabi mabiyeng welawekke lewagela puwekke watabi piyeng
talik nalikyeng miza purik kimeike pakelagi.
14 Piliktikki wiyeke ngaiwaktik watabi nayengke ngaiwak wiyi puwekke
watabi piyeng pakelagi keya nawili Anotoyegi ngizi kumuli nangai. Tegi
piliktikki wiyeke ngago lang narikku pelik kai,

Ini iwek kola yolu puwili yangalek mei keya ibendaga wik yangalek mei logo
Kilisigi ngaiwaktik niyegi ngaiwak wiyibene.

15 Tegi kazing inugu yolumekki kani waberek panu. Yombanu kangkayen-
dau onowiligu yolu pilik yolu nagani, pilik segeya yombanu kangkayeng
kilingwiligu yolu pilik yolu mizizo.
16 Mabek pewekke perik korowaliyengko teni yawereng keleyara yolu legi
watabi mabiyengki wok mabiyeng yawe kozang panu miziweki, purik
wokyeng yagoneiga ini wazonoyendau mizagi ono nelegi.

17 Keya purikki wiyeke ini yombanu lelewewili kelik yolu nagani kapura
yawe talikta Yemizibokko ni miziweki pi keli miza purikki iwaka sizo.
18 Kai waing piyeng nameli keya mizi nagani. Piyengko ini neneng ngela
melagi pilik segeya Anotogi Kung Walekpek inigi yungke wilak mereng miza
logo wilek kang inuguyengke ngai wizeibene kelemi.
19 Keya ini nakko nakyegi ngagoya kelemi puwekke kemenak Yemiz-
ibekyegi langairau pilik kozak keliweki Ingi Samyeng mei keya ingimekke
ingi piyengka mei keya ingi kumbekki piyengka ini mei purik Yemizibekyegi
wilek kang inuguyeng wilikwilik yemane mizageya wizinda.
20 Keya Kilisi Yisu tenigi Yemizibekki yeiktaga watabi mabiyengki Anoto
tenigi Mangobekyegi wazono wilibek meiweki.

21 Keya ini Kilisi Yisuyegi keli keya yeik pugura yongolok meiyagi keli legi
ini ya inuguyeng ngezege sara koyimowei ini nakko nakki kulengke kiliya
yoluweki.
22 Purik pelik, ini Kilisi Yisuyegi panga kulengke kiliya yolu pilik ini yongok
yombu weiya puwili ini inigi kerekpuwiliyegi panga kulengke kiliya koyizo.
23 Pobiliktikki wiyeke yombubek yongok pugumeleyegi ngaibek, purik
Kilisi Yisu yongkambanu piyegi ngizi panu kumuliwili Yisugi I Walekmak
meiwiliyegi ngai pilik. Teni Yisuyegi ngizi kumuliwili Kilisigi korikwek
kelik keya Kilisi korikwekki kebi wilektik kelik. Keya kebi wilektikku korik-
wekki ngai pilik Kilisi puguwiliyegi ngaibek keya Kilisi Yisu pi ngezebokko
yongkambanu puguwili yaliya wazaya.
24 Togo yongkambanu Kilisi Yisuyegi ngizi panu kumuli puwiligu piyegi
kulengke mizi keya panga pigi yungke kiliya yolu pilik ini yongokwilirau
inigi kerekpuwiliyegi mabilik miziweki.
25 Yombu yongok weiya puwili yongok inuguwiliyegi keli keya yalek
miziweki Kilisi Yisugu mabilik yongkambanu piyegi ngizi panu kumuli
Yisugi I Walekmak mei puwiliyegi keli keya puwiliyegi yalek miza logo pugu
puwiligi weraga pi yelagiwiliyegi ngezebek ngaungaugu iza yana pilik.
26 Purago pugu puwili wik panu wazaya keya lewe Anotogirikke wazaya.
Pugu puwili kaibokko kaigesa keya ngago pugura kiling puwili pilik keleya.
27 Pi pilik miza purik pi yongkambanu ngai wamenamek piyegi ngizi
panu kumuli ngezebek lewa puwekke ngezebekkiweki kangkere keleyageya
logo puwili kaileyendau ono keya kungkak nayendau ono wik panu logo
kailemekkewiliweki.
28 Keya nariktau ini yombu yongok weiya puwili korik keya kang ini
makngezegiyengki keli mabilik yongok inuguwiliyegirau mabilik keliweki.
Purik yombubek yali yongokpu korik wamenawek legi yombubek yongok-
meleyegi keli purik pi ngezebekyegi keli yagenda.
29 Togo yombu nak korik keya kang ngezebekkiyengki kumbak mizagi ono,
pi korik keya kang puguyengki weraga ngeragi wazono ni keya waberek
panu ngai. Kazing mabilikmekke Kilisi Yisugu yongkambanu piyegi ngizi
panu kumuliwiliyegi ngeragi kazing kumbekkiyeng yani keya puwiliyegi
wok mabiyeng waberek panu ngai,
30 purik teni pi kiling kemenak sawela logo teni mabuwili korik puguwekki
waleyeng kelik legi.
31 Anotogi Kapiya Walektikku pobilik kai,

Piliktikki wiyeke yombubek pigi panu keya mangoyau wezaya logo yongok
pugumele kiling sawela logo korik wamenawek keremiziweki. *Genesi 2:24*

32 Yaka ngago lang yemane ngizi panu yombanuwiligi kangkayeng
ngezeyengko iwakagi langai ono pera Kilisi Yisu kiling yongkambanu pigi
piyegi ngizi kumuli Yisugi I Walekmak meiwiliyegi langai kozak kaiya
wizinda.
33 Kapura inuwa yombu yongok weiya puwili nak nak yongok
pugumeleyegi keliweki pi ngezebekyegi keli mabilik, keya yongokwili
yombu inuguwiliyegi panga yungke kiliyiweki.

6

1 Ini koloyakamandikwili Yemizibek kiling sawela legi ini wok mabiyeng
inigi panu keya mangowiligu ngago kisi piyengki kerewiya logo kiriwei mizi,
purik kazing pumok pangka panumokko.
2 Anotogi Kapiya Walektikku pelik kai,

Inigi panu keya mangowiliyegi panga yungke mizizo,
Anotogi lo pera ngago lang yemane panura keya lo peragi kiriwei mizi
purikki kangara ngai wazamiya wizinda,

3 logo ini wazono yoluweki keya ngabelakpekke wok yoluweki, kai.
Utoronomi 5:16
Pilik kai legi koloyakamandikwili inigi panu keya mangowiligu ngago kisi
piyengki kerewiyizo.
4 Ini koloyakamandikwiligi panu keya mangowili ini kazing koloyaka-
mandikwiliyegi ngalik momaneng keya yeiya logo iniyegi sisik kame-
neng keya nagerewiyi mizagi piyengka puwiliyegi keleyi nagani segeya
pangkaraga keleyi keya iza orowei kazing Yemizi ngaibekki pumokko
waligeleyi keya kazing Kilisiyegi ngizi kumulagi pumokkirau kozak yei.

5 Ini yombanu ngai nawiligu weiya logo yawe inuguyeng wiyagi langai ono
pilik puwili ngai inuguwiligu ngago kisi piyengki kerewiya logo yawe inigu
mizi piyeng yangeze miza koyimowei mizi keya Kilisiyegi mizi yagenda miza
koyimowei ya wamenara kiling yawe mizi.
6 Puwili pakela yolu puwekke yawe mizi keya puwili pakela yolu ono
puriktau mak yawe mizi. Tamizeige ini puwili pakela yolu puwekke keke
yawe mizi purik ini ngaigu puwiligu iniyegi keliweki mizi yagenda. Pilik
segeya Kilisiyegi yawe mizi yagenda miza koyimowei wilek kang inuguyeng
mabiyeng Anotogi keli puraga wok mabiyeng tiya mani.
7 Keya yombanu ngai nakko weiya logo yawe pura wiyagi langai onobek
legi pilik purikki wilik mizi mabilik yombanu yeikpekyegi yawe mizi ono,
Yemizibekyegi yawe mizi yagenda miza wizimowei.
8 Pilik legi kumuli, Yemizibokko yongkambanu mamok yawe wazono
wilek kang puwiligiyengka ngizi panu mizi piyengki kanga wazono weiya-
gira yanagi, yombanu ngai nakko weiya logo yawe puwiligiyeng wiyagi lan-
gai ono puwili keya yombanu nakkorau weiya ono keli ngezewiligiyengka
mizi puwilirau.
9 Keya ngaiwili iniyegi yawe mizi puwiliyegirau mabilik mizi keya
puwiliyegi ngago kazi mizagiyengka yei nagani. Ini ngaiwili keya
iniyegi yawe mizi puwiligi paka ngalege ngai wamenak keya ngaibok
yombanuwiliyegi yewizek mizi onobek, pi menalik ngagozak keleyibek.
Pilik legi iniyegi yawe mizi puwiliyegi waberek ngai.

10 Ngago pera negi ngago kangkalira, ini Yemizibekyegi sawela koyimowei
pigi kozang yemane panubokko iniyegi kozang keleyibene kelemi.

11 Anotogi ini kaileyeng kiling ngai keli puwekke wariweki yana piyeng
ini wari, logo Sadang kazing kaile pigi ini yukung keleyagiyeng kiling lewa
puwekke purik ini kozang koyiweki.
12 Purik teni yombanuwili kiling ngai kelagirikki kai ono kapura teni
kozang nalangai nalangai yolu piyeng keya Sadang keya pigi kerewa keya
kawere kung paka kurung yeikwekke yawe mizi keya ngai yolu keya kaile
ngabelakpekke piyengki kusabanurikke ngai puwili kiling ngai kelagirikki
kai yagenda.
13 Tegi weik Anotogi watabi ngai keliwekke wari piyeng mabiyeng wari.
Togo kaileyengki mangobekki ngaimek ngai lewa puwekke purik wizang
puwiligiyeng inugu yogokta wezamelagi logo ngai keli kanda wila wiyi
ngizige ini ngoluk mabilik luwe kozang koyagi.
14 Togo ngai luwe koyi. Anotogi watabi kaileyeng kiling ngai kelagiyeng pe-
lik, ngago wameik panu pura pikang wezabek wang nugurikke ngai kozang
tiye keya kazing pangka panu pumok ngeleleng nuguraga melewangka
wezarik wakiye.
15 Keya ngago wazono teni Anoto kiling ya wamenara koyagi puragi
ngago pura ingegang wezayau inge nuguyauge wakiye keya wok mabiyeng
nawiliyegi kozak yeiweki kangkere miza yolu.
16 Wok mabiyeng ngizi panu kumuli pumok kolau wezalei orowei
kaiyageya. Purik kiling purik kaileyengki mangobokko wizang wilek ngori
kang keya niyegi yowi piyeng kusa wiyagelik.
17 Kazing Yisugu ni kaileyengki kozandaga yaliya wazaya pumok weiya
logo yeke kebiraga kilulung ngayeng wezabek wagele. Keya Anotogi ngago
Kung Walekpokko ni nana pura weiya logo lang yemane wezawek melege
wara wizeimo.
18 Piyengki Anotoyegi waberekmekke mizi keya iniyegi sawelibene nguk
mei. Anotogi Kung Walekpokko orozarikke kunimowei kang mabiyengki
ini waberek mizi. Piliktikki wiyeke ngai koyizo keya karagare mizi nagani.
Kang mabiyengki Yisugi yongkambanu mabuwiliyegi waberek mizi.
19 Keya neyegirau waberek mizizo logo Anotogo ne ngago kozak kaiyagi
nara nanibene, keya wok ne kozak kaiwekibokko ne kozang sara wiz-
imowei ngago wazono Kilisiyegi puragi liwik piyengki yongkambanu nawili
iwakaweki saweliweki ne iniyegi nguk yei.
20 Ne wigirimakke sengyaugu wigira yolu kele kapura Kilisigi ngago
wazonora yemane sibene ne kozak kaibek logo ne ngagora nogo kozak
kaiyagelik kozang kozak kaiweki neyegi waberek mizizo.

21 Titika tonuwayegi mereke wameik kumulimek kiling nak keya neyegi
kang mabiyeng saweli mizibek pi Yemizibekki yawerage ne wezani onobek
logo pugu neyegi lewagela piyeng iniyegi kozak yei penangai logo nogo
yolurik talik miza purikki ini iwakaweki.
22 Pilik puragi wiyeke nogo pi iniyegi kang wezameli puloge, purik pugu
tonuwa talik yolu miza purikki iniyegi kozak yeibene logo ya inuguyeng
wiyeik sibene.
23 Peba Anoto keya Yemizi Yisu Kilisigu ini teni kiling Yisuyegi ngizi kumuli
puwili mabuwiliyegi ya ngezege sara keya kelira kiling ngizi panu kumulira
yani pani.
24 Keya Anotogi wazono pura ini tenigi Yemizibek Yisu Kilisiyegi keli
ibengki ono pura kiling puwiliyegi wizei pani.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Pilipai
Paulugi Kapiya Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Pilipai Mei Puraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulu keya Timoti, te Kilisi Yisuyegi yawe miziyau. Tegi wilek kang
keya korik kang mabiyeng piyegi tiya mana logo pugu ngai yoluyau. Te
kapiya perik ini Kilisi Yisuyegi ngizi panu kumuli logo pi kiling sawela puwili
keya kemenak puwiligi ngaiwili kiling ngaiwiliyegi saweli yereng Pilipai
meiraga yolu puwili mabuwiliyegi lende miza yani.

2 Peba Anoto keya Yemizibek Yisu Kilisigu iniyegi wazono piyaugira keya
ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke yani pani.

3 Inugu miza piyengki wiyeke ne iniyegi kang mabiyeng kumuli puwekke
ne Anoto nogobekyegi wazono mei.
4 Keya kang mabiyeng ne ini mamokki waberek mizi puwekke ne wilik
kagowingmek kiling waberek mizi,
5 purik solo ne panga Pilipai lewagelarikka logo wizagomeige yokopekke
inugu neyegi Anotogi yawe ngago wazono Kilisiyegi langai pura kozak
yeiweki saweli kang wiriyarikki weraga.
6 Togo Anoto inigi yungke ulogo kazing wazonomekke yawe miza mabilik
mawiyengka mizi penangai, kanda pugu inigi sawiya pura wok Yisu Kilisi
yobokko weikkine purik nogo iwaka panu.
7 Ini negi ngezege panuwili, tegi nogo iniyegi pangka kumulagelik kumuli
yagenda, purik ulogo ne yeik yo keya to mizageya puwekke keya mabek
ne wigira pewekkerau ini mabuwiligu yawe Anotogo wazono puguraga
nogo miziweki nana logo ngago wazono Kilisiyegi langai pura wameik
keya yongkambanuwili ngago puragi kozang ngizi panu kumuliweki kozak
yeiyagi puragi, ini mabuwiligu neyegi sawela legi ini mabuwili ne kiling
Anotogi wazonoraga weiyagi.
8 Nogo ini negi ngezege panuwili kai pera wameik panura miza purik
Anotogo iwaka wizinda purik nogo iniyegi keli pura Kilisi Yisu ngezebekyaga
lewa pura.

9 Keya waberek negi iniyegimek pelik, ne waberek mizi logo ini nazuwa-
gawiliyegi mawiyarekka kelageyaweki keya mabuwekke wameikta ini
iwakaweki keya kazing kailemekka kazing pangkamekke iwakaweki.
10 Pilik mizi purikku kazing inugu pangka panu mizagi langaiyengki
iwakaweki, logo iniyegi kaile nayeng wiziyagi ono keya inugu mizagewiyege
wok Kilisi yobokko nak kawiyegi ono.
11 Ini Kilisigu watabi inugu miziweki keleya piyeng keke miziweki logo ini
Anotogi yango keya marekngangwili sawiyiweki logo yongkambanuwiligu
Anotogi yeikta yongolok mei keya wilik kagowing meiweki, ne waberek
mizi.

12 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili, ne ini peliktikki iwakaweki, nogo
ngangang yemane wageli perago mizagewiyege weik yongkambanu kolokn-
gagono Kilisiyegi ngizi panu kumuli.

13 Ngangang nogorago mizagewiyege, yombanu Romwiligi ngai yemane
panubekki imakke ngai puwili keya puwiliyaga nawilirau, ne Kilisiyegi
yawe mizirikki wiyeke sengyeng kiling wigira purik puwili iwaka.
14 Keya ne wigira purikka ne kiling ngizi panu kumuli puwili, weik kozang
sa logo nawiliyegi Anotogi ngagoragi langai kozak yeiyagirikki kazi ono.

15 Wameik, nawili Anotogo miza logo yeik nogora ngalegerikki wiyeke
kazing yagolok keya izakkazek mizimekke koyimowei ngago wazono Kil-
isiyegi langaira kozak yei, kapura nawiliyegirik puwili kazing pangkamekke
kumula koyimowei nawiliyegi Kilisiyegi langai kozak yei.
16 Purik yongkambanu puwili neyegi keliwili keya puwili Anotogo ne
kalogomokwiliyegi ngago wazono Kilisiyegi langai pera wameik yeiweki
nizabek purik puwili iwaka.
17 Kaile kumula koyimowei mizi puwili Kilisigi yeikta yongolok meiweki
mizi yagenda ono puwili, yeik ngezewiligiyeng yongolok meiweki pilik mizi
yagenda. Ne wigira yolu peragi puwili mawiyengka ne kuneng naniweki
mizi.
18 Mabilik. Ne puwiligu kalogomokwiliyegi ngago wazonora kozak yei
purikki ne wilik. Puwiligu ne ngangang mizibene mizi piyeng yemane
onoyengko. Kazing pangkamekke keya pangka onomekke puwili yawe mizi
kele kapura nawili Kilisiyegi langai kozak yei pura yemane panurago.

Neyegi wilikwiliktik nazuwagawiliyegi Kilisiyegi langai kozak yei purikki
keya ne wilikwilik mizagiyagi,
19 purik ne iwaka, waberek inuguyeng keya Kung Walek Yisu Kilisigibokko
sawelarago ne wila wazaniyagi.
20 Negi keli panura yawe nogora kawiyene, kapura kang mabiyeng keya
mabek mabewekke ne kozang sara wizeiweki ne wik wizimowei ma ibeng
puriktau korik nogowek mabuwekko Kilisigi yeikta yongolok meiweki.
21 Neyegirik wik yolu pura Kilisigi yungke pura logo negi wik yolu puragira
Kilisiyegi yawe mizagi pura. Tamizeige ne ibeng purik ibeng puraga ne
kanga wazonora weiyagi.
22 Kapura tamizeige ne korikwekke wik wizimowei Anotogi yaweyeng
mawiyengka mizageya purik, ne lusuwei, ne wik yolugirikki kumulagi ma
ibengkirikki kumulagi mizagi.
23 Ne kazing neyauge kemenak kuniweki keli. Nogo keli panurik ne
ngabelakka pelege yolurik wiya logo Kilisi kiling paka ngalege yolugiweki
kangki purik pangka panurikku.
24 Kapura inigi wiyeke ne wik yolu purik pangkarikku logo iniyegi ne
sawelagelik.
25 Nogo iwaka ne wik yolugi purikki kumula. Ne wik wiziyagi keya
ne Yisuyegi ngizi kumuli inuguragi kazingmekke ini orozarikke kunibene
sawelagi keya iniyegi sawela logo inigi Kilisiyegi ngizi panu kumuli puragi
wilikwilik yemanera weiweki.
26 Nogo pilik mizagi purik ne ngereke ini kiling puwekke ini Kilisi Yisuyegi
sawela koyimowei Kilisi Yisuyegi watabi kolokngagonoyengki wilik ngago
meiyagi.

27 Kazing ngizi panumek pelik, kazing inugu koyagi pumok kazing ngago
wazono Kilisiyegi langai purago koyagimekke kozak kai pilik koyiweki logo
nogo iniyegi keriyagi langai ma yeikki miza puriktau, ini solo wamenarikki
wiyeke ini kozang keya ngago wazono Kilisiyegi langairagi wiyeke menalege

sawela koyimowei yawe kozang mizi logo ne inugu kumuli pura wiyi ono kai
purikki kerewiyiweki.
28 Iniyegi ngai mizi logo iniyegi kuneng yani puwiliyegi kazi mizi nagani,
ma ini makngeze liwik kiliyaweki mizi nagani. Ini pilik mizi ono purik
mabura puwili kawiye mamizi nangai keya ini lewege mizagi purik Anotogo
mizagewiyege ini lewege miza melagi.
29 Togo kunengyeng lewagelagi, kapura Anoto ini Kilisiyegi yawe miza-
girikki kazingmek kira logo inugu Kilisiyegi ngizi kumuli keya pigi wiyeke
ngangang mizi purikkurau kazing piyegi yawe mizagimok tiyi.
30 Togo ini keya nerau ngai wamenara keli yagenda. Pura ngai ulogo ini
pakela koyigeya nogo kelageya mabura keya inugu mabek ngoluk kelageya
legi weik kerewiyi pura.

2

1 Ini Kilisi kiling sawela purikku ini kozanda yani keya keli pugurago
ini yalekta yani keya ini Kilisigi Kung Walekpek kiling mele kebangkeliwei
mizi keya ini nakko nakyegi wazono mizi keya nakko nak ngangang mizi
puwekke yalek mizi legi
2 ne kemenak wilik panu miziweki ini mabuwili kangka wamenak kumuli
keya nakko nakyegi kazing menalikmekke keli keya ya wamenara kiling
kangka wamenak koyimowei miziweki ne iniyegi kelegele keya nguk yei.
3 Ni makngeze yongolok meiyagirikki wiyeke watabi nayeng mizi nagani,
ma keli nugura yongkambanuwiligu ne lewegebek sawiyibene mizi nagani
kapura nakko nakyegi kulengke mizi keya wok mabiyeng nawili niyaga
ngalegewili mizi.
4 Ni makngezeyegi keke kumuli nagani kapura segeya nazuwagawiliyegi-
rau kumulimo.
5 Watabi ya nuguraga keya kangka nugubekke kumula yolu piyeng Kilisi
Yisuyegi wiziya mabilikyeng wizeibene mizi. Piyeng pobilikyeng,
6 Pi Anoto ngezebekki kangmek kelik wiziya kapura pi Anotogi pangka
pangkaweki ngaungaugu miza ono.
7 Pilik segeya pi wilik miza wizimowei tung pigi purik wiya logo yombanu
yeikwili kelik wiziya. Pi yombanu yeikwili kelik ngabelakpekke lewagela
wiriya keya yongkambanuwiligu piyegi yombanu yeikpek miza.
8 Pi ngezebokko ngezebek songono sawiya keya pi Anotogo kai
mabiyengki kiriwei mizi kai kanda paka pi ibeng pungezigerau, logo
pura yengeleileige kendek ngelaimekke ibeng sa pura.
9 Pugu pilik miza purikki weraga Anotogo pi yeik mabiyengka yemane
panura mana keya tung mabiyengka yemane panurik mana.
10 Togo puwili Yisugi yeikta kerewiyi puwekke, ngilumbekkewili nga-
belakpekkewili keya ngabelak yengezegebekke puwili mabuwili pigi
yungke kiliya wiriyagi logo pigi wirege ingegereyeng laliyagi
11 keya mabuwiligi kiliyengko pelik kisagi, Yisu Kilisi tenigi Yemizibek
logo purikku Anoto tenigi Mangobekki yeikta yongolok meiweki.

12 Ini nogo keli panu puwili, ne ini kiling wizagoma puwekke ini nogo
kaiyengki kerewiyageya koyima legi ne iniyaga koweige yolu pewekke nogo
kai piyengki kazing mabilikmekke kerewiyageya koyizo. Keya ini yaliya
wazaya pura weikweki, Anotoyegi kemenak wilek kang inuguyeng tiya
mana koyimowei kozanda kiling mizizo,
13 purik Anoto wok mabiyeng inigi yungke ini pugu keliyeng miziweki
kelibene keya mizibene iniyegi yawe mizageya wizinda.

14 Ini watabi mabiyengki waze kaile keriyi logo munumunu mei nagani,
ma ngalik kisa meli mizi nagani,
15 logo iniyegi kaile nayendau onowili miziweki keya nakko iniyegi
melebek yowi onowili miziweki. Ini Anotogi yango keya marekngang
kaile nayendau ya inuguyengke yungke yolu ono koyimowei ngabelak
kaileyeng keya yongkambanu kaile kaile miziwiligibekke yoluwili miziweki,
ini pelewe wezawili puwiligi tepekka ngela ulara ngilumbek ngela ula
nobiyeng mizizo
16 keya pilik mizageya koyimowei yongkambanuwiliyegi ngago puwili
Kilisi kiling wik panu yoluweki keleyi puragi kozak yei. Tamizeige ini pilik
mizi purik wok Kilisi yobokko ne iniyegi wilik mizagi, purik nogo yawe miza
pura ulak ono legi.

17 Ne nelagi langai logo kazing pilikmekke kolak mizi pilik iwi neyegi
wik yolubok Anotoyegi kolak mizagi logo inugu Yisuyegi ngizi panu kumuli
purago keya piyegi wiyeke ngangang wagela purago piyegi kolak kelemi
puragi ngalege iwi nogobek kubulagi. Tamizeige ne ibeng purik mabura ne
wilik keya wilik kagowing negi pura ini mabuwili kiling sanga mizagi.
18 Kazing mabilikmekke inirau wilik mizi keya wilik kagowing inigi pura
ne kiling sanga mizizo.

19 Tamizeige Yemizibek ne Timoti wezamelagirikki keli mabura, ne keli
keya nogo kumulirik ne Timoti iniyegi wezamelagiweki mereke logo pugu
iniyegi langai kozak kaiyengka iniyegi nogo yangeze miza yolu pura yeik
sibene.
20 Timoti wamenak keke nogo iniyegi kumuli piyeng kumulibek logo
iniyegi sawelaweki keli panubek.
21 Mamok nak pi puguyengki mizi keya Yisu Kilisigi watabi piyengki talik
mizagi mizi ono.
22 Ini ini makngeze weik iwaka ngezebokko pi pangkabek keleya wizinda
kazing togo nak yali marek wezalik menalege yawe mizi pumokko logo
yongkambanu kolokngagono ngago wazono Yisuyegi langaira kerewiyi-
weki.
23 Tegi ne wila wazaniyagi ma yeikki miza purikki pakela logo pi iniyegi
wezamelagine.
24 Keya nogo Yemizi Yisuyegi wilekpek ngalege wiyi kopong nogo kumula-
rik ne iniyegi keriyi lewagi langaiweki mereke.

25 Ne Epapolorita teni kiling Yisuyegi ngizi kumuli nak nogo iniyegi weza-
meliweki kumula, pi ne kiling Kilisigi yawera mizabek keya ne kiling Kilisigi
ngaira kelabek keya pi inugu neyegi saweliweki wezamelabek.
26 Pi ini mabuwiliyegi keriyagimokko kaile sara yolu keya ini kemegeme
pugumekke ini kerewiyarikki pi kerewiya wizigeya pi ya kuneng.
27 Pi kemegeme yemane miza purik wameik panu logo ibengweki miza,
kapura Anotogo piyegi yalek panu miza keya neyegirau ne ingkeya ngabik
miza nelegi.
28 Pilik tegi ne pi iniyegi ngezangai wezameliweki keli logo ini piyegi
keriyi puwekke ini wilik miziweki keya negi iniyegi yangeze miza pura
songonoweki.
29 Yisu kiling saweliwiliyegi wilik kagowing keleyi mabilik pi wilik kagow-
ing yemanera kiling mizizo. Ini yongkambanu pugu miza pilik miza
puwiliyegi wilik mizizo.

30 Pi Kilisigi yawera mizageya wizimowei ibengweki miza logo pi neyegi
saweliweki, ini makngezego mizagi langai onora pugu miza.

3

1 Ne kapiya nogorik pilik kaiyageya wizimowei wiyi, ini ne kiling ngizi
panu kumuli puwili ini Yemizibek kiling sawela purikka wilik mizizo.
Tamizeige nogo ulogo lende miza mabiyeng ngereke lende mizi purik neye-
girau kumbak ono, purik iniyegi sawelagiyeng legi.
2 Yombanu kazing yombu korikwekki korik yeke ngalegewek ngeli
pumokko ini kaile kaileyengka yaliya wazayagi kisi puwiliyegi kani waberek
panu. Nogo puwiliyegi yeirik keri wizingwili yei kani. Kazing yombu
korikwekki korik yeke ngalegewek ngeli pumok teni Anotogi yango keya
marekngangwili keleyiweki onomek kani.
3 Teni Anotogi yango keya marekngang ngiziwili purik teni korikwekko
mizi piyengki wilekpek ngalege wiyi ono, teni Kilisigu teniyegi miza puragi
wilekpek ngalege wiyi, keya Anotogi Kung Walekpokko mizagewiyege teni
kazing ngizi panu kumbekki lewengke Anotoyegi ngago mei keya ya kumuli
mizi kopong.
4 Ne keli kesak korik nogowekke kazing neyegi sawelagi pumokko ne ngizi
kumuli. Tamizeige nawili Anotogi yango keya marekngangwili miziweki
kazing korik puwiligiyengki pumokko sawelagi sawiyi purik ne ngoluk pilik
puwiliyaga nganegebekkegi langai.
5 Purik ne wok melenazik keya nazikka neyau wiziya logo wok ka-
likebekke yombu korik nogowekki korik yeke ngalegewek ngela. Negi
panu keya mangoyau Isileiliyau, piyau Peniyamigi ngaimekkayau logo ne
Iburuwiligi iwibekkabokko. Keya Yudawiligi loyengkirik ne ngai Palisi
meimekkabokko.
6 Ne Anotogi yawera mizagimokko kozang logo yongkambanu Yisuyegi
ngizi kumuliwili nogo kunengyeng yani keya ngangang yana. Keya
tamizeige nak Anotogo pi pangkabek miziweki lorago kai piyeng mizibok
mabura, nakkorau ne nayengka kawiye kaiyagi ono.
7 Kapura nogo weik Kilisiyegi mizagimokko loraga were nogo kiriwei mizi
wiriya piyeng ngizi nariktau ono.
8 Ei, piyeng keke ono watabi mabiyeng logo Yisu Kilisi negi Yemizibek miza
purik watabi mabiyengka yemane panurikku. Nogo watabi mizi wiriya
piyeng mabiyeng weik wiya logo piyeng sobozoboyeng kelikyengko purik ne
Kilisi kozang kebangkela wiziyagirikki wiyeke,
9 keya piyegi kemenak sawelaweki. Ne weik iwaka, ne loragi kiriwei
mizarikku ne Anotogi wirege pangkabek miza ono. Nogo Kilisiyegi ngizi
kumulirikku ne Anotogi wirege pangka. Anotogo mizagewiyege ne pangka
purik ne Kilisiyegi ngizi kumuli legi.
10 Keli nogorik Kilisiyegi ne iwaka panuweki keya kozang pi ibendaga
yangalekta wazamiya mabura kolok uliweki keya pugu korikwekke yungka
ngangang miza mabilik miziweki keya pugu kumula wizimowei ibeng sa
mabilikweki.
11 Nerau Kilisi yo puwekke Anotogo ibendaga wik yangalekta wazaniya
logo ne pi kiling paka ngalege yoluweki keli.

12 Nogo kumularik ne weik lewege ma weik pangka panu miza ono.
Ne mak Kilisi kelikweki lewege miziweki resisi mizi keya ne kozang negi
pulei mabulei Kilisi kelikweki kelemi, purik piliktikki wiyeke, Kilisigu ne
ngezebekyegi sawela wazaniya.

13 Ini ne kiling kumuli wamenara puwili ini peliktikki iwakaweki, nogo
kumularik ne weik Kilisi kelik ono kapura nogo wamenarik mizirik watabi
negi kezangka yolu piyengki ne keremareke keya watabi kalike lewagi
piyengki ne yawe mizi.
14 Yombu resisi narikke nginda kambokko peraisirik weiweki kozang
nginda kang pilik nerau mak mak nogorikke langai kozang yawe mizi logo
Kilisi Yisu kiling sawela purikku Anotoyaga peraisi paka ngalege yoluweki
pugu ngago yeiya purik weiweki.
15 Teni kazing kumbekki lewengke kozang yolu puwili teni mabuwili
kazing mabilikmekke kumuliweki. Kapura tamizeige ini nawili kangka
nalik nak kumula mabura Anotogo ini kumulagelikmekke keleyi penangine.
16 Ini nawili kangka nak miza kele kapura kazing pangka inugu ulogo
kiriwei mizi wiriya mamokko mizi koli.
17 Ini ne kiling kumuli wamenara puwili ini nogo mizi piyeng mizi. Tonugu
waligeleya puwiligu kazing mizi pumokko wire ngela yolu. Pumok kazing
pangka inugu mizagimek.
18 Nogo kozak yeiweki mizi peyeng nogo kang kolokngagono ulogo nogo
iniyegi kozak yeiya keya ne mawinda kozak kai kapura purikku neyegi yalek
yemane nani logo ne ingkei. Kolokngagono kaile kaile miza meli piyengko
Kilisigu yengeleileige ibeng sa purikki ngai keremizi.
19 Puwili yereng yezi kusagi onozik ngoriraga wezayelagi purik anoto
puwiligibek korik ngezewiligiyengko keli piyeng. Puwili watabi puwiligu
mizi nayengki wilik mizi kapura piyeng puwiligu kendek mizagi langaiyeng
keya puwili watabi ngabelakpekkewiligu kaile kaile mizi piyengki keke
kumuli.
20 Teniyegirik yereng tonugura paka ngalege Anoto yolu lemeng keya Yem-
izi Yisu Kilisi teni yaliya wazayabek paka ngalega yogirikki teni wilekpek
keya ngai yuke yolu.
21 Kozang pugubokko korik kang tenigi kozang ono keya ibengki peyeng
kowitagi keya ngereke korik tonuguyeng pigi wazono puwek kelik kerem-
izagi. Kozang ngilung keya ngabelak wiza kambeli piyeng mabiyeng ngai
puguraga yungke orowei lewa mabokko pilik mizagi.

4

1 Tegi ini ne kiling ngizi wamenara kumuli puwili nogo ini kozak yeiya
piyengko Yemizibekyegi luwe kozang koyizo. Ini ne kiling ngizi wamenara
kumuli puwili ne iniyegi keli panu keya ne ini kiling wiziyagi keli. Inugu
mizagewiyege ne wilik panu keya wilikwilik nogora kalogomokwiliyegi
langai kozak yei pura.
2 Eiye, yali Eworiya keya Sindiki, yali yongok ingini wezayau kangka
wamenak koyimowei Yemizibekki ngagoragi kerewiyagirikki ne yaliyegi
kelegele keya nguk yei.
3 Keya ni ne kiling yawe wazono panu mizabok yongokpanu piyauyegi
sawela logo ngalik piyaugi pura yeik sawiye, purik ne kiling piyau ngago
wazono Yisuyegi langairagi yongkambanu kolokngagonowiliyegi kozak yei-
weki yawe kozang miziyau. Ne keya piyau kiling yogo Kelemendau keya
nazuwaga ne kiling yawe miza puwilirau teni mabuwili yeikyeng Anotogi
kapiya wik koyimagiwiligirikke waliyawili.
4 Wok mabiyeng inigi Yemizibek kiling sawela purikka wilik kagowindago
kola koyiweki. Ne mawinda pelik kai wilik kagowing koyimi.
5 Mabuwiliyegi ya kuzige pura waligeleyi. Yemizibek yogiweki mereke
mena.

6 Watabi nayengkirau yangeze mizi nagani segeya watabi mabiyengki
langai waberek mizizo. Ini Anotoyegi waberek mizi puwekke Anotoyegi
watabi inugu keli piyengki nguk meizo keya pugu kanga yo meli piyengkirau
wilik ngago meiyagirikki keremareke mizi nagani.
7 Togo Anotogo ya ngezege yani purago ya inuguyeng keya kangka in-
uguyeng kumula meli keya yangeze mizi piyengka iza wara koyibene. Ya
ngezege sa Anotogo yani pura teni yongkambanuwiligu ngizi iwakagi onora.
8 Keya ini ne kiling kumuli wamenara puwiliyegi ngago kangkali nogora
pelik, kangka inuguyeng kazing wazono nawiligu yongolok meiyagi pilik
piyengka wilak koyibene mizi logo kazing piyeng pelik, kazing wameik
piyeng, wazono piyeng, pangka piyeng, kowiyeng ono piyeng, palumu panu
piyeng keya yombanu mamokko wazono kumulagi langai pilik piyeng.
9 Nogo iniyegi waligeleya keya yana piyeng nogo kaiyageya wizilege inugu
kerewiya keya nogo mizageya wizilege inugu keriya piyeng mizi keya Anoto
teniyegi ya ngezege sara yanibok ini kiling wiziyagi.

10 Ne wilik panu keya Yemizibekyegi wilik ngago mei purik ini neyegi
ngereke yangeze miza logo neyegi king nana legi. Ini wok mabiyeng pilik
miziweki miza purik ne iwaka kapura ini tek pilik mizagi narik wiziya ono.
11 Ne watabi nayeng weiyagirikki wiyeke ne pilik kai mizi nagani. Ne king
songono ma king ngelek pilik piyengki wilik mizagi purikki ne weik iwaka
wizinda.
12 Watabiyengki yeik mizi pumoktau nogo mizamokko keya watabi kere-
mungke puriktau. Ne wilak ma yagasi ma watabi keremungke ma watabi
songono panu miza piyengki wilik mizagi purikki ne iwaka wizinda.
13 Kilisigu mizagewiyege ne kozang kazing nalangai piyeng mabiyengki
luwe wiziyagilei nana wizinda.
14 Inugu wazono miza logo kuneng nogoraga inugu neyegi sawela purik
wazono panu.
15 Ini Pilipaiwili ini makngezego iwaka purik peliktikki, ini kongkirigesen
wamenarik neyegi keke sawelarik. Inugu keke neyegi watabi nana yo keya
to miza. Pilik miza purik ne Maseroniya wiya logo inigi tepekke solo ngago
wazono Yisuyegi langaira kozak yeiyawekke.
16 Keya ne Tesalonika wiziyawekkeriktau ne kingki yeik purik inugu kang
ngelek wezamela.
17 Ne king keya watabi yeik weiyagi piyengki yangeze ono segeya kazing
wazono inugu mawiyengka mizi piyengki kangara paka ngalege keremu-
ngke weiyagi purikki ne keriyiweki.
18 Ne weik nogo keliyeng mabiyeng peyeng. Ei, piyengka ngoluk kolokn-
gagono purik Epapoloritago king keya watabi yeik inugu mela piyeng neyegi
orowei kayima peyeng. Piyeng Anotoyegi wazono kolak mizi piyeng ke-
likyengko logo pugu pangkayeng miziyeng keya piyegi keliyeng.
19 Keya Anoto nogobek watabi paka ngalegeyengko kolabek logo inigi Kilisi
Yisu kiling sawela purikka pugu watabi inigi kumbekki yeik piyeng keya
watabi inigi korikwekki yeik piyendau mabiyeng pugu yanagi.
20 Tegi teni Anoto tenigi Mangobekyegi wok mabiyeng wazono
meiyageyaweki keya yeik pugura yongolok meiweki. Wameik panu.

21 Nogo Kilisi Yisuyegi ngizi kumula logo pi kiling sawelawiliyegi wangane
yei. Yisuyegi ngizi panu kumuli ne kiling yolu puwilirau iniyegi wangane
puwiligiyeng wezameli.

22 Keya pelege yereng perage Kilisigi nawilirau wangane puwiligiyeng
wezameli keya mabilik Sisagi imakka yawe mizi pewilirau.
23 Yemizi Yisu Kilisigi wazono pura ini mabuwiligi wilek kangyengke wizei
pani.
Wameik panu.
Ne Paulu kapiya perik iniyegi lende mizabek.

Kolosi
Paulugi Kapiya Yongkambanu Yisuyegi Ngizi Kumuli Yereng Kolosi Meiraga Yoluwiliyegi Lende Miza Yanarik

1-2 Ne Paulugu kapiya perik ini Kilisi Yisugi yongkambanu piyegi ngizi kiriwei mizi yereng Kolosi mei puraga yolu puwili mabuwiliyegi lende miza yani. Anotogi kelirago mizagewiyege ne Kilisi Yisugi ngagora orowei mizi logo Aposolobek meibek miziweki keleniya. Keya Timoti mabilik teni kiling Yisuyegi ngizi kumuliboktau ne kiling pelege logo pi nogo lende mizi piyengki ei kai.

Peba Anotogo iniyegi wazono pugura keya ngezege sa pugura wilek kang inuguyengke yani pani.

3 Togo wok mabiyeng Anoto tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi Mangobekyegi inigi wiyeke waberek mizi puwekkerik togo wazono mei,
4 purik togo kerewiyarik ini ngoluk Kilisi Yisuyegi ngizi panu kumulageya keya Kilisigi yongkambanu mabuwiliyegi kelageya legi.
5 Yisugi ngago wazono wameik panu pura solo iniyegi kozak yeiyawekkerik ini watabi wazono puguwiligu paka ngalege weiweki yuke yolu piyengki ini kerewiya. Inugu ngai yuke yolu puragi solorik Kilisi Yisuyegi wilekpek ngalege wiya yolu keya keli inigi pigi yongkambanuwiliyegi pura. Anotogo iniyegi yanagi mizara ini wilekpek keya ngai yuke yolu pura Anotogo paka ngalege pi yolu pulogo inigiweki ngai kisara wiya wizinda.
6 Ngago wazono wameik panu Yisuyegi langai pura yongkambanu yereng ngabelak mabiyengkewiliyegi weik kozak yei yagenda logo yongkambanu kolokngagono mawiyarekka ngago puragi ngizi kumuli logo purago yongkambanuwiligi kazingyeng kowitiweki ya puwiliyengke yungke yawe mizageya wizinda, mabilik ini solo ngago Anotogi wazono yongkambanuwiligu weiyagi langai ono pugu yani puragi kerewiyi keya kolok ulawekkerikka ngago maburago kazing inuguyendau kowiti kai kayima yokopekke pilik.

7 Epaparasa Anotogi wazono yongkambanuwiligu weiyagi langai ono pura iniyegi kozak yeiyabokko. Pirau Kilisiyegi yawe ngizi mizi wilibekpek keya togo keli panubek. Keya kazing pemekke Epaparasago te Timotiyegi saweli.
8 Epaparasago teyegi Kung Walekpokko ngizi kumuli puwiliyegi inugu keliweki keleya puragi teyegi kozak yeiya.

9 Purik iniyegi miza piyeng mabiyengki wiyeke te solo iniyegi kerewiyawekke te waberek miza keya inigi wiyeke te ngoluk waberek mizi. Togo Anotoyegi iniyegi pigi Kung Walekpokko kangka kaileyengka pangkayeng iwakagibek yani keya Anotogo inugu miziweki keli pura iwakara kilingweki keleyibene, te waberek mizi.
10 Tamizeige ini kazing Yemizibekki puwiligu pangka koyagi langaimekke yolu mabura ini kang mabiyeng Anotoyegi wilik mizagi pilik piyengka ini mizagi. Logo inugu mizi mabiyengke inugu wazono mizi piyeng ngizirik kilingki keya ini Anotoyegi mawiyarekka iwakagi.

11 Ne waberek mizi purik ini kozang pigi yemane puraga pugu ini kozang
keleyiweki wizigeya kuneng iniyegi lewagelagi piyengki ini yelakkelekta
kiling kozang koyiweki.
12 Keya teni mabuwiligi Mangobekyegi wilik kagowinda kiling koyimowei
piyegi wazono mei. Pugu ini pangka keleyarikku ini kiling Yisugi puwili
mabuwili Anotogo yongkambanu wilangkarikke yolu logo Anotogo ngai
yolu puwiligi sawiya piyeng weiyagi.
13 Pugu teni weik kusabanu Sadangko ngairikka yaliya wazaya logo teni
iza orowei panga pigi Marek pugu keli panubekki ngairaga kulengke wazaya
14 purik tenigi Kilisi kiling sawela purikka teni mawinda kaileyengko
wigirawili mizagi ono, teni kaileyengka wila wazaya, purik Kilisigi iwibekki
ngane kaile tonuguyengki wiyeke teni ngangang yanagi piyengka weiya
kopong, logo Anotogo weik kaile tonuguyeng tumula logo keremareke weza-
mela.

15 Kilisi Anoto kelikpokko wizigeya piyegirik yongkambanuwiligu keriyagi
langai kapura Anoto nakkorau keriyi onobek. Pi Anotogi Marek kalogolibek,
pi watabi keremiza piyeng mabiyengka ngalege panubek.
16 Purik pi kiling sawela wizimowei Anotogo watabi ngilumbekke keya
ngabelakpekke piyeng mabiyeng keremiza, watabi yongkambanuwiligu
keriyi piyeng keya keriyagi langai ono piyeng keya kemenak kozang nalan-
gai nalangai yolu piyeng mabiyeng, keya angelawili, keya kawere kungwili,
keya kerewawili kiling puwiligu yolu piyeng kiling puwiligi yemiziwili kiling
puwiligi ngai yemanebek Sadang kiling puwiligu wale ngai piyeng logo
ngilumbekke keya ngabelakpekke tepekke purikki ngaiwili. Anotogo watabi
keremiza piyeng mabiyeng Kilisi kiling sawela wizimowei logo yawe watabi
mabiyengkira Kilisigi yeikta yongolok meiyagi pura.
17 Watabi mabiyeng keremizagine Kilisi were wiziya keya Kilisigu miza-
gewiyege watabi mabiyeng menalege limana.
18 Kilisiyegi ngizi kumuliwili korik Kilisigiwek kelik keya Kilisi korikwekki
kebi wilektik kelik logo kebi wilektikku korikwekki ngai pilik Kilisigu pigi
yongkambanu Yisugi I Walekmak meiwiliyegi ngai logo pugu kazing kum-
bekki wiziyagi leweng puwili yani. Pi were ibendaga yangalekta wazamiya
logo ngereke ibengki onobek logo pi watabi mabiyengka ngalegeweki keya
watabi mabiyengki ngaiweki.
19 Purik Anotogo kelara keya sawiyara piyegi watabi yolu piyeng
mabiyeng pigi Marekpekyegirau mabilik yoluweki. Togo watabi
mabiyengkirik Kilisi Yisu pigi Mangobek kelik.
20 Keya purik Anotogo miziweki miza, logo watabi ulogo kaileyengko
mizagewiyege Anotoyaga koweige wiziya piyeng weik pigi Marekpokko
miza puraga weik watabi mabiyeng, kemenak ngabelakpekkeyeng keya
ngilumbekkeyeng weik mawinda ngezebekyaga koweige ono, weik ngeze-
bekyegi mereke orowei wiriya. Pigi Marekpekki iwi yengeleileige ibeng
sawekke kubulabokko kazing ya wamenaragi pumok Anoto keya watabi
mabiyengki tepekke keremiza.

21 Ini were ngizi kumulaginerik, ini Anotoyaga koweige koya logo ini
makngezego Anoto iniyegi sisik mizibene kelemiya purik kazing kaile keya
kaile kumula inigi piyengko.
22 Kapura mabek perik pigi Marekpokko ibeng sa purago ini weik An-
oto kiling ya wamenara menalege wazaya logo kaile nayendau ono keya
kungkak nayendau ono pigi wirege wiriyiweki,

23 tamizeige ini ngago wazono Yisuyegi langai peragi ngizi kumulageya,
keya pura kozang kebangkeli keya puragi ngai kalagalo yolu, keya inugu
ngago wazonoraga weiya logo paka ngalege kangkirikki wilekpek keya ngai
yuke yolu pura wiyi ono mabura. Ngago Yisuyegi langai inugu kerewiya logo
ngizi panu kumula pera ne Paulugu ngago wazono kozak kaiweki yawe mizi
wiriya mabura logo yongkambanu ngabelakpekkewili mabuwiliyegi weik
kozak yeiya pera.

24 Keya ne weik inigi weraga wigira perikki ne wilik. Ne korik nogowekke
Kilisigu kazing ngangang miza mabilikmekke mizi logo ngangang kalike
wizagomagi piyengka nayeng nogo wageliweki. Nogo ngangang mizi pera
Yisuyegi ngizi kumuli Yisugi I Walekmak meiwiligi wiyekera. Puwili Kilisigi
korikwek mei.
25 Anotogo ne ini Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi yawe mizibekweki
keleniya. Pugu ne yawe peraga sawiya logo iniyegi saweliweki. Yawe pera
pugu kaiya piyeng mabiyeng kozak kaiwekira.
26 Pugu kokarau yongkambanuwiliyegi ngago liwik peragirau kozak yeiya
ono kapura mabek weik pugu yongkambanu Kilisigi puwiliyegi kimeike
kozak yeiya pera.
27 Anotogi kelira yongkambanu Kilisigi puwili liwik puguragi iwaka
sibene. Ngago liwik palumu panu keya yemane panu pera yongkambanu
pigi puwili mabuwiligira keya kemenak ini Yuda ono puwilirau. Ngago liwik
pura pelik, Kilisi inigi yungke yolu logo pura inugu wok pugu ini iza orowei
paka yereng ngaiwaktikku kola puraga kangki puragi wilekpek keya ngai
yuke yolu puragi solorik.
28 Pilik legi te yongkambanu mamokyegi Kilisiyegi langai kozak yei. Te
Anotogi ngago pura iwakara kiling yeiyageya koyimowei puwiligu mizagi
langai ono piyengki ngago yani keya puwiligu mizagi piyeng waligeleyi logo
Kilisi kiling sawelawili keya nak nak kazing kumbekki lewengke yemane
sabek miziwei Anotogi wirege iza orowei wiriyiweki.
29 Pilikta lewagelaweki ne yawe kozang panu mizi. Purik Kilisigi kozang
yemanebokko negi yungke yawe mizageyamokko ne peyeng mabiyeng
mizagi langai.

2

1 Ini keya yongkambanu yereng Leyorisiya mei puragawili keya kolokn-
gagono neyegirau keriya ono puwili ne ini mabuwiliyegi sawelagirikki
wiyeke ne yawe kozang panu mizarikki nogo kelirik ini iwakaweki.
2 Ne kazing pilikmekke yawe mizi perik ini mabuwiligi yayeng kozandago
kolaweki keya nakko nakyegi keli puraga menalege wazono yoluwili mizi-
weki keya ini Anotoyegi langai wameiktaga iwakaweki, purik tamizeige
ini mabuwili wameiktagi iwaka purik ini kangka neyauge kumulagi ono,
ini kangka wamenakka kumulara koyagi. Kazing pilikmekke ini mabuwili
Anotogi liwik Kilisi ngezebekyegi pura iwakagi keya pi Anotogo koka walige-
leyagirikka liwik miza wara wiziyabok.
3 Kilisi Anotogi iwaka keya kumulira maburagi walimizibek wizigeya pura
watabi wazono liwik wiya pilikyeng kelikta.

4 Ne pilik kaiyageya wizimowei kapiya miza yani. Nakko ini kazing pangka
leweng wiyibene keleya nagani purik ngago ikuyogorikyeng kiling logo
wameikyeng nobiyeng mizagi kani.

5 Ne ini kiling pulogo ono kele kapura wilek nogobek ini kiling pulogo
wiya keya ne wilik purik nogo kazing inugumek pangkarikki iwaka keya ini
Kilisiyegi kozang panu kumula legi.

6 Ini weik ngizi kumuli inugurago Kilisi Yisu inigi Yemizibek miza legi ngizi
kumuli inuguyeng kiling piyegi sawela yolugirikki kai.
7 Ini pigi yungke panu yolugirikki kai keya ngizi kumuli piyegi pura kozang
kelemi keya pigi yungke kazing ini waligeleya pumokko yemane si logo pilik
mizageya koyimowei wok mabiyeng Anotoyegi wazono panu mei.

8 Yombanu Yisugurau kumuli ono kerewawiliyaga kazing ma ngago
wazewaze kaile piyeng waligeleyi puwiligu ini piyengki kiriwei miza logo
Yisuyegi ngizi kumuli inugura kaileweki keleya nagani waberek panu. Kaz-
ing yombanu ngabelakpekkiwiligi iwakaragi keke yongkambanu nawiligu
nawiliyegi waligeleyi kayimimok kani.
9 Pura Yisugu kumuli onora, purik wilek kang pigi yombanu wezabek
ngabelakpekke wiziyawekkebok Anotoyaga nalik wiziya ono.
10 Keya ini piyegi mereke sawela koyimowei ngizi panu yoluweki pugu
iniyegi keleya. Pi kozang nalangai nalangai yolu piyeng mabiyengka ngalege
panubek keya pi Sadang kiling pigi kerewawiliyaga ngalege panubek keya
ngai wizageya kambeli puwiliyegi ngaibek.

11 Yombanu ngago wazewaze kaile piyeng waligeleyi puwiligu iniyegi ini
yombu korikyengki korik ngalege piyeng ngeliweki kisi kapura ini weik Kil-
isi kiling sawela purikku ini weik yombu korikyengki korik ngalege piyeng
ngela nobiyeng miza. Pilik pura yombanuwiligi meleyengko korikyeng
ngela puraga naliktago. Purik Kilisigu mizarikku inigi wilek kang were
korikyengki kaile keli piyengko ngai piyeng ngela mela logo wilek kang
wikpek tundikke wiya.
12 Purik ini kaimelarikku ini Kilisi kiling ibeng logo pi kiling ngereke
yangalektawili mizi puwili inigi wilek kang were piyeng pi kiling kawik-
tikke kemenak waliya keya Anotogi kozandago Kilisi ibendaga yangalekta
wazamiya purikki ini ngizi kumuli legi pugu ini kemenak Kilisi kiling kazing
wikmekke wilek kang wikyeng kiling wik yolugiweki yangalekta wazaya.

13 Ini werewekkerik kaile inuguyengko mizagewiyege kazing inigi kum-
bekki leweng ibeng wiziya keya purik ini Yuda onowili ini korik in-
uguyengko keliyeng keke mizageya koya kapura Anotogo kaile tonuguyeng
mabiyeng tumula logo teni ngereke Kilisi kiling wik wazaya.
14 Anotogo kapiya kaile tonuguyengki dinarik kiling kemenak pigi lo
Mosego lende miza wizigeya tonugu kiriwei miza ono piyeng weiya logo
Kilisi kiling yengeleileige kemenak ula wazamiya.
15 Kazing pilikmekke kawere kungwiligi kozang pura keya kerewaw-
iligi kozang pura keya Sadangko teniyegi kaile miziwili kaiyagi pura An-
otogo wezamela keya pugu yongkambanu mamokko keriyiweki Kilisi yen-
geleileige ibeng wazamiya logo Kilisi Sadang keya kawere kungwili keya
kerewawili keya kaileyengkirau lewege miza.

16 Tegi nakko iniyegi yang kaiya nagani purik ini ngeragi keya kai kang
namekkeyeng nirikki wiyeke ma Yudawiligi wok walekyengki ini kiriwei
mizi onorikki wiyeke ma ngong wikpekki kaibak miza ni piyengki kiriwei
mizi onorikki wiyeke ma puwiligi wok yawe mizi ono piyengki ini kiriwei
mizi onorikki wiyeke nakko yang kaiya nagani.

17 Puwiligu ini piyeng mizibene keleya nagani, purik piyeng kazing were
lewengkiyeng. Piyeng weik ngizi lewagela piyengki kungyeng. Watabi ngizi
panu piyeng Kilisi.
18 Lo yombanuwiligu keremiza nararau angelawiliyegi ngago yei keya ya
kumuliwekira kapura nawiligu ini angelawiliyegi ngago yei keya ya kumuli
onorikki wiyeke ini Anotogi yango keya marekngang onowili kisa nagani.
Puwiligu wangakka pakela legi angelawiliyegi ngago yei keya ya kumulagi
purikki puwili iwaka kisi nangai kani. Puwiligu puwili kulengke panuwili
kisi kele kapura puwiligu puwili lewegewili miziwiligu logo wilek kang were
puwiligiyengko puwiligu mizi piyengki ngai.
19 Keya puwili weik Kilisi korikwekki kebi wilektik kelikpokyegi kebangke-
lara yolu pura wiya. Logo puwili kozanda yanibekyaga ngela melawili
kelik. Kilisigu mizarikku pi kiling sawela puwili mabuwili kazing kumbekki
lewengke yemane sa logo menalege Anotogo kazing puwili yemane sagi
kelimekke mizibene wazaya. Mabilik korik tenigi puwek ngeragi mani keya
ulok keya pulangaiyengko menalege warara yolu pilik.
20 Ini Kilisi kiling ibeng sa wezalikwiligu logo pugu ini ngabelakpekke
kerewa ngai puwiligi ngai puraga yogok meiya. Tegi ini nangki wiyeke
ngoluk ngabelakpekkiwiligu yolulik yolu?
21 Ini nangki lo yombanuwiligi pobilik kisi piyeng watabi kang namekke
nayeng kebangkeli nagani, ngeragi kang namekke nayeng ni nagani keya
watabi kang namekke nayeng kuming kelemi nagani kisi piyengki kiriwei
mizi? Pumok kazing Sadang kiling sawelawekke inugu mizamek.
22 Lo keya ngago yogong pilik piyeng yombanuwiligu keremizi keya
waligeleyiyengko purik ngeragi mabiyeng nagiyengko keya ngeragi piyeng
na logo purik yeik sawiyagiyengko.
23 Lo peyeng wazono nobiyeng mizagirik puwiligu pelik kisi puwekke,
Ini angelawiliyegi inge laliyi keya ya kumuli mizizo keya yongkambanuwili
ngezewiliyegi kulengkewili mizizo keya yongkambanuwiligu Yisuyegi yawe
mizagirik korikyeng ngangang mizibene mizimokko, kisi puwekke kapura
piyeng wazono onoyengko purik lo piyengko yongkambanuwiliyegi sawela
logo korik ngezewiligiyengko keke miziweki kaile piyeng wezameli ono.

3

1 Ini Kilisi kiling ibendaga ngereke yangalektawiligu legi paka ngalege Kil-
isi Anotogi mele ngaigezikke ngaiweki mogosara yolu pulumengki piyengki
yayeng koyagirikki kai.
2 Ngabelakpekki piyengki keli nagani segeya paka ngalege piyengki kele
kangka inuguyeng warara koyagirikki kai.
3 Wilek kang were inuguyeng Kilisi kiling ibeng legi ini watabi nga-
belakpekki piyengki kelagi onowiligu. Inigi ngizi panu yolu pura Kilisi
Anotoyegi sawelabek kiling ini sawelarikku menalege kebangkela.
4 Ngizi panu yolu pura Kilisi tenigi yungke yolu pura keya pi yo puwekkerik
tenirau pi kiling kemenak kimeike ngaiwaktik kiling lewagela wiriyagi.

5 Tegi pilikki mabura kazing korikwekke keli pobilik peyeng kemenak ula
waliyizo. Kazing korik nuguwek kaile kaileyengki manimok, keya kazing
yongkambu mizi piyeng mizimok, keya kazing korikwekko keli piyengki
kira orowei mizimok keya kazing kaileyengka miziweki kelimok, keya
kazing watabi nakkiyengki ngora keli pumok logo pumokko walimizi purik
watabi wazono Anotogo keremiza piyeng anoto nugubek mizi yagenda.

6 Kazing peyeng miziwili Anotoyegi nagerewiyiwili logo pugu pilik puwili
nganganda yanagi mena kazing pilik mizi piyeng wizami.
7 Kokarik keli pilikyeng iniyegi wiziyarikku ini piyeng kiling koya logo
puwekkerik keli kaile pilikyengko iniyegi ngai koya.
8 Kapura mabek weik pilik mizi piyeng mabiyeng wiyizo. Ini mawinda
sisik mizi nagani. Ini sisikmek kiling sanga kisi nagani keya nawiliyegi kaile
kaile keleyiweki keli nagani. Ini yongkambanu nawiliyegi langai kaile kisi
piyeng wiyizo. Ini ngago kowiyeng piyeng wiyizo keya ngago lang kisagi
langai ono pilik piyeng wiyizo.
9-10 Keya nakko nakyegi ngaigu mei nagani, ini weik wilek kang werebok
kiling kazing pokko mizayeng wezamela logo wilek kang wikpek weiya legi.
Wilek kang inigi wikpok Anotogo keremiza wizigeya ngezebek kelikweki
kelemiyageyabok pura logo ini piyegi kemenak iwaka panuweki.
11 Kazing wik pumokkorik nakki yerenda ma ngaimek ma kapiya i talik-
makka wiriya ma yeikpek ma ngai nakko weiya logo yawera wiyagi langai
ono pilikpok miza piyeng mabiyeng yeikyengko kapura Kilisi kele ngizi
panubokko keya piyegi ngizi panu kumuli puwiligi yungke yolubokko.

12 Anoto ini kazing wik pumok yanabokko iniyegi keli keya ini pigi
kekewili miziweki iza legi ya inuguyengka nazuwagawiliyegi yalek mizi
keya nazuwagawiliyegi wazono mizi keya ni nazuwagawiliyaga kulengke-
bek mizi keya nazuwagawiliyegi ya kuzigera kiling koyimowei mizi keya
nazuwagawili kiling wok panu yolu puwekke yelakkelek koyi.
13 Keya nazuwagawiligu mizi piyengki ngagoluk mizara yuke koyi. Nak
nazuwaga nak kiling ngago nara purik nakko nakyegi yalek miza logo
ngagora yeik sawiyi. Yemizibokko kaile inuguyeng tumula logo keremareke
mizi mabilik nakko kaile miza piyeng tumula logo keremareke mizi.
14 Piyeng mabiyengki yeke ngalegerik kazing yongkambanuwiliyegi keli
pumokko kazing ini yolu pumok waligeleyageya wizeibene mizizo purik
mabura ini mabuwili kemenak menalege wamenakwili nobiyeng mizagi
kani.
15 Inugu Kilisigi ngezege sarago wilek kang inuguyengki ngai wizeibene
kelemi logo purikki inugu pangka mizagi piyeng sawiyiweki keleyi, purik
Anotogo ini menalege wamenakwili keleyi logo ini nakko nakyegi ngezege
sara koyibene logo pilik purikki wiyeke ini Anotoyegi wazono meizo.
16 Kilisigu iniyegi waligeleya piyeng keremareke mizi nagani keya ngago
wazono pigi purago kazing inugu yolu pumokki wilak wizeibene mizizo. Kil-
isigi kazing pangkamekke nakko nakyegi iwakara kiling waligeleyizo. Keya
Ingi Samyengka ingimei keya ingimekke ingi piyengka mei keya ingi kum-
bekki piyengka mei keya yayeng wazono miza koyimowei Yemizibekyegi
ingimeiya mani.
17 Tamizeige inugu watabi nayeng mizi keya tamizeige inugu watabi
nayeng kisi mabura piyeng mabiyeng Yemizi Yisugi yeiktaga mizi keya
kemenak Anoto tenigi Mangobekyegi kemenak wazono mei.

18 Ni yongok yombu weiya pumolo, nigi kerekpubekyegi panga kulengke
kiliya yoluweki. Ni Kilisiyegi ngizi kumulamele legi pera ni mizagirago.
19 Ni yombu yongok weiyabok nigi yongokpumoloyegi keliweki keya
piyegi kaile kaile kelemi nagani.
20 Ini koloyakamandikwili Yemizibekyegi ngizi kumuli legi ini wok
mabiyeng inigi panu keya mangowiligu kisi piyengki kerewiyiweki, purik
pilik purikku Yemizibek wilik kagowing kelemi.

21 Ini koloyakamandikwiligi panu keya mango puwili koloyakamandik-
wili ngalik momaneng keya yei nagani purik puwili watabi nayeng pangka
mizi onowili mizagi logo watabi mabiyengki kangka keya kerangang
puwiligiyeng waliyagi kani.

22 Ini ngai nawiligu puwiliyegi yeik yawe miziweki weiya pilik puwili ngai
inuguwiligu kisi piyengki wok mabiyeng kerewiyi. Puwili ngai yuke yolu ma
kakwela puriktau mabilik kazing wameik panumekke yawe mizi keya keli
inigi Yemizibekyegi puragi wiyeke keli inugura puwiliyegi wilik kagowing
keleyagi pura.
23 Inugu mizi mabiyengke ya inuguyengka wilik kagowinda kiling yawe
kozang mizi. Ini ngai inigi ngabelakpekkewiliyegi yawe mizi ono Yemiz-
ibekyegi yawe mizi mamizizo.
24 Ini kalike paka ngalege Anotogo pigi mandik kalogolibek mizawili
watabi yanagi piyengka weiyagi puragi weraga ini yawe mizi purik ini
iwaka. Ini Kilisi inigi Yemizibekyegi yawe ngizi panu mizi yagenda kani.
25 Keya kaile kaile mizabok pugu miza piyengki pangka pangka Anotogo
kanga kelemiyagi purik Anoto yombanuwili ngagozak keleyi puwekke wire-
gawere puwiligiyengki pangka pangka ngagozak keleyi onobokko.

4

1 Ini ngai yombanu nawili weiya logo iniyegi yawe mizi puwili ini
yombanu pilikwiliyegi kazing pangkamek keya wazonomekke ngai koyizo.
Iniyegi ngaibek paka ngalege yolu mizizo.

2 Waberekmek wiya wazami nagani keya inugu Anotoyegi mei piyengki
kumuli keya piyegi wazono mei.
3 Ini waberek mizi puwekke kemenak tenigirau waberek mizizo logo
Anotogi ngago Kilisiyegi langai koka liwik wiya wiziya logo puragi wiyeke ne
wigira yolu pera kozak yeiweki Anotogo kazing namek tiya yowiyibene mei.
Ne Anotogi ngago yaka pura kozak kaiyarikki wiyeke ne weik wigirimakke
yolu
4 Tegi ne ngago pera kangmekke pangka panu kerewiyagelik ne kozak
kaiweki pilik mabura ini waberek mizi, purik yawe pura nogora legi.
5 Ini Kilisiyegi ngizi kumuli ono puwili kiling watabi mizi purik kazing
pangkamekke piyeng mizi keya Kilisiyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi tek
mabiyengke yungke puwiliyegi Kilisiyegi kozak yei.
6 Ini yongkambanuwiliyegi ngagozakka keleyi puwekke inugu kisi piyeng
palumu keya kerewiyagi keliyengweki keya nawiligu kisi piyengki kanga
yeiya to meli piyeng ngizi panuyengweki.

7 Yogo Tikika teni kiling kumuli wamenarabokko ne talik yolu miza purik
iniyegi kozak yei penangai. Pi yawe ngizi mizi wilibekpokko keya ne kiling
Yemizibekyegi yawe mizibek.
8 Pi teni talik yolu miza purikki iniyegi kozak yeibene nogo wezameli logo
kemenak ini wilik kagowing keleyibene keya kozanda yanibene.
9 Yogo Onesima pi kiling kangki. Pi teni kiling kumuli wamenarabek keya
pi Yemizibekyegi yawe ngizi mizi wilibekpek keya pi iniyagabokko. Piyaugu
pelege mizageya piyeng mabiyeng iniyegi kozak yei nangai.

10 Yogo Arisaka ne kiling pelege wigirabokko iniyegi wangane pugura
wezameli puloge keya Mak yogo Panabasgi ingembubokkorau. Keya nogo

ulogo kaiya pilik tamizeige Mak lewa puwekke mabura wilik kagowinda
kiling mizizo.
11 Yogo Yosuwa mabok Yasita meibokko iniyegi wangane pugurarau wez-
meli puloge. Neyauganak pewili Yuda Kilisiyegi ngizi kumuliwili logo puwili
keke ne kiling Anotogo yombanuwiligi wilek kangyengki yungke ngaiweki
keli pura yongkambanuwili iwakaweki yawe miziwili. Puwili neyegi ye-
mane panu sawelawili.
12 Yogo Epapara yereng inuguraga Kilisi Yisugi yawe mizibokkorau wan-
gane pugura iniyegi pulogo wezameli. Pi ya puguraga wok mabiyeng inigi
wiyeke waberek mizi. Ini kazing ngizi kumulimok wiya nelegi pi An-
otoyegi ini kozang koyibene keleyiweki nguk mei mizi keya kazing kumbekki
lewengke yemane sibene keya Kilisiyegi langai kangka wamenak koyibene
keya Anotogi keli puragi panga yungke kerewiya panuweki.
13 Ne makngezegorau wameik pelik kai, pi inigi wiyeke yawe yemane panu
miza keya yongkambanu yereng Leyorisiya keya Irapoli mei piyaugiwiligi-
rau mabilik miza.
14 Yogo Luka tota tonuwagibek kiling yogo Timasi wangane piyaugirarau
wezameli puloge.
15 Wangane nogora yereng Leyorisiya mei puraga puwiliyegi yanizo keya
ik Nimbayegirau keya kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli i pugumakke
menalege wawere uli mizi puwiliyegirau.
16 Kapiya perik mabuwiligi wirege meiya logo purik mabura nakko
kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli yereng Leyorisiya mei puragawiliyegi
kapiyarik meiya yowiyibene mizizo keya kazing mabilikmekke kapiya nogo
puwiliyegi miza yana purik ini weiya logo meizo.
17 Keya yogo Akipayegi yawe Yemizibokko piyegi miziweki mana piyeng
mabiyeng mizimo mei.
18 Ne Paulugu kapiya perik mele ne makngezege panuzikku waliyi keya
wangane nogora iniyegi yani. Ne wigira perikki keremareke mizi nagani tegi
neyegi saweliweki waberek mizi.

Anotogi wazono pura ini kiling wizei pani.

Mabura.

Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

1 Tesalonika
Paulugi Kapiya Were Anotogi Yongkambanu Yereng Tesalonika Mei Puragawiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulu kiling kemenak Silasi keya Timoti kapiya perik ini kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli yereng Tesalonika mei puraga Anoto tenigi Mangobek keya Yemizi Yisu Kilisi kiling sawela puwiliyegi lende miza yani.

Peba Anotogo iniyegi wazono pugura keya ngezege sa pugura wilek kang inuguyengke yani pani.

2 Tonuwa Anotoyegi waberek mizi puwekkerik ini Yisu Kilisiyegi ngizi panu kumulageya purikki Anotoyegi wazono mei keya tonuwa wok mabiyengkirik Anotogo iniyegi sawelageya wizeibene nguk mei.
3 Tonuwa Anoto tenigi Mangobekyegi waberek mizi puwekke pilik mizi logo purik peliktikki wiyeke, inugu Yisuyegi ngizi kumulirikku yawe miza piyengki tonuwa keremareke mizi ono keya ini yongkambanu mamokyegi keliwili kopong inugu yawe kozang panu miza pumokki keya inugu wok mabiyeng tenigi Yemizibek Yisu Kilisigu wangki kalike yogi puragi wilekpek keya ngai yuke yolu mizi puragirau.

4 Ini tonuwa kiling Yisuyegi ngizi panu kumuli Anotogo keli puwili ini Anotogo ngezebekkiweki iza purik tonuwa iwaka.
5 Teni pilik purikki iwaka purik teni ngago wazono Yisu Kilisiyegi langai pura iniyegi orowei wiriyawekkerik teni yeik ngago yeikta orowei wiriya ono, a'a', teni ngago wazono pura kozanda kiling orowei wiriya logo Kung Walekpokko yawe miza wizigeya pugu iniyegi sawela wizigeya ngago wazono pura wameikta keleya. Tonugu ini kilingwekke koya pumok ini iwaka. Logo teni pilik koya purik inigi wiyeke.
6 Ini teniyegi kiriwageliwei miza keya Yemizibekyegirau kiriwageliwei miza logo yombanuwiligu ini ngangang yemanera wageliweki keleyi kele kapura Kung Walekpokko ini ngagora weiyawekke ini wilik kagowing mizibene keleya.
7 Logo inugu ngagora ngizi weiya logo nawiliyegi orowei mizi keya ngangang wageliyengke kozang koya purikku yongkambanu ngabelak Maseroniya keya Kirik mei piyauge Kilisiyegi ngizi kumulageyara yolu puwili mabuwiliyegi waligeleya.
8 Purik ini Anotogi ngagora ngabelak Maseroniya keya Kirik mei piyauge yungke keke orowei miza ono segeya yereng mabiyeng weik inugu Anotoyegi ngizi kumuli puragi langai kebarek ula legi. Tonugu weik mawinda nawiliyegi inugu Kilisiyegi langai ngizi kumulimokki kozak yeiyagi ono.
9 Yongkambanu yereng piyengkewili kazing inugu teni iniyegi kambelawekke inugu teni iza pumokki kozak kisi keya inugu kazing anoto ikuyogorikwiligi kungyengki inge laliyi keya ngago yeimok wiya logo Anoto ngizi wameik wik yolubekyegi inge laliyi keya ngago yei keya kerewiyimokkirau.
10 Keya inugu pigi Marekpek Yisu paka ngalega lewagirikki yuke yolu purikkirau kozak kisi. Yisu Anotogo ibendaga wik yangalekta wazamiyabok. Yisu Anotogo teni yongkambanuwiligu kaile kaile mizayengki wiyeke sisik yemane miza puraga yaliya wazayageyagibek.

2

1 Ini tonuwa kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ini tonuwago koka iniyegi
kambela puwekke yawe miza pura yeik ulakta ono purik inuwa ngezego
iwaka.
2 Tonuwa were Tesalonika pulogo lewaginerik, yongkambanu yereng
Pilipai mei puragawiligu tonuwa ngangang yana keya tonuwayegi ngago
kaile yeiya kapura Anotogo tonuwa kozang sibene keleya logo Anotogi ngago
wazono Yisuyegi langai pura tonuwago kozak kisa nelegi yongkambanu
kolokngagonogo waliwei keleya kele kapura tonuwa yereng inuguraga kam-
bela logo iniyegi kozak yeiya.
3 Keya ngago tonuwago iniyegi sawela logo ini kazing pangkamekke miz-
ibene kozak yei pura ngaigura ono ma kaile kaile kumulayengka lewara ono
ma tonuwa iniyegi ikuyogorik keleyiwekira ono.
4 Pilik segeya tonuwa wok mabiyeng Anotogo keliragi kiriwei kozak
kisi logo purik pugu ngago wazono pura nawiliyegi kozak yeiweki yana
keya pugu keriyarik tonuwa pangka legi. Logo tonuwago kozak kisi
piyengko yongkambanuwili ngaugngaugu wilik mizibene keleyi ono, segeya
tonuwago kozak kisi piyengki Anotogo wilik mizibene. Anoto tonugu ku-
mula koyimowei mizi piyengki yang keleyibek.
5 Tonuwa iniyegi kambelawekke ngago tonuwago iniyegi kozak yeiya
piyeng ini wilik miziwekiyeng ono purik ini iwaka, ma ini tonuwagi
kewengke panuwili mizagiyeng kozak kisa logo inugu tonuwa king yaniweki
kozak kisa ono purik Anotogo iwaka.
6 Keya kumula tonuguyengkirik inugu ma nazuwagawiligu yeik
tonuwagiyeng yongolok meibene tonuwa miza ono.
7 Tonuwa Kilisigi ngagora orowei miziwili logo tonuwa iniyegi king keya
pilikyengki nguk yeiyagi kesak nguk yeiya kapura yongokwiligu puwiligi
mareknganwiliyegi ngaiwekke yelakkelek keleyi pilik tonuwa ini kiling
koya puwekke yelakkelek keleyageya koya.
8 Tonuwayegi kelarik Anotogi ngago wazono Yisuyegi langai pura ini kiling
kozak keliweki purik tonuwa iniyegi keli legi, kapura ini kozak yeiyarikki
wiyeke nawiligu tonuwa yela kesak tonuwa ibeng purik pangka, purik ini
weik yongkambanu tonuwago keli panuwili legi.
9 Nogo kumularik ini tonuwa kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ini
tonuwago yawe kozang mizi keya ulong wala purikki ini iwaka. Ini
tonuwayegi ngai koyagi purikki yangeze miza nelegi kusaga yoklongko
piyeng mabiyeng yeik nayendau te makngezeyegi ngaigirikki wiyeke yawe
miza keya iniyegi Anotogi ngago wazono Yisuyegi langai pura kozak yeiyagi
purarau te miza.
10 Teni ini Yisuyegi ngizi kumuliwili kiling koyawekkerik kazing tonuwago
iniyegi keleyamek ngizi keya pangka panu keya kaile nayendau ono logo
purik Anotogo iwaka keya inugurau iwaka.
11 Ini mabuwiliyegi tonuwago keleyarik mandik songonowiligi mangow-
iligu mandik puwiligiwiliyegi keleyi pilik keleya purik ini iwaka.
12 Tonuwago ini waligeleya keya kozanglei yana logo ini Anotogo ngai
pugu ngai yolu pura keya ngaiwak pugurikki kiliyiweki koli yeiya puwili
Anotogi yango keya mareknganwiligu koyagelik koyibene kelegele keya
nguk yeiya. Anoto kele inugu wilik kagowing kelemiyagibokko.

13 Tonuwago mabilik Anotoyegi wazono mei nara wizinda. Anotogi
ngagora teni orowei kayimawekke ini kerewiya logo weiya. Ini ngagora
yombanu yeikwiligira ono Anotogira miza logo pura wameik Anotogi ngago

wameiktago, logo Anotogi ngagora ini yongkambanu Kilisiyegi ngizi kumuli
pilikwiligi yungke yawe mizageya.
14 Ini teni kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili iniyegi lewagela piyeng
mabilik Anotogi kongkirigesen Yisu Kilisiyegi ngizi kumuli panga ngabelak
Yudaya meibokko yolu puwiliyegirau lewagela. Piyeng Yuda Yisuyegi ngizi
kumuli onowiligu Yisuyegi ngizi kumuli panga Yudayagawili ngangang
keleya mabilik iniyagawiligu ini ngangang keleya.
15 Yudawili Yemizi Yisu ulawili keya yombanu Anotoyaga ngagora weiya
logo kozak kisawilirau yelawili keya tenirau nganganda kiling ula yelawili.
Puwiligu miza piyengko Anoto wilik kagowing kelemi ono keya kazing
pobilikmekke yongkambanu mamokyegi ngai keremizi.
16 Keya puwili tonuwago Yuda onowiliyegi kazing Kilisigu puwili yaliya
wazayagi pumokki kozak yeiya nelegi tonuwa waliwei keleya. Tegi puwili
kik kaile puwiligu wok mabiyeng mereng mizagigik pangka pangka mereng
mizi keya kaile piyeng weik mabek Anoto puwiliyegi sisik wizigeya sisik
pugura puwiligi ngalege kubula yana.

17 Ini teni kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegirik ini keya tenirau tek
narik nakko nakyegi pakeli nangai koyarikka teni iniyegi pakelagimokko
kaile sara koya keya teni iniyegi lewaweki kozang panu miza logo purik
kumuli tonuwagiyengko tonuwa koweige koya ono segeya korik yeikyengko
koweige koya.
18 Tonuwago kelarik tonuwa iniyegi yoweki kela keya ne Paulu ne kang
nayeng lewaweki miza kapura Sadangko ne waliya.
19 Keriyiwekkerik inugu, nawili ono, inuwa tonuwagi kozanglei, tonuwagi
wilikwilikta keya tonuwago tenigi Yemizibek Yisu lewa puwekke tonuwago
Yemizibekyegi yawe mizayengki lewege kisagirik solorik iniyegi.
20 Wameik, tonuwago lewege kisirik iniyegi keya tonuwagi wilikwilikta
ini.

3

1 Tegi te yogo Silasi weik mawinda iniyaga ngago kerewiya onowekke te
yuke koyimagi langai ono. Piliktikki wiyeke sanga miza wizigeya ne, Paulu,
keya yogo Silasirau, te mabiyau Atenese mei lemengke mabulogo koyima
keya
2 Timoti iniyegi wezamela, pi te kiling ngizi kumuli Anotoyegi yawe
mizibek keya ngago wazono Kilisiyegi langai pura kozak kaibek. Logo
togo pi iniyegi wezamela purik pugu iniyegi ngago yana logo ini kazing
kumbekki lewengke yemane si kuniweki keya inugu Kilisiyegi ngizi kumuli
pura kozang kelemiweki logo togo pi pulogo iniyegi wezamelagi kela.
3 Purik ini Yisuyegi kiriwei mizi kopong nazuwagawiligu iniyegi kaile kisi
keya ngangang keleyiwekke ini Anotoyegi kezanga mana nelegi te Silasi,
Timoti ini kozang keleyibene wezameli puloge. Yongkambanuwiligu teni
ngangang yani purik Anotogo teni ngizi kumuli puwiligi sawiyaragi yungke
wizinda purik ini iwaka.
4 Tonuwa ini kiling koyawekke tonuwago iniyegi yongkambanuwiligu teni
keya inirau ngangang yanagi purikki kozak yeiyageya koya. Keya tonuwago
kozak yeiya mabilik pura lewagela purik ini iwaka.
5 Tegi ne wok panu yuke wizagomagirikki kiyebuk tegi ne watabi peyengki
iwakaweki ne Timoti wezamela. Logo watabi piyeng pelik, kazing inigi
Yisuyegi ngizi kumuliragi pumok ngoluk mabilik kozang wiziya ma yeik? Ma
Sadang teni kaileyeng mizibene yang keleyibokko ini kaile kaile mizibene

keleya ma talik? Ma tonuwagi yawe ini ngizi kumuliweki iniyegi sawela pura yeik ulak ma talik?

6 Logo Timoti kambela logo weik inuwayaga teyegi yo kayima logo pugu ngago wazono inuwayegi langai tonuwago kerewiyiweki kelara pugu tonuwayegi orowei kayima. Pugu kairik ini ngoluk Yisuyegi kozang panu ngizi kumuli keya Yisu keya nazuwagawiliyegi keli kai. Pugu kaira ini tonuwayegi langai wok mabiyeng wazono kumuli kai keya tonuwago inuwayegi pakeliweki keli mabilik inuwarau tonuwayegi pakeliweki keli kai.

7 Tegi ini tonuwa kiling ngizi kumuli puwili, tonuwa ngangang wageli keya watabi nalangai nalangai miza piyengko pelege tonuwa kuneng yani kele kapura inuwago kozang ngizi kumulirago ya tonuwagiyeng weik kozanda yani.

8 Logo teni weik wik koyimowei sabu ulara kiling yawe mizagi keli tamizeige ini Yemizibekyegi mawiyarekka kozang sawela yolu purik.

9 Teni Anoto tenigibekki wirege iniyegi wilik kagowing mizi wilibek legi Anotogo teniyegi wilik kagowing yani peragi pangka pangka teni kang talik talikke Anotoyegi wazono meiyagi?

10 Tonuwa kusaga yoklongko piyeng yenge ya tonuwagiyengki yungka inuwa kiling wiregawere pakela yongomo mizi keya inugu Kilisiyegi ngizi kumuli puraga ini yemane sibene tonuwa Anotogi ngagora yaniweki waberek mizi.

11 Anoto tenigi Mangobek keya tenigi Yemizibek Yisugu kazing tonuwago iniyegi keriyi lewagi namek tiyibene ne waberek mizi.

12 Yemizibokko keli inigi nazuwagawiliyegi pura yemane si kuniweki kelemibene ne waberek mizi logo watabi piyeng pelik, ini Yisuyegi ngizi kumuliwili nakko nakyegi mawiyarekka kelibene keya ini yongkambanu mamokyegi kelibene keli pura wilak wizeibene, tonuwago iniyegi keli panu mabilik,

13 logo Yemizibokko inigi yungkeyeng kozang keleyiweki logo wok tenigi Yemizibek Yisu pigi puwili mabuwili kiling lewagibokko ini kowiyeng nayendau onoweki keya Anoto tenigi Mangobekki wirege kaile nayendau onoweki ne waberek mizi.

4

1 Ne weik watabi kalogomokyengki lende miziweki. Ini ne kiling ngizi kumuli puwili tonuwa ini kiling koyawekke kazing tonugu koyagimek logo Anoto wilik miziweki pumokkoyeng tonuwago inuwayegi waligeleya. Piyeng kazing tonugu koyagimekkiyeng keya inugu mabek weik mizageya mabilikyeng. Teni weik Yisugi yeiktaga ini kazing mabilikmekke mawiyarekka koyiweki kelegele keya nguk yei.

2 Ne mak mawinda iniyegi Yisugi yeiktaga miziweki waligeleya pumokki piyeng Anotogi kazing pangka pumok purik ini iwaka legi mizizo.

3 Anotogo kelirik ini kaile miza melirau ono koyimowei yoluweki keya kazing kaile yongkambuyegi mizi piyengki kezanga maniweki.

4 Keya yongok weiyagi purik walek legi ini yombuwili kazing pangka panumekke yongokwili weiyagi purikki ini iwakaweki logo nawiligu pakela logo ei kazing pemek pangkamek kisibene.

5 Keya ini yombanu Anotoyegi lusuwei puwiligu mizi pilik ya inuguyeng yezi yeiksik ngorageya koyimowei mizagi ono.

6 Watabi piyengkirik nakko ngezebekkamolo kiling ngizi kumuli mologabokyegirau kaile narik mizagi ono, keya ulogo weiya wizilege melegabek

weiyagi ono, purik Yemizibokko piyeng mizi puwiliyegi nganganda yanagi
mabilik tonugu ulogo iniyegi pugu pilik mizagi kisa mabilik.
7 Anoto teni iza logo kazing kaile yongkambu mizimokko koyagiweki kaiya
ono segeya pugu teni iza purik teni kazing kaile nayendau mizi onomekke
koyiweki.
8 Tegi yombanu ngago peragi kezanga manibok yombanuwiliyegi keke
kezanga mani yagenda ono segeya pilikpok Anoto teniyegi Kung Walekpek
yanibokyegirau kezanga mani yagenda.
9 Togo Anotogo ini ngizi kumuliwiligu nakko nakyegi kelagi pumok ulogo
waligeleya legi, logo nogo purikki mawinda iniyegi lende mizagi ono.
10 Keya wameik ini ini makngeze kiling ngizi kumuli ngabelak Maseroniya
meibekke yolu puwiliyegi keli kapura ini ne kiling ngizi kumuli puwiliyegi
ne kelegele keya nguk yei, nakko nakyegi mawiyarekka keli mizizo.
11 Ini peyengki yawe kozang mizizo, ini kangmekke koyizo keya nawiliyegi
kai purik segeya ini yawe ini makngezego mizagiyengka kele mizizo keya
mele ini makngezegeyengko yawe mizizo logo ini ngeragi nageya koyiweki,
tonuwago iniyegi miziweki kozak yeiya mabilik,
12 logo ini namakka ngeragi ni pulaga namakka ni mizi onowili miziweki,
Yisuyegi ngizi kumuli ono puwiligu ini ngizi kumuli wazonowili mizibene
ngago piyengki kiriwei mizizo.

13 Ini tonuwa kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, ngago ulogo ibengwiliye-
giragi ngizirik ini iwakaweki, logo iniyaga nak ibeng puwekke ini Yisuyegi
ngizi kumuli ono puwiligu puwiliyaga ibembok mawinda paka ngalege
pakelagi onorikki wiyeke ingkisi pilik ingkisa nelegi. Purik pilik ingkisi
puwili paka ngalege Yisu kiling wik koyimagiragi ngai yuke nararau ono.
14 Tonuwa Yisugu ibendaga ngereke wik yangalekta purikki tonuwa ngizi
panu kumuli, tegi tonuwago ngizi kumulirik Anotogo Yisu kiling yongkam-
banu piyegi ngizi kumulageya koyawekke ibeng puwili iza orowei wiriyagi.
15 Yemizibokko pura waligeleya keya tonuwago iniyegi kozak yei, Yemiz-
ibek yo puwekke teni Yisuyegi ngizi kumuli wik yolu puwili Yisuyegi ngizi
kumula ulogo ibeng puwili wezaya logo were kunagi ono.
16 Purik Yemizibek ngezebek paka ngalega lewa puwekke pi kek kai
penangai keya mabuwekke angelawiligi yemanebek kek kai penangai keya
Anotogi sangubek tiyi penangai. Logo yongkambanu Kilisi kiling sawela
ulogo ibeng puwili were yangalek mei nangai.
17 Pulaga Kilisigu teni piyegi ngizi kumuli wik yolu puwili mabuwili
ngizi kumuli ibendaga yangalek meiya puwili kiling paka kozainumbekke
menalegeweki iza orowei yabelagi logo purik teni Yemizibek paka kurung-
wekke wilek uliweki. Togo teni wok mabiyeng Yemizibek kiling koyimagi-
weki.
18 Pilik tegi ngago peyengko nakko nakyegi kozang kelemi.

5

1 Ini tonuwa kiling ngizi kumuli puwiliyegirik wok keya kazing Kilisi
kozainumbekke yowekkerik nakko iniyegi pilik kozak yeiweki iniyegi lende
miziweki mizagi langai ono.
2 Ini makngezego pilik puragi iwaka panu. Wok yombanu nakkorau pilik
mizagi ono mizabokko puwekke ngoweibek lewa pilik Yemizibek yogi.
3 Wok yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli onowiligu ei watabi mabiyeng
weik wazono keya teni kulili ono kisi piyengke pura watabi kulili mizagi
nayeng puwiliyegi nguk namizi lewagelagi logo puwili kuneng yanagi. Pura

yongok mandik waziweki nguk namizi ngangang mizimolo kelik mabilik nguk namizi puwiliyegi wiriyagi. Pura lewagi logo puwili kazi kunagi ono.
4 Kapura ini teni kiling ngizi kumuli puwili ini kusabanurikkiwili ono, ini wilangkarikkiwili. Tegi ngoweibokko yongkambanuwiliyegi keleyi pilik wokpokko ini lebuk keya ngane keleyagi ono.
5 Teni mabuwili Anotogi wilangkarikkiwili. Teni mabuwili wok Yisu yogibokkowili. Teni kusabanurikkiwili ono teni kusabanurikki ngaibokkiwili ono.
6 Tegi teni yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli ono puwiligu iwek kola yolu pilik mizi nagani, kapura teni ngai yuke koyiweki keya yongkambanu kai na ono, wirere yoluwiliweki.
7 Yongkambanu iwek koli puwili kusaga iwek koli pura yawe puwiligira mizi keya yongkambanu kai ni puwili yawe puwiligira kusaga kai nagi pura mizi.
8 Kapura teni wok Yisu yogibokkowili legi teni wokpokki yuke keya ngai koyiweki. Teni Anotogi melezikke watabi mabiyeng maniweki keya teni yongkambanu nazuwagawiliyegi keliweki. Watabi piyeng amiwiligu melewangka ngelelengyengki wakiyi piyeng kelik wakiyiweki. Keya Kilisigu teni ngabelakpekka yaliya wazayagi puragi wilekpek keya ngai yukeweki. Pura amiwiligu kilulung ngayeng wakiyi piyeng kelik wakiyiweki.
9 Anotogo teni iza purik pugu mabuwiliyegi sisik pugura kubuli puwekke teni ngangang yaniweki iza ono kapura pugu teni Yemizi tonugubek Yisu Kilisigu teni Anotogi sisiktaga teni yaliya wazaya pura weiweki pugu iza.
10 Yisu Kilisi tenigi wiyeke kaile mizabek logo pi yo puwekke teni ibeng ma wik miza purik teni pi kiling menalege yoluweki.
11 Tegi wok mabiyeng nakko nakyegi kozang kelemi keya nakko nak watabi peyengki iwaka si keya yemane si kunibene kelemi mabek inugu mizageya mabilik.

12 Ini teni kiling ngizi kumuli puwiliyegi ne pelik kelegele keya nguk yei, inigi tepekke iniyegi ngai yawe mizi Yemizibokko kozang yani pulei kiling ini waligeleyi puwili keya iniyegi Anotogi ngago puraga miti yani puwiliyegi panga yungke kiliyizo.
13 Keya ini puwiliyegi yemanewili mizagiwili kani keya yawe puwiligiragi wiyeke puwiliyegi keli. Ini mabuwiligi yayeng wamenaraga pumokko menalege koyiweki.
14 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili ne iniyegi pelik kozang yei, ini yawe mizagirikki kiyebuk sende mizi puwiliyegi yawe mizi yei keya kendek mizi puwili kozang keleyi keya ngizi kumulira kozang ono puwiliyegi saweli keya watabi mizagi nayeng mizi puwiliyegi yelakkelek keleyi.
15 Nakko nakyegi kaile mizarikki wiyeke nakko nakyegi kanga kelemi pani mizi nagani. Kapura wok mabiyeng nakko nakyegi wazono miziweki yawe kozang mizizo.
16 Ini wok mabiyeng wilik kagowingweki.
17 Ini wok mabiyeng waberek miziweki.
18 Ngenangaiyeng lewagela kele kapura wok mabiyeng Anotoyegi wazono mei, purik kozang ini Yisu Kilisigiwili legi pugu yana pulei kiling pilik mizi purik Anotogi kelira legi.
19 Anotogi Kung Walekpek inigi yungke yawe mizagirikka waliya wazami nagani.
20 Ngago Anotoyaga weiya logo kozak yei piyeng Anotoyagayeng logo piyeng sobozobo keremizi nagani.

21 Watabi mabiyeng wameik mane miza legi yang kelemi. Wameik
piyengki kozang kebangkela.
22 Watabi kaile kaile piyeng mabiyengki kezanga mani.
23 Anoto teniyegi ya kuzige yanibokko ini nak nak kemenak kaile nayen-
dau onoweki keleyibene ne waberek mizi. Keya pugu kung inuguwili, keya
wilek kang inuguyeng, keya korik kang inuguyeng kaileyengka iza wara
wizeibene ne waberek mizi logo tenigi Yemizibek Yisu Kilisi yo puwekke
Anotogo ini kaile nayendau onowili keleyibene.
24 Anoto weiweki mena koli kaibok ngago pugura kebangkelara yolu
wilibekpokko keya teniyegi keremareke mizi onobokko pilik mizagi.
25 Ini teni kiling ngizi kumuli puwili tonuwayegi waberek mizi.
26 Ini ngizi kumuli puwili nakko nakyegi kelira wilik kagowinda kiling
melegulang mizi puraga walimizi mizizo.
27 Ne Yemizibekki yeiktaga ngago nara pelik kai, Kapiya perik pulogo teni
kiling Yisuyegi ngizi kumuli mabuwiliyegi meizo.
28 Tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi wazono pura ini kiling wizei pani.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

2 Tesalonika
Paulugi Kapiya Kalike Anotogi Yongkambanu Yereng Tesalonika Mei Puragiwiliyegi Lende Miza Yanarik

1 Ne Paulu kiling Silasi keya Timoti kapiya perik ini kongkirigesen Yisuyegi
ngizi kumuli yereng Tesalonika mei puraga Anoto tenigi Mangobek keya
Yemizi Yisu Kilisi kiling sawela puwiliyegi lende miza yani.
2 Peba Anoto keya Yemizi Yisu Kilisigu iniyegi wazono piyaugira keya
ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke yani pani.

3 Ini teni kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi weraga yawe tonugu wok
mabiyeng mizageyara Anotoyegi wazono mei pura. Ini Anotoyegi mawi-
yarekka ngizi kumuli keya inuwa ngezego nakko nakyegi kelirik yemane si
kang wilibek legi teni Anotoyegi wazono mei pilik purik pangka.
4 Tegi tonuwa ngezego Anotogi kongkirigesen wiza kambeli piyengki
iniyegi langai yeirik ini lewege panuwili yei. Tonugu ini ngizi kumuli
wilibekwili yei logo Yisuyegi ngizi kumuli ono nawiligu ini ngangang ke-
leyi keya kuneng yani kele kapura ini pilik piyeng wagelageya koyimowei
kozang yolu yei.

5 Anotogo ini ngangang wageli pani keleyi purago walimizi purik pugu
ngagozak keleyi piyeng pangkaraga ngagozak keleyi. Keya ini pilik ngan-
gang wageli purago Anotogo ini paka yereng pugu ngai yolu puraga
kangkirik weik pangka mizi penangai logo yereng puragi wiyeke ini mabek
weik ngangang wageli.
6 Anotogo mizi piyeng pangkayeng. Iniyegi ngangang keleyi puwiliyegi
pugu nganganda kanga keleyagi.
7 Ini keya tenigi ngangang piyeng mabiyeng Yemizi Yisu paka ngalega
angela kozang puguwili kiling lewagela puwekke Anotogo ngangang teni
mabuwiligi piyeng wezamelagi.
8 Logo pulaga kangara yani penangai keya Anotoyegi iwaka ono puwiliyegi
yezizik kiling yani penangai keya mabilik ngago wazono tenigi Yemizibek
Yisuyegi langai puragi nagerewiyi puwiliyegirau pilik mizagi.
9 Pilik puwili kazing pobilikmekke kangara yanagi, Yemizibokko
puwili ngangang mizageya koyimagira yanagi keya wire puguyau keya
kozang puguragi yemane puraga yenge kezangka wazayagi, pi wokpokko
lewawekke.
10 Keya wok pi yogibokko pigi puwiligu yeik yemanera managi keya piyegi
ngizi kumuli puwili mabuwili yeik pugura yongolok meiyagi. Ini nogo kozak
yei puragi ngizi kumuli legi ini kiling ngizi panu kumuli puwili mabuwili
wokpokko pulogo koyagi.

11 Tegi tonuwa wok mabiyeng iniyegi wiyeke waberek mizi. Tonuwa
Anotogo ini kazing pangka pugu weiweki kaiya pumokko ini pangka pangka
koyiweki keleyibene tonuwa piyegi nguk mei. Pigi kozang purago iniyegi
sawela wizigeya watabi pangka inugu keli piyeng keya yawe ini ngizi kumuli
legi mizi piyeng miziweki.
12 Kazing pilikmekke inugu tenigi Yemizibek Yisugi yeikta yongolok
meiyagi keya pugu yeik inuguyeng yongolok meiyagi purik Anoto

tonugubek keya Yemizi Yisu Kilisigu wazono tonugu weiyagi langai ono teni yani purago mizagewiyege.

2

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ne wok Yisu Kilisi yorik pugu pi kiling teni menalege wawere keleyibokko
2 ini wilek ngelengelek kumula meli keya nakko iniyegi Yemizibekki wokpek weik yaka lewa kai purikki yangeze miza nelegi ne iniyegi kelegele keya nguk yei. Nalikwekkerik ini nakko ngago pera Anotoyaga weiyara logo kozak kaira kai purikki ini kerewiya ma nakko Anotogi ngagora kozak kaiyawekke ini ngago pera kerewiya ma nawiligu kapiya narikke tonugu lende mizarik kisi nangai.
3 Kazing nalangai nalangai miza piyengki nawiligu ini ikuyogorik keleya nagani purik wok Yemizibek yogibok tabundagine watabi neyau were wiriyagi. Watabi piyau pelik, teng kangkali puraga purik yongkambanuwili Yemizibekyegi nagerewiyi mizi keya kezanga managi logo pura nara keya nara yombanu korowali panu yezizikke wezamelagibek kaiyabok tabundagira.
4 Pilik mizibok watabi yongkambanuwiligu walek keya ya kumulagiyeng kisi pilik piyengki ngai mizibek. Pugu ngezebek watabi piyeng mabiyengka yeke ngalege panu wazamiyagi. Keya peliktiktau mizi penangai pi Anotogi i walek yemanemakke yungke kiliya yabela logo mogosagi wizigeya ngezebekyegi langai pelik kaiyagi, Ne Anoto, kai penangai.

5 Nogo kumularik ini piyeng mabiyengki keremarekegi langai ono, purik ne ini kiling wiziyawekke iniyegi nogo mawiyarekka kozak yeiya.
6 Ngoluk nak yaka yombanu korowali panubok wiriyagirikka waliyi wei kelemiyagibek wizinda logo pilik purikki ini iwaka. Pi pilik mizi purik wok Anotogo sawiyabokko yombanu korowali panubok lewagelaweki.
7 Yombanu korowali panu yaka liwik yongkambanuwili kaile mizibene keleyibok weik mabek yawe mizageya wizinda. Kapura yombanu korowali panubok lewagela nelegi waliyageyabok Anotogo towilizami mabuwekke yombanu korowali panubok lewagi.
8 Yombanu korowali panubok tabundagi logo Yemizi Yisugi kiligawereraga yaumbokko pi ulagi logo Yemizibek lewa puwekkerik ngaiwak pugurik kiling wiriyagi logo purago yombanu korowali panubok neneng ngela melagi.
9 Yombanu korowali panubok Sadangki kozanda kiling wiriyagi keya pugu watabi kozangka yombanuwiligu mizagi onoyeng mizagi keya wirangai piyeng keya watabi lebuk mizagiyeng ikuyogorikta kiling mizagi.
10 Keya yombanu korowalibokko yongkambanu yezizikke kangkiwili kazing kaile nalangai nalangai miza piyeng mabiyengko ikuyogorik keleyi penangai. Yongkambanu puwili Anotogo yezizikke wezayelagi purik puwili wameiktagi kezanga mani legi keya wameiktagi keli ono legi logo piliktikki wiyeke Anotogo puwili yaliya wazaya ono.
11 Tegi Anotogo kozang puwiliyegi ngaigu keleyagi nara puwiligi yungke yawe mizibene wezamelagi logo puwili ngizi ono puragi ngizi panu kumuli nangai.
12 Kanga yanagira Anotogo yongkambanu wameiktagi ngizi kumuli ono kapura kaile kaileyeng mizagirikki wilik mizi puwili mabuwili ngangang mizageya koyimagira weibene yezizikke wezayelagi.

13 Ini ne kiling ngizi kumuli Yemizibokko keli puwili yawe nogora iniyegi
langai nogo Anotoyegi wazono meiyagi pura purik ini pugu izawili legi.
Anotogo watabi mabiyeng keremizawekke pugu ini yaliya wazayiweki iza.
Pugu ini Kung Walek pigi teni kaile nayendau onoweki keleyibokko yaliya
wazaya, keya inigu wameiktagi ngizi kumuli purikku.
14 Anotogo iniyegi weiweki mena koli kaiyarik tonugu iniyegi ngago wa-
zono Kilisiyegi langai pura kozak yeiya puwekke logo ini tenigi Yemizi Yisu
Kilisigi ngaiwak purikka inigi wale sawiya purik weiweki.
15 Tegi ini ne kiling ngizi kumuli puwili ini kozang koyizo keya watabi
wameik tonugu iniyegi kozak yei keya kapiya wererikke lende miza yana
piyengka waligeleya piyeng kozang kebangkelara koyizo.
16 Yemizi Yisu Kilisi ngezebek keya Peba Anoto teniyegi keli keya wazono
pugurago teniyegi tonugu pigi yogiragi wilekpek keya ngai yuke yoluweki
kozang wizagomagira yanabokko
17 ya inuguyeng ngezege sara koyiweki keleyi keya ini mawiyarekka
pangka piyengka mizi keya kisiweki kozang keleyi pani.

3

1 Ne weik watabi kalogomokyengki lende miziweki. Ini ne kiling Yisuyegi
ngizi kumuli puwili Anotoyegi tonuwagi wiyeke waberek mizizo logo
ngago Yemizibekyegi langai pura yongkambanu mamokyegi kang peyeng
mabiyengki pangka pangka siweki keya yongkambanu mamokko ngago
puragi panga yungke kiliyi keya yongolok meiweki mabilik ngagora iniyegi
pangka pangka sawekke inugu yongolok meiya pilik.
2 Keya mabilik Anotogo tonuwa yongkambanu korowali teniyegi kaile
kaile keleyiweki mizi puwiliyaga kazi iza orowei kunibene waberek mizizo,
purik yongkambanu nawili Yisuyegi ngizi kumuli onowili kani.
3 Kapura Anoto wok mabiyeng pugu mizagi kaiya piyeng mizibokko. Logo
pugu ini kozang keleyi penangai keya pugu ini Sadang kailebekyaga iza
warara wizi penangai.
4 Yemizibokko mizagewiyege tonugu ini pangkayeng mizagiwili purikki
teni iwaka. Tonuwago ngizi kumulirik ini tonugu miziweki yeiya piyeng ini
mizageya keya tonugu mabek miziweki yei piyeng ini mizagi keya ngoluk
mizi kai kang kunagi.
5 Yemizibokko Anotogi keli iniyegi yolu maburago nawiliyegi kelageya
koyimowei ini keli puraga yemane sibene keleyi pani keya Kilisigu iniyegi
sawela wizigeya pugu luwe kozang wiziya mabilik inirau luwe kozang
koyibene keleyi pani.

6 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nogo wameik panu yei kani
ini pilik mizizo keya Yemizi Yisu Kilisigu neyegi iniyegi pelik yeiweki kai
kani, ini Yisuyegi ngizi kumuli yawe namizi kiyebuk sende wizigeya kazing
tonugu iniyegi koyiweki waligeleya pumokka kokowa yolubokyaga koweige
koyizo.
7 Ne keya Silasi keya Timoti ini kiling koyawekke tonuwago koya mabilik
ini koyiweki purik ini iwaka koyinda. Tonuwa nawiligu tonuwa yanagi
mizara koyimowei yeik koya ono purik ini iwaka koyinda.
8 Tonuwa kingyeng yana onowekkerik tonuwa i keya ngeragi nayeng
weiya ono kapura tonuwago yokolong panu yawe miza keya kusaga yok-
longko yawe miza purik tonuwayegi ngaigirikki wiyeke iniyaga nawili yawe
kozang miza nelegi.

9 Tonuwago inugu kiriwei miziweki kung wezarik waligeleyi kuna logo
tonuwago pilik miza. Tonuwago iniyegi watabiyeng yani keya teniyegi
ngaiweki nguk yeiya kesak purik pangka.
10 Tonuwa ini kiling koyawekke tonuwago iniyegi ngago kozangka nara
pelik kozak yeiya, Yawe namizibok ngeragi nagi onobek, yeiya.
11 Tonuwago pilikyeng kisi purik yongkambanu iniyaga nawiligu
tonuwayegi yongkambanu tenigi tepekke nawili kiyebuk sende logo yawe
mizi ono logo yawe mizagirikka yeik mogosara koyimowei nawiliyegi
langai kozak keli keya wok mabiyeng nawiliyegi peyeng pilik mizagiyeng
keya peyeng pelik mizagiyeng yei, kisi legi.
12 Tonuwago pilik puwiliyegi keleyagi nara logo pura pelik, tonuwago
Yemizi Yisugi yeiktage puwiliyegi waberek panu keleyi logo puwiliyegi
kozang pelik yei, Wokyengki pangka pangka yawe mizi keya king ini
makngezegiyengki yawe mizizo, yei.
13 Ini ne kiling ngizi kumuli puwili pangka mizagirikki kiyebuk miza meli
keya wiyi nagani.
14 Tamizeige nak ngago nogo kapiya perikke lende miza piyengki
nagerewiyi mizi mabura pilik pok kangka inuguyengke wiyizo keya ini pilik
pok kiling yawe mizi ma kewengke mizi ma ngago keli nagani logo pi kazing
pugu mizimokki kendek miziweki.
15 Kapura pilik pok iniyegi kumbak mizibek mizi nagani, kapura segeya
inigi ingembuwili nakyegi ni waberek panu wizimo meiyagi mabilik pilik
pokyegirau waberek panu wizimo meizo.

16 Yemizibek ngezebek ngezege saragi mangobokko wilek kang in-
uguyengke kazing ngezege saragimek inugu mizi mabiyengki yungke wok
mabiyeng yani pani.
17 Ne Paulugu kapiya perik mele ne makngezege panuzikku waliyi keya
wangane nogora lende mizi logo pumok kazing nogo kapiya nogoyengke
mizimek. Tamizeige kapiya narikke pilik lende miza wizilege pakeli purik
mabura kapiya purik neyagarik kani.
18 Yemizi Yisu Kilisigi wazono pura ini kiling wizei pani.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

1 Timoti
Paulugi Kapiya Were Timotiyegi Lende Mizarik

1-2 Ne Paulugu kapiya perik ni Timotiyegi lende mizi. Anoto teni yaliya wazayibek keya Kilisi Yisu tonugu pakeliweki wilekpek keya yuke yolubokko ne ngago piyaugira orowei miziweki sawiya logo ne Aposolobek meibek. Nogo ni kazing Kilisiyegi ngizi panu kumulagimekke niza orowei wiriya legi ni negi marek ne makngezego ngizi wazamiya wezalikpek.
Peba Anoto keya Kilisi Yisu tenigi Yemizibokko niyegi wazono piyaugira keya yalek piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang nugubekke nani pani.

3 Togo ne Paulugu, ni Timotiyegi mabilik nei, Nogo panga Maseroniya were kangkiwekke nogo niyegi kozang neiya pilik Epese mabulogo wizei. Purik pulogo yombanu yemane nawili kaile nayeng mizi wizigeya nugu puwiliyegi piyeng mizi wak, yeiweki mabulaga wizei.
4 Puwiligu mizi piyeng pelik, Anotogi ngago piyengka kalogomokyeng yongkambanuwiliyegi waligeleyi, keya Yudawiligi yelewikyeng keya puwiligi yelibungang kokawiligi yeik yokolong lende mizi kai kayima piyengki wilibek kumuli. Yombanuwili pilik mizi purikku ngezewiligi tepekke ngalik keli yongomo mizibene keleyi. Kapura purikku yongkambanuwili Anotogi kazing ngizi panu kumulimekki iwaka siweki keleyi ono. Tegi nogo niyegi nei purik, puwiliyegi kazing kaile piyeng mizi wak, yeiyagirikki nei yagenda.
5 Puwili kaile piyeng mizi purik segeya yongkambanuwiliyegi keliweki yei. Puwili yongkambanuwiliyegi kelagirik wilek kang pangkayeng keya kangka wazono kumulayeng keya Anotogi ngago ngizi panura puwiligi yenge yungke ngizi panu kumuli pura miza logo piyengka keli lewa pura kiling puwili yongkambanuwiliyegi keliweki kani yei.
6 Pewili kazing wazono peyengki kezanga mana kopong wiyalowei mizagela ngago yeik ulakyeng kela yongomo miza.
7 Puwili Anotogi loyeng waligeleyagi keli mizi kapura puwili ngago ngezewiligiyengke iwaka ono keya puwili loyengki iwaka wezalik ngai kelegele kisi kapura piyengki puwili iwaka ono legi puwili ngalik keli yongomo mizi.
8 Mosego lo lende mizayeng wazono purik teni iwaka tamizeige teni piyengki waberek kiriwei mizi purik. Teni mabuwili loyengko kozak kai piyengki iwakaweki. Teni peyeng iwaka purik teni wilek kang wazonoyeng kiling loyeng waligeleyi purik wazonogi.
9 Yombanu wazonowiliyegi weraga Anotogo loyeng keremiza ono, kapura kaile kaile pobilikyeng miziwiliyegi weraga loyeng keremiza, yongkambanu loyeng ngeliwili, Anotoyegi nagerewiyiwili, Anotoyegi ngizi panu kumuli onowili, kaile kaile miziwili, Anotogo puwiliyegi wilik kagowing onowili, Anotogi walekyengki sikaikaik miziwili, panu keya mangowili ibeng sibene yeliwili, yongkambanu kalogomok nawilirau ibeng sibene yeliwili,
10 yongkambanu yongkambu mizimekke miziwili, yombu neyau yongkambu mizimekke mizi ma yongok neyau yongkambu mizimekke miziwili, yombanu nawili ngowei puwili, ngaigu kisiwili, ngago ngezewiligiyeng ngeliwili, keya watabi lo wameik panurago mizagi kaiya piyengka nayendau ngela meliwili.

11 Ngago wazono Yisuyegi langairago lo wameik panura waligeleyi keya
Anoto yeik yaniragi mangobokko ngago wazono panu pera nogo kozak kai
keya waberek ngaiweki nana.

12 Togo Kilisi Yisu tenigi Yemizibokko ne kozang pugura nana logo wiz-
imowei ne yawe pugura mizi legi ne piyegi wazono mei. Kilisi Yisu tenigi
Yemizibokko kumularik ne yawe pugura ngizi mizagirik pangka legi pi yawe
pugura neyegi nana legi ne piyegi wazono mei.
13 Koka nogo piyegi ngago kaileyeng kaiya kele keya piyegi ngizi panu
kumulawiliyegi ngangang keleya kele keya yeik pugura korowali kelemiya
kele kapura Kilisi Yisu neyegi yalek miza wiziya, logo purik ne piyegi ngizi
panu kumula ono keya ne piyegi lusuwei miza logo kaile piyeng keremareke
sara wizimowei miza.
14 Tenigi Yemizibokko neyegi pigi wazono nogo weiyagi langai ono pura
yemane panu nana legi nogo weik Kilisi Yisuyegi ngizi panu kumula keya
nogo piyegi keli panu.
15 Ngago lang ngizi nara yombanu mabuwiligu ngizi panu kumula-
gira keya mabuwiligu wameik panura kisagira pelik kai, Kilisi Yisu nga-
belakpekke yongkambanu kaile kaile miziwili yaliya wazayiweki kay-
imabek, kai. Ne yongkambanu kaile miziwiliyaga korowali panubek.
16 Piliktikki wiyeke Anoto neyegi yalek miza logo Yisu ne kaile
miziwiliyaga korowali panubekyegi kemenak yelakkelek keleniya purik
yongkambanu nawiliyegi pi puwiliyegirau mabilik yelakkelek keleyagirikki
waligeleyibene. Puwili kalike piyegi ngizi panu kumula logo wik koyimagi
pura weiyagiwili.
17 Togo ne Anotoyegi langai pelik kai, Anotogi ngaira ibengki onora,
pi ibengki onobek, pi kaileyendau onobek, pi wireyengko pakeli onobek,
keya pi Anoto ngizi wamenakpek. Tegi teni yeik pugura wok mabiyeng
yongolok meiyageyaweki keya wok mabiyeng piyegi wilik panu mizageya
koyimiweki. Wameik panu.

18 Togo Timoti, negi marekpek, nogo ni yawe mizagi nara nani. Koka An-
otogo yombu nawiliyegi ngago niyegi langaiyeng kozak yeiya logo puwiligu
ni solo yawe kaimeli pura miziwekke kozak kisa. Togo ngago peyengki ku-
mula wizimowei Yemizibekyegi yawe mizi keya Sadangyegi ngai miziweki
yawe kozang mize.
19 Keya pilik mizageya wizimowei nigi ngizi Anotoyegi kumula pura
kozang kebangkela wizei keya kangka nugubek pangka pangka mize.
Yongkambanu nawili kangka puwiligiyengko kairagi kerewiya ono logo
Anotoyegi puwiligu ngizi kumula pura kaile kaile miza mela. Piliktikki
kandik puwili Anotogi ngago ngiziragi mawinda ngizi panu kumuli ono,
puwili ngago ngizi onoragi ngizi panu kumuli.
20 Pilik miza neyau Aimeniya keya Alesenda. Piyau Anotoyegi ngago kaile
meiyayau legi nogo Sadangyegi iza mana kalike piyau iwaka sibene.

2

1 Togo ne Paulugu ni Timotiyegi kozak neiyengka ngago yemane nara
waberekmek mizagira. Nogo kozak nei perik ni yongkambanu Anotoyegi
ngizi panu kumuliwiliyegi watabi puwiligi wik yoluweki piyeng Anotogo
puwili yaniweki nguk mei, keya puwili waberek mizi, keya puwili yongkam-
banu ngabelakpekki nalangai koyi kambeliwiliyegi waberek mizi, keya

puwili watabi mabiyengki Anotoyegi wazono mei mizizo, yei. Waberek puwiligimokko yongkambanu mabuwiliyegi saweliweki mizagi.
2 Keya nawili kiling mabilik ngabelakke ngai yemanewili keya yongkambanu yaweyengki ngai puwiliyegirau waberek mizizo yei logo puwili ngai wazono koyiweki logo teni yongkambanuwiligi yolu pura wazonoweki logo tonuwa ngeze Anotogo pangka yolu pilik yoluweki keya tonuwa kazing kaile nayendau onomekke yoluweki.
3 Pilik mizi purik wazono logo Anoto teni yaliya wazayibekyegi wilik kagowing kelemiyagi kani. Tegi nogo niyegi nei purik puwiligu kalogomokwiliyegirau waberek mizagirikki kozak yeibene, nei yagenda.
4 Anoto yongkambanu mamok yaliya wazayagi keli keya puwili ngago wameikta iwakagi purikki keli legi teni Anotoyegi waberek mizi purik pi wilik kagowing.
5 Anoto wamenak wizinda keya Anoto keya yongkambanuwiligi tepekke nak wizinda logo pok Kilisi Yisu keya ngeze mabok yombanubek.
6 Logo teni mabuwiligu kaile mizayengki weraga Anotogo teniyegi ngangang yana ono, pilik segeya Kilisi Yisugu ngangang tonuguyeng wagelarik, pugu ngezebek pi ulagiwiliyegi ngaungaugu iza yana logo teni yongkambanu kaile tonuguyengko wigira puwili mabuwili kaile tonuguyengka wila wazayiweki. Logo purikku walimizi purik Anotogo teng sawiya puraga ngabelakpekke yongkambanu mamok yaliya wazayiweki keli.
7 Tegi Anotogo ngago pera Yuda onowiliyegi kozak yeiweki sawiyabek ne logo ne ngago pera orowei mizi logo Aposolobek meibek. Ne ngaigu kai ono, ne wameik kai. Purik peliktikki, Anotogo Yuda onowiliyegi kazing ngizi kiriwei mizagi piyeng keya ngizi panu kumulagiyeng waligeleyiweki sawiyabek ne.
8 Tegi ne Paulu yombu ngabelakpekke yereng mabiyengkiwili waberek miziwiliweki keli. Waberek mizi puwekke kazing tonugumek mele tonuguyeng Anotoyegi yongolok mei pumok legi mele tonuguyeng kaile nayendau ono pangka panu wizigeya waberek miziweki. Yombu pilik mizagi puwili sisik mizagi langai onowiliweki ma nawili kiling ngalik kelagi langai onowiliweki keya Anotogo waberek puwiligiyengki kanga yo melagirikki ngizi panu kumulawiliweki.

9-10 Keya ne Paulugu kelirik yongokwili kagorik kendek ngelaiyeng wakiyi purik segeya pangka pangka kangmekkeyeng wakiyagi purikki ne keli. Kapura yongok Anotogi ngagoragi kiriwei mizi kisi puwili tamizeige puwiligi yolura wazonogirikki keli mabura pobilik peyeng mizi onowiliweki, kebiyeng tariyi keya selei lali wilibek ma kagorik king yemanege weiya piyengka wakiyi ma kolau keya watabi korikwekke wakiyiweki koliyengka keremiza piyeng wakiyi mizi onowiliweki kapura pobilik miziwiliweki, puwiligu mabuwiliyegi wazono mizi keya wazono kisiyengko Anoto wilik kagowing kelemiwiliweki.
11 Yongokwili watabi nayengki iwakagi purik puwili ngagoluk koyimowei miziweki keya yombu ngaiwiligu kisi piyengki panga yungke kerewiya yoluweki.
12 Keya nogo kumularik pelik, Yongok namologo yombu nakyegi waligeleyigi ono ma yongok namologo yombu nakyegi ngaigi ono kapura pi ngagoluk yolu purik kele.
13 Purik Anotogo Aram were keremiza keya kalike Ewa keremiza.
14 Keya Sadangko Aramyegi ngago yogorik meiya ono kapura Sadangko yongokmele ngago yogorik meiya legi piliktikki wiyeke pi Anotogo mizi

nagani kaiyara ngela melamele.
15 Piliktikki kandik yongok mabuwili yawe mandik wazayagira mizi puwekke ngangang mizagi kapura Anotogo puwili kemenak ibeng koyimagi puraga yaliya wazayagi logo purik pelik, puwili yeik nawiliyegi kulengke koyimowei puwili Anotogi ngagoragi ngizi kumulageya keya yongkambanu nazuwaga puwiliyegi keli keya Anotogi keke yoluweki.

3

1 Yawe Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli Yisugi I Walekmak mei puwiliyegi ngaigiragi ne Paulugu ni Timotiyegi ngago ngizi nara kozak neiweki. Tamizeige nak Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi ngaibek mizagi keli mabura yawe pura wazono panurago.
2 Togo yombanu ngaibekki kazing yolumek pangka wiziyagirikki kai, yongkambanu nawiligu piyegi ngago kerewiya nelegi. Tegi pi ngezebokko yawe mizagi piyeng pangka pangka mizagibekweki. Keya pi yongok wamenamele weiyara wiziyagibekweki, keya pi pangka mizagi piyeng iwakagibekweki, keya pi kangka pugubek keya korik puguwekko keliyengki waberek ngaigibekweki, keya yongkambanuwiligu yombanu nak miziweki keya pi yongkambanu mabuwiliyegi i pugumakki koli keleyagibekweki, keya pi yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora waligeleyagibekweki.
3 Keya pi kai nameli onobekweki, keya pi sisikka ulukameneng mizagi onobekweki pilik segeya ya kuzige mizagibekweki, keya pi ngai mizagi onobekweki, keya pi kingyengki kerezi mizagi onobekweki,
4 keya pi i keya yongok keya mandik puguwiliyegi pangka ngaigibekweki, keya puwili pugu kai piyengki kerewiyiweki keleyagibekweki.
5 Purik tamizeige yombu nak i pugumakki ngaigirikki lusuwei purik mabura pi Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi ngaigi langai ono, legi pi i ngezebekkimakke were ngai waberekweki.
6 Keya yombanu ngolukku Yisu kiling saweliweki ngizi panu kumulibok, ngai keremizagi ono, purik pi ne weik ngaibek keya ne yeikta kilimbek legi ne lewegebek miza nelegi logo Anotogo piyegi pelik meiyane, ni kaile miza meiyane logo Sadangko pi lewege miza kopong Anotogo Sadangyegi ni kaile miza meiya mabilik mizane. Tegi yombanu ngolukku Yisu kiling saweliweki kumulibok ngai keremizagi ono.
7 Mawinda nararau, yongkambanu Anotoyegi ngizi kumuli onowiligu yawe puguyeng wazono kisiweki ngizi kumuliwiligi ngaiwiligi ngaibek pi ngezebokko ngezebekyegi ngai waberekweki, logo yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli onowiligu ngaibekyegi langai kazing wazonomek mizibek kisiweki. Pi ngezebokko ngezebekyegi ngai waberek ono purik Sadangki wakulalekko yogok meiyagi logo pi kawiye wala logo yongkambanuwiligu yeik pugura kaile sawiyagi.
8 Keya mabilik Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwiliyegi saweliwiliyegirik puwilirau ngezewiligu ngezewiliyegi kazing pangkamekke yoluweki ngaiweki. Puwili yawe puwiligiragi yemanera miziweki, keya ngaigu mizi ono ngizi panu miziweki. Keya puwili kai waing kolokngagono nagi keli onowiliweki, keya puwili king keya watabi mabiyengke kerezi mizagi onowiliweki.
9 Keya puwili Anotogi ngago koka ngoluk liwik wiza kang yabekeya kapura mabek Anotogo kimeike lewagela wazamiya peragi wameik ngizi kumulageya koyimowei kangka wazono kumulayeng kiling koyagiwiliweki.
10 Puwiligi yolu puragi were keriyi logo tamizeige puwiligi yolu pura pangka purik mabura puwili yawe ngaiwiliyegi sawelagi pura mizagiwili.

11 Puwiligi yongokpuwilirau mabilik, ngezewiligu ngezewiliyegi kazing
pangkamekke yoluweki ngaiweki, keya ngaigu mizi ono, ngizi miziwiliweki.
Keya puwili yongkambanu nawiliyegi yang kelagi onowiliweki, keya puwili
kai waing kolokngagono nagi onowiliweki, keya puwili watabi mabiyeng
wameik panu mizagiwiliweki.
12 Keya Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaibekyegi sawelagibok yongok wa-
menamele weiya wiziyagibokko, keya pi yongokka mandik puguwili kiling i
pugumakki waberek panu ngaiweki.
13 Togo yombu ngaiwiliyegi saweliwili yawe wazono mizi purik
mabura yongkambanuwili puwiliyegi kazingik mizagi keya puwili
yongkambanuwiliyegi kozang sara koyimowei Kilisi Yisuyegi ngizi panu
kumuli puwiligi puragi kozak yeiyagiwili.

14 Ne peyeng niyegi lende mizi kele kapura ne niyegi pakeli lewagi keli,
15 kapura ne ngezangai lewagi langai ono mane miza legi ne kapiya perik
niyegi lende miza nani logo ni Anotogi yango keya marekngangwiligu kazing
mizagi piyeng iwakaweki. Teni Anoto wik yolubekki i walekmak keya teni
wakyeng kelik logo ngago wameikta tonugu yongomana meiya.
16 Anotogi ngago wameik pera yemane panu purik wameik panu. Anotogi
ngago teni Anoto kelik pangka yoluweki pera koka liwik wiza kang yabekeya
kapura mabek Anotogo kimeike lewagela wazamiya. Perago yombu nakyegi
langai pelik kai,

Pi yombanu keremiza,
Anotogi Kung Walekpokko walimizirik pi kaileyendau ono keya ngizi panubek,
pi Anotogi angelawiligu pakelabek,
piyegi langai yongkambanu nawiligu ngabelakpekkewiliyegi kozak yeiyabek,
pi yongkambanu ngabelakpekkewiligu piyegi ngizi panu kumulabek,
keya pi Anotogo paka ngalege ngaiwaktik yolulege miza orowei ya-belabek.

4

1 Anotogi Kung Walekpokko kimeike pelik kai, kalike kang naraga purik
yongkambanu nawili ngago ngizi Kilisiyegi langai tonugu ngizi kumuli pura
wiya logo puwili yombanu ikuyogorik kisiwiliyegi kiriweigi, keya puwiligu
ngago Anotogi wameiktaga kalogomok waligeleyi naragi kerewiyagi. Nogo
puwiliyegi yeirik kerewawili kilingwili yei.
2 Yombanu kili neyau lewa puwili ngaigu kisiwili keya kangka
puwiligiyeng weik pak ula logo kangka puwiligiyengko ngago kisiyengki
mawinda kerewiyi onowili.
3 Puwiligu pelikyeng waligeleyi, yongkambu weiyagi ono keya yongkam-
banuwili ngeragi nalangai nayeng nagi ono. Kapura Anotogo ngeragi
peyeng keremiza, logo yombanu Kilisi Yisuyegi ngizi kumuliwili keya An-
otogi ngago wameiktagi iwakawili ngeragi peyengki Anotoyegi wazono
meiya logo nagiwiligu.
4 Purik watabi Anotogo keremiza piyeng mabiyeng wazono legi nayeng
yombanuwiligu yobuk mizagi onoyeng kapura were waberekmokko An-
otoyegi wazono meiya logo nagiyeng.
5 Purik Anotogi ngagora kiling waberekmokko watabi mabiyeng
pangkayeng kai.

6 Togo ni Yisuyegi ngizi kumulawiliyegi peyeng waligeleyi purik ni Kilisi
Yisugi yawera wazono mizagibek. Togo ngago wazono teni mabuwiligu
ngizi kumula pura keya Anotogi wameikta nugu kiriwei miza pura Anotogi
ngeragi wilek kambekkiyeng legi ngoluk mawiyengka nimo.
7 Kapura ni yelewik Anotoyaga ono yeik ulak piyengki kezanga manimo.
Togo ni makngezego kazing Anoto kelik pangka yolugimekki ni makngeze
yang mizimo.
8 Nogo mabek kai puragi langai niyegi ngago saweliwei pera kozak nei-
weki. Resisi nara yereng yemane narage lewagelagi logo yombu nak pilai
puragi yungke nging keya wei mizagirikki wiyeke pi wok mabiyeng kazing
leweng neing yang mizi yo keya to wilibek. Pilik mizi purikku inge puguyau
ngezangai nginda kunibene keleyi. Togo wok resisira tabundabokko pi weik
yombu nawili kiling nginda. Pi nging keya wei kaiyageyara resisira weik
yeik logo pigi ulogo ngezangai ngindagirikki wiyeke yawe yemane miza
pura pulogo yeik sawiya logo weik yeik yolu. Kapura mabilik yombu nak
kazing Anoto kelik pangka yolugimekki weraga wok mabiyeng ulong wali
keya yagasi mizi keya sulu keya kezanga mizi kang keya yawe yemane panu
mizibok pi kazing pigi ngabelakpekke wiziyagimok keya kalike pi ibeng
puwekke Kilisi Yisu kiling paka ngalege wik yolugi pumokki weragarau
mizi yagenda. Yombanu werebokko kazing miza pumok ngabelakpekke
mabelege yeik sawiyagimek keya yombanu kalikebokko miza pumok pi
ibeng puwekke Anoto kiling paka ngalege wik yolugirikki weraga mizi
yagenda.
9 Ngago nogo mabek kozak kai pura wameik panura logo yongkam-
banuwiligu kerewiyi keya ngizi panu kumulagira,
10 keya piliktikki wiyeke teni pangkamekke yoluweki yawe yemane panu
mizi wilibek, purik teni Anoto wik yolubekyegi ngizi panu kumuli keya pugu
teni iza wari yogirikki yuke yolu. Pi yongkambanu mamok yaliya wazayibek
kapura teni Kilisi Yisuyegi ngizi panu kumuli puwili kele ngizi panu yaliya
wazayi, legi teni piyegi yawe kozang mizageya.
11 Timoti, ni ngago miziweki peyeng yongkambanuwiliyegi yanimo, keya
kiriwei mizibene waligeleyimo.
12 Togo nawiligu ni yombu nawekkebek kisa logo yeik nugura momane
meiya nelegi, ni kazing pangka nugu yolumokko yombanu Yisuyegi ngizi
panu kumuliwili kiriwei miziweki kung wezarik waligeleye. Kazing nugu
puwiliyegi waligeleyagiyeng pelik, ngago wazonoyeng kozak kai mizimo,
keya kazing pangkayeng mizi mizimo, keya yombanuwiliyegi keli mizimo,
keya wilekpek Yisuyegi ngalege wiyi mizimo, keya nugu kumuli piyeng keya
mizi piyeng kangka wazono kumula wizimowei mizimo.
13 Ne lewagirikke yuke wizimowei wilek kang nuguyeng pobilik peyengke
tiya manimo, Anotogi Kapiya Walektik yongkambanuwiligi wirege meimo,
keya yanimo, keya waligeleyimo.
14 Koka yawe kaimelera ni solo miziwekke yombu Anotoyaga ngago nara
weiya nawiligu niyegi langai kozak kisa keya ngizi kumuliwiligi ngaiwiligu
mele puwiligiyeng nigi ngalege walamiya logo Anotoyegi waberek miza-
wekke, Anotogo ni yawe pugura miziweki kangkabek keya kozanda nana
legi wiyi nagani, mabilik mizi kunimo.
15 Wok mabiyeng yawe peragi wilek kang nuguyeng tiya manimo logo
yongkambanu mamokko yawe nugu mizi logo pangka lewa puragi pakeli-
weki.
16 Ni makngezego mizi piyengki waberek ngai keya Anotogi ngago
wameikta waligeleyi puragirau keya kiyebuk sende miza logo wiyi nagani.

Ni pilik mizi purik mabura ni makngeze keya niyegi kerewiyiwilirau yaliya wazayagi.

5

1 Togo yombu kerek nak ma yombusi nak kaile nara miza mabura ni ngago pesang pesang mei, nagani purik segeya sabu ula wizimowei mei. Nigi mangobekyegi mizi mabilik piyegirau mabilik mizi. Yeikta yombu nawekke meiya puwiliyegi purik mandik sak nuguwiliyegi wazono mizi pilik puwiliyegirau mabilik mizi.

2 Yongok kerekwiliyegi purik nigi panumeleyegi wazono mizi mabilik puwiliyegirau mizi, keya yongok nawekkewiliyegi purik nigi kolomandik sak puwiliyegi wazonora kiling wizimowei pangka kumuli keya mizi mabilik puwiliyegirau mizi.

3 Keya yongok komate keke panumoloyegi ni waberek ngai wizeimo.

4 Tamizeige yongok komatemele pigi yango keya marekngang nawili ma yelibu nawili kilingmele mabura yawe puwiligira piyegi sawelagi pura. Logo pilik mizi purikku puwiligu ngizi kumuli pura walimizi yagenda. Yawe puwiligira were i ngezewiligimakke yolu puwiliyegi ngaiwekira purik koka puwili koruwekke panu keya mango keya yelibungangko puwiliyegi ngai koyima puragi kanga miziweki, yawe pilik pura Anotogo kelira.

5 Yongok komate keke panu piyegi ngaigi naktau onomolo Anotogo piyegi sawelagi puragi iwakamele logo kusaga yoklongko Anotogo piyegi sawelagirikki nguk meiyageyamele.

6 Kapura yongok komate wik wizimowei kumula ngezemelegiragi kiriwei mizimolo yenge yungke wilek kang puguyeng Anotoyegirik ibeng wizinda.

7-8 Tamizeige nak ingini ngezebekki ya wamenaragawiliyegi waberek ngai ono keya ngezebekki ingembungangwiliyegirau ngai ono mabura pi Kilisiyegi ngizi kumuli puragi a'a' kai yagenda logo pi Kilisiyegi ngizi kumuli onowiligu mizi piyendau mizi onobek logo purik kaile. Tegi nakko puwiliyegi kaile kumula nelegi ni yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi puwiligi ya wamenaragawili keya i keya puwiligiyengki waberek ngaiweki kozak yeimo.

9 Yongok komate kongkirigesendikku kingyeng yaniwiligi yeikyeng lende mizi purik mabura yongok komate kirisimasiyeng yombu neyauganak tikindaga yongoleige, logo yombubek wik wiziyawekkerik piyegi kumula panu wiziya keya mabilik kumula panu yolu,

10 keya pugu yawe wazono mizayengki mamokko iwakamele purik mabura ni yeik pugura lende mizi purik pangka. Keya yawe pugu mizayeng pelikyengweki, Pi koloyakamandik puguwiliyegi waberek panu ngai wiziyamele, pi nalaga lewawiliyegi i pugumakke ige li yeiya keya ngeragi yanamele, pi Yisugi puwiliyegi wazono keleyamele, pi yongkambanu kunengyeng kiling puwiliyegi sawelamele, keya pi ngezemelerau yawe wazono piyeng mabiyengki wilek kang tiya manameleweki.

11 Kapura yongok nawekke komate ngela puwiligi yeikyeng lende mizi nagani, puwili yombu puwiligu weiyagiwiliyegi keriya logo purik puwili ngereke yombu weiweki mizagi. Puwili were Kilisiyegi pelik meiya, Teni kazing pangka nugumekke koyagi keli keya yawe nugura mizagi keli, meiya kapura puwili yombu puwiligu weiyagi keliwiliyegi keriya logo purik puwili kazing pangkamek wiyagi. Keya korik puwiligiyengka kelirikku mizagewiyege

12 puwiligu Anotoyegi ngago sawiya pura puwili ngelagi logo Anotogo puwili ngangang yanagi.

13 Keya puwili yawe nayendau ono wezalik, i namakka namakki yo keya
to miziwili keya puwili yang keli keya wazewaze miziwili, keya puwili
nameleyaga nameleyegi ngago kozak kelagi langai onoyeng kozak keliwili
legi ni yeik puwiligiyeng lende mizi nagani.
14 Tegi nogo kelirik yongok nawekke komate ngela puwili ngereke yombu
weiweki keya mandik wazayiweki keya i puwiligiyengki waberek ngaiweki
keya puwili wazonoyeng keke miziweki. Pilik purik yombanu nakkorau
puwiliyegi kaile ngago kisagi ono.
15 Yongok nawekke komate ngela nawili Kilisi Yisuyegi weik ulogo kezanga
mana logo mawinda kiriwei ono, Sadangyegi kiriwei mizi legi ne niyegi
pobilik kozak neiweki,
16 yongok Kilisiyegi ngizi panu kumuli namele yongok komate nawili i
pugumakke iza wara yolu purik mabura pi puwiliyegi waberek ngaiweki,
Yisuyegi ngizi kumuli nawiligu puwiliyegi ngaigirikki yawe yemane miza
nelegi, kapura Yisuyegi ngizi kumuliwiligu yongok komate keke panu yolu
pilik puwiliyegi keke ngai yoluweki.

17 Yisuyegi ngizi kumuliwiligu yombanu puwiligi ngai yawe Yisugi i walek-
makkiyeng waberek mizi puwiliyegi king keya watabiyeng pangka yaniweki
kapura puwili Anotogi ngagora yani keya waligeleyibokyegi kele pangka
panu maniweki.
18 Purik Anotogi Kapiya Walektikku pelik kai,

Liyeng pulumakau yawe mizagimek iwingyengke yawe mizi puwekke
iwingyeng nibene kili pugura tariyi nagani, kai, *Utoronomi 25:4*
keya peliktarau kai,

Yawe mizibok yawe pugu miziragi wiyeke kanga maniyeng wei purik
pangka, kai. *Luka 10:7*

19 Tamizeige yombu ngizi kumuliwiligi ngai nakyegi langai yombanu nakko,
ngizi kumuliwiligi ngaibok kaile nara mizabek, kai purik kerewiyi nagani.
Tamizeige yombu neyau ma neyauganakko pugu miza puragi kozak kisi
purik mabura ni kerewiyi.
20 Tamizeige ngizi kumuliwiligi ngai nawili kaile nayeng miza purik mabura
yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli mabuwiligi wirege kaile puwiligu miza
piyeng pangka pangka mizizo logo yombu ngai kaile namizi puwili kaile
pilikyeng miza nelegi, kulili mizibene.

21 Nogo niyegi ngago neiyageya peyeng Anoto keya Kilisi Yisu keya Anotogi
angelawiligi wirege nugu kiriwei miziweki neiyeng. Pilik piyeng nawiliyegi
langai keke sawela wizimowei mizi nagani, mabuwiliyegi menalik keleyimo.
22 Ni ngizi kumuliwiligi ngai nakyegi welagi purik mabura ni waze nguk
namizi, pek, mei nagani, purik ni kaile nakyegi meiya purik ni kaile
puguyengki kuneng pura wagelagi. Keya kaile kaile miziwiliyegi kani ngai
panu purik ni makngezerau kaile nayeng miza nelegi. Keya kolomandik
namele ma yongok kerek nameleyegi kaile kumuli ma kaile kai ma kaile
kelemi nagani.
23 Ni kai wikpek keke nageya purik segeya ni kemegeme mizibek legi ya
nugurage saweliweki kai waing songono nangezi nimo.

24 Nawiligu kaile mizi piyeng waberek mizagine were welawekke
lewagela logo mabuwili iwaka kapura nawiligu liwik kaile mizi piyeng
mabuwiligu kalike iwakagi logo ngizi kumuliwiligi ngai nakyegi welagi
purik waze nguk namizi pek mei nagani.

25 Kazing nawiligu mabilik yawe wazono miziyeng welawekke mabuwili
iwaka kapura nawiligu wazono liwik miza piyeng liwik wilibek yolugi ono,
kalike welawekke lewagelagi.

6

1 Yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyaga ngai nawiligu weiya logo
yeik ulak yawe mizi puwili ngai puwiligiwiliyegi wazono kumuliweki, logo
puwiligi kulengke koyimowei yawe puwiligiyeng pangka miziweki. Puwili
pilik mizi purik, nawiligurau Anotogi yeiktagi langai kaile kisagi ono ma
kazing wazono tonugu waligeleyimokki kaile ngago kisagi ono.
2 Tamizeige yombanu ngai puwiligiwili Yisuyegi ngizi panu kumuliwili
mabura yawe miziwili pelik kumuli nagani, Te ngaibek Yisugu ingini kerem-
iza logo ne ngago pugura ngela meliweki, mizi nagani, a'a', segeya pelik
kumuliweki, Pi kazing ngizi kumulimek kilimbek keya Anotogo piyegi keli
legi ne piyegi kelageya wizimowei ne piyegi yawe yemane panu miziweki
logo pi yawe nogo mizi puraga pi watabi wazonoyeng weibene. Ni peyeng
yongkambanuwiliyegi yani keya waligeleyi mizimo logo puwili mizibene.

3 Nakko Anotogi ngago peyengka kalogomokyeng waligeleyi keya pi Yem-
izi Yisu Kilisi tonugubokko ngago ngizi waligeleyi piyengki pangka kai ono
purik pi ei miza ono keya pi kazing tonugu Anoto kelik pangka yolugimekki
waligeleyiyengki ei miza ono, mabura
4 pi lewegebek mizi yagenda keya kangkabektau onobek pi ngago
songonoyengki nguk kai kang keya ngago si kela yongomo miziyengki
kelibek, logo piliktikki kandik yongkambanu piyegi kerewiyiwili nakki
watabiyeng keya nakko miziyengki yagolok mizi, keya nakko nakyegi ngalik
mei yongomo mizi, keya puwili nakko nakyegi kaile mei, keya nakko nakyegi
wilek kaile kumuli.
5 Keya nakko nakyegi ngalik mei purik puwiligi yungkerik kaile keya
puwiligu wameik waligeleyi piyeng mawinda waligeleyi ono kopong. Keya
puwiligu kumularik kazing Yisuyegi kiriweimok watabi kolokngagono
weiyagimek miza logo puwili Yisuyegi wilek kangyengko kelirikku ono,
korik yeikyengko keke kelirikku kiriwei mizi.
6 Nak Anotogi kazing pangkamekki kiriwei mizi keya watabi ngeze-
bekkiyengki ne peyeng weik pangka miza purik mabura pi watabi piyegi
sawelagiyeng kolokngagono weiyagi.
7 Teni tenigi panuwiligu wazayawekkerik teni watabi nayeng orowei
yerageya ono keya teni ibeng puwekke puriktau watabi nayeng orowei
kangki ono.
8 Keya teni ngeragiyeng keya kagorikka wakiyagiyeng pangka mabura teni
peyeng weik pangka mizagiwiligu.
9 Kapura yongkambanu watabi kolokngagono weiweki keliwili keli
puwiligi piyengki kangayeng kazing kaile miza meli piyeng, keya puwiligi
keli kaileyengko yang keleyi logo kawiye wali keya puwiligi watabi koloknn-
gagonoyengki kira orowei mizimokko puwili korowali panu keleyagi keya
piyengko puwili neneng ngelagi.
10 Kazing kingyengki ibengmok kaileyengki solorik. Yongkambanu nawili
kingyengki ibeng sa logo ngizi kumulira keremareke wiya logo ngangang
yemane wagelageya.

11 Kapura niyegirik ni yombanu Anotoyegi yawe mizibek legi ni watabi
pilik piyeng mizi nagani. Kaileyengki kezanga manimo, keya kozang

sara wizimowei kazing pangka nugu mizagiyeng mizimo, keya ni Anotogo pangka yolu pilik wizeimo, keya ni wilek nugubek Yisuyegi ngalege wiya wizeimo, keya ni yongkambanu mabuwiliyegi kelimo keya ni kuneng wagelageya wizimowei kozang wizeimo, keya ni yongkambanu mabuwiliyegi yara kuzige wizeimo.

12 Yombanu resisi narikke peraisirik weiyagirikki yawe kozang mizibok kelik nirau kazing wilekpek Yisuyegi ngalege wiyimokko yawe yemane mize logo kazing wik wizagomagimokki ni kebangkela wizei purik kazingmok Anotogo ni piyegi ngizi panu kumuliweki ngago neiya logo nanamek logo yongkambanu mamokko wirege wizimowei, Ne Yisuyegi ngizi panu kumulibek, yeiya puwekke logo pilik kaiya pura wazono kaiya wizinda.

13 Anoto watabi mabiyeng wik yolugira yanibekki wirege keya Kilisi Yisu Pontiya Pailetgi wirege solo pugurik kozak meiyabokki wirege ne Paulugu niyegi ngago nugu mizagi pera nei,

14 Yombanu nawiligu ni kaile miza kisa nelegi ngago nogo miziweki niyegi kozak neiya piyeng mabiyeng mizimo, keya ni Anotogi ngago ngizi puraga kokowa mizi nagani mabilik wiziya Yisu Kilisi tenigi Yemizi ngaibek yo lewa puwekkegine.

15 Togo Yisu yo lewagira Anoto yaniragi mangobek, pi wamenak Anoto, pi King Ngaiwiligi King Ngai Yemanebek, keya pi yemiziwiligi Yemizi Panubek ngezebokko yogi kaiya puraga yogi.

16 Keya Anoto wamenak ibengki onobek, keya pi ngaiwak yemanerikke yolubek logo nakkorau piyegi mereke kunagi langai ono, keya pi nakkorau walaka pakela onobek keya pi nakkorau pangka pakelagi langai onobek, keya kozang pugura ibengki onora, keya pugu yongkambanu ngabelakpekkewiliyegi ngaigi pura ibengki onora legi pokyegi teni mabuwiligu yeik pugura yongolok meiyageya koyiweki. Wameik panu.

17 Yongkambanu watabi ngabelakpekke langai kolokngagonoyeng kiling puwiliyegirik nugu pelik kozak yeimo, puwili lewegewili mizi nagani, yei, keya watabi piyeng talikwekke yeikkiyeng miza purik puwili lusuweigi legi puwiligu piyengki wilekpek ngalege wiyi ma ngezewiligi watabi keremungke wawiyi kai kangkirikki wilek kang tiya mani nagani, yei, kapura Anoto watabi mabiyeng teni wilik kagowing koyimibene pugu yeik yanageya legi puwiligu Anoto wik wizagomibekyegi wilekpek ngalege wiyi keya wilek kang puwiligiyeng piyegi tiya maniweki, yei.

18 Keya mawinda nararau pelik yeimo, puwili kazing wazonoyeng miziweki, keya yawe wazono kolokngagono miziweki, keya puwili nazuwagawiliyegi watabi puwiligu wara piyengka nayeng wilik kagowingmek kiling yana meliweki, yeimo.

19 Pilik mizi purago puwili kalike paka ngalege ngezewiligi watabi Anotoyaga kanga weiyagi piyengki weraga mabek yawe mizi yagenda logo purik puwili wameik panu ngizi wik yolugi puraga weiweki, mabek pelegerau keya paka ngalegerau.

20 O Timoti, yawe Anotogo niyegi nana puragi waberek panu ngai, kapura ngago kaile wazewaze Anotogo wilik mizagi ono piyeng keya ngago ngizi ono, Anotoyegi ngai mizi piyeng nawiligu iwakayeng mei piyengki ni kezanga manimo.

21 Purik yongkambanu teni iwaka kisiwili kazing Yisuyegi ngizi kumulimokka kokowawili legi piyengki kezanga manimo.

Anotogi wazono panu tonugu weiyagi langai ono pura ini mabuwili kiling wizei pani.

Wameik panu.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

2 Timoti
Paulugi Kapiya Kalike Timotiyegi Lende Mizarik

1 Ne Paulugu kapiya perik ni Timotiyegi lende mizi. Anotogi kelirago mizagewiyege ne Kilisi Yisugi ngagora orowei mizi logo ne Aposolobek meibek. Anotogo ne yongkambanuwiliyegi Anotogo pelik kai yeiweki wezanela, Tonugu Kilisi Yisuyegi sawela purikku teni ngizi wik yolu logo pura weik yolu pera keya ngoluk wizagomagi.

2 Timoti ni negi marek nogo wazaniya wezalikpek keya nogo keli panubek. Peba Anoto keya Kilisi Yisu tenigi Yemizibokko niyegi wazono piyaugira keya yalek piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang nugubekke nani pani.

3 Ne kusaga yoklongko waberek miziwekkerik ne niyegi kumulageya wizimowei Anotoyegi wazono mei. Ne Anotoyegi yawe mizi keya yawe nogoragarik watabi pangka nogo miziweki piyeng ne iwaka tegi ne piyeng keke mizi.

4 Keya nogo ni wezaniyawekke ni ingkilak miza purik ne iwaka keya ne niyegi pakelagirikki ibeng logo ne wilik kagowindago kolaweki.

5 Nugu wilek kang nugubek mabok Anotoyegi ngizi kumulirikki tiya mana purik ne ngoluk iwaka mabilik koka nigi yelibumele Lowise pilik ngizi kumula keya nigi panumele Yunisigurau miza mabilik logo nogo kumulirik nirau wameik ngizi panu kumuli.

6 Tegi ni keremareke miza nelegi ne niyegi pelik nei, Nogo mele nogozik nigi ngalege walamiya logo Anotoyegi waberek mizawekke Anotogo niyegi wazono miza logo yawe pugura miziweki kangkabek nana logo Anotogo nana piyeng yombanuwiligu yezizik yemane ngoribene kelemi pilik piyeng yemane sibene kelemiye.

7 Purik Kung Walek Anotogo teni yanibokko teni kazi mizibene keleyi ono kapura segeya Kung Walek pugubokko teni kozandago wilak keya nawiliyegi keli keya korik tonuguwekka keli piyengki pangka ngaigiweki keleyi.

8 Tegi yongkambanuwiliyegi Yemizi tonugubekyegi langai kozak yeiyagirikki kazi mizi nagani. Keya Yemizi tonugubekki ngagora ne kozak kaiyarikki wiyeke ne wigirimakka yolubekyegi kendek mizi nagani. Kapura segeya ini yawe Anotogi ngago wazono Kilisiyegi langaira kozak kisagi pura ne kiling kuneng wageli kunimowei mizi kuni keya Anotogo ini kozang sara koyimowei piyegi wiyeke kuneng wagelibene ini kozanda yanagi.

9 Anotogo teni yaliya wazaya logo kazing kaileyendau onomekke yoluweki teniyegi koli keleya logo purik tonugu watabi wazono miza nayengki wiyeke ono, a'a', kapura pugu sawiyarikku keya pigi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani purago. Tenigi Kilisi Yisu kiling sawela purikku mizagewiyege pugu wazono pilik yana pura koka panu ngoluk pi ngabelakpek keremizi onowekke pilik yana.

10 Kapura mabek perik Kilisi Yisu teni yaliya wazayibek kayima purikku Anotogo wazono pugura teniyegi kimeike waligeleya. Kilisi Yisu Sadangki kozang teni ibeng sibene keleyibok ngela melibek, keya pi ngago wazono pi yongkambanuwili kaileyeng keya kemenak ibeng koyimagi puraga yaliya wazayi logo ngizi wik koyimagira yanibek kai pura kimeike walimizabek.

Logo wilek kang tonuguyeng ibengki ono keya teni korik sok sagi onowek weiyagi.
11 Keya ngago wazono puragirik Anotogo ne pura orowei miziweki nizabek logo yongkambanuwiliyegi kozak yei keya waligeleyiweki kozak neiyabek.
12 Ne pilik miza logo piliktikki kandik ne weik kuneng keya ngangang wageli. Kapura ne kuneng keya ngangang wageli purikki ne kendek ono, purik nogo wilekpek ngalege wiyibokyegi ne iwaka logo nogo piyegi korik nogowek keya wilek kang nogobek keya kung nogobektau ulogo mana. Keya watabi nogo pi pilik mana piyeng mabiyengki pugu waberek panu ngai wizagoma wok pugu yongkambanuwiligi ngagozakyeng kerewiyagibokkogine purik nogo iwaka panu.
13 Ni ngago wameik nogo waligeleniya pura kozang kebangkela wizeimo logo ni ngizi kumulageya wizimowei ngago purago ni waligeleniyageya wizeimo keya nawiliyegi keli yaka nigi Kilisi Yisuyegi sawela purikka lewa puraga.
14 Anotogo niyegi yawe ngago pugura kozak kaiyagira nana legi ngago wameik pigi pura nalik kaibene kelemiya nelegi Anotogi Kung Walek nigi yungke yolubokko niyegi sawela wizimowei puragi waberek panu ngai wizeimo.
15 Ngizi kumuli Asiya ngabelakpekke kolokngagonowili keya yogo Pisela keya yogo Imosinirau ne keke wizei pani keleni purik ni iwaka.
16 Kapura nogo waberek mizi perik Yemizibokko Onesiporagi yongok keya mandikwiliyegi ngai waberek wizeibene purik pi kang kolokngagono kanda ne kiling mogosa logo ngago kai keya miza logo purikku mizagewiyege ya kuneng negi pura weik yeik sawiyi mizi. Keya ne i wigirimakka sengyaugu wigira yolu kele kapura pi neyegi keriyi lewagirikki kendek miza ono.
17 Segeya Epese yerengka pi Rom yerengke pelege kayima logo neyegi welageya wizagomeige ne weik yolok ngela.
18 Togo nogo waberek mizirik wok kangkali panu Yemizibek yongkambanuwiligi ngagozakta kerewiyiweki lewagibokko pugu Onesiporayegi yalek mizibene. Ne yereng Epese puraga ulogo wiziyawekke Onesiporago neyegi kang kolokngagono wazono keleniyageya wiziya piyengki ni iwaka.

2

1 Tegi Timoti negi marekpek Anotogi wazono pugu nigi Kilisi Yisuyegi sawela puraga ni nani purago ni kozambek nani pani.
2 Ngago nogo yongkambu kolokngagonogi lengke kozak kaiyagalege nugu kerewiya pura yongkambu pangka wameiktagi wilek kang tiya mani puwiliyegi kozak yeimo logo pulaga puwiligu nawiliyegirau waligeleyibene.
3 Kilisi Yisuyegi yawe mizibok ami nakki pangkabokko logo ni nugu ngizi kumuli pura kozang kebangkela yoluweki keya ni Kilisi Yisugi ami ngaimekka nak kelik miza wizimowei yelakkelek ngangangyeng keya kunengyeng wagelagirikki mizagirikki kai.
4 Nogo kai purik peliktikki, Amiragabok yombanu yeikwiligu yawe mizi piyeng mizi onobokko, a'a', pi yeik amiwiligi yawe pura mizibokko logo piyegi ngaibok wilik mizibene kelemiweki.
5 Keya periktau, yombanu resisi narikke nging keya wei mizibok tamizeige ngago resisi purikki kiriwei miziweki kaiya piyengki kiriwei mizi ono mabura pilikpok peraisirik weiyagi ono.
6 Keya periktau, yombanu ngeragi yawe puguleigi yawe yemane mizibok ngeragi yawe puleige nagi piyeng nagelikpokko.

7 Nogo kaiyageya purikki kumuli logo ini purikki langai kumu-
lageyawekkerik Yemizibokko ini piyeng mabiyengki kazing iwaka sagimek
waligeleyagi.
8 Ini Yisu Kilisiyegi pobilik purikki langai kumulageya koyagirikki kai, pi
yombanu yeik ngai Tawitigi ngaimekkabek kapura pi maboktau Anoto purik
Anotogo pi ibendaga wik yangalekta wazamiya logo wik yolu. Logo ne ngago
wazonora kozak kai puwekke nogo kozak kaira mabura.
9 Keya ne ngago wazono Kilisiyegi langaira kozak kairikki wiyeke nawiligu
neyegi ngangang keleni logo ne kuneng wagelageya. Keya yombanu ulawili
sengyengko meleyeng uluwakiyi pilik mele nogozik sendago uluwakiya
kapura puwili Anotogi ngago wazonora sengyengko uluwakiya logo wiyagi
ono.
10 Tegi ne nogo ngizi kumula yolu purage kozang kebangkela wizimowei
ne Anoto ngezebokko yongkambanu iza puwiliyegi wiyeke kuneng kolokn-
gagono wageli logo puwilirau Kilisi Yisuyegi ngizi kumulibene, logo pi kiling
sawela purikka puwili weik kaileyeng keya kemenak ibeng wizagomagi
puraga yaliya wazayi pura yereng ngaiwaktikku kolaraga wik koyimagi-
weki.
11 Ngago lang Kilisiyegi langai pobilik kai purikku ne kozang keleni.
Tamizeige teni pi kiling sawela puwili pi kiling sawela puwekke wilek kang
tenigi were piyeng pi kiling ibeng sa purik wameik mabura teni pi
kiling wik koyimagi puriktau wameik.
12 Tamizeige teni nawiligu kuneng yanageya keya teni tonugu Yisuyegi
ngizi kumuliragi kozang kebangkela yolu mabura tenirau pi kiling
ngaiwili mizara koyagi.
Kapura tamizeige teni kiyebuk sende miza logo piyegi kezanga mani
mabura pugu teniyegi kezanga yanagi.
13 Keya tonugu teni piyegi kiriweigi kisa logo pulaga ngereke ngago
tonugura ngeli kele kapura pi ngago pugura ngeli ono, purik ngezebek
wameik logo pi ngezebekyegi kezanga managi langai ono.

14 Ni ngago lang yaka pobiyeng yongkambanuwiliyegi mak kozak yei
kozak yei mizagirikki kai. Keya Anotogi wirege puwiliyegi ngago yeik
ulakyeng kela yongomo mizi nagani yei. Purik puwili pilik mizi puwekkerik
watabi wazono nayendau lewagelagi ono logo kerewiyara koya puwiligi
ngizi kumuli pura kaile kaile kelemiya melagi.
15 Logo inigi yawe Anotoyegi mizi puragi yawe yemane panu mizi keya
Anotogi ngago wameik pura pangka kozak kai mizi logo Anotogo yawe
nuguragi keriyi puwekke pi niyegi pelik kaibene, Ni yombiyangai miza. Ni
yombanu yaweyeng yombiyangai mizibek mize, purik ni kendek mizagi
ono.
16 Keya ngago wazewaze Anotogo wilik mizagi ono pilik piyengka ni kazi
wizeimo, purik pilik kisi puwili mak mawiyarekka kaile mizi nangai logo
nawili Anotogi kazing wameik puluwengka kokowa iza orowei kunagi.
17 Keya kizi lewa meli mizi mabilik ngago puwiligu kisi piyendau
orowei mizi logo nawili kaile kaile mizibene keleyi mabilik kizimokko
yombanuwiligi korikyeng ngeli keya ni pilik. Logo Aimeniya keya Pailita
yombanu pilik miziyau.
18 Piyau Anotogi kazing wameiktagimek weik wiya logo ikuyogoriktaga
ibendaga ngereke wik yangalekta pura ulogo lewagela logo teni mawinda
korik wikyeng kalike weiyagi ono kisi. Logo purikku mizagewiyege nawili
Kilisiyegi ngizi kumuli pura wezamela.

19 Kapura ngago piyaugirago ni kuneng nanibene keleniya nagani, purik
watabi nayengkorau Anotogi yongkambanu ngizi kumulira kiling puwili
kawiye walibene keleyagi ono purik puwili king ngai kozang kawiye walagi
langai ono Anotogo wiya logo ngago lang peliktik miza wazamiyara kelik-
wili,
Yemizibek pigi pilik puwiliyegi iwakabek. *Namba 16:5*
Keya lang periktau pelik kaibok,
Ne Yemizibekkibek kaibok kazing korowali piyengki kezanga managirikki
kai.
20 Mena yombanu yeikta kiling nakki i yemane panumakki kumuli. Imakki
yungkerik peleng nalangai nalangai piyeng yolu logo nayeng silibayengka
keremiza keya nayeng koliyengka keremiza wizigeya piyeng wok nalaga
nawili kandabokko weiyeng keya mabilik nayeng yengeleiyengka keremiza
keya nayeng ngabelakpekka keremiza logo piyeng wok mabiyeng weiya
logo watabi ngola ni miziyeng keya nayeng ngeragi orowale keya piyeng
wakiyiyeng.
21 Tamizeige nak korowaliyengki kezanga mani logo waligeleyi Anotogi
ngago wameiktagi waligeleyi onowili keya puwiligu waligeleyi piyengka
koweige yolu mabura pi kak silibayengka keremiza wizigeya wok nalagawili
kiling ngeragi nagi piyengki weibok kelikpokko. Purik pilikpok kaile narik-
tau ono logo Anotogi yawe wazonora miziweki ngago meirik kele kangkere
miza yolubokko.
22 Logo kazing kaile yombu nawekkewiligu miziweki kira orowei mizi
piyengka koweige wizei keya pangka pilik piyengki kiriwei kune keya kazing
wilekpek Yisugi ngalege wiyi keya nawiliyegi keli keya ya ngezege sarag-
imekki kiriweiweki yawe kozang mize. Ni kazing pilikmekki kiriwei mabura
ni yombanu wilek kang pangkayeng kiling Yemizibekyegi keli puwili kiling
wazono yolugi.
23 Ni yombanu Anotogi ngago ngiziragi waligeleyi ono puwiligu waligeleyi
piyengka koweige wizeimo, purik ngago pilik piyeng wazewazeyeng keya
yeik ulakyeng keya pilik piyengko ngalik kela yongomo miziweki keleyi
purik ni iwaka.
24 Yombanu Yemizibekki yawera mizibok ngalik kela yongomo mizi na-
gani, segeya pi nawiliyegi wazono mizagibokko keya nawili kazing pangka
lewengke waligeleyi keya pugu kairagi ngoluk lusuwei mizi pilik puwiliyegi
yelakkelek keleyibokko.
25 Keya piyegi ngai mizi puwiliyegirik pi wazonora kiling wizimowei
puwiliyegi puwili kokowa miza kani yeiyagibokko. Pilik pumokko Anotogo
puwili kaile puwiligiyeng wiya logo panga wameiktagi iwakaweki keleyi
penangai makne miza.
26 Keya pulaga purik puwili kangkayengka kaile puwiligu mizi piyengki
kumuli nangai logo Sadang puwili wakula pugulekko kebangkela logo keli
puguragi kiriweiweki keleyageyabokyaga kazi kunibene.

3

1 Ni pobilik puragi keremareke mizi nagani, wangki wok kalik panuyengke
Kilisi lewagine were yombanu korowaliwiligu yongkambanu mabuwiliyegi
ngangang yemane keleyi keya kuneng yemane waribene keleyagi.
2 Purik teng puraga yongkambanu pobilik mizi puwili koyagi, ngezewil-
iyegi keli puwili, keya kingyengki ibeng puwili, keya ngezewiligu mizayeng
keya warayengki lewege kisi puwili, keya ngezewili lewegewili mizi puwili,
keya Anotoyegi songomeiya mani puwili, keya panu keya mangongangki

ngagoyengki nagerewiyi mizi puwili, keya nawiligu wazono keleyiyengki
wazono kisi ono puwili, keya Anotoyegirau nangezi kumuli nangai panuwili,
3 keya nawiliyegirau keli onowili, keya nawili kiling ngalik kela pura kozak
kelagirikki kiyebuk mizi puwili, keya nawiliyegi langai yang keli puwili,
nawiliyegi kaile panu keleyi puwili, keya korik puwiligiyengka keli piyengki
talik ngai koyagi mizi puwili, keya pangkaraga yoluweki mizi puwiliyegi
songomeiya yani puwili,
4 keya nawiligu yelibene yombanu iza yani puwili, keya watabiyeng waze-
waze mizi puwili, keya ngezewili yeikta kilingwili mizi puwili, keya watabi
korikwek wilik kagowing kelemiyagiyengki keli keya Anotoyegi kiyebuk
puwili,
5 keya puwili sonda mizi kang mizirikki wiyeke nawiligu puwili An-
otogi yango keya mareknganwili mizagi kapura yenge yayengki yungkerik
ngago wazonora kozandarau ono purik purago puwiligu mizi piyeng kowiti-
weki kelemi ono puwili koyagi legi pilik puwiliyaga koweige wizeimo.
6 Purik puwili kolu wezawili iyengki kiliya kambeli logo yongok ngizi
kumulira kozang ono pilik puwili kokowa lewengke iza orowei kang. Yon-
gok pilik puwili kaile ngezewiligiyengko kuneng yaniwili keya kaile korik
ngezewiligiyengko keliyeng kolokngagono wizigeya pilik piyengko ngaiwili.
Logo yongok pilik puwili yaka wameikta waligeleyi ono puwiligu kelegele
keleyagi langaiwili logo yombanu puwiliyegi kiriwei miziwili.
7 Puwili yongok kazing wikyengki welagirikki wiyeke ngago nalangai
nalangai kisi piyeng mabiyengki kerewiyiwili kapura taragi kiriweigi miza-
wili logo wire puwiligiyeng Anotogi ngago wameiktagi kusawili purik puwili
were kaile puwiligiyengki kuneng miza logo kowitagirikki keli onowili
kopong.
8 Yombanu wameikta waligeleyi ono puwili wameiktagi ngai miziwili
logo puwili yogo Yani keya yogo Yambiri koka Moseyegi ngai miza piyau
kelikwili. Puwiligi yenge yungkeyeng korowali logo kazing ngizi Yisuyegi
ngizi kumulagimekka puwili kokowa kuna.
9 Puwiligu pilik mizi piyengki ngizirik lewagelagi ono. Purik Yani keya
Yambiriyegi miza mabilik yongkambanuwili kazing yombanu puwiligu
mizageya piyengki keriya logo yeik ulakyeng mamizi nangai.

10 Kapura ne yombanu pilikpek ono purik inugu keriya logo ini iwaka. Ini
ngago nogo waligeleyi puragi iwaka, keya nogo miziyengki iwaka, keya nogo
sawiya piyengki iwaka, keya wilek kang nogobek mabok Kilisigi ngalege
wiya purik ini iwaka, keya ne yongkambanuwiliyegi yelakkelekta kiling
wizimowei keleyibek purik ini iwaka, keya ne mabuwiliyegi kelibek purik
ini iwaka, keya nawiligu ne ngangang keleni keya kunengyeng nana kapura
ne Anotogi ngagoragi wok nak ngagoluk yolu ono purik ini iwaka.
11 Keya yereng Antiyok keya Aikoniyam keya Lisita piyengke nogo ngago
wazono Yisu kaileyengka yongkambanuwili yaliya wazayibek kai pura
kozak yeiyarikki wiyeke ne ngangang yemane wagela. Keya nogo kuneng
yemane wagela piyengki ini iwaka kapura ngoluk piyeng mabiyengka Yem-
izibokko ne yaliya wazani.
12 Ei pobilik kai purik wameik, yongkambanu Kilisi Yisu kiling sawe-
larikka Anotogi kazing pangka lewengke yoluweki mizi puwili mabuwili
yombanu korowaliwiligu kuneng yanagi keya ngangang keleyagi purik
puwili Yisuyegi kumbak kopong.
13 Keya puwili pilik mizageyarik yombanu korowaliwili keya ngizira
waligeleyi ono waligeleyiwili mizi puwili kailerikka panga korowali pa-

nurikke kunagi logo nawili ikuyogorik keleyi keya ngezewilirau Sadangko
ikuyogorik keleyi penangai.
14 Kapura Timoti, niyegirik ni Anotogi wameik ni waligeleniya logo nugu
ngizi kumulirik ngiziyeng mizi piyengki mabilik kiriwei kaiyageya wiziya-
girikki kai purik ni waligeleniya puwili ni makngezego iwaka.
15 Keya ni mandik songonowekka Anotogi Kapiya Walektik waligeleniya
logo Kapiya Walektik kangka Kilisi Yisugu ni kozang kaileyengkira keya ke-
menak ibeng wizagomagiraga yaliya wazaniragi ngizi kumulagibok nanagi
langairik.
16 Keya ngago Anotogi Kapiya Walektikke miza piyeng mabiyeng Anotogo
Kung Walek pugubokko pura lende miza puwiligi kangkayengke wiyibene
kelemiya. Logo pura pobilik piyengki langai wiyekera, teni wameikta
waligeleyiweki, kaile tonuguyeng teniyegi waligeleyiweki, teni kokowaraga
mizi purik pangkaraga wazayiweki, teni Anotogi kazing pangka lewengke
waligeleyiweki.
17 Logo weik Anotogi Kapiya Walektikku mizagewiyege Anotogi pilik
puwili yawe wazono nalangai nalangai piyeng mizagi langai keya kangkere
mizaweki.

4

1 Anotogi wirege keya Kilisi Yisu ngoluk wik yolu puwili keya ulogo ibeng
puwiligi ngagozaktagi kerewiyagibekki wirege nogo ngago kiriwei miziweki
pera nei, purik pi ngaiweki yogi legi,
2 yongkambanuwiliyegi Anotogi ngagora kozak yei. Wok mabiyeng wok
kozak kaiyagibek ma kozak kaiyagi onoboktau kozak kaiweki kangkere
miza yolu. Keya yongkambanuwili kerewiyagi keli ma kerewiyagi keli ono
miza kele kapura kozang sa wizimowei kozak yei. Keya nugu Anotogi
ngago wazonora kozak yeiwekkke yeiyagirik Anotogi kazing pangkamekke
koyagirikki kozak yei logo nak nak yenge ya puwiligiyengka kumulimokko
mizagewiyege kaile puwiligiyengki iwaka sibene keleyiweki keya peliktarau
yeiyagira, puwiligu mizi piyengka tayeng kokowayeng keleyi logo kokowa
piyeng mizi nagani yei, keya peliktarau yeiyagira, ngago kozanda yanagira
keya ngago ngizi kumuli puwiligira kozang kelemiyagirarau kozak yeimo.
Keya yelakkelekta kiling wizimowei Anotogi ngago wameikta waberek panu
kozak yei.
3 Nogo niyegi pilik miziweki nei purik wangki kang naraga purik
yongkambanuwili ngago wameiktagi kerewiyagi ono, segeya keli korowali
puwiligiyengko mizagewiyege puwili yombanu kolokngagono kerangang
puwiligiyengko kolok kerewiyagi pilikyeng kozak kisagiwili izagelega waza-
yagi.
4 Keya puwili Anotogi ngago ngiziragi kezanga mana logo ngago yelewik
yeik ulak piyengki kerewiyi nangai.
5 Keya niyegirik wok mabiyeng kangka nugubekki waberek panu ngai
wizeimo. Keya ni Anotogi ngago wazonora kozak kairikki wiyeke kazing
kuneng nanagimek niyegi lewa mabura kuneng pilikyeng yeik si kandikka
yeik yelakkelek wagelara wizei. Keya ngago wazono Yisugu yombanu
yaliya wazayi puragi ngoluk ngizi kumuli ono pilik puwiliyegi kozak yei
kambele. Keya Anotogo yawe nalangai nalangai nugu miziweki nana piyeng
mabiyeng mize.

6 Keya neyegirik puwiligu ne nelagi purik ne weik iwaka logo neyaga
kelirik ne weik ibeng nobiyeng keli logo iwi nogobek opa wezarik Anotoyegi

managi. Keya teng ne ngabelakpekke yolu pura wiya logo paka ngalege yoluweki kangkira weik mereke.
7 Yombanu resisi narikke nging keya wei mizibokyegi kumule. Pi solo nginda kandikka kozang panu nginda kanda paka wila wiyilege wila wiyi. Logo kazing mabilikmekke nerau Yemizi nogobekki yawe kozang miza keya pangka miza. Keya piyeng mabiyeng mizi kunimoweirik ne ngizi kumuliragi kozang kebangkela keya Yisuyegi ngizi wiziya weik yokopekke logo ne weik paka ngalege kangkira weik pera.
8 Logo paka ngalege negi pangka lewengke yolu puragi kangarik wizinda logo pura Yemizibek ngagozakyengki pangka kerewiyibokko wok pugu ngagozakyeng kerewiyagibokko ne nanagi. Kapura ne makngeze wamenakpek pura weiyagibek ono, pugu pigi yogiragi tarikke keya mizageya koyimowei ngai yelili mizara yolu pilik puwili mabuwilirau yanagi.

9 Ni neyegi ngezangai pakeli lewaweki yawe kozang mizagirikki kai,
10 purik yogo Timasi meibok watabi ngabelakpekkiyengki keli kopong pi ne wezaniya logo yereng Tesalonika mei puraga kambela. Keya yogo Keresen meibek ngabelak Kalesiya meibokko kambela, keya yogo Taitus meibok ngabelak Talamesiya meibokko kambela.
11 Logo neyegi saweli puwiliyaga yogo Luka wamenak ne kiling pelege yolu. Keya ni lewa puwekke yogo Mak miza orowei kayimimo, purik pi yawe negi pelege ngago wazonora kozak kai puragi sawelagibek legi.
12 Nogo yogo Tikika yereng Epeseraga wezamela.
13 Keya ni lewa puwekke mabura negi melewangka yemane yeke ngalege wakiyi, Torowa yerengke yogo Kapagi imakka keremareke wiya purik orowei keya kapiya nogoyendau kapura kapiya wata korikyengka keremiza piyeng kele keremareke nagani.
14 Keya yogo Alesenda yombanu ngayengyengka watabi keremizibokko neyegi korowali keleniya. Kapura Yemizibokko pugu miza piyengki pangka pangka kanga managi.
15 Keya inirau piyegi kani waberek panu, purik pi ngago tonuwago Kilisiyegi langai kozak kai puragi ngai mizibek kani.
16 Keya puwiligu ne solo ngagozak keleniyawekkerik nakkorau neyegi sawela ono, ne makngezegi wiyeke ngago kaiya, purik mamokko ne wezaniya. Logo nogo kelirik Anotogo puwiligu miza pura keremareke wezameliweki.
17 Kapura mabilik, purik Yemizibek ngezebokko ne kiling wizimowei neyegi saweli keya ne kozang nani keleniya wizigeya ne ngago Kilisiyegi langai pura mabura kozak kaiyagirik pangka logo Yuda ono puwili weik pangka kerewiya.

Togo teng puraga Yemizibokko ne ibengkiraga yaliya wazaniya.
18 Keya Yemizibokko ne yombanuwiligu korowali keleni piyeng mabiyengka yaliya wazani kunagi. Keya pugu paka ngalege pugu ngai yolulege waberek niza orowei kangki. Tegi teni wok wizagomagi piyeng mabiyengke yeik pugura yongolok meiyageya koyimiweki. Wameik panu.
19 Keya ik Pirisila yali kerekpu yogo Akuwila kiling i Onesiporagimakka yolu puwiliyegi wangane nogora yane.
20 Keya yogo Erasata kairik nogo yereng Korintiraga wezamiya keya yogo Topima kemegeme legi nogo yereng Mailitaraga wezamiya.
21 Ni teng kebarekpek uli keya kilili mizira lewarik kele ni pelege neyegi ngezangai pakeli lewagirikki kai.

Keya yogo Yubulu kiling yogo Pureni keya yogo Laina keya yogo Kiloriya keya ngizi kumuli nawilirau neyegi iniyegi wangane puwiligira naniweki kisi.
22 Keya Yemizibek wilek kang nugubekke yungke wizeibene ne waberek mizi.
Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani pura ini mabuwili kiling wizei pani.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Taitus
Kapiya Paulugu Taitusyegi Lende Mizarik

1 Ne Paulugu kapiya perik ni Taitusyegi lende mizi. Ne Anotoyegi yawe
mizibek keya ne Yisu Kilisigi ngagora orowei mizi logo ne Aposolobek
meibek. Anotogo ne niza logo yawe yongkambanu pugu iza puwili
Yisuyegi ngizi panu kumulira yemane sibene keleyageya wizimowei Anotogi
wameikta iwakaweki waligeleyi pura nana. Logo puwili Anotogi wameikta
pangka iwaka logo purik, puwili Anoto kelik pangka yoluweki mizi mizagi.
2 Wameiktagi solorik tonugu kalike paka ngalege Yisu kiling wik koyimagi
puragi wilekpek keya ngai yuke puraga wizinda. Anoto ngaigu kai onobokko
ngabelakpek keremizagine pi kiling kalike wik koyimagi puragi kozak yeiya.
3 Keya yongkambanuwiligu kozak kisayengke Anotogo teng pugu keliraga
kalike wik koyimagi pura walimiza. Pugu ne ngago pura kozak kaiyagibek
miza legi neyegi pura nana logo Anoto teni yaliya wazayibokko neyegi kozak
kaiweki kai legi ne mabuwiliyegi kozak yei.

4 Taitus, ni negi marek ne makngezego wazaniya wezalikpokko logo purik
nogo niyegi Yisuyegi langai kozak neiyawekke nogo ngizi kumuli pilik nirau
ngizi kumula legi. Peba Anoto keya Kilisi Yisu teni yaliya wazayibokko niyegi
wazono piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang nugubekke nani
pani.

5 Nogo ni ilibu Kiriti meileige wezaniya purik yawe nogo mizi keya wiya
piyeng nugu kemenak miziweki keya ni yereng Yisuyegi ngizi kumuli-
wili wawere uli miziyeng mabiyengke kambek logo yereng naraga narage
Yisuyegi ngizi kumuli pulogo yoluwiliyaga ngai ngizi kumuliwiliyegi ngaigi
nawili iziweki. Nogo puragi kozak neiya piyengki keremareke mizi nagani.
6 Yombanu yongkambanuwiligi wirege kaile nariktau onobok keya yon-
gok wamenamele weiyara wiziyagibek keya pigi yango keya marekgnang-
wili Yisuyegi ngizi kumuliwili keya nawiligu kisi piyengki kerewiyiwili keya
wazewaze miza meli onowili kisi puwiliyaga izimo.
7 Keya ni iwaka, Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi
ngaibok Anotogi yawerage ngaibek legi pilikpokyegi yongkambanuwiligu
kaile nangezi pakela nelegi kazing pangkamekke wizeiweki. Pi kelegele keya
mizagi onobek, pi nguk namizi sisik mizagi onobek, pi kai nameli kang keya
mizagi onobek ma ngai miza melagi onobek ma king keya watabiyengki
kerezi mizagi onobek.
8 Pilik segeya pi yombanu nalaga lewa puwiliyegi i pugumakki koli ke-
leyagibekweki keya kazing pangkayengki wilibek kelibekweki, purik pelik,
pi ngezebokko pangka mizagi piyeng iwakabekweki, keya pugu mizi piyeng
mabiyeng pangkara kiling mizibekweki keya pi wok mabiyeng kazing Anoto
wilik kagowing kelemiyagimokko kumulibekweki keya pi kangka pugubek
keya korik puguwekko keli piyengki ngai waberek panubekweki.
9 Pi Anotogi ngago ngizi kumulagi langai tonugu waligeleyi pura kozang
kebangkelabekweki logo kazing pangkamekke yongkambanuwili ngago
wameikta waligeleyiweki keya ngago wameiktagi ngizi kumuliwiliyegi
kozang yaniweki keya ngago wameiktagi wageliwei mizi puwiliyegi kaile
kumula puwiligi piyeng kimeike waligeleyiweki.

10 Nogo nei, yongkambanu kolokngagono ngago wameiktagi ngai mizi
keya ngago Anotogi wameikta ono, puwiligiyengko nawili ikuyogorik keleyi.
Pilik puwili Yudawili logo puwili weik mabek Yisuyegi ngizi kumuli kapura
ngoluk pelik kisiwili, Anotogo nak yaliya wazamiyagi purik were yombu
korikwekki korik yeke ngalege puwek ngela logo, kisiwili.
11 Nogo kelirik nawiligu kiligang puwiligiyeng waliya wazayiweki. Purik
puwiligu kingyengki wiyeke ngago puwiligu yongkambanu waligeleyagi
langai onoyeng waligeleyi logo purikku nak ibuwili mabuwiligi Yisuyegi
ngizi kumuli pura korowali kelemi kai kang mizi.
12 Yombanu Kiriti pulaga kalike lewagelagiyeng kozak kai nakko pelik
kai, Kiriti pulagawili ikuyogorik kisi miziwiligu keya nawiliyegi kaile kaile
keleyiwili keya yawe namiziwili keya ngeragi yemane niwili.
13 Togo pugu kaiya pura ngizirago. Logo pilik puragi wiyeke puwili
pangkamekke Kilisiyegi ngizi kumuliweki kozang sara koyimowei yei,
14 mawinda Yudawiligi ngago yelewik yeik ulak piyengki kebangkelara
koya nelegi keya ngago wameikta kik ula mela logo kazing yombanu yeik-
wiligu keremiza piyengki kiriwei miza nelegi.
15 Yombanu yeikwiligu kazing keremizayengki kiriwei mizi piyeng watabi
yemane onoyeng purik pilik mizi purik yeik yeke ngalege Anotoyegi kiriwei
mizi yagenda. Pilik segeya Anoto wilik kagowing kelemiyagirik wilek kang
pangkabek kiling purikku. Pilik mabura nakko kumuli keya mizi piyeng
pangkagi. Kapura yombanu Yisuyegi ngizi kumuli ono keya wilek kang
pugubek korowalibokko kumuli keya mizi piyeng pangka onogi, purik ya
pugura keya kangka pugubek pangka ono legi.
16 Puwiligu kisirik pelik, Teni Anotoyegi iwaka, kapura watabi puwiligu
mizi piyengko puwili Anotoyegi lusuweiwili mizi. Puwili kungizagi lan-
gaiyeng mizi keya puwili wok mabiyeng nagerewiyi mizi keya puwiligurau
watabi wazono nayeng mizagi langai ono.

2

1 Keya ni watabi Anotogi Kapiya Walektikke miza piyengki pangka pangka
kiriwei waligeleyimo.
2 Keya ni yombu kerekwiliyegi kai nameli keya mizi nagani keleye, segeya
ngizi piyengki wilek kang tiya mani keya kangka keya korik puwiligi piyeng
pangkayeng miziweki yei. Puwiligi Kilisiyegi ngizi kumuli pura kozang ke-
bangkelaweki keya nazuwagawiliyegi keli pura pangkaraweki keya kozang
sara koyimowei nawiligu ngangang yani piyeng wageliweki yei.

3 Keya mabilikmekke yongok kerekwilirau kazing Anotoyegi kazi mizara
koyagi pumokko koyiweki yei keya puwili nawiliyegi langai nawili kiling
yang keli nagani yei keya puwiliyegi kai walekyengko puwiliyegi ngai koy-
ibene keleya nagani yei keya puwili watabi wazono piyengka kele walige-
leyiweki yei logo
4 puwiligu yongok nawekke yombu weiya pilikwiliyegi kazing yombu keya
mandik puwiligiwiliyegi kelagi pumokko waligeleyiweki.
5 Keya puwiliyegi korik keya kangka puwiligiyengko keli piyengki ngai
waberek panuweki yei, keya mandik nak ma yombu kerek nakyegi kaile
kumuli ma kaile kai ma kaile kelemi nagani yei, keya i puwiligiyengki
waberek ngaiweki yei, nawiliyegi wazono keleyiweki yei, keya puwiligi
kerekpungangwiligu kisi piyengki kerewiyiweki purik yongkambanuwiligu
Anotogi ngagoragi kaile kerewiya nelegi, yei.

6 Keya mabilik yombu nawekkewiliyegi korik keya kangka puwiligiyeng
watabi mabiyengki pangkaraga miziweki waligeleyiweki yei.
7 Nugu watabi wazono mizi piyeng mabiyengki puwili kiriwei miziweki
kung wazono wezarik wiziyagirikki kai. Nugu nawili waligeleyi piyeng ni
makngezegorau ngizi panu miziweki.
8 Yombanu niyegi kumbak miziwiligu kaile nayeng niyaga kerewiya nelegi
ngago pangka Anotogo keli piyeng kozak kai logo puwili teni Kilisigiwiliyegi
talik kisagi miza logo teniyegi kaile nayendau onorikki wiyeke puwili
kendek mizagi.

9 Yombanu ngai nawiligu weiya logo yeik ulak yawe mizi pilik puwiliyegi
ngago ngai puwiligiwiligu kisi piyeng mabiyengki kerewiya panuweki
yei keya watabi puwiligu mizi piyeng mabiyengki ngai puwiligiwili wilik
kagowing keleyiweki yei keya puwiligi ngai puwiliyegi ngago wageliwei kisi
nagani yei.
10 Puwili ngaiwiligi i keya yawe keya piyengka ngowei nagani yei keya i
keya piyengki pangka ngaigibek miziweki yei. Anotogi ngagorago waligeleyi
piyeng kimeike yemane wiriyibene pilik miziweki yei.

11 Ne pelik kai, Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono kapura
pugu yeik yani pura weik walimiza. Anotogi wazono pura yongkambanu
mabuwili yaliya wazayagi pura.
12 Keya Anotogi wazono purago teniyegi kairik teni kaile yolu puragi
kezanga maniweki kai keya keli kaile ngabelakpekke teni ulumowei mizi
piyengkirau kai keya tenigi kangka keya ya piyeng pangkaraga kumula
koyimowei miziweki kai keya teni pilik Anotogo kelimekke ngabelakpekke
yoluweki kai.
13 Teni pilik mizageya koyimowei wok wilik kagowing tonugu yuke
yolubokki wilekpek keya ngai yukeweki kai. Wokpok Anoto tenigi ye-
manebekki ngaiwak yemanerik keya Yisu Kilisi teni yaliya wazayibek lewag-
ibek.
14 Pi ngezebek tenigi wiyeke uliweki yana logo pigi ibendago kaile teniyegi
ngai piyengka teni wila wazayiweki logo yongkambanu kaile nayendau
ono ngezebekki kekewili miziweki keya pangkaragi piyeng keke miziweki
tarikke keya miziweki keleya.
15 Ni peyeng mabiyeng kozak yeimo keya Anotogi kozanglei kiling wiz-
imowei kozang yane, keya puwiligu mizi piyengka tayeng kokowayeng miza
logo kokowa piyeng mizi nagani yei, keya nakko ni yombanu yeik ngizi miza
nagani.

3

1 Yongkambanu nigi puwiliyegi ngai puwiligi puwili keya yombanu ye-
manewiliyegi panga yungke kiliyaweki yei. Puwiligu kisi piyengki kerewiyi-
weki yei keya puwili watabi wazono piyengka miziweki wok mabiyeng
kangkere mizaweki yei.
2 Puwili yongkambanuwiliyegi kaile kisi nagani yei ma ngalik keli yon-
gomo mizi nagani yei kapura pilik segeya yongkambanu mabuwiliyegi ya
kuzige keleyi keya yombanu mamokyegi ya puwiligiyeng yalektago ko-
laweki yei.
3 Nogo pelik kai, teni were kaile kaile koya keya Anotogi ngagoragi
nagerewiyi miza keya yombanuwiligu teni ngago yogorikyengko teni ikuyo-
gorik keleya. Teni makngezego keli tonuguyengko kira orowei mizi piyengki

teni kiriwei miza keya watabi korikwekkiyengki teni wilek kang tiya mana koya logo teni makngezeyegi wilik kagowing keleyiweki. Teni nazuwagawiliyegi kaile kaile keleyageya koya keya watabi nazuwagawiligiyengki ma puwiligu miziyengki yagolok miza. Yombanuwili teniyegi kumbak miza keya teni puwiliyegi kumbak miza.
4 Kapura Anoto teni yaliya wazayibekki wazonora keya kelira tabundawekke
5 pugu teni yaliya wazaya. Teni makngezego pangka mizayengki wiyeke pugu teni yaliya wazaya ono, a'a', yalek pigi teniyegirago teni yaliya wazaya. Anotogo tenigi yungkeyeng kaigesa logo wik keremiziweki keya pigi Kung Walekpokko tenigi kazing kumbekki Anotoyegi leweng wik yoluweki keleyageya wizimowei teni kemenak yaliya wazaya.
6 Tenigi wiyeke Yisu Kilisi teni yaliya wazayabokko mizagewiyege Anotogo Kung Walek pugubek teniyegi keremungke panu yana
7 logo pigi wazono tonugu weiyagi langai ono kapura pugu yeik yani purago teni pi kiling pangka wazayi keya teni pigi kalogolibek mizawili legi tonugu wilekpek keya yuke yolu pura weiweki logo purik pelik, teni pi kiling paka ngalege wik koyimiweki.
8 Ngago mabek nogo kozak kai piyeng wameikyengko. Ni ngago nogo mabek kozak kai piyeng yongkambanuwiliyegi kozak yeimo, purik piyeng wazonoyengko keya piyeng mizi puwiliyegi saweliyeng. Piyeng mawiyengka kozak yeiyageya purik Anotoyegi ngizi kumuli puwili wazono mizagi piyengki wilibek wilek kang tiya maniweki.
9 Kapura yombanu Anotogi ngago piyengki wiyeke ngalik kela yongomo mizi puwiliyaga koweige koyizo ma walakawiligi yeikyengki kozak keli puwili ma sisik kameneng mizi puwili ma Mosegi loyengki wiyeke ngalik kela yongomo mizi puwili, purik piyeng yeik ulakyeng kani.
10 Yombanu ngizi kumuliwili sanga miziweki keleyibokyegi kang nara ma neyau ngalik meimo keya tamizeige pi ngoluk mabilik mizi mabura piyegi kezanga manimo.
11 Nogo kumularik yombanu pilikpok kailebek purik ini iwaka wizinda keya kaile pugu miziyengko pi kailebek mizi.

12 Ne yereng Nikopoli meiraga yolu purik mabura neyegi keriyi lewaweki kozang mizimo logo purik ne yogo Atema keya yogo Tikika niyegi wezayeli puwekke. Ne ngong kabenengmek lewagelagiyeng yereng puraga mizagi sawiya mena.
13 Keya yogo Sinasi ngagozak mizi puwiliyegi sawelibokyegi saweliweki yawe kozang mizimo keya yogo Apolorau logo piyau kangkere keleyimo keya piyau watabi orowei kangkiyeng pangka pangka miza makne keriyimo.
14 Keya yongkambanu Yisuyegi ngizi kumuli tenigi puwiliyegi yei mabura puwili watabi wazonoyeng wilibek mizageyaweki yei keya yongkambanu watabi puwiliyegi sawelagi nayendau ono pilik puwiliyegi saweliweki. Puwiligi yolu pura ngizi panuweki pilik mizizo yei.
15 Ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli pelege yolu puwili wangane puwiligiyeng iniyegi wezameli puloge. Anotoyegi ngizi kumuli logo teniyegi keli puwiliyegi wangane tonuwagira wezameli puloge.
Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani pura ini mabuwili kiling wizei pani.
Mabura.
Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Pilimo
Kapiya Paulugu Pilimoyegi Lende Mizarik

1 Ne Paulu puwiligu ngago wazono Kilisi Yisuyegi langaira kozak kairikki
wiyeke wigira wazaniyabokko kapiya perik lende mizi, keya Timoti ne
kiling Yisuyegi ngizi kumulibok te mabiyau wangane togora ni Pilimoyegi
wezameli puloge. Togo niyegi kumulirik, ni tegi kewengkebek mizi, keya
mabilik Kilisiyegi yawe mizibek mizi.
2 Togo niyegi kapiya perik lende mizi keya Apiya nigi yongokpu teni
kiling Yisuyegi ngizi kumuli pumoloyegirau, keya mabilik Akipa nigi marek
wagelawiligu ngai mizi pilik te kiling Kilisigi ngai kaileyeng kiling pura
kelibokyegirau, keya kongkirigesen Yisuyegi ngizi kumuli i nugumakke
Anotoyegi ya kumuli miziweki wawere uli mizi puwiliyegirau lende miza
yani.
3 Peba Anoto keya Yemizi Yisu Kilisigu iniyegi wazono piyaugira keya
ngezege sa piyaugira wilek kang inuguyengke yani pani.

4 Ne wok mabiyeng Anotoyegi waberek nogomekke yungke yeik nugura
ngeriyi keya Anotoyegi wazono mei.
5 Purik yongkambanuwiligu ni Yemizi Yisuyegi ngizi panu kumuli keya
keli mizibek keya Yisugi puwiliyegi kelibek, kisirikki ne kerewiyarikki
wiyeke ne Anotoyegi wazono mei mizi.
6 Ne waberek mizageya perik, nugu Kilisiyegi ngizi kumuli purage
nazuwagawiliyegi kozak yei purikka, puwili ni Kilisi kiling sawela purikka
Anotogo niyegi wazono keleniya piyengki puwili keriyiweki, keya piliktikki
kandik watabi wazono pilik piyeng Yisuyegi ngizi kumuli puwiligiyeng
purikki, puwili iwakagi.
7 Nugu nazuwagawiliyegi keli keya nugu mizagewiyege Yisugi puwiligi
yayeng wilik kagowindago kola legi ne wilik kagowingmokko kola keya ne
weik kozang sa.

8 Kilisigu pangkara nana legi nogo pangkayeng miziweki ngago
kozangkayeng nei purik pangka,
9 kapura pilik purik segeya ne niyegi ngago ngezege nguk nei purik towa
nakko nakyegi keliyau legi. Ne yombusibokko keya ne Kilisi Yisuyegi yawe
mizirikki wiyeke weik ne sengyengko wigira wazaniya,
10 legi ne ngago ngezege niyegi nguk nei, ni Onesima nugu kingyengki
ngane weiya logo niyegi yeik ulak yawe mizi niyaga kazi kambelabekki
watabi nayeng miziweki. Ne pelege i wigirimakka yungke wizimowei nogo
piyegi sawela logo Kilisi Yisuyegi ngizi kumulibene kelemiya logo pi ne
makngezego wezamiya wezalikpokko.
11 Yeik Onesima mei puragi solorik, Saweli, mei logo Onesima
kokawekkerik niyegi sawela onobek, kapura mabek pewekkerik neyegi
sawela panu keya niyegirau sawelagi.
12 Tegi nogo pi niyegi wezaromeli puloge. Pi neyegi mereke panu sawe-
labek, logo pi kang purikku neyegi yenge wilekpekka ngangang.
13 Ne ngago wazono Yisuyegi langaira kozak kaiyarikki wiyeke sen-
gyengko wigira wazaniya logo yolu pewekke pi ne kiling mabelege miza
wara yolugi keli logo tamizeige ne pilik miza kesak pi tung nugurik weiya
logo neyegi saweli.

14 Kapura nugu ei ma a'a' kai nangai wizigeya nogo pilik miza warara
yolugirikki kiyebuk. Nugu mizagirikki ne niyegi ngaungaugu nguk neiyagi
ono, segeya keli ni makngezegerago mize.
15 Nogo kumularik Onesima niyaga kazi kayima purik kalike nugu pi
kemenak miza wara yolugiweki.
16 Kapura pi yeik ulak yawe mizi pura keke mizagibek ono segeya pi
puraga ngoluk ngalege, purik pi weik Kilisiyegi ngizi panu kumulibek.
Logo pi neyegi mereke panubek kapura niyegi kele mereke panu sawelagi
langaibek, kemenak ulak yawe mizi purikkirau keya nugu mizi mabilik
Yemizibekyegi ngizi kumuli purikkirau.
17 Tegi nugu kumularik towa kewengkeyau mabura nugu neyegi mizagi
mabilik pi i nugumakka miza orowei kunimo.
18 Tamizeige pugu koka niyegi kaile nayeng miza ma niyaga watabi nayeng
ngoweiya purik mabura nogo kangayeng nanagine.
19 Pakele, ne mele ne makngezegezikku ngago lang peyeng lende mizi
perik inugu nogo ngago lang perikke miza peyeng ngizi mizagi purikki
iwakaweki. Pugu ni kanga nanagi piyeng nogo pigi mela nowiyagi. Kapura
nogo ni Kilisiyegi kazing wik lewengke niza orowei wiriya purikki kanga
keleniyagiragi kozak neiyagi ono.
20 Tegi ni ne kiling Yisuyegi kumulibek, Onesimago niyegi sawelagi legi
neyegi saweliweki watabi nayeng mize keya Yemizibekyegi kelemi nobiyeng
mize. Ni Kilisiyegi ngizi kumulibek mena ya nogora wilik kagowing kelemi-
weki Onesima i nugumakka koli kelemiye.
21 Ne perik lende mizageya wizimowei nogo iwakarik nogo niyegi nguk nei
peyeng nugu mizagi. Ei, nogo nguk nei peyengka mawinda nayendau mizagi
purik nogo iwaka.
22 Ni Onesimago iwek kolagi namak ngaiyek mizi mabura kemenak negi
namektau ngaiyek mize. Purik nogo kelirik waberek nuguyengki Anotogo
kangayeng naniweki keya ne niyegi pakeli yogiweki kelenibene.

23 Yogo Epaparasa Kilisi Yisugi wiyeke wigira wizigeya ne kiling wigiri-
makke wizimoweibekko niyegi wangane pugura wezameli.
24 Keya yogo Mak keya yogo Arisaka keya yogo Timasi keya Luka yombu
ne kiling kewengke yawe mizi puwiligurau mabilik wangane puwiligira
wezameli.
25 Yemizi Yisu Kilisigi wazono pura ini mabuwiligi wilek kangyengke wizei
pani.
Mabura,
Ne Paulu kapiya perik iniyegi lende mizabek.

Iburu
Kapiya Iburu Perik Yuda Yongkambanu Kilisi Yisuyegi Ngizi Kumuliwiliyegirik

1 Koka walaka panuwekkerik kang kolokngagonoge keya kazing kolokngagonoge Anotogo tenigi yelibungang kokawiliyegi ngago yeiya. Pugu yombanu ngago pugu yanayeng kozak kisawiligi yungka wizimowei watabi Anoto ngezebokko yongkambanu puguwili iwakaweki keli piyengki langai kozak kisibene keleya.
2 Kapura wok kangkali peyengki yungke Anotogo pigi Marekpekki kiliragi yungka teniyegi ngago yeiya keya pigi Marekpekyegi watabi mabiyeng mana logo pi kiling wizimowei ngilumbek keya ngabelakpek kiling watabi mabiyeng keremiza.
3 Anotogi Marekpek Anotogi ngaiwaktik kiling ngela ulara yolu keya kang pugu yolu pumok keya pugu mizi piyengko walimizirik pi Anoto kelik panu mena mizi. Ngago pigi ngaira kiling purago kairikku ngilumbek keya ngabelakpektau ngoluk yolu. Pi tenigi kaile piyeng tumula meliweki ibeng sabek logo pulaga Anoto yemane paka ngilumbekke yolubek kiling tung yemane lewege panurikke mogosa.

4 Tegi Anotogi Marekpokko angelawilirau yela, mabilik Anotogo yeik piyegi mana purago puwiligiyeng yela pilik.
5 Purik pelik, Anotogorau angela puguwiliyaga nakyegi pelik meiya ono,
Ni negi Marekpek. Yokopekke ne nigi Mangobek purikki kimeike walimizi.
Ingi Sam 2:7
Ma Anotogo angela nakyegi langai peliktau kaiya ono.
Ne pigi Mangobek keya pi negi Marekpek. *2 Samuwele 7:14*
6 Anotorau angela nakyegi pilik kaiya ono kapura Anotogo Yisuyegi kele pilik kaiya keya pigi Marek kalogolibek ngabelakpekke wezamelawekkeriktau pugu kaiyarik,
Anotogi angelawili mabuwili piyegi inge laliya maniweki. *Ingi Sam 97:7*
7 Anotogo angelawiliyegi langai pelik kaiya,
Anotogo angela puguwili kebarek keremizi, keya piyegi yawe miziwili yezi wilik keremizi. *Ingi Sam 104:4*
8 Kapura pigi Marekpekyegirik pelik kai,
O Anoto, ngai nugura wok mabiyeng wizagomagi keya kazing pangka lewengke ni yongkambanu nuguwiliyegi ngai wiziyagi.
9 Ni pangkaragi keli keya kokowaragi kumbak tegi Anoto, Anoto nugubokko ni niza logo mamokyaga wilik kagowing yemane panura nana. *Ingi Sam 45:6,7*
10 Keya Anotogo pigi Marekpekyegirik peliktau kai,
O Yemizibek, koka solowekke nugu ngabelakpek keremiza keya mele ni makngezegeyaugu ngilumbek keremiza.
11 Ngabelakpek keya ngilumbek kakwelagi kapura ni kele wizagomagi. Piyeng melewangkayengko sobok si pilik mizi nangai.
12 Keya piyeng wezamela logo purik piyengki kangayeng keremizagi. Kapura ni wok mabiyeng mabilik wilibek yolu keya nirau yombusigi onobek. *Ingi Sam 102:25-27*
13 Anotogorau angela puguwili nakyegi pelik meiya ono,

Nogo niyegi kiyebuk miziwili nigi kulengke nugu ngaiweki wazayirikka negi
ngaigezuwaga pelaga mogosi, koli, meiya ono. *Ingi Sam 101:1*
14 Pilik mabura angelawili ngenangai langaiwili? Puwili kung Anotoyegi
yawe miziwili logo Anotogo yombanu ngezebokko kaileyeng keya kemenak
Anotoyaga koweige koyagi puraga yaliya wazayiweki puwiliyegi sawelibene
wezayeliwili.

2

1 Weik Anotogo pigi Marekpekki kiliraga teniyegi kozak yeiya logo piliktikki wiyeke teni watabi wameik ulogo tonugu piyaga kerewiya piyengki waberek kerangang maniweki logo teni yamek nangeli koyimowei tenigi ngizi kumuli pura keya wazono mizi pura wiya ne.
2 Purik koka walaka angelawiligu Moseyegi ngago meiyayengko walimizarik wameik logo piyengki kerewiya ono puwili ma kiriwei miza ono puwili ngangang puwiligu weiyagira yana legi.
3 Tegi tamizeige Anotogo teni yaliya wazaya pura yemane panura logo teni puragi kezanga mana purik mabura talik miza logo puragi kanga weiyagi puraga teni kazi kunagi? Tenigi kazi kunagi namektau ono, yeik panu. Koka Yemizibek ngezebokko teni izagi puragi kozak kaiya logo piyegi kerewiya puwiligu teniyegi wameik mena miza.
4 Keya ngago pura kozang kelemiweki Anotogo watabi kozang nayengko yombanuwiligu mizagi langai ono nayeng keya wirangai piyeng miza keya keli puguragi kiriwei Kung Walekpokko kangka yani piyeng yongkambanu ngizi kumuliwiliyegi sanga miza yana.

5 Keya angelawiliyegi mawinda keriyiwekkerik Anotogorau angelawiliyegi ngabelakpek keremiza logo purik puwili ngabelakpekki ngai wazayagi kaiya ono.
6 A'a', segeya Kapiya Ingi Samyengkirikke Tawitigu Anotoyegi pelik mei,
Yombanubek meibok ngenangaibek legi ni piyegi yangeze mizi, ma
yombanubek talikpek legi nugu piyegi ngai?
7 Keya tek nangezige nugu pi angelawiliyaga kulengke wazamiya kapura mabek perik weik ngereke nugu pi ngaiwaktik keya yeik yemanera mana.
8 Purik nugu pi watabi wizageya koyi kambeli peyeng mabiyengki ngai
wazamiya. *Ingi Sam 8:4-6*
Tawitigu kaiyarik Anotogo yombanuwili watabi mabiyengki ngai wazaya. Watabi nayendau kokowa ono. Tonugurau ngoluk yombanuwili watabi mabiyengki ngai koyilege keriyi ono.
9 Kapura Yisu kele tonugu keriyi. Keya tek nangezige Yisu yombanu keremizawekke pi angelawiliyaga kulengke wazamiya logo Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yana pura Yisugu ngabelakpekke puwili mabuwiligi kaileyengki wiyeke ibeng puraga kimeike lewagela wazamiweki. Pugu ibeng sa puragi wiyeke pi weik ngaiwak yemanerik kiling tung lewege panurikke wizilege teni keriyi.
10 Keya Anoto watabi mabiyeng ngai yemane ngezebekkiragi wiyeke keremizabokko Yisu nganganda wagelibene kelemiya purik pangkarikku, purik Yisugu ngangang mizi purikku yongkambanu kolokngagono Anotogi ngaiwak purikka sanga miziweki iza orowei yo, keya Yisugu ngangang miza puraga walimizirik pi ngai pangka panubek keya yongkambanuwili kemenak ibengki puraga iza orowei yo wiriyagi langaibek.
11 Logo pi yongkambanuwili kaileyendau onowili keleyibok kiling teni kaile nayendau onowili miziweki keleya puwilirau tenigi Mango wamenak.

Logo piliktikki kandik Yisugu teni pigi si keya sakwili kaiyagi purikki pirau kendek ono.
12 Purik Yisugu Kapiya Ingi Samyengki purikke pelik kai,
Nogo si keya sak nogowiliyegi Anoto negi Mangobekyegi langai kozak yeiyagi logo nogo ingi yeik pugura yongolok meiyagiyengka yeik puguraga wawere uli puwiligi wirege meiyagi. *Ingi Sam 22:22*
13 Keya kang naraga pugu pelik kaiya,
Ne kiling negi si keya sakwilirau kemenak Anotogi melezikke managi. *Isaya 8:17*
Keya ngereke pugu pelik kaiya,
Kerewiyi, ne pelege keya koloyakamandik Anotogo nana puwilirau. *Isaya 8:18*

14 Teni Anotogi yango keya marekngangwili mei puwili yombanu korikwek kilingwili legi Yisu teni yombanuwiligi kangmekke wazamiya. Logo pugu pilik miza purik pigi ibeng sa purago Sadang neneng ngela melibene keya ibengkiragi kozang Sadangko kebangkela yolu pura neneng ngela melibene,
15 keya yombanu wok mabiyeng ibengkirikki kulilimokko wigirara yolu puwili kazing pilik mizi pumokka wila wazayiweki.
16 Purik pi angelawiliyegi saweliweki angela wezabek kayima ono purik kimeike kapura pi yombanu yeik wezabek kayima, purik yombanuwiliyegi saweliweki.
17 Purikku kai purik Yisu kazing mabiyengkirik teni pigi si keya sakwili kelik sa kai logo tenigi ngai yemane panu yalektago kolabek keya wok mabiyeng Anotogo keliragi mizi logo tenigi wiyeke panga Anotoyegi kang mizibek miziweki. Pilik miza purikku pugu pangka tenigi wiyeke tonugu kaile miza piyengki kolak miza logo kaile tonuguyeng tumula logo keremarekeweki.
18 Logo mabek perik weik kaile miziweki yang kelemibokyegi pugu sawelagi purik Sadangko Yisu yang kelemiyawekkerik Yisugu yang kelemi puragi nganganda wagela kapura pi puraga kawiye wala ono tegi pugu yaka yang kelemibok kawiye nelegi sawelagi.

3

1 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli kaileyeng wizamiya logo Anotogi sawiya logo paka ngalege kangkiweki iza puwili Yisuyegi kumulagirikki kai. Pi Anotogi ngagora oroweibek keya tenigi ngai yemane panu teniyaga Anotoyegi mizibek logo ngizi kumuli tonugu ngizi kumuli kisi puragi ngaibek.
2 Yisu ngizi Anotogo pugu miziweki kelayeng mabiyeng wilibek miza keya Anotogo pi yawe pura miziweki mana mabilik Anotogi kelaragi Mose kiriwei miza logo yawe Anotogira Isileili yongkambanuwiligi tepekke miza.
3 Kapura Yisugi yeikta Mosegi yeiktaga ngoluk ngalegerago mabilik yombanu i wazono panu namak ngizabokki yeikta ngoluk i pugu ngiza pumak wiziga yeik pugura kele ngalege yongolok meiyagi pilik.
4 Keya yombanu kolokngagono i ngiziwiligu kapura Anoto wamenakko watabi mabiyeng keremiza.
5 Mose ngizi Anotogo pugu miziweki kelayeng kerewiyira kiling wizimowei Isileili yongkambanuwiligi tepekke miza, logo yawe pugura ngago wameik kalike Anotogo kozak kaiyagi pura kozak kai yongomo mizagira.
6 Kapura Kilisi Anotogi Marek Anotogo pugu miziweki kelayeng mizabok Anotogi imakke puwiliyegi ngaibokko. Keya teni Yisuyegi ngizi kumuli puwili teni Anotogi imak. Pi tenigi yungke yolu, purik tamizeige tenigi piyegi

ngizi kumuli pura kozang yolu keya piyegi wilik kagowing tonugurarau kozang keya Yemizibekyegi ngizi mena mizara wilekpek keya yuke yolu purarau kozang mabura.

7 Keya Kilisi yemane panubek kopong Kung Walekpokko teni piyegi kerewiyiweki kai. Logo Kung Walekpokko Anotogi Kapiya Walektikke yungke pelik kai,

Yokopekke Anoto ngago kaiyagalege ini kerewiyi puwekke purik mabura
8 Isileili yongkambanuwiligu Anotoyegi kerangangyeng waliya logo nagerewiyi miza pilik mizi nagani purik puwili Anotoyegi kezanga mana purik wok puwili kurung yeikwekke koyayengke logo puwiligu piyegi yang kelemiya.
9 Keya Anotogo pelik kai, Puwili nogo puwiliyegi kirisimasi yombu neyauge keleyayengki keriya kele kapura pulogo inigi yelibungang kokawiligu ya nogora yang kelemiya.
10 Logo piliktikki wiyeke ne yongkambanu puwiliyegi sisik miza logo pelik kaiya, Ya puwiliyeng wok mabiyeng nalege langai pakeli kapura ngalege pelegerau neyegi pakela yongo meli ono keya kazing nogo lewengkerau wei mizi ono.
11 Ne sisikmokko pangka ono logo nogo ngago sawiya ngelagi ono pera pelik ngai wazamiya, Wameik panu, puwilirau ne kiling pelege leng miziweki kiliya, wiriyagi ono, kai. *Ingi Sam 95:7-11*

12 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili waberek panugirikki kai. Iniyaga nak kaile panu keya Yisuyegi ngizi kumuli nariktau ono wizimowei kemenak Anoto wik yolubekyaga kokowa kuna nagani.
13 Pilik segeya iniyaga nak kaileyengki ikuyogoriktago ulumiya logo nagerewiyi miza nelegi yokopek keya wok mabiyeng nakko nakyegi ngago ngizi kumuli pugura kozang kelemiyagira manimo.
14 Purik pelik, tamizeige teni koka solo Yisuyegi ngizi kumuliwekke piyegi wilekpek ngalege wiyaragi kozang kebangkela mabilik mizi kanda wok teni ibeng sagibekke purik mabura teni menalege Kilisi kiling paka ngalege pugu ngai lemengke yungke wazayagiwili.

15 Kapiya Walektikku pelik kai,

Yokopekke Anoto ngago kaiyagalege ini kerewiyi puwekke purik mabura
Isileili yongkambanuwiligu kurung yeikwekke Anotoyegi kerangangyeng waliya logo nagerewiyi miza pilik mizi nagani, kai. *Ingi Sam 95:7,8*
16 Anoto ngago kaiyagalege kerewiya wizigeya nagerewiyi mizawili tawili? Yongkambanu Mosego Isip lemengka iza orowei kuna puwili mabuwiligu pilik miza.
17 Tawiliyegi Anotogo kirisimasi yombu neyauge sisik kameneng keleya. Pi yongkambanu kaile miza logo kurung yeikwekke ibeng sa puwiliyegi sisik miza.
18 Keya Anotogo puwilirau ne kiling leng miziweki wiriyagi ono kaiya purik tawiliyegi kaiya wizinda? Piyegi nagerewiyi miza puwiliyegi pi kaiya wizinda.
19 Keya taliktikki wiyeke Anotogo puwili ngabelak pugu puwiligi kangkere miza yowiyabokko kiliya kunagi ono kai? Purik puwiligu Anotoyegi nagerewiyi miza legi, keya purago puwili piyegi ngizi kumuli ono purikki walimiza.

4

1 Anotogo teni piyegi kiliya kuna logo pi kiling leng miziweki kaiyara
wizinda kele kapura teni Anoto kiling leng miziweki kiliya kunagirikki
kazing pumok wangka ngela nelegi teni waberek panu ngaigi langaiwiligu.
2 Purik Yisugi ngago wazonora teniyegi kozak yeiya wizinda mabilik
puwiliyegi kozak yeiya pilik. Puwili kele ngago wazono puragi kerewiya
kapura purago puwiliyegi wazono narik keleya ono logo purik peliktikki
wiyeke, puwili puragi kerewiyawekkeriktau puwiligu puragi wameik miza
ono logo puragi wilek kang tiya mana ono.
3 Legi teni Yisuyegi ngizi kumuli puwili keke Anoto kiling leng miziweki
kiliya kunagi. Kapura Yuda ngizi kumuli ono koka puwili kiliya kuna ono,
Anotogo pelik kaiya purikki kiriwei,

Ne sisikmokko pangka ono logo ngago ngelagi ono pera pelik ngai waza-
miya, Wameik panu, puwilirau ne kiling leng miziweki pelege kiliya
wiriyagi ono. *Ingi Sam 95:11*

Pugu solo ngabelakpek keremiza logo purikkarik pi kele puwili leng mizi-
weki kiliya kunagirik wiragak mizara yuke wizagoma.
4 Logo pi wiragak mizara yolu purik teni iwaka, purik Kapiya Walektikke
yungke wok melenazik keya nazikka neyaubekke pi leng miza purikki pelik
kai,

Anoto yawe puguyeng mabiyeng mizi kanda wok melenazik keya nazikka
neyaubekke leng miza, kai. *Genesi 2:2*

5 Kapura nawili pi kiling leng miziweki kiliya ono, purik pugu pelik kaiya
puragi mawinda kumuli,

Puwilirau ne kiling pelege leng miziweki kiliya wiriyagi ono. *Ingi Sam 95:11*

6 Logo ngago ngelagi ono pilik ngai wazamiya pura yolu logo nawili kiliya
kang kapura yongkambanu ngago wazonoragi kerewiya logo Anotoyegi
nagerewiyi miza puwili yeke yungke kiliya kunagirikka weik yeik purik
puwiligu Anotoyegi nagerewiyi miza purago puwili piyegi ngizi kumuli ono
mizi legi.
7 Kapura pugu kang ngereke kiliya kunagi nara sawiya logo pura weik
yokopekke pera. Logo nagerewiyi puwili kiliya kuna ono weik kirisimasi
kolokngagono kambela wizigeya pulaga kalike Anotogo Tawiti ngago pera
kozak kaibene kelemiya.

Yokopekke Anoto ngago kaiyagalege ini kerewiyi puwekke purik mabura
kerangangyeng waliya logo nagerewiyi mizi nagani. *Ingi Sam 95:7,8*

8 Pugu yereng leng mizagira kai pura Yosuwago yombanuwili iza orowei
panga Isileili ngabelakpekke kuna pulogo ono. Purik Anoto pulumengki
langai kaiya kesak ngago lang yokopekke kai purik kalike ngereke kozak kai
kak ono.
9 Tegi Anotogo wok melenazik keya nazikka neyaubekke leng miza mabilik
Anotogi yongkambanu puwiligi kemenak ngizi panu leng mizagi nara wiz-
inda.
10 Pulogo kiliya kang puwili yawe puwiligiyengka leng mizi yagenda
mabilik Anotogo watabi mabiyeng keremiza wizigeya leng miza pilik.
11 Tenirau leng mizagi puragi kangkirikki kozang miziweki. Logo pilik
mabura Isileiliwiligu Anotoyegi kerewiyirago puwiligu piyegi ngizi kumuli
pura walimiza ono pilik miza ne logo puwiligu kiliya kunagimek waliya pilik
miza nelegi teni waberek panu koyiweki.
12 Purik Anotogi ngagora ibeng ono, wik keya ngairago kolara logo lang
walingina logo ngaimokko kola puwektau ula. Ngago pugura yombanuwiligi

wilek kangyengki yungke panu ngeli logo tonugu kumuliyeng keya keliyeng kawela wiyi keya teniyegi nangaiyeng kaileyeng keya nangaiyeng pangkayeng keleyi.
13 Anoto wizageya koyi kambeli puwili mabuwiliyegi langai piyeng mabiyengki iwaka. Tonugu mizi piyeng mabiyeng Anotogi wireyaugu pakeli. Watabi nayendau piyaga liwik wiyagi ono keya piyegi tonugu miza piyeng kozak meiyagi.

14 Tegi Yisu Anotogi Marek ulogo teniyegi saweliweki paka ngilumbekke kambok tenigi ngai yemane panu teniyaga Anotoyegi mizibek legi teni piyegi ngizi kumuli tonugu warara yolu kisi puragi kozang kebangkelageyaweki.
15 Tenigi kozang kaileyengko yang keleyiyeng kik ula melagi nararau ono logo purikki ngai yemane panu tonugubokko iwaka logo pi teniyegi yalek purik pirau koka nalangai piyeng mabiyengko yang kelemiyabek kapura pirau kawiye ono.
16 Legi teni Anotoyegi kozang sowei kuniweki logo piyegi yalek puguragi nguk mei keya wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani logo teni yang keleyi puwekke teniyegi saweli puragi nguk meiweki.

5

1-3 Yuda yombu ngai yemane panu Anotoyegi kolak kelibene mizibok yombanu yeik nazuwaga puwili kelikpokko kapura pi Anotoyaga panga yongkambanuwiliyegi yawe miziweki sawiyabek. Pugu watabi yeik yongkambanuwiligu orowei lewa piyeng Anotoyegi opa mani keya puwiligi kaileyeng keya ngezebekkiyendau tumula melibene Anotoyegi wata kolak kelemi. Keya pi yombanubek kopong yombanu nagerewiyi mizi keya kangkayeng kumula koyimowei mizi ono puwiliyegi kazing kuzigeragimekke keleyi penangai, keya ngezebektau kaile mabilikyengko yang kelemibek logo puwiliyegi kuneng yolu piyeng pi iwaka.
4 Keya yombanu nak keli ngezebekkirago pi ngai yemane yongkambanuwiligi wiyeke panga Anotoyegi kambek mizagi ono kani. Pi ngoluk Anotogo Alongyegi kelemiya pilik were pilikpokyegi ngago meiyagi logo pulaga Anotoyaga yongkambanuwiliyegi mizagi.
5 Keya Kilisi ngezebokko ngezebek ngai yemane panu yongkambanuwiligi wiyeke panga Anotoyegi kambek miza onobokko. Pi Anotogo mizabokko. Anotogo piyegi pelik meiya,
Ni negi Marekpek, yokopekke ne nigi Mangobek purikki kimeike walimizi.
Ingi Sam 2:7
6 Keya wale narikkerau pelik kaiya,
Ni yombanu yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kambek mizageya wizagomagi, Melekiserekko miza mabilik. *Ingi Sam 110:4*
Melekiserek Abalamgi tendagawekkerik ngai yemane yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kunabokko.
7 Keya Yisu ngabelakpekke wiziyawekkerik waberek pigi Anotoyegimek kek ngago ngagomek keya ingkilakyau walageya wizimowei nguk meiyageya wiziya. Pugu Anoto wamenak pi ibengkiraga kazi kuna nelegi piyegi sawelagibekyegi waberek miza logo Anotogo waberek pugumekki kerewiya purik pi Anotoyegi keli keya wok mabiyeng Anotogo kelira miziweki kelibek kopong.
8 Keya pi Anotogi Marekpek kele kapura pi nganganda wagela purikku pi kazing Anotogi keliragi kerewiyagimek waligelemiya.

9 Keya pi ibengkiragi nganganda wagelarikku pi Anotogi kelira maburagi
kemenak kiriwei miza, logo pilik mizarikku pi yongkambanuwili pangka
yaliya wazayageya wizagomagi puragi mangobek kelemiya logo piyegi
kerewiyi puwili wik koyimagira yanibek.
10 Purik Anotogo pi ngai yemane panu yongkambanuwiligi wiyeke An-
otoyegi Melekiserekko miza mabilik kuniweki miza purikki keremareke
mizi nagani.

11 Ngago puragi langai iniyegi kozak yeiyagiyeng kolokngagono kapura ini
nguk namizi iwaka si onowili logo iniyegi kozak yeiyagi langai ono.
12 Inugu teng nazuwagawiliyegi waligeleyagira weik pera kapura ngoluk
ini mabobuwili Anotogi ngagoraga were lewa piyeng mawinda walige-
leyageyaweki mizi. Ini Anotogi ngagoraga ngeragi kozang nagerikka ini
ngoluk yebili ni puwili kelik yebili ni.
13 Yombanu ngoluk yebili nibokyegi keriyiwekirik pugu Anotoyegi ngizi
kumuli pura ngoluk mandik songonowili kelik logo pangkayeng ma
kaileyeng miza piyendau iwaka ono.
14 Keya ini ngeragi kumbekki kozang piyengka nagi langai ono keya An-
otogi ngagoragi solo piyendau iwakagi ono koyimeige weik inugu Yisuyegi
ngizi kumuli pura inugu kaileyengka pangkayeng iwaka mizi kayima
purikka yemane si puwekkegine.

6

1 Tegi Yisuyegi ngizi kumulagirikki Anotogi ngagoraga were lewa piyeng
mawiyarekka waligeleyageya koyimi pura wiya logo Anotogi ngagoragi
solorikke keriyiweki logo kazing kumbekki lewengke yemane siweki. Teni
mawinda kaile kemenak ibeng wizagomagi pura yani puraga kowita logo
Anotoyegi ngizi kumulirikku piyegi saweli purikki kozak kelagi ono
2 keya kaimelagirikki waligeleyi puriktau keya kazing ngaiwiligu mele
puwiligiyeng inigi ngalege walamiya logo iniyegi langai waberek mizi
puriktau keya ibengwili yangalek meiya logo ngagozak yemanera mizagi
puriktau.
3 Keya tamizeige Anotogo keli mabura teni weik watabi kalogomok
nayengki kozak keliweki.
4 Yombanu Anotogi wilangkarikke koya logo watabi paka ngalegayeng
kolokula keya Kung Walekpek puwiliyegi wiziya
5 keya Anotogi ngagora wazono purik iwaka keya Anotogi teng wazono
kalike wiriyagi puragi kozanda ulogo kolokula
6 pilik puwili Yisuyegi ngizi kumuli puwiligira wezamela purik mabura
puwiligi yayeng kowitiweki iza orowei yo wiriyagirik pangka ono, purik
puwili ngezewili ngereke Anotogi Marekpek yengeleileige ula wazamiyagi
legi keya yongkambanuwiligi wirege kendek mizibene kelemiyagi legi.
7 Koboyau ngabelak nakki ngalege kuli wilibek puwekkerik ngabelak
pilikpokko watabi ngeriya piyeng wazono panu lewa logo purikku Anotogo
ngabelakpokke wazono miza purikki walimizi.
8 Kapura ngabelak yeik wi ingakyeng kilingyeng lewagela wazamibok nga-
belak kailebokko logo Anotogo kaile sawiyagibokko logo waleleige yezizikku
ngoragi.
9 Ini nogo keli puwili, teni piliktikki kozak keli kele kapura nogo kumulirik
piyeng iniyegi langai kozak kisi yagenda ono. Nogo ngizi panu kumulirik
inugu kazing kaile leweng wiya logo Anotogi kazing lewengke wiriya purikki
ngizirik weik wiriyi yagenda.

10 Purik Anoto pangkabek legi, inugu piyegi yawe miza piyeng pugurau
keremareke mizagi ono ma inugu keli inigi piyegi waligelemiya purarau
keremareke mizagi ono. Purik inugu ngizi kumuliwiliyegi sawela purikku
inugu piyegi keli pura walimiza keya ini ngoluk pilik mizageya.
11 Keya tonugu keli panurik ini pilik mizi kai kanda paka wila wiyagi
pulogoweki keya kangka neyauge ono, kangka wamenakka koyimowei
inugu paka ngalege weiweki wilekpek keya ngai yuke yolu pura ini wameik
weiyagi miza yolugi purikki.
12 Ini Anotoyegi kiriwei mizagirikki kiyebuk sende mizagi purikki teni
kiyebuk, segeya Yisuyegi kozang ngizi kumuli kopong Anotogo yanagi kaiya
piyengki yelakkelek yuke yolu puwili kelik koyi logo ini pilik yolu purik
mabura Anotogo yanagi kaiya piyeng inirau yanagi.

13 Koka walaka panu Anotogo Abalamyegi ngago ngizi mizagi nara pilik
sawiya. Logo Anotoyaga yeke ngalege pulogo naktau ono legi yeik ngeze-
bekkiraga ngago sawiya pura kozang kelemiya.
14 Pugu Abalamyegi mawiyarekka wazono kelemiyagi meiya keya pigi
marek nak managi meiya keya pugu pigi yango keya marekngang kolokn-
gagono lewagela wazayagi meiya.
15 Logo Abalam yelakkelek yuke wizagoma weik Anotogo pigi marek nak
Isak meibek mana logo pugu sawiya pilik miza.
16 Yombanu nak ngago pugura kozang kelemiyagi purik ngoluk piyaga
yeke ngalege pulogobokki yeikta ngeriyi penangai. Logo pilik mizi purikku
watabi pugu wameik mizagi langai piyeng mizagi keya miza ono purik
maburago pi kuneng managi. Keya yombanu nakko ne yombu yelebegi
yeiktaga pura ulu waliyi kai purik yeik purago kozang kelemi yagenda.
17 Anotogo yongkambanu pugu sawiya pura weiyagi puwiliyegi pugu pilik
sawiya purarau ngelagi onora kani keleyiweki miza tegi yeik ngezebekki-
rago yeke langak ulu waliya.
18 Keya watabi neyau wizinda logo kowitagi ono keya Anotogo piyaugi
langai ikuyogorik kaiyagi ono. Logo piyau nara pugu sawiya pura keya nara
Anotogo ngezebekki yeikta yeke langak ulu waliya pura. Logo ngago lang
wameik kozang pilikyeng kerewiyirikku teni pugu yaliya wazayiweki piyegi
nginda kang puwili kozang keleyi. Keya mabek perik weik pugu tonugu
wilekpek keya ngai yuke yolu pura yanagi purik teni ngizi iwaka koyinda.
19 Pilik wilekpek keya ngai yuke yolu purago ya tonuguyeng kozang ke-
bangkelara yolu. Pura sengyengko mizi mabilik teni ngilumbekki kezangka
walek lemengke Anoto kiling uluwakiya wazaya.
20 Logo pulogo Yisu teniyegi were kambelabek tenigi wiyeke kiliya kuna
logo pugu pulogo yolu purikku walimiza purik tenirau kalika kiriwei ku-
nagiweki mereke. Pi weik ngai yemane panu yongkambanuwiligi wiyeke
Anotoyegi kunabek, Melekiserekko miza mabilik.

7

1 Melekiserek meibok yereng Seleme mei puragi King Ngaibek keya pi
Anoto Yemizi Ngizi Lewege Panubekyegi yawe mizabek. Abalam ngairaga
kambela logo King Ngai nawiliyegi lewege mizarikki wiyeke wilik kagowing
mizi yo tawereige pugu pi wilek ula logo Melekiserekko Anotogi yeikta weiya
logo Abalamyegi wazono meiya.
2 Pulaga Abalamgu ngairaga wawiya piyeng mabiyeng sanga miza
logo limak meleyau keremizayengka limak narik Melekiserek mana.
Melekiserekki yeiktago kai purik, pangka panu, logo pi pangkaragi King

Ngaibek keya yereng pugu ngai puragi yeiktago kai purik, ngai keli ono,
wazono yolu logo pi wazono yoluragi King Ngaibek.
3 Melekiserekki mango naktau ono ma panu namelerau ono keya pigi yeli-
bungang kokawiliyegi langai kapiya kozak kaiyagi nariktau ono. Pigi solo
nariktau ono keya pigi yeik sa nariktau ono. Tegi pi Anotogi Marekpokko
wizagomagi pilik ngai yemane panu yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi
kang kaiyageya wizagomagibek.
4 Melekiserek yemane wiziya purikki kumulagirikki kai keya Abalam
Yudawiligi mangobokko watabi ngairaga weiya piyengka limak narik mana
purikki keriyagirikki kai.
5 Abalam nangki pilik miza? Tamizeige teng puraga lo Mosego lende
miza piyeng wiziya kesak Abalamgu pilik miza purikki teni iwaka, purik
kalike Anotogo yombanu Lebigi ngaimekkawili Yuda yongkambanuwiligi
wiyeke Anotogi wirege kuniweki iza. Logo Anotogo lo Mosego lende miza
piyengki yungke yeiyarik puwili mabuwili Abalamgi yango keya marekn-
gangwili kele kapura Yuda yongkambanuwiligu ngeragi ngeriya ni piyeng
keya king wei piyengko limak meleyau keremiza piyengka limak narik
Lebiwili yaniweki yeiya purik puwili yongkambanuwiligi wiyeke Anotogi
wirege kangwili legi.
6 Kapura Melekiserek Lebigi ngaimekkabek ono keya pi Abalamgi marekn-
gangwiliyaga nak ono. Melekiserek Anotogi yeikta weiya logo Abalam An-
otogo ngago sawiyayeng kozak meiyabokyegi Melekiserekko wazono meiya.
Tegi Abalamgu Melekiserek watabi limak meleyau piyengka limak narik
mana.
7 Keya yombanu Anotogi yeikta weiya logo nakyegi wazono meibok yaka
wazonora weiyabokyaga lewegebek purik teni iwaka. Tegi Melekiserek
Abalamyaga lewege purik teni iwaka.
8 Keya nariktau pelik. Yuda yongkambanuwili watabi limak meleyau
piyengka limak narik yombanu Lebi yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi
kang puwili yani mizi. Logo Lebiwiliyegirik puwili yawe mizi kanda ibeng
purik weik ibeng miziwili kapura Melekiserek Abalamgi watabi limak me-
leyauga limak narik weiyabokyegirik Kapiya Walektikku kairik pi ibeng sa
ono Anotogo korikwek kiling miza orowei kambela logo pi wik yolu.
9 Yombanu Yuda yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kang Lebiwili
mei puwili kele watabi yaka pilik piyengka walerik weiwili kapura walaka
Melekiserekko Abalamgiyengka wale narik weiya logo purik Lebiwiligi
waleyendau weiya wizinda.
10 Purik Melekiserek Abalam yoromaure mizawekkerik Lebiwili ngoluk
lewagela ono kapura puwili kalike Abalamgi yango keya marekngangwili
mizagine were pilik miza.

11 Koka lorago kaiyarik Lebiwili yawe yongkambanuwiliyaga Anotoyegi
mizagi pura puwiligu kebangkelara koyagira logo yawe puwiligi purago
mizagewiyege yongkambanuwili Anoto kiling pangka wazayi mabura
nangki yongkambanuwiliyaga Anotoyegi mizi Along Lebigi ngaimekkabek
kelik ono, Melekiserek kelikpek ngereke lewaweki?
12 Pi kayima purik Lebiwiligi yawerago yongkambanuwili pangka waza-
yagi langai ono logo Anotogo ngai wik nak wezamela. Logo ngai wikpokko
lo wereyeng yeik sa wazamiya logo lo wikyeng keremiza.
13-14 Kilisi Lebiwili mei puwiligi ngaimekkabek ono, Yudagi ngaimekkabek
purik teni iwaka. Yudagi ngaimekkawili yawe yongkambanuwiliyaga An-
otoyegi miziweki pura miziweki iza onowiligu. Purik Mosegorau yawe pura

Yudagi ngaimekkawiligu mizibene yana ono.

15 Togo yombanu wik Melekiserek kelik yongkambanuwiliyaga Anotoyegi
mizagiweki nak lewagela logo puragi solorik kimeike panu wizinda.
16 Keya ngai namokko ma yombanu nawiligu ma lo naragorau pi
yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki kelemiya ono, a'a'. Pi kozang
wik wizagomagi puraga lewa purago pilik kelemiya.
17 Purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Ni yombanu yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kambek mizageya wizagomagi, Melekiserekko miza mabilik. *Ingi Sam 110:4*

18 Ei, Anotogo lo Mosego lende miza koka piyeng weik wezamela purik lo
piyeng kozang ono legi keya teniyegi sawelagi langai ono legi.
19 Keya Mosego lo lende miza piyengkorau yongkambanu nawili Anoto
kiling pangka wazaya ono. Anotogo kazing wik kalogomok naleweng tiya
logo puluweng Kilisi logo Mosego lo lende miza piyendau ula logo teni weik
kazing wik puluweng neing Anotoyegi mereke kunagi.

20 Keya Anotogo yeik ngezebekkira Yisu yombanu yongkambanuwiliyaga
Anotoyegi mizibek kelemiyawekke ngeriya wizinda. Kapura nawili
yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki iziwekkeriktau pugu pilik miza
ono.
21 Kapura Anotogo yeik ngezebekkira ngeriyarikku Yisu yongkambanuwiligi wiyeke Anotogi wirege kunagiweki ngai yemane panubek
kelemiya, Anotogo pelik meiyawekke,

Ne Yemizibokko yeik ne makngezegira ngeriya wizinda logo kangka nogobektau kowitagi ono, Ni ngai yombanu yongkambanuwiligi wiyeke Anotoyegi kambek mizageya wizagomagi, meiya. *Ingi Sam 110:4*

22 Purik Yisu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki kelemiyawekkerik
Anotogo yeik ngezebekkira ngeriya kopong purikku walimizi purik Yisugu
ngago wazono Anotogo teni kiling silok tiya pura ngago koka Anotogo
Abalam kiling silok tiya puraga lewege wizeibene kelemi penangai.

23 Keya nariktau ngai yemane yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki koka koyima puwili kolokngagono logo purik puwiliyaga nak ibeng
puwekkerik ngereke nak tundikke wazami kai kayima kopong.
24 Kapura Yisuyegirik pi wik wizagomagi keya yawe pigi purarau nakyegi
managi ono.
25 Logo pugu pangka yombanu Yisuyegi ngizi kumulirikku Anotoyegi
lewa puwili mabek pewekkeriktau keya wangki wizagomagi puriktau yaliya
wazayagi logo purik pi wik wizagomagi wizigeya puwiligi wiyeke Anotoyegi
nguk mei penangai.

26 Yisu walek, keya kaile miza nayendau ono, keya pigi yungke kaile
nangezirau ono keya Anotogo pi yombanu kaile kaile miziwiliyaga keke
wazamiya keya Anotogo pi tung ngalege panurikke wazamiya legi pi ngai
yemane panu tenigi wiyeke Anotoyegi kambek mizi purik pi pangkabokko.
27 Pi ngai yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki
wok mabiyeng kaile ngezewiligiyengki kolak miza logo pulaga yongkambanuwiligi kaileyengki kolak mizi kaiyageya koyimi puwili kelik onobokko.
Pugu kang wamenara kolak miza logo purik weik pangka logo purik korik
ngezebekki puwek uliweki ngaungaugu yana mabuwekke.

28 Mosegi loyengko yombanu kaileyeng kilingwili ngai yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki keremiza wazaya kapura Anotogo ngago sawiya logo yeik ngezebekkira ngeriya logo loragi kalika kiriwei lewarago pigi Marek kaile nangezirau ono logo wizagomagibok ngai yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki kelemiya.

8

1 Tonugu kisi purik peliktikki, Kilisi mabek tonugu kozak kelibok tenigi ngai yemane panu tenigi wiyeke Anotoyegi kambok logo pi paka ngilumbekke Anotogi mele ngaigezikke tung mabiyengka ngalege panurikke mogosa.

2 Pi i walek paka ngalegemakki yawe mizi logo i walek pumak ngizi panu Anotoyegi ya kumulagimak keya i walek pumak yombanu yeikwiligi meleyengko ngiza onomakko, pumak Yemizibokko ngizamak.

3 Ngai yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi mizi puwili mabuwili watabi yeik mani keya liyeng ulagelega Anotoyegi kolak kelemiweki sawiyawili logo tenigi ngai yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziboktau watabi nayeng kolak mizabokko.

4 Keya pi ngabelakke pelege wiziya kesak pi ngai yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi mizi kak ono purik yombanu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki loyengko kairagi kiriwei Anotoyegi watabi yeik maniwekiwili koyinda.

5 Puwili i walek ngabelakkamakki yawe mizi logo pumak i walek paka ngilumbekke pumakki kundikku. Piliktikki wiyeke Mose sela i walek namak ngiziweki mizi legi Anotogo pelik meiya, Watabi mabiyeng nugu paka lewakpekke keriya mabilik panu ngizimo, meiya.

6 Kapura Yisu ngai yemane panu yongkambanuwiliyaga Anotoyegi miziweki kelemiya logo yawe pigi pura puwiligiraga lewege logo purik pi Anoto keya yongkambanuwiligi tepekke ngagora silok tiya logo pilik silok tiya purago koka walaka silok tiya puraga lewege. Keya ngago were silok tiya pura watabi wazono piyengki kozak kaiya kapura ngago wik silok tiya pura watabi wazono palumu panu lewagelagiyengki kozak kaira legi wikta koka puraga lewege.

7 Keya ngago were silok tiya puraga kokowa nariktau ono kesak kalike silok tiya purarau wiriyi kak onorago.

8 Kapura Anotogo yongkambanuwiligu kokowa mizayengki keriya logo pelik kaiya,

Wok nogo Isileili yongkambanuwili keya Yudagi ngaimekkawili kiling ngago wikta silok tiyagiyeng weik mereke si lewa.

9 Keya ngago wik silok tiyagi pura wok nogo puwiligi yelibungang kokawili ngabelak Isippekka iza orowei kunawekke nogo silok tiya pura kelikta ono. Puwiligu ne kiling ngago silok tiya purago miziweki kaiyayendau puwiligu miza ono logo nogo puwiliyegi kezanga yana, Yemizibokko pilik kai.

10 Keya ngereke Yemizibokko pelik kai, Ngago were silok tiya pura weik yeik puwekke nogo Isileili yongkambanuwili kiling ngago wik silok tiyagira pelik, nogo lo nogoyeng kangka puwiligiyengke wiyagi keya ya puwiligiyengke lende miza wazamiyagi. Ne Anoto puwiligibek keya puwili yongkambanu nogowili mizagi.

11 Keya nakkorau ngezebek kiling yereng wamenaragabekyegi waligelemi ma pigi ingembumelegabekyegi pelik kozak meiyagi ono,

Yemizibekyegi iwaka se, meiyagi ono. Purik songono panubekyaga yeke yemane panubekyegi pumok mamok iwakagi.

12 Ne puwiliyegi yalek mizagi keya puwiligi kaile miza piyeng tumula logo ne mawinda kaile puwiligiyeng keya puwiligu korowali miza piyengkirau kumulagi ono, kai. *Seremaya 31:31-34*

13 Togo Anotogo ngago wik silok tiya puragi kozak kairikku were pura weik sobok sawiya logo watabi pilik sobok sawiyi piyeng nguk namizi kakwelagiyengko.

9

1 Ngago were silok tiya puraga Anotoyegi ya kumulagirikki lo nayeng mela keya yongkambanuwiligu sela i walek Anotogi wirege inge laliyi keya ya kumuliweki namaktau ngiza.

2 Puwiligu sela i walek namak ngabelakpekke pelege ngiza logo i yeke yungke mabulogo neyau ngiza wizigeya yenge yowerengkemak Walekmak meiya. Logo pumakki yungke yoluyeng lambek keya lalekta keya iwing perek Anotoyegi opa wiyazik.

3 Pulagarik kagorik imakki waliya narik wiramiya logo kagorik purikki yeke kezangka pulogo i namak, Walekyauga Walek Panumak, meimak yolu.

4 Logo i pumakke yungke alata kolak mizi koliyengka keremizara yolu keya loponglei koliyengka keremiza logo Ngago Silok Tiyaragi Loponglei meileirau pumakke yolu. Logo lopongleige yungke king tapele Mosego lo meleyau piyeng lende miza wazamiya piyau wiya, keya kelebak peleng koliyengka keremiza logo iwing perek Manayeng meiyeng wiya naktau, keya Alongki lukung peyeng lewa puleirau.

5 Keya lopongleigi ngalege angela kung serabimyaugi kangmekke keremiza neyau mogosa. Logo piyau Anoto pulogo yolu purikki walimiziyau. Keya piyaugi sabengyau lopong wata iwiyeng wezamelaleigi ulurikki ngalengale tungkula logo pulei, Yalektagi Tundik, meilei. Watabi peyeng mabiyeng soloyeng kiling kapura ne piyeng mabiyengki soloyengki weik kozak kaiyagi ono.

6 Weik piyeng mabiyeng pilik pangka pangka kelemiya wizigeya pulogo yombanu Anotoyegi kolak miziwili i yenge yowerengke pumakke puwiligu keli puwekke yawe puwiligiyeng mizageya koyimowei yeke iga yenge yowerengke mizi.

7 Kapura puwiliyaga ngai yemane panubok ngezebek kirisimasi naraga wok wamenakka purik i yeke yungke Walekyauga Walek Panu pumakke kang mizi. Pi yeke yungke kang puwekkerik wata iwi nak orowei Anotoyegi kolak miziweki kang logo iwibokko ngezebokko kaile miza piyeng keya yongkambanu mamokko kaile miza piyendau tumula meliweki keya ngezebek keya yongkambanuwiligu lusuwei koyimowei kaile onoyeng mena miza kapura Anotoyegirik kaileyeng miza piyendau tumuliweki.

8 Logo Kung Walekpokko mizagewiyege pilik pangka pangka mizi kayima purik ngoluk kazing yeke Walekyauga Walek Panu pumakki kandik yongkambanu yeikwiliyegi tiya ono purikki kimeike waligeleyi yagenda logo yongkambanuwili i yenge yowerengke mamakke kang wale piyengki yo keya to mizageya koya purikki.

9 Logo purikku yokopekke teniyegi watabi yemane nayeng waligeleyi yagenda. Purik ngago silok tiya wereragirik watabi yeikyeng orowei lewa keya liyeng kolokngagono kolak miza kapura piyeng orowei wiriyawiligi

yayengki kaile piyeng pilik kolak mizayengko ya puwiligiyeng kaigesa wazayagi langai ono.
10 Logo purik ngago were silok tiya puragirik puwili ngeragi talikyeng nagi keya kang tamekke ngezewili kaigesagi keya kazing nalangai nalangai piyengki langai lo korikwekki ngalegeyeng keke mizageya koya. Yongkambanuwili lo piyeng teng puragirikki wiyeke Kilisi Anotogi kazing wik pangka panu puluweng kiling lewarikka puwili lo piyeng warara koya.

11 Kapura Kilisi ngago wik silok tiya pangka panu mabek yolu puragi ngai yemane panu wezabek kayimawekkerik pi i walek yemane kangmekke panu paka ngilumbekke yombanuwiligu ngiza ma ngabelakpekka ono pumakke kiliya kuna.
12 Logo kemenak iwibek orowei yeke I Walekyauga Walek Panumak mei pumakke kiliya kuna logo iwibek alataraga kukuk uli yongomo miza. Kapura yombanu Anotoyegi kolak miziwiligi ngai yemane panubokko mizi pilik liyeng keya pulangaiwiligi iwibokko miza ono, a'a'. Iwi ngezebekkibekke ngane teni kaileyengko wigira puraga weik kemenak wila wazaya.
13 Keya ngago were silok tiyaraga liyeng memengwili keya pulumakauwiligi iwiyeng keya kau marek songono ngora pilikwiligi koza keya pilik piyengko yombanuwiligi kaile lo korikwekki ngalege piyeng ngeli pumok kaigesa purik wameik legi,
14 Kilisigi iwibokko kumula tenigi piyeng watabi teni kazing kumbek ibengki puluwengki iza orowei kunagi pilik piyengka kaigesa wazayi purik wameik panu panu. Kilisigu ibeng sa purikku lo were teni yaliya wazayagi langai ono piyengki kiriwei mizagi purikki yangeze mizagi puraga yaliya wazaya logo teni Anoto wik yolubekyegi yawe miziweki kelibene keleyi. Purik Anotogi Kung Walek wizagomagibokki kozandago Kilisi ngezebek kaile tonuguyengki ibengweki ngezebokko ngezebek Anotoyegi mana. Logo Anotogo keriyarik purik pangka panu, purik pi kaile nangezirau ono pi yeik pangka panu wiziya legi.

15 Tegi Kilisi ngago wik silok tiya puragi yombanu libugebek wizigeya yombanu ngago yeiya puwili mabuwili watabi palumu panu Mangogo pigi marek kalogoliwili miza puwiliyegi yanageya wizagomagi sawiya piyengka puwili kanda weibene. Purik weik Kilisigi ibendagi ngane puwiligu ngago were silok tiyarage kulengke koyawekke kaile miza piyengki wiyeke ngangang wagelagi puraga wila wazaya.
16 Tamizeige yombanu nak ibeng logo watabi pugu wizami kang piyeng tak managi miza purikki kapiya yeik keya pilikwiligiyeng miza wiya pungindeing waze namele keya nakko weiya logo watabiyeng weiyagi ono. Kapiyangindeing ngoluk wiyi keya were yombanu kapiya pungindeing mizabek ngizi ibeng ma talik mizagi.
17 Logo yombanu kapiya pungindeing mizabok ibeng puwekke purik weik kapiya pungindeingke watabiyeng weiweki yeikyeng miza yowiya puwili watabiyeng weiyagi. Kapura pi ngoluk wik wizigeya puriktau yaka puwili waze watabi puwiligu weiweki pugu yeiya piyeng puwili weiyagi ono.
18 Logo piliktikki wiyeke ngoluk ngago were silok tiya puragirau kiriwei mizagine were liyeng keya pulangaiwili yela logo ibeng wizigeya iwiyeng kubuli yongomo miza logo purikku ngago were silok tiya pura kozang kelemiya.
19 Purik Mosego yongkambanuwiliyegi Anotogi lo meleyau keya lo nayendau mabiyeng kozak yeiya logo weikwekke pi liyeng pulumakauwiligi kong-

wiligi iwiyeng kiling kai keya kapuk keya yengelei marek songono isop mei mereke meleyeng weiya logo iwibek kapiya loyeng lende mizarikke ngalengale wezameli keya yongkambanuwiligi ngalengale wezameli miza.
20 Logo pugu pelik kaiya, Iwibokko ini keya Anotogi tepekke ngago silok tiya inugu kiriweiweki pura weik kozang kelemi purikki walimizi.
21 Logo kazing mabilikmekke pugu iwibek sela i walek pumakke ngalengale wezameli keya watabi yeke ige Anotoyegi ya kumuliweki wei keya mizi piyengkirau mabilik miza.
22 Logo loyengkirik watabi mabiyeng iwibokko kowiyeng piyengkiyeng kaigesiweki kai, keya iwibektau kubula ono purik kaileyendau Anotogo tumula logo keremareke wezamelagi ono.

23 Piliktikki wiyeke Mosego ngabelakka pelege sela i walek ngiza pumak kiling pumakke yungke watabi paka ngalege yoluyengki yang miza piyeng miza logo piyeng mabiyeng kazing pilikmekke Mosego watabiyengki kowiyengyeng liyeng keya pulangaiwiligi iwiyengko tumula. Kapura i walek pelege yang miza piyengki paka ngalege ngizi panumak ngoluk liyeng keya pulangaiwiliyaga lewege panuyengko kaigesa wazamiya logo pilik kaigesa wazamiya purik Kilisigu yengeleileige ngalege ibeng sa purikku.
24 Purik Kilisi i walek yombanuwiligi meleyengko keremiza logo yeik yang mizamakka kiliya kuna onorikki wiyeke. Pi paka ngalege lemeng ngeze lemengke kiliya kuna logo weik tenigi wiyeke ngago kaiweki Anotogi wirege lewagela.
25 Keya kirisimasi mabiyengke purik Yudawiligi yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliyi puwiligi ngai yemane panubek yeke Anotogi i walek yemanemakki yungke Walekyauga Walek Panumakka liyeng memeng keya pulumakauwiligi iwiyeng kiling kiliya kang miza. Kapura Kilisi mawiyarekka ibeng sa ono.
26 Pilik kesak ngabelakpek keremiza ngiziga wizageya kayima perik pi ngangang mizi kayimi kak. Kapura segeya pi yeik kang wamenara kemenak lewagela, logo purik weik kirisimasi keya piyeng mabiyeng yeik siwekke mizi lewa ngizige. Pi pilik miza purik ngezebokko ibengkirago kaileyeng keya kaileyengki kozang pura neneng ngeliweki.
27 Keya Anotogo sawiya mabilik yombanuwili kang wamenara ibengki keya pulaga ngagozak yemaneraga pigi wirege ngagozak mizagi.
28 Togo Kilisi kang wamenara yongkambanu kolokngagonomekki kaileyengki wiyeke ibeng sa. Keya pi ngereke yogi kapura pi kaile yombanuwiligiyengki wiyeke ibengweki yogi ono. Pi yo purik piyegi tarikke keya mizageya koyimowei yuke puwili yaliya wazayageya pura weik kemenak yeikweki mizagi.

10

1 Yudawiligi lo ngago were silok tiyarage piyengko teniyegi yeik songono nangezi watabi wazono Kilisigu teniyegi mizagi piyengki kozak kaiya. Anotoyegi kolak miziweki liyeng keya pulangai ula pura kirisimasi mabiyeng mizi keya mizi miza kapura pilik kele mizi kapura Anotoyegi kaile puwiligiyeng tumuliweki wiriya puwili ya puwiligiyengki kaile piyeng kemenak tumulagi langai ono.
2 Logo pilik mizagirik pangka kesak kang wamenara Anotoyegi kolak miza purikku pangka logo Anotoyegi wiriya puwiligi kaileyeng kemenak tumuli kak logo kaile puwiligiyengki ya puwiligiyengka kuneng mizi piyeng yeik si kak.

3 Kapura piliktau miza ono. Puwiligu kirisimasi mabiyeng Anotoyegi wata
kolak kelemiyageya koyima piyeng puwiligu nagerewiyi mizi keya kaile
puwiligiyengki kuneng mizi piyengki kumulageya koyibene mizayeng logo
kangka puwiligiyendau ngezege koya ono.
4 Logo purik pobiliktikki wiyeke, yaka liyeng memengwili keya pu-
lumakauwiligi iwi Anotoyegi kolak kelibene waliyabokkorau kaileyeng tu-
mulagi ono.
5 Purikki wiyeke Kilisi weik ngabelakka wirageyaweki merekewekke pugu
Anotoyegi pelik meiya,
Ni niyegi wata kolak kelibene liyeng keya pulangaiwili ula logo waliyi
piyengki kiyebuk kapura nugu negi korik yombanu yeikwiligi pilik
nawek kangkere miza nowiya.
6 Keya ni liyeng keya pulangai ulubek alataraga wiya logo waliyi puwiliyegi
wilik ono keya kaileyeng tumuliweki kolak mizi piyengkirau ni wilik ono.
7 Tegi nogo niyegi pelik neiya, Ne pelege, Anoto, ne nugu keli pura
miziweki, kapiya loyengkirikke neyegi langai lende miza pilik, meiya.
Ingi Sam 40:6-8
8 Yisugu were kaiya pura keya pulaga kaiya puragirau kumuli. Pugu were
pelik kaiya, Ni liyeng keya pulangaiwili ula logo kolak kelibene waliyi
piyengki kiyebuk keya wilik ono keya liyeng keya pulangai ulubek alataraga
waliyi keya kaileyeng tumuliweki kolak mizi piyengkirau kiyebuk, kaiya.
Kolak mizi piyeng mabiyeng loragi kiriwei miza kele kapura pugu pilik
kaiya.
9 Pulaga pugu pelik kaiya, Ne pelege Anoto, nugu keli pura miziweki, kaiya.
Tegi Anoto ngago were silok tiyarage kolak mizi keya liyeng uli piyeng
wezamela logo Kilisigu ibengki pura wata kolak wezabek piyengki tundikke
ngereke wiya.
10 Keya kazing ngago wik silok tiyaragi lewengke Yisu Kilisi Anotogo kelira
miza kopong pugu kang wamenara kemenak ibeng sa purikku Anotogi
wirege teni kaile nayendau onowili keleya.

11 Keya ngago were silok tiyaragirik Yudawiligi yombanu Anotoyegi wata
kolak kelibene waliyi puwili wok mabiyeng luwezara koyimowei Anotoyegi
kolak kelibene puwiligu waliyi piyeng kang kolokngagono waliyageya koy-
imi. Kapura pilik mizi piyengko kaileyeng tumulagi ono.
12 Kapura Kilisigu kang wamenara kaileyeng tumuliweki ibeng sa logo
pura wizagomagira logo pilik miza wizigeya pulaga pi tung lewege pa-
nurikke Anotogi mele ngaigezikke mogosa.
13 Pulaga Anotogo piyegi kiyebukwili ngai puguraga kulengke wazayirikka
pi yuke yolu.
14 Purik pugu kang wamenara ibeng purikku Anotogi wirege pugu kaile
nayendau onowili keleya puwili weik kemenak pangka.
15 Keya Anotogi Kung Walekpokkorau teniyegi pura ngizi kani keleyi. Pugu
Kapiya Walektikke pelik kai,
16 Yemizibokko pelik kai, Ngago were silok tiya pura weik yeik puwekke nogo
Isileili yongkambanuwili kiling ngago wik silok tiyagira pelik, nogo
lo nogoyeng ya puwiligiyengke wiyagi keya kangka puwiligiyengke
lende miza wazamiyagi, kai. *Seremaya 31:33*
17 Pulaga pugu perarau kai,
Ne mawinda kaile puwiligiyeng keya puwiligu korowali miza piyengkirau
kumulagi ono, kai. *Seremaya 31:34*

18 Tegi kaile piyeng tumula puwekke ngereke mawinda piyeng tumuliweki
liyeng keya pulangaiwili ula logo Anotoyegi kolak mizagi ono.

19 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili weik teni perik yeke
Walekyauga Walek Panu Anoto ngezebokko yolu pulogo kozang sowei kiliya
kunagi pi kiling ngagoya keliweki purik pangka, purik Yisugi iwibokko
mizarikku.
20 Kazing puluweng wik leweng keya kazing wik yolugirikki kunagi
leweng logo kagorik Walekmak keya Walekyauga Walek Panumakkirau
tepekke wiramiya purik libuga koliyarikku Kilisigi korikwek ibendikki wal-
imiza logo kazing wik puluweng Kilisigu teniyegi tiya wazaya logo teni wale
Walek Anotogo yolu lemengke kiliya kunibene.
21 Logo yombanu ngai yemane panubok tenigi wiyeke Anotoyegi kang
keya teni Anotogi yongkambanuwiliyegi ngai legi,
22 teni yayengke pugu teni izagi mena mizara ngizi panu kumula koyi-
mowei Anotogo yolu pulogo kiliya kambi, purik Kilisigi iwibokko wilek kang
tonuguyeng kaile tonuguyengki kuneng mizi piyengka kaigesa wazayarikki
wiyeke keya korik tonuguyeng kai kowiyeng nangezirau onobokko kaige-
sarikki wiyeke.
23 Tonuwago Anoto kiling yolugi puragi wilekpek keya ngai yuke yolu kai
puragi tonuwa kozang kebangkelara yoluweki, purik Anoto pugu sawiya
piyeng ngeli onobek legi.
24 Tonuwa nakko nakyegi yangeze mizi keya nakko nakyegi sawela logo
Anotogi keli pura nakko nakyegi waligelemiweki keya nakko nakyegi wa-
zono mizagirikki.
25 Tonuwa tonuwago menalege Anotoyegi ya kumuli mizageya piyeng
ngezeyengko mizi nagani nawiligu mizi pilik segeya nakko nak kozang
kelemi keya kazing koyagi pumokki waberek yei logo mawiyarekka mizi
mizi purik weik wok Yisu yogibek mereke si lewa legi.

26 Purik tamizeige yombanu nak kazing Anotogo Kilisigu ibeng purago
kaileyeng tumuli pumok iwaka sa wizigeya ngaungaugu kaile mizi
kaiyageya purik mabura pulogorau kazing kaileyeng tumulagi nalewengki
ono.
27 Segeya weik yeik mizagirik ngagozak yemanera keya yezi yemane
Anotoyegi kumbak mizi puwili waliyagi puzikki kulili mizagi purik kele.
28 Keya walakarik yombanu Mosegi loyengki nagerewiyi mizabok
ngagozak mizi puwekkerik yombanu neyau ma neyauganakko pugu
mizayengki ei pugu pilik miza kisi puwekkerik yombanu nagerewiyi
mizabokyegirau yalek miza ono yeik ula logo ibeng sa.
29 Tegi yombanu Anotogi Marekpekyegi kezanga manibok keya iwi pigi pi
kaile nayendau onoweki kelemibokkibok iwi yeikpokko mizibok keya An-
otogi Kung Walek Anotogi yongkambanuwiliyegi Anotogi wazonora orowei
lewabokyegi ngago kaile kaiya pilikpokyegi ngoluk ngangang yemane ngai
miza panu Anotogo managi puragi kumuli.
30 Purik tonuwa pobilik kaiyabokyegi iwaka, Kanga yanagi pura watabi
nogoyeng legi puwiligu kaile kaile keleniya piyengki kangayeng nogo
yanagi, kaiyabokyegi iwaka, keya peliktarau kaiya, Yemizibek ngezebokko
yongkambanu puguwiligi ngagozakta kebangkelagi, kaiyabokyegi iwaka.
31 Tegi waberek, purik Anotoyegi kezanga mana logo pulaga Anoto wik
yolubekki melezik ngela mani purik korowali soweigirik.

32 Wok inugu solo panu Kilisiyegi iwaka sawekke piyengki keremareke mizi nagani. Ini Yisuyegi ngizi kumulirikki wiyeke ini ngangang yemane wagela kele kapura inugu Yemizibekyegi kiriwei wilibek kaiyageya koya purikki kumula.
33 Keya kang nayengke purik tiyamekke wirege ini ngago kaile yeiya wiya keya kuneng yana keya ngangang keleya keya kang nayengke purik iniyaga nawili pilik keleya puwekke ini puwili kiling kuneng keya ngangang puwiligu wagela pura wagela.
34 Ini Yisuyegi ngizi kumulirikki wiyeke wigirawiligu ngangang wagela piyengki kuneng mizawili keya watabi inuguyeng Anotoyegi kumbak mizi-wiligu weiya puwekkerik ini wilik miza purik watabi lewege inigi ini kiling wok mabiyeng wizagomagiyeng paka ngalege iniyegi yuke yolu purik ini iwaka kopong.
35 Tegi inugu wilek kang inuguyeng Yemizibekyegi ngalege wiyi pura yeik sa nagani, purik puragi kanga weiyagira yemane panu legi.
36 Ini yeik yelakkelek koyimowei Anotogo kelira mizi kunagirikki kai tamizeige inugu kelirik pugu inigi mizagi kaiya piyeng mabiyeng mizagi mabura.
37 Purik Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,
Tek nangezirau miza logo purik lewagibok lewagi, pi wok panu mizagi ono.
38 Keya Anotogi wirege pangkawili miza puwili ngizi kumulageya koyi-mowei koyagirikki kai kapura tamizeige puwiliyaga nawili ngereke ngizi kumuli pura wiya wazami mabura wilek kang nogobek puwiliyegi wilik mizagi ono, kai. *Abakak 2:3,4*
39 Teni yombanu ngizi kumuli pura wiya wazamiya logo kemenak ibeng wizagomagi onowili, segeya teni Yisuyegi ngizi kumuliwili logo Anotogo wilek kang tonuguyeng ibeng wizagomagi puraga yaliya wazayiwili.

11

1 Keya ngizi kumuli mei pura nangaira? Pura watabi tonugu wilekpek keya ngai yuke yolu piyeng ngizi panu lewagelagi mizara yolu pura keya watabi tonugu pakelagi langai ono piyeng wameik ngiziyeng miza pura.
2 Anotogo yombanu koka panu piyegi iwaka puwiliyegi langai wazono kaiya purik puwili ngizi kumulara kiling kopong.
3 Anotoyegi ngizi kumuli purikku teni ngilumbek keya ngabelakpektau Anotogi kilirago keremiza purik teni iwaka wizigeya wire tonuguyengko keriyi piyeng wire tonuguyengko piyeng miza onoyengka keremiza.

4 Abele ngizi kumulira kiling kopong purikku pi Anotoyegi kerewiyibene kelemiya logo pugu Anotoyegi wata kolak kelibene waliya purikku pigi sibek Kaingku keli ngezebekkiragi kiriwei kolak miza purikka lewege logo Kaingkirik segeya Abelegirikki Anoto wilik miza. Keya Abele ngizi kumula kopong Anotogo pi pangkabek meiya. Keya Abele koka ibeng kele kapura ngago pugu Anotoyegi ngizi kumula puragira ngoluk yolu logo teni wilek tonuguyeng Anotoyegi ngalege wiyagi purikki waligeleyi.
5 Inok meibektau Anotoyegi ngizi kumula logo piliktikki wiyeke ibengkira kolok ula ono yeik korik mabuwek kiling Anotogo paka ngalege miza orowei yabela logo nawiligurau welagi langai ono purik Anotogo pi miza orowei yabela kopong. Purik Anotogo Inok miza orowei kangkine were pelik kaiya, Ne Inokyegi wilik, kaiya.
6 Nak ngizi kumuli purarau ono wizimowei waze Anoto wilik kagowing kelemiyagi ono. Purik Anotoyegi watabi nalangai nalangai piyengki wiyeke

lewabok Anoto yolu keya Anotoyegi ngizi panu weli puwili Anotogo kangayeng yani kai purikki ngizi kumulagirikki kai.

7 Yogo Nowarau mabilik Anotoyegi ngizi kumulabek. Purik pi Anotogo watabi pugu keriyagi ono kalike lewagelagiyengki kozak kaiyawekke pi ngizi kumula. Pi Anotogi ngagoragi kerewiya logo sik yemane kaingai yemaneyau lewa puwekke pi ibubek wilingke koyi nangaimak ngiza. Nowagi ngizi kumulirago yawe mizarago mizagewiyege teng puraga ngabelakpekkewiligi ngizi kumuli nangai pura kozang walimiza logo pi ngizi kumulirikki kandik yeik Pangka mei pura ngezebekkiweki weiya.

8 Abalam Anotoyegi ngizi kumula logo Anotogo yereng pugura wiya logo ngabelak koweige pugu managi kaiya nakki kangweki meiyawekkerik pi kerewiya. Pugu kangki pulumengki lusuwei wizimowei pi yereng pugura wiya.

9 Logo pi ngizi kumula kopong piliktago mizagewiyege pi Anotogo ngabelak wik pi managi kaiyabokko pangka wiziya. Logo ngabelak wikpokko pi Isak keya Yakop Anotoyaga ngago sawiya maburarau weiyayau kiling sela i ngizayengke nalaga lewawiligu kanda yolulik koyima.

10 Logo Abalamgu pilik miza purik pi Anotogo yereng paka ngalege kozang panu ngiza puragi yuke kopong.

11 Serarau Anotoyegi ngizi kumula logo ngizi kumuli pigi purago mizagewiyege pi yongoksi panu kele kapura pi mandik waza, purik Anotogo pi mandik wazamibene korik puguwek pangka kelemiyagi kaiya purikki Anoto ngago puguragi kiriwei mizi penangai miza kopong.

12 Logo Abalam yombusi panu wizigeya mandik naktau wazamiyagi langai onobekyaga weik yeligagang yemane sangkelagi langai ono ngilumbekke pelewewili keya wizambekke laluwekke kaingimbek kelik kubula melamek lewagela.

13 Yombanu Anotoyegi yaka ngizi kumula pewili Anotogo puwiliyegi watabi yanagi yeiya piyeng mabiyeng wei nangai wizigeya puwili ibeng kapura puwiligu kalike weiyagi miza logo puwili wilik miza. Puwili wilik purik puwiligu keriyarik ngabelakpek yereng puwiligira ono, puwili yeik kanda yagong koyinda miza kopong.

14 Yongkambanu pilikyeng kisi puwiligu walimizi purik puwili ngabelak ngezewiligi nakki weli.

15 Purik puwili keli kesak puwili ngabelak puwiligu wiya wazami kayimabokko kandobeli kak.

16 Kapura puwili kandogirikki kiyebuk miza. Purik wilek puwiligiyeng yereng paka ngalegeragi wiya kopong. Logo Anoto weik Anoto puwiligibek kaiyagi purikki kendek ono, logo yereng puwiligira paka ngalege ngizi yowiya purikku walimizirik pi kendek ono.

17 Anotogo Abalamgi ngizi kumula puragi yang kelemiyageyarik Abalam ngoluk Anotoyegi ngizi kumulageya wiziya keya pugu piyegi kozak meiya piyengkirau, logo pigi marekpek Isak opa wezarik wiya logo alataragi ngalege weik uliweki wiya.

18 Ei, pi weik Isak uliweki miza, were Anotogo pobilik meiya kele kapura, Nigi yeligagangmekkawili Isakyaga lewagelagi, meiya kele kapura.

19 Purik Abalamgu ngizi kumularik tamizeige Isak ibeng purik Anotogo ngereke wik yangalekta wazami penangai miza logo weik pilik kele kumula legi Abalamyegirik Isak ibeng sa logo ngereke wik yangalekta nobiyeng miza.

20 Isakki ngizi kumulirago mizagewiyege pi Anotogo pigi marekyau
Yakop keya Isau wazono keleyagi purikki iwaka logo purikki langai pigi
marekyauyegi kozak yeiya.
21 Yakopgi ngizi kumulirago mizagewiyege pi ibengkine lukung puguleige
yongomanara Anotoyegi waberek mizageya wizimowei Anotogi yeikta
weiya logo Yosepgi marekyauwili nak nakyegi wazono yeiyageya wiziya.
22 Keya Yosepgi ngizi kumulirago mizagewiyege pi ibengkiweki
merekewekke Isileiliwili Isip lemeng wiyagirikki pugu kozak kaiya logo
pugu yongkambanuwiliyegi puwili pulumeng wiya wazami kang puwekke
yombu koza puguyendau orowei kangweki yeiya.

23 Keya Mosegi panu keya mangoyau ngizi kumuli piyaugirago miza-
gewiyege Mose waza wizigeya ngong neyauganak yeik panu liwik miza
warara koyima, purik piyaugu keriyarik pi ngoluk mandik nalikpektikki
wiyeke keya piyau King Ngaibokko yongok koyang wazaya puwiligi mareknngangwili yeliweki kaiya purikki piyau kazi ono kopong, purik Anotogo Mose
King Ngaibokko sawiya puraga yaliya wazamiyagi purikki ngizi kumula.
24 Keya Mosegi ngizi kumulirago mizagewiyege pi weik yombu
nawekkewekkerik pi King Ngaibek Perogi yelibubek miza logo wazono
kelemiya nelegi pi kiyebuk miza.
25 Kapura segeya pugu kelarik Anotogi yongkambanu kaile kaile keleya
wiyi kang keya mizi puwili kiling pirau kaile kaile kelemiyageya wiziya logo
kaileyengki tek nangezi wilik kagowing keya mizageya koya puwili kiling
wilik kagowing miziweki kuna ono.
26 Purik pugu kumularik pi Kilisi lewagi kaiyabokki wiyeke ngangang
wageli purik wazonorikku keya ngabelak Isippekke king keya pulangai
weiyagi purikyeng yeiktikyengko, purik Anotogo pi kanga yemane managi
puragi pi kangkabek wiya kopong.
27 Keya Mosegi ngizi kumulirago mizagewiyege pi King Ngaibek Perogi
sisiktagi kulili mizarau ono yeik wizimowei Isip lemeng wiya. Logo pirau
yongolik meiya ono yeik kemenak kuna. Keriyiwekkerik pi Anoto kiling
mabulogo yawenelege pakela nobiyeng mizagi.
28 Mose Anotogo yongkambanu puguwili yaliya wazayagi purikki ngizi
kumula kopong Anotogo kozak yeiya pilik miziweki pugu yongkambanuwiliyegi liyeng memeng namek uliweki yeiya logo i puwiligiyengki
kangyengke iwibek pukmeliweki logo Anotogi angela yombanu ulibokko
Isipwiligi koloyakamandik kalogoliwili yeli pilik yela nelegi Yuda koloyakamandik kalogoliwili wezayibene. Logo teni Pasobaraga ngeragi ni
puwekkerik teni puragi kumula koyimowei ni.

29 Keya Yudawiligu ngizi kumularikku puwili Wizang Wagobek meibekke
yeik ngabelak yeikpekke ngalengale kang nobiyeng mizi kuna kapura Isipwili puwiliyegi kiriweiweki mizawekke wizambek ngereke wizang keremiza wizigeya puwili kaiyaga na.
30 Keya Yudawili ngizi kumula kopong yereng Yeriko meiragi lemeng yokolong wizigeya yemane panu kingyengka keremiza logo yerenda yawereng
kelemiyamek logo puwili ngizi kumula kopong puwili Anotoyegi kerewiya
logo puwiligu wok melenazik keya nazikka neyauge yawereng kelemi yo
keya to kaiyageya koyimamek Anotogo kelemiya logo topelora.
31 Keya yongokpanu yeikta Leyap meimele logo were yongok kazingkewiligu mizimekke mizageya wiziyamele ngizi kumularikku yongkambanu Anotoyegi nagerewiyiwili yelawekke pi wezamiya, purik yombanu Yosuwago

Yeriko lemengke liwik pakeliweki wezayelawili pugu i pugumakke koli keleyarikki wiyeke.

32 Logo nogo taliktarau mawinda kozak kaiyagi? Nogo Kiriyong keya Parak keya Semsong keya Yepeta keya Tawiti keya Samuwele keya Anotogi yombanu piyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisa puwiliyegi kozak kai purik yokolong panu kozak kai kambelagi.

33 Yombanu yaka puwili mabuwili Anotoyegi ngizi kumula kopong piliktikki kandik ngai yemaneyengki lewege mizi, keya yereng yemane nayeng weiya logo ngai, keya yongkambanu puwiligiwiliyegi waberek ngai logo Anotogo puwiliyegi keleyagi yeiya piyeng keleya. Keya nawili Anotoyegi ngizi kumula kopong keri pusi keri wizingwili kelik yemanewiligu limita logo na nelegi mele puguzikku iza warara koya.

34 Keya nawili Anotoyegi ngizi kumula kopong Anotogo yezi yemanezikki yungke yezi yemanezikku waliya nelegi iza warara koya. Nawili ngizi kumuli puwiligirago mizagewiyege lang yemanewekko yela logo ibengkirikka kazi. Nawili kozabektau ono ma kemegeme mizageya koyimawili ngereke kozambek yana. Nawili ngai yemaneyengke kozang ngai yemane mizagibek yana logo puwili kiling ngai kela puwiligu pakela logo ngai puwiligu miziragi wiyeke kazi walewale kuna.

35 Keya yongok nawili ngizi kumularikku puwiligi ingembu ibeng puwili ngereke ibendaga wik yangalekta yo. Kapura yombanu nawili Anotoyegi ngizi kumula logo kailewiligu watabi kozangkayengko yela logo ibeng, purik puwiligu kelarik Anotogi wiyeke puwili ibeng purik kele kapura puwili Anotoyegi kezanga mana logo puwiligu ngangang wagelagi puraga wila wazayagi purikki puwili kiyebuk. Logo puwiligu pilik miza purik puwili kalike yangalekta paka ngalege wazono koyimagi purikki ngizi kumula kopong.

36 Nawili ngago kaile yeiya logo pulaga wizale ngai kozangyengko yela keya nawili inge keya meleyeng tariya logo wigirayengke wazaya.

37-38 Nawili Anotoyegi ngizi kumula kopong kingyengko yela logo ibeng keya nawili soyengko libuga mita long ibeng. Nawili kailewiligu puwiligi ngizi kumulira wiyi purik puwili ibengki puraga wila wazayagi yei kapura puwili wizami ono legi kailewiligu lang yemaneyengko yeli. Nawili Anotoyegi ngizi kumula kopong kailewiligu yereng puwiligiyengka kiriwei keleya. Logo puwili liyengwiligi korik piyengka melewangka keya pulangai keremiza logo wakiya logo ngabelak ngaingai liya keya lewakyeng neing kambela keya king ururuyeng keya ngabelakyengke yunguyengke liwik kiliya koya. Puwili yagasi miza keya kemegeme miza keya nawiligu kaile kaile keleya. Yombanu pilikwili ngabelakpekke pelege koyagi purik pangka ono.

39 Logo yombanu ngizi kumulara kiling puwili Anotoyegi wilekpek ngalege wiyi keya Anotogo puwiliyegi langai wazono kaiya kele kapura puwiliyaga naktau Anotogo puwili yanagi kaiya piyeng mabiyeng weiya ono.

40 Purik Anotogo kelirik puwili yuke yolura teni kiling kemenak kanga lewege panu tenigi pugu kangkere miza wiya pura teni mabuwili sanga mizagirikki wiyeke.

12

1 Tegi yombanu ngizi kumuli kolokngagono yaka nogo kozak kai puwili kozainung wezabek yawereng keleya logo puwiligu teniyegi ngizi kumulagirikki waligeleyi legi watabi teni yelakkelek kunibene keleyi piyeng ma

kaile teni kozang kebangkelara yolu piyeng wezameliweki keya kaile inge tonuguyeng tariya logo teni kawiye walibene keleyi piyendau wezameli, keya resisi narikke nginda wei mizagibokko lewege miziweki wilekpek keya mizi pilik tenirau Anotogo tonugu miziweki sawiya piyengke wilekpek keya mizi kanda paka wila wiyi pulogoweki.
2 Tenigi wire piyeng Yisu ngizi kumuli tonuguragi solorik keya ngizi kumuli tonugura pangka panu sibene kelemibekyegi pakelaweki. Pi ya puguraga pangka miza wizimowei yengeleileige kendek ngelaimekke ibeng sa purik wilik kagowing kalike pugu weiyagi puragi pi iwaka kopong logo purik weik yokopek pi tung lewege panurikke Anotogi mele ngaigezuwaga mogosa.

3 Tamizeige ini kazing ngizi kumuliragi pumok mizagi kapura nawiligu iniyegi keleyiyengko ini kiyebuk sende mizi wizigeya kazing pumok wizamiweki keli purik mabura Yisuyegi kaile kaile mei keya mizi kele kapura pirau kiyebuk sende miza logo wizami kuna ono purikki kumulagirikki kai.
4 Keriyawekkerik ini ngoluk kaileyeng kiling ngai keli puraga ini ngai keli kang kemenak ibengki pulogo wiya ono kani.
5 Anotogo ini pigi mareknngangwili miza logo ngago yogong ini kozang yaniweki pobilik yei piyengki ini keremareke miza ma talik?
Mandik nogowili, Yemizibokko ini pangkaraga keleyi puwekke purik mabura waberek keriya koyizo keya pugu ini kokowa miza kani keleyi puwekke wizami kang mizi nagani,
6 purik Yemizibek wok mabiyeng pugu keli puwili mabuwili pangkaraga keleyiweki mizi wilibekpek keya pugu pigi mareknngangwili miza puwili keli pigi puwiliyegi pura waligeleyiweki puwili kokowa miza purik pangkaraga ngangang yanibek kopong. *Ngago yogong 3:11,12*
7 Anotogo ini pangkaraga keleyi pani, purik yombanu pigi mareknngangwiliyegi keli panu nakko puwili pangkaraga keleyi pilik Anotogorau ini pigi mareknngangwili pangkaraga keleyi yagenda. Purik mandik tak pigi mangobokko pangkaraga waligelemiweki ngangang mana ono?
8 Tamizeige yombu nawiligu puwiligi yango keya mareknngangwiliyegi keleyi pilik Anotogorau ini kokowa mizi puwekke ngangang yani ono mabura purikku walimizi purik ini Anotogi yango keya mareknngang puwiliyagawili ono.
9 Tenigi mangowiliyegirik puwili teni wizale lik keleya logo tonugu puwiliyegi langai wazono kisa. Tegi kung tonuguwiligi mangobekyegi teni panga yungke kiliyiweki logo kazing kumbekki lewengke koyagi purikki iwaka siweki.
10 Tenigi mangowili puwiligu iwaka puragi pangka kirisimasi teni puwiligi kulengke koya piyengke ngangang yana kapura Anotogo teni ngangang yani pura wok mabiyeng pangka panu keya teniyegi wazono mizagira wizigeya tenirau pugu kaile nangezirau ono yolu pura weiweki.
11 Mandik nak watabi nayeng kokowa mizageya wizilegewekke mangogo kanda wizale ula logo ngangang mani purik mandikpok puwekkerik wilik kagowing ono. Kapura kalike purik mandik kokowa mizageya wizilege wizale ula logo ngangang manabok kazing pangka yara ngezege sa yolu puluwengke yemane si kandikki teni keriyagi. Anotogo teni pangkaraga keleyi puriktau mabilik.

12 Tegi ini Yisuyegi kiriwei mizagirikki kiyebuk sende mizi puwili yangalek meiya logo Yemizibekyegi ngereke kiriwei kuniweki wilekpek keya mizi keya pangkaraga kiriwei mizagi purikki yeik kumula wilibek koyi,

13 keya watabi niyegi keriya logo kiriwei mizagi puwili kaile mizibene keleyagi pilik piyengka mizi nagani, tamizeige puwili tayeng pangkayeng keya tayeng kokowayeng miza purikki ngoluk iwaka ono kele kapura puwili niyegi kiriwei mizi purikku ngizi kumuli puwiligira kozangki.
14 Keya ngalik kela wali piyengka koweige yolu keya kazing kaileyendau ono koyagi pumokki kiriwei panu yoluweki mizagirikki kai, purik ini kazing puluwengke yolu ono purik inirau Yemizibek keriyagi ono.
15 Keya ini kazing mabuluwengke kuniweki nakko nakyegi saweli logo iniyaga nak Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono kapura pugu teni yani piyengka ini yaniweki keli piyeng ini yeik nelegi waberekkirikki kai. Keya sisik kelira yenge ya ini nakkaraga yemane si kanda kuneng yemaneyeng lewagela sibene kelemiya logo nawiligi kazing kumbekki puluweng kaile kaile miza yowiya nagani waberekkirikki kai.
16 Keya iniyaga nak kazing nazuwagawili kiling yongkambu mizimokko mizi ma Isaugu Anotoyegirau kumuli nangai miza pumokko miza nelegi waberekkirikki kai. Purik pi yagasi wizigeya ngeragi nagerikki wiyeke pigi sakpek Yakopyegi pigi mangobokko Anotoyegi pi watabi wazono pi mandik kalogolibek legi maniweki piyeng mana keya ngeragiyeng piyaga weiya logo na.
17 Logo pulaga kalike Isau ngereke yeik mandik kalogolibek mei pura weiya logo watabi wazono piyeng weiyagi nobiyeng miza logo pigi mangobekyegi ingi yemane panu kelemi keya kazing pugu pilik mizamok tumula logo watabi wazono piyegi maniweki meiya kele kapura pigi mangobokko pilikkirau ono meiya. Legi puragi kumula logo waberek panu.

18-19 Kazing inugu mabek Anotoyegi mereke lewa pumok kazing koka Yudawiligu Anotoyegi mereke wiriya pilikmek ono. Yudawili lewak Sainai meibekke Anotogo lo pigi meleyau piyeng yanawekke puwiligu lewakpekke yezi yemanezik keya kusabanurik keya kobo keya kebarekyau keya sangubokko kaiya meliyau keya Anotogi kilirago kaiyarikki keriyi keya kerewiya. Logo yongkambanuwili kilira kairikki kerewiyawekke puwili kulilimokko mizagewiyege ngago nayendau mawinda kerewiyagi ono weik mabilik meiya,
20 purik puwili kilirago ngago pobilik kai puragi ya kuneng panu, Tamizeige yombanu nak ma liyeng keya keri namektau lewakpek kebangkela purik mabura pilikpok ma mok kingyengko ula logo ibeng sa wazami, kai puragi.
21 Lewakpekke keriyawekkerik kulili mizagi langairik mizara wizigeya Mosego pelik kaiya, Ne kulilimokko pangka ono logo ne leli uli, kaiya. Kapura ini Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi Anotogo ngago wik silok tiyara yanawekkeriktau pilik miza ono. Anotogo paka ngalege pi yolu pulogo mereke kunagirikki pangkara yana.
22 Logo ini lewak Saiyong Anoto wik yolubekki yereng Yirusalem wik paka ngalege angela sangkelagi langai ono wilik kagowing miziwili yolu pulogo kemenak kiliya wiriya.
23 Ini Anotogi yongkambanu pugu koloyakamandik kalogoli puguwili yei, yeikyeng paka ngalege lende miza puwiligu wawere ulalege kiliya wiriya. Ini Anoto mabuwiligi ngagozakyengki kerewiyagibokyegi kiliya wiriya. Keya yongkambanu pangka Anotogo weik kemenak kaile nayendau ono wazaya puwiligi kungwili yolulege kiliya wiriya.
24 Ini Yisu Anoto keya yongkambanuwiligi tepekke ngago wik palumu panu pura silok tiyabokyegi wiriya. Keya ini kaile tonuguyeng tumulagi

langai onoyeng kapura iwi kaile tonuguyeng tumulibokko wiriya. Logo iwibok Abelegi iwibokko kanga managirikki wiyeke ingkeya ngabik keya miza pilik mizi onobek.

25 Tegi Anoto iniyegi inigi yungka wizimowei kozak yeiyageyabokyegi kerewiyagirikki kiyebuk miza nagani waberek panu. Purik Yudawili Mose ngabelakka mabelegebokko kaiyengki nagerewiyi mizawekkerik puwili ngangang yana kapura teniyegirik tamizeige Anoto paka ngalegebokko kaiyengki teni nagerewiyi miziwekkerik ngoluk tonugu ngangang yemane panu weiyagi puragi kumuli.
26 Keya Anotogo puwili loyeng yanawekkerik kili puguragi ngai ngagomokko ngabelakpek urukang kelemiya kapura mabek perik ngereke ngago sawiya nararau mawinda puragi ngalege pelik kaiya,
Ne ngabelakpek keke urukang kelemiyagi ono kapura ngilumbektau urukang kelemiyagi, kaiya. *Agai 2:6*
27 Logo pugu pilik kaiya purik pobiliktikki, pi watabi ngabelakpekki wire tonuguyengko keriyi logo kozang ono urukang kelemiyagi langai pilik piyeng kemenak tumulagi logo watabi kumbekki kozang wizagomagi ngoluk wire tonuguyengko keriyi ono piyeng ngezeyeng wizeibene.
28 Tegi teni Anotogo yereng ngai logo kozang wizagomagi puragi kiliya kunagiwili legi teni Anotoyegi kazing pugu kelimekke wazono mei keya ya kumuliweki, yayeng kazi miza koyimowei keya yeik pugura lewege miza koyimowei,
29 purik Anoto tonugubek yezi yemane ngoriyizik kelik, purik yezizikku watabi mabiyeng kemenak waliyi pilik Anoto tonuwagibokko korowali piyeng mabiyeng kemenak ula waliyagi. Tegi Anotogo ini yezizikke wezayela nelegi korowali mizagi purikki kazi miza koyi.

13

1 Ini ne kiling Kilisiyegi ngizi kumuli puwili mabuwili nakko nakyegi kelageya koyagirikki kai.
2 Keya nugu iwaka ono pilikpokyegi wazono kelemi, purik yongkambanu nawili puwiligu iwaka ono pilik puwiliyegi ngeragi yani keya kaiyageya koyimarik angelawiliyegi keleyageya koyima kapura puwiligurau angelawili miza ono.
3 Keya ni wigirimakka wigira yolu puwekke nugu kuneng kelagi pilik piyeng Yisuyegi ngizi kumuli wigira yolu puwiligu kelageya koyinda legi puwiliyegi kumulagi purikki keremareke mizi ono. Keya ni nawiligu neli kang keya miza logo kozaga mizawekke ngangang yemane kelagi pilik Yisugi wiyeke nawiligu yela logo kozaga miza wizigeya ngangang yemane mizageya pilik puwiliyegi keremareke mizi nagani.
4 Yongkambanu wei pura mabuwiligu yemanera mizagira logo yombubek keya yongokmelerau pigi kerekpu onobek ma pigi yongokpu onomele kiling iwek koli ma wire walebek mizagi ono, purik Anotogo kaile pilik pura mizi mologabok ngagozak kelemiyagi.
5 Keya kingyengki ngora keli purago iniyegi ngai nagani. Watabi inuguyeng ngelek ma songono miza puriktau wilik miza yolu. Purik Anotogo pobilik kaiya purikki wiyeke,
Nogorau ini watabiyengki yeik kunibene keleyagi ono keya nogorau ini kelaleng keke wezawili wezayagi ono. *Utoronomi 31:6*
6 Tegi teni pobilik kisi puwekkerik kozang sara koyimowei Kapiya Walektikka lang poburik kisagiwiligu,

Yemizibek neyegi sawelibek legi yongkambanuwiligu neyegi keleniyagi
piyengki ne kazi ono, kisagiwiligu. *Ingi Sam 118:6*

7 Keya ngai inigi were iniyegi Anotogi ngagora kozak kisa puwiliyegi
kumulizo. Puwiligu koya puraga wazono lewagela puragi kumula to melizo.
Keya puwiligu Anotoyegi kazing ngizi kumulamokko kumuli kanda ibeng
purikki kiriwei mizi.
8 Yisu Kilisi ulogo keya yokopekke keya wangki wizagomagi puriktau
mabilik yolu.
9 Tegi nawiligu watabi wik nalik kazing pangka lewengka kokowa iza
orowei kunagi nayeng kozak yeiya nagani. Anotogi wazono tonugu weiyagi
langai ono pugu yani purago wilek kang tonuguyeng kozang kelemi logo
purikku Anoto wilik kagowing kelemi. Teni lo ngeragi nagi piyengki kiriwei
mizi purikku wilek kang tonuguyeng kozang ono. Logo yombanu lo piyengki
kiriwei mizi puwili lo piyengkorau puwiliyegi saweli ono.
10 Kilisi tenigi wiyeke ibeng sabok teni piyegi ngizi kumuli puwiligibek.
Keya kaileyengka yaliya wazayiweki Yudawiligi loyengki kiriwei mizi
puwiliyegi sawelagi ono.

11 Yudawiligi yombanu Anotoyegi wata kolak kelibene waliyiwiligi ngai
yemane panubok liyeng keya pulangai yela puwiligi iwiyeng I Walekyauga
Walek Panumakki yeke ige kaileyengki wiyeke opa miziweki orowei yabela
kapura ngiziwili yerendagi kang yemanerikke yenge yerengke waliya.
12 Logo Yisurau yerendaga yenge yerengke ngangang miza logo yongkam-
banu puguwili iwi pugubokko kaile nayendau miza onowili sibene keleya.
13 Togo wameik teni kazing Anotogo pangkawili miziweki Yudawiligi
loyengki kiriwei mizi pumok wizamiweki logo Yisuyegi kuniweki keya
piyegi kiriwei miziwilirikki wiyeke Yisugu ngangang wageli keya ngago
kaile meiya wiya mabilik tenirau ngangang wageli keya ngago kaile yeiyaw-
iliweki.
14 Purik ngabelakpek yereng tonugura ono kopong. Teni yereng tenigi
paka ngalege wizagomagi puragi ngai yuke yolu.
15 Tegi teni Anotoyegi Kilisigu teniyegi sawela wizimowei ngago wilik-
wilikyeng opa wezarik meiyageyaweki purik kili tonuguyeng Anotogi yeik
yemane puragi langai nawiliyegi kozak yeiyagiyengko.
16 Keya nazuwagawiliyegi wazono keleyi keya nazuwagawili kiling sanga
mizagi purikki keremareke mizi nagani purik, purik opa Anoto wilik kagow-
ing kelemiyagirik kani.
17 Yisugi i walekmakki ngai inuguwiliyegi kerewiyi keya kiriwei miza-
girikki kai keya puwiligu miziweki kisi piyeng miziweki keli. Purik yawe
puwiligira kung inuguyengki kazingmekki ngaigi pura logo puwiligu kang
tamekke iniyegi ngai koya miza purikki Anotogo pakelagi. Yawe puwiligi-
raga puwili wilik kagowing mizibene puwiligu kisi piyengki kerewiyi kapura
inugu kuneng yani purik iniyegi wazono onogi.

18 Neyegi wiyeke waberek mizageya koyi. Kili negi yenge yaraga
purago neyegi ni kokowa miza kai ono purik ne iwaka, purik ne kazing
pangkamekke miziweki keli wilibek kopong.
19 Keya Anotogo ne ngereke inuwayegi ngezangai wezayonelagi purikki
kele waberek mizi.
20-21 Anotogo Yisu Yemizi tonugubek Anotogi yongkambanuwiligi ngai ye-
manebek iwi ngago wik silok tiya wizagomagi pura kozang kelemiyabokko

mizagewiyege ibendaga ngereke wik yangalekta wazamiya. Anoto mabilik mizabok logo ngezege sa yolu puragi mangobokko ini watabi wazono keli pugura miziweki iniyegi sawelagi piyeng yani pani. Keya pugu mizagi keli pura Yisu Kilisigi kozang tenigi yungke yolubokko iniyegi yawe mizi pani. Keya ngaiwak yemanerik Kilisiyegi wilibek wizagomi pani. Wameik panu.

22 Ini ne kiling ngizi kumuli puwiliyegi ne kelegele keya nguk yei, nogo kapiya perikke lo lende miza piyengki waberek panu kerewiyi purik kapiyarik ngerewalek panuriktikki wiyeke.

23 Tonuwa kiling ngizi kumulibek, Timoti weik wigirimakka welagela wezamela logo purikki inuwa iwaka sibene kozak yei. Tamizeige pi neyegi pelege ngezangai lewa purik mabura te mabiyau inuwayegi pakeliweki lewagi.

24 Inuwago yeik nogora weiya logo ngai inuguwili mabuwili keya yongkambanu Yisugi pulogo puwili mabuwiliyegi wangane nogora yani.

Yisuyegi ngizi kumuli ngabelak Itali meibekka pelege yolu pewiligu wangane puwiligirarau inuwayegi wezameli.

25 Keya Anotogi wazonora ini mabuwili kiling wizei pani.

Mabura.

Ne Paulu kapiya perik lende mizabek.

Jems
Kapiya Yogo Jemsgu lende Mizarik

1 Ne Jems ne Anoto keya Yemizi Yisu mabiyaugibek logo ne piyau
mabiyauyegi yawe mizibokko kapiya perik lende mizi keya ini Yuda
yongkambanu Kilisiyegi ngizi kumuli wizageya koyi kambeli puwiliyegi
wangane nogora wezameli.

2 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili iniyegi kuneng kingyengkirik,
kemegemeyengkirik keya nazuwagawiligu iniyegi kuneng yani ma ngan-
gang keleyiyengkirik lewa puwekkerik wilik mizagi maburikki kumulizo,
3 purik iniyegi tamizeige ini ngizi kumulageya koyimowei kuneng
piyengko iniyegi yang keleyi puwekkerik piyengko ini kozang koyagiweki
waligeleyagi logo purik ini iwaka.
4 Pilik tegi kazing kuneng piyengki kozang yolu pumok yemane sibene
kelemi keya kuneng inigi piyengka kaziweki mizi nagani, purik ini
kunengyeng kilingwekke purik piyengko mizagewiyege ini Anotoyegi ke-
bangkelagi logo pilik mizagirikki mawiyarekka mizi purik mabura ini
kawiyegi ono logo ini kemenak pangkayengka kaileyeng iwakagi.
5 Kapura tamizeige iniyaga nawiliyegi pilikyeng lewagelawekke ini An-
otogo inugu miziweki keliyengki lusuwei mabura piyegi nguk mei. Logo
pugu wilikwilikta kiling kozak yei penangai keya iniyegi kaile keriyi penan-
gai ono, purik Anotoyegirik piyegi nguk mei puwili mabuwiliyegi kangka
wazonoyeng yobuk keleyi ono yeik yana meli.
6 Kapura ini piyegi nguk mei puwekkerik pugu iniyegi kozak yeiyagi
mizara ini ngizi kumula koyimowei piyegi nguk mei keya pugu iniyegi kozak
yeiyagi ono mizi nagani. Purik yombanu Anotogo piyegi kanga meiya to
melagi ono mizibok, kai wizang yemane kebarekpokko ula meli kang keya
mizibok kelikpokko logo pilikpok kangka neyau kilimbokko.
7-8 Tegi kangka neyau kilimbok ngenangaiyengka mizagi mizi logo pi-
likpok Anotogo waberek puguyengki kangayeng managi mizagi onobokko,
purik Anotogorau pilik mizagi ono, legi ini Anotoyegi nguk mei puwekke
pugu kangka wazonoyeng yani penangai mizara koyimowei nguk mei.

9 Tamizeige ngizi kumuli nak kingyeng yeik keya kulengkebek mizibok
wilik miziweki kai, purik Anotogi wiregerik pi yemanebek.
10 Tamizeige Anotogo ngizi kumuli watabiyengko kolabek keya ye-
mane nak mizibokki watabiyeng weiya mowiyi purik pilikpok watabi
puguyeng suwei purikki wilik miziweki kai, purik pi watabiyengki wilekpek
ngalege wiyagi onobokko. Purik pelik, pilik mizibok purukpuruk yengelei
marekyengki piyengko liya wala logo ngoliyi wizigeya yeik sawiyi pilik pi
yeik sawiyagi.
11 Nogo pilik kai purikki mawinda kozak kai pei, yokpek kebarek ngain-
gaibek kiling lewa logo yengelei marekyeng ngoliyibene kelemi logo pu-
rukpurukyeng kawiye wali purik purukpurukyengki ngaira weik kemenak
yeikki. Kazing pilikmekke yombanu watabiyengko kolabok yawe keya
watabi puguyengki mizageya wizimowei yeik sawiyi kuni penangai logo pi
Anotogo ngagozak kelemiyagi.

12 Yombanu kaile mizibene yang kelemi kapura kaile mizi onobokyegi
wilikwilikta yolu, purik pi kaile nangezirau mizi nangai wizimowei yang
kelemiya kapura lewege, purik pigi kanga weiyagira kalike paka ngalege wik
yolugi pura logo pura Anotogo yongkambanu piyegi keli puwiligi sawiyara.
13 Tamizeige yombanu nak kaile mizibene yang kelemi puwekke pi pelik
kaiyagi ono, Anotogo ne kaile mizibene yang keleni kaiyagi ono, purik
Anotorau kaileyengko kaile mizibene yang kelemiyagi ono keya pi ngeze-
bokkorau nak kaile mizibene yang kelemi kunagi ono.
14 Kapura yongkambanu mabuwili nak nak yenge pigi yungke kaileyengki
kira orowei mizi piyengko pi kaile mizibene yang kelemi logo pangkayengka
koweige iza orowei keleyi keya ngago kaile kaile yani.
15 Pulaga puwiligu kira orowei mizi piyengki marekyeng tabunda logo
kaileyeng lewagela logo kaileyeng yemane si lewa purik ibenda lewagela,
kazing kumbekki lewengke Anotoyegi ibeng logo Anotoyaga koweige
wazayi.
16 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli puwili ini kaile miziweki
yang keleyi piyengki mangobek tak miza purikki ikuyogorik keleya nagani.
17 Watabi Anotoyaga yeik lewa piyeng wazono keya watabi pangka panu
piyeng paka ngalega lewayengko, paka Anoto Peba ngilumbekke pelewewili
keremizabokyaga. Pi ngezebek mabilik wilibek yolubek keya teniyegi
kezanga yani onobek keya yokpek keya pelewewiligu mizi pilik teni kusa-
banurikke wazayi onobek.
18 Pugu teni ngago wameiktagi yungke keli ngezebekkirago Kilisigi yungke
wik keremiza logo teni pugu keremiza piyeng mabiyengka yenge orozarikke
pigi yango keya marekngang pigi yeligagang wikmekkiwili miziweki.

19 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli puwili ini pobiyeng
kangka inuguyengke wiyi keya pilik perikki keremareke mizi nagani, kaz-
ing palumu panumek nakko kairagi nguk namizi kerangang mani pumok,
sisikta kiling nguk namizi kaiya yo meli ono pumok keya nguk namizi sisik
mizi ono pumok.
20 Purik yongkambanuwiligi sisik kamenengmokko teni Anotogo pangka
koyiweki keli pilik teni pangka koyiweki keleyagi ono.
21 Tegi kazing kowiyeng mabiyeng keya kazing korowali kumuli piyeng
mabiyeng wezameli logo Anotoyegi panga yungke kuni logo ngago pigi ya
inuguyengki pugu ngeriyi pura wei purik purago ini yaliya wazayagi mena.
22 Anotogi ngago yeik puragi kerewiyi keya purago kai piyeng ngizi
namizirikku ni makngezeyegi ikuyogorik keleniya nagani.
23 Yombanu ngagoragi yeik kerewiyi keya purago kai piyeng ngizi
namizibok yombanu ngezebokko ngezebekyegi wiriwiliktikki pakelibok
kelikpokko.
24 Pi ngezebekyegi pakela logo weik kang keya nguk namizi wiregawere
puguragi keremareke mizi pilik purikku pi Anotogi ngagora keremareke
keya kazing pugu were mizayeng wiyi ono.
25 Kapura yombanu Anotogi lo pangka panu yongkambanu wila wazayi
piyengki yungke pakelabok logo mabilik pakelageyabok keya piyengko
kai piyengki keremareke mizi onobok kapura wok mabiyeng piyengko
kaiyengki kiriwei mizibok, watabi pugu mizi mabiyengki wilikwilikta wiz-
iyagi.
26 Yombanu nak ngezebekyegi pi Yemizibekyegi kiriwei panu yolubek
mizi penangai kapura tamizeige pi longok pugubekki waberek ngaigi langai

ono purik pi ngezebek ikuyogorik kelemi yagenda logo pugu Yemizibekyegi
kiriwei mizi pura yeik ulakki.
27 Kazing Yemizibekyegi kiriweiweki Peba Anotogo ngizi mizamek keya
kaile nariktau ono mizamek koloyakamandik kelaleng ngela keya yongok
komate ngela pilikwiligi kunengyengki ngai pumok keya yongkambanu
Anotoyegi lusuwei puwiligu kaile mizi piyengka koweige yolu keya kaile
piyeng mizi nagani.

2

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili ini yombanu ngaiwaktikki
ngaibek tenigi Yemizibek Yisu Kilisiyegi ngizi kumuliwili logo
yombanuwiligi korik kang yeke ngalege piyengki yewizek mizi nagani.
2 Tamizeige yombanu neyau sonda inuguraga wiriya logo nak mele-
gombekke ring koliyengka keremiza nak uluwakiya logo watabi palu-
muyeng wakiyabek keya nak watabiyengki yeik panubek logo watabi koliya
waleyeng wakiyabek mabura
3 ini watabi palumuyeng wakiyabokyegi pakela logo piyegi pelik meiyagi,
Ni pelege mogosiweki, kapura koliya waleyeng wakiyabokyegi inugu pelik
meiyagi, Panga purikka luwe wizei, ma ngabelakka purikke inge nogoyauge
ngezege mogose, meiyagi.
4 Mena inirau ini makngezegi tepekke yewizek mizageya pumokko miza-
gewiyege yemane panu piyengki kokowa kumuli purikki pakela ma yeik?
5 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli puwili kerewiyi. Anotogo
yongkambanu ngizi kumuli onowiligu watabiyengki yeikwili mizi puwili
ngizi kumulirago kolaweki iza keya pigi yereng pugu piyegi keli puwiliyegi
yanagi sawiya pura weiweki,
6 kapura ini watabiyengki yeikpekyegi kaile sawiyi. Watabiyengko kolaw-
iligu iniyegi kaile keleyi ma talik? Puwili ini ngagozak keleyi mabuwili ma
talik? Ei, puwili pilik piyeng miziwili.
7 Ei, puwili inuwagibokki yeik wazono puragi ngago korowaliyeng kisiwili.
8 Tamizeige ini lo Anotogi yerendaga Anotogi Kapiya Walektikke pelik
lende miza, ni makngezego ni makngezeyegi keli mabilik nakyegirau mabi-
lik kelimo, kai pura wara yolu mabura ini pangkaraga mizi yagenda.
9 Kapura tamizeige ini yongkambanuwiliyegi yewizek mizi, purik ini kaile
mizi yagenda logo loyengko loyeng ngelibek kaiyagi.
10 Keya tamizeige nakko loyengka lang wamenarik ngela purik pi loyeng
mabiyeng ngelabokko ngangang wei pilik pi weiyagi.
11 Purik pi pelik kaiyabok, Yongkambu weiya puwili nigi kerekpu onobek
ma nigi yongokpu onomele kiling iwek koli nagani, kaiya mabokkorau pelik
kai, Yombanu uli nagani, kai. Ini nigi kerekpu onobek ma nigi yongokpu
onomele kiling iwek kola ono mane miza kapura tamizeige ini yombanu ula
purik ini Anotogi loyeng mabiyeng ngela wizinda.
12 Kilisigu inugu miziweki pugu lo keliyeng ini mizi ma yeik miza keya
inugu miza pura ngenangki miza miza purikki ini ngagozak keleyagi. Togo
inugu mizi keya inugu kumuli piyengki waberek panu,
13 purik ngagozakta mizibokko yombanu nazuwagawiliyegi yalek miza
onobokyegirau yalek mizagi ono. Kapura tamizeige ni nazuwagawiliyegi
yalek mizageya wiziyabok mabura ni ngagozaktaga kulili mizagi nariktau
ono.

14 Ini ne kiling Kilisiyegi ngizi kumuli puwili, tamizeige nakko pelik kai,
Ne Yisu Kilisiyegi ngizi kumulibek, kai kapura pugu miziyengko wameik kai

ono mabura pugu kai puragi wazonorik tarik? Pigi ngizi kumuli purago pi yaliya wazamiyagi?
15 Tamizeige yombu nak ma yongok namele tonuwa kiling Kilisiyegi ngizi kumuli melegabek wakiyagiyengki yeik keya ngeragiyeng wok wamenakki pangka ono,
16 logo inuwayaga nakko pelik mei, Wizagome, yezingei wizeimo keya ngeragi wazono miza nimo, meiya logo ngeragi keya wakiyagiyeng mani ono purik ngago nugu yaka meiya puragi wazonorik tarik?
17 Togo ini keriya, ngizi kumulira keke wara purik pangka ono kani. Ni ngizi kumuli pura warabek miziweki wazono mizi. Ngizi kumuli nugura watabi nugu miziyengki walimizi ono purik ngizi kumuli nigi purik ngizi ono, ibeng, logo yeik ulaktikku.
18 Kapura nakko pesang ula wizimowei pelik kaiyagi, Yombanu nak ngizi kumulira kilimbek, yombanu nak ngizi mizira kilimbek logo piyau mabiyau kaileyengka yaliya wazayagi ma yeik, kaiyagi. Logo nogo pelik meiyagi, Mena, ngizi kumuli nugura nugu miziyengka keke neyegi walimize keya nogo miziyengko ngizi kumuli nogora waligeleniyagine, meiyagi.
19 Inugu ngizi kumulirik Anoto wamenak keke ma talik? Wazono. Kerewawiligurau mabilik ngizi kumuli kapura puwili kulilimokko leli uli.
20 Lelewe ngizi. Talikwekke ini Anotogo keliragi mizi ono purik ngizi kumuli inuwagi pura yeik ulakki kai purikki iwakagi? Ngizi kumuli wazono mizi onoyeng lewagela wazami pura ngizi kumuli wameikta ono.
21 Tenigi mangobek Abalamyegi kumuli. Pugu mizarago pi Anoto kiling pangka wazamiya ma talik? Ei, pilik miza. Pi kerewiyirago kolabek kopong pigi marekpek Isak alataraga kolak miziweki wazamiya.
22 Inirau ngizi kumuli pugura keya pugu ngizi miza pura menalege yawe miza purikkirau keriya ma? Pugu mizarago ngizi kumuli pugura ngizi mena miza.
23 Logo Kapiya Walektikku pelik kai purik miza, Abalam Anotoyegi wilekpek ngalege wiya logo pugu Anotogo kai piyengki pi ngizi panu kumularikki wiyeke Anotogo pi pangkabek miza, logo Anotogo pi kewengke pugubek meiya.
24 Keriya, yombanu nak ngizi kumuli purago keke Anoto kiling pangka wazamiyagi ono kapura pugu wazono mizi piyengkorau.
25 Ik Leyap yongok Yuda ono kazingkemeleyegi kumuli. Pi talik mizarikku Anoto kiling pangka wazamiya? Pirau watabi nayeng miza. Pugu Yuda ngago orowei miziwiligi ngagoragi ngizi kumula kopong pugu puwili i pugumakke iza orowei yabela keya pugu puwili kazing kalogomokmek neing kazi kambelibene wezayela.
26 Korikwek yaumbektau ono puwekke ibeng mabilik ngizi kumuli, wazono miziyendau ono pura ngizi ono, ibeng.

3

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili miti yanibek keremiziweki wilekpekka mizi nagani, purik mamokyaga teni miti yaniwili ngalege panu ngagozak keleyagiwili purik teni iwaka.
2 Teni mabuwili kang nayengki purik ngago kokowa kisi kapura yombanu pugu kaiyengkirau ngago kokowa nara kai onobok pangka panubokko. Yombanu pilikpok korik kang pigi puwek mabuwekke ngaigi langaibokko.
3 Tonugu liyeng osiwiliyegi keleyirik ngayeng wibek kilimbek kiligandaga uluwakiyi logo wibekka ulumi puwekke ngayeng korokwekko osimekki

kiliganda ngangang mani logo purikku mizagewiyege tonugu kunagi keli
pulogo osimek yeik kerewiya logo keli tenigi puragi kiriwei mizi.
4 Keya sik yemaneyengkirau kumuli, piyeng yemane panuyengko logo
kebarek unatubabokko orowei kang kele kapura sitiya koru panu ngizi
kowiti purik sikmak orowei mizibekki keliragi kiriwei mizi penangai.
5 Togo longokpek kilindiktau mabilik, songono kele kapura ngago
lewegeyeng kaiya melibokko. Yeik kumuli, kalogolei yemane panu kele
kapura yeziwilik songono pungezigu pulei mabulei langiyagi,
6 logo longokpek yezizik kelikpokko, korowaliyengko wilak. Longokpek
korik tenigi puwekke yolu piyeng kiling ngelaming yolu pobu, logo kaileyeng
korik tenigi puwek mabuwekki pangka pangka orowei kang keya mizi.
Yezi longokpekki puzik yereng yezi kusagi onozik ngori pura ngezeraga
lewazikku logo teni wazaya pulaga paka ibengki pulogo koyi kang lewa pura
kaile kaile kelemi.
7 Yombanuwiligu wata keya winak keya kemale keya watabi nalan-
gai nalangai wizambekke piyendau mabiyeng ulogo weiya logo keli
yombanuwiligiragi kiriwei mizibene waligeleya logo ngoluk mabilik mizagi
langai.
8 Kapura yombanu nakkorau longokpek kuzige kelemiyagi ono, pi ko-
rowali panubokko keya pi otapazi kaiya melibek keya marasing yombanu
neneng ngela melagi langaiyeng kilimbek.
9 Teni longok tenigibokko tenigi Yemizibek keya Mangobekyegi wilik
kagowing mei. Mabokko yongkambanu Anotogi kangmekke keremiza
puwili ngago kaile yei.
10 Kiligang maburaga wilik kagowingyeng keya ngago kaileyeng tabunda
wali. Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, ini pilik mizagi onowili kani.
11 Kai kulek narikka kemenak kai kolok kelibek keya kai solo kelibek
tabunda ma talik? A'a'.
12 Yengelei ngoyeileigu yengelei popoleigi wilekyeng wiragi? A'a'. Keya
kopimerekko ngoyeileigi wilekyeng wiragi? A'a'. Keya solo kaibokko kai
kolok kelibek lewagela wazamiyagi ono.

13 Inigi tepekke yombanu kaileyengka pangkayeng iwaka nak ma? Ngeze-
bokko pi ngizi pilik nak mizagirik kazing pangka pugumekka keya iwaka
puguraga mizirikku keya watabi pugu kulengkebek miza wizimowei mizi
piyengka.
14 Kapura ni pangkayengka kaileyeng iwakabek keya wazonobek purikki
lewegebek mizi nagani, purik tamizeige ya nuguraga nakko miziyengki ma
nakki piyengki yagolok kopong sisik mizi, keya nazuwagawiliyegi kumuli
ono kerezi mizi purik ikuyogorik kaile panurikku.
15 Purik iwaka pilik pura paka ngalega lewa onorago, pura
ngabelakpekkira keya wilek kang werebekkira logo puragi mangobek
Sadang.
16 Purik watabi nakki piyengki yagolok miza logo ngong kumuli pumok
keya ni makngezeyegi keke kumuli pumoktau yolu pulogo kisageli meiya
meli kang keya kazing korowali piyeng mabiyeng wizinda.
17 Kapura iwaka paka ngalega pura solo panu lewarik korowali nayen-
dau ono, pulaga ngai kelirau ono, kuzigera kiling keya kerewiyira kiling
lewa. Pumok yalektago kola logo wazono kolokngagono lewagela wazami,
yewizek mizi nariktau ono keya kiligang neyau lewa nariktau ono.
18 Keya yombanu nazuwagawili kiling ya wamenara wizimowei nakko
nak kiling ya wamenara koyibene keleyibokyegi wazono kolokngagono

lewagela wiriyi penangai.

4

1 Inigi tepekke ngai keli keya ngalik keli yongomo mizi piyeng talaga
lewayeng? Inigi yungka keli ngezeyengkiyengki kiriwei miziweki kerezi keli
piyengko ma talik? Inigi yungka kerezi keli piyeng inugu pangka iwaka
piyeng kiling ngai kelageya.
2 Ni watabi nayengki keli kapura watabi piyeng weiyagi langai ono legi
weiweki yombanu uli. Ni watabi nugu weiyagi langai ono nayeng weiyag-
imokko ibeng logo ni ngalik kai keya ngai mizi. Logo purik ini Anotoyegi
nguk mei onorikku inigi keliyeng iniyegi ono.
3 Keya puriktau ini nguk mei kele kapura ini yani ono, purik ini keli
kokowayeng keya kailelangaiyengki kumula koyimowei nguk mei legi. Ni
watabi ni makngezeyegi wilik kagowing mizagiyengki nguk mei yagenda.
4 Ini Anotoyegi ngizi onowili. Ini yombanu yongok ngezebekkemele weiya
wizimowei ngereke namele kiling iwek kolibok kelik mizi yagenda, purik
inugu Anotoyegi ngizi kumuli kele kapura ini watabi ngabelakpekkiyengki
keli. Tamizeige ni watabi ngabelakpekkiyengki keli purik ni Anotoyegi kum-
bak mizi purik ni iwaka ma yeik? Yombanu watabi ngabelakpekkiyengki
kewengke miziweki keliweki mizibok, Anotoyegi ngezebokko ngai keremizi
yagenda.
5 Purik Kapiya Walektikku pobilik kai purik wameik kai yagenda,

Anotogo teni nak nak keremiza logo wilek kang tonuguyeng wik wizeibene
kelemiya legi pugu kozang kelirik teni kangka neyau ono koyimowei
piyegi wilek kang tiya managirikki keli. *Ekosora 20:5*

6 Togo pugu teni piyegi wilek kang tonuguyeng mabiyeng tiya managirikki
kelirik yemane kapura pugu pigi wazono tonugu weiyagi langai ono pura
teniyegi yaniweki kelirik yemane panu. Purik Kapiya Walektikku pelik kai,

Anoto lewegewili mizi puwiliyegi kezanga yani kapura pigi wazono tonugu
weiyagi langai ono pugu yani pura kulengkewili mizi puwiliyegi yani
mizibek, kai. *Ngago yogong 3:34*

7 Tegi ini Anotoyegi panga kulengke kiliya yolu mizizo. Sadangyegi wire-
gawere mani purik pi kazi kuni penangai mena.
8 Anotoyegi mereke kang purik pi iniyegi mereke wiriyi penangai mena.
Ini kaile mizi puwili meleyeng kaigesi keya ini kangka neyau puwili watabi
ngabelakpekki piyengki kezanga manirikku ya inuguyeng pangka wiz-
eibene mizi.
9 Teng mabek pera weik kaile inuguyengki wiyeke yombugi mizagira, legi
inugu songomei pumok wiya logo ingkeya ngabik mizizo, keya inugu wilik
kagowing mizimok wiya logo kaile inuguyengki ya kuneng mizizo.
10 Yemizibekki wirege ini makngeze kulengkewili kelemi logo piyegi kaile
inuguyeng kozak mei, pulaga pugu kaileyeng tumula logo pugu ini yongolok
meiyagi.

11 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nakko nakyegi langai kaile kai
nagani. Yombanu nazuwaga nakyegi langai kaile kai ma nakyegi melebek
yowi pilikpok Anotogi lo nakko nakyegi keliweki kai puragi langai kaile kai
yagenda logo kazing pilikmekke pi Anotogi lora pangka onora kai yagenda.
Tamizeige inugu Anotogi loyengki langai piyeng pangka keya peyeng pangka
ono kisi purik ini loyengki kerewiyiwili ono, ini loyengki melebek yowiwili.

12 Loyeng yani wamenak keya ngagozakta kerewiyibek wamenak wizinda, pok Anoto wamenak logo pi teni yaliya wazayagi ma neneng ngelagibek, tegi ni ngenangai miza melegabokko nazuwagabekyegi kaile kai ma melebek yowiweki?

13 Ini nawiligu kisirik pelik, Mabek ma wangkopekke ne yereng naragi kangki logo yereng puraga kirisimasi nara wiziyagi logo ne yawe yemane nara mizagi wizigeya king kolokngagono weiyagi. Kapura yek yakai.
14 Iniyaga nakkorau wangkopekke piyengki iwaka ono keya ni talik wiziyagi miza purikki. Ini newizi yolak lewa logo nguk namizi yeik sawiyi piyeng kelikwili kani.
15 Logo inugu kisagirik pelik, Tamizeige Yemizibokko keli purik ne ngoluk wik wiziyagi logo watabi nogo miziweki piyeng mizagi.
16 Ini waze ini makngeze pangkawili sawiya logo ini makngeze yongolok mei. Ini makngeze yongolok mei piyeng korowali kani.
17 Tegi yombanu kazing pangkayeng mizagirikki iwakabek logo piyeng mizi onobok, yombanu kaile mizibokko.

5

1 Weik mena, ini king keya watabiyengko kola puwili waberek panu. Ini iniyegi ngangang wiriyagi puragi ingkisi keya ulu walageya koyi kakwili kani.
2 Inigi watabi kolokngagono piyeng weik sok keya melewangka keya inugu wakiyi piyeng weik wata koruwiligu ngela na.
3 Keya koli keya siliba inigi piyeng weik rosi mena. Rosibokko kaile nuguyeng ni makngeze keya nazuwagawiliyegirau waligeleyi penangai, purik rosibokko walimizi purik kingyeng inugu wezamelagilikmekke ni wezamela ono, purik kingyeng wawiyi kambeli pumok wilek kambek neneng ngelagimek mabilik yezizikku korikwek waliyi pilik. Ngabelakpek yeik sawiyi lewa keya king keya watabi inuguyeng mereng mizi lewa.
4 Kapura iniyegi yawe mizi puwiligi kingyeng ngoluk yani ono, logo Anotogo keriyirik king piyeng kelele kisi nobiyeng mizi keya iniyegi yawe mizi puwiligu ingkeya ngabik mizi pura weik Anoto Yemizi kozang panubekki kerangangyauge kiliya.
5-6 Inugu yombanu kaile nayendau miza ono logo ngai miza to mela ono pilik puwili ngagozak keleya logo yela. Ini ngabelakpekke yolurik watabigu kolokngagono keya ini makngezeyegi wilibek mizi. Ini makngeze unatuba sibene kelemi logo wok ini yelagibek weik lewagela.

7 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili, Yemizibek kaile puwiligiyengki kangayeng yaniweki yorikka yelakkelek yuke koyi. Ngeragi ngeriyibok ngabelakpekka ngeragiyeng lewarikka yuke yolu. Pi kobo solo kuli piyau keya kalike kulagi piyaugi yelakkelek yuke yolu.
8 Inirau yelakkelek yuke koyi keya luwe kozang koyi, purik Yemizibek korowali puwili ngagozak keleyiwekke yogirik mereke mena.
9 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili nakko nakyegi langai ngalik kisa meli keya mizi nagani pilik mizi ono purik mabura ini makngezeyegirau ngagozak keleyagi ono. Ngagozak piyengki kerewiyiwekibek kangkere miza yolu pelege.
10 Tamizeige ini ngangang wageliyengke yelakkelekta kiling kozang yolu pilik piyengki iwakagi mabura ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili

yombanu Poropekwili meiwiligu Yemizibekki yeiktagi kozak kisa purikki kumuli.
11 Tonugu wilik miziwili kisi puwili yombanu kaile kaile keleyi kapura ngizi kumuli purarau wezameli ono puwili. Ini Yopgu kuneng yemane wageli keya kozang wiziya purikki kerewiya keya ngago Anotogo waleleige piyegi kelemiya puragirau kerewiya. Yemizibek yalektago kolabokko keya wazono panu.

12 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwiligi ngago yemane nara pelik, ngago kaile kai ma ini waze wameik panu, ngalegebekyegi ma ngabelakpekke ma waze yeik wizageya kambeli peyeng naragi kisi nagani. Yek inigi ei kisi pura ei kelemi keya a'a' kisi puwekke a'a' kelemi purik mabura ini Anotogi ngagozaktagi yungke wiriyagi ono.

13 Iniyaga nak kuneng narik mabura Anotoyegi waberek mizagirikki kai. Iniyaga nak wilik keli purik pilikpok ingi Yemizibekyegi wilikwiliktagiyeng meiyagirikki kai.
14 Iniyaga nak kemegeme? Mabura yombanu Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaiwili ngago yei logo puwiligu pi kaibokko Yemizibekki yeiktaga kaigesa wazamiweki koyimowei pigi waberek mizi.
15 Tamizeige waberek mizi puwili ngizi kumulira kilingwili purik kemegemebek wazonogi logo Yemizibokko tung pugurikka yangalekta wazamiyagi keya pi kaile mizabek purik Yemizibokko kaile puguyeng tumula melagi.
16 Tegi nakko nakyegi kaile inugu miza piyeng kozak mei keya nakko nakki waberek mizi logo ini wazono siweki. Pangkabokki waberekmek kozang purik Anoto waberek pumokki yungke yawe mizi kopong.
17 Ilaya yombanu yeik teni kelikpek purikki kumuli. Pugu kobo kula nelegi waberek kozang panu miza logo kirisimasi neyauganara keya ngong melenazik keya nazikka naktau ngabelakke kobo kula ono.
18 Keya pulaga mawinda waberek miza logo ngilumbokko koboyau mana keya ngabelakpokko ngereke ngeragiyeng lewagela wazamiya.

19 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili tamizeige iniyaga nak Anotogi ngago wameiktaga koweige kang purik mabura iniyaga nakko pi kazing pangkamekka miza orowei yo wiriyizo,
20 purik pobiliktikki waberek kumuli, yombanu kaile miza nak kazing kaile pugu lewengka miza orowei yo purik pilikpokko kaile mizabokki wilek kang keya kumbek kemenak ibeng wizagomagiraga yaliya wazami yagenda logo kaile kolokngagono tumula melibene kelemi yagenda.
Mabura.
Ne Jems ne kapiya perik lende mizabek.

1 Pita
Kapiya Pitago Were Lende Mizarik

1 Ne Pita, ne Yisu Kilisigi ngagora orowei mizibokko kapiya perik
yongkambanu Anotogo iza logo ngabelakpekke pelege yereng nararau
ono logo yagong yereng Pondasi, Kalesiya, Kaparosiya, Asia keya Pitiniya
mei piyengki yolu wizigeya yereng puwiligi paka ngalegeragi yuke yolu
puwiliyegi lende miza yani.
2 Ini kazing Anoto Pebago sawiyamekke iza logo ini pigi yango keya
marekngangwili mizagi purik pugu koka solowekka iwaka. Ini Anotoyegi
yawe miziweki pigi Kung Walekpokko kaile nayendau onowili keleya logo
ini Yisu Kilisiyegi kerewiyibene keya iwi pugubokko kaile inuguyeng kaigesa
wazayibene.
Anotogo pigi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani pura keya
ngezege sa yolu pura iniyegi keremungke panu yani pani.

3 Teni Yisu Kilisi Yemizi tonugubekki Anotobek keya Mangobekyegi ngago
wilik kagowing meiweki, purik Anotogi yalek yemane purago mizagewiyege
Yisu ibendaga yangalekta wazamiyarikku Anotogo teni ngereke wik kerem-
iza. Logo teni wik keremiza kopong teni Anotogo paka ngalege yongkam-
banu puguwili yaniweki palumu panu wara yowiya yolu puragi wilek kang
tiya mani.
4 Logo teni teni makngezegi weiweki teni wik koyimagi palumu panu
Anotogo yongkambanu puguwiligi wara yowiya yolu puragi wilek kang tiya
mani. Wik koyimagi pura pugu paka ngalege kaile kaile mizi, ma kowiyeng
mizi ma wazono puragirarau ibengki onolege pugu inigi warara yolu.
5 Keya Anoto kozang yemane puguraga ini pura weiweki keleyi penangai
purik ini Yisuyegi ngizi kumuli legi. Wangki wok kangkali panubekke wik
koyimagi pura inigiweki inugu weirikki mamokko keriyibene waligeleyi
penangai.
6 Pobilik purikki wilik mizi. Ini mabek ngabelakka pelege ngangang
kolokngagono wageli kele kapura paka ngalege wilik kagowing yemanera
ngoluk wizinda.
7 Yang keleyi pobiyengki yawera ngizi kumuli inigi Kilisiyegi pura kozang
keya kaile nangezirau ono ma talik miza legi miziyengko. Kolibek yeik
sawiyibokko logo yezizikke kulugulu nayendau mane miza legi yang kelemi-
bokko. Anotoyegirik kumuli inigi pura ngalege panu logo kolibektau ula.
Logo tamizeige ngizi kumuli inugura yeziyeng kelikyengko yang kelemiya
kapura mabilik kozang purik mabura wok Yisu Kilisi yobokko pilikpokyegi
wilik ngago mei keya ngaiwaktiktau managi keya yeik pugurarau yongolok
meiyagi.
8 Inugurau pi pakeli ono kele kapura ini piyegi keli, keya inugu mabek pi
pakeli ono kele kapura ini piyegi ngizi kumuli logo iniyegi wilik kagowing
yemane panu ngaiwaktikku kola wizigeya ngago yeiktago kozak kaiyagi
langai ono nara iniyegi wizinda.
9 Logo purik ini ngizi kumuli inuguragi kangara wei yagenda kopong logo
pura wilek kang inuguyeng kaileyengka wila wazayi pura.
10 Yaka kaileyengka kemenak wila wazayi pura yombanu koka Anotoyaga
ngagoyeng weiya logo kozak kisawiligurau iwaka panu onoyeng. Puwili

wazono tonugu weiyagi langai ono Anotogo yanagi puragi langai kele kozak
kisa kapura pura talik nalikta miza purik puwili lusuwei miza,
11 logo puwili Anotogi Kung Walek puwiligi yungke yolubok ngenan-
gaiyengki kaiyageya wizinda miza, purik Kung Walekpokko puwiliyegi
Kilisigi ngangang weik ulogo lewagela pura keya pulaga kalike yeik yemane
pigi lewagela puragi langai kozak kisiweki yeiya, logo puwili pura talik-
wekke lewagelagi keya takyegi piyeng lewagelagi miza.
12 Anotogo puwiliyegi watabi piyeng teng puwiligiraga lewagelagi ono
yeiya, kapura kalike panu teng inuguraga lewagelagi yeiya. Logo weik
mabek ngago wazono Yisuyegi langai pura teni mabuwiliyegi kimeike panu
kozak yeiya. Ngago wazono pura Kung Walek paka ngalega wezamela logo
yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisawiliyegi kozak yeiya
mabokko kozanda kiling teniyegi kozak yeiya. Watabi peyeng lewege panu
logo angela paka ngalege yolu puwiligirau mawiyarek iwakaweki keli.

13 Tegi kangka inuguyeng kangkere mizi logo inugu ngai yuke yolu puragi
ini ngizi iwakaweki yawe kozang mizi nangairikka keya inugu mizageya
puragi ini iwaka koyizo. Purik pelik, Watabi nayengkirau wilek kang tiya
mani wak kapura Anotogi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yeik yani
logo Yisu Kilisi yowekke inugu ngereke kolok ulagi puragi keke wilek kang
tiya mani.
14 Anotoyegi kerewiyagirikki kai, purik ini pigi yango keya marekngang-
wili legi keya kazing were inigi pumokko kando wak, pumok inigi koka
ini ngoluk pangka iwaka onowekke korik inuguyengki keli kaileyengki kira
orowei mizamek pumok.
15 Logo pilik segeya inugu mizi piyengka yeikta kaileyeng mei pilik
piyengka koweige koyi, mabilik Anoto ini pigi yango keya marekngangwili
kaiyabokko kaile nayendau ono yolu pilik.
16 Kapiya Walektikku pelik kai,
Ini kaile nayendau ono koyagirikki kai, purik ne Anoto kaile nayendau ono
legi. *Lebitika 11:44*

17 Keya inigi Mango paka ngalege inugu piyegi waberek mizi pok
yongkambanuwili ngagozak keleyiwekkerik yewizek mizi onobek kani logo
kumulizo. Pugu inugu mizi piyeng mabiyengki pangka pangka ngagozak
keleyi penangai legi mabek pewekka paka ngalege kangki pulogo tek purik
pi sisik mizibene kelemiya nelegi waberek panu koyagirikki kai.
18 Ini inigi yelibungangwiligu kazing kaile ngizi nariktau ono koyamekke
kokarik ini koya kapura Anotogo kazing pumokka ini weiya logo Anotogi
kazingmekke iza orowei wiriya logo pugu pilik miza purik watabi nga-
belakpekke siliba keya koliyeng mei piyengki ngane weiya ono, logo purik
inugu ngizi panu iwaka.
19 Pilik segeya pugu ini Kilisigi iwi Anotogi wilekpekke kumanabokki
ngane weiya. Pi kaile nayendau onobek keya pi wamenak Anotogi liyeng
memeng kungkak nangezirau onomek.
20 Ngabelakpek keremizagine Anotogo pilik miziweki pugu pi miza kapura
inigi weraga ulogo ngolukku wok kangkali peyengke yombanugi lengke
miza orowei wiriya.
21 Logo purik piliktikki wiyeke ngizi kumuli inigi pura Anoto, Kilisi
ibendaga yangalekta wazamiya logo ngaiwak yemanerik manabokyegi yolu
purik pangka. Keya weik ngizi kumuli inigi pura keya inugu ngai yuke yolu
purarau Anoto wamenakyaga kebangkelara koyagi.

22 Ini weik mamokyegi ngizi kelagi, purik ini Kilisigu yaliya wazayagi miza puwekke Anotogo ya inuguyengke kazing nazuwagawiliyegi kumbak mizi keya ini makngezeyegi kumuli wilibek mizimokka kaigesa wazaya, legi ini wameik nakko nakyegi yezingeira kiling ya inigi pura maburagi yungka kelagirikki kai.
23 Purik ini weik ngereke wik keremiza logo inigi panu keya mango ibengki puwiliyaga lewagelara ono segeya Anotogi ngago wik wizagomagi puraga lewara.
24 Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,
Yongkambanu mabuwili yengelikpek kelik keya ngaiwak puwiligirik pu-
rukpuruk ngezeyeng lewa meli piyeng kelik. Pulaga yengelikpek
ngaingai liyi keya purukpurukyeng wali
25 kapura Yemizibekki ngagora wizagomagira. *Isaya 40:6-8*
Keya ngago pura ngago wazono Yisuyegi langai iniyegi kozak yeiya pura.

2

1 Tegi wilek kang werebekki kazing korowali pobilik piyeng, ikuyogorik kisi piyeng keya nugu kai puragi kiriwei yolu ono pumok keya nakko miziyengki ma nakki piyengki yagolok miza logo sisik mizi pumok keya nazuwagawiliyegi kezanga mana koyimowei puwiliyegi langai ngago kaile kozak keli piyendau kemenak wezamelizo.
2-3 Ini ulogo Yemizibekki wazonora kolok ula legi mandik songono melegewiligu yebiliyengki ingkisi pilik mawiyarekka yebili kumbekki pangka panu pumokki ingkisi. Anotogi ngagora ngeragi wezarik ni, purik pelik kai yagenda, ngago pura mei logo puragi kumuli keya Yemizibokko ini kozang sibene keleyi pani logo kazing kumbekki lewengke ini yemane si kuniweki.
4 Kilisi king wik yolubek logo Anotogo imak pigi ngalege ngizi kambekyegi mereke koli. Yombanuwiligu yeik ulakpek meiya logo kang wezamela kele kapura pi Anotogi wilekpekke kumanabek keya Anotogo piyegi kumulirik ngalege panu logo pi miza.
5 Keya ini weik king wik i ngiziyeng kelik logo Anotogo i pugumak ngizi-weki weiyayeng kelik. Keya Yisu Kilisigu mizagewiyege ini i pugumakke King Ngaibekki yombanu nazuwagawiligi wiyeke Anotoyegi kang miziwili logo Anotoyegi yawe pugu kelagiyeng kolak miziweki puraga keke yawe miziweki wazaya.
6 Kapiya Walektikku pelik kai pelik,
Keriyi, ne Saiyong mei lemengke king nogo miza pura keya negi wilekpekke
kumana pura wiyi, pi king panu imak mamak kebangkela yolu pura
kani.
Yombanu piyegi ngizi kumulibok yeik ulak ngizi kumulagi ono, kai.
Isaya 28:16
7 Keya ini ngizi kumuliwiliyegirik kimbok yemane panubokko, kapura piyegi ngizi kumuli ono puwiliyegirik, Kapiya Walektikku pelik kai,
King yombanu imak ngiziwiligu kiyebuk miza logo wezamela pura ngereke
king panu imak mamak kebangkela yolu pura kani, kai. *Ingi Sam*
118:22
8 Keya Kapiya Walektikku piyegi ngizi kumuli ono puwiliyegi pobiliktarau kai,
King pobokko yongkambanuwili natengka walibene keleyagi, kai. *Isaya*
8:14
Puwili Anotogi ngagoragi ngizi kumula keya kerewiya ono kopong puwili natengka wala logo Anotogo puwili pilik mizibene sawiyawili.

9 Kapura ini Anotogo izawili, keya ini King Ngaibekki yombanu nazuwagawiligi wiyeke Anotoyegi kangwili, keya ini ngai kaile nayendau onomekkiwili, keya ini yongkambanu Anotogi kekewili, logo ini Anoto ini kaileyengki kusabanurikka panga pigi wilangka palumu panurikkeweki ngago yeiyabokko wazono mizi piyengki kozak kisiweki izawili.
10 Ulogorik ini Anotogi yongkambanuwili miza ono kapura mabek perik ini weik yongkambanu puguwili. Ulogorik ini Anotogi yalekta kolok ula ono kapura mabek weik yalek pugura ini waligeleya.

11 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli puwili keya nogo keli puwili, ini yeik pelege yagong koyinda kani. Inigi yereng ngizi panura paka ngalege legi ngabelakpekki langai korikwekko kaile keli piyengki kira orowei mizimokka koweige koyiweki ne kelegele keya nguk yei. Korowali pilik piyeng inigi onoyeng purik piyeng wilek kang inuguyeng kiling ngai keliyeng legi.
12 Inugu ngizi kumuli ono puwiligi tepekke mizi piyengki waberek panu purik puwiligu ini kaile kumula koyimoweira kiling miza kisi keya iniyegi langai yang kisi nangai kele kapura wok Kilisi yobokko inugu wazono mizayengki keriya logo Anotogi yeikta yongolok meiyagi.
13 Keya Yemizibek kazing kerewiyimekke wiziya legi Kapmanwiligi lo piyeng mabiyengki kiriwei mizi keya ngabelak inigibokki ngai yemanebokki lo piyengkirau kiriwei mizagirikki kai, purik pi ngai koru ngabelakpokki wizageya koyi kambeli puwiliyaga ngai ngalege panubek legi.
14 Keya ngai yemanebokki yawera miziweki wezayela puwiligi ngagoyengkirau kiriwei mizagirikki kai, purik korowali mizi puwili nganganda yanibene pugu wezayela keya wazono mizi puwiliyegi wilik kagowing yeiweki.
15 Purik Anotogi kelira pera, pugu kelirik inugu wazono mizi piyengko wazewaze kisa meli puwiligi ngagoyeng ngagoluk sa wazayiweki.
16 Yombanu wigira ono puwiligu mizi pilik kerewiyi keya kiriwei mizi kapura korowali mizi piyeng kazing pumokko kagorik wezarik ngokmanagi onoyeng kani kapura segeya Anotoyegi yeik yawe mizi ngezebekkiweki ngezebokko weiyawili logo ngezewiligi keliragi kiriwei mizi onowili kapura Anoto ngai puwiligibekki keliragi kiriwei miziwili mizi.
17 Yongkambanu mabuwiligi yungke wazono nara wizinda mizi keya inugu Kilisiyegi ngizi kumuli pilik nazuwaga piyegi ngizi kumuli puwiliyegirau keli keya Anotoyegi kazi mizi keya Kapmanbekki ngai yemanebekki yeikta yongolok mei.

18 Ini yombanu ngai nakko weiya logo piyegi yeik ulak yawe miza puwili, inigi ngai puwiligu kisi piyengki panga yungke mizi keya kerewiyi keya puwiligu miziweki kisi piyeng mizi. Ngai wazono keya pangkaraga keleyi puwiliyegi kerewiyi keya ngai ngalik kisa meli keya kaile kaile keleyi puwiliyegirau kerewiyi.
19 Nugu kaile narik miza ono kele kapura puwiligu waze yeik ula neli puwekke mabura ni yeik neli pani mizara yolu, purik Anotogo nugu mizagiweki keli pura ni makngezego iwaka logo pilik mabura Anotogo niyegi wazono mizagi keya niyegi sawelagi.
20 Purik tamizeige ni kaile narik miza wizigeya neli logo neli mizara kozang yolu purik yeik nugura yongolok meiyagi ono kapura tamizeige ni pangka mizawekke neli logo neli mizara kozang yolu purik mabura Anotogo niyegi wazono mizagi keya pilik mizarikki wiyeke niyegi sawelagi.

21 Purik ngangang pilik wageli piyeng Anotogo miziweki nana
piyengkayengko. Kilisi tenigi wiyeke ngangang miza purago waligeleyi
legi kazing pugumekki kiriwei mizi,
22 Pi kaile narik miza ono keya kili puguraga ikuyogorik nara punda wiriya
wizigeya nakko kerewiya ono.
23 Piyegi kendek mizagiyeng meiyawekke pugu kangara kaiya yo mela
ono. Pi ngangang mizawekke pugu kanga mizagi kaiya ono segeya piyeng
mabiyeng pugu Anoto ngagozakyeng pangkaraga kerewiyibekki melezikke
mana purik Anoto watabi mabiyeng pangkaraga keleyibek legi.
24 Kilisi ngezebek yengeleileige ibeng sawekke kik kaile tonuguyengko
wilak pugik korik ngezebekkiweki ngalege wara keya kaile tonuguyengki
wiyeke tonugu kanga weiyagi langai pura pugu wagela logo kaileyengkirik
teni ibeng keya pangkayengkirik teni wik yoluweki, Wizing kung
puguyengko teni kemegeme ya kaileyeng kiling puraga weik wazono keleya.
25 Purik ini liyeng memeng kazing leweng wiya logo lelewe sowei mizi
puwili kelik koya kapura ini weik iniyegi ngaibek keya wilek kang keya kung
inuguwiligi ngai yolubekyegi kiriwei kuniweki iza orowei yo wiriya.

3

1 Nogo yombanu ngai nakko weiya logo ngai pilikpokyegi yeik yawe mizi
puwiliyegi langai kozak kaiya mabilik ini yongokwili inigi kerekpungang-
wiliyegi panga kulengke mizi logo tamizeige puwiliyaga nawili Anotogi
ngagoragi wameik mizi ono purik inugu kazing mizimekki keriya logo inugu
ngago nara kisi nagai wizigeya waze Anotoyegi ngizi kumuli nangai.
2 Purik inugu puwiliyegi panga kulengke mizi keya inugu Anotoyegi kazi
miza logo kazing pangka panumekke yolurikki pakela puwekke pilik mizi
nangai.
3 Ni yongok palumumele mizagirik kebi polo ula keya kolau keya watabi
koliyengka keremiza keya kagorik keya melewangka wazono panu piyengko
pilikmele mizi nagani.
4 Pilik segeya ni pilikmele mizagirik yenge ya nuguragi yungka legi yenge
ya nuguraga kazing ya kuzigeragi pumok keya ngago wageliwei kaiya meli
ono ngagoluk yolumok nigi yungke yolu purikku logo Anotogi wiregerik
purik yemane panurikku.
5 Purik kazing pilikmekke koka yongok pangka panu koya logo Anotoyegi
wilekpek ngalege wiya puwiligu ngezewili palumuwili miziweki puwiligi
kerekpungangwiliyegi panga kulengke koya.
6 Ik Sera pilik namologo. Pi Abalamgu kaiyengki kerewiya keya pugu Abal-
amyegi, Yemizi nogobek, meiya. Ni pigi yangomele, tamizeige ni pangkayeng
mizi purik logo ya nugura nigi kerekpubek keya Anotoyegirau ngezege sa
wizei penangai.
7 Kazing mabilikmekke ini yombuwilirau inigi yongokpungangwiliyegi
kazing Anotogi pangkamekke waberek ngai, keya puwiligu mizagi keli
keya pilik piyengkirau waberek keriyi purik puwili yombuwiligi kozang
puleirau onowili legi. Ni yali yongokpu Anotogi wazono pura yali mabiyau
weiyagiyau logo tamizeige ni piyegi waberek ngai ono purik waberek
nugumekki kazing leweng waliyagi legi kumulizo.

8 Keya ngago piyengki kangkalira ini Yisuyegi ngizi panu kumuli
mabuwiliyegira, ini kangka wamenak koyi keya ya inuguyengka nakko
nakyegi yalek mizi keya kunengyengke nakko nakyegi saweli keya ya

kuzigera kiling ni makngeze kulengkebek miza wizimowei nakko nakyegi keli.
9 Keya nakko korowali keleni purikki wiyeke korowalira kiling kanga kelemi nagani ma niyegi kaile kisi puwiliyegi kailera kiling kanga yeiya to meli nagani segeya Anotogo puwiliyegi wazono mizibene nguk mei purik teni nazuwagawiliyegi wazono miziwekiwiligu logo tonuwago pilik mizirikki wiyeke Anotogo tonuwayegi wazono mizagi.
10 Kapiya Walektikku pobilik kai pelik,

Yombanu pugu yolura wazono keya wok wilik kagowing yemaneyeng pakelagi kelibok, kiligawere puguraga ngago korowaliyeng punda nelegi waliyagirikki kai keya ikuyogorik kai piyeng wiya wazami.

11 Keya pi kazing korowaliyengki pumok wiya logo wazonoyeng mizagibokko keya pi nazuwagawili kiling kazing ngezege saragimekke yoluweki welagibokko logo kazing pilikmekki kiriwei yoluweki mizagibokko.
12 Purik Yemizibek pigi yango keya marekngang pangkayeng mizi puwiliyegi ngai yuke yolubek keya wok mabiyeng puwiligi waberekyengki kerewiyibek kapura kaile mizi puwiliyegi wiregawerera kokowa sibek, kai. *Ingi Sam 34:12-16*

13 Ni wazono miziweki kelibokyegi nakko kaile kaile keleniyagi ono.
14 Kapura tamizeige ni pangka pura mizawekke nakko kaile kaile keleni purik, purik wazonorik mizi. Yombanu kaile kaile kelenibokyegi kazi mizi nagani keya wilek ngong mizi nagani.
15 Kapura ya inuguyengke yungke Kilisi wamenak kaile nayendau onobok Yemizi inugubek kelemi. Keya nakko iniyegi ini ngenangki pilik Yisuyegi wilekpek keya ngai yuke yolu keya ngizi kumuli kai purik mabura piyegi kozak meiyagirikki kangkere mizara wiziyagerikki kai keya yelakkelek wizimowei wazono kozak mei.
16 Kazing pangkamekke mizizo logo tamizeige nawili iniyegi kaile kisi purik inugu Kilisi kiling sawela purikka pangka mizawekke puwiligu ikuyogoriktaga iniyegi meleyeng yowarikki wiyeke ngezewili kendek mizi nangaiwiligu.
17 Purik kaile mizarikki ngangang wageli purik pangka kapura tamizeige Anotogi kelira mabura wazono mizarikki wiyeke ngangang wageli purik pangka panu.

18 Kilisirau ngangang wagela. Teni kaile miziwili mabuwiligi kaileyengki wiyeke kemenak kang wamenara ula logo ibeng sa, pi ngezebek kaile nayendau onobek kaileyengko kolawiligi pilik miza. Pi tenigi wiyeke ibeng sa purik pugu teni iza orowei Anoto kiling pangka koyagimekke wazayiweki. Korik puguwek ula logo ibeng sa kapura kung pugubek wik yolu.
19 Keya pi yeik kung yeikpek wizimowei yombanu kaile puwiligiyeng kiling ibeng puwiligi kungwili logo wigira yoluwiliyegi ngago wazono pugura kozak yei kambela.
20 Kung puwili yongkambanu wok Nowago sik yemanemak ngizageya wiziyayengkewekke Anotoyegi nagerewiyi mizi legi pi yelakkelek wizimowei puwili kaile puwiligiyengki kuneng miza logo kowitagi nobiyeng yuke wizagoma puwiligi kungwili. Anotogo yongkambanu melenazik keya nazikka neyauganak kaingai yemane yombanu kaiyaga na piyauga yaliya wazaya.
21 Purikku walimizi purik kaimeliragi walimizi yagenda logo kaimeli inigi purago walimizi purik Yisu Kilisigu ibendaga yangalekta purikku mizagewiyege ini weik mabek kemenak ibeng koyimagi puraga yaliya wazaya

pura. Kaimeli pura korikwekke kowiyembok kaigesagerikki kai ono kapura kumuli tonuguyeng kaileyengka tumula melibene teni Anotoyegi nguk meirikki kai yagenda.

22 Keya Kilisi weik paka ngalege Peba Anotogi mele ngaigezikke mogosa logo angela mabuwili, keya Sadang keya ngai nawili, keya kerewawili keya kozang yemane paka kurung yeikwekke piyeng mabiyeng piyegi ingegere laliya mani keya pugu kaiyengki kerewiyi.

4

1 Kilisigi korikwek ngangang miza legi inirau pugu kangka kumula wizimowei ngangang wagelabok kumulagirikki kai keya ngangangyeng lewarik kele kangkere mizagirikki kai, purik nakki korikwek ngangang mizi puwekkerik kaileyengki kozang pura weik kawiyegi.

2 Mabek pewekka purik mabura ngabelakka pelege koyi kang kunagi purik Anotogi kelirago iniyegi ngaiweki mizagirikki kai keya ngabelakpekkewiligu keli piyengko iniyegi ngai nagani.

3 Ini weik ulogo kang kolokngagono yongkambanu Anoto kiling ono puwiligu keli keya miziyeng mizageya koya logo purik weik. Ini kazing inigi tepekke pangka ono mizi ma kerewiyi ma kozak kelagi langai ono piyengkirau mizageya koya, keya korikwekko kaile keli piyengki kira orowei mizimekke kiriwei mizageya koya, keya kai nameli keya mizageya koya, keya kai kozangyeng weiya logo ni kaiyageya koya keya ngeragi yemane miza niyengke kisageli meiya meliyaugi kang kaiyageya koya, keya anoto ikuyogorikwiliyegi ngago yeiyageya koya keya kaile kolokngagono nayendau mizageya koya.

4 Wameik, purik ini kiling walaka kewengke miza puwili, ini puwili kiling sawela logo kazing korowali puwiligu mizi piyengka mizi onorikki wiyeke lebuk ngeli nangai logo puwili iniyegi songomeiyageya koyimowei iniyegi ngago kaile kisi nangai.

5 Kapura yombanu wik yolu puwili keya ibeng puwili mabuwili ngagozak keleyagibekki wirege kang puwekkerik kanga meiyagiyeng kiling kunagi legi kumulizo. Kazing puwiligu koya pumokki wiyeke puwili ngangang yanagi.

6 Logo piliktikki wiyeke ngago wazono Yisuyegi langai pura yombanu ulogo kaingaiyauge ibengwiliyegi kozak yeiya logo korik puwiligiyeng yombanu mabuwiligu ibeng si pilik ibeng sa kele kapura ngago Yisuyegi langai pura kerewiya logo ngizi kumularikku kung puwiligiwili Anoto kiling paka ngalege wik yolu.

7 Watabi mabiyeng yeik sawiyagira weik mereke, legi ini wirere yolu keya ngai yukeweki logo kangka inuguyeng pangkaraga koyimowei Anotoyegi waberek miziweki.

8 Keya nakko nakyegi keli panu pura kozang panu warara koyi purik ini nakko nakyegi keli puwekke kaile kolokngagono mizi piyeng keli purago tumuli.

9 Keya wilik kagowinda kiling koyimowei nazuwagawili i inuguyengke koli keleyi.

10 Anotogo wazono puguraga teni mamokyegi nak kangka nak keleya, legi nak nakyegi Anotogo kangka manibokko nazuwagawiliyegi sawelagibokko.

11 Tamizeige iniyaga nak Anotogi ngagora kozak kaibek mabura ngago pugu kozak kai pura Anoto ngezebekki Kapiya Walektikkaraweki. Keya

tamizeige iniyaga nak nawiliyegi yaweyengki saweli mabura kozang Anotogo piyegi manabok kiling yawe miziweki logo watabi mabiyengki Yisu Kilisigi yeiktaga Anotogi yeikta yongolok mei keya Kilisiyegi ngaiwaktik keya kozanda wok mabiyeng wizagomagi. Wameik panu.

12 Ini kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli puwili iniyegi yang keleyi nganganda kiling puragi pura wikta miza logo lebukka ngane mizi nagani.
13 Segeya ini Kilisigu ngangang wagela mabilik wageli purikki wilik mizi logo ngaiwak pugurik walimizi puwekke ini wilik kagowingmokko kolaweki.
14 Tamizeige ini Kilisiyegi kiriwei mizirikki wiyeke ngago kaile yei mabura purikku walimizi purik Anotogi Kung Walek ngaiwaktikku kolabek ini kiling wizeiweki wiriya wizinda, legi pilik purikki wilik kagowing mizi.
15 Keya iniyaga nak yombanu ula ma ngoweiya ma kaile kaile miza ma watabi nawiligiyengki wazewaze miza logo pilik piyengki wiyeke kuneng ma ngangang mizi kisiyagalege nogo kerewiya nagani.
16 Kapura ini Kilisiyegi ngizi kumulirikki wiyeke kuneng ma ngangang wageli purik kendek mizagi onorikku kapura ini yeik pugura kilingwili mizara koyimowei ngangang wageli purikki Anotoyegi wazono mei.
17 Teng ngagozakta mizagira weik lewagela logo Anotogi yango keya mareknganggwili were ngagozak keleyagi logo tamizeige teni yeikta ngizi kumuliwili meiya puwili ngagozak keleyagi mabura Anotogi ngago wazono Yisuyegi langairagirau nangezi kumula ono yeik panu puwili ngagozak yemane panu keleyagi purik teni iwaka.
18 Kapiya Walektikku pelik kai,
Tamizeige yombanu Anotogo keliragi kiriwei panu mizi nak ngangang keya kuneng piyengke kozang wiziyarikka paka ngalege kangki mabura Anoto kiling onobok keya kailebok paka ngalege talik kangki, kai. *Ngago yogong 11:31*
19 Tegi ini Anotogo kelirarikki wiyeke kuneng ma ngangang wageli puwili kazing pangkaragi pumok mawiyarekka mizi keya ini makngeze kemenak Anoto ini keremizabekki melezikke mani purik pugurau ini kawiye walibene keleyagi ono.

5

1 Ne weik inigi tepekke yombu Yisuyegi ngizi panu kumuliwiligi ngai puwiliyegi ne ngago nara kozak yeiweki. Nerau ngizi kumuliwiligi ngai nakko. Wire ne makngezegeyaugu Kilisi yengeleileige ibeng sageya wizilege keriya. Logo Kilisi yo puwekke nerau ngaiwak pigi purikki yungke wiziyagi, logo ne ini Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngai puwiliyegi pelik nguk kozang yei,
2 Anotogi yongkambanu Yisuyegi ngizi panu kumuli liyeng memengwili kelik inugu ngai yolu puwili ngeragi yaniweki. Liyeng memeng nuguwiliyegi kelirikki wiyeke puwiliyegi ngai wiziyagi mabilik Anotogi keliragi kiriwei yongkambanu puwiliyegirau ngai koyi. King weiyagirikki wiyeke yawe mizi yagenda mizi nagani kapura yenge wilekpekka ngizi Anotoyegi yawe mizagi keli legi mizi.
3 Nugu ngaiweki wazaya pilik puwili ulumowei keleyi kang keya mizi nagani kapura segeya kazing pangka inugu yolumokko puwili kiriwei miziweki kung wezarik waligeleyibene mizi.
4 Logo Kilisi ini liyeng memengwiliyegi ngai puwiligi ngai yemane panubek lewa purik wokpokko ini peraisi ngaiwaktikku kolarik weiyagi keya ngaiwak purik yeik sagi onorik.

5 Keya mabilik ini yombu nawekkewili yombu Yisuyegi ngizi kumuliwiligi
ngaiwiligu kisi piyengki kerewiyizo. Ini makngeze kulengkewili mizara
koyimowei nakko nakyegi yawe mizi purik Kapiya Walektikku pelik kai,
Anoto lewegewili mizi puwiliyegi kezanga yani kapura pigi wazono tonugu
weiyagi langai ono pura kulengkewili mizi puwiliyegi yani mizibek,
kai. *Ngago yogong 3:34*
6 Tegi Anotogi mele kozang panuzikke yengezege tung ngabelakka panurik
weiyagi purikki wilik mizi logo teng pugu sawiya puraga pugu ni yongolok
meiyagine.
7 Pi iniyegi wilek ngong mizibek legi kuneng inigi piyeng mabiyeng piyegi
mani.
8 Wirere koyimowei ngai yuke koyi. Ini Yisuyegi ngizi kumuli kopong
iniyegi kumbak mizi yogo Sadang meibok namele keya nak niweki keri
wizing yagasimok kelik sengekta wei kaiyageya puloge.
9 Pi ngai mizi purik mabura luwe kozang koyi logo Yemizibekyegi wilekpek
ngalege wiyi keya yombanu ngabelakpekke Yisuyegi ngizi kumuli puwili
mabilik ngangang mizi yagenda mena kozang sara koyi.
10 Kapura ini tek nangezi kuneng ma ngangang wagelarikka purik Anoto
ngezebokko ini luwe wazayi penangai keya inugu ngizi kumuli puraga ngai
kalagalo keleyi penangai keya kozang sara koyibene keleyi penangai. Anoto
wazonoragi mangobek ini Kilisi kiling sawelarikka ngaiwak pigi ibengki ono
purikka weiweki ngago yeiyabokko iniyegi pilik mizagi.
11 Piyegi kozang yemane panu watabi mabiyengki ngaiwekira wok
mabiyeng wizagomagi. Wameik panu.

12 Ne kapiya ngerewalek perik Silasiyegi orowei wezameli puloge. Pi
nogo Kilisiyegi ne kiling ngizi kumulibek mizibek keya pangkayeng mizi
wilibekpek. Ini kozang sibene nogo Anotogi wazono pugu yani puragi langai
kozak yei keya nogo kozak yei pura wameik panurago. Mena wazono
puguragi yungke koyi.
13 Kongkirigesen yereng Pabilong mei puraga ini kiling kemenak iza
puwiligu wangane puwiligira iniyegi wezameli keya Mak negi marekpokko-
rau mabilik mizi.
14 Ini ngizi kumuli puwili nakko nakyegi kelira wilik kagowinda kiling
melegulang mizi puraga walimizizo.
Ini Kilisi kiling sawela puwiliyegi Anotogo ngezege sara yani pani.
Mabura.
Ne Pita kapiya perik lende mizabek.

2 Pita
Kapiya Pitago Kalike Lende Mizarik

1 Ne Simong Pita, Yisu Kilisiyegi yawe mizibek keya ngago pugura orowei
mizibokko kapiya perik yongkambanu Anoto tonugubek keya Yisu Kilisi teni
yaliya wazayibokko teniyegi ngizi kumuli wilek tonuguyengke kumana pura
kelik ngizi kumuli pura yana puwiliyegi lende miza yani. Piyaugu kazing
pangkamekke keya yewizekkazek mizi onomekke pilik miza.
2 Ini Anoto keya Yisu tenigi Yemizibekyegi mawiyarek iwaka si lewa
mabuwekke Anotogo pigi wazono tonugu weiyagi langai ono pugu yani pura
keya ngezege sa yolu pura iniyegi keremungke panu yani pani.

3 Purik ini piyegi iwaka si lewa puwekke kozang pigi paka ngalega purago
mizagewiyege watabi iniyegirau ono Anotogo inugu koyimowei miziweki
keli piyengki kiriweiweki iniyegi sawelagi piyeng mabiyeng pugu yanagi.
Pugu ngaiwak pugurik keya wazono puguraga teni weiweki ngago yeiya.
4 Keya kozang yemane maburago keya ngaiwak maburikku teniyegi
watabi yemane tenigi wilekpekke kumana yeik pugu teniyegi kozak yeiya
piyeng yana keya watabi yeik piyengko mizagewiyege kaile teni yawereng
keleyi yongkambanu korowaliwiligi keli korowaliyengko mizi piyengka teni
yaliya wazayiweki keya tonugu Kilisiyegi sawela purikka teni Anotogi kang
pumokkowili miziweki.
5 Kapura watabi yeik piyeng weiyagi purik were yawe inigi mizagi pura
mizi logo pura Yisuyegi ngizi kumuli pura. Pulaga inigi Yisuyegi ngizi kumuli
puragi ngalege kazing pangkamekki kiriwei mizi. Keya kazing pangkamekki
kiriwei puragi ngalege Anotogo inugu miziweki keli puragi iwaka si.
6 Keya Anotogo inugu miziweki keli puragi iwaka si puragi ngalege keli ini
makngezegi piyeng yenge kezangka wiyi. Keya keli ini makngezegi piyeng
yenge kezangka wiyi puragi ngalege yang keleyiyengke luwe kozang koyi.
Keya yang keleyiyengke luwe kozang yolu puragi ngalege Anotogo ngai
wizeibene kelemi.
7 Keya Anotogo ngai wizeibene kelemi puragi ngalege ini kiling Yisuyegi
ngizi kumuliwiliyegi wazono mizi. Keya ini kiling Yisuyegi ngizi kumuli
puwiliyegi wazono mizi puragi ngalege nazuwagawiliyegi keli.
8 Ini mawiyarekka kazing piyengke mizi kang purik kung inugubekki
kazing leweng yemane sagi keya ngizirik lewagelagi logo tenigi Yemizibek
Yisu Kilisiyegi ini mawiyarekka iwakagi logo pugu inugu miziweki keli
piyeng miziweki kangkere mizara koyagi.
9 Kapura yombanu kazing peyengka kawiyebok were ngizi kumula
logo kalike wei piyengki wireyau kusabokko ma koweige pakelagi langai
onobokko, keya Kilisigi iwibokko kaile pugu miza piyeng kaigesa purikki
weik keremareke miza.
10 Tegi ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli panu puwili ini wameik
Anotogo ngago yeiya logo iza puwiligi tepekkawili miziweki nazuwagaw-
iliyegi waligeleyiweki mena kozang mizi. Logo purik ini natengka wali ma
kaile mizagi ono.
11 Logo kazing pilikmekke kang inigi paka tenigi Yemizibek keya teni
yaliya wazayibek Yisu Kilisigi yereng pugu ngai wizagomagi puragi
kangkirik tiya wizi penangai.

12 Purikki wiyeke ne wok mabiyeng iniyegi peyengki langai kozak
yeiyageyagi, ini weik ulogo wameik piyengki iwaka keya kozang kebangkela
kele kapura.
13 Keya nogo kumulirik watabi piyengki ne ngoluk wik yolu pewekke
iniyegi yaka yangang keya kangka inuguyeng kumulageya koyibene
urukang keleyi purik pangkarikku,
14 purik Yemizi Yisu Kilisigu wok negi ngabelakpekke wik wiziyagi
piyengki weik waligeleniya logo wok piyeng ngelek ono logo ne ibengkira
mereke.

15 Ne kambela wizigeya inugu piyengki kumulageyaweki nogo kazing
namekki wela yowiyiweki kozang mizagine.
16 Purik yombanuwiligu yelewik keremiza logo kozak kisayengka weiya
logo tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi kozang puragi solorik keya pigi kalike
yogi puragi teni kozak kisi yagenda ono, wire ne makngezegiyaugu ngaiwak
yemane pugurik keriya.
17-18 Nerau lewak walekpokko wiziyawekke Peba Anotogo yeik pugura
yongolok mei keya ngaiwak manarikku pi ngela ulara wiziyarikki pakela.
Logo nogo kili ngaiwaktikku kola wizigeya lewege panu narago paka ngalega
pongo ngabelakpekke langai pelik kaiyagalege nogo kerewiya, Pek negi
Marek nogo keli panubek, ne piyegi wilik panu.
19 Tegi tonugu pakela piyengko yombanu Anotoyaga ngagoyeng weiya logo
kozak kisa puwiligu kozak kisa piyengki tonuwago ngizi kumuli pura kozang
kelemiya. Ini pilik piyengki waberek panu pakelara koyagirikki kai, purik
watabi yombanu pilik puwiligu lende miza piyeng mabiyeng lam wezayeng
wale kusabanu piyengki langiyiyengko keya ngago puwiligiyengko teniyegi
liwik wiziyagi langai pilik piyeng welarikke kimeike wawiyi. Kapura ini
yombanu puwiligu kisa piyengki ngiziragi kumuli puwekke purik mabura
wilek kang inuguyeng langiya koyi penangai logo Kilisi pelewe wangane
lewi pumolo ya inuguyengki yungke ngori penangai.
20-21 Purik ngago kalike lewagelagi Kapiya Walektikke lende miza wiya
piyeng yombanu piyeng kozak kisawiligu kumula logo ngaungaugu kozak
kisayeng ono. Ngago peyeng wameik Anotoyagayeng logo Kung Walekpek
yombanu puwiligi yungke wizimowei pugu ngago piyeng yana.

2

1 Kapura yombanu ikuyogoriktaga ngago Anotoyagara kisa nawilirau teng
puraga koya iniyegi inigi tepekke yombanu Anotogi wameiktaga nalikta
kozak kisi nawili koyagi mabilik. Puwili kangmekke panu koyimowei An-
otoyegi langai ngago ikuyogorik puwiligiyeng kozak kisi nangai keya Yemizi
puwili kaileyengki kazing lewengka weiyabokyegi kezanga mani nangai.
Ngezewiligu ngezewili nguk namizi neneng ngela meli nangai.
2 Kapura ngoluk yongkambanu kolokngagonowili kazing kaile
yongkambu mizimekke mizi purik kaile onorikku kisi purikki kiriwei
mizagi. Keya puwiligu miziyengki wiyeke nawiligu Kilisiyegi langai kaile
kisagi keya kazing wameik pigi pumokkirau.
3 Yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwiligu ngago kolokn-
gagono ngezewiligu kumuliyeng kozak yei nangai ngaigu king inuguyeng
weiyagirikki wiyeke keya puwili kerezi panuwili kopong pilik mizi nangai.
Kapura walaka Anotogo puwili neneng ngelagi kaiya logo puwili pilik ke-
leyagira weik mereke si lewa.

4 Anotogo angela kaile miza puwili yeik wazaya ono kapura yezizike
yungu yenge yungke kambelirikke wigira wazayara wok yemane ngagozak
mizagibokko yuke yolu.
5 Keya yongkambanu walaka koyima puwiliyaga naktau kaingai ye-
mane kayima piyaugerau wik koya ono Nowa wamenak Anotogi ngago
yongkambanuwiliyegi pangka yoluweki pura kaiyageya wiziya mabok kil-
ing yongkambanu melenazik keya nazikka neyau puwili wazaya. Teng
puraga Anotogo miza logo ngabelakpekke Anoto iwaka ono puwili mabuwili
kaingai yemaneyauge kaiyaga na.
6 Pulaga kalike yereng Sorong keya Komola mei piyau ula waliya logo yezi
kozo yeikpek wiya logo kemenak ngabelakpekka tumula. Pugu miza purik
kalike Anotoyegirau mizi ono pilik puwiliyegi keleyagirikki waligeleya.
7 Kapura teng maburaga Yemizibokko yombanu Loto meibok yereng
Sorong mei puraga kazi miza orowei kuna purik pi yombanu pangkabek legi.
Pi yongkambanu loyengki kezanga maniwiligu kazing korowaliyeng miza
meli kopong pi kangkabek ngangang miza.
8 Yombanu pangkabok wok mabiyeng pigi ngezege korowali wirangaiyau
yongkambanuwiligu miza melirikki keriyi keya ngago kaile puwiligu kisa
meliyengki kerewiyi pura pi kangkabek ngangang mizi kai kayima.
9 Logo Yemizibokko teni piyegi kazi mizi puwili kaile teni yang keleyi
teni yawereng keleyi piyengka yaliya wazayi kuni penangai, keya wok
ngagozak mizagibek lewarikka kaile mizi puwili mawiyarekka ngangang
yani penangai.
10 Yongkambanu korikwekki keli kaile ngezewiligiyengki kira orowei mizi
piyengki kiriwei mizi keya puwiliyaga ngalege ngai wazaya puwiliyegi
kerewiyi ono puwiliyegirik pura wameikta. Yombanu Anotogi wameik-
taga nalikta kozak kisi puwili ngezewili lewegewili mizi keya kangka
puwiligiyeng kingyeng kelik keya watabi paka ngalege ngaiwaktikku kola
piyengkirau kaile kisagirikki kulili ono.
11 Keya angela yombanu puwiliyaga ngoluk kozang panu puwili
Yemizibekki wirege ngaiwaktikku kola puwiliyegirau ngago kaileyengko
meleyeng yowiyi ono.
12 Kapura yombanu puwili watabi puwiligu lusuweiyengki kaile kisi wil-
ibek. Puwili kemalewili kelik kangkayendau ono logo kemalewiligu waza
logo kebangkela logo yeli pilik puwili kemale mabuwili kelik yeik sawiyagi.
13 Purik pelik, puwiligu nawiliyegi ngangang yani piyengki pangka puwili-
rau ngangang yanagi. Puwiliyegi wiliktik kazing kendek ngelangai korik
puwiligiyengko keli piyeng wilangkarikkerau mizi keya ini kiling ngeragi
yemane miza niyeng keya Pasa niyengke purik puwili korowali panu koyi
nangai, purik puwili koyimowei kazing ikuyogorik puwiligi piyengki wilik
kagowing mizageya koyi nangai.
14 Puwili yongok kazingkewiliyegi pakeliweki keli wilibek, purik puwili
kaileyengki yagasi mizi wilibek. Puwiligu yongkambanu Yisuyegi ngizi
kumulira kozang ono pilik puwili kawiktikke kawiye walibene iza orowei
wilibek, purik ya puwiligiyeng kerezimokko kola. Puwili Anotogi sisiktagi
kulengke yoluwili.
15 Puwili kazing pangka leweng wiya logo kazing puwiligi lewengke
lusuwei miziwili logo purik puwili kazing yogo Palam, yogo Piyo meibokki
marekpokko kaile mizi piyengka king wei piyengki keli pumokki kiriwei
mizi.
16 Logo Palamyegirik kaile puguyengki wiyeke ngalik meiya logo liyeng
tongki pugumokko yombanubekki kiliraga piyegi ngago meiyawekke kazing

kaile pigi pumok pulogo yeik sa wazamiya.
17 Yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwili yeik ulakwili
logo kai yemane wiriyagi langai kapura ngereke kelang liya logo kai nalin-
dau lewa ono puling kelikwiligu, keya puwili kozainung kebarekpokko
orowei yo keya to mizi piyeng kelikwiligu logo solo puwiligiriktau kozang
onowiligu. Puwili kawik wizagomagi kusabanurikku kola purikke kangki-
wiligu.
18 Puwiligu kaile mizi keya kaile mizi piyengka lewege mizi piyengki
lewege kisa meli keya korikwekki keli korowali puwiligiyengki kira orowei
mizi piyengko mizagewiyege yombanu ngolukku kazing kaile piyeng wiya
wazami kuna puwili ngereke kazing kaile yongkambu miziweki keli
pumokko ulumowei yo.
19 Puwiligu kisirik pelik, Ini wigira onowili legi Anotogi loragi kiriwei
mizi wak mena inugu mizagi keli piyeng miza meli, kisi. Kapura yombanu
Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwili ngezewili kaileyeng keya
ibengkirago wigirawili. Purik yombanuwili watabi puwiliyegi ngai piyengki
yawe miziwili.
20 Logo yombanu kazing korowali pumok wiya logo Yemizi tonugubek
keya teni yaliya wazayibek Yisu Kilisiyegi iwaka sabok ngereke kaile
miza wizigeya kaileyengko ulumowei kelemibok kaileyengko wigira purik
mabura weik ulogo were purik kaile songono nangezi kapura perik pi weik
kaile panugirik.
21 Pi Kilisiyegi lusuwei panu kesak korowali kapura pi Kilisiyegi iwaka sa
logo kalike ngereke Anotogi ngago walek piyegi mana puragi kezanga mani
purik korowali panurikku.
22 Ngago lang walaka narik pelik, Keri namek ngezemokko yaka kun-
gizarikke ngereke yogi keya liyengmek wazono kaigesa kele kapura ngereke
lomokpekke lelemeli yogi. Yombanu kaile puwiligiyengki ngereke yo puwili
pilikwiligu.

3

1 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli panu puwili, perik kapiya
kalike nogo iniyegi lende miza yanirik. Kapiya nogo lende miza piyau
mabiyaugi yungke kangka inuguyengka kumuli wazonoyeng lewagela
wiriyibene nogo mawiyarekka watabi nogo lende miza piyengki kozak yei.
2 Nogo kelirik ngago walaka yombanu pangka Anotoyegi keke yawe miza-
geya piyaga ngagora weiya logo kozak kisa puwiligu kozak kisa piyeng keya
Yemizi teni yaliya wazayibokyaga ngago teni yombanu ngago pugura orowei
mizi puwiligu iniyegi yana puragi kumulageyaweki.
3 Ini pobiliktikki were iwakaweki. Wangki wok kangkaliyengke purik
yombanu korik puwiligiyengko keli piyengki kira orowei mizi piyengko
ngai pilik nawili lewagela wiriyi nangai. Puwiligu iniyegi songomeiya yani
nangai.
4 Logo pelik kisagi, Pugu pi lewagi kaiya? Logo pi talege? Tenigi mangowili
ulogo ibeng kapura watabi mabiyeng ngabelakpek keremiza puwekke wiz-
iya mabilik ngoluk yolu pura, kisagi.
5 Kapura puwili walaka mabura Anotogi ngagorago mizagewiyege paka
ngilumbek wiziya keya ngabelakpek kaibekka keremiza keya kaibokko
keremiza purikki ngaungaugu keremareke mizi.
6 Kai kaingaiyauge wiriyabokko ngabelak werebektau ibeng wazamiya.
7 Kapura ngilung keya ngabelak mabek yolu peyeng yezizikku ngori keya
ngago Anotogi maburago ula waliyirik kele ngezara wiyi. Puwili wok

yombanu Anoto iwaka ono puwili ngagozak keleya logo yelagibokki wiyeke ngiza wiya yolu.

8 Ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli panu puwili wamenara poburagi keremareke mizi nagani. Yemizibokko kirisimasi tausen nak tikindayengki keriyirik wok nakki pangka keya wok nak kirisimasi tausen nak tikindayengki pangka.
9 Pugu lewagi sawiya puragi nawiligu kumuli pilik yelakkelek mizi yagenda ono. Segeya pi iniyegi yelakkelek yuke wizinda purik namele keya nak ibeng wizagomagiraga kuna nelegi pi kumbak keya kaile puwiligiyengki kuneng miza logo kaile piyengka kowitirikka pi yuke.
10 Kapura wok Yemizibek yogibok ngowei wezabek nguk namizi tabundagi. Wokpokko ngilumbek ngai ngagora kiling kakwela si penangai keya yokmek kiling ngombek keya pelewewilirau ngora kiliyi nangai logo ibengki keya ngabelakpek kiling ngabelakpekke piyeng mabiyeng yeik sawiyagi.
11 Peyeng mabiyeng pilik mizagi mabura teni kang talikmekke koyagiwili? Kazing inugu koyagimek kaile nayendau ono keya Anotogi keliragi kiriwei wilibekweki.
12 Purik inugu Anotogi keliragi kiriwei mizi purikku wok Anotogibok ngezangai wiriyibene kelemi yagenda, purik wokpokkowekke Anotogo ngilumbek yezi wali penangai keya yok keya ngong keya pelewewili mabuwili yezi ngaimokko ngoragi logo kai keremizagi.
13 Kapura teni Anotogo ngilung keya ngabelak wik kalike pugu wazonora keke wiziyagi kaiyabokki yuke yolu.

14 Togo ini ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli puwili, wokpokki ini yuke koyimowei kaile mizi nagani keya pi kiling ya wamenara yolu keya mamok kiling ya kuzige yolu logo pi yo puwekke iniyegi wilik mizibene.
15 Pugu yuke yolu puragi keremareke mizi nagani. Pugu teni wok ngelek yani, purik pugu kelirik ngago pigi yombanu yaliya wazayi pura nawiliyegi kandikka mizi yagenda. Mabilik Paulu tonugu kelibek keya teni kiling Yisuyegi ngizi kumulibokko Anotogo kangka manabek kilindago iniyegi lende miza pilik.
16 Pugu kang mabilikmekke kapiya pugu lende miziyengke watabi peyengki kozak kai mizi. Kapiya puguyengki yungke ngago lang pugu miza nayeng pangka iwakagi onoyeng. Logo ngago lang piyeng yombanu kangkayendau ono keya ngago wameiktagi kozang kebangkelara yolu ono pilik puwiligu weiya logo ngereke ngagoragi ngizirik kowita meli keya mizi, mabilik Kapiya Walektikke puwiligu lang nayengke mizi pilik logo ngezewili neneng ngelagiyeng ngezewiliyegi keleyi.
17 Kapura ini nogo keli puwili ini ulogo weik puragi iwaka. Ini makngezerau ngai koyizo, purik yombanu kaile puwiligu ngaigu kisiyengko ini iza orowei kuna nagani logo inugu ngai kozang yolu puraga kawiye nagani.
18 Kapura kumbekki puluwengki kozang yemane si kuni logo tenigi Yemizibek keya teni yaliya wazayibek Yisu Kilisiyegi waberek iwakaweki. Piyegi yeik yemanera mabek keya wok mabiyeng wizagomagi.
Wameik panu.
Ne Pita kapiya perik lende mizabek.

1 Yowan
Kapiya Yowangu Were Lende Mizarik

1 Ne ini ngago yongkambanu wik koyimiweki keleyi puragi langai lende
miza yani. Ngago pura Kilisi logo pi solo panuwekkabek. Pi ngago kaiya-
galege nogo kerewiya keya wire ne makngezegiyaugu pi pakela. Ei, nogo pi
pakela keya mele nogoyaugu pi kuming kelemiya.
2 Kilisi teni wik koyimagira yanibek lewagelawekkerik nogo piyegi pakela
logo piyegi langai ne kozak kai keya Peba Anoto kiling paka ngalege wik
wizagomagi ulogo ne keya pugu waligeleya nawiliyegi kimeike kawela wiya
puragi ne iniyegi kozak yei. Keya wik koyimagi pura Yisu.
3 Puragi tonugu keriyi keya kerewiya logo iniyegirau nogo kozak yei logo
kumbekki watabi tonugu wilik kagowing mizi piyengka inirau Peba Anoto
yali Marek Yisu Kilisi kiling sawela panu yolu mabuwekke ini weiweki.
4 Ne peyeng lende mizi logo ini keya negi wilik kagowing pura teniyegi
ngizi wilak panuweki.

5 Ngago nogo piyaga kerewiya logo iniyegi kozak yeira pera, Anoto
wilangkarik keya kusabanu nariktau piyegi ono.
6 Tamizeige tonugu nazuwagawiliyegi teni pugu kaiyengki kerewiyi keya
pi kiling ngago keya mizi yei logo teni kaile miza melageya koyimowei
pilik yei purik teni ngaigu kisi yagenda keya teni kazing wameiktagimekke
pangka pangka koyinda ono.
7 Kapura Kilisigu Anotogi wilangkarikke yolu pilik tenirau Anotogi
wilangkarikke yolu purik teni nakko nak kiling ya wamenara koyimowei
ngago keya mizi yagenda keya Yisu pigi Marekpekki iwibokko kaile
tonuguyeng mabiyeng kaigesageya.
8 Tamizeige tonugu nazuwagawiliyegi ya tonuguyengki yungke kaile
nayendau ono yei purik teni makngezego teni makngeze ikuyogorik keleyi
keya Anotogi wameikta ya tonuguyengke ono.
9 Kapura kaile miza puwekke tamizeige teni Anotogi wirege piyegi kimeike
tonugu kaile miza puragi kozak mei purik Anoto ngago puguyeng ngeli
onobek keya wire puguyaugu pangkayeng miza piyeng mizi wilibekpokko
kaile tenigi piyengki wiyeke ngagozak mizagi pura tumulagi logo kaile
tonugu miza piyeng tumula logo keremareke wezamela logo watabi tonugu
pangka ono miza piyeng mabiyeng kaigesagi.
10 Keya nazuwagawiliyegi teni kaile miza onowili yei purik Anoto ngaigu
kaibek mena kai mabilik kai yagenda logo ngago pugura ya tonuguyengki
yungke ono.

2

1 Ini Yisuyegi ngizi panu kumuli negi yango keya mareknganг ne
makngezego wazaya nobiyeng mizawiligu tegi ne iniyegi watabi peyeng
lende miza yani logo ini kaile miza nelegi iza wara koyiweki kapura iniyaga
nak kaile nara miza purik tenigi wiyeke Mangoyegi ngago mei nak wizinda
kani.
2 Logo pok Yisu Kilisi Pangka Panubek meibok logo ngezebokko Anotogi
sisik kaile tonuguyengki weraga pura weiya logo ngezebokko yengleileige
orowei kuna logo ngereke teni menalege Anoto kiling wazaya. Logo pugu

mizagewiyege kaile tonuguyeng weik tumula logo purik kaile tonuguyeng keke ono kapura ngabelakpekke pumok mamokkiyengki pangka tumula.
3 Tamizeige teni Anotogi ngagorago miziweki kai piyengki kerewiyi keya mizi mizi purik mabura teni piyegi ngizi iwaka mizagi.
4 Tamizeige yombanu nakko kalogomok nakyegi, Ne piyegi iwaka, mei kapura ngago pugurago miziweki kai piyengki nagerewiyi mizi purik pok ngaigu kai yagenda keya pi kazing wameiktagimekke pangka pangka wizinda ono.
5 Kapura Anotogi ngagorago miziweki kai piyengki kerewiyi keya mizi puwili Anotoyegi keli panuwili. Kazing wamenamek pumokko ini pigi yungke koyinda ma yeik mizagi.
6 Keya ne pigi yungke wizindabek kaibok Kilisigu wiziya mabilik wiziyagirikki kai.

7 Ini kewengke nogo keli puwili ini keriyi puwekkerik ngago nogo miziweki kai logo nogo lende mizi pera ngago wik onora kani kapura pera ngago koka solo panu ini Kilisiyegi ngizi panu kumulawekke kerewiya mabura nogo lende mizi yagenda. Ngago miziweki pura ngago ulogo iniyegi kozak yeiyara.
8 Kapura ngago nogo lende mizi pera tonugu ngago wik miziwekira meiyagirago logo ngago kazing nakko nakyegi kelimekke miziweki pera wameikta. Purik Kilisi puragi kiriwei wizagoma keya inirau mabek weik puragi kiriwei yolu, purik kaileyengki kusabanurik weik yeik sawiyi kang keya Kilisigi pangkaragi wilangkarik weik ngela uli lewa.
9 Yombanu nakko nazuwagawiliyegi ne Kilisigi wilangkarikke yolu yei kapura pi kiling Yisuyegi ngizi kumuliwiliyaga nakyegi kumbak mizibok ngoluk kaileyengki kusabanurikki yungke wizindabokko.
10 Keya yombanu pi kiling Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi kelibok Kilisigi wilangka purikki yungke wizindabokko keya wilangkarikki yungke wiziya nayengkorau pi ulu wali kang keya mizibene kelemiyagi ono.
11 Kapura pi kiling Yisuyegi ngizi kumuliwiliyegi kumbak mizibok kaileyengki kusabanurikki yungke wizinda logo talegi kangki mizi keya kazing kangkimekkerau pakeli ono purik kusabanurikku wire puguyau kusa wazamiya kopong.
12 Ini Yisuyegi ngizi kumuli negi yango keya marekngangwili nobiyeng mizi puwili ne iniyegi lende miza yani, purik kaile inuguyeng Kilisigu mizarago weik tumula legi.
13 Ini yombusi Yisuyegi ngizi kumuli puwiliyegi kapiya lende miza yani, purik ini pi walaka solo panuwekkebokyegi iwakawili legi. Keya ne ini yongkambu nawekke ngizi kumuliwiliyegi kapiya miza yani, purik inugu kazing kaile kaile yongkambu nawekkewiligu mizi piyeng wiyarikku ini weik Sadang ula legi.
14 Ini Yisuyegi ngizi kumuli negi yango keya marekngangwili nobiyeng mizi puwiliyegi ne kapiya miza yani, purik ini Peba Anotoyegi iwaka legi. Keya ini yombusi ngizi kumuliwiliyegi kapiya lende miza yani, purik ini koka solo panuwekkabokyegi iwakawili legi. Ini yongkambu nawekke ngizi kumuliwiliyegi kapiya miza yani, purik kazing kung inuguyengki leweng kozang keya Anotogi ngagora inigi yungke yolu logo inugu kazing kaile kaile yongkambu nawekkewiligu mizi piyeng wiyarikku ini weik Sadang ula legi.

15 Kazing ngabelakpekkiyengki keli nagani ma ngabelakpekki piyengki keli nagani. Tamizeige ini kazing ngabelakpekke piyengki pumokki keli

purik ini Peba paka ngalegebekyegi keli ono keya pigi keli pura inigi yungke ono.
16 Watabi ngabelakpekki pobilikyeng, watabi korikwekko keliyengki kira orowei mizimok keya watabi wireyaugu pakela logo weiweki keli piyengki kira orowei mizi pumok keya ngabelakpekke pelege watabi yombanuwiligu lewegeyeng mizi piyeng mabiyeng. Kazing pilik mizi piyeng Peba paka ngalegebekyaga lewa onoyengko, piyeng mabiyeng kazing ngabelakpekki lewengka lewayengko.
17 Kazing ngabelakpekke puluweng kiling watabi ngabelakpekki yongkambanuwiligu keli piyeng ibengki kapura yombanu Anotogo keliragi mizibok wik wizagomagi.

18 Ini Yisuyegi ngizi kumuli negi yango keya marekngangwili nobiyeng mizi puwili tonugu teng yolu pera weik yeikweki mizi kani. Ini yombanu Yisugi ngagora waligeleyawiligu Kilisiyegi ngai mizi ngaigu pi Kilisibek kaiyagi nak lewagi kisa purikki ini kerewiya logo wameik Kilisiyegi ngai mizi kolokngagonowili weik lewagela walageya koyinda logo ngabelakpek weik yeikweki mizi kang purik teni iwaka.
19 Yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwili teniyaga onowiligu pilik togo teni wezayi kunawiligu. Puwili teniyagawili kesak teni kiling koya. Kapura puwili teni wezayi kuna logo purikku walimizi purik puwiliyaga naktau teni kiling Yisuyegi ngizi panu kumula ono.
20 Kapura ini pilik ono. Kilisigu Kung Walekpek iniyegi yana logo wameikta ini mabuwiligu iwaka.
21 Logo nogo iniyegi kapiya miza yani perik ini wameiktagi lusuwei legi mizi onorikku segeya ini wameiktagi iwaka keya wameiktaga ngaigu kai nara punda lewa ono purik ini iwaka.

22 Logo pilik mabura tak ngaigu kaibek? Yombanu Yisuyegi pi Kilisibek ono kaibok. Pi Kilisiyegi ngai mizibek logo pi Peba paka ngalegebek keya pigi Marekpekyegi kezanga yanibokko.
23 Purik Koyambekyegi kezanga manibok Mango paka ngalegebekyegirau kezanga mani yagenda kapura Koyambekyegi ngizi kumulibok Mangoyegirau ngizi kumuli yagenda.

24 Tegi wok ini solo Yisuyegi ngizi kumula pokkowekke wameikta waligeleyiwiligu waligeleya piyeng warara koyi. Tamizeige ini pilik mizi purik mabura Peba Anoto keya pigi Marekpekyegi wok mabiyeng ini mereke sawelara koyagi.
25 Logo ngago sawiya pura wik koyimagi Kilisi ngezebokko teni yanagi sawiya pura.

26 Ini ikuyogorik keleyiweki mizageya puwiliyegi langai ne peyeng yaka lende miza yana.
27 Kapura iniyegirik Kilisigu Kung Walek pugubek ya inuguyengki yungke wizeibene yana logo pi pulogo yolu puwekke puriktau nakko ini waligeleyiweki mizagi ono, purik Anotogi Kung Walekpokko watabi wameik panuyeng mabiyeng waligeleyi keya pugurau watabi ngaigu songono nangezi waligeleyi ono legi Kung Walekpokko waligeleyi mabilik ini Kilisigi yungke koyi.

28 Ei, ini negi yango keya marekngangwili nobiyeng mizi puwili Kilisigi yungke koyi logo pi yo puwekke inugu kendek mizagi nariktau ono mizara koyimowei piyegi wiregawere panu pakeli nangerikka.

29 Purik pi pangka piyeng keke mizibek legi ini pangkayeng mizi puwili
mabuwili Kilisigu wik keremiza logo Anotogi yango keya marekngangwili
purikki ini iwakagirikki kai.

3

1 Peba paka ngalegebokko kang teniyegi kelayengki kumuli. Keli pigi
teniyegi pura yemane panu logo teni pigi yango keya marekngangwili kai.
Logo teni pilikwiligu. Ngizi kumuli onowili tonugu teni pigi yango keya
marekngangwili kisi purikki iwaka panu ono, purik puwili Anotoyegi iwaka
panu onowili kopong.
2 Ini nogo keli panu puwili, teni weik Anotogi yango keya marekngang
panuwili kani, kapura teni kalike talikki miza purik kimeike ono. Kapura
tonugu iwaka, purik Kilisi yo puwekke teni ngereke pi kelikki logo piyegi
pakelarikku pugu yolu pilik.
3 Keya yombanu puragi wilekpek keya yuke koyimowei Kilisiyegi ngizi
kumulageya puwili wok mabiyeng kaile miza nelegi Kilisigu kaile nayendau
ono yolu pilik ngezewilirau pangka koyiweki mizageya koyinda.
4 Kapura yombanu kaileyeng mizi wilibek puwili Anotogi lora ngeli ya-
genda purik kaileyeng mei piyeng Anotogi lora ngeli piyeng.
5 Kilisi yombanuwiligi kaileyeng tumula meliweki kayima purik ini iwaka
keya piyegirau kaile nayendau ono.
6 Tegi yombanu Kilisigi yungke koyimowei piyegi mereke yolu keya piyegi
kerewiyi puwili kaileyeng mawiyarekka mizagi ono kapura mawiyarekka
kaile mizi puwiliyegirik pelik, puwili piyegi pakeli keya piyegi iwaka ono
kopong puwili kaile mizi.
7 Ini Yisuyegi ngizi panu kumuli negi yango keya marekngangwili no-
biyeng mizi puwili nawiligu ini kazing kaileyeng mizimekki yolu purik
pangka keleyi nagani. Yombanu pangkaraga mizibok yombanu pangk-
abokko Kilisigu pangkaraga yolu mabilik.
8 Yombanu mawiyarekka kaile mizibok Sadangkibokko purik Sadang koka
solowekkerikka kaile mizi kayimabek legi. Anotogi Marekpek kayima purik
yawe Sadangki pura ula waliyiweki.
9 Yombanu Anotogo wik keremizabok mawiyarekka kaile mizi onobok
purik Anoto ngezebekki kang pumok pigi yungke wizinda kopong purik
pelik, pi mawiyarek kaile mizagi langai ono purik Anotogo pi wik keremiza
legi.
10 Tegi teni weik mabek tawili Anotogi yango keya marekngangwili keya
tawili Sadangkiwili miza purikki pakelagi. Yombanu kazing pangkamekke
yolu wizigeya pi kiling Yisuyegi ngizi kumulibekyegi keli onobokko walimizi
purik pi Anotogi marekpek ono.

11 Ngago koka solowekke tonugu kozak kisageya koyilege inugu kerewiya
purago kairik nakko nakyegi keliweki kai.
12 Teni Kaing Aramgi marekpek kelik miza nelegi kai. Pi Sadangkibek ko-
pong ngezebekki sak iwi wamenakpekkabek ula. Taliktikki wiyeke Kaingku
pi ula? Purik kazing Kaingku miziyeng kaile keya pigi sakpokko kazing mizi
wiriyayeng pangka purik ngezebokko iwaka panu, legi pugu sakpek ula.
13 Logo tamizeige ngizi kumuli ono nawili iniyegi kumbak mizi mabura ini
ne kiling Yisuyegi ngizi kumuli nogo keli puwili ini lebuk mizi nagani.
14 Purik teni ngizi kumuli puwiliyegi keliwili kopong teni kazing kumbekki
lewengke Anotoyegi ibengmokka panga kazing kumbekki Anotoyegi wik

yolumekki kuna logo purik teni iwaka. Yombanu kelira pigi yungke yolu onobok Anotoyegi kazing kumbekki lewengke ibeng wizinda.
15 Keya yombanu ngizi kumuli nazuwagabekyegi kumbak mizibok yombanu uli mabilik mizi yagenda logo yombanu yombanu ulibokki yungke wik wizagomagi nararau ono purik ini iwaka.
16 Tonugu keli mei purik pobiliktikka teni iwaka. Kilisigu korik ngezebekkiwek tenigi wiyeke ulagewiliyegi ngaungaugu yana. Pilik tegi tenirau ngizi kumuli nawiliyegi wiyeke korik tenigi piyeng puwiliyegi sawelagi piyengka miziweki.
17 Kapura yombanu ngezebokko ngezebekyegi ne Kilisigibek kaibok logo watabi kolokngagonoyeng kilimbokko ngizi kumuli nak kemegeme ma watabigi yeik panu ma yagasi mizageya wizilege keriya logo pilikpekyegi saweli ono purik pilikpokyegi Anotogi keli pura pigi yungke wizinda ono.
18 Ini Yisuyegi ngizi kumuli negi yango keya marekngangwili nobiyeng mizi puwili, tonuwago nakko nakyegi keli pura yeik ngago yeiktago mizagi onora kani pura ngizi panu nakko nakyegi kelemi piyengko kimeike walimizagira kani.
19 Pilik purago teni wameiktagi yango keya marekngangwili mamizagi. Logo Anotogi wirege lewa puwekkerik ya tonuguyeng kazi mizagi ono kapura yeik kozang wiziyagi.
20 Kapura ya tonuguyengka teni nawiliyegi mawiyarekka kelagirikki kai purik Anotogo purikkirau iwaka wizinda purik Anoto yemane keya pi tonugu mizi piyeng mabiyengki iwakabek.
21 Kapura ini nogo keli puwili tamizeige ya tonuguyengka teni kaile miza ono kai purik teni Anotogi wirege pugu teniyegi sawelagi mizara koyimowei piyegi wiriyagi.
22 Teni tonugu nguk mei piyengka teni wei purik teni ngago pugurago miziweki kaiyengki kerewiyi keya keli puguragi kiriwei miziwili legi.
23 Togo Anotogi ngagorago miziweki kairik pelik mizizo kai, Teni pigi Marekpek Yisu Kilisigi yeiktaga ngizi kumuliweki kai keya nakko nakyegi keliweki kai Kilisigu teniyegi miziweki kaiya mabilik.
24 Anotogi ngagorago miziweki kaiyengki kerewiyi keya mizibok Anotogi yungke yolu keya Anoto pigi yungke yolu. Kung Walek pugu teni yanabokko teniyegi pura wameikta kani yeiya logo Anoto tenigi yungke yolu purik teni iwaka.

4

1 Nakko kanda ngago pera Anotoyagara kai purikki wiyeke piyeng mabiyengki ini nogo keli puwili ngizi kumuli nagani. Ngizi Anotoyagara ma talik miza legi yang kelemi, purik yombanu ikuyogoriktaga ngago Anotoyagara kisi kapura Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwili koyi kang yagonenda legi.
2 Keya ngago pura Kung Walekpekyaga lewara ma talik miza legi ni makngezeyegi were pobilikta nguk mei, Pura Yisu Kilisibek Anotogi Marekpek ngabelakpekki korik kang puwekke wiriya, kai ma yeik kai? Purago ei, kai purik mabura ngago pura Anotogi Kung Walekpekyagara.
3 Kapura a'a', kai purik mabura ngago pura Anotogi Kung Walekpekyagara ono kapura kung Anotoyegi ngai mizibokyagarago logo Anotogo pok lewagi kaiya logo mabek weik yongkambanuwiligi tepekke yolubok.
4 Ini negi yango keya marekngangwili nobiyeng miza puwili ini Anotogi yango keya marekngangwili kopong yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwiligurau ini ikuyogorik keleyagi langai ono purik Kung Walek

inigi yungke yolubok Sadangki kung ngabelakpekke yolubokyaga kozang panu.
5 Puwili watabi ngabelakpekkiyengki keke kozak kisi logo ngabelakpekke puwiligu kisi piyengki kerewiyi purik puwili yeik ngabelakpekkiwili kopong.
6 Kapura teni Anotogiwili. Anotoyegi iwaka puwili teni Anotoyegi iwaka puwiligu kisi piyengki kerewiyi, Anotogi ono puwili teniyegi kerewiyi ono. Kazing pumoktau ngagora Anotogi Kung Walek wameikta waligeleyibokyagara ma Sadangki kung ngaigura waligeleyibokyagara mizagimokko. Purik tamizeige Anotogi Kung Walekpekyagara purik yongkambanu Sadangki puwiligurau kerewiyagi ono.

7 Ini nogo keli puwili teni mabuwili nakko nakyegi keliweki, purik kazing keliragi pumok Anotoyagamek legi. Kazing keliragimek walimizibok Anotogi wik keremizabek logo Anotogibek keya Anotoyegi iwakabek.
8 Yombanu kazing keliragimek walimizi onobok Anotoyegi iwaka onobokko, purik Anotogo mizi piyeng mabiyengki kazing keliragimek yolu legi.
9 Anotogi keli pigi teniyegi yolu pura walimizarik pugu ngezebekki Marek wamenakpek ngabelak kaileyengko kolabekke pugu ibeng sa puraga teniyegi wik koyimagira yaniweki wezamela logo purago teniyegi keli pugura walimiza.
10 Kazing keliragimek pelik, tonugurau Anotoyegi kela onowekke Anotogo teniyegi kela logo pigi Marekpek wezamela wizigeya pugu mizagewiyege kaile tonuguyeng weik tumula mela.

11 Ini nogo keli puwili Anotogo teniyegi kelirik ngalege panu kani legi teni nakko nakyegi kelagirikki kai.
12 Ngoluk nakkorau Anoto pakela ono kai purik wameik panurikku kapura tamizeige teni nakko nakyegi keli purik Anoto tenigi yungke ngizi yolu. Logo teniyegi pugu pangka panu keli pilik nazuwagawiliyegi mawiyarekka pangka panu kelagi.

13 Anotogo Kung Walek pugubek teni yana purikku pi tenigi yungke yolu keya teni pigi yungke yolu purik teni iwaka.
14 Keya tonugu ulogo weik pigi Marekpek keriya keya tonugu nawiliyegi Mangogo pigi Marekpek ngabelakka pelege puwili yaliya wazayiweki wezamela yei.
15 Yombanu Yisu Anotogi Marek panubek kaibokki yungke Anoto yolu keya pi Anotogi yungke yolu.
16 Keya Anoto teniyegi kelageya wizinda purikki teni iwaka keya ngizi kumuli. Anotogo mizi mabiyengki kazing keliragimek yolu logo kazing keliragimekke yolubok Anotogi yungke wizinda keya Anoto pigi yungke yolu miza wizinda.
17 Keya teni Anotogi yungke koyimowei purik teni mawiyarekka nawiliyegi Anotogi keli pangka panu purago kelagi keya keli tonugura pangka panugi logo wok ngagozak mizagibekke pugu teni kang wezayelagirikki kazi ono kapura Anotogi wirege wilik kagowinda kiling kozang koyagi, purik ngabelakpekke pelege pugu teniyegi keli keya tonugu piyegi keli keya teni pi kelik miza legi.
18 Kazing keliragimekke yungke kazi mizi nariktau ono, purik keli pigi teniyegira pangka panu logo teniyegi kazi mizi pumok yeik sa wazami. Tamizeige nawili kazi purik pugu puwili talik keleyagi miza purikki puwili

kazi mizi yagenda logo purik keli pigi puwiliyegi puragi puwili wameik mena miza ono.
19 Tonugu piyegi keli, purik pugu were teniyegi kela legi.
20 Tamizeige Yisuyegi ngizi kumuli nakko nawiliyegi, Ne Anotoyegi keli, yei kapura pi kiling ngizi kumuli nakyegi kumbak mizibok ngaigu kaibokko. Purik talik miza logo Anoto pugu pakela onobekyegi pi keli keya pi kiling ngizi kumuli pugu pakelibekyegi kumbak mizagi?
21 Keya Kilisi ngezebokko ngago pera miziweki pelik kaiya, Anotoyegi kelibok pi kiling Yisuyegi ngizi kumuli nawiliyegirau keliweki kaiya.

5

1 Yisu Kilisibek Mesiya Anotogo yawe pigi yongkambanuwili yaliya wazayagi pura miziweki sawiyabek purikki ngizi panu kumulibok Anotogo wik keremizabek, legi pilikpok Anotogi marekpek. Logo Peba Anotoyegi kelibok Anotogi yango keya marekngangwiliyegirau kelibokko.
2 Keli inigi Anotoyegi pura keya ngago pugurago miziweki kaiyengki kerewiyi purikku keli inigi pigi yango keya marekngangwiliyegi pura talik miza purik walimizagi.
3 Anotoyegi keli kai purik taliktikki kai, purik ngago pugurago miziweki kai piyeng mizagirikki kai yagenda logo keriyiwekkerik purik yawe yemane mizagirik ono.
4 Purik Anotogo wik keremiza logo pigi yango keya marekngang puwiliyegirik kazing namek wizinda logo pumokkirik Yisuyegi ngizi kumulirikku puwili ngabelakpekke pelege kaileyeng keya kaileyengki kelimok ulagi.
5 Takko ngabelakpekke kaile piyengki kozanda ulagi langai? Yisu Anotogi Marek panubek purikki ngizi panu kumuli pilikpokko pilik mizagi langai.

6 Keya Yisu kayimabok Anotogi Marekpek purik teni iwaka, purik Yisu kaimelawekke Anotogo paka ngilumbekka langai pilik kaiya keya ngereke pi ibengwekke miza ngizige pelik kaiya, ei pilik kaiyarik kaimelagi puwekke keke kaiya ono kapura ibengwekkeriktau pilik kaiya. Keya Kung Walek wameiktagi mangobokkorau pilik kaiya.
7 Tegi kili neyauganarago pelik kaiya,
8 Kili Kung Walek yenge ya tonuguyengki yungke yolubokkirago keya Kilisi kaimelawekke kili paka ngilumbekka purago keya kili Kilisi ibengkine kaiya purago kaiya. Logo kili piyeng mabiyengko kisirik Yisu Kilisi Anotogi Marekpek kisi.
9 Yombanu ngagozak tonuguyengki ngago puwili kiling miza wizigeya puwiligu iwakayengki kozak kisi puwiliyegi tonugu ngizi kumuli. Tegi teni Anoto yombanuwiliyaga lewegebokko kozak kai piyengki teni ngizi kumuliweki purik pugu kai piyeng wameik panuyengko logo pugu kaiyarik Yisu pigi Marekpek.
10 Tegi yombanu Yisu Anotogi Marekpekyegi ngizi kumulibok ya puguraga Yisu Anotogi Marekpek purik pugu wameik mizara wizinda. Tamizeige nak puragi wameik mizi onobok, pilikpok Anotoyegi ikuyogorik kaibek mei yagenda purik Anotogo Yisu pigi Marekpek kai purikki pi ngizi kumuli ono kopong kai yagenda.
11 Peragi Anotogo pelik kaiya, Pugu teni wik koyimagira yana logo wik koyimagi puragi solorik pigi Marekpek.
12 Tegi yombanu Anotogi Marekpek pigi yungke yolubok piyegi wik wizagomagirarau wizinda keya yombanu Anotogi Marekpek piyegi onobok wik wizagomagi purarau piyegi ono.

13 Ini Anotogi Marekpekyegi ngizi kumuli puwili weik teni wik koyimagira
kiling mamiziweki ne iniyegi perik lende mizi.
14 Keya teni pobilik purikki iwakagi purik tonugu pi kiling sawela purikka
tamizeige teni Anotoyegi watabi nayengki nguk meiya logo watabi piyeng
pugurau keliyeng purik tonugu nguk mei piyengki pugu kerewiyi yagenda
mizi.
15 Keya tamizeige tonugu ngizi kumularik tonugu nguk mei piyengki pi
kerewiyi mabura mabilik tonugu nguk mei piyeng teni yanagi purikkirau
ngizi kumuli.
16 Tamizeige ini kiling Yisuyegi ngizi kumuli nak kaile kazing pi kemenak
ibeng wizagomagi puragi miza orowei kunagi ono lewengke miza purik
mabura ini Anotogo kaile pugu miza pura tumula melibene nguk meizo logo
purik Anotogo pilikpokyegi wik wizagomagira managi purik tamizeige pugu
kaile kemenak ibeng wizagomagi puragi miza orowei kunagi nara miza
ono purik. Kapura kaile yombanuwili kemenak ibeng koyimagi puragi iza
orowei kunagi nara wizinda logo tamizeige pi kaile pura miza mabura ini
weik mawinda pilikpokki waberek mizagi nariktau ono.
17 Kazing pangka ono yombanuwiligu mizi piyeng mabiyeng kaileyengko
kapura kaile yombanuwili kemenak ibeng koyimagi puragi iza orowei ku-
nagi ono nara wizinda, logo pugu kaile pura miza mabura pigi waberek
mizizo.
18 Anotogi marekngangwili kaileyeng mawiyengka mizi onowili purik
teni iwaka purik Anotogi Marekpokko puwili waberek iza wara yolu logo
Sadangko puwili ngangang keleyagi ono.
19 Ngabelakpekke nazuwaga yolu puwiliyegi Sadangko ngai kele kapura
teni Anotogiwili purik teni iwaka.
20 Anotogi Marekpokko kanda teniyegi kangka wazono tonugu Anoto
wameik panubekyegi iwakagibek yana. Logo teni weik Anoto wameik
panubekki yungke koyinda purik teni pigi Marekpek Yisu Kilisigi yungke
koyinda legi. Pi Anoto wameik panubek keya wik koyimagiragi mangobek.
21 Ini negi yango keya marekngangwili nobiyeng mizi puwili anoto ikuyo-
gorik puwiliyaga koweige panu koyizo.

Wameik panu.

Ne Yowan kapiya perik lende mizabek.

2 Yowan
Kapiya Yowangu Kalike Lende Mizarik

1 Ne Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaibokko kapiya perik pulogo yongok
keya yombu Yisu Kilisigi kongkirigesen Anotogo iza purikke nogo keli panu
puwiliyegi lende miza yani. Ne Anotogi ngago wameiktagi iwaka kopong
nogo iniyegi keli. Ne makngezego keke iniyegi keli yagenda ono kapura
wameik panu puragi iwaka puwili mabuwiligu iniyegi keli,
2 purik wameik pura tenigi yungke teni kiling wizagomagi.
3 Peba Anoto keya Yisu Kilisi Pebagi Marekpokko teniyegi wazono
piyaugira keya yalek piyaugira keya ngezege sa piyaugira wilek kang
tonuguyengke kazing wameikta keya keliragimekke yani pani.

4 Iniyaga nawili Peba tenigi Mangobokko teniyegi miziweki kaiya mabilik
wameiktagi kiriwei mizirikki ne pakela logo ne wilik yemane panu keli.
5 Logo ne ini yongkambanu kongkirigesendikke puwiliyegi kelegele keya
nguk yei purik teni mabuwili nakko nakyegi keliweki. Pera ngago wik
nogo iniyegi miziweki lende miza yanira ono pera ngago walaka solowekka
miziweki yani kayimirago keya ngagorago kairik kazing keliragi pumokko
yoluweki kai.
6 Anotoyegi keli kai purik taliktikki kai? Purikku kai purik teni pugu
miziweki kai piyeng mabiyeng tonugu mizagirikki kai yagenda. Keya kazing
nakko nakyegi kelagimekki koyiweki pumok pugu walaka panu kozak yeiya.

7 Yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwiliyegi kani
waberek ngai koyizo keya puwiliyaga kolokngagono koyinda kani logo
puwili Yisu Kilisi ngabelakpekke yombanu ngabelakpekkewiligi korik-
wekke kayima purikki wameik mena mizi ono kani. Pilik puwili wameikta
keya Kilisiyegi kumbak mizi keya ngai miziwili kani.
8 Puwili kelik miza nagani waberek panu logo kanga ini keya nogorau
Yemizibekki yawe mizi puragi wiyeke weiweki paka ngalege yolu pura wei
ono nagani. Inigi kangara mabura Yemizibekyaga weirikki kani mizizo.
9 Yombanu Kilisigu teniyegi waligeleyi pura wiya logo ngago yongkam-
banuwiligu Kilisigi ngago wameik puraga nalik puragi walibokyegi An-
otorau wizinda ono. Yombanu Kilisigu waligeleyi pura kozang kebangke-
labokyegi Anoto keya pigi Marekpek mabiyau wizinda.
10 Tamizeige yombanu nak ini waligeleyiweki lewa logo pi Kilisigu teni
waligeleya piyengki keke ngizi kumuli ono, Kilisigi wameiktaga nalikta
waligeleyi mabura i inuguyengki wiriyibene ngago mei nagani. Keya pi
kiling ngago keya mizi nagani.
11 Purik tamizeige ini pi kiling kabengmek miza purik ini pugu kaile mizi
mabilik inirau mizi yagenda.

12 Nogo iniyegi kozak yeiyagiyeng kolokngagono kapura kapiyarik keya
kilipibokko mizagi keli ono purik ne makngezego ini kiling ngagozakka
miziweki ne lewagi keli logo teni mabuwili wilik miziweki.
13 Yongkambanu kongkirigesen perikke Anotogo iza puwiligu wangane
puwiligira iniyegi wezameli.
Wameik panu.
Ne Yowan kapiya perik lende mizabek.

3 Yowan
Kapiya Yowangu Kalik Panuge Lende Mizarik

1 Ne Yisuyegi ngizi kumuliwiligi ngaibokko kapiya perik Kayasa nogo keli
panubekyegi lende miza mani. Ne Anotogi ngago wameiktagi iwaka kopong
nogo niyegi keli.
2 Ni negi kewengke nogo kelibek korik nigi puwek kung nugubokko wa-
zono panu yolu pilik wizeibene keya watabi nigi piyeng mabiyeng pangka
wizeibene, ne niyegi langai waberek mizageya.
3 Tonugu ngizi kumuli pilik mizi nawili pelege kazingke kang wirimowei
neyegi ni wameik kazing wameiktagimekke kiriwei yolu keya Yisugi ngagor-
ago kai piyengki pangka pangka yolu kisa logo ne puwekke wilik miza.
4 Neyegi wilik panu kelirik yongkambanu nogo Yemizibekyegi mereke
iza orowei wiriya puwili kazing Yemizibekki wameiktagi pumokko ngoluk
kozang yolu kai purikki ne wilik.

5 Negi kewengke nogo kelibek, ni yombanu nalaga nalege kelemi kang
Yisugi ngagora kozak yei kang puwiliyegi ni lusuwei kele kapura nugu
puwiliyegi waberek ngai wilibek logo purik ni wazono mizi yagenda.
6 Puwiligu Yisuyegi ngizi kumuli kongkirigesen perikke wawere ula pewil-
iyegi nugu kazing keliragimekke keleyi keya ya nuguraga pangka kumula
wizimowei keleya piyengki kozak yeiya. Logo wazono keriyagirik nugu
puwiliyegi king keya ngeragi keya pilik kazingke melege orowei kangkiyeng
kazing Anotogo wilik mizagimekke yani purikku.
7 Purik puwili Yisugi yeiktagi wiyeke kelemi kang logo ngizi kumuli ono
puwiliyegi Yisugi ngagora kozak yei kele kapura puwiliyagarau ngeragi ma
melewangka keya pilik piyeng wei keya i iwek koli keya mizagiyengkirau
nguk yei ono keya king yongoni ono.
8 Tegi teni makngezego puwiliyegi ngaiweki logo teni Yemizibekki yawe
ngago wameik pugura ululu miziweki kozak kisagiragi kewengkewili.

9 Logo piliktikki langai nogo Yisuyegi ngizi panu kumuliwiliyegi kapiya
lang ngerewalek narik miza yana kapura Tiyotepi ngezebek puwiligi
ngaibek miziweki tarikke keya miziboktau nogo kai piyengki kerewiyi ono.
10 Ne lewa pilikwekke pugu miziyengka nayeng kozak yeiyagine keya
neyegi langai pugu korowali kaiyengki. Keya ngezebokkorau Yisugi ngagora
nalaga nalege orowei kozak kisi kang puwili i pugumakka koli keleyi ono
kapura nazuwaga puwiliyegi ngago yei nagani yei logo puwili mabilik keya
ngago yeiya puwekkerik mabura pugu puwili Yisuyegi ngizi panu kumuli
puwiligi kabengmekka wezayeliweki keleyi.

11 Negi kewengke nogo kelibek korowali piyeng yamizi nagani segeya
wazono piyeng yamize. Wazonoyeng mizibok Anotogibokko keya kaileyeng
mizibok Anotorau kolok ula onobokko.
12 Kapura mabuwili Temitiyayegi langai wazono kisi keya ngago wameikta
ngezeragorau yeik pugura kawela wiyi. Nogorau piyegi langai wazono kai
logo nogo kai piyeng wameik panuyeng purik ni iwaka.

13 Nogo niyegi kozak neiyagiyeng kolokngagono kapura ne kapiyarik
kiling kilipibokko mizagi keli ono.

14 Ne niyegi ngezangai keriyi lewaweki keli logo puwekke towa ngizi nakko
nakyegi ngagogeya mizagine.
Anotogi ngezege sara yolu pura niyegi wizei pani.
15 Ngizi kumuli pelegewili niyegi wangane puwiligira wezameli keya
pulogowili mabuwili nak nakyegi wangane nogora yane.
Mabura.
Ne Yowan kapiya perik lende mizabek.

Jut
Kapiya Jutgu Lende Mizarik

1 Ne Jut, ne Yisu Kilisiyegi yawe mizibek keya piyegi kulengkebek keya Jemsgi sakpokko kapiya perik yongkambanu Anotogo ngago yeirikki kerewiya logo kiriwei wiriya logo Anoto Pebago keliwili keya Yisu Kilisigu Sadangyaga iza warara yolu puwiliyegi lende miza yani.
2 Nogo kelirik Anotogi yalektago iniyegi yelakkelek keleyi keya wilek kang inuguyengke Anotogo ngezege sara yani keya Anotogo iniyegi keli keya watabi piyeng mabiyeng iniyegi keremungke panu yani pani.

3 Ini nogo keli puwili ne iniyegi kazing Anotogo teni yaliya wazayi teni mabuwiligu kolok ula pumokki langai lende miza yaniweki kumula wiziya kapura nogo ngereke mabek kumuli perik pilik purik segeya ne watabi kalogomok nayengki langai iniyegi lende miza yaniweki logo pura ini teni waligeleya puragi langai luwe kozang koyiweki keleyiweki keya Anotogo teni yana puragi ngizi kumuliweki ne kelegele keya nguk yei. Anotogo pura kemenak kang wamenaraga yongkambanu Kilisigi puwiliyegi yana.
4 Nogo pilik kai purik yombanu Anotoyegi kazi namizi Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi nawili weik ulogo inigi tepekke sengekta wiriya logo inugurau puwiliyegi pakela ono legi ne pilik kai yagenda. Kaile puwiligu miziyeng mizi pani mizagirikki wiyeke puwiligu Anotogo wazono teni yani puragi langai kozak kai piyeng kowiti keya mizi logo Yisu Kilisi tenigi King Ngai wamenakpek keya Yemizi wamenakpekyegi kezanga mani. Kapiya Walektikku koka walaka kairik yombanu pilik puwili ngagozak yemaneraga puwekke keriyagiwili kaiya.
5 Keya ini ulogo pilik piyeng mabiyengki iwaka kele kapura neyegi kelirik ini keremareke miza nelegi Yemizibokko yongkambanu Isileiliwili Isipwiligi ngabelakpekka iza orowei wiriya logo pulaga ngereke Isileili yongkambanu piyegi ngizi kumuli ono keya kerewiyi ono puwili pugu yela logo ibeng purikki ini kumulageyaweki.
6 Keya puwili Anotogo puwiligu miziweki pangkara yana piyengka kokowa keli ngezewiligiyengki kiriwei nayendau miza logo paka ngalege yereng puwili yolura wiya. Puwili weik Anotogo ngagozak yemaneraga yuke wizimowei kusabanurikke sengyengko wigira wazaya.
7 Keya yongkambanu yereng Sorong keya Komola mei piyaugewili kiling yereng mereke piyengki puwiligu angelawiligu miza mabilik miza logo kaile yongkambu miza meli kang keya yombanu nakko nak kiling yongkambu miziweki keli miziyengki wiyeke keleya puragi keremareke mizi nagani. Yereng piyeng yezizikku waliya wazaya logo purikku teniyegi walimizi purik yezi wizagomagi yaka kaile mizi pilik puwili ngangang yanageya koyimagi nazik wizinda.
8 Logo kazing mabilikmekke yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwili wangakyeng kelik nayeng wire ngezewiligiyengko pakeli logo piyengko mizagewiyege kaile yongkambu miza melimekke yolu logo korik kang ngezewiligiyeng kaileyengko mizagewiyege weik kozo kubula. Puwili Anotogo pi pangka mabiyengki ngaigibek mizi purikki songomei keya angela ngaiwaktikku kolawili mei paka ngalege puwiliyegi langai ngago kaile kisi.

9 Kapura angelawiligi yemanebek Maikol meibokkorau pilik nariktau miza ono. Pi keya Sadandau Mosegi korikwek piyauyaga takko weiyagi mizarikki ngalik kela yongomo mizawekkeriktau pugu ngago kaile nayeng Sadangyegi meiya ono kapura kele pelikta keke meiya, Yemizibokko ni ngagozak keleniyagi, meiya.
10 Kapura yombanu puwili watabi puwiligurau iwaka ono pilik piyengki langai kaile kisi keya liyeng keya keriwili kelik waze keli ngezewiligiyengki miza meli logo pilik miziyengko ngezewili neneng ngela meli.
11 Puwiliyegi kuneng wiriyagi piyeng wageli pani, purik puwili kazing Kaingku pigi sakpek ula puluwengki kiriwageliwei miza legi, keya yogo Palamgu miza mabilik king weiyagirikki weraga yongkambanuwiliyegi kaile mizi purik pangka keleyi legi, keya yogo Korago miza pilik Anotoyegi nagerewiyi miza legi piyegi miza pilik Anotogo puwili neneng ngelagi sawiyawili.
12 Keya yombanu pilik puwili ini Yisuyegi ngizi kumuli puwili menalege ngeragi ni puwekke puwilirau lewa logo inigi tepekkerik puwili liyengwili kelik logo kisageli meiya meli kang keya mizi nangai keya ngeragiyeng nazuwagawiliyegirau yamek nameli koyimowei mabiyeng yenge ngabangka wezameli mizi nangai. Puwili kozainung kebarekpokko orowei mizi logo kobo keremizi ono piyeng kelikwiligu. Puwili yengelei wilekyendau wira ono puliya logo ngoliya piyeng kelikwiligu.
13 Keya puwiligu mizi keya kisi piyengko puwiligu kendek ngelai miziyeng kawela wiyi logo kai sibesibe kowiyeng wizambokko orowei kanda kaingimbekke kubula melibok kelik. Puwili pelewe wali puwili kelikwiligu logo Anotogo puwiligi kabelak kusabanu wizagomagi puwiliyegi yuke yolu nara kangkere mizara yowiya wizinda.

14 Ini Inok meibokyegi iwaka. Pi walaka panu wizagomabek keya pigi mangobek Yerete, keya Yeretegi mangobek Malalali, keya Malalaligi mangobek Kenang, keya Kenangki mangobek Inoso, keya Inosogi mangobek Sek, keya Sekki mangobek Aram, logo Inok keya pigi yelibu kokabek Aramgi tepekke tek purikke yombanu melenazik koya logo Inokko Anotoyaga ngago kalike yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwiliyegi langai lewagelagi naragi pelik kozak kaiya, Pakeli, Yemizibek pigi angela tausen kolokngagono pangka panu keya walek panuwili kiling lewa mena,
15 logo mamok ngagozak keleyiweki logo Anotorau ono puwiliyegi puwili Anotogi onowilirikki waligeleyiweki, purik kazing puwiligu mizi piyeng Anotogi onoyendikki wiyeke keya kaile Anotorau ono puwiligu ngago korowali Anotoyegi langai kisa piyengki wiyeke.
16 Yombanu Anotogi wameiktaga nalikta kozak kisi puwili wok mabiyeng watabi mabiyengki sisik kameneng miziwili keya nawiliyegi ngagoyeng tiya meliwili. Puwili keli korowali ngezewiligiyengko kira orowei mizi piyengki kiriwei mizi. Puwili ngezewiliyegi langai lewege kisi keya puwili nawiliyegi langai wazono kisi ngaigu pilikwiligu yeik puwiligiyeng yongolok meiweki logo purik kaile.

17 Ini nogo keli puwili tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi ngagora orowei miziwiligu kozak yeiya piyengki keremareke mizi nagani.
18 Puwiligu kisarik Yisu lewagine wok were piyengke yombanu Anotogi kazing piyengki songomei nawili wiriyi nangai logo Anotoyegi kezanga mana logo kazing keli korowali ngezewiligiyengko kira orowei mizi logo Anotogo keli ono piyengki wilik kagowing mizi nangai kisa.

19 Logo pilik puwiligu ini sanga miza logo nawili narikke keleyi keya puwili korik ngezewiligiyengko keli piyengki kiriwei mizi keya Kung Walekpektau puwiligi yungke ono.
20 Kapura ini nogo keli puwili inigi koyagi puraga Yisuyegi ngizi kumuli inigi pangka panu keya walek panu pura kozang kelemizo keya Kung Walekpekki kozandaga waberek miziweki mizi.
21 Keya tenigi Yemizibek Yisu Kilisigi yalek purago ini wik koyimagira ini kemenak yanirik kele yuke koyimowei Anotogi keliragi lemengmekke yenge yungke koyagirikki kai.
22 Keya yombanu Anotogi wameikta nalik kozak kisiwiligu iza orowei kuna puwili ngoluk taleweng neing kunagi mizageya mabuwekke puwiliyegi yalek miza koyimowei puwiliyegi puwili kazing kokowa leweng neing yagonenda kani yeiyagirikki kai.
23 Logo yezi yemane ngorizikka yezi wale wazono nak yogok mei pilik yaka puwili Yemizibekyegi yo wiriyibene puwiliyegi sawelagirikki kai. Keya nawiliyegirau yeizo kapura kaile puwiligi piyengko ini ulumowei kuna nagani kazi miza koyimowei mizi keya puwiliyegi wazono keleyi kapura kaile puwiligi piyengki kumbak mizizo.

24 Keya weik mena ini kawiye wala nelegi kebangkelara yolubok keya kaile nayendau ono keya wilik kagowinda kiling ngaiwak yemane pugurikki wirege iza orowei lewabokyegi wazono mei.
25 Anoto wamenakpek Yisu Kilisi tenigi Yemizibek wezamelarikku teni yaliya wazaya legi piyegi ngago wilikwilikyeng mei keya ngaiwak yemanerik mani keya kozang yemanera mani keya yeik yemanera mani keya ngaiweki pangkara maniweki. Piyeng piyegi wizagomayeng keya yolu peyeng keya ngoluk yolugi.
Wameik panu.
Ne Jut kapiya perik lende mizabek.

Ngago Kawela Wiyara
Ngago Yisu Kilisigu Kimeike Kawela Wiyara

1 Koka walakarik ngago pera liwik wizagoma kapura mabek weik Anotogo
Yisu Kilisiyegi ngago pera mana. Anotogo pilik miza logo Yisu Kilisigu nguk
namizi lewa kelagiyengki pigi yawe miziwiliyegi kimeike kawela wiyiweki.
Yisu Kilisigu pigi yawe mizibek Yowanyegi wangakyeng kelik naraga peyeng
waligelemiya logo pulaga wangakyeng kelik puragi solorik piyegi kozak
meiweki pugu angela nak wezamela.
2 Logo Yowangu watabi pugu keriya piyeng mabiyeng kozak kaiya keya
pugu kairik pi Anotogi ngago puragi wameikta Yisu Kilisigu kimeike walim-
izi puragi langai wameik kai.
3 Tamizeige nak kapiya kalike mizagiyengki kozak kai perik mei purik
Anotogo piyegi wazono kelemiyagi keya tamizeige nakko meiyagalege nak
kerewiya logowekke ngago purago kai piyeng mabiyeng mizi purik Anotogo
piyegirau wazono kelemiyagi purik watabi piyeng mabiyeng ngizi mizagirik
weik merekerikki wiyeke.

4 Ne Yowan ne ngabelak Asiya meibekke Yisuyegi ngizi kumuli kongkirige-
sen melenazik keya nazikka neyau piyengki ngago kozak yeiyagi naragi
langai kapiya perik lende miza yani.
Anoto yokopekke yolubek keya koka wizagomabok keya wangki yolugi
mabok keya Anotogi tundikki wirege kung melenazik keya nazikka neyau
yolu puwili
5 keya Yisu Kilisigurau iniyegi wazonora keya ngezege sara wilik kang
inuguyengke yani pani. Yisu Kilisi Anotoyaga ngago ngizi lewa pura
kozak kai wilibekpek keya pi were ibendaga yangalekta wazamiya logo
ngereke ibengki onobek keya pi ngai ngabelakpekke koyi kambeli puwili
mabuwiliyegi ngaibek.
Pi teniyegi keli keya pugu ibeng sa puraga iwi kubulabokko teni
kaileyengka wila wazaya legi yeik pugura yongolok meiweki.
6 Keya pugu teni pigi ngai pugu ngai yolumek miziweki wazayi keya
pugu teni Anoto pugubek keya pigi Mangobekki yombanu nazuwagawiligi
wiyeke piyegi kangweki keremiza. Ei, piyegi ngaiwaktik keya kozang watabi
mabiyengki ngaiwekira wok mabiyeng wizagomagi. Wameik panu.
7 Keriyi, pi kozainumbekke yungke Anotogi kozanda keya ngaiwaktik
kiling lewa logo wire mabiyengko pakelagi keya ulogo pi wizang yowa
puwiligi yango keya marekngangwiligurau pakelagi. Keya yongkambanu
ngabelakpekkewili mabuwili ingkisagi purik puwili pugu ngangang yanagi
puragi kazi kopong. Pura pilik mizagi. Wameik panu.
8 Yemizibek Anotogo pelik kai, Ne werebek keya ne mabok kalik panuge-
bek, ne makngeze solo walerik keya ne makngeze kangkalirik, ne mabek
yolubek keya koka wizagomabek keya ngoluk wangki wizagomagibek, ne
kozang yemanerago kolabek, kai.

9 Ne Yowan ini kiling Yisuyegi ngizi kumulibek keya Yisu kiling sawela
purikka tonuwa kemenak ngai puguragi kulengke koyimowei teni Yisugu
yeik yelakkelek yoluweki yani pura wara logo tonuwa ngangang wageli
kele kapura tonuwago piyegi ngizi kumuli puragi tonuwa yeik kozang panu
kebangkelara yolu. Ne nawiliyegi Anotogi ngagoragi langai kozak yei keya

nogo Yisu Kilisiyegi langai iwaka puragi langai puwiliyegi kozak yeirikki wiyeke puwiliyaga nawiligu ne ilibu Patomoso meileige puwiligu wigira wezabek niza warara koya.
10 Yemizibekki wokpek logo Sondabek meibekke Anotogi Kung Walekpokko korik nogowekke pangka pangka sa logo ne kerewiyiraige pura yenge negi kezangka kili sangubekki ngagorago kailik kai nara ngalizi panu ngago kaiyageya mamiza.
11 Logo kilirago pelik kai, Nugu keriyi piyeng lende mize logo kapiyarik Yisuyegi ngizi kumuli kongkirigesen melenazik keya nazikka neyau pobilik mei piyengki wezamele, Epese keya Simena keya Pegamang keya Tayataira keya Sarisi keya Pilarelepiya keya Leyorisiya, mei piyengke wezamele, kai.
12 Logo kili neyegi ngago kaiyageya puragi ne keriyiweki ne yongolikta sa. Logo ne yongolikta si keya tapakeleige pura wak yokolong melenazik keya nazikka neyauyeng koliyengka keremizayeng wizilege logo piyengki ngalege lamyeng wiramiyagi nayeng keremiza wizilege.
13 Keya piyengki tepekke yombanu wezalik nak luweza. Pi melewangka yokolong panu pongo ingeyaugi pangka narik wakiya keya ngelelendaga pikang koliyengka keremiza nak tiya.
14 Keya kebi nganelek pugura liyeng memengwiligi kebi nganelek wilangka panu piyeng kelik logo kozainung wilangkabek kelik keya wire puguyau ngai korik lewa.
15 Keya inge puguyau ngayeng wang yezi yemanezikke waliya wizigeya ngorageya purik kelik ngori keya pugu ngago kaira wizambekke kailau yemanerikki ngai ngagomek kelik.
16 Keya pigi mele ngaigezuwagazikke pelewe melenazik keya nazikka neyau wara keya lang yokolong wale neyau walingina logo ngaimokko lewege nawek kiligawere puguraga lewagela. Keya wiregawere pugura yokmokko yoklongko ngaiwak wiya pilik ngaiwak wiya.
17 Logo ne piyegi pakelawekke ne ibeng wezabek inge puguyaugi ngezege ulu walara wiziya. Pulaga pugu mele ngai puguzikku ne luweza wazaniya logo pelik kai, Ni neyegi iwaka, legi kazi mizi wak. Ne werebek keya ne mabok kalik panugebek.
18 Ne wik yolubek. Keya ne ibeng sa kapura keriye, ne wik yolu keya wik wizagomagi. Keya kazing ibendagimek keya kaile ibeng puwiligi kungwiligi yereng puragi kozanda nogo wara.
19 Tegi nugu keriya piyeng keya nugu weik keriyi piyeng keya wangki lewagelagi piyengki langai lende mize, kai.
20 Pulaga pugu mawinda pelik kai, Nogo niyegi pelewe melenazik keya nazikka neyau mele ngai nogozikke wara piyengki solorik keya wak koliyengka keremiza logo melenazik keya nazikka neyau piyeng kiling piyengki ngalege lamyeng wiramiweki keremiza piyengki solorik kozak neiweki. Pelewe melenazik keya nazikka neyau piyeng ngago orowei mizi Yisuyegi ngizi kumuli kongkirigesen melenazik keya nazikka neyau piyengkiwili keya wakyeng kiling lamyeng wiramiweki piyeng ngizi kumuli kongkirigesen melenazik keya nazikka neyau piyeng, kai.

2

1 Paka Epese pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi kapiya narik pelik lende mize, Ngago peyeng yombanu pelewe melenazik keya nazikka neyau mele ngai puguzikke wara keya wak melenazik keya nazikka neyau kiling watabi lamyeng wiramiweki keremiza piyengki tepek neing wei mizibokkoyeng.

2 Logo pokko pelik kai, Inugu mizi piyeng ne iwaka. Inugu yawe kozang
mizi keya kaile miziwiligi tepekke kozang yolu purik ne iwaka. Keya ini
kaile mizi puwiliyegi kiyebuk keya ini aposolo ngiziwili kisi kapura ngizi
ono puwili yang keleya logo pakela kapura wameik ikuyogorikwili purik ne
iwaka.
3 Nawiligu iniyegi kaile kaile keleyi keya mizi piyengki ini kozang sara
yolu keya yelakkelek yolu keya ini nogowili kisirikki wiyeke kuneng kolokn-
gagono inuwayegi wiriya kapura inuwa pilik piyengki kiyebuk sende ono
purikkirau ne iwaka.
4 Kapura nogo kele inuwayegi pobilik purikki kaile keriyi, purik inugu
mabek wang perikke neyegi keli perik koka ini solo ngizi kumulawekke
neyegi kela pilik ono songono keli.
5 Inugu koka solo neyegi kela puragi kumuli logo kaile inuguyengki kuneng
mizi logo weik kaile inugu mizi piyengka kowita logo koka inugu mizageya
koya mabilik mizi. Kapura tamizeige ini kaile inuguyengka kowiti ono purik
ne nguk namizi kanda lam inuwayegi ngorageya pok wamelagi logo inuwa
yeik sawiyagi.
6 Kapura wameik inuwago wazono mizi narik kele pelik purik, ini
yombanu Nikolasiwili mei puwiligu mizi piyengki nogo kumbak mizi pilik
inirau kumbak mizi.
7 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi Kung
Walekpokko kongkirigesenyengki ngizi kumuliwiliyegi yei piyengki
waberek panu kerewiyi. Pugu pelik kai, Nogo yombanu Yisugiwilirikki
wiyeke kuneng yani keya ngangang keleyiyeng ulageya pilik puwiliyegi
yengelei wik wizagomagiragi Anotogi yawe Paladisi meileigi yungke yolu
puleiga nagiweki pangkara yanagi, kai.

8 Paka Simena pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi
kapiya narik pelik lende mize, Ngago peyeng yombanu werebek keya
mabok kalik panugebek keya mabok ibeng logo ngereke yangalekta wik
yolubokkoyeng.
9 Nogo kuneng inuguyengki iwaka. Ini ngabelakpekke pelege watabigi
yeik purik ne iwaka kapura ini kumbekki watabiyengko kola. Yombanu
Yudawili kisi kapura yenge wilek kang puwiligiyengke Yuda ngizi ono
puwiligu iniyegi langai ngago korowali kisi piyengki ne iwaka. Puwili
Yisuyegi kiyebuk miza legi puwili yombanu Sadangkiwili.
10 Keya inugu kuneng keya ngangang wageliweki mizi puragi kazi mizi
nagani. Nogo iniyegi kozak yei, Sadangko ini Yisuyegi kezanga manibene
keleyiweki ini nawili ngaigu wigirimakka wazayagi logo wok meleyaugi
pangka ini ngangang mizagi. Kapura neyegi ngizi panu kiriwei koyizo
puwiligu ini yela logo ibengki kele kapura, pulaga nogo ini peraisi paka
ngalege ngaiwak koyimagiragirik yanagine.
11 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi Kung
Walekpokko kongkirigesenyengki ngizi kumuliwiliyegi yei piyengki
waberek panu kerewiyi. Pugu pelik kai, Yombanu Yisugiwilirikki wiyeke
kuneng yani keya ngangang keleyiyeng ulageya mologaboktau kemenak
ibeng wizagomagiragi ngangang pura weiyagi ono. Kemenak ibeng
wizagomagi pura Kalike Ibengkira meira.

12 Paka Pegamang pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi
kapiya narik pelik lende mize, Peyeng yombanu lang yokolong wale neyau
walinginawek warabokki ngagoyeng.

13 Inugu yolu pulumeng ne iwaka. Sadang pulumengka wizimowei kaileyengki kazing pumokki ngai purik ne iwaka. Kapura ini ngoluk ne keya yeik negi puragi ngizi kumulageya. Keya Antipa kili nogora weiya logo ngago kaiyabek Sadangyegi kiriwei miziwiligu ulawekke inirau inugu neyegi ngizi kumuli pura wiya ono purik ne iwaka.
14 Kapura nogo kele inuwayegi pobilik peyengki kaile keriyi, purik inuwagi tepekka nawili yombanu Anotogi wameiktaga nalikyeng waligeleyi Palam meibokko waligeleyiyengki kiriwei mizi. Palambokko yombanu King Ngai Palak meibokko Isileiliwili anoto ikuyogorikwiligi kungyengki ngeragi opa miza piyeng na keya kazing nakki yongokpumele ma kerekpubek kiling iwek koli pumokko kaile miziweki keleyibene waligelemiya.
15 Keya pobiliktiktau inuwagi tepekka nawili yombanu Nikolasiwiligu korowali waligeleyi piyengki kiriwei mizageya puloge.
16 Tegi kaile inuguyengki kuneng mizi logo kaile inuguyengka kowiti kapura tamizeige ini pilik mizagirikki kiyebuk purik mabura ne iniyegi ngezangai lewagi logo lang yokolong kili nogoraga lewagela puwekko ini yongkambu pilik mizi puwiliyegi ngai mizagi.
17 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi Kung Walekpokko kongkirigesenyengki ngizi kumuliwiliyegi yei piyengki waberek panu kerewiyi. Pugu pelik kai, Nogo yombanu Yisugiwilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang keleyiyeng ulageya puwili ngeragi Manayeng meiyeng logo liwik wiya yolu piyengka yani keya nak nakyegi king wilangka yeik wik puwiligiyeng lende miza wazamiyayeng yanagi logo king piyeng wei puwili ngezewiligu yeik piyengki iwakagi kapura nawiligurau iwakagi ono.

18 Paka Tayataira pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi kapiya narik pelik lende mize, Ngago peyeng Anotogi Marek wireyau ngai korik lewa keya ingeyau ngayeng wang yezizikke waliya wizigeya ngori purik kelik ngoribokki ngagoyeng.
19 Inugu mizi piyeng nogo iwaka. Ini yongkambanu mamokyegi keli keya ini neyegi ngizi kumuli keya ini nawiliyegi saweli purik ne iwaka. Kuneng kolokngagono inuwayegi lewagela kapura inuwa yeik yelakkelek yolu keya kozang yolu keya inuwa solo ngizi kumulawekkerik yawe wazono miza kapura perik yawe inugu miziyeng wazono panu purik ne iwaka.
20 Kapura nogo kele inuwayegi pobilik purikki kaile keriyi, purik inuwago Sesebele yongok ngezemologo pi Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kaimele kaimologo neyegi yawe miziwiliyegi kazing yongkambu mizi keya pilik mizi pumok kaile onomek yei purik waligeleyi pani mizi. Pugu yongkambu weiya ono puwili kazing yongkambu mizimekke mizibene keleyi keya wata anoto ikuyogorikwiligi kungyengki opa miza piyeng nibene keleyi.
21 Nogo pi kaile pigi piyengka kowitibene tek yokolong narik mana kapura pi pilik mizagirikki kiyebuk.
22 Ngago peragi kerewiyi. Nogo pi keya pi kiling kazing yongkambu mizimekke miza puwili mabuwili kemegeme yemane namekka mizibene keleyagi logo yongkambanu puwili pumolo kiling mizi piyengka kowiti ono purik mabura puwili ngangang yemane panu wagelagi.
23 Keya piyegi kiriwei puwilirau nogo yelagi logo Yisuyegi ngizi kumuli kongkirigesen mabiyengko ne yombanuwiligi kangka keya keliyengki iwakabek purikki iwaka sibene. Keya ini nak nakko miza piyengki ngane nogo kangayeng yanagi.

24 Mena ne weik ngereke Tayataira pulogo ini Sesebelego kaile waligeleyi
piyengki kiriwei mizi ono keya Sadangki liwik panuyeng kai piyengki iwaka
sa ono pilik puwiliyegi ne pelik yei, nogorau iniyegi mawinda kuneng
nayeng yanagi ono.
25 Kapura ne lewarikka ini wazono inugu mizi piyengki kele kozang
kiriwei kaiyageya koyizo.
26 Keya yombanu nogowilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang ke-
leyiyeng ulageya puwili logo nogo kelira mizi kang kang ibeng si ngizige wiyi
puwiliyegi ngabelak mabiyengki kozang ngai wiziyagi pura yanagi.
27 Puwili Kapiya Walektikke pobilik kaiya pelik mizagi,
Pilik puwili ngayeng nayeng kebangkela koyimowei puwiliyegi ngaigi keya
pilik puwiligu kaile kaile miza puwili neneng ngelagelega wezayelagi.
Ingi Sam 2:9
Puwili negi Mangobekyaga kozang ngai wiziyagi pura ulogo nogo weiya logo
yolu mabilik puwili weiyagi.
28 Keya pilik puwiliyegi nogo pelewe wangane lewamolo yanagi.
29 Tegi tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi Kung
Walekpokko kongkirigesenyengki ngizi kumuliwiliyegi yei piyengki
waberek panu kerewiyi.

3

1 Paka Sarisi pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi kapiya
narik pelik lende mize, Ngago peyeng Anotogi kung melenazik keya nazikka
neyau puwili keya pelewe melenazik keya nazikka neyau puwili kebangkela
yolubokki ngagoyeng. Inugu mizi piyeng nogo iwaka. Nawiligu kisirik ini
kazing kumbekki lewengke wirere yolu puragi yeikta kilingwili kisi kapura
pilik ono inuwa kazing kumbekki lewengkerik inuwa ibeng.
2 Mena wireyeng ngaiwili. Purik nogo pakelarik inugu inigi tepekke
watabi mizi piyengka Anotogi wiregerau pangka narik ono legi kazing kum-
bekki lewengke tek muneng wirere yolu pungezirau kemenak ibendikka,
ngeragi kumbekkiyengka mani.
3 Tegi inugu ngago were kerewiya logo pangkara miza puragi kumuli
logo kerewiya logo kaile inuguyengki kuneng miza logo kaile piyengka
kowiti. Kapura tamizeige ini wireyeng ngaiwili ono mabura ne ini ngagozak
keleyiweki ngowei wezabek nguk namizi tabundagi logo ne talikwekke
inuwayegi lewagi miza purik inuwa lusuweigi.
4 Kapura Sarisi pulogo nawili ngoluk kaileyengki panga yungke kuna
ono. Logo pilik puwili ne kiling yo keya to mizagiwili logo wilangkayeng
wakiyagiwili, purik Anotogo pakelarik puwili pangkawili.
5 Keya yombanu nogowilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang ke-
leyiyeng ulageya mologaboktau yaka puwili kelik wilangkayeng wakiyagi.
Nogorau pilik mologabokki yeikta kapiya wik koyimagiwiligi yeikyeng lende
miza purikka tumulagi ono segeya negi Mangobek keya angela puguwiligi
wirege yeik pugura kozak kaiyagi.
6 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi Kung
Walekpokko kongkirigesenyengke ngizi kumuliwiliyegi yei piyengki
waberek kerewiyi.

7 Paka Pilarelepiya pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi
kapiya narik pelik lende mize, Ngago peyeng yombanu kaile nangezirau
ono Anotoyagabok keya Mesiya ngizibok keya Tawitigi ki Yirusalem wiktagi

kandik tiyibokki ngagoyeng. Pugu tiyi piyeng nakkorau waliyagi ono keya pugu waliyi piyeng nakkorau tiyagi ono.
8 Inuwago mizi piyeng nogo iwaka. Ini kozang ono purik ne iwaka kapura ini nogo kaiyengki kerewiyagi purikki kozang miza keya ini yeik nogoragi kezanga mana ono. Tegi nogo iniyegi kang nakkorau waliyagi onorik tiya yowiya.
9 Kerewiyi. Sadangki yongkambanu yenge wilek kang puwiligiyengke yungke Yuda onowili kapura ngaigu Yudawili kisi puwili nogo mizagewiyege puwili inigi wirege kanda iniyegi ingeyeng laliya yani nangai, logo puwili mabuwiligu ne inuwayegi keli kisi nangai.
10 Keya ini nogo kunengyengki purik kozang koyiweki yeiya pura kebangkelara koya legi nogorau mabilik ini teng yongkambanu mabuwiliyegi kuneng yemane panu wiriyagi logo yongkambanu ngabelakpekkimek mamok yang keleyiweki puraga waberek iza warara wiziyagi.
11 Ne lewagi mereke. Legi inigi wameiktagi ngizi kumuli pura keya keli wara yolu piyau kozang kebangkelara koyi logo nakko ini peraisirik weiyagirikka kawiye waliweki keleya nelegi.
12 Keya yombanu nogowilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang keleyiyeng ulageya mologabok nogo Anotogi ngezege wizeibene kelemiyagi logo pi tung puriktau ngereke wiyagi ono. Pigi ngalege nogo Anoto nogobekki yeikta keya Anoto nogobekki yerenda, Yirusalem wiktagi yeiktarau miza wazamiyagi logo yereng pura paka ngalege Anoto nogobekyaga punda wirageyagi. Keya yeik wik negi purarau pigi ngalege miza wazamiyagi.
13 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi Kung Walekpokko kongkirigesenyengki ngizi kumuliwiliyegi yei piyengki waberek kerewiyi.

14 Panga Leyorisiya pulogo kongkirigesendikke ngago orowei mizibekyegi kapiya narik pelik lende mize, Ngago peyeng Wameik Panubekyagayeng keya luwezara kozang yolubek keya wok mabiyeng pangkayeng mizi wilibekpek keya watabi walaka piyeng keya mabek piyeng keya wangki wizagomagi piyengki langai wameikyeng kozak kaibek keya Anotogo watabi keremiza piyengki solorikki ngagoyeng.
15 Inuwago miza piyeng ne iwaka. Ini neyegirau keli ono keya neyegirau kumbak ono purik ne iwaka. Ini neyegi ngizi keli ma neyegi ngizi kumbak miza purikki ne keriyagi keli perikki.
16 Kapura ini neyegirau keli ono keya neyegirau kumbak ono miza legi ne ini neyaga kungiza melagi.
17 Purik inugu ini makngezeyegi langai pelik kisi, Teni watabiyengko kola keya mabiyengkirik pangka keya kazing kumbekki lewengke piyeng teni pangka kisi. Kapura kazing kumbekki lewengkerik ini kamakaile sara yolu keya yalekke sara yolu keya watabigi yeik keya wire kusa keya komozilik yolu purikki ini keriya ono.
18 Pilik legi nogo inuwayegi pelik yei, watabi kumbekki koli wezayeng negi piyengka wei logo watabi kumbekki piyengko kolawili miziweki. Keya pangka nogorago melewangka wilangka wezarik inigi kendek ngelaimekke komozilik yolu pura ngokmaniweki. Keya marasing kumbekki wireyauge wiyagi nayeng wei logo wire inuguyeng ngaiwila logo kazing kumbekki lewengki pakeli nangaiweki mena.
19 Nogo keli puwili nogo ngalik yei keya waligeleyi. Legi nguk namizi kazing kaile inigi piyengki kuneng miza logo kaile inuguyengka kowiti.

20 Kerewiyi. Ne kandikke wizimowei ketakketak mizi, tamizeige nakko kili nogoragi kerewiya logo kandik tiyi purik mabura ne i pugumakke kiliya wiriyagi logo pi kiling ngeragi nagi keya pi ne kiling ngeragi nagi.
21 Keya yombanu nogowilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang keleyiyeng ulageya mologabokyegi nogo tung mogosa wizimowei yongkambanuwiliyegi ngaigirikke ne kiling mogosiweki pangkara managi, ne negi Mangobekkibektikki wiyeke kuneng nani keya ngangang keleniyeng ula logo negi Mangobokko tung mogosa wizimowei ngairikke ne mogosa mabilik.
22 Tamizeige ini kerangangyeng kilingwili mabura Anotogi Kung Walekpokko kongkirigesengki ngizi kumuliwiliyegi yei piyengki kerewiyi.

4

1 Pilik miza logo pulaga ne pakeliraige pura negi wirege kang narik paka ngalege tiya wizilege. Logo kili sangu wezabek yaka neyegi ngolukku ngago kai purago pelik kai, Ngalege pelege koli logo kalike lewa kelagiyengki nogo waligeleniweki mena, kai.
2 Nguk namizi ne Kung Walekpokko neyegi kola logo ne paka ngalege nobiyeng miza. Logo negi wirege tung ngai nakkarik wizilege logo purikke yombanu nak mogosa.
3 Logo mogosabokki wiregawerera king simbele langiyi Saspa meibek keya king wago Koniliyang meibek kelik. Keya kobolaulau king kabeng Emeralibek meibek kelikpokko ngai yemanebekki tung purik yawereng kelemiya.
4 Logo tung yombu nak keya pongo ingenazikka mangobektau onoyengko yaka tung ngai yemanebekki purik yawereng kelemiya logo piyengke ngaiwili pangka pangka mogosa. Puwili wilangkayeng wakiya logo kilulung King Ngaiwiligu wakiyi pulangai koliyengka keremizayeng wakiya.
5 Keya yaka tung ngai yemanebekki purikka langka wililik mizi keya ngai ngago kaiya meli keya lendik liyi. Keya tung ngai yemanebekki purikki wirege lang langiya melenazik keya nazikka neyau luwe ngorageya. Puwili Anotogi kung melenazik keya nazikka neyauwili.
6 Keya wizambekki pangka kalasiyeng kelik wela mela panu nayendau tung ngai yemanebekkirikke wirege wizilege. Keya tung ngai yemanebekkirik keya ngaiwiligirau tepekke watabi wik yolu nayengko tung ngai yemanebekkirik yawereng kelemiya logo wiregawererarau keya yenge kezangkariktau wire kolokngagono lewawili.
7 Yaka watabi wik yolu piyengka weremek keri pusi yemane Laiyongmek mei pumok kelik keya pumokki kelengkemek liyeng kau kerekmek kelik keya pumokki kelengkemekki wiregawerera yombanuwili kelik keya kalik panumek winak yezigok porora kangmek kelik.
8 Logo piyeng mabiyeng namek sabeng melenazik keya nazikka narik lewi miza logo sabengyengki yengezega yeke korikwekke purik maburik wireyengko kola. Logo kusaga yoklongko piyeng mabiyeng puwili pelik wilibek ingi meiyageya,

Yemizibek Anoto kozang yemanerago kolabok, Walek, Walek, Walek, pi kaileyendau onobek pi koka wizagomabek, mabek yolubek keya ngoluk wangki wizagomagibek, meiyageya.

9 Watabi mangobektau ono yaka wik yolu piyeng tung ngai yemanebekkirikke mogosa logo wizagomagibokyegi ingi ngaiwak pugurik keya yeik pugura yongolok mei keya wazono meiyagiyeng mei mizi.

10 Logo puwili pilik miziwekkerik ngai yombu nak keya mangobektau ono puwili ngai yemanebekki tundikke mogosabokki wirege ingeyeng laliya logo pi wizagomagibokyegi ya kumuli mizi. Puwili kilulung puwiligu wakiya piyeng pugusagelega ngai yemanebekki tundikke wirege wiya logo pelik kisi mizi,

11 Yemizi tonugubek keya Anoto tonugubek nugu watabi mabiyeng keremiza keya keli nugurago mizagewiyege puwili wik yolu pura kilindikki wiyeke yongkambanuwiligu ni ngaiwaktik nani keya yeik nugura yongolok mei keya kozanda mabura nugura kisi purik pangka, kisi mizi.

5

1 Pulaga ne pakeliraige pura paka ngai yemanebekki tundikke mogosabokki mele ngaigezuwagazikke kapiya wale mabiyauge lende miza narik wizilege logo kapiyarik silok melenazik keya nazikka neyauyengko silok tiya logo wizangkiyebokko ngai kozang kelemiya logo mak nayeng miza wazamiya logo ngaingai liya puwekke nakkorau ngoluk tiya ono purikki walimiziweki.

2 Keya nogo angela kozang kili ngai ngago yemanera kiling nak pakela. Logo pi kek kaira kiling pelik nguk kai, Pangka takko wizangkiyebek sopela logo kapiyarikke silok tiya piyeng wila logo kapiyarik welelagi, kai.

3 Kapura paka ngalege ma pongo ngabelakpekke ma yenge ngabelakpekki yungka nakkorau kapiyarik welelagi langai ono ma kapiyarikki yungkerau pakelagi langai ono.

4 Logo ne ingi yemane panu kaiya purik pangka kapiyarik welela logo yenge yungke pakelagiweki naktau onorikki wiyeke.

5 Pulaga ngaiwiliyaga nakko neyegi pelik kai, Ingkei wak, pakele. Laiyong Yudagi ngaimekkamek keya Tawitigi yeligagangmekkabek mizabokko kaileyengki kozanda ula logo pugu silokyeng wila wizigeya kapiyarik welelagi, kai.

6 Pulaga ne keriyiraige pura liyeng memeng kong namek ngai yombu nak keya mangobektau ono puwili keya watabi wik yolu piyengkorau yawereng kelemiyara ngai yemanebekki tundikke wirege luweza wizilege. Logo liyeng memeng kongmekki korikwekke ngalege wizing kung koka pi ibeng sibene kelemiya piyeng wizilege kapura pi ngereke wik yangalekta weik yolu. Pi kari melenazik keya nazikka neyau lewa keya wireyendau melenazik keya nazikka neyau lewa logo piyeng Anotogi kung melenazik keya nazikka neyau ngabelakpekki pangka pangka wezayela puwili.

7 Liyeng memeng kongmek kanda ngai yemanebekki tundikke mogosabokki mele ngaigezuwagazikka kapiyarik weiya.

8 Logo pi weiya logowekke ngai yombu nak keya mangobektau ono piyeng keya watabi wik yolu mangobektau ono piyendau liyeng memeng kongmekki wirege ingeyeng laliya. Ngaiwili mabuwili nak kita nara wara keya peleng kululangka koliyengka keremizayeng nak nawek miza logo piyengka yolak kukngizi keliyeng lewa logo piyeng yongkambanu Kilisigi puwiligi waberekyeng.

9 Logo puwili ingi wik narik pelik mei, Ni pangka kapiyarik weiya logo silokyeng wilagibek. Purik ni nela logo iwi nugubekki ngane ngai mabiyeng keya ngago yeik mabiyeng keya yongkambanu mabuwili keya ngabelak mabiyengka Anotogi yongkambanuwili kaileyengka wila wazaya logo Anotoyegi iza mana.

10 Nugu puwili nigi ngai nugu ngai yolumek miziweki keremizi keya puwili
nazuwagawiligi wiyeke Anotoyegi kangweki keremiza logo Anotoyegi yawe
miziweki keya puwiligu ngabelakpekke ngaigi, mei.
11 Pulaga ne pakeliraige pura angela kolokngagonowiligi kiliyengki ne
kerewiya. Puwili sangkelarik tausen kolokngagono keya miliyon kolokn-
gagonogi langai. Puwiligu ngai yemanebekki tundik keya watabi wik yolu
mangobektau ono piyeng keya ngaiwilirau yawereng keleya.
12 Logo puwili ngalizi pelik ingi mei,
Liyeng memeng kong ula pumok pangkara keya watabi keremungkeyeng
keya kangka yemanebek keya kozang yemanera kilindikki wiyeke
yongkambanuwiligu yeik pugura yongolok mei keya ngaiwaktik mani
keya piyegi wilik kagowing mei purik pangka, mei.
13 Pulaga watabi ngalega ngabelakka keremiza piyeng mabiyeng keya
yenge ngabelakpekke yungke piyeng keya wizambekke piyeng keya
piyengke yolu piyeng mabiyeng pelik ingi meirikki ne kerewiya,
Ngai yemanebekki tundikke mogosabok keya liyeng memeng kongmekyegi
ngago wilik kagowing mabiyeng keya yeik yemanera keya ngaiwaktik
keya kozandarau wok mabiyeng koyimagi, mei.
14 Logo watabi wik yolu mangobektau ono piyengko pelik kisi, Wameik
panu. Pulaga ngaiwili ingeyeng laliya logo piyegi ya kumuli.

6

1 Pulaga ne keriyiraige pura liyeng memeng kongmek weik silok mele-
nazik keya nazikka neyau piyengka werebek weik wili logo watabi wik yolu
mangobektau ono piyengka kili ngai ngagora lendik kelik kai namokko pelik
kairikki ne kerewiya, Koli, kai.
2 Pulaga ne pakeliraige pura liyeng osi wilangka namek wizilege. Logo
pumokki ngalege mogosabek lei nalek kebangkela logo puwiligu pi kilulung
koliyengka keremiza logo King Ngaiwiligu wakiyi pilik nak mana. Pi ulogo
ngai kolokngagonoge lewege miza logo weik ngai naragerau lewege miza
meliweki kang.
3 Pulaga liyeng memeng kongmek silok narik ngereke wila logo watabi wik
yolu piyengka kalikemokko pelik kairikki ne kerewiya, Koli, kairikki.
4 Pulaga osi wago namek ngereke lewagela. Logo puwiligu pumokki
ngalege mogosabek ngabelakpekka yayeng kuzige sa yolu pura weibene
kozanda mana keya yombanuwili nakko nak ulibene keleyiweki. Puwiligu
pi lang bainak yokolong nawek mana.
5 Pulaga liyeng memeng kongmek ngereke silok narik wila logo watabi
wik yolu piyengka ngereke kalike namokko pelik kairikki ne kerewiya,
Koli, kairikki. Logo ne keriyiraige pura osi kusabanu namek lewagela.
Logo pumokki ngalege mogosabek kak nak melege kebangkela wararikki ne
pakela.
6 Pulaga kili nara kelik nara watabi wik yolu piyengki tepekka lewa
wezalik lewarikki ne kerewiya. Logo pugu kakpek melege kebangkela
warabekyegi pelik mei, Yombanu nak kolu ngek wilangka narik weiyagi
keli puwekke purik mabura kolu ngek kak mangobektau ono pela mane
logo pugu king wok nakka ngane yawe miza piyeng mongone, ma yombanu
nak kolu ngek kusabanu narik weiyagi keli puwekke purik mabura kolu
ngek kak meleyau keya pongo ingenazikka neyau pela mane logo pugu king
wok nakka ngane yawe miza piyeng mongone. Kapura weliyeng keya kai
waingyengki kingyeng ngalege kelemi nagani, kai.

7 Pulaga liyeng memeng kongmek ngereke silok narik wili logo watabi wik
yolu piyengka kalik panumokko pelik kairikki ne kerewiya, Koli, kairikki.
8 Logo ne pakeliraige pura osi simengkaime namek lewagela. Logo
pumokki ngalege mogosabekki yeikta, Kazing Ibendagimek, mei, pulaga
piyegi kiriwei nakki yeikta, Yereng Kaile Ibeng Puwiligi Kungwili Yolura,
mei. Logo piyau ngabelakpekka wale songono narikke ngaiweki kozanda
yana logo yombanuwili ngai keliyeng keya yagasimek keya kemegemeyeng
keya wata ngai mizi pusurikkewiligu yelibene keleyiweki.
9 Pulaga liyeng memeng kongmek ngereke silok narik wili. Pi pilik mizi-
wekke ne pakeliraige pura alataragi yengezege ngizi kumuli koka Anotogi
ngagora kozak kisi keya puragi ngizi panu kiriwei kaiyageya koyarikki
wiyeke yombanu kailewiligu yela puwiligi wilek kangyeng wizilege.
10 Logo wilek kang piyengko ngalizi pelik kek kisi, O Yemizibek, kozandago
kolabek watabi mabiyengki ngaibek, Kaile nayendau onobek keya nugu
kaiyeng ngizi panu mizibek, talikwekke yombanu ngabelakpekkewili nugu
ngagozak keleyagi logo teni yela purikki wiyeke ngangang yanagi, kisi.
11 Logo pugu wilek kangwili nak nak melewangka wilangka yokolong
wakiyagi narik keleya logo mawinda tek narik leng mizara puwili kiling
yawe mizi keya ngizi kumuli Anotogo ngezebekkiweki ulogo mabura sawiya
puwili yombanu kailewiligu puwili yela pilik puwilirau yela logo weik yeik
puwekkegine yeiya.
12 Pulaga liyeng memeng kongmek ngereke silok narik wilirikki ne pakela.
Pulaga kuburuk yemane nak uli keya yokpek kagorik kusabanuyeng kelik
kusabanu sa keya ngombek iwi wezabek wago.
13 Pulaga pelewewili sabuk wilek koliyeng kebarekpokko miza logo wali
pilik paka ngilumbekka pongo ngabelakpekke wali.
14 Keya ngilumbek komuyeng laliya logo tariyi pilik nguk namizi tamek
neing miza keya lewak keya ilibu mabiyeng were yolurik segeya ngereke
nalege langai tomang sa miza.
15 Pulaga ngabelakpekke King Ngaiwili keya ngaiwili keya amiwiligi ngai
yemanewili keya watabiyengko kolawili keya yeikyeng kiling puwili keya
ngai nakko kingyengki ngane weiya logo piyegi yeik yawe mizi puwili
keya yombanu yeik puwilirau king ururuyeng keya king yemane paka
lewakyengkiyengke yenge kulengke liwik sa.
16 Logo puwili lewakyeng keya kingyengki pelik kek yei, Tenigi ngalege
wali logo tung ngai yemanebekkerikke mogosabokki wireyau keya liyeng
memeng kongmekki sisiktaga liwik wezaye,
17 wok yemane sisik piyaugiragabek weik pelege logo takko puragi kozang
wiziyagi, yeirikki Yowangu kerewiya.

7

1 Pilik miza logo ne ngereke keriyiraige pura angela mangobektau ono
ngabelakpekki wale mangobektau ono piyengke luwezara koyilege. Logo
puwili kebarek wale mangobektau ono piyengka lewayeng ngabelakpek
keya wizambek keya yengelei nayengkerau ula nelegi puwiligu kebangke-
lara yolu.
2 Keya angela nak panga yokmek lewagela laga punda lewarikki nogo
pakela, logo piyegi Anoto wik yolubekki maktik ula. Logo pi angela man-
gobektau ono Anotogo ngabelakpek keya wizambektau kaile kaile miza
melibene kozanda yana puwiliyegi ngalizi kek yei.
3 Logo pugu angela mangobektau ono puwiliyegi pelik yei, Inuwago nga-
belakpek keya wizambek ma yengeleiyendau kebarekpokko kaile kaile mizi

nagani, wiziya Anoto tenigibekyegi yawe mizi puwili luwagozayengke mak
ula logowekkegine, yei.
4 Pulaga ne Yowanyegi Anotogo mak pugurik luwagozayengke ula puwili
sangkelarik kozak neiya. Logo sangkelarik 144 tausen logo puwili Isileili-
wiligi ngai meleyau keya ingenazikka neyauyengkawili.
5 Logo tausen meleyau keya ingenazikka neyau Yuragi ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Lubengki ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Katgi ngaimekka,
6 keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Asagi ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Natalaigi ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Manasegi ngaimekka,
7 keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Simiyongki ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Lebigi ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Isakki ngaimekka,
8 keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Sebulangki ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Yosepgi ngaimekka,
keya tausen meleyau keya ingenazikka neyau Peniyamigi ngaimekka, miza.

9 Pilik miza logo ne pakeliraige pura yongkambanu kolokngagono sangke-
lagi langai ono ngai mabiyengka keya ngabelak mabiyengka keya ngago
yeik mabiyengka keya yongkambanu mabuwiliyagawili ngai yemanebekki
tundik keya liyeng memeng kongmekki wirege luweza koyilege. Logo puwili
melewangka wilangka yokolongyeng wakiyi keya kirekkirek kabuyeng
meleyengke wara.
10 Logo puwili ngalizi pelik kisi, Teni yaliya wazayi pura Anoto tonugubek
paka ngai yemanebekki tundikke mogosabok keya liyeng memeng kong-
mekyaga lewa, kisi.
11 Keya angelawili mabuwiligu ngai yemanebekki tundik keya ngaiwili
keya watabi wik yolu mangobektau ono piyeng yawereng kelemiya. Logo
angelawili ingeyeng laliya logo Anotoyegi ya kumulageya koyimowei
12 pelik kisi, Wameik panu. Anoto tonugubekyegi ngago wilik kagowing
meiyeng keya ngaiwaktik keya kangka yemanebek keya wazono meiyeng
keya yeik yemanera keya kozandarau wok mabiyeng wizagomagi. Wameik
panu, kisi.
13 Pulaga ngaiwiliyaga nakko neyegi pelik nguk kai, Melewangka wilangka
yokolongyeng wakiya puwili tawili keya puwili talaga lewawili, kai.
14 Legi nogo pelik kanga meiya, Yemanebek, ne lusuwei kapura ni kele
iwaka, meiya. Logo pugu pelik kai, Puwili teng kuneng yemane panuyeng
kilingwekke Anotogi ngagora kozak kisarikki wiyeke yombanuwiligu yelaw-
ili. Keya puwili kaile puwiligiyeng liyeng memeng kongmekki iwibokko
kaigesarikki walimiziweki puwili melewangka wilangka yokolongyeng
wakiyawili.
15 Logo piliktikki wiyeke puwili Anotogi tundikke wirege luwe yolu logo
kusaga yoklongko piyeng mabiyeng paka ngalege pigi wirege piyegi yawe
mizageya logo ngai yemanebekki tundikke mogosabokko puwili kiling wiz-
agomagi keya puwiliyegi ngaigi.
16 Puwili mawinda yagasi mizagi ono ma kaigi kelagi ono keya yokpek ma
watabi yezingei nayengkorau puwili ngoragi ono.
17 Purik liyeng memeng kongmek paka ngai yemanebekki tundikke
libulibu yolubokko puwiliyegi ngaigi keya pugu kai wik wizagomagira
yanibekke iza orowei kunagi. Keya Anotogo ingkilak puwiligiyeng tumula
yowiyagi, kai.

8

1 Pulaga liyeng memeng kongmek silok kangkali panurik wilawekkerik
paka ngalege lemeng tek narik ngagoluk panu wiziya.
2 Pulaga angela melenazik keya nazikka neyau Anotogi wirege luwe yolu
puwili nogo pakela. Logo pugu puwiliyegi sangu melenazik keya nazikka
neyau yana.
3 Pulaga angela peleng yezi yolak kukngizi keliyeng waliyi koliyengka
keremiza nawek wara nak kanda paka alataraga luweza. Puwiligu pi
kamba waliyiwekke kukngizi kelagi kolokngagono mawinda yaka puwekke
Kilisigi yongkambanuwiligi waberekyengki ngalege wiyi keya paka alata
koliyengka keremiza logo ngai yemanebekki tundikke wirege yolu puragi
ngalege Anotoyegi maniweki mana.
4 Logo angelabekki melezikka yaka kukngizi kelibene waliya piyengki
yolakpek kiling kemenak Kilisigi yongkambanuwiligi waberekyeng punda
paka Anotogi wirege kang.
5 Pulaga angelabek pelengwek weiya logo alataraga yezi ngorageya
puzikka yezi nayeng kolagela pelengwekke wiya logo ngabelakpekke weza-
mela logo lendik liyi keya lang keya wililik mizi keya kuburuk nak tabunda.

6 Pulaga angela melenazik keya nazikka neyau puwili weik sangu mele-
nazik keya nazikka neyau puwiligi piyeng tiyiweki kangkere mizi.
7 Logo angela werebek sangu pugubek tiya. Logo kobo wilek aisiyeng
kelikyeng keya yeziziktau ngelaming iwibek kiling ngabelakpekke wali.
Ngabelakpekki wale songono narik kemenak ngora kiliya keya yengelei
ngabelak wale purikki pangkayeng kemenak ngora kiliya keya yengelik
ngoliya ono pilik piyeng mabiyeng ngora kiliya.
8 Pulaga angela naktau sangu pugubek tiyi. Pulaga lewak yemane ngoriyi
nak kelik nayeng panga wizambekke wezameli. Logo wizambekki wale
songono narik iwi kaibek keremiza.
9 Wizambekke wale songono narikki pangka watabisi keya pulangai koy-
awili mabuwili ibeng keya wizambekke wale songono narikke pangka sik
yemane kuna piyeng neneng keya ngane keleyayela.
10 Pulaga angela naktau sangu pugubek tiyi. Logo pelewe yemane
langyeng kelik ngori namele paka ngilumbekka wei kayimeige kai ye-
maneyengke wale songono narikke wali keya kai songonoyengki walimiza.
11 Logo pelewemelegi yeikta, Walek Kelameli, mei. Logo kaiyengka
wale songono narik walek kelameli. Keya kaiyeng walek kelameli kopong
yombanu kolokngagono kai piyengka nawili ibeng.
12 Pulaga angela naktau sangu pugubek tiyi. Logo yokmekka wale songono
narik keya ngombekka mabilik keya pelewewiliyaga mabilik kelemiya logo
piyeng mabiyeng kusa, logo yoklongka wale songono narik kusa keya
kusarikka wale songono narik kusa panu panu miziweki.
13 Pulaga ne pakeliraige pura winak yezigok namokko paka ngilumbekke
porora kunimowei ngalizi pelik kairikki ne kerewiya, O yalek keli. Yalek keli.
Yongkambanu ngabelakpekkiwiliyegi yalek keli, angela neyauganak ngoluk
sangu puwiligiyeng tiyi ono puwili tiyi puwekke puwiliyegi watabi korowali
lewagelagi piyengki wiyeke yalek keli, kai.

9

1 Pulaga angela naktau sangu pugubek tiyi. Logo pelewe paka ngalega
pongo ngabelakka wala namele wizilege nogo pakela. Logo Anotogo ki
yungu yenge yungke kambelirikkibek piyegi mana.

2 Logo pelewemologo yungu yenge yungke kambelirikki kandik tiya logo
purikki yungka yolak yezi yemane ngori piyengka yolak lewa piyeng kelik
yolakpek welagela lewa. Logo yokmek keya ngilumbektau yaka yolakpokko
ngokmorokta wiya logo kusabanu sa.
3 Keya yolakpekki yungka komulikwili punda ngabelakpekke wei miza
meli logo Anotogo komulikwili yogowulungwiligu ngai mizi pilik ngai miz-
ibene kozanda yana.
4 Puwiligu komulikwiliyegi yengelikyeng keya yengelei keya pulan-
gaiyeng kaile kaile miza meli nagani, segeya yongkambanu Anotogi maktik
luwagoza puwiligiyengke ono puwili kele ngangang keleyizo yeiya.
5 Puwili yombanu puwili yelagi ono kapura ngong melenazikki pangka
ngangang yanageyaweki yeiya. Logo puwiligu ngangang kelagi pura
yombanu yogowulung namokko limitabokko ngangang keli pilik kelagi.
6 Logo ngong melenazik piyengke pilik miziwekke yongkambanu puwiligu
ngezewili yeliweki mizi nangai kapura yeikki purik ibengki purarau
puwiliyegi wiriyagi ono. Keya puwili ibengkiweki kelagi kapura ibengkira
puwiliyaga kazi kunagi.
7 Komulikwili osi ngairagi kangweki kangkere miza yoluwili kelik. Ke-
biyengke kilulung King Ngaiwiligu wakiyi koliyengka keremiza piyeng kelik
nayeng wakiya. Keya wiregawere puwiligiyeng yombanuwiligi wiregaw-
ereyeng kelik.
8 Keya kebi puwiligiyeng yongokwiligiyeng kelik keya kili puwiligiyeng
laiyongwiligiyeng kelik.
9 Keya puwiligu ngelelengke wakiyayeng ngayeng korikyeng kelik keya
sabeng puwiligiyengki ngai ngagomek kailing kai ngai yemane lewa wiz-
igeya king yemaneyeng tukung kai lewa pilik.
10 Keya sulu puwiligiyengki ngaira yogowulungwiligiyeng kelik logo sulu
puwiligiyengko mizagewiyege puwili kozang yombanuwili ngong mele-
nazikke ngangang yanagira kiling.
11 Logo angela yungu yenge yungke kambelirikki ngaibokko puwiliyegi
ngai. Logo Iburu ngago yeiktaga yeik pugura Abandong mei keya Kirik
ngago yeiktaga Apoliyong mei logo puragi solorik neneng ngela melibek.
12 Togo watabi korowali were lewagelagiyeng weik yeik kapura ngoluk
mabilik neyau kalika lewagi.
13 Pulaga angela naktau sangu pugubek tiya. Pulaga kili nara alata
Anotogi wirege yolu koliyengka keremiza puragi kariyengki sobongyengka
lewarikki ne kerewiya.
14 Logo kili purago angela yaka sangubek tiyabokyegi pelik mei, Kai
yemane Yupereti meilingke angela mangobektau ono wigira yolu puwili
wila wazaye, mei.
15 Angela mangobektau ono puwili kirisimasi peragi ngombek keya
wokpekki awabek yawe puwiligira miziweki pulogo kangkere mizara waza-
yawili logo weik pugu puwili yombanu ngabelakpekke pumok mamokyaga
wale songono narik yeliweki wila wazaya.
16 Ami osiwiligi ngalege mogosawiligi sangkelarik kozak kairikki ne
kerewiyarik andet miliyon neyau.
17 Keya osiwili kiling osiwiligi ngalege mogosawiliyegi nogo pakelarikki
ne kozak kaiweki. Osiwiligi kebiyeng laiyongwiligiyeng kelik keya kiligang
puwiligiyengka yezi keya yolak keya salapa lewa. Puwiligu ngelelengke
wakiyayeng wago logo yezi wezazik ngori keya kusabanu keya salapa wez-
abek simengkaime panu.

18 Logo puwiligi kiligangyengka yezi keya yolak keya salapa lewa piyengko
ngabelakpekke yongkambanu puwiliyaga wale songono narik yela.
19 Keya osiwiliyegirik kozang puwiligira kiligang puwiligiyengke keya sulu
puwiligiyengke. Logo sulu puwiligiyeng kemalewili kelik wizigeya kebiyeng
kiling, logo piyengko yombanuwili ngangang yani.
20 Keya watabi yongkambanu yeliweki lewagela piyengko yela ono puwili
ngoluk puwiligu watabi kaile puwiligu mizi piyengki kuneng miza logo
kaile puwiligu mizi piyengka kowita ono. Purik puwiligu kerewawili keya
anoto ikuyogorik koli keya siliba keya brons keya king keya yengeleiyengka
keremiza logo pakelagi langai ono keya kerewiyagi langai ono keya wei
mizagi langai ono puwiliyegi ngoluk inge laliyageya keya ngago yeiyageya
mizi.
21 Keya mabilik puwiligu yombanu uli keya watagak ngeli keya
yongkambu mizi keya ngowei pilik piyengkarau kowiti ono.

10

1 Pulaga angela kozandago kola naktau paka ngalega punda lewarikki
nogo pakela. Pi kozainung narik wakiya keya kobolaulau nak kebige wakiya.
Wiregawere pugura yokmek kelik ngaiwak wiya keya inge puguyauga yezi
wilekyeng punda wali.
2 Keya mele puguzikke kapiya songono welela narik wara. Pulaga inge
ngaigezuwa puguzik wizambekke wiyi keya inge koranengke puguzik nga-
belakpekke wiyi miza logo
3 laiyongmokko ngai ngiriring kailik ngalizi kek kai. Logo pi kek
kaiyawekkerik leng melenazik keya nazikka neyauyengki kiliyeng ngago
kisi.
4 Keya leng melenazik keya nazikka piyeng ngago kisawekke ne ngago
piyengko kisi piyeng lende miziweki miza kapura paka ngalega kili narago
pelik kairikki ne kerewiya, Lende mizi wak, keya nakyegi kozak mei nagani,
kai.
5 Pulaga angela yaka ingenazik wizambekke keya ingenazik
ngabelakpekke mizi yagalege nogo keriyabok mele ngaigezuwaga puguzik
paka ngalege langai yongolok mei.
6 Logo angelabokko Anoto wizagomagibek keya paka ngalege lemeng
kiling watabi paka ngalege piyeng mabiyeng keremizabek keya ngabelakka
lemeng kiling ngabelakka piyeng mabiyeng keremizabek keya wizambek
kiling wizambekke piyeng mabiyeng keremizabekki yeiktaga wameik pobi-
lik kai, Anoto wok panu yuke wiziyagi ono.
7 Kapura angela sangubek kangkali panu tiyibok sangu pugubek tiyi
mabuwekke Anotogo piyegi yawe mizi koka ngagora Anotoyaga weiya logo
kozak kisa puwiliyegi kozak yeiya mabilik pugu liwik sawiya yolu pura weik
ngizi mizagi, kai.
8 Pulaga kili yaka paka ngalega neyegi ngago kaiya purago ngereke neyegi
pelik kai, Angela wizambekke ingenazik keya ngabelakpekke ingenazik
mizabokko kapiya marek songono melege warara yolu purik wei kune, kai.
9 Logo ne kanda angelabekyegi ne kapiyarik naniweki meiya. Logo pugu
neyegi pelik kai, Weiya logo ne. Kanda yenge ya nuguraga purik walek keli
penangai kapura kili nuguraga purik yabi wezara kolok keli penangai, kai.
10 Logo ne kapiya songonorik angelabekki melezikka weiya logo na. Logo
kili nogoragarik yabi wezara kolok kapura kanda yenge yaragawekkerik
ngereke walek.

11 Pulaga pugu neyegi pelik kozak neiya, Ni kalike mizagi piyengki mawinda kozak kaimo. Ni Anotogi ngago kalike yongkambanu kolokngagonowili keya ngabelakyeng keya ngago yeikyeng keya King Ngaiwiliyegi lewagelagiyengki langai mawinda kozak yeimo, neiya.

11

1 Pulaga pugu ne wireng watabiyengki yokolondik sangkelagi nak nana logo pelik kai, Yangalekta Anotogi i walek yemanemak keya alataragi yokolondik sangkele keya i walek yemanemakke Anotoyegi inge laliyi keya ya kumulageya puwilirau sangkele.

2 Kapura i walek yemanemakke yenge yerengke lemeng pumokki yokolondik sangkeli nagani purik Anotogo lemeng pumok yongkambanu Yuda ono puwiliyegi yana legi. Puwiligu ngong yombu neyau keya neyaugi pangka yereng walekta Yirusalem meiragi ngalengale wei miza meli nangai.

3 Pulaga nogo ngago nogoyeng kozak kisagiyau wezayelagi logo piyau pekikyengka kagorik keremiza logo wakiyagi, puwiligu kaileyengki ya kuneng mizi puragi waligeleyiweki keya wok 1,260 piyengke piyau Anotoyaga ngagoyeng weiya logo kozak kisagi, kai.

4 Yaka ngagora kozak kisagi kisi piyau yengelei olipyau keya yengelei wang yokolonglei kiling watabi lamyeng wiramiyagiyau Anoto Yemizi ngabelakpekke ngaibekki wirege luwe yolu piyeng.

5 Tamizeige nakko kaile kaile keleyiweki mizi purik kiligawere piyaugiyauga yezizik puta mizi logo piyau kaile kaile keleyiweki mizi puwili yeli mizi. Logo kazing pilikmekke piyau kaile kaile yaniweki mizagi puwili yelagi.

6 Keya yombanu piyauyegirik piyau ngagora kozak kisageya puwekke kobo kula nelegi ngilumbek waliyagirikki kozanda kiling. Keya piyau kaiyeng ngereke iwi keremizi keya keli piyaugiragi pangka kemegeme nalangai nalangai piyeng ngabelakpekke wezamelagi purikki kozanda kiling.

7 Piyau ngagora kozak kisageyara weik puwekke liyeng wizing yungu yenge yungke kambelirikka lewa pumok kiling piyau ngai kelagi. Logo pugu piyauyegi lewege miza wizigeya piyau yelagi.

8 Piyaugi yasuyau yereng yemane Yemizi piyaugibek yengeleileige nili ula pulogo kazing lewengke wangka wiya koyi nangai. Logo yerendagiwiligu kazing yolumek walimiziweki yeikta, Sorong keya Isip, meiya.

9 Yongkambanu ngabelak mabiyeng keya ngai mabiyeng keya ngago yeik mabiyeng keya yongkambanu mabuwiliyagawiligu wok neyauganak keya nakka walerikki pangka yasu piyaugiyaugi pakelagi keya piyaugi yasuyau waliya nelegi ngalik yeiyagi.

10 Piyau ibeng purikki ngabelakpekkewili wilik yemane mizagi. Yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisi wizigeya puwili kuneng kolokngagono yanageya koya piyau weik ibeng legi puwili ngeragi yemane miza nagi keya nakko nakyegi watabi mana yo keya to mizi nangai.

11 Kapura wok neyauganak keya nakka wale narik miza logo Anotogi yaumbek piyauyegi kiliya logo piyau luweza logo piyauyegi pakelawili mabuwili kulili yemane miza.

12 Pulaga piyau kili narago paka ngalega piyauyegi pelik yeirikki piyau kerewiya, Ngalege pelege koli, yeirikki. Logo piyauyegi ngai mizawili yuke koyigeya piyau kozainung narikke paka ngalege kuna.

13 Pilik mizi ngizige kuburuk yemane nak lewagela logo yereng yemaneragi yongkambanu 70 tausen puwiliyaga lewe songono panu narik neneng

ngela mela. Logo kuburukpokko yongkambanu yelawili sangkelarik tausen melenazik keya nazikka neyau logo nawili kulilimokko pangka ono logo Anoto paka ngalegebekki yeikta yongolok mei.
14 Togo watabi korowali kalike lewagela piyeng weik yeik kapura pakeli, watabi korowali peyengki kiriweiyeng weik lewagelagiweki mereke.

15 Pulaga angela nak sangu pugubek tiyi logo paka ngalege kili nayeng ngalizi pelik kisageya, Ngilumbek keya ngabelakpekke ngaigi puragi kozanda Yemizi tonugubek keya Anotogi Kilisibekkira logo pi ngai wizagomagi, kisageya.
16 Pulaga ngai yombu nak keya mangobektau ono tung puwiligiyengke Anotogi wirege mogosa puwili Anotogi wirege ingeyeng laliya logo piyegi ya kumulageya koyimowei pelik kisageya,
17 Yemizibek Anoto kozang yemanerago kolabek, ni mabek yolubek keya ni koka wizagomabek. Nugu kozang nugurago mizagewiyege ni weik watabi mabiyengki ngai purikki teni niyegi wazono nei.
18 Ngabelak mabiyengkewili niyegi sisik miza kapura weik perik ngereke nugu puwiliyegi sisik mizagirik.
Weik teng ibengwili ngagozak keleyagira keya niyegi yawe mizawili keya ngago niyagayeng kozak kisa puwili keya Kilisigi yongkambanu yeik nuguragi kazi mizi songonoga yemanege puwili mabuwili kangayeng yanagira keya ngabelakpekke kaile kailera mizageya koya puwili ngereke kaile kaile keleyagira, kisageya.
19 Pulaga Anotogi i walek yemane paka ngalegemakki kandik tiya logo yeke yungke lopong walek Anotogi ngago silok tiya Mosego lende miza pura wiyalei pakelagi langai. Pulaga lang keya wililik ngai mizi keya ngai ngago kaiya meli keya lendik liyi keya kuburuk nak uli keya kobo wilekyeng aisi wezayeng wali.

12

1 Pulaga watabi yemane wirangai panu kalike mizagi narik paka ngalege lewagela. Logo yongokpanu melewangka pugu wakiyarik yokpek, keya ngombekke ngalege inge puguyau luweza keya kilulung King Ngaiwiligu wakiyi pilik nak logo pelewe meleyau keya pongo inge nazikka neyau kiling keremiza nak kebige wakiya namele nogo pakela.
2 Pi mandik kogo logo pi weik mandik wazamiweki mizi kopong ngangang logo ingkei.
3 Pulaga ngereke watabi yemane wirangai panu narik paka ngalege lewagela. Kemale wago yemane panu kebi melenazik keya nazikka neyau keya kari meleyau lewa keya kebi mabiyengke King Ngaiwiligu kilulung wakiya pilikyeng wakiyamek wizilege.
4 Pumokko ngilumbekke pelewewiliyaga wale songono narik sulu pugurikku ulumiya logo pongo ngabelakke wezameli. Keya yongok yaka mandik waziweki mizimolo mandik wazi puwekke pi mandikpek nirik kele pi pumologi wirege luweza yolu.
5 Pulaga yongokpanumele mandik nak wazamiya logo pi kozanda kiling ngabelak mabiyengkewiliyegi ngai wiziyagi. Kapura mandikpek nguk namizi yogok meiya logo paka Anoto kiling tung pugurikke miza orowei kuna.
6 Logo yongokpanumele kemalemekyaga kazi panga ngabelak kurung yeikpekke igazi Anotogo pigi kangkere miza wiyarikke kang logo pulogo kirisimasi neyauganara keya walerik puwiligu piyegi ngai koyagi.

7 Pulaga ngai nara paka ngalege keli. Angela Maikol kiling angela puguwilirau kemalemek keya angela puguwili kiling ngai keli.
8 Kapura kemalemek ngairaga kawiye logo pi keya angela puguwilirau paka ngalege koyagi langai ono.
9 Kemalemek paka ngalega wara wezamela logo pongo ngabelakka kelemiya mela. Pi kemale koka walakamek keya kerewawiligi ngaibek keya yeik pugura Sadang. Pi ngabelakpekkewili ikuyogorik keleyageyabek. Togo pi keya angela puguwilirau pi kiling kemenak ngabelakka pelege wezayela.
10 Pulaga paka ngalege kili narago ngalizi pelik kaiyageyarikki ne kerewiya,
Anoto tonugubokko teni Sadangki kozandaga yaliya wazaya pura keya kozang pugura keya ngai pugura keya Kilisigi pangka ngaiweki purarau weik yaka lewa, purik Anotogi wirege kusaga yoklongko piyeng mabiyeng wizagomowei teni kiling ngizi kumuliwiliyegi mele yowageyabek weik paka ngalega wara wezamela.
11 Teni kiling ngizi kumuliwili liyeng memeng kongmekki iwibek keya Anotogi ngago puwiligu puragi ngizi kumuli kisi pura miza logo piyaugu mizagewiyege puwiligu piyegi lewege miza. Keya puwiligi keli puragi mabilik miza logo Yisugi wiyeke kele puwili ibengkirikki pangka miza.
12 Tegi ini paka ngalege yolu puwili wilik kagowing mizi kapura ni ngabelakpek keya ni wizambek yaliyegi Sadang yaka weik wiriya legi yali waberek panu. Teng pigi wiziyagira yokolong ono purikki pi iwaka kopong pi sisiktago kola, kisageya.
13 Keya kemalemek keriyiraige pi pongo ngabelakka wara wezamela mamizawekke pi yongokpanu yaka mandikpek waza pumolo weik kiriwei kelemi.
14 Logo Anotogo yongokpanumele winak yezigok yemane narikki sabengyau mana logo kurung yeikwekke i kazi pugurikke porora kambeliweki logo pulogo kirisimasi neyauganara keya walerik Anotogo piyegi ngaigi logo kemalemokkorau piyegi ngai mizagi ono.
15 Pulaga kemalemokko kiligawere puguraga kai yemane naling kelik ling ngiza mela logo yongokpanumele wageliwei kunibene kailing kiriwei kang.
16 Kapura ngabelakpek yongokpanumeleyegi sawela logo ngabelakpek teliya wizigeya kemalemokko kai yaka ngiza mela puling na.
17 Pulaga kemalemek yongokpanumeleyegi sisikmokko korowali logo pigi yango keya marekngangwili kiling ngai miziweki kuna. Logo puwili Anotogi ngagorago miziweki kai piyengki kiriwei mizi puwili keya Yisugu ngago wameik kawela wiya puragi ngizi panu kiriwei mizi puwili.
18 Logo kemalemek wizambekki kaingindikke luweza yolu.

13

1 Pulaga liyeng wizing namek wizambekki yungka punda lewarikki nogo keriya. Pumok kari meleyau keya kebi melenazik keya nazikka neyau lewa keya kari mabiyengke King Ngaiwiligi kilulung pulangaiyeng wakiya. Keya kebi mabiyengke yeik Anoto kiling puwili pangka pangka sawiyagi nayeng lende miza.
2 Yaka liyeng wizing nogo keriya pumok keri pusi yemane wizing Lepatemek meimek kelik keya ingeyau Peyamek meimokkiyau kelik keya kiligawerera keri pusi yemane Laiyongmek meimok kelik. Logo kemalemokko liyeng wizingmekyegi kozang pugura mani keya tung pugurik mani keya ngaiweki pangkararau mani miza.

3 Keya liyeng wizingmekki kebiyengka narik nakko ula nobiyeng miza
kapura wizing kundik weik ngoliya. Keya ngabelakpekkewili mabuwili
liyeng wizingmokko watabi Anotogo keke miziyeng mizirikki lelengkira logo
piyegi kiriwei mizi.
4 Yongkambanu mamok kemale wago yemane panumekyegi inge laliyi
keya ya kumuli, purik pugu ngaiweki pangkara liyeng wizingmekyegi ma-
narikki wiyeke. Puwili pilik kisageya koyimowei liyeng wizingmekyegi inge
laliyi keya ya kumuli, Pigi pangka naktau ono. Nakkorau piyegi ngai mizagi
langai ono, kisi.
5 Logo nakkorau liyeng wizingmokko ngago ngezemekyegi langai lewege
kai piyeng keya pi Anoto kai piyeng keya nawiliyegi ngaigirikki pangkara
kiling wizimowei mizirikki kazingmek waliya mowiya ono. Logo pilik
mizarik kirisimasi neyauganara keya walerik.
6 Pi Anoto kai logo yeik Anotogiragi kaile kai keya pugu yolu lemengki kaile
kai keya paka ngalege yolu puwiliyegi kaile kaiweki kiligang pugura tiyi.
7 Keya nakkorau pi Kilisigi yongkambanuwiliyegi ngai miza logo lewege
mizirikki kazing pugumek waliya mowiya ono. Keya pi ngai mabiyeng
keya yombanu mabuwili keya ngago yeik mabiyengkiwili keya ngabelak
mabiyengkiwiliyegi ngaigirikki pangkara mana.
8 Keya yongkambanu kolokngagono ngabelakpekke yolu puwili liyeng
wizingmekyegi inge laliyi keya ya kumulagi. Kapura yongkambanu yeik
puwiligiyeng Anotogo walaka ngilumbek keya ngabelakpektau keremiza-
gine liyeng memeng kong ulamokki kapiya wik koyimagiwiligi yeikyeng
lende miza purikke lende miza puwili liyeng wizingmekyegi inge laliyi keya
ya kumulagi ono.
9 Tamizeige ini kerangang kerewiyagiyeng kilingwili mabura waberek
panu kerewiyi.
10 Yombanu nak wigiragibek kaiyabok wigiragi keya nak lang
bainakwekko ula logo ibengkibek kaiyabok lang bainakwekko ula logo
ibengki. Logo pilikta lewawekkerik Kilisigi yongkambanu puwili kozang
koyagirikki kai keya piyegi ngizi kumuli puwiligi puragi kozang kebangkela
yolu.
11 Pulaga liyeng wizing namek ngereke ngabelakpekki yungka punda
lewarikki nogo pakela. Pi liyeng memeng kong wezamek keya kari neyau
lewa kapura pugu ngago kaiya melira kemale wagomok kelik.
12 Liyeng wizing weremokko nawiliyegi ngaiweki pangka weiya pura
pugu weiya logo piyau mabiyau menalegewekke pirau ngai yolu mizi. Logo
pugu ngabelakpek keya ngabelakpekke yolu piyeng mabiyeng liyeng wizing
were wizing kung pi ibeng sibene kelemiya purik weik ngoliya pumokyegi
inge laliyi keya ngago meibene keleya.
13 Liyeng wizing kalike pumokko watabi Anotogo keke mizi pulangai
kolokngagono miza. Keya yongkambanu mamokki wirege pugu miza logo
yezizik paka ngalega punda pongo ngabelakka lewa.
14 Logo watabi Anotogo keke mizi piyeng mizirikku liyeng wizing were-
mek kiling menalege wizimowei kozang pugura weiya logo yongkambanu
ngabelakpekke yolu puwili mabuwili ikuyogorik keleya. Keya pugu nga-
belakpekkewili mabuwiliyegi liyeng wizing weremekki yeiktaga kung ye-
mane liyeng wizing were bainakwekko ngangang mana kapura ngoluk wik
yolumok kelik narik keremiziweki yeiya.
15 Keya liyeng wizing weremekki kung purik ngago kaiya logo piyegi inge
laliyi keya ngago mei mizi ono puwili ibeng sa wazayiweki liyeng wizing

kalikemokko yaumbek manarik nakkorau kazingmek waliya mowiya ono.
16 Keya pugu kelegele keya miza logo yombanu songonoga yemanegi puwili keya watabiyengko kola puwili keya watabiyengki yeik puwili keya nakyegi yawe miziweki kingyengki ngane weiya puwili keya yeikwili miza logo pumok mamok mak narik mele ngaigezuwagayengki wiyi ma luwagozagayengke wiyiweki keleya,
17 logo maktik kiling puwili ngezewili watabi wei keya kingyengki ngane yani miziweki. Logo maktik liyeng wizingmekki yeikta ma yeik puguragi nambarik.
18 Logo weik mena kozang kumuli. Perik yombanu kangara pangka melagi langai puwiligu keke solorikki welagi. Purik nambarik sangkeli kanda purik liyeng wizingmekki yeikta keremizagi. Logo namba pugurik 666.

14

1 Pulaga ne pakeliraige pura liyeng memeng kongmek Yirusalem lemengke lewak Saiyong meibekke luwezara wizilege. Keya yongkambanu sangkelarik 144 tausenwili pi kiling koyilege logo puwili yeik pugura keya pigi Mangobekki yeiktarau luwagoza puwiligiyengke lende miza.
2 Keya ngai ngagomek kai kaingai yemane lewaling kelik keya leng yemane liyirik kelik narago paka ngalega ngago kairikki nogo kerewiya. Yaka ngai ngago nogo kerewiya pumok nawili kita uli wizigeya kitayengko kailik kai.
3 Keya puwiligu ingi wik narik ngai yemanebekki tundik keya watabi wik yolu mangobektau ono piyeng keya ngaiwili miza logo puwiligi wirege koyimowei mei. Nawilirau ono yaka 144 tausen puwili ngezewiligu ingirik iwaka. Puwili ngabelakpekka liyeng memeng kongmekki iwibekki ngane weiyawili.
4 Puwili yombanu yongok pugumeleyegi ngizi panu yolubok kelik Anotoyegi ngizi panu yoluwili. Puwili liyeng memeng kongmokko kang pulogo kang miziwili. Puwili yongkambanu mamokyaga liyeng memeng kongmekki iwibekki ngane weiyawili logo were panu Anoto keya liyeng memeng kongmekyegi opa wezarik yanawili.
5 Puwili wik koyawekkerau ikuyogorik nangezi kisiyagalege kerewiya onowili. Puwiliyegirau kokowa narik ono.

6 Pulaga angela ngago wazono kazing wik wizagomagimekki pura ngabelakpekkewili keya ngai mabiyengkewili keya ngago yeik mabiyengkewili keya ngabelak mabiyengkewiliyegi kozak yeiyagira oroweibek ngalege panu porora lewarikki nogo pakela.
7 Logo pugu ngalizi pelik kai, Teng Anotogi yombanu ngagozak keleyagira weik mereke legi piyegi kazi mizi keya yeik pugura yongolok mei. Pi paka ngalege lemeng keya ngabelakke lemeng keya wizambek keya kai kulek mabiyeng keremizabekyegi inge laliyi keya ya kumuli, kai.
8 Pulaga angela kalike nak werebekyegi kiriwei wirimowei pelik kai lewa, Pi weik kawiye. Yereng yemane Pabilong meira weik kawiye. Pugu waing pugubek yongkambanu mamokyegi yana logo nibene keleya logo waimbok kazing yongkambu mizi pugu mizi pumokkibek logo purikku pugu miza logo puwili waing Anotogi sisiktagibek na, kai.
9 Pulaga angela were piyauyegi kiriwei nak ngalizi pelik kai, Liyeng wizingmek keya kung pugurikke inge laliyi keya ngago yei mizabok keya liyeng wizingmekki maktik luwagozage ma melege ulabok,
10 Anotogi waing sisiktagibek nagi logo pugu kozang mabilik kak pigi sisiktagibekke kubulabok. Logo pok nabok angela walekwili keya liyeng

memeng kongmekki wirege king salapa ngoriyengko ngangang yemane managi.
11 Keya pilikpokki ngangandagi yolakpek paka ngalege kang kang kaiyageya wizagomagi. Keya liyeng wizingmek keya kung pugurikkerau inge laliyi keya ngago yei mizi puwili ma liyeng wizingmekki yeiktagi maktik weiyaboktau kusaga yoklongko narik leng mizagi ono, kai.
12 Piliktikki wiyeke Kilisigi yongkambanu Anotogi ngagorago miziweki kai piyengki kiriwei mizi puwili keya Yisuyegi ngizi panu kumula yolu puwili kozang yolu keya kuneng wageli piyeng kiling mabilik yoluweki kai purik.
13 Pulaga kili narago paka ngalega pelik kairikki ne kerewiya, Ngago pera lende mize. Perikka wilik kagowing mizagi puwili yombanu Yemizibekyegi ngizi panu kumulageya koyimowei ibeng puwili, kairikki. Logo Kung Walekpokko pelik kanga kai, Ei, puwili wilik panugi, purik puwiligi yawe yemane mizi puraga puwili leng mizirikki wilik mizagi purik puwiligu miza piyengki ngiziyeng puwili kiling paka ngalege kangki, kai.

14 Pulaga ne pakeliraige pura kozainung wilangka narik wizilege logo kozainundikki ngalege yombanu wezalik nak logo King Ngaiwiligi kilulung pulangai nak kebige wakiyi keya lang ngai nawek melege wara nak wizilege.
15 Pulaga angela nak i walek yemanemakka welagelarik yaka kozainundikke mogosa yolubokyegi pelik mei, Lang nuguwek weiya logo ngeragiyeng yokore, purik teng ngeragiyeng yokoragira weik pera mena, purik yaweleige ngeragiyeng weik kuk legi, mei.
16 Tegi kozainundikke mogosabok lang puguwek weiya logo ngabelakpekke ngeragiyeng yokora.
17 Pulaga angela naktau paka ngalege i walek yemanemakka welagela lewarikki nogo pakela logo pirau lang ngai nawek wara.
18 Pulaga angela alataraga yezizikke ngaibek alatara wiya logo lewa. Logo pi angela lang ngaiwek warabokyegi ngalizi pelik kek mei, Lang ngai nuguwek weiya logo yengelei waing ngabelakpekke moroki wilekyeng tiyagelega wiye purik wilekyeng weik kuk legi, mei.
19 Logo angelabek lang ngai puguwek weiya logo waing wilek ngabelakpekkiyeng tiyagelega kawik yemane waing wilekyeng neneng ngelagelega wiyirikki wezamela logo purikku Anotogi sisikta walimizi.
20 Logo waing wilekyeng yerendaga yenge wilingke neneng ngela logo kawiktikka iwi kai yokolondik 200 mail keya kulakkarik 5 fit mizaling welagela kang.

15

1 Pulaga watabi kalike mizagi yemane wirangai panu narik paka ngalege lewagelarikki ne pakela. Logo angela melenazik keya nazikka neyau kiling watabi kangkali panu melenazik keya nazikka neyauyeng yongkambanu kuneng yemane yanagiyeng logo Anotogi sisikta weik yeik sawiyagiyeng wizilege.
2 Pulaga kalasi wizambekki pangka yemane narik logo yezizik kiling ngelaming miza narik wizilege nogo pakela. Keya yongkambanu liyeng wizingmek keya kung pugurik keya nambarikku yeikta kozak kaibokyegirau inge laliyi keya ngago yei miza ono puwilirau nogo pakela. Keya puwili Anotogo kita yanayeng warara kalasi wizambekki pangka yemane purikke ngezege luwezara yolu.
3 Puwili Mose Anotoyegi yawe mizibekki ingirik keya liyeng memeng kongmekki ingirik pelik meiyageya,

Yemizibek Anoto kozang yemanerago kolabek, watabi nugu miziyeng lewege keya yemane. Ni King Ngai mabuwiligibek, kazing nuguyeng pangka panu keya wameik panu.
[4] O Yemizibek, ni wamenak kaileyendau onobek legi yombanu mabuwili niyegi kazi mizi keya yeik nugura yongolok meiyagiwiligu.
Keya watabi nugu pangka mizi piyeng mabuwiligu keriya kopong ngabelak mabiyengkewili kanda nigi wirege niyegi inge laliyi keya ya kumuli mizagi.
[5] Pilik miza logo ne pakeliraige pura paka ngalege Anotogi i walek yemanemakki I Walekyauga Walek Panu Anotogo yolu pumakki kandik yemane tiyirikki pakela.
[6] Pulaga angela melenazik keya nazikka neyau yombanuwiliyegi kuneng yemane yanagi melenazik keya nazikka neyauyeng warawili i walek yemanemakka welagela lewa. Puwili kagorik wilangka wazono panu keya kowiyeng nayendau onoyeng wakiya keya ngelelengyengke pikang koliyengka keremizayeng tariya.
[7] Pulaga watabi wik yolu mangobektau ono piyengka namokko angela melenazik keya nazikka neyau puwili peleng kululangka melenazik keya nazikka neyau koliyengka keremiza logo Anoto wik wizagomibokki sisikta mereng mizayeng yana,
[8] logo i walek yemanemak Anotogi ngaiwaktik keya kozandagi yolakpokko wilak keya naktau i walek yemanemakka kiliya kunagi ono, wiziya kuneng yemane melenazik keya nazikka neyau piyeng weik puwekkegine.

16

[1] Pulaga kili ngago ngalizi kai narago i walek yemanemakki yungka angela melenazik keya nazikka neyau puwiliyegi ngago yeirikki nogo kerewiya, Anotogi sisik peleng kululangka melenazik keya nazikka neyauyengke mereng miza piyeng ngabelakpekke kubuli kuni, yeirikki.
[2] Logo angela werebek kanda ngabelakpekke peleng puguwek kubula logo wizing yemane korowali ngangang keli panurikyeng yongkambanu liyeng wizingmekki maktik ula keya liyeng wizingmek keya kung pugurikke inge laliyi keya ngago yei mizi puwiliyegi lewa.
[3] Keya angela werebokki kelengke kalikebek peleng puguwek wizambekke kubula logo ibeng nakki iwibek kelik keremiza logo wizambekke watabi wik yolu piyeng mabiyeng ibeng.
[4] Keya angelabokki kelengkebek peleng puguwek kai yemaneyeng keya kai kulekyengke kubula logo piyeng iwi keremiza.
[5] Pulaga angela kaiyengki ngaibokko pelik kairikki ne kerewiya, Ni kaileyendau onobek keya ni mabek yolubek keya ni koka wizagomabek nugu pilikta wezameli purik pangkaraga yamizinda
[6] purik puwiligu yongkambanu nuguwili keya yombanu niyaga ngagora weiya logo kozak kisawili yela logo nugu puwili iwibek niweki yana. Puwiligu weiyagelikta puwili wei yagenda, kairikki.
[7] Pulaga paka alataraga kili narago pelik kairikki ne kerewiya, Yemizibek Anoto kozang yemanerago kolabek, nugu yombanu ngagozak keleyira wameik panu keya pangka panu, kairikki.
[8] Pulaga angela naktau peleng puguwek yokpekke kubuli logo yongkambanuwili yezingei pugurago ngoribene Anotogo kozang pilik mizagira mana.
[9] Logo yongkambanuwili yezingei yemanemokko ngora logo Anoto kuneng yemane piyengki ngaibokki yeiktagi puwili ngago kaile mei. Kapura

puwili kuneng miza logo kaile puwiligiyengka kowita logo yeik pugura yongolok meiyagirikki kiyebuk.
10 Pulaga angela naktau peleng puguwek liyeng wizingmekki tundikke ngalege kubula. Logo liyeng wizingmokko ngai pulumeng mabulumeng kusa logo yombanuwili ngangang kopong longok puwiligiyeng limiti,
11 logo ngangang puwiligira keya wizing puwiligiyengki wiyeke puwili Anoto paka ngalegebekki yeiktagi ngago kaile mei. Kapura puwili kuneng miza logo kazing kaile puwiligiyengka puwili kowitagirikki kiyebuk.
12 Pulaga angela naktau peleng puguwek kai yemane Yupereti meilingke kubula. Logo kailing ngaingai liya logo King Ngai paka yokmek lewi lagawiligi kazing leweng keremiziweki.
13 Pulaga kerewa neyauganakwili yolangwili kelikwili kemale wago yemane panumekki kilira keya liyeng wizingmekki kilira keya yombanu ikuyogoriktaga ngago Anotoyagara kaibokki kiliraga lewagela.
14 Puwili kerewa Anotogo keke miziyeng miziwili. Logo kerewa neyauganak puwili King Ngai ngabelak mabiyengkiwiliyegi kang logo Anoto kozang yemanerago kolabekki wok yemane panubekke ngai yemane kelagi puragi menalege iza oroweiweki.
15 Yisugu pelik kai, Kerewiyi, nakkorau talikwekke ngoweibek ngoweiweki lewagi miza purik iwaka ono pilik, wok nakkorau pilik mizagi ono mizabokko ne yogi. Yombanu neyegi ngai yuke yolubok wok mabiyeng kangkere miza yolu logo ne nguk namizi lewa puwekke kendek mizagi ono wilik kagowing mizagibek, kai.
16 Pulaga kung puwiligu King Ngaiwili iza orowei ngago yeik Ibururaga Amagerong meiraga menalege wazaya.
17 Pulaga angela kalik panubek peleng puguwek yeik ngalengale kubula. Logo kili ngalizi kai narago ngai yemanebekki tung yeke i walek yemanemakki yungke puraga pelik kai, Weik yeik, kai.
18 Pulaga lang keya wililik ngai mizi keya ngai ngagoyeng lewa keya lendik liyi keya kuburuk yemane nak uli. Kuburuk pilik naktau koka yombanu keremiza ngiziga uli nangai wizageya kayimeige ngolukku. Logo kuburuk mabiyengka pek kaile panu.
19 Logo yereng yemane Pabilonda libuga sanga miza logo wale neyauganarik keremiza keya yereng yemane ngabelak mabiyengkeyeng neneng ngelagelega wiya. Logo Anoto yereng yemane Pabilong purago kaile mizayengki kumula logo waing sisik puguragi pok ni kanda songko panuriktau nibene mana.
20 Keya ilibuyeng keya lewak mabiyeng tamek neing miza.
21 Keya kobo wilek aisiyeng kelik togo kunendik kopi pekik yemane nagikki pangkayeng paka ngilumbekka pongo yombanuwiligi ngalege wali. Keya kobo wilekyengko puwili kuneng yemane yani kopong puwili Anotogi yeiktagi kaile mei, purik korowali panu legi.

17

1 Pulaga angela melenazik keya nazikka neyau peleng kululangka melenazik keya nazikka neyau wara puwiliyaga nakko kanda neyegi pelik kai, Yongokpanu kazingkemele kai kolokngagonoge mogosa yolu pumolo ngangang pugura weik weiweki mizirikki waligeleniweki mena koli.
2 Ngabelakpekke King Ngaiwili yongok kazingke pumolo kiling kazing yongkambu mizimekke miza keya ngabelakpekkewili kaile pumologiyengka kilisagelega na logo kai nawiligu mizilik lelewe mizi, kai.

3 Pulaga Anotogi Kung Walekpokko neyegi kola logo angelabokko ne niza
orowei ngabelak kurung yeik ngaingai liya nakka kuna. Logo pulogo yongok
namele liyeng wizing wago namekke ngalege mogosamele wizilege nogo
pakela. Logo liyeng wizingmek yeik Anoto kiling pi pangka pangka miza
piyengko kola wiya keya kebi melenazik keya nazikka neyau keya kari
meleyau lewa.
4 Logo yongokpanumele kagorik pepol keya wago mizayeng wakiya keya
kolau keya pulangai koli keya king palumu panuyengka keremizayengka
wakiya. Keya mele puguzikke kak koliyengka keremiza nak wara logo
kakpok korowali pugu miziyeng keya kazing yongkambu miziyengko kola.
5 Keya luwagoza puguraga yeik solorik liwik panura lende miza logo
pera, Pabilong Yemanera logo pura pi yongok kazingkewili keya kazing
korowaliyengkimekke kuna puwiligi panumele logo pura lende miza waza-
miya.
6 Pulaga ne pakeliraige pura yongokpanumele Kilisigi yongkambanu
piyegi ngizi panu kumuliwili kisi puwiligi iwiyengka na logo wilak wizigeya
kai nawiligu miza melilik mizageya wizilege. Ne piyegi pakelawekke ne
lelengkira.
7 Pulaga angelabokko neyegi pelik kai, Ni lelengkirira nangki? Nogo
yongokpanumele keya liyeng wizing kebi melenazik keya nazikka neyau
keya kari meleyau lewa logo yongokpanumele wageliwei mizi pumok miza
logo solo piyaugi liwiktik kozak neiyagi.
8 Keya liyeng wizing nugu pakelamok ulogo kang naraga wik wiziyamek
kapura perik weik mawinda wik yolu ono. Pi weik yungu yenge yungke
kambelirikka welagela logo pigi kemenak ibengkiragi kunagi. Keya An-
otogo yongkambanu ngabelakpek keremizagine were yeikyeng kapiya wik
koyimagiwiligi yeikyeng lende mizarikke lende miza ono puwili mabuwili
liyeng wizingmek ibendaga ngereke yangalekta yorikki lelengkiri nangai.
9 Keya weik mena kozang kumuli. Liyeng wizingmekki kebi melenazik
keya nazikka neyau piyeng yereng yemane lewak melenazik keya nazikka
neyauyengke ngizara logo yongokpanumele yoluragi walimizi yagenda.
10 Keya kebi melenazik keya nazikka neyau piyendau mabilik King Ngai
melenazik keya nazikka neyauwiliyegi walimizi yagenda. Logo King Ngai
melenazik ulogo kawiye keya nak ngoluk ngai yolu keya nak ngoluk lewa
ono. Logo pi lewawekkerik pi wok ngai wiziyagi ono.
11 Keya liyeng wizing ulogo wiziya kapura weik mabektau yolu ono pumok
King Ngai melenazik keya nazikka neyauganakpek. Pi yaka King Ngai me-
lenazik keya nazikka neyau puwiliyagabek logo pigi kemenak ibengkiraga
yagonenda.
12 Keya kari meleyau inugu pakela piyeng King Ngai meleyau ngoluk ngai
onowili kapura puwili King Ngai keremiza wazayagiwili logo awa nakki
pangka liyeng wizingmek kiling ngai koyagiwili.
13 Keya meleyau puwili kangka wamenakwili logo puwili kozang puwili-
gira keya ngaigirikki pangka purarau liyeng wizingmekyegi mani.
14 Puwili liyeng memeng kongmek kiling ngai kelagi kapura liyeng
memeng kongmek keya piyegi kiriweiweki ngago yeiya puwili keya pugu iza
puwili keya piyegi wok mabiyeng ngizi kiriwei puwiligu yaka puwili yelagi
purik pi yemiziwiligi Yemizi Panubek keya King Ngai mabuwiligi King Ngai
Yemanebek kopong, kai.
15 Keya angelabokko neyegi peliktarau kozak kai, Kai kolokngagono yon-
gokpanu kazingkemologo mogosara yolu piyeng logo nugu keriya piyeng

ngabelak mabiyeng keya yongkambanuwili keya ngago yeik mabiyengkiwili.
16 Keya kari meleyau nugu pakela piyeng keya liyeng wizingmek miza logo puwili yongokpanu kazingkemeleyegi kumbak mizagi. Puwiligu watabi puguyeng mabiyeng mongonagi logo pi komozilik wazamiyagi. Keya korik puguwekke muzukyeng puwiligu nagi keya pi yezizikku waliyagi.
17 Purik Anotogo wilek kang puwiligiyengke keli pugura miziweki kelagira wiya. Puwili kangka wamenak koya Anotogi ngagora ngizi mizi puwekkegine puwiligi ngaigirikki pangka pura liyeng wizingmekyegi managi.
18 Keya yongokpanu nugu pakelamolo yereng yemane King Ngai ngabelakpekkiwiliyegi ngaimele, kai.

18

1 Pilik miza logo ne pakeliraige pura angela naktau paka ngalega yeragelege. Pi kozang yemanera kiling keya ngabelakpek ngaiwak pugurikku ngaiwak wiya.
2 Logo pi ngalizi panu pelik kai,
Pi weik kawiye. Pabilong yemanera weik kawiye. Pi weik kerewa mabuwiligi yerenda. Winak korowali kaile kailewili pigi yungke yolu,
3 purik pugu yongkambanu mamok kazing kokowa lewengke iza orowei kuna logo puwili pugu kazing kaile yongkambu mizi puluwengka nibene keleya. Keya King Ngai ngabelakpekkewili pugu kaile yongkambu miziyengki lewengke piyegi kiriwei mizibene ulumiya keya yombanu king keya watabi kolokngagonoyeng kilingwili kaile pugu miziyengka king weiyengko watabi kolokngagono, kai.
4 Pulaga ngereke kili narago paka ngalega pelik kairikki ne kerewiya,
Ini yongkambanu negi puwili yongok kaile pumologo mizi piyengka miza logo kuneng pugu wagelagi puraga wagela nelegi piyaga kazi koli.
5 Purik kaile pumologiyeng weik kiraga meli kayimeige paka ngalege lewagela keya Anotogo kaile pumologiyeng keremareke miza ono.
6 Pugu yana mabilik mani keya pugu miza piyengki kanga mani piyengka yeke ngalege nayendau mani. Pugu iniyegi kaile kaile keleya piyengki ngane mabilik ngangang yemane panu mani.
7 Keya ngezemelegi yeikta yongolok mei keya watabi kolokngagono ngezemeleyegi manageya wiziya pilik ngangang yemanera mani keya yalek yemane mizibene kelemi. Pugu yenge ya puguraga ngezemeleyegi langai pelik lewege kumuli, Ne yongok yeikta kilingmele. Ne King Ngaibekki tundikke mogosamele. Ne yongok komatemele ono keya ne ibengwiliyegirau ingkeiyagi ono, mizi.
8 Tegi nguk namizi kemenak kuneng ibenda keya ibengwiliyegi ingkeya ngabik mizi keya yagasi yemanerarau pilik piyeng piyegi wiriyagi. Pi yezizikku waliyagi purik Yemizibek Anoto pi ngagozak kelemibok kozang yemanera kilimbokko, kairikki.
9 Keya King Ngai ngabelakpekkewili pi kiling kemenak kaile pugu mizayeng miza keya piyaga king keya watabi kolokngagono weiya puwili pi ngori wizigeya yolakpek lewarikki keriyawekke puwili ingkeya ngabik kisagi.
10 Keya puwili panga koweiga luwezara koyagi purik puwili ngangang pugu wageli puragi kulili kopong logo pelik kisagi, Yalek keli, korowali panu. O yereng kozang yemane Pabilondagi, Yalek keli. Ni nguk namizi weik ngangang nana perikki, kisagi.

11 Keya yombanu yemane yawe kingyeng ulumiyeng kiling puwilirau
piyegi ingkeya ngabik kisagi purik nawilirau watabi puwiligiyeng wei ono
legi.
12 Keya nawiligurau koli keya siliba keya king palumu panu king kolokn-
gagono weiyagi langaiyeng keya king palumu panu Pel mei panga wiz-
ambekka king kolokngagono weiyagi langaiyeng weiya yowiyi ono. Keya
kagorik wazono wilangka keya pepol keya luling keya wago miza piyeng
keya yengelei nalangai nalangai miza piyeng keya watabi yengelei keya
king keya pulangai nalangai nalangaiyengka keremiza logo king yemane
piyendau wei ono.
13 Keya nakkorau puwiligi kobulu keya pulangaiyeng keya paura kolak
kelibene waliyiyeng keya kirisi kukngizi keliyeng keya waing keya weli keya
iwing palewa keya wityeng keya liyeng kau keya liyeng memengwili keya
osiwili keya wili karek osiwiligu ulumowei miziyeng keya yombanu ngai
nawiliyegi weik yawe miziweki kingyengki ngane weiya puwilirau weiya
yowiyi ono.
14 Keya yombu yawe kingyeng ulumiyeng kilingwiligu pelik kisi, Watabi
wazono pigiweki pugu yagolok keli piyeng weik yeik keya king keya watabi
kolokngagono pigi piyendau weik yeik logo pugurau mawinda weiyagi ono,
kisi.
15-16 Keya yombanu yereng puraga yemane yawe kingyeng ulumiyeng
keremiza puwili pugu ngangang wageli puragi pakela logo panga koweiga
ngai yuke koyi nangai. Puwili ingkeya ngabik mizageya koyimowei pelik
kisagi, Yalek keli. Yereng yemane peragi yalek keli. Pi koka kagorik wazono
wilangka keya pepolyeng keya wagoyeng wakiyimele keya kolau koliyeng
keya king palumu panuyeng keya king Pel mei panga wizambekka king
yemanegi piyengka keremizayeng wakiya yolumele.
17-18 Kapura mabek ngolukku nguk namizi watabi pigi nalangai nalangai
piyeng mabiyeng weik ulu waliya logo yeik, kisagi. Keya sik yemane
panuyengki kaptenwili keya pasindiyawili keya sik yemaneyengki yawe
miziwili keya watabisi uliwilirau panga koweiga luwezara ngai yuke yolu,
logo yolak piyaga lewabekke pakela logo puwili pelik kelele kisi, Yereng
yemane peragi pangka nararau wiziya ono, kisi.

19 Logo puwili kebiyengke kozo mela logo ingkeya ngabik kisageya koyi-
mowei pelik kisi, Yalek keli. Yereng yemane peragi yalek keli. Yombanu sik
yemaneyeng orowei mizi puwili yeik yemaneyeng keya king kolokngagono
weiyara yereng puraga. Kapura nguk namizi watabi pigi nalangai nalangai
piyeng mabiyeng weik ulu waliya logo yeik.
20 Paka ngalege yolu puwili yereng yemane yaka pura ulu waliyarikki
wiyeke wilik kagowing mizi. Ini Kilisigi yongkambanuwili keya aposolowili
keya yombanu Anotoyaga ngago weiya logo kozak kisiwili wilik kagow-
ing mizi. Purik pugu iniyegi mizayengki wiyeke weik Anotogo ngagozak
kelemiya legi, kisi.

21 Pulaga angela kozang nakko king yemane nara weiya logo wizambekke
ngayang wezamelageya wizimowei pelik kai, Yereng yemane Pabilondaga
ngai wiriyawiligu yerenda ulu waliyagirik pilik logo yerendarau mawinda
pakelagi ono.
22 Keya kitayeng kiling kolanduyeng keya kabayeng uliwili kiling
sanguyengki ngai ngagorarau yereng puragi yungke kaiyageya wizilege
kerewiyagi ono. Yawe nalangai nalangai miza piyeng kebangkela puwilirau
pulogo mawinda yawe mizagi ono keya king yemane iwing palewa

keremiziweki wit wilekyeng neneng ngeli piyendau pulogo mawinda keremizagi ono.
23 Keya yerendagi yungke lang naktau ngorageya wizilege pakelagi ono. Yongkambanu nawilirau pulogo weiyagi ono. Yereng puraga yawe kingyeng ulumiyeng kiling puwili ngabelakpekke yeikyeng kilingwili keya pugu yongkambanu ngabelakpekkewili watabi wazono nobiyeng nalangai nalangai pigi piyengko mawinda ulumiya logo kazing kokowa lewengke iza orowei kunagi ono, kai.
24 Anotogo Pabilong yerenda ngangang mana purik pugu yombanu Anotoyaga ngagora weiya logo kozak kisawiligi iwiyeng keya Kilisigi yongkambanuwiligi iwiyeng keya ngabelakpekke yela puwili mabuwiligi iwiyendau yerendagi yungke pakelarikki wiyeke. Ei, Anotogo pi ngangang mana.

19

1 Pulaga waleleige ne kerewiyiraige pura yombanu kolokngagonogi kiliyengko kisilik paka ngalega pelik kisageyarikki ne kerewiya,
Anotogi yeikta yongolok mei. Yaliya wazayi pura keya ngaiwaktik keya yeik yemanera keya kozanda Anoto tonugubekkira.
2 Anotogo yongkambanuwiligi ngagozakta kerewiya logo ngangang yanirik wameikta kiling keya pangkara kiling. Pugu yongok yemane kazingkemeleyegi weik melebek yowa purik kaile puguyengko ngabelakpek kaile kaile miza mela legi. Pugu Anotogi yawe miziwili yelarikki wiyeke Anotogo pi ngangang mana, kisageyarikki.
3 Pulaga puwili mawinda pelik kek kisi,
Anotogi yeikta yongolok mei. Yezi yerenda ngora waliyizikki yolakpek paka ngilumbekke kang kaiyageya wizagomi, kisi.
4 Logo ngai yombu nak keya mangobektau ono puwili keya watabi wik yolu mangobektau ono piyendau ingeyeng laliya logo Anoto paka ngai yemanebekki tundikke mogosabekyegi inge laliyi keya ya kumuli mizi wizigeya pelik kisi, Wameik panu. Anotogi yeikta yongolok mei, kisi.
5 Pulaga paka ngai yemanebekki tundikka kili nara pelik kai, Ini piyegi yawe mizi yongkambanu yeikyeng kiling keya yeikyeng kiling ono yeik pugura yemanera mizi puwili mabuwili yeik pugura yongolok mei, kai.

6 Pulaga kili nara kelik nara logo ngai ngagomek yombanu leng nakko meiyageyalik kai keya kai yemane nalingku kailik kai keya leng yemane liyirikku kailik kai nara pelik kairikki ne kerewiya,
Anotogi yeikta yongolok mei. Purik Yemizibek Anoto tonugubek kozang yemanerago kolabokko ngai legi, Anotogi yeikta yongolok mei.
7 Teni wilik kagowing miziweki, keya teni yeik pugura yongolok meiweki purik liyeng memeng kong yongok weiyagimekki wok yongok weiyagibek weik pelege logo pi weiyagimele weik kangkere miza legi.
8 Logo pi kagorik wilangka wazono panu simbele langiyi keya kowiyeng nayendau onoyeng wakiyibene mana, kairikki.
Kagorik wilangka wazono panuyeng Kilisigi yongkambanuwiligi kazing pangkayengki walimizi yagenda.
9 Pulaga angelabokko neyegi pelik kai, Pera lende mize, Yongkambanu liyeng memeng kongmek yongok weiwekke ngeragi yemane miza niraga kangweki yeiya puwili wilik kagowing mizi puwili, kai. Logo angelabokko mawinda pelik kai, Peyeng Anotogi ngago wameikyeng, kai.
10 Pulaga ne angelabekyegi ya kumuliweki pigi wirege ingeyau laliya kapura pugu neyegi pelik kai, Pilik mizi wak. Ni keya ni kiling ngizi kumuli

Yisugu ngago wameik kozak kaiya pura kozang kebangkela yolu puwili keya nerau teni mamok Anotoyegi yawe miziwili. Ni Anotoyegi inge laliyi keya ya kumule. Purik ngago Anotogi Kung Walekpekyaga weiya logo kozak kisa pura ngago wameik Yisugu kozak kaiya puragi kimeike walimiziwekira, kai.

11 Pulaga paka ngalege lemengki kandik tiya logo liyeng osi wilangka namek luwe wizilegerikki ne keriya. Logo osi pumokko ngalege sabekki yeikta Yombanu pangkaraga mizi wilibekpek keya Yombanu wameiktaga mizi wilibekpek. Pi ngagozakyeng pangkaraga kebangkela logo pangkara kiling ngai mizibek.
12 Keya wire puguyau yezi wiliktik kelik keya kebi puguraga King Ngaiwiligi kilulung pulangaiyeng kolokngagono wakiya. Yeik nara pigi ngalege ula kapura nawilirau ono yeik ngezebek keke yeik puragi solorik iwaka.
13 Keya melewangka yokolong pugu wakiya purik iwibokko kek miza. Yeik pugura meirik Anotogi Ngagora.
14 Logo ami paka ngalegewili liyeng osi wilangkawiligi ngalege mogosi keya kagorik wilangka wazono panuyeng keya kowiyeng nayendau onoyeng tiyawili piyegi kiriwei.
15 Keya kiligawere puguraga bainak yokolong ngai nawek logo ngabelak mabiyengke lewege mizagiwek punda. Keya pi ngayeng nalei warara wizimowei kozanda kiling yongkambanu ngabelakpekkewiliyegi ngai keya nakko waing wilekyeng neneng ngela meli pilik pugu puwili Anoto kozang yemanerago kolabekki sisik yemanerago neneng ngelagi.
16 Keya melewangka yokolong pugurik keya yobu pugumekke yeik lende mizara pelik, King Ngaiwiligi King Ngai Yemanebek keya yemiziwiligi Yemizi Panubek.
17 Pulaga angela nak paka yokpekke luwe yolurikki ne keriya. Logo pi winak Yezigok porora wei mizageyawiliyegi ngalizi pelik kek yei, Anotogo ngeragi yemane miza niraga mogosa logo ngeragi niweki mena koli.
18 King Ngaiwiligi korikyeng keya amiwili kiling ngai yemane puwiligiwiligi korikyeng keya liyeng osiwili kiling puwiligi ngalege sawiligi korikyeng, keya yombanu ngai nawiligu weiya logo yawe puwiligiyeng weiyagi langai ono puwiligi korikyeng, keya yombanu yeikyeng kiling onowili keya yeikyeng kiling puwiligi korikyeng niweki mena koli, yei.
19 Pulaga liyeng wizingmek keya King Ngai ngabelakpekkewili kiling ami puwiligiwilirau yaka osi wilangkamekke ngalege sabok kiling ami puguwilirau ngai miziweki wawere ulirikki ne pakela.
20 Kapura pugu liyeng wizingmek wigira wazamiya keya yombanu ikuyogoriktaga ngago Anotoyagara kaibok logo liyeng wizingmekki yeiktaga Anotogo keke miziyeng mizaboktau. Logo pugu Anotogo keke mizi piyeng mizarikku yongkambanu liyeng wizingmekki maktik ula keya kung pugurikke inge laliyi keya ngago yei miza puwili ikuyogorik keleya logo Anotogo piyau mabiyau yezi yemane kusagi ono king salapayeng kiling ngorageya kai luwang wezabek ngorageyazikke wara wezayela.
21 Keya ami piyaugiwili yombanu osi wilangkamekke ngalege sabokki kiligawereraga bainak ngai yokolong punda puwekko yela. Logo winakwiligu korik puwiligiyeng momaneng keya na.

20

1 Pulaga angela nak paka ngalega ngabelakka lewarikki ne keriya. Logo melege ki yungu yenge yungke kambelirikkibek keya seng kuneng nararau wara.

2 Logo pugu kemale were solo panu Ewayegi ikuyogorik meiya logo yeikta
Sadang meibok kirisimasi tausen wamenakki pangka wigira wazamiya.
3 Logo angelabokko pi yungu yenge yungke kambelirikke wara wezamela
logo lokpek waliya logo ngayang tek ula wazamiya logo ngereke ngabelak
mabiyengkewili ikuyogorik keleya nelegi yeik wizagoma kirisimasi tausen
wamenak piyeng miza logowekke ne. Logo kirisimasi tausen piyeng miza
logo waleleige purik tek nangezi yeik kuni pani kelemiyagi.
4 Pulaga nogo ngaiwiligi tung nayeng keriya logo piyengki ngalege mogo-
sawili nogo keriya. Logo Anotogo puwiliyegi yongkambanuwiligi ngagoza-
kyeng kerewiyiweki kozanda yana. Keya yongkambanu Yisugu ngago
wameik kozak kaiya pura kozak kisi keya Anotogi ngagora kozak kisarikki
wiyeke yela puwiligi wilek kangyeng koyilege nogo keriya. Puwilirau
liyeng wizingmek ma kung pugurikkerau inge laliyi keya ngago yei miza
onowili. Keya liyeng wizingmekki maktiktau luwagoza puwiligiyeng ma
mele puwiligiyengke ula ono. Logo puwili ngereke wik yangalekta King Ngai
wezawili Yisu kiling kirisimasi tausen wamenakki pangka ngai koya.
5 Pura ibengwiligi solo ibendaga ngereke wik yangalek mei pura. Keya
ibeng nawili mabilik ibeng koya weik kirisimasi tausen piyeng miza logo
ngereke wik yangalekta yolu.
6 Yongkambanu ibengwili yangalekta wazayi puraga were yangalek-
tagi puwili wilik kagowing mizi puwili keya walekwili, purik kalike
ibengki puragorau puwiliyegi watabi nayeng mizagi ono. Puwili yongkam-
banuwiligi wiyeke Anoto keya Kilisiyegi kang mizagiwili. Keya puwili pi
kiling kirisimasi tausen nakki ngai koyagi.

7 Keya kirisimasi tausen piyeng miza logo waleleige purik Sadang wigira
puguraga wila wazamiyagi,
8 logo ngabelak mabiyengkewili ikuyogorik keleyiweki pi kunagi. Keya
Sadangko yongkambanu ikuyogorik keleya Gok keya Megok mei puwili
mabuwili Anotogi yongkambanuwili kiling ngai keliweki menalege waza-
yagi. Sadangkiwili sangkelarik kainging wizambekke kerelege piyengki
pangka.
9 Puwili ngabelakpekki pangka pangka sa keya Kilisigi yongkam-
banuwiligi yereng pugu keli pura yawereng kelemiya. Kapura paka ngalega
yezizik puta kanda puwili ula waliya.
10 Pulaga kailebek Sadang, puwili ikuyogorik keleyabek Anotogo yomizora
panga yezi yemane kusagi ono king salapayeng kiling ngorageya kai luwang
wezabek ngorageyazikke wara wezamela. Pulumeng Anotogo mabilik
liyeng wizingmek keya yombanu ikuyogoriktaga ngago Anotoyagara kai-
boktau wezayela lemeng. Logo puwili kusaga yoklongko piyeng mabiyeng
ngangang mizageya koyimagi.

11 Pulaga ne keriyiraige pura ngai nakki tung yemane wilangka narik keya
puraga mogosaboktau nogo keriya. Logo pigi wirege paka ngalege lemeng
keya ngabelakpekke lemendau tamek neing miza logo mawinda keriyagi
langai ono.
12-13 Logo yongkambanu ibengwili yeikyeng kilingwili keya yeikyeng
kiling ono kazing puwiligi kumbekki lewengke Anotoyegi langai ibeng
puwili mabuwili yangalek meiya logo tung purikke wirege luwezarikki nogo
keriya. Logo kapiya puwiligu miza piyengki lende mizayeng welela. Keya
kapiya nariktau welela logo kapiya purik yongkambanu puwiligi kazing
kumbekki leweng Anotoyegi langai wik koya logo puwiligi yeikyeng kapiya

purikke lende mizarikki wiyeke kapiya purik Kapiya Wik Koyimagiwiligirik meirik. Puriktau welela.

Pulaga yongkambanu kaile ibeng logo wizangyengke waliya ma ngabelakpekke waliya puwiligi kungwili pongo yereng kaile ibeng puwiligi kungwili yoluragi kuna puwili mabuwili yangalek meiya logo nak nak puwiligu miza piyengki pangka ngagozak keleya. Ei, yongkambanu kazing puwiligi kumbekki leweng Anotoyegi langai ibeng puwili puwiligu miza piyengke lende mizayengki kiriwei ngagozak keleya.

14 Pulaga Anotogo kazing ibendagimek keya yereng kaile ibeng puwiligi kungwili yolurarau yezi yemane kusagi ono ngorageya kai luwang wezabek ngorageyazikke wara wezayela. Logo yezi puzik kalike ibengki pura.

15 Tamizeige nakki yeikta kapiya wik koyimagiwiligi yeikyeng lende miza purikke lende miza wizilege yolok ngela ono purik mabura pok yezi yemane kusagi ono ngorageya kai luwang wezabek ngorageyazikke wara wezamelagi.

21

1 Pulaga paka ngalege lemeng wik si keya ngabelakpek wik sirikki nogo pakela. Keya paka ngalege lemengki were lemeng kiling ngabelak werebek tamek neing miza keya wizambektau kakwela.

2 Keya yereng walek Yirusalem wikta paka ngalege Anotoyaga punda lewa. Logo yerenda yongokpanu yombu weiweki yombubek wilek uli kangmologo watabi wazono wakiya piyeng kelik kangkere miza wizigeya lewegera kelemiya.

3 Logo kili ngalizi narago paka ngai yemanebekki tundikka pelik kaiyageyarikki ne kerewiya, Anotogi yerenda weik yombanuwili kiling. Pi puwili kiling yolugi keya puwili yongkambu puguwili mizara koyagi. Anoto ngezebek puwili kiling wiziyagi keya pi puwiligi Anoto wiziyagi.

4 Pugu wire puwiligiyengke ingkilak piyeng mabiyeng tumula yowiyagi. Mawinda nawili ibengki ono ma yalek nara wiziyagi ono ma ingkeya ngabik mizagi ono ma ngangang nararau wiziyagi ono, purik watabi were wiziya piyeng kakwela, kaiyageyarikki.

5 Pulaga paka ngai yemanebekki tundikke mogosabokko pelik kai, Weik nogo watabi mabiyeng wik keremiza wazami, kai. Pugu neyegi peliktarau kai, Pera lende mize purik ngago peyeng wameik legi logo nogo mizagi puragi yongkambanuwili ngizi kumuliweki, kai.

6 Logo pugu pelik kai, Yawera weik. Ne werebek keya ne mabok kalik panugebek, ne makngeze solo walerik keya ne makngeze kangkalirik. Ngabandik kelakkelak liyabokyegi nogo kai kulek wik wizagomagi purikka yeik nibene managi.

7 Keya yombanu nogowilirikki wiyeke kuneng yani keya ngangang keleyiyeng ulageyabok neyaga nogo yanagi kaiya piyeng mabiyeng weiyagi. Ne pigi Anoto wiziyagi keya pi negi marekpek mizara wiziyagi.

8 Kapura neyegi kiriweigirikki kazi miza logo kang puwili, keya neyegi ngizi kumuli ono puwili, keya yongkambanu kaile kaileyengki kiriwei mizi puwili, keya yombanu yeli puwili, keya kazing kaile yongkambu mizimekke miza meli puwili, keya watagak ngeli puwili, keya anoto ikuyogorikwiliyegi ngago yei puwili, keya ngaigu kisi puwilirau, puwili kunagirik yezi yemane kusagi ono king salapayeng kiling ngorageya kai luwang wezabek ngorageya puzikke kunagi. Logo pura kalike ibengki pura.

9 Logo angela melenazik keya nazikka neyauwili peleng kululangka melenazik keya nazikka neyau kuneng kalike melenazik keya nazikka neyauyeng wilak piyeng warawiliyaga nakko neyegi kanda pelik kai, Nogo liyeng memeng kongmekki yongokpumeleyegi waligeleniweki mena koli, kai.
10 Logo Anotogi Kung Walekpokko neyegi kola logo angelabokko, ne niza orowei lewak yemane panu nakki lewebekke kuna. Pugu neyegi yereng walek Yirusalem wikta paka ngalege Anotoyaga punda lewarikki waligeleniya.
11 Logo Anotogi ngaiwaktik yerendaga ngaiwak wiya. Logo ngaiwak puragira king saspa simbele langiyibek kelik.
12 Logo yerendagi kowelemek ngalege panu keya kang yemaneyeng meleyau keya pongo ingenazikka neyau logo angela mabilik meleyau keya pongo ingenazikka neyauwiligu kang piyengke ngai. Isileiliwiligi ngai meleyau keya pongo inge nazikka neyau piyengki yeikyeng nakko kangyengke lende miza wazamiya.
13 Logo kang neyauganarik yokmek tabundalege wale puleige keya kang neyauganarik yokmek kiliyalege wale puleige keya kang neyauganarik wale pongoleige keya neyauganarik wale pakaleige miza.
14 Anotogo yerendagi kowelemek king panu meleyau keya pongo ingenazikka neyauyengke ngalege ngiza logo liyeng memeng kongmekki aposolo meleyau keya pongo ingenazikka neyauwiligi yeikyeng kingyengki ngalege lende miza.
15 Logo angela neyegi ngago kaiyabok wireng koliyengka keremiza nak logo yerenda keya kangyeng keya kowelemekki yokolondik sangkelagi nak wara.
16 Logo yerendagi waleyeng mabiyeng sangkelarik pangka pangka. Logo angelabek wireng pugubokko yerendagi yokolondik sangkela logo yokolondik 15 tausen mail keya kawegawerik 15 tausen mail keya ngalege yongorikki yokolondik 15 tausen mail.
17 Keya angelabek mabilik kowelemekki yemanerik sangkelarik 216 fit.

18 Keya kowelemek king saspabekka keremiza keya yerenda ngezera kele koli kalasibek kelik wela melabekka keremiza.
19 Keya king panu yenge yerendagi yengezege wiya piyeng king palumu panu nalangai nalangai king yemanegi piyengka keremiza. Logo king panu werebek king palumu panu saspabekka, keya kalikebek king pulu sapayabekka, keya pokki kiriweibek king wilangka agetpekka, keya pokki kiriweibek king kabeng emeralibekka,
20 keya pokki kiriweibek king wagoga wilangka saronikisibekka, keya pokki kiriweibek king wago koniliyombekka, keya pokki kiriweibek king simengkaime kirisolaikpekka, keya pokki kiriweibek king perili wizambek kelikpekka, keya pokki kiriweibek king simengkaime topasibekka, keya pokki kiriweibek king kabengka simengkaimege kirisopasibekka, keya pokki kiriweibek king wagoga puluge ayasimbekka, keya pokki kiriweibek king pepol amatisibekka.

21 Keya kang meleyau keya neyau piyeng king Pel mei panga wizambekke king yemanegi piyengka keremiza logo kang narik pel nakka keremizi kai kuna. Keya yerendagi kazing libugemek koli kalasibek kelik wela melabekka keremiza.
22 Nogorau i walek yemane namak yerendage keriya ono purik Yemizibek Anoto kozang yemanerago kolabek keya liyeng memeng kongmektau ngezeyau i walek yerendagimak kopong.

23 Keya yerendarau yokmek ma ngombekko ngaiwak wiyiweki mizagi
ono purik Anotogi ngaiwaktikku yerenda mabura ngaiwak wiya keya liyeng
memeng kongmek yerendagi lambek kopong.
24 Keya ngabelakpekkewili ngaiwak purikki ngaige wei mizagi keya nga-
belakpekke King Ngaiwili yeik yemane puwiligiyeng keya king puwiligiyeng
keya watabi kolokngagono puwiligiyeng yerendagi yungke orowei wiriya
logo piyau yanagi.
25 Keya kangyeng wokyeng mabiyeng tiyara wiziyagi. Kangyendau
waliyagi ono purik kusabanu nariktau wiziyagi ono kopong.
26 Keya yereng yemaneyengki yeikyeng keya ngabelak yemaneyengki
yeikyeng keya watabi kolokngagono puwiligiyeng yerendagi yungke orowei
wiriya logo piyau yanagi.
27 Kapura kaile nayeng ma kaile kaileyeng mizi puwilirau yerendagi kiliya
kunagi ono. Yongkambanu yeikyeng liyeng memeng kongmekki kapiya wik
wizagomagiwiligirikke lende miza puwili keke yerendage kiliya kunagi.

22

1 Keya angelabokko mabilik kai wik wizagomagibekki kailing waligeleniya. Logo kailing simbele langiyi wizigeya Anoto keya liyeng memeng kongmekki tung ngairikka lewa.
2 Logo kailing yerendagi kazing libuge kang puluweng neing kang. Keya kailingki kerelemekke yengelei wik wizagomagiragiyeng wizageya koyi kuna. Logo kirisimasi naraga kang meleyau keya ingenazikka neyau wilekyeng wiri keya ngong nakka kang wamenara wiri. Keya lekyeng ngabelakyengkiwili kazing kumbekki lewengke yombiyangai sa wazayiweki wei.
3 Keya Anotogo keli ono piyendau yerendage wiziyagi ono.

Anoto keya liyeng memeng kongmekki tung ngaiyau yerendaga wiziyagi logo Anotoyegi yawe mizi puwili piyegi inge laliyi keya ya kumuli mizagi.
4 Puwiligu wiregawere pugura pakelagi keya yeik pugura luwagoza puwiligiyengke lende mizagi.
5 Keya kusabanu nariktau wiziyagi ono keya puwilirau lang ma yokpekki ngaiwaktikki wei mizagi ono purik Yemizibek Anoto ngaiwak puwiligirik kopong logo King Ngai wezawili ngai koyimagi.

6 Pulaga angelabokko neyegi pelik kai, Ngago peyeng wameik logo yongkambanuwili Anotogo kai piyeng pi wameik mizagi purikki ngizi kumulagiwiligu. Keya Yemizibek Anoto Kung Walek pugubek yombanu piyaga ngagora weiya logo kozak kisawiliyegi yanabokko angela pugubek piyegi yawe miziwiliyegi watabi lewagelagiweki mereke piyengki waligeleyiweki wezamela.
7 Togo Yisugu pelik kai, Kerewiyi, ne lewaweki mereke. Yombanu kapiya perikke lende miza piyengki ngizi kumuli logo kiriwei mizi puwili wilik kagowing mizi puwili, kai.

8 Ne Yowan watabi piyeng mabiyeng kerewiyi keya keriyabek. Logo ne pilik kerewiyi keya pakela logo angela piyeng waligeleniyabekki wirege piyegi ya kumuliweki ingeyau laliya.
9 Kapura pugu neyegi pelik kai, Pilik mizi wak. Ne, ni keya ni kiling ngizi kumuli puwili keya kalike mizagiyeng kozak kisi logo ngago kapiya perikke lende miza piyengki kiriwei mizi puwili kiling yawe mizibek legi Anotoyegi keke inge laliyi keya ya kumuli mize, kai.

10 Keya pugu neyegi pelik kai, Kapiya perikke miza piyeng liwik wiya yolu
nagani purik piyeng lewagelagirik weik mereke legi.
11 Tegi korowali mizibok korowali mizi pani keya kaile panu mizibok
kaile panu mizi pani keya pangkabok pangka mizi pani keya kaile nariktau
onobok kaile nariktau ono yeik wizi pani, kai.
12 Yisugu pelik kai, Kerewiyi, ne lewaweki mereke. Ne mamokyegi nak
nak pi pugu miza piyengki pangka kangayeng yaniweki kangayeng orowei
lewagi.
13 Ne werebek keya ne mabok kalik panugebek, ne makngeze solo walerik
keya ne makngeze kangkalirik, ne watabi mabiyeng keremizabek keya ne
watabi mabiyeng yeik sawiyagibek.
14 Keya yombanu kaile puwiligiyeng liyeng memeng kongmekki iwi-
bokko kaigesageyarikki walimiziweki melewangka wilangka yokolongyeng
wakiya puwili wilik kagowing mizi puwili purik puwili yerendagi kandikke
kiliya kunagiwili keya yengelei wik wizagomagiragi puleiga nagirikki
pangkara kilingwili.
15 Kapura yerendaga yenge wilingke yolu puwili pobilikwili, yombanu
watagak ngeli puwili, keya kazing kaile yongkambu mizimekke miza meli
puwili, keya yombanu yeli puwili, keya anoto ikuyogorikwiliyegi ngago yei
puwili, keya ikuyogorik kisi keya ikuyogorik mizi puwili.
16 Ne Yisugu, angela nogobek neyegi ngizi kumuli kongkirigesen ini
yongkambanu mabuwiliyegi watabi mabiyengke peyengke kozak yeiweki
nogo wezamela. Ne Tawitigi yeligagangmekkabek. Ne pelewe ngaiwaktikku
kola logo wangane lewimolo.
17 Keya Anotogi Kung Walekpek keya liyeng memeng kongmekki yon-
gokpumologo pelik kisi, Koli. Ngago pera kerewiyi puwili mabuwili koli.
Ngabandik kelakkelakpok wiriyi pani keya kai nagi kelibok kai wik wizago-
magira yeik yanibokka ni pani, kisi.
18 Ne Yowan kapiya perikke ngago Anotoyaga weiya logo lende miza
piyeng kerewiyi puwiliyegi ngai waberekkirikki yei. Purik nakko lende miza
piyengki ngalege kokowa nayendau lende miza purik kuneng pelege miza
piyeng mabiyeng Anotogo pilikpok managi.
19 Keya pelege miza piyengka nakko ngago lang narik wiya purik An-
otogo pilik pokki yengelei wik wizagomagiragi puleiga nagiweki kapiyarikke
lende miza pura mongonagi, keya yereng walektage wiziyagi kapiyarikke
lende miza pura mongonagi.
20 Keya ngago kapiya perikke piyeng wameik kaibokko pelik kai, Ei, ne
lewaweki mereke, kai.
Wameik panu. Ei, Yemizi Yisu, Ni koli.
21 Yemizi Yisugu watabi wazono pigi puraga ini mawiyarek yani pani.
Ne Yowan kapiya perik lende mizabek.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Matiyu 1:1–2:12
2	Matiyu 2:13–3:6
3	Matiyu 3:7–4:11
4	Matiyu 4:12-25
5	Matiyu 5:1-26
6	Matiyu 5:27-48
7	Matiyu 6:1-24
8	Matiyu 6:25–7:14
9	Matiyu 7:15-29
10	Matiyu 8:1-17
11	Matiyu 8:18-34
12	Matiyu 9:1-17
13	Matiyu 9:18-38
14	Matiyu 10:1-23
15	Matiyu 10:24–11:6
16	Matiyu 11:7-30
17	Matiyu 12:1-21
18	Matiyu 12:22-45
19	Matiyu 12:46–13:23
20	Matiyu 13:24-46
21	Matiyu 13:47–14:12
22	Matiyu 14:13-36
23	Matiyu 15:1-28
24	Matiyu 15:29–16:12
25	Matiyu 16:13–17:9
26	Matiyu 17:10-27
27	Matiyu 18:1-22
28	Matiyu 18:23–19:12
29	Matiyu 19:13-30
30	Matiyu 20:1-28
31	Matiyu 20:29–21:22

February

date	Scripture
1	Matiyu 21:23-46
2	Matiyu 22:1-33
3	Matiyu 22:34–23:12
4	Matiyu 23:13-39
5	Matiyu 24:1-28
6	Matiyu 24:29-51
7	Matiyu 25:1-30
8	Matiyu 25:31–26:13
9	Matiyu 26:14-46
10	Matiyu 26:47-68
11	Matiyu 26:69–27:14
12	Matiyu 27:15-31
13	Matiyu 27:32-66
14	Matiyu 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29–2:12
17	Mak 2:13–3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31–4:25
20	Mak 4:26–5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24–8:10
26	Mak 8:11–9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30–10:12

March

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27–12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38–13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Luka 1:1-25
14	Luka 1:26-56
15	Luka 1:57-80
16	Luka 2:1-35
17	Luka 2:36-52
18	Luka 3:1-22
19	Luka 3:23-38
20	Luka 4:1-30
21	Luka 4:31–5:11
22	Luka 5:12-28
23	Luka 5:29–6:11
24	Luka 6:12-38
25	Luka 6:39–7:10
26	Luka 7:11-35
27	Luka 7:36–8:3
28	Luka 8:4-21
29	Luka 8:22-39
30	Luka 8:40–9:6
31	Luka 9:7-27

April

date	Scripture
1	Luka 9:28-50
2	Luka 9:51–10:12
3	Luka 10:13-37
4	Luka 10:38–11:13
5	Luka 11:14-36
6	Luka 11:37–12:7
7	Luka 12:8-34
8	Luka 12:35-59
9	Luka 13:1-21
10	Luka 13:22–14:6
11	Luka 14:7-35
12	Luka 15:1-32
13	Luka 16:1-18
14	Luka 16:19–17:10
15	Luka 17:11-37
16	Luka 18:1-17
17	Luka 18:18-43
18	Luka 19:1-27
19	Luka 19:28-48
20	Luka 20:1-26
21	Luka 20:27-47
22	Luka 21:1-28
23	Luka 21:29–22:13
24	Luka 22:14-34
25	Luka 22:35-53
26	Luka 22:54–23:12
27	Luka 23:13-43
28	Luka 23:44–24:12
29	Luka 24:13-53
30	Yowan 1:1-28

May

date	Scripture
1	Yowan 1:29-51
2	Yowan 2:1-25
3	Yowan 3:1-21
4	Yowan 3:22–4:3
5	Yowan 4:4-42
6	Yowan 4:43-54
7	Yowan 5:1-23
8	Yowan 5:24-47
9	Yowan 6:1-21
10	Yowan 6:22-40
11	Yowan 6:41-71
12	Yowan 7:1-29
13	Yowan 7:30-52
14	Yowan 7:53–8:20
15	Yowan 8:21-30
16	Yowan 8:31-59
17	Yowan 9:1-41
18	Yowan 10:1-21
19	Yowan 10:22-42
20	Yowan 11:1-53
21	Yowan 11:54–12:19
22	Yowan 12:20-50
23	Yowan 13:1-30
24	Yowan 13:31–14:14
25	Yowan 14:15-31
26	Yowan 15:1-27
27	Yowan 16:1-33
28	Yowan 17:1-26
29	Yowan 18:1-24
30	Yowan 18:25–19:22
31	Yowan 19:23-42

June

date	Scripture
1	Yowan 20:1-31
2	Yowan 21:1-25
3	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 1:1-26
4	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 2:1-47
5	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 3:1-26
6	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 4:1-37
7	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 5:1-42
8	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 6:1-15
9	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 7:1-29
10	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 7:30-50
11	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 7:51–8:13
12	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 8:14-40
13	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 9:1-25
14	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 9:26-43
15	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 10:1-33
16	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 10:34-48
17	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 11:1-30
18	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 12:1-23
19	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 12:24–13:12
20	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 13:13-41
21	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 13:42–14:7
22	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 14:8-28
23	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 15:1-35
24	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 15:36–16:15
25	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 16:16-40
26	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 17:1-34
27	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 18:1-21
28	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 18:22–19:12
29	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 19:13-41
30	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 20:1-38

July

date	Scripture
1	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 21:1-16
2	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 21:17-36
3	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 21:37–22:16
4	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 22:17–23:10
5	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 23:11-35
6	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 24:1-27
7	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 25:1-27
8	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 26:1-32
9	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 27:1-20
10	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 27:21-44
11	Yawe Aposolowiligu Mizayeng - Apoloso 28:1-31
12	Rom 1:1-17
13	Rom 1:18-32
14	Rom 2:1-24
15	Rom 2:25–3:8
16	Rom 3:9-31
17	Rom 4:1-12
18	Rom 4:13–5:5
19	Rom 5:6-21
20	Rom 6:1-23
21	Rom 7:1-14
22	Rom 7:15–8:6
23	Rom 8:7-21
24	Rom 8:22-39
25	Rom 9:1-21
26	Rom 9:22–10:13
27	Rom 10:14–11:12
28	Rom 11:13-36
29	Rom 12:1-21
30	Rom 13:1-14
31	Rom 14:1-23

August

date	Scripture
1	Rom 15:1-21
2	Rom 15:22–16:7
3	Rom 16:8-27
4	1 Korinti 1:1-17
5	1 Korinti 1:18–2:5
6	1 Korinti 2:6–3:4
7	1 Korinti 3:5-23
8	1 Korinti 4:1-21
9	1 Korinti 5:1-13
10	1 Korinti 6:1-20
11	1 Korinti 7:1-24
12	1 Korinti 7:25-40
13	1 Korinti 8:1-13
14	1 Korinti 9:1-18
15	1 Korinti 9:19–10:13
16	1 Korinti 10:14–11:1
17	1 Korinti 11:2-16
18	1 Korinti 11:17-34
19	1 Korinti 12:1-26
20	1 Korinti 12:27–13:13
21	1 Korinti 14:1-17
22	1 Korinti 14:18-40
23	1 Korinti 15:1-28
24	1 Korinti 15:29-58
25	1 Korinti 16:1-24
26	2 Korinti 1:1-11
27	2 Korinti 1:12–2:11
28	2 Korinti 2:12-17
29	2 Korinti 3:1-18
30	2 Korinti 4:1-12
31	2 Korinti 4:13–5:10

date	Scripture
1	2 Korinti 5:11-21
2	2 Korinti 6:1-13
3	2 Korinti 6:14–7:7
4	2 Korinti 7:8-16
5	2 Korinti 8:1-15
6	2 Korinti 8:16-24
7	2 Korinti 9:1-15
8	2 Korinti 10:1-18
9	2 Korinti 11:1-15
10	2 Korinti 11:16-33
11	2 Korinti 12:1-10
12	2 Korinti 12:11-21
13	2 Korinti 13:1-14
14	Kalesiya 1:1-24
15	Kalesiya 2:1-16
16	Kalesiya 2:17–3:9
17	Kalesiya 3:10-22
18	Kalesiya 3:23–4:20
19	Kalesiya 4:21–5:12
20	Kalesiya 5:13-26
21	Kalesiya 6:1-18
22	Epese 1:1-23
23	Epese 2:1-22
24	Epese 3:1-21
25	Epese 4:1-16
26	Epese 4:17–5:2
27	Epese 5:3-33
28	Epese 6:1-24
29	Pilipai 1:1-26
30	Pilipai 1:27–2:18

October

date	Scripture
1	Pilipai 2:19–3:6
2	Pilipai 3:7–4:1
3	Pilipai 4:2-23
4	Kolosi 1:1-20
5	Kolosi 1:21–2:7
6	Kolosi 2:8-23
7	Kolosi 3:1-17
8	Kolosi 3:18–4:18
9	1 Tesalonika 1:1–2:9
10	1 Tesalonika 2:10–3:13
11	1 Tesalonika 4:1–5:3
12	1 Tesalonika 5:4-28
13	2 Tesalonika 1:1-12
14	2 Tesalonika 2:1-17
15	2 Tesalonika 3:1-18
16	1 Timoti 1:1-20
17	1 Timoti 2:1-15
18	1 Timoti 3:1-16
19	1 Timoti 4:1-16
20	1 Timoti 5:1-25
21	1 Timoti 6:1-21
22	2 Timoti 1:1-18
23	2 Timoti 2:1-21
24	2 Timoti 2:22–3:17
25	2 Timoti 4:1-22
26	Taitus 1:1-16
27	Taitus 2:1-14
28	Taitus 2:15–3:15
29	Pilimo 1:1-25
30	Iburu 1:1-14
31	Iburu 2:1-18

November

date	Scripture
1	Iburu 3:1-19
2	Iburu 4:1-13
3	Iburu 4:14–5:14
4	Iburu 6:1-20
5	Iburu 7:1-19
6	Iburu 7:20-28
7	Iburu 8:1-13
8	Iburu 9:1-10
9	Iburu 9:11-28
10	Iburu 10:1-18
11	Iburu 10:19-39
12	Iburu 11:1-16
13	Iburu 11:17-31
14	Iburu 11:32–12:13
15	Iburu 12:14-29
16	Iburu 13:1-25
17	Jems 1:1-18
18	Jems 1:19–2:17
19	Jems 2:18–3:18
20	Jems 4:1-17
21	Jems 5:1-20
22	1 Pita 1:1-12
23	1 Pita 1:13–2:10
24	1 Pita 2:11–3:7
25	1 Pita 3:8–4:6
26	1 Pita 4:7–5:14
27	2 Pita 1:1-21
28	2 Pita 2:1-22
29	2 Pita 3:1-18
30	1 Yowan 1:1-10

date	Scripture
1	1 Yowan 2:1-17
2	1 Yowan 2:18–3:2
3	1 Yowan 3:3-24
4	1 Yowan 4:1-21
5	1 Yowan 5:1-21
6	2 Yowan 1:1-13
7	3 Yowan 1:1-14
8	Jut 1:1-25
9	Ngago Kawela Wiyara 1:1-20
10	Ngago Kawela Wiyara 2:1-17
11	Ngago Kawela Wiyara 2:18–3:6
12	Ngago Kawela Wiyara 3:7-22
13	Ngago Kawela Wiyara 4:1-11
14	Ngago Kawela Wiyara 5:1-14
15	Ngago Kawela Wiyara 6:1-17
16	Ngago Kawela Wiyara 7:1-17
17	Ngago Kawela Wiyara 8:1-13
18	Ngago Kawela Wiyara 9:1-21
19	Ngago Kawela Wiyara 10:1-11
20	Ngago Kawela Wiyara 11:1-19
21	Ngago Kawela Wiyara 12:1-18
22	Ngago Kawela Wiyara 13:1-18
23	Ngago Kawela Wiyara 14:1-20
24	Ngago Kawela Wiyara 15:1-8
25	Ngago Kawela Wiyara 16:1-21
26	Ngago Kawela Wiyara 17:1-18
27	Ngago Kawela Wiyara 18:1-24
28	Ngago Kawela Wiyara 19:1-21
29	Ngago Kawela Wiyara 20:1-15
30	Ngago Kawela Wiyara 21:1-27
31	Ngago Kawela Wiyara 22:1-21